

anayasa mahkemesi

Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi

50/4²⁰¹³

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLAR DERGİSİ

Sayı: 50
4. Cilt

2013

Anayasa Mahkemesi Yayınları
ISSN 1300-9729
ISBN 978-975-7427-57-5

2013 yılında Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararlarının özgün şekliyle yer aldığı bu dergide, sınıflandırma “karar numarasına” göre yapılmıştır.

Kütüphane ve Yayın Komisyonu

Engin YILDIRIM (Üye)
Bahadır KILINÇ (Genel Sekreter Yardımcısı)
Musa SAĞLAM (AR-İÇ Başraportörü)

Kitabı Yayına Hazırlayan

Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

İletişim ve İsteme Adresi

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Ahlatlıbel Mahallesi İncek Yolu Serpmeleri No:4
06805 Çankaya/Ankara
Telefon: (312) 463 73 00 Faks: (312) 463 74 00
www.anayasa.gov.tr

Baskı ve Cilt

Kalkan Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
(312) 341 92 34 www.kalkanofset.com

Baskı Tarihi

Ağustos 2014

Dizinler

I - Alfabetik İndeks	2895
II - Yasa Numarasına Göre İptal ve İtiraz Davaları Dizini	2901
III - Karar-Esas-Resmi Gazete Tarihi-Karar Tarihine Göre Dizinler	2907
IV - Anayasa Maddeleri Dizini	2909

Esas Sayısı : 2011/88

Karar Sayısı : 2012/175

Karar Günü : 8.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇANLAR : Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ ve Muharrem İNCE ile birlikte 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1-6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun, Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi hâlinde, yasal dayanağı ortadan kalkacağından, tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin,

2- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetvellerinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 91., 112. ve 166. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL DAVASI VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“ ...

II. GEREKÇE

1) 03.06.2011 Tarihli ve 641 Sayılı "Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Tümü ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eklerinin Anayasaya Usulden Aykırılığı

Parlamentar demokrasi ve kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul eden Anayasanın 7 nci maddesinde "yasama yetkisi", Türk Ullusu adına TBMM'ne verilmiş ve bu yetkinin devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bunun tek istisnası, Anayasanın 91 inci maddesinde Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesidir. Bu istisnai yetkinin "yetki devri" niteliğine bürünmemesi için, Anayasa Mahkemesi'nce de belirtildiği üzere, KHK çıkarma yetkisinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarda verilmesi, ayrıca bu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Her şeyden önce, tek parti çoğunluğunun yasama organına egemen olduğu, İçtüzük uyarınca muhalefetin yeterince konuşamadığı ve bu nedenlerle neredeyse 3-5 günde yasa çıkarılabildiği bir ortamda, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, anayasal kuralın amacı ve özüyle bağdaşmamaktadır.

641 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, aşağıdaki gerekçeyle iptal etmiştir.

"Olağanüstü hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasadan (m. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

(...) KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin önkoşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kurallarının, içerikleri yönünden Anayasaya aykırılık oluşturmasalar bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

(...)

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasanın Başlangıcı'ndaki 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkeleriyle 6 ncı maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz' kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91 inci maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır."

Anayasa Mahkemesi, yukarıda yer verilen gerekçelerle, dayandıkları 4588 sayılı Yetki Yasası 05.10.2000 günlü, E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararla iptal edilen 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 624, 626, 628, 629 sayılı KHK'leri; içeriklerine girmeden, salt anayasal dayanaktan yoksun kaldıkları için, Anayasanın başlangıcı ile 6 ncı ve 91 inci maddelerine aykırı duruma geldiklerini belirterek iptal etmiştir. (Sırasıyla kararlar: K.2000/29, K.2000/45, K.2000/37, K.2000/40, K.2000/42, K.2000/44, K.2000/39, K.2000/46, K.2000/38, K.2000/36, K.2000/35, K.2000/34, K.2000/43, K.2000/41, K.2000/33, K.2000/32, K.2000/30, K.2000/31)

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı "Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin; esasa girmeden tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine göre iptali gerekir.

2) 03.06.2011 Tarihli ve 641 Sayılı "Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Tümü ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eki (I) Sayılı Cetvel ve (II) Sayılı Cetvelin Anayasaya Aykırılığı

06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'na dayanılarak Bakanlar Kurulunca hazırlanan, 03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 08.06.2011 tarihli ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

KHK'lerin Anayasaya uygunluk denetimleri, yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasanın 11 inci maddesindeki, "kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" hükmü nedeniyle, yasaların denetiminde, yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanırken; KHK'ler ise, konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasaya uygun olmak durumundadır.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının amacı, kapsamı veya ilkeleri dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Anayasanın 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükmü bağlanmış; 113 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatının kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Bu bağlamda Bakanlıkları, yasa koyucunun Anayasaya, hukukun üstün kurallarına, kamu yararına ve bakanlıkların kurulmasına ilişkin mevzuata; Bakanlar Kurulunun ise, bunlara ek olarak ayrıca dayandığı yetki kanununa uygun olmak koşuluyla istediği gibi kurma konusunda takdir hakkı olduğu açıktır.

06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Yetki Kanununun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, "Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere," ifadesine yer verilerek Yetki Kanununun amacı ortaya konmuş; 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanunun amaç başlıklı 1 inci maddesinde, Kanunun amacının, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesi için bakanlıkların kurulmasını, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, Anayasanın sistematiği incelendiğinde, Anayasada ulusal egemenliği kullanan organlardan başka ve yürütme organından ayrı olarak anayasal kurumlara yer verildiği gözlenmektedir. Bunların Anayasa ile özel ve belirli görevler verilmiş Milli Güvenlik Kurulu, Radyo Televizyon Üst Kurulu, Atatürk Kültür ve Tarih Yüksek Kurulu, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi yürütmenin bakanlık örgütlenmesinin dışında Anayasal Devlet kurumları olduğu anlaşılabilir. Bu durum, Anayasanın özel olarak bizatihi Devlete verdiği görevleri, yürütmenin hükümet etme ve kamusal hizmetleri yürütme aracı olan bakanlık örgütlenmesinin dışına taşıdığını göstermektedir.

Anayasanın 166 ncı maddesindeki, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayin ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamanın ve bu amaçla gerekli teşkilatı kurmanın Devletin görevi olduğunu belirtilen kural da Türkiye’de bu şekilde anlaşılmıştır. Nitekim, Anayasanın öngördüğü planlama teşkilatı, kurulduğu 30.09.1960 tarihli ve 91 sayılı Devlet Planlama Teşkilatının Kurulması Hakkında Kanundan, 03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı KHK’ye kadar kuruluş yasası bir çok kez değişmesine rağmen, Devlet kurumu olma özelliği değişmemiş ve organik olarak Başbakanlığa bağlı fonksiyonel olarak bağımsız Müsteşarlık statüsü devam etmiştir.

DPT’nin Müsteşarlık statüsünü devam ettirmesinde, Anayasal görevlerinden kaynaklanan üç özellik etkili olmuştur. Bunlardan birincisi, asli görevleri olan planlama, programlama, uygulamayı yönlendirme, müşavirlik ve koordinasyon görevlerinin, bakanlık teşkilatı içinde uygulanabilecek “hizmet” görevleri değil, “yönetsel” görevler olması ve dolayısıyla görevin gereğinin bakanlık örgütlenmesine sığmaması; ikincisi, Hükümetçe belirlenen amaçlar doğrultusunda kalkınma planlarını ve yıllık programları hazırlayacak, ekonomik-mali-parasal konularda Hükümete müşavirlik yapacak, plan ve programların bakanlıklar tarafından uygulamasını yönlendirecek ve koordinasyonunu sağlayacak görevleri yürütecek teşkilatın, bakanlıklarla eş düzeyde değil, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının üzerinde bir konumda kurulmasını ve bir üst iradeye bağlı olarak çalışmasını gerektiriyor olması; üçüncüsü ise, kalkınma stratejisi, uzun süreli plan ve yıllık programların hazırlanması, uygulaması, yönlendirilmesi ve koordinasyonunun fonksiyonel bağımsızlıktan geçmesi nedeniyle söz konusu Anayasal görevlerin güncel siyasal kaygı, çatışma ve çekişme ortamından uzak tutulması ihtiyacıdır.

Öte yandan, Anayasanın “Görev ve siyasi sorumluluk” başlıklı 112 nci maddesinin birinci fıkrasında, Başbakanın Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağı ve hükümetin genel siyasetini gözüteceği kuralı getirilmiştir. Başbakana verilen bu Anayasal görevin gerekleri, Devletin tüm bakanlıklarını, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarını ortak kesen planlama, eşgüdüm, işbirliği ve müşavirlik görevlerinin yürütümünün ihtisaslaştığı bir teşkilatlanmayı zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, Anayasanın 112 nci ve 166 ncı maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu teşkilatın yukarıda belirtildiği üzere, bakanlıkların üzerinde kurulmasını ve bir üst idareye bağlı çalışmasını zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca, DPT sadece plan ve program yapmak, uygulamasını yönlendirmek ve koordinasyonunu sağlamak görevlerini yürütmemektedir. Bunun yanında önemsiz gibi görünmekle birlikte, bir piyasa ekonomisinde karar vericiler için çok önemli işlevleri olan, makro modeller bağlamında uygulanan ekonomik politikaların kamu maliyesi, ödemeler dengesi, para, banka ve mali piyasalar üzerindeki uzun dönemli etkilerinin tahmin edilmesi, yayınlanmış istatistiki verilerin bilimsel modeller bağlamında test edilmesi ve bilimsel esaslara dayalı öngörüler yoluyla karar verici aktörlerin doğru şekilde bilgilendirilmesi, dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel oluşum ve gelişmelerin anında değerlendirilerek kamuoyunun bilgisine sunulması gibi bir çok görev yapmaktadır. Bunların yansız ve tarafsız bir şekilde yapılmasının, fonksiyonel bağımsızlığı gerektirdiği açıktır.

641 sayılı KHK ile ise, 19.06.1994 tarihli ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK yürürlükten kaldırılırken, DPT Müsteşarlığı kapatılarak Kalkınma Bakanlığına dönüştürülmüştür.

540 sayılı KHK ile 641 sayılı KHK arasındaki farklar ise; 540 sayılı KHK'nin 1 inci maddesinde, "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, kaynakların verimli kullanılması ve kalkınmanın hızlandırılması amacıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde etkin, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi için Devlet Planlama Teşkilatının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine dair esasları düzenlemektir." denilirken; 641 sayılı KHK'nin 1 inci maddesinde, "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Kalkınma Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir." denilmesi; 540 sayılı KHK'nin 4 üncü maddesinde, Devlet Planlama Teşkilatı, karma Yüksek Planlama Kurulu ve bürokrat ağırlıklı Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından oluşurken; 641 sayılı KHK'nin 22 nci ve 23 üncü maddelerinde ise bürokratlardan arındırılmış Yüksek Planlama Kurulu ile Para-Kredi Koordinasyon Kurulu'nun, Kalkınma Bakanlığının içindeki kurullara dönüştürülerek planlamanın bütünlüğü parçası olmaktan çıkarılması ve 540 sayılı KHK'de Ana Hizmet Birimi olarak yer alan Yönetim Bilgi Merkezi Dairesi Başkanlığının 641 sayılı KHK'de yer almamasıdır.

Bu hususlar dışında, 540 sayılı KHK ile 641 sayılı KHK kelimesi kelimesine hemen hemen aynı olmakla birlikte, DPT Müsteşarlığının yukarıda belirtilen eksiklikleri de barındırır bir şekilde Kalkınma Bakanlığına dönüştürülmesiyle, planlamanın uzmanlığa dayalı fonksiyonel bağımsızlığı, hizmet bakanlığının yapısal özelliğinden kaynaklanan kamu hizmeti-siyasal tercih birlikteliği ile bürokratik mekanizmaların çarkları içinde yok edilerek, Anayasada Devlete yüklenen görevler ile ilişkisi kesilmiş; Kalkınma

Bakanlığının bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar arasında uygulamayı yönlendirme ve eşgüdümü sağlama ile Hükümete müşavirlik yapma görevlerinin yapılabilirliği ise ortadan kaldırılmıştır. Ekonomik ve sosyal alanlarda kullanıcılara nesnel, tarafsız bilgi üretilmesi de Bakanlık teşkilatı içinde Hükümetin uygulamalarını doğrulayan bir niteliğe bürünecektir.

Bu itibarla, DPT Müsteşarlığının Kalkınma Bakanlığına dönüştürülmesi, 6223 sayılı Yetki Kanununun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak" amacıyla bağdaşmadığından Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olmanın yanında, Anayasanın 112 nci ve 166 ncı maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, Anayasanın 166 ncı maddesiyle Devlete verilen görevlerin bakanlık örgütü eliyle yürütülmesi, Anayasanın 112 nci ve 166 ncı maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile Eki (I) Sayılı Cetvel ile (II) Sayılı Cetvel, Anayasanın 91 inci, 112 nci ve 166 ncı maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

06.04.2001 günlü ve 6223 sayılı "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Yetki Kanunu"nu iptal edildiğinde, 641 sayılı KHK'nin Anayasal dayanağı ortadan kalkacağından, , 03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvellerin yürürlüğünün durdurulması gerekeceği değerlendirilmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının, bakanlık haline getirilerek Anayasal görevlerini, Anayasanın öngördüğü şekilde yapamaz hale getirilmesinden, toplumun tüm kesimlerinin telafisi olmayan zararlar göreceği açıktır.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı

E: 2011/88, K: 2012/175

bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

03.06.2011 tarihli ve 641 sayılı "Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin;

1) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekleri usulden Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine;

2) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel ile (II) Sayılı Cetvel, Anayasanın 91 inci,112 nci ve 166 ncı maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen kuralları ile eki cetveller şöyledir:

MADDE 1- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Kalkınma Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.*

MADDE 2- (1) *Kalkınma Bakanlığının görevleri şunlardır:*

a) Ülkenin doğal, beşeri ve iktisadi her türlü kaynak ve imkânlarını tespit ederek takip edilecek iktisadi, sosyal ve kültürel politika ve hedeflerin belirlenmesinde Hükümete müşavirlik yapmak.

b) Hükümetçe belirlenen amaçlar doğrultusunda makro ekonomik, sektörel (sosyal ve iktisadi) ve bölgesel gelişme alanlarında, ulusal ve yerel düzeyde analiz ve çalışmalar yaparak kalkınma planı, orta vadeli program, yıllık programlar, stratejiler ve eylem planları hazırlamak.

c) Bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının iktisadi, sosyal ve kültürel politikayı ilgilendiren faaliyetlerinde koordinasyonu sağlamak, uygulamayı etkin bir biçimde yönlendirmek ve bu konularda Hükümete müşavirlik yapmak.

ç) Uluslararası kuruluşlarla iletişim içerisinde çalışarak ileriye dönük stratejiler geliştirmek ve topluma perspektif sağlayan politika önerilerini katılımcı bir yaklaşımla belirleyerek özel kesim için orta ve uzun dönemde belirsizlikleri giderici genel bir yönlendirme görevini yerine getirmek.

d) Kalkınma planlarının ve yıllık programların başarı ile uygulanabilmesi için ilgili kurum ve kuruluşların ve mahalli idarelerin kuruluş ve işleyişlerinin iyileştirilmesi konusunda görüş ve tekliflerde bulunmak; kurumsal kapasiteyi her yönüyle geliştirme amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak; kurumsal stratejik yönetim ve planlama konularında merkezi uyumlaştırma ve yönlendirme fonksiyonunu yerine getirmek.

e) Kalkınma planlarının ve yıllık programların uygulanmasını izlemek ve koordine etmek, değerlendirmek ve gerektiğinde kalkınma planlarında ve yıllık programlarda usulüne uygun değişiklikler yapmak.

f) Maliye, para, dış ticaret ve kambiyo politikalarının kalkınma planı ve yıllık programların hedefleriyle uyum içinde uygulanması konusunda Hükümete müşavirlik yapmak.

g) Özel sektör ve yabancı sermaye faaliyetlerinin plan hedef ve amaçlarına uygun bir şekilde yürütülmesini düzenleyecek teşvik ve yönlendirme politikaların genel çerçevesini hazırlamak ve Hükümete teklif etmek.

ğ) Kalkınmada öncelikli yörelerin daha hızlı bir şekilde gelişmesini sağlayacak tedbirleri tespit ve teklif etmek, uygulamayı izlemek ve koordine etmek.

h) Kalkınma planı ve yıllık programlardaki ilke ve hedeflere uygun olarak, uluslar arası ekonomik kuruluşlarla ilişkilerin geliştirilmesinde, temas ve müzakerelerin yürütülmesinde gerekli görüş ve tekliflerde bulunmak.

1) Bölgesel veya sektörel bazda gelişme programları hazırlamak,

i) Kalkınma ajanslarının koordinasyonunu sağlamak ve bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

j) Bilgi toplumuna ilişkin politika, hedef ve stratejileri hazırlamak, bu alanda kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve özel sektör arasındaki koordinasyonu sağlamak ve uygulamayı etkin bir biçimde yönlendirmek.

k) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

MADDE 3- (1) Bakanlık, merkez ve yurtdışı teşkilatından oluşur.

(2) Bakanlık merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4- (1) Bakanlığın en üst amiri olan Bakan, Bakanlık icraatından ve emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden Başbakanı karşı sorumlu olup aşağıdaki görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir:

a) Bakanlığı Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.

b) Bakanlığın görev alanına giren hususlarda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.

c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

MADDE 5- (1) Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun

olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

(2) Müsteşara yardımcı olmak üzere dört Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir.

MADDE 6- (1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

a) Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü.

b) Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü.

c) İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü,

ç) Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.

d) Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

e) Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü.

f) Yatırım Programlama, İzleme ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü.

g) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

ğ) Hukuk Müşavirliği.

h) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

ı) Kurullar Sekreteryası Dairesi Başkanlığı.

i) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

j) Özel Kalem Müdürlüğü.

MADDE 7- (1) Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

E: 2011/88, K: 2012/175

a) Yıllık programların makro dengelerini oluşturmak.

b) Kalkınma planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmak.

c) Konjonktürel gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek.

ç) Kamu maliyesi, ödemeler dengesi, para, banka ve mali piyasalar konularında gerekli araştırmaları yapmak ve bu çerçevede gerekli politika önerilerinde bulunmak.

d) Kurumsal ve hukuki düzenlemeler ile ilgili görüş vermek.

e) Uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmek.

f) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 8- (1) Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Kalkınma planlarının makro dengelerini oluşturmak.

b) Yıllık programların hazırlanmasına katkıda bulunmak ve uzun vadeli stratejiler oluşturmak.

c) Ekonomik modeller, dünya ekonomisi, ülke ekonomileri, ulusal ve uluslar arası stratejiler, sanayileşme, teknoloji, çevre politikaları ve benzeri konularda araştırmalar yapmak.

ç) Geliştirdiği makro modeller ile ekonomik ve sosyal politikaların uzun dönemli etkilerini tahmin etmek.

d) Bölgesel entegrasyonlarla ilgili gelişmeleri ve stratejileri izlemek ve bunlara yönelik alternatifler hazırlamak.

e) Kalkınma planlarının uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, bu konularda uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmek.

f) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 9- (1) İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) İktisadi sektörlerde proje geliştirme ve değerlendirme, sanayileşme, teşvik ve yönlendirme, iç ve dış ticaret politikaları konularında çalışma ve araştırmalar yapmak suretiyle kalkınma planları ve yıllık programların hazırlanmasına katkıda bulunmak.

b) İktisadi sektörlerle ilgili olarak ileriye dönük stratejiler geliştirmek.

c) Kamu yatırım programını hazırlamak, kamu projelerini izlemek ve yıl içinde revizyonu ile ilgili işlemleri yapmak, uygulamaya ait dönem raporlarını hazırlamak, uygulamayı yönlendirmek, kurumsal ve hukuki düzenlemeler ile ilgili görüş vermek, plan ve programların uygulanması sırasında kamu ve özel kesim kuruluşları arasında gerekli koordinasyonu sağlamak ve bu amaçla kurum ve kuruluşların üst düzey yetkili temsilcilerinin katılacağı komisyonlar kurmak ve uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmek.

ç) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 10- (1) Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Sosyal sektörlerde çalışma ve araştırmalar yapmak suretiyle kalkınma planları ve yıllık programların hazırlanmasına katkıda bulunmak.

b) Sosyal sektörlerle ilgili olarak ileriye dönük stratejiler geliştirmek, kamu yatırım programını hazırlamak, kamu projelerini izlemek ve yıl içinde revizyonu ile ilgili işlemleri yapmak, uygulamayı yönlendirmek, kurumsal ve hukuki düzenlemeler ile ilgili görüş vermek, plan ve programların uygulanması sırasında kamu ve özel kesim kuruluşları arasında gerekli koordinasyonu sağlamak ve bu amaçla kurum ve kuruluşların üst düzey yetkili temsilcilerinin katılacağı muhtelif komisyonlar kurmak, uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmek.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 11- (1) Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Bölge, il ve ilçe bazında araştırma ve planlama çalışmaları yapmak veya yaptırmak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bu konularda yapacakları çalışmaların kalkınma planları ve yıllık programlarla tutarlılığını sağlamak.

b) Yapısal uyum politikalarının uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek sorunların çözümü amacıyla projeler geliştirmek ve bu konularda yapılacak çalışmaları koordine etmek, kalkınma ajanslarının genel koordinasyonunu sağlamak ve bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

c) Yerel istihdamın ve girişimciliğin geliştirilmesi çerçevesinde küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin, esnaf ve sanatkârların ve kırsal kesimin sorunlarına yönelik politikalar geliştirmek, kurumsal ve hukuki düzenlemeler ile ilgili görüş vermek, uygulamayı yönlendirmek.

ç) Kalkınmada öncelikli yöreleri ve ihtiyaçlarını tespit etmek, bu yörelerin özelliklerini dikkate alarak daha hızlı bir gelişme sağlanması amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, bölgesel kalkınma projeleri ile ilgili koordinasyonu sağlamak ve görev alanına giren konularda görüş vermek ve uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmek, kamu yatırım programının hazırlanmasına katkıda bulunmak ve yatırım programında gerekli revizyonları yapmak.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 12- (1) Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Bölgesel, çok taraflı ve ikili kalkınma ve ekonomik ilişkilerin kalkınma planları ve yıllık programlarda belirtilen ilke, hedef ve politikalarla uyumlu ve etkili bir şekilde yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

b) Gelişmekte olan ülkelerin kalkınma çabalarına yardımcı olmak amacıyla bu ülkelere yönelik teknik yardım faaliyetlerini yürütmek, gelişme yolundaki ülkeler ve özellikle İslam ülkeleri arasında ekonomik ve ticari işbirliği amacıyla kurulan teşkilatlarla ilgili gerekli çalışmaları yapmak, bu teşkilatların daimi nitelikteki kurullarının gerektiğinde sekreteryaya hizmetlerini yürütmek.

c) Kalkınma alanında ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği program ve projelerini hazırlamak, koordine etmek ve gerektiğinde yürütmek, ülke dış politikasını

destekleyecek şekilde dünya ekonomisi, ülke ekonomileri konularında analitik ve stratejik çalışmalar ile politika analizleri yapmak, bu görevlerin gerektirdiği üst düzey koordinasyonu sağlamak.

ç) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 13- (1) Yatırım Programlama, İzleme ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Kalkınma planı ve programlar kapsamında belirlenen öncelikler çerçevesinde kamu yatırım politikalarını oluşturmak, yatırımlara ilişkin analiz ve araştırmalar yapmak, kamu kuruluşlarının yürüteceği proje fikirlerinin geliştirilmesine destek vermek, projeleri analiz etmek ve kamu yatırım programını hazırlamak, izlemek ve değerlendirmek,

b) Kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesinde uygun finansman modelleri geliştirmek, kamu-özel işbirliği projelerini analiz etmek, kamu kurum ve kuruluşlarının proje planlama ve izleme-değerlendirme faaliyetlerine ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve bu konularda kapasite geliştirmelerine destek olmak.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 14- (1) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmalarını yapmak; personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması ile ilgili tekliflerde bulunmak; Bakanlık personelinin atama, özlük, disiplin ve emeklilik ile ilgili işlerini yapmak; Bakanlığın eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak.

b) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek; temizlik, aydınlatma, ısıtma, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak; genel evrak faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek, Bakanlık sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

c) Bakanlık kütüphane ve arşiv hizmetlerini yürütmek,

ç) Bakanlığın bilişim, bilgi işlem, bilgi güvenliği ile ilgili her türlü iş ve işlemi yapmak veya yaptırmak; kurumsal iletişim politikasının oluşturulmasına ve Bakanlık birimlerinin buna uygunluk sağlamasına yardımcı olmak, Bakanlık yayınları ile ilgili her türlü işlemi yapmak.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 15- (1) Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın taraf olduğu adli ve idarî davalarda, tahkim yargılamasında ve icra işlemlerinde Bakanlığı temsil etmek, dava ve icra işlemlerini takip etmek, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak.

b) Bakanlık hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, Bakanlık birimleri tarafından düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Bakanlık ile üçüncü kişiler arasında çıkan her türlü uyuşmazlıklara ilişkin işleri ve Bakanlık birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukukî mütalaasını bildirmek.

c) Bakanlıkça hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen dava ve icra takiplerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları izlemek, koordine etmek ve denetlemek.

ç) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlayıp Bakana sunmak.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Birinci fıkrada belirtilen her türlü dava ve takip işleri ile diğer görevler Bakanlığın Hukuk Müşavirleri ile Avukatları aracılığıyla yerine getirilir. Gerekli hallerde dava ve takip işleri Hazine Avukatları aracılığıyla veya ihtiyaç duyulması halinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde öngörülen doğrudan temin usulü ile avukatlar veya avukatlık ortaklıkları ile yapılacak avukatlık sözleşmeleri yoluyla yürütülür.

(3) Davalarda temsil yetkisi bulunan Hukuk Müşavirleri ve Avukatların bir listesi Bakanlıkça ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve bölge idare mahkemesi başkanlıklarına verilir. Bu listelerin birer nüshası, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından

adli yargı çevresinde, bölge idare mahkemesi başkanlığınca idarî yargı çevresinde bulunan mahkemelere gönderilir. Yüksek mahkemeler ve bölge adliye mahkemesindeki duruşmalarda temsil yetkisini kullanacakların isimleri, ilgili mahkemelerin başsavcılıklarına veya başkanlıklarına bildirilir. Listede isimleri yer alan Hukuk Müşavirleri ve Avukatlar, baroya kayıt ve vekâletname ibrazı gerekmeksizin temsil yetkilerini kullanırlar. Temsil yetkisi sona erenlerin isimleri yukarıda yazılı mercilere derhal bildirilir.

(4) Bakanlık lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil edilen vekâlet ücretlerinin Avukatlara dağıtımını hakkında, 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

MADDE 16- (1) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

b) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 17- (1) Kurullar Sekreteryası Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Yüksek Planlama Kurulu, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu, Bakanlık bünyesinde veya koordinasyonunda oluşturulacak diğer kurullar ve komitelerden Bakan tarafınca belirlenecek olanların sekreteryâ hizmetlerini yürütmek ve anılan kurul ve komiteler tarafından alınan kararların uygulanmasını takip etmek.

b) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 18- (1) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenen usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak.

b) 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

E: 2011/88, K: 2012/175

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 19- (1) *Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:*

a) Bakanın çalışma programını düzenlemek.

b) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 20- (1) *Bakanlıkta, önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere otuz Bakanlık Müşaviri atanabilir.*

MADDE 21- (1) *Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.*

MADDE 22- (1) *Yüksek Planlama Kurulu, Başbakanın başkanlığında, Bakan ile Başbakanın belirleyeceği diğer bakanlardan oluşur. Başbakanın bulunmadığı toplantılara Bakan veya Başbakanın belirleyeceği bir bakan başkanlık eder. Kurulun görüşeceği konuların mahiyet ve özelliğinin gerektirdiği durumlarda, Kurula Başkan tarafından diğer bakanlar ve kamu görevlileri de çağrılabilir.*

(2) *Ekonomik, sosyal ve kültürel hedefler ile politikaların belirlenmesine esas teşkil edecek hususlar Yüksek Planlama Kurulunda görüşülerek tespit edilir. Bu suretle tespit edilen esaslar Bakanlar Kurulunda öncelikle görüşülerek karara bağlanır.*

(3) *Yüksek Planlama Kurulunun görevleri şunlardır:*

a) İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlamada ve politika hedeflerin tayininde Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve hazırlanacak kalkınma planları ile yıllık programları, Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce, belirlenen amaçlara uygunluk ve yeterlik bakımından incelemek.

b) Ülkenin yurtiçi ve yurtdışı ekonomik hayatıyla ilgili konularda yüksek düzeyde kararlar almak.

c) Yatırım ve ihracatın teşvikine ilişkin esasları tespit etmek,

ç) Toplu Konut İdaresi bütçesini onaylamak.

d) Kanunlarla ve diğer mevzuatla yetki verilen konularda karar vermek.

MADDE 23- (1) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu, Başbakanın belirleyeceği bakanlar ve müsteşarlar ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanından oluşur. (Ek cümle: 7/7/2011 - KHK - 646/12md.) Kurulun başkanı Başbakan tarafından belirlenir.

(2) Kurul toplantılarına Başkan tarafından konuyla ilgili bakanlar davet edilebilir ve görüşülecek konuların gerektirdiği hallerde diğer kamu görevlileri de çağrılabilir.

(3) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Ülkenin yurtiçi ve yurtdışı ekonomi, para, kredi ve maliye politikalarını tespit ederek uygulanmasında koordinasyon sağlamak ve bununla ilgili gerekli tedbirleri ve kararları almak.

b) Bakanlar Kurulunun veya Yüksek Planlama Kurulunun incelenmesini istediği konularda görüş bildirmek.

c) Destekleme politikalarının esaslarını belirleyerek destekleme fiyatları konusunda Bakanlar Kuruluna tavsiyelerde bulunmak.

ç) Ödemeler dengesindeki gelişmeleri takip ederek gerekli tedbirleri almak, ithalattan alınacak teminat ve fonlar hakkında Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.

d) Bakanlar Kurulunca verilen diğer görevleri yapmak.

e) Kurul Kararlarının uygulanmasını takip etmek.

MADDE 24- (1) Kalkınma Araştırmaları Merkezinin görevleri şunlardır:

a) Hükümet programları ve kalkınma planlarında yer alan stratejik öncelikler doğrultusunda ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma konuları ile ilgili her türlü araştırmayı yapmak veya yaptırmak.

b) Ülkemizin kalkınma tecrübelerini, başta komşu ülkeler olmak üzere, işbirliği içinde olunan gelişmekte olan ülkelere aktarılmasına teknik destek vermek.

c) Gelişmekte olan ülkelerin kalkınma çabalarına yardımcı olmak amacıyla bu ülkelere yönelik teknik yardım ve işbirliği faaliyetlerinin yürütülmesine teknik destek vermek.

ç) Kamu kurum ve kuruluşlarında planlama, programlama, proje hazırlama ve yönetme konularında kapasite geliştirme amacıyla eğitimler vermek.

d) Yurtiçinde ve yurtdışında kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışma ve araştırmalar yapmak, eğitim programları uygulamak.

e) Görev alanıyla ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç duyacağı kılavuz ve el kitaplarını hazırlamak veya hazırlatmak.

(2) Merkez, bu görevlerini yürütürken, yerli ve yabancı üniversitelerin, kurumların ve düşünce kuruluşlarının temsilcileri ve uzmanlarıyla işbirliği yapabilir, yerli ve yabancı özel kişiler ile tüzel kişilere araştırma, etüt, analiz ve proje çalışmaları yaptırabilir.

(3) Merkezin organları; İzleme ve Yönlendirme Kurulu ve Başkanlıktır. İzleme ve Yönlendirme Kurulu; Müsteşar, Müsteşar Yardımcıları ve Merkez Başkanından oluşur. Kurula Müsteşar, bulunmadığı durumlarda görevlendireceği Müsteşar Yardımcısı başkanlık eder.

(4) Merkezin çalışma usul ve esasları Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

MADDE 25- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile çalışma grupları oluşturabilir.

MADDE 26- (1) Bakanlık bilgi toplamada, plan ve programların hazırlanmasında ve uygulamanın izlenmesinde, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar ve özel kesim üst düzey kuruluşları ile yakın işbirliği içinde bulunur.

(2) Bakanlık, kalkınma planlarının ve yıllık programların hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi safhalarında gerekli olan verileri, bunların toplanmasında ve

değerlendirilmesindeki amaç ve zaman aralıkları ile bu verilerin sunulma şeklini tespit eder.

(3) Türkiye İstatistik Kurumu, plan ve programların hazırlanmasında gerek duyulan bilgileri zamanında ve yeterli kapsamda sağlamak amacıyla Bakanlık ile yakın işbirliği içinde çalışır.

MADDE 27- (1) Bakanlık, görevleri ile ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler bu bilgileri istenilen süre içinde öncelikle ve zamanında vermekle yükümlüdürler.

(2) Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulur.

MADDE 28- (1) Bakanlık, kabul edilen planların, yıllık programların ve projelerin uygulanmasındaki uyum ve işbirliğini sağlar.

(2) Plan, yıllık program ve proje uygulaması, Bakanlıkça zaman zaman gözden geçirilerek elde edilen sonuçlar değerlendirilir ve alınması gerekli tamamlayıcı tedbirler, belirli devrelerde hazırlanacak raporlarla Bakanlar Kuruluna sunulur.

MADDE 29- (1) İktisadi, sosyal ve kültürel hedefler ile politikaların belirlenmesine esas teşkil edecek hususlar Yüksek Planlama Kurulunda görüşülerek tespit edilir.

(2) Bu suretle tespit edilen esaslar Bakanlar Kurulunda öncelikle görüşülerek karara bağlanır.

MADDE 30- (1) Bakanlık, Bakanlar Kurulunun onayladığı esaslar ve hedefler çerçevesinde kalkınma planını hazırlar ve Yüksek Planlama Kuruluna sunar.

(2) Kalkınma planının Başbakanlığa sunulmasından itibaren bir hafta içinde Yüksek Planlama Kurulu toplanır. Kurul bu planı inceleyerek, planın kabul edilmiş bulunan ana hedeflere uygun olup olmadığını bir raporla Bakanlar Kuruluna bildirir. Plan Bakanlar Kurulunda incelenerek kabul edildikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına arz olunur.

MADDE 31- (1) Orta Vadeli Program; Stratejik Planlar, Kalkınma Planları ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda gelecek üç yıla ilişkin olarak makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kuruluna sunulur.

(2) Orta Vadeli Program Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazetede yayımlanır.

MADDE 32- (1) Yıllık Programlar, Bakanlıkça hazırlanarak Yüksek Planlama Kuruluna sunulur. Bu Kurul programları inceleyerek bir raporla Bakanlar Kuruluna sunar. Bakanlar Kurulunda kabul edilen Yıllık Programlar kesinleşmiş olur. Yıllık Programlar ile birlikte orta vadeli tahminler de sunulur.

(2) Yıllık Programlar, bütçeler ile iş programlarından önce hazırlanır. Bütçelerle iş programlarının hazırlanmasında Yıllık Programlarda kabul edilmiş olan esaslar dikkate alınır.

(3) Bütçelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında, birden fazla yılı kapsayan ve Kalkınma Planı ve Yıllık Programların bütünlüğünü ilgilendiren yatırım projelerinin Programa ilave edilmesinde, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğün Korunması Hakkında Kanununun 2nci maddesinde yer alan esas ve usullere uyulur.

(4) Yıllık Programlarda yer alan makro politikaların uyum içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla Bakanlar Kuruluna değerlendirme raporları sunulur.

MADDE 33- (1) Bakanlık ve Kalkınma Araştırmaları Merkezi, görevleri ile ilgili olarak ihtiyaç duyduğu konularda araştırma, etüt ve proje ile uluslararası ikili ve çok taraflı temas ve toplantılar düzenleme ve bunlarla ilgili her türlü mal ve hizmetlerin sağlanması gibi işleri yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere sözleşme veya pazarlık suretiyle yaptırabilir ve bu konularla ilgili mal ve hizmet satın alabilir.

(2) Bu kapsamdaki faaliyetler ile Bakanlığa teklif edilen projelerin değerlendirilmesi ve desteklenen projelerin izlenmesine ilişkin hizmet alımlarında görev alan kamu görevlileri ve hizmetinden yararlanılacak diğer kişiler için ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak harcamalar Bakanlık bütçesinden karşılanır. Bakanlıkça desteklenen araştırma geliştirme projelerinde proje süresi ile sınırlı olmak kaydıyla proje kapsamında görev yapan öğretim elemanlarına onaylanan projede

belirlenen tutarlar üzerinden ödeme yapılabilir. Projede görev yapan ve kamu görevlisi olmayan diğer personele onaylanan projede belirlenen tutarlar üzerinden ücret ödenebilir.

MADDE 34- (1) Bakanlığın her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

MADDE 35- (1) Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık yöneticileri sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

MADDE 36- (1) Bakanlık; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenlemeler yapabilir.

MADDE 37- (1) Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Hukuk Müşaviri, Planlama Uzmanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Özel Kalem Müdürü, Planlama Uzman Yardımcısı ile Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğünde fiilen görevli Bilgisayar Mühendisi ve Çözümleyici kadroları karşılık gösterilmek kaydıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilir. Bu suretle çalıştırılacak personele, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelde unvanları itibarıyla yer alan taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere, Bakan tarafından belirlenecek tutarda aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Söz konusu personele, hastalık ve yıllık izinler dâhil, Ocak, Nisan, Temmuz, Ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucu emsallerine göre başarılı çalışmalar yaptıkları tespit edilenlere, Bakanın onayı ile Haziran ve Aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkrada belirtilen kadrolarda fiilen çalışanlara, 657 sayılı Kanunda belirtilen en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil);

a) 9 ila 7 nci derecelerden aylık alanlara % 25'ini,

b) 6 ila 4 üncü derecelerden aylık alanlara % 30'unu,

c) 3 ila 1 inci derecelerden aylık alanlara % 35'ini,

geçmemek üzere, Bakanlıkça tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde her ay aylıkla birlikte damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tabi olmaksızın peşin olarak fazla çalışma ücreti ödenir.

(2) Yabancı uzmanlar da sözleşmeli olarak istihdam edilebilir.

(3) Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

MADDE 38- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Planlama Uzmanı ve Planlama Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(2) Planlama Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kalkınma ve planlama hizmetlerinin gerektirdiği niteliklere sahip olmak.

b) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

c) Yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmek,

ç) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

(3) Planlama Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve hazırlayacakları uzmanlık tezinin, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların uzman kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınavı girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliliği şartını yerine getirmeyenler, Planlama Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

(4) Planlama Uzmanı ile Planlama Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 39- (1) Kamu idarelerinde çalışanlardan durumları yönetmelikteki şartlara uygun olanlar, kurumlarının muvafakati ile Bakanlıkta sözleşmeli olarak çalıştırılabilirler. Bu personel kurumundan aylıksız izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler kendi kurumlarında çalışmış gibi addedilerek terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın terfileri süresinde yapılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen kamu idarelerinde görevli personel; aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer sosyal hak ve yardımları kurum veya kuruluşlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Bakanlıkta görevlendirilebilir.

MADDE 40- (1) Bakanlık personeli, mesleki bilgi ve tecrübelerini geliştirmek ve ihtisas yapmak üzere yurtdışına gönderilebilir.

MADDE 41- (1) 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanununun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamaları Bakan tarafından yapılır. Bakan bu yetkisini alt kademelere devredebilir.

MADDE 42- (1) Kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

MADDE 43- (1) Mevzuatta;

a) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı ya da sorumlu olduğu Bakana yapılan atıflar Kalkınma Bakanına yapılmış sayılır.

b) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına yapılan atıflar Kalkınma Bakanlığına; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarına yapılmış olan atıflar Bakanlık Müsteşarına; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında diğer birim ve yöneticilerine yapılmış atıflar Bakanlığın ilgili birim ve yöneticilerine yapılmış sayılır.

(2) 19/6/1994 tarih ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, ek 2 nci maddesi hariç, yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ait bölümleri yürürlükten kaldırılmış ve ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Kalkınma Bakanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı merkez ve yurtdışı teşkilatlarına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, her türlü borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve diğer dokümanlar ile kadro ve pozisyonlarda bulunan personel hiçbir işleme gerek kalmaksızın Kalkınma Bakanlığına devredilmiş sayılır. Mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına tahsis edilmiş taşınmazlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın tahsis amacıyla kullanılmak üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır.

(2) Bakanlığın 2011 malî yılı harcamaları, 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının 2011 yılı bütçesinde yer alan bütçe ödeneklerinden karşılanır.

(3) Bakanlığın teşkilatlanması sebebiyle teşkilat, görev, personel, kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında;

a) Genel Sekreter, Müsteşarlık Müşaviri, Müsteşar Müşaviri, Yönetim Bilgi Merkezi Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, Yayın ve Temsil Dairesi Başkanı, Genel Sekreter Yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar. Bu madde uyarınca ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

b) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı kadrolarında bulunanlardan yukarıdaki fıkralarda belirtilenle dışında kalanlar, Bakanlık için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara halen buldukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Yukarıdaki fıkralarda sayılanlar hariç olmak üzere kadro unvanları değişenler veya kaldırılanlar ise altı ay içerisinde Bakanlıkta kazanılmış hak aylık derecelerine uygun başka bir kadroya atanırlar. Atama işlemi yapıncaya kadar Bakanlıkça ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarını almaya devam eder.

(2) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının yurtdışı teşkilatında, Daimi Temsilci Yardımcısı, Planlama Müşaviri, Planlama Müşaviri Yardımcısı kadrolarında görev yapanlar, Bakanlığın yurtdışı teşkilatında Daimi Temsilci Yardımcısı, Kalkınma Müşaviri ve Kalkınma Müşaviri Yardımcısı kadrosuna atanmış sayılırlar ve yurtdışı görev sürelerinin sonuna kadar görevlerine devam eder.

(3) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında 540 sayılı Kanun Hükümüne Kararname uyarınca kadro karşılığı sözleşmeli olarak istihdam edilen personelden bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 37 nci maddesinin birinci fıkrasında kadro unvanları yer almayan personelin malî ve sosyal hakları hakkında bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte olan mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(4) Bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır.); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(5) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında geçen hizmetler Bakanlıkta geçmiş sayılır.*

(6) *Maliye Bakanlığı uhdesinde Hazine Avukatları tarafından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığını temsilen takip edilmekte olan dava ve icra takiplerine ilişkin dosyalar, Maliye Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken belirlenecek esaslara göre bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa devredilir. Bu şekilde devredilen dava ve icra takipleri ile ilgili olarak devir tarihine kadar yapılmış her türlü işlem Bakanlık adına yapılmış sayılır.*

(7) *Mülga 19/6/1994 tarihli ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2 nci maddesi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılanların sözleşmeleri devam eder. Bunların mali ve sosyal hakları hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.*

(8) *Mülga 28/7/1967 tarihli ve 933 sayılı Kalkınma Planının Uygulanması Esaslarına Dair Kanun uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılanların sözleşmeleri devam eder. Bunların mali ve sosyal hakları hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.*

(9) *Mülga 19/6/1994 tarihli ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesi uyarınca görev yapanların görevlendirilmeleri başka bir işleme gerek kalmaksızın 39 uncu madde hükümlerine göre devam eder.*

GEÇİCİ MADDE 4- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Kalkınma Bakanlığı teşkilatlanıncaya kadar, Bakanlığın merkez ve yurtdışı teşkilatında değişen veya yeni kurulan birimlere verilen görevler ve hizmetler, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından mevcut personel eliyle yürütülmeye devam olunur. Kalkınma Bakanlığı teşkilat ve kadrolarını en geç altı ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir.*

GEÇİCİ MADDE 5- (1) *Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının yurtdışı teşkilatı ve yurtdışı birimleri, Kalkınma Bakanlığı yurtdışı teşkilatı olarak faaliyetine devam eder.*

Kadro değişiklikleri

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 9 uncu maddesindeki sınırlamalara bağlı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 44- (1) Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 45- (1) Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI CETVEL		
KALKINMA BAKANLIğI TEŞKİLATI		
Müsteşar	Müsteşar Yardımcısı	Hizmet Birimleri
Müsteşar	Müsteşar Yardımcısı	1) Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	2) Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	3) İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	4) Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
		5) Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
		6) Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü
		7) Yatırım Programlama, İzleme ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü
		8) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü
		9) Hukuk Müşavirliği
		10) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
		11) Kurullar Sekreteryası Dairesi Başkanlığı
		12) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
		13) Özel Kalem Müdürlüğü

(II) SAYILI CETVEL
KALKINMA BAKANLIĞI SÖZLEŞME ÜCRET CETVELİ
(BRÜT TL)

<i>Kadro Unvanı</i>	<i>Taban Ücreti</i>	<i>Tavan Ücreti</i>
<i>Müsteşar</i>	3.006,29	3.311,85
<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	2.891,28	3.041,85
<i>Genel Müdür, Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı</i>	2.687,24	2.886,47
<i>I. Hukuk Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı, Bakanlık Müşaviri</i>	1.859,19	2.614,26
<i>Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Özel Kalem Müdürü</i>	1.804,50	2.541,69
<i>Planlama Uzmanı, Hukuk Müşaviri</i>		
<i>Kadro Derecesi 1</i>	1.786,30	2.487,13
<i>Kadro Derecesi 2</i>	1.758,17	2.426,03
<i>Kadro Derecesi 3</i>	1.739,83	2.407,65
<i>Kadro Derecesi 4</i>	1.721,55	2.389,59
<i>Kadro Derecesi 5</i>	1.703,22	2.371,39
<i>Kadro Derecesi 6</i>	1.684,91	2.353,08
<i>Kadro Derecesi 7</i>	1.666,57	2.334,78
<i>Bilgisayar Mühendisi, Çözümleyici (Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğünde görevli)</i>	1.397,20	2.280,48
<i>Planlama Uzman Yardımcısı</i>	1.403,83	1.876,90

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 91., 112. ve 166. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İhtizüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI

ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 22.9.2011 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Hamit YELKEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükmünde kararname kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnemelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnemeler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnemenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnemelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnemenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararneme çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnemeyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnemelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnemelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur.

Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Bakanlar Kurulu*"na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılamayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

Öte yandan, Anayasa'nın 91. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yetki kanununda, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, süresi ile süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağının gösterilmesi gerekmektedir.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün Anayasa'ya Aykırılığı İddiasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasaya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi hâlinde ise KHK'nin dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek, KHK'nin tümünün Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı iddiasına dayalı iptal isteminin reddine karar verildiğinden KHK'nin tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ve Eki (I) ve (II) Sayılı Cetvellerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvellerin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı belirtilerek Anayasa'nın 91. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 31. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası

KHK'nin 31. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 26.9.2011 günlü, 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesiyle değiştirildiğinden, konusu kalmayan bu fıkraya ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2- KHK'nin 37. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrası ve Geçici 3. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası ile Eki (II) Sayılı Cetvel

KHK'nin 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, geçici 3. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile eki (II) sayılı Cetvel 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu fıkralara ve cetvele ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

3- KHK'nin Diğer Kuralları

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde, Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir.

Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi hâlinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; KHK'nin, hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler ile Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca iptal edilenler dışında kalan diğer kuralları, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında kaldıklarından Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir.

KHK'nin 37. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları yönünden Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Burhan ÜSTÜN bu görüşe katılmamışlardır.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki cetvellerin, kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği belirtilerek Anayasa'nın 91. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 38. Maddesinin (2), (3) ve (4) Numaralı Fıkraları

KHK'nin 38. maddesinde, Planlama Uzmanlığı ve Uzman Yardımcılığı kadroları kurulmuş ve bu kadrolarda görev yapacak kişilerin atanma usul ve esasları düzenlenmiştir. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasında, Planlama Uzman Yardımcılığına atanmanın koşulları; (3) numaralı fıkrasında, Planlama Uzmanlığına atanmanın koşulları ile bu koşulları yerine getiremeyen Uzman Yardımcılarının bu unvanlarını kaybedecekleri ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanacakları; (4) numaralı fıkrasında ise Planlama Uzmanı ile Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyâsi haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, Anayasa'nın "*Kamu hizmetlerine girme hakkı*" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın "*Siyasi Haklar ve Ödevler*" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan ve 70. maddesinde korunan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

Planlama Uzmanlığı ve Uzman Yardımcılığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin olduğundan, bu hususu düzenleyen KHK'nin 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ile Burhan ÜSTÜN bu görüşlere değişik gerekçeyle katılmışlardır.

Alparslan ALTAN, Recep KÖMÜRCÜ, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin iptal edilen kuralları ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir aykırılık saptanmadığından bu kurallara ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

KHK'nin 27. maddesi yönünden Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ ile Erdal TERCAN bu görüşe katılmamışlardır.

E- İçeriği İtibariyle Anayasa'ya Aykırılığı İleri Sürülen Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Devlet Planlama Teşkilatının, Anayasa'nın 166. maddesi gereğince tıpkı Milli Güvenlik Kurulu ve Diyanet İşleri Başkanlığı gibi yürütmenin Bakanlık örgütlenmesinin dışında, anayasal bir Devlet kurumu olduğu, bu Kurumun organik olarak Başbakanlığa bağlı fakat fonksiyonel olarak bağımsız bir müsteşarlık hüviyetinin bulunduğu ve yürüttüğü görevlerin niteliği sebebiyle herhangi bir bakanlığa bağlı olarak değil, bakanlıklar arası koordinasyonu sağlayacak ve bakanlıklar üstü bir iradeye bağlı şekilde çalışması gerektiği, Anayasa'nın 112. maddesi gereğince de Başbakan'ın Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlaması ve

hükümetin genel siyasetini gözetmesi gerektiği, Başbakan'a verilen bu anayasal görevin Devletin tüm bakanlıklarını, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarını ortak kesen planlama, eşgüdüm, işbirliği ve müşavirlik görevlerinin yürütümünün ihtisaslaştığı bakanlıklar üstü bir teşkilatlanmayı zorunlu kıldığı, bu sebeple Devlet Planlama Teşkilatının kaldırılarak bu Teşkilatın yerine getirdiği görevlerin Kalkınma Bakanlığına verilmesini düzenleyen KHK'nin Anayasa'nın 112. ve 166. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava dilekçesinde, KHK'nin hangi maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilmeksizin tümünün Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de belirtilen gerekçelerin KHK'nin 43. maddesiyle ilgisi olduğu anlaşıldığından inceleme anılan maddeyle sınırlı olarak yapılmıştır.

Dava konusu kuralda, Devlet Planlama Teşkilatını düzenleyen 19. 6. 1994 günlü, 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmakta ve daha önce mevzuatta Devlet Planlama Teşkilatına veya bu teşkilat içerisindeki bir birime veya organa yapılan atıflar Kalkınma Bakanlığına veya onun içindeki organ ve birimlere yapılmış sayılmaktadır.

Kuralda bu değişikliklere paralel olarak ayrıca, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) Sayılı Cetvel'de Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ait bölümler yürürlükten kaldırılmakta ve KHK'ye ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek 190 sayılı KHK'nin eki (I) Sayılı Cetvel'e Kalkınma Bakanlığı bölümü olarak eklendiği hüküm altına alınmaktadır.

Anayasa'nın "Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey" başlıklı 166. maddesinde, "Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayinin ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.

Planda milli tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengelyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

E: 2011/88, K: 2012/175

Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında hükümete istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir. " hükmüne yer verilmiştir.

Sosyal devletin önemli ilkelerinden biri olarak kabul edilen planlama, Anayasa'nın 166. maddesi uyarınca Devlet tarafından yürütülmesi gereken zorunlu bir görevdir. Yine bu zorunlu görevi yürütecek bir teşkilatın kurulması da 166. maddenin amir hükmü gereğidir. Ancak, bu teşkilatın türü, niteliği ve yapısıyla ilgili olarak Anayasa'da herhangi bir belirleme yapılmamış; bu hususlarda ne tür bir düzenleme yapılacağı kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır. Bu çerçevede, daha önce Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olan Devlet Planlama Teşkilatı aracılığıyla yerine getirilen planlama görevinin, dava konusu kuralla yeni kurulan Kalkınma Bakanlığına verilmesinde, Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 166. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 112. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptal edilmesi hâlinde dayanaksız hâle geleceği yönünden ileri sürülen iptal istemi, 8.11.2012 günlü, E.2011/88, K.2012/175 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümünün yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE,

B) 1) Kapsam yönünden;

a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddelerine, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrasına, 32., 33., 34., 35., 36. maddelerine, 37. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarına, 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasına, 39., 40., 41., 42., 43., geçici 1., geçici 2. maddelerine, geçici 3. maddesinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8) ve (9) numaralı fıkralarına, geçici 4., geçici 5., geçici 6., 44., 45. maddelerine ve eki (I) Sayılı Cetvel'e yönelik iptal istemleri, 8.11.2012 günlü, E.2011/88, K.2012/175 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara ve cetvele ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

b- 31. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, geçici 3. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile (II) Sayılı Cetvel'i hakkında, 8.11.2012 günlü, E.2011/88, K.2012/175 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu fıkralara ve cetvele ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

2) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddelerine, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrasına, 32., 33., 34., 35., 36. maddelerine, 37. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarına, 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasına, 39., 40., 41., 42., 43., geçici 1., geçici 2. maddelerine, geçici 3. maddesinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8) ve (9) numaralı fıkralarına, geçici 4., geçici 5., geçici 6., 44., 45. maddelerine ve eki (I) Sayılı Cetvel'e yönelik iptal istemleri, 8.11.2012 günlü, E.2011/88, K.2012/175 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara ve cetvele ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

b- 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarına ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkraların YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen 43. maddesine yönelik iptal istemi, 8.11.2012 günlü, E.2011/88, K.2012/175 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

8.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'na yönelik iptal istemi, 27.10.2011 günlü, E. 2011/60, K. 2011/147 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümüne yönelik iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., 33., 34., 35., 36., 38. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 39., 40., 41., 42.,

43., geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddesinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8) ve (9) numaralı fıkraları , geçici 4., geçici 5., geçici 6., 44. ve 45. maddeleri ve eki (I) Sayılı Cetvel'i 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara ve cetvele ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- 37. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, 6223 sayılı Kanun kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu fıkralara ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Burhan ÜSTÜN'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- a- 31. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 26.9.2011 günlü, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesi ile değiştirildiğinden,

b- 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığından,

c- Geçici 3. maddesinin (3) numaralı fıkrası, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından,

d- (II) Sayılı Cetvel'i, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından,

konusu kalmayan bu fıkralara ve cetvele ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

3- a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 28., 29., 30., 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., 33., 34., 35., 36., 37. maddenin (2) ve (3) numaralı fıkraları, 38. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 39., 40., 41., 42., 43., geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddesinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8) ve (9) numaralı fıkraları , geçici 4., geçici 5., geçici 6., 44. ve 45. maddeleri ve eki (I) Sayılı Cetvel'in Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına bu maddelere, fıkralara ve cetvele ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- 27. maddesinin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddeye ilişkin iptal isteminin REDDİNE,

Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ ile Erdal TERCAN'ın karşıoyları ve 6216 sayılı Kanun'un 65. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince OYÇOKLUĞUYLA,

c- 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Alparslan ALTAN, Recep KÖMÜRCÜ, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

d- 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen 43. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddeye ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşı oyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

8.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	
Üye Erdal TERCAN	Üye Muammer TOPAL	

KARŞIOY GEREKÇESİ

641 sayılı KHK'nin "Mali Haklar" başlıklı 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası 666 sayılı KHK'nin 1. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkra yönünden Karar Verilmesine Yer Olmadığına karar verildiğinden; geride (2) ve (3) numaralı fıkralar kalmıştır. Maddenin kalan fıkraları şu şekildedir:

"(2) Yabancı uzmanlar da sözleşmeli olarak istihdam edilebilir.

(3) Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir."

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, bunların atanma, nakil görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektir. 641 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarında ise "istihdam edilen" kamu görevlileri ile ilgili değil; "yabancı uzmanlar"ın sözleşmeli olarak istihdam edilmesi ile ilgili konular yer almaktadır. Oysa yabancı uzman istihdamı ile ilgili olarak 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yapma yetkisi verilmediği görülmektedir. Dolayısıyla yürütme organı tarafından bu konuda KHK ile bir düzenleme yapılabilmesi imkânı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, söz konusu kuralların iptali gerektiğini değerlendirdiğimizde, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY GEREKÇESİ

641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "Bilgi Toplama" başlıklı 27. maddesinde aynen "(1) Bakanlık, görevleri ile ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler bu bilgileri istenilen süre içinde öncelikle ve zamanında vermekle yükümlüdürler. (2) Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulur." denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, 10.11.2005 günlü, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun "İstatistiki birimler, kendilerinden istenen veri veya bilgileri Başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz veya doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdürler." hükmünü öngören 8. maddesinin iptaline ilişkin 20.3.2008 tarih ve E. 2006/167, K.2008/86 sayılı kararında şu gerekçeye dayanılmıştır: "...Anayasa'nın 20. maddesinde herkesin özel hayatına ve aile yaşayışına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu; 25. maddesinde de herkesin düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu, her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimsenin düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. 20. madde gerekçesinde, özel hayatın korunmasının her şeyden önce bu hayatın gizliliğinin korunması, resmi makamların özel hayata müdahale edememesi anlamına geldiği belirtilmiştir. AİHM kararlarında da belirtildiği gibi, özel hayat bütün unsurlarıyla tanımlanamayacak kadar geniş bir kavram olup devletin yetkili temsilcileri tarafından ilgililer hakkında rızası olmaksızın bilgi toplanmasının her zaman sözkonusu kişinin özel hayatını ilgilendireceği kuşkusuzdur. Anket formlarında yer alan bazı sorular özel yaşamın gizliliği ile düşünce ve kanaatin açıklanması sonucunu doğurabilir. Bir ülkede en güçlü veri tekeli idaredir. Bu gücün sınırlandırılması özel yaşamın ve düşünce ve kanaat özgürlüğünün korunması bakımından önemlidir. Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerinde yer alan güvencelere rağmen itiraza konu 8. madde hükmüyle kişiler, bilgi toplama, saklama, işleme ve değiştirme tekeli olan idareye ve diğer kişilere karşı korumasız bırakılmış, veri toplamanın sınırlarına yasal düzenlemede yer verilmemiştir. Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralların Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir..."

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "...sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler **kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez...**" denilmektedir. Yukarıda işaret edilen Anayasa Mahkemesi kararında da temas edildiği üzere, 641 sayılı KHK'nin "Bilgi Toplama" başlıklı 27. maddesi, mahiyeti itibariyle Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerinde düzenlenen "özel hayatın gizliliği" ve "düşünce ve kanaat hürriyeti"ni doğrudan ilgilendiren bir hüküm olması itibariyle, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasındaki düzenleme yasağının kapsamı içerisinde bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, KHK ile düzenlenmesi mümkün olmayan söz konusu kuralın iptali gerektiği kanaatine vardığımızdan; aksi yöndeki karara katılamıyoruz.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Erdal TERCAN

KARŞIOY YAZISI

3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 38. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

KHK'nin 38. maddesinde, Planlama Uzmanlığı ve Planlama Uzman Yardımcılığı kadroları kurulmuş ve bu kadrolarda görev yapacak kişilerin atanma usul ve esasları düzenlenmiştir. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasında, Planlama Uzman Yardımcılığına atanmanın koşulları; (3) numaralı fıkrasında, Planlama Uzmanlığına atanmanın koşulları ile bu koşulları yerine getiremeyen Uzman Yardımcılarının bu unvanlarını kaybedecekleri ve Bakanlıkta durumlarına uygun kadrolara atanacakları; (4) numaralı fıkrasında ise Planlama Uzmanı ile Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un 2'nci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

KHK'nin 38. maddesi ile görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Planlama Uzmanlığı ve Planlama Uzman Yardımcılığı kadrolarının oluşturulması teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *"her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez"*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece "kamu hizmetlerine girme hakkı" siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılacak bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılmayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı "233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, "yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak" şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında ilgili Bakanlığın görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Planlama Uzmanlığı ve Planlama Uzman Yardımcılığı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91'inci maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- 27. Maddenin İncelenmesi :

3.6.2011 günlü, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin 27. maddesinin ilk fıkrasında, "Bakanlık, görevleri ile ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler bu bilgileri istenilen süre içinde öncelikle ve zamanında vermekle yükümlüdürler." İkinci fıkrasında da "Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulur." denilmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına göre, ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel hakların, kişi haklarının ve ödevlerinin KHK'lerle düzenlenmesi olanaklı değildir. Herkesin, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini ve kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme haklarının düzenlendiği 20. maddeye Anayasa'nın ikinci kısmının ikinci bölümünde yer verilmiştir. 641 sayılı KHK'nin dava konusu 27. maddesinde Bakanlığın kişisel verilerle ilgili yetkilerine yer verilerek, Anayasa'nın özel hayata saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme hakkıyla ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Bu durumun Anayasa'nın 91. maddesiyle bağdaşmadığı açıktır.

2- 37. Maddenin (2) ve (3) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi :

641 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (2) numaralı fıkrasında "yabancı uzmanlar da sözleşmeli olarak istihdam edilebilir" (2) numaralı fıkrasında da "Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir" denilmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Yetki Kanununda çıkarılarak KHK'nin, amacının, kapsamının, ilkelerinin, kullanma süresinin ve süresi içinde birden fazla KHK çıkarılıp çıkarılmayacağına gösterilmesi gerekir. Buna göre, bir KHK'nin Anayasa'ya uygun olduğunun kabulü, öncelikle dayandığı yetki yasasının kapsamı içinde bulunmasına bağlıdır. Aksi halde Bakanlar Kurulu kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetki kullanmış olur.

6.4.2011 günlü 6223 sayılı Yetki Yasasının 1. maddesinin (a) fıkrasının (3) numaralı alt bendinin kapsama ilişkin (b) alt bendinde, yabancı uzman ve sözleşmeli personel çalıştırılmasıyla ilgili olarak Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmemiştir. Bu durumda, dayandığı yetki yasasının kapsamı dışında kalan dava konusu KHK kuralı, Anayasa'ya aykırıdır.

3- 43. Maddenin İncelenmesi :

641 sayılı KHK'nin 43. maddesi, atıflar, değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümlere ilişkindir.

Bakanlar Kurulu'nun, KHK'ler konusundaki yetkisi sınırlı olup, yasama yetkisinin devrine yol açacak biçimde Anayasa'nın 91. maddesinin getiriliş amacına aykırı olarak geniş bir düzenleme yetkisi kullanmasına olanak bulunmadığından Kural, 2011/113 esas sayılı karardaki karşıoy gerekçesi doğrultusunda Anayasa'ya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle yukarıda (1), (2) ve (3) numaralı başlıklar altında incelenen kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak kararlaştırılan 641 sayılı (KHK) Kanun Hükümünde Kararnamenin;

- 27. maddesinin iptali istenilen (1) ve (2) fıkralarında, Kalkınma Bakanlığının göreviyle ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri gerçek kişiler ile diğerlerinden doğrudan istemeye kendilerinden bilgi istenenler ile gerçek kişilerin bu bilgileri istenilen sürede öncelikle ve zamanında verme yükümlülüğü getirilmiş, ticari sır niteliğindeki bilgilerin gizliliğine uyulacağı öngörülmüştür.

- 37. maddesinin iptali istenilen (2) ve (3) fıkralarında, Kalkınma Bakanlığının yabancı uzmanları sözleşmeli olarak istihdam edebileceği hüküm altına alınmış, sözleşmenin usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemenin Bakanlar Kurulunca tespit edileceği düzenlenmiştir.

- Anayasa'nın 91. maddesinde, olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler ile Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin düzenlenemeyeceği öngörülmüştür.

Özel hayatın gizliliğinin korunmasıyla ilgili olarak Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında *"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."*

Üçüncü fıkrasında da *"Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."* denilmektedir.

641 sayılı KHK'nin 27. maddenin iptali istenilen kurallarında, görevle ilgili gerekli görülen her türlü bilginin gerçek kişilerden doğrudan istenebileceği, onlarında bu bilgileri istenilen sürede öncelikle ve zamanında vermekle yükümlü oldukları öngörülmektedir. Söz konusu kurallarda her hangi bir sınırlamaya yer verilmediği için istenilen bilgilerin özel hayatın gizliliğinin korunmasıyla ilgili kişisel verileri de kapsayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Özel hayatın gizliliğinin korunmasına ilişkin kural, Anayasa'nın ikinci kısım birinci bölümünde düzenlenen temel haklar ve ödevler içinde yer almaktadır.

Buna göre, 641 sayılı KHK'nin 27. maddesi Anayasa ile olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler için yasaklanan alanı düzenlemekte ve bu haliyle Anayasa'nın 91. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

- 641 sayılı KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı "Yetki Yasası", kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, bu hizmetlerin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesinin; atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle de kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasının sağlanması için, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarma yetkisi verilmektedir.

641 sayılı KHK'nin 37. iptali istenilen (2) ve (3) fıkralarında, Kalkınma Bakanlığının yabancı uzmanları sözleşmeli olarak istihdam edebileceği ve ücret miktarı ile her türlü ödemenin Bakanlar Kurulunca tespit edileceği düzenlenmektedir.

6223 sayılı "Yetki Yasası" ile kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesi için sadece atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle ve yine sadece istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasını sağlamak için Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verildiği, yabancı uzmanların sözleşmeli olarak istihdam edebilecekleri ve onlara verilecek ücret miktarı ile her türlü ödeme konularında Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisinin verilmediği, dolayısıyla 641 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (2) ve (3) fıkralarının 6223 sayılı "Yetki Yasası"nın kapsamı dışındaki alanı düzenledikleri, böylece kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisinin Bakanlar Kurulunca kullanılarak düzenlemenin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

E: 2011/88, K: 2012/175

Buna göre, 641 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (2) ve (3) fıkraları Anayasa'nın 6. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kuralların iptali gerektiğinden, redde ilişkin çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye
Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "Kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmektedir. 641 sayılı KHK'nin iptali istenen 38. maddesi memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa, yukarıda ifade edildiği üzere, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, iptali istenen düzenleme Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibarıyla de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan maddenin iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

I- Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (2) ve (3) Numaralı Fıkraları:

Maddenin (2) numaralı fıkrasında yabancı uzmanların da sözleşmeli olarak Bakanlıkta istihdam edilebileceği, (3) numaralı fıkrasında sözleşmeli olarak çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemelerin Bakanlar Kurulunca tespit edileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 91. maddesine göre Kanun Hükmünde Kararnamelerin amaç ve kapsamının yetki kanununda belirtilmesi zorunludur.

Kurallarda yer alan düzenlemeler 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda belirtilen hususlar arasında olmadığından, Anayasa'nın 91. maddesine aykırılık nedeniyle iptalleri gerekir.

II- Kanun Hükmünde Kararname'nin 27. Maddesi:

İptali istenen maddenin (1) numaralı fıkrasında Bakanlığın, görevleri ile ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkili olduğu, kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin bu bilgileri istenilen süre içinde öncelikle ve zamanında vermekle yükümlü oldukları belirtilmiş; (2) numaralı fıkrasında bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulacağı öngörülmüştür. Kurallar, kişilerin özel yaşamına ilişkin bilgilerin Bakanlıkça talep edilebilmesini olanaklı kılmaktadır.

Anayasa'nın 20. maddesinde özel hayatın gizliliği ilkesi düzenlenmiş, özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkının hangi nedenlerle sınırlandırılabilceği maddede belirtilmiştir. Madde, Anayasa'nın İkinci Kısmının İkinci Bölümünde yer almaktadır.

Anayasa'nın 91. maddesinde, Anayasa'nın İkinci Kısmının İkinci Bölümünde yer alan temel hakların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmıştır. Bu nedenle, kişisel bilgilerin İdarenin talebi üzerine verilmesi mecburiyetini getiren bir düzenleme, kanun hükmünde

E: 2011/88, K: 2012/175

kararname konusu olamaz. Kuralın Anayasa'nın 91. maddesine aykırılık nedeniyle iptali gerekir.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2011/115

Karar Sayısı : 2012/177

Karar Günü : 8.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ ve Emine Ülker TARHAN ile birlikte 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listenin,

B- 1- 4. maddesiyle 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın,

2- 8. maddesiyle değiştirilen 17.7.1963 günlü, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "... *ve/veya özel sektörde...*" ibaresinin,

3- 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'in,

4- 31. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının, "*Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür.*" biçimindeki ikinci cümlesinin,

E: 2011/115, K: 2012/177

5- 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin 5. maddesinin;

a- Birinci fıkrasının, *"Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir."* biçimindeki birinci cümlesinin,

b- Üçüncü fıkrasının, *"Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer."* biçimindeki birinci cümlesinin,

6- 33. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının, *"Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur."* biçimindeki birinci cümlesinin,

7- 37. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının, *"Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararla üç yıl için atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla başkanlığa atanamaz."* biçimindeki birinci ve ikinci cümlelerinin,

8- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'ün ve Geçici Madde 4'ün,

9- 40. maddesinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 27., 87., 91., 127., 128., 130., 133. ve 135. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"...

II. GEREKÇE

1) 22.08.2011 Tarihli ve 651 Sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükümünde

Kararnamenin 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 nci, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 25 inci, 26 nci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci, 32 nci, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 nci, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 inci (14 üncü, 15 inci, 16 nci ve 17 nci maddelerini kapsamamak üzere) ve 41 inci Maddeleri ile Eki (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listesinin Anayasaya Aykırılığı

a) Esasa Girmeden Usulden Anayasaya Aykırılığı

Parlamentar demokrasi ve kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul eden Anayasanın 7 nci maddesinde “yasama yetkisi”, Türk Ulusu adına TBMM’ne verilmiş ve bu yetkinin devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bunun tek istisnası, Anayasanın 91 inci maddesinde Bakanlar Kurulu’na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesidir. Bu istisnai yetkinin “yetki devri” niteliğine bürünmemesi için, Anayasa Mahkemesi’nce de belirtildiği üzere, KHK çıkarma yetkisinin “önemli, ivedi ve zorunlu” durumlarda verilmesi, ayrıca bu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Siyasal iktidarın sayısal çoğunluğa dayalı olarak yasama organına egemen olduğu, İktisadik uyarınca muhalefetin yeterince konuşamadığı ve dolayısıyla yasaların 3-5 gün içinde çıkarılabildiği bir ortamda, Bakanlar Kurulu’na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, anayasal kuralın amacı ve özüyle bağdaşmamaktadır.

651 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası’na dayanılarak Bakanlar Kurulu’nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası’nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK’leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, aşağıdaki gerekçeyle iptal etmiştir.

“Olağanüstü hal KHK’leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasadan (m. 121) alırlar. Bu tür KHK’lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK’lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK’ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

...KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin önkoşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kurallarının, içerikleri yönünden Anayasaya aykırılık oluşturmasalar bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

...

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasanın Başlangıcı'ndaki 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkeleriyle 6 ncı maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz' kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91 inci maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır."

Anayasa Mahkemesi, yukarıda yer verilen gerekçelerle, dayandıkları 4588 sayılı Yetki Yasası 05.10.2000 günlü, E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararla iptal edilen 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 624, 626, 628, 629 sayılı KHK'leri; içeriklerine girmeden, salt anayasal dayanaktan yoksun kaldıkları için, Anayasanın başlangıcı ile 6 ncı ve 91 inci maddelerine aykırı duruma geldiklerini belirterek iptal etmiştir. (Sırasıyla kararlar: K.2000/29, K.2000/45, K.2000/37, K.2000/40, K.2000/42, K.2000/44, K.2000/39, K.2000/46, K.2000/38, K.2000/36, K.2000/35, K.2000/34, K.2000/43, K.2000/41, K.2000/33, K.2000/32, K.2000/30, K.2000/31)

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 22.08.2011 tarihli ve 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci, 32 nci, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 ncı (14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 17 nci maddelerini kapsamamak üzere) ve 41 inci maddeleri ile eki (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listesi; Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

b) *Esastan Anayasaya Aykırılığı*

Anayasanın Başlangıç kısmının dördüncü fıkrasında, “Kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;” belirtildikten sonra 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında “hukuk devleti” ilkesine yer verilmiş; 6 ncı maddesinde, hiç kimse ve hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği kuralları getirilmiş; 87 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna “belli konularda” KHK çıkarma yetkisi verilmesi TBMM’nin görevleri arasında sayılmış; 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında da vurgulandığı üzere, Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM’ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendine özgü ve ayrı bir yetki olduğu anlaşılabilir. Dolayısıyla yetki yasalarının, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi doğuracak biçimde yaygınlaştırılıp genelleştirilmemesi gerekir. KHK’ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulmak durumundadır.

Maddenin Danışma Meclisi’nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni, “... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ...” biçiminde açıklanırken; Anayasa Komisyonu Başkanınca da, “Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.” denilerek aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.

Yetki yasasında Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin “amaç”, “kapsam” ve “ilkeleri”nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulunun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. KHK'nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Anayasa Mahkemesinin 1990'lardan bu yana verdiği kararlarda, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermesi için, “ivedilik, “zorunluluk” ve “önemlilik” gibi üç koşulun birlikte bulunması gerekeğine yönelik içtihat oluşturduğu gözlenmektedir (06.02.1990 günlü ve E.1988/62, K.1990/3). Yüksek Mahkeme, 16.10.1993 günlü ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı kararında ise, “KHK'lar, ancak ivedilik isteyen belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konur.” demiştir. İvedilik koşulu ile etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeleri taşımayan hususlarda KHK çıkarma yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği açıktır.

Nitekim, Yüksek Mahkeme; Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu Adına Grup Başkanı Mehmet Recai KUTAN tarafından, 29.6.2000 günlü, 4588 sayılı “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Malî Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu”nun, Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 11 inci, 87 nci, 91 inci ve 153 üncü maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle açtığı davaya ilişkin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında;

“Anayasanın 87 nci maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa'yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayırık tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK'lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı 'kamu malî yönetimi' kavramı içinde değerlendirerek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak

üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın 87 nci maddesinde belirtilen 'belli konu'larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen öğeleri de içermemektedir. Yasa'nın 1 inci maddesinde çıkarılacak KHK'lerin "kapsam" ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91 inci maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM'ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasanın 7 nci maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa'nın 2 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası'nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1 inci maddesiyle 2 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın Başlangıç'mın dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır . İptali gerekir."

demıştır.

Dava konusu hukuki olayda ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 03.03.2011 tarihli 73 ncü Birleşiminde, Genel Seçim tarihinin öne alınarak, Genel Seçimin 12 Haziran 2011 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir. Bundan 25 gün sonra, Yetki Yasasına ilişkin "Yasa Tasarısı" Başbakanlıkça 28.03.2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Başka bir anlatımla Yetki Yasa Tasarısı, Genel Seçime 2,5 ay kala TBMM'ye sevk edilmiş; siyasal iktidarın TBMM'deki sayısal çoğunluğuna dayalı olarak da 06.04.2011 tarihinde kabul edilmiştir. TBMM'de 06.04.2011 tarihinde kabul edilen Yetki Yasası, 14 gün TBMM'de bekletildikten sonra Cumhurbaşkanlığına 19.04.2011 tarihinde sunulabilmiştir.

6223 sayılı Yetki Yasasının çıkarılmasındaki öncelikli anayasal sorun, "ivedilik" ile ilgilidir. İvedilik, "önemli ve zorunlu" konunun KHK yoluyla düzenlenmesinin olmazsa olmaz koşuludur ve yasama dahil bütün süreçleri kapsamaktadır. Yasama organı çıkardığı yasanın ivediliğine inanıyorsa, söz konusu yasanın ivedi olarak yürürlüğe girmesi için gereğini yerine getirmek durumundadır.

TBMM Genel Kurulunda 06.04.2011 tarihinde kabul edilen 6223 sayılı Yasa, 14 gün TBMM'de bekletilmiş ya da unutulmuş, ancak 19.04.2011 tarihinde Cumhurbaşkanlığına gönderilebilmiştir. Bu nasıl ivediliktir ki, hiçbir yasanın başına gelmeyen durum, ivediliği anayasal ilke olan yetki yasasının başına gelebilmiştir. Burada, yetki yasasının çıkarılmasındaki ilkelerle birlikte, kamu yararı ilkesinin de ihlal edildiği yadsınamaz bir gerçektir.

Öte yandan, genel seçim, şekli bakımından anayasal iki yetkili organın, yasama ve yürütme organlarının birbirlerine bağlı olarak yenilenmesi; özü bakımından da, Anayasayı değiştirme yetkisi de bulunan kural koyucu organın ve buna bağlı olarak ülkenin hukuksal yapısının ve yönetim programının belirlendiği en önemli ve etkin demokratik müessesedir. Seçim kararı almak, demokratik toplum düzeninin gereklerini yerine getirme yönünden, egemenliğin sahibi iradeye başvurmaktır. Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan "demokratik hukuk devleti" ilkesi, demokratik toplum düzeninin ve "bir yaşam biçimi" olan demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işletilmesinin adaletli bir hukuk düzeni ve hukuk güvenliği içinde gerçekleşmesini, aynı zamanda da devlete duyulan güveni içerir.

Ortada, KHK'lerle düzenlemelere gidilmesi yönünde, "önemli, zorunlu ve ivedi durum" yok ve yasama organının ve dolayısıyla yürütme organının yenilenmesine karar verilmiş iken, hem mevcut Bakanlar Kurulunu hem de seçimden sonra kurulacak Bakanlar Kurulunu kapsayacak ve aynı zamanda da gelecek yasama organını ipotek altına alacak şekilde, Bakanlar Kuruluna 6 ay süreyle, KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gibi yasama yetkisinin devri anlamına da gelmektedir. 6 aylık sürenin uzunca bir bölümü, henüz kurulu olmayan ve ne zaman kurularak göreve başlayacağı belli olmayan bir Bakanlar Kurulunu kapsamaktadır ki burada da, hukuk devletinin "belirlilik" ve "öngörülebilirlik" ilkeleriyle birlikte, KHK'lere ilişkin "önemli, zorunlu ve ivedi durum" ilkesinin ihlali söz konusudur.

6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;" denildikten sonra;

(1) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; (2) numaralı alt bendinde, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; (3) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına; (b) bendinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına; “ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.” gibi belirsiz ve sınırsız ifadelere yer verilerek Yetki Yasasının amacı ortaya konmamıştır.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise, Yetki Yasasının kapsamına ilişkin olarak, “Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname;” denilip,

(a) bendinde, “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak;” ifadesinden sonra, 19 alt bent halinde 19 yasa ve KHK sayılmış ve (20) numaralı alt bendinde, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,” denilerek adeta tüm kamu kurum ve kuruluşları kapsama alınmak istenmiş;

(b) bendinde ise, “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;” denildikten sonra 6 alt bent halinde 5 yasa ve 1 KHK sayılmış ve (7) numaralı alt bendinde ise, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde” ifadesiyle de neredeyse tüm kamu personeli hakkında Bakanlar Kuruluna her türlü düzenlemede bulunma yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Oysa yetki yasalarının, Anayasanın belirlediği ögeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirleyerek Bakanlar Kurulu’na çerçeveyi çizmesi ve niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeleri kapsamaması gerekmektedir.

Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Ancak, 6223 sayılı Yetki Yasasının, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilerek, her okuyanın değişik şekillerde yorumlamasına açık hale getirilmiştir. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Herhangi bir yetki yasasının Anayasaya aykırı olmaması için Anayasadaki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin göz önünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Bakanlar Kurulu tarafından 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak bu güne kadar;

- 632 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü Maddesinin (B) Fıkrası ile 4924 sayılı Kanun Uyarınca Sözleşmeli Personel Pozisyonlarında Çalıştırılanların Memur Kadrolarına Atanması Amacıyla Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,

- 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,

- 634 sayılı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,

- 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,

- 636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK;

- 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,

- 638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,

- 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi ile Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 643 sayılı 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK,
- 646 sayılı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının Kurulması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 647 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 648 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 649 sayılı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,
- 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK,

Olmak üzere 20 adet KHK çıkarılmıştır. Yazılı ve görsel medyada yer alan haberlerden Bakanlar Kurulunun hızını alamadığı ve dolayısıyla bunlara yenilerini ekleyeceği anlaşılmaktadır.

Öyle ki, yukarıdaki KHK'lerin içeriğine girmeden isimlerinden de anlaşılacağı üzere, KHK'lerden bazıları daha bir ay yürürlükte kalmadan değişikliğe uğramıştır. Bu durum göz önüne alındığında, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verebilmesi için, "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç Anayasal koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmesi şöyle dursun, Bakanlar Kurulunun yönetmelikle kurallaştırmanın dahi asgari gerekleri olan araştırma, inceleme, ihtiyaçları tespit etme ve giderme yollarını belirleme gibi ciddi hiçbir hazırlığının olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, niteliği itibarıyla uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren yasal düzenlemelerin KHK'lere konu oluşturamayacağı en açık, belirgin ve tartışmasız göstergesidir.

Bakanlar Kurulunun ülkemize yaşattığı kelimenin tam anlamıyla bir tür "yap-boz oyunu"dur. Yap-boz oyunu olmadığını kimse ileri süremez. Ancak, yap-boz oyunları, okul öncesi çocukların eğlenerek öğrenmesini sağlamak için geliştirilen oyunlardır. Yap-boz oyunları ile okul öncesi çocukların, anlamsız parçaları zihinsel çaba göstererek anlamlı bütünlere dönüştürmeleri ve dolayısıyla zihinlerinde kurguladıkları bütüne ulaşabilmeleri için de her defasında yeniden deneyerek düşünme ve çözüm yolları üretme yetilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu ise, 6223 sayılı Yasayla aldığı yetkiye dayanarak, yap-boz oyununu Türkiye'nin hukuk sistemi üzerinde oynamaktadır. Uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren alanlarda hiçbir hazırlığa dayalı olmadan kural koymakta, daha koyduğu kuralı uygulama ve sonuçlarını izleme ve değerlendirme aşamalarına geçmeden değiştirmekte; durmamakta, değiştirdiğini de değiştirmektedir. Hiçbir hukuksal öngörülebilirlik olmadığı için de değiştirdiği değişikliği değiştirdiğinin üzerinde yarın başka bir değişikliğe gitmeyeceği de belirsizliğini korumaktadır.

Bakanlar Kurulunun hukuksal öngörülebilirliği ortadan kaldırması ve hukuksal belirsizlik yaratarak hukuk devleti ilkesine aykırı uygulamalar içine girmesini sağlayan ise, Anayasanın 7 nci maddesiyle Türk Milleti adına TBMM'ye verilen devredilemez nitelikteki yasama yetkisini kullanıyor olmaktan kaynaklanmaktadır.

Parlamento, Fransızca "parler", İtalyanca "parlare" yani "konuşmak" mastarlarından türetilmiş bir sözcüktür ve "konuşulan yer" anlamına gelmektedir.

Demokrasilerde yasalar, uzun süreli ve çok yönlü araştırma, inceleme ve değerlendirmelere dayalı olarak ihtiyaçları ve çözüm yollarını tespitten sonra parlamentoların komisyon ve alt komisyonları ile genel kurulunda konuşularak, tartışılarak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile etkilenen toplumsal kesimlerin ve bunların temsilcisi örgütlerin görüşleri alınıp üzerinde asgari mutabakat sağlanmaya çalışılarak yasalaşmaktadır.

Kaldı ki, Anayasa yasama yetkisini Türk Milleti adına TBMM'ye vermiş ve bu yetkiye -Anayasanın 91 inci maddesindeki ayrık ve spesifik durum hariç- devredilmezlik atfetmiştir. Anayasanın öngördüğü "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmediği alanlarda 6223 sayılı Yasayla Bakanlar Kuruluna konu ve kapsamı sınırsızlık ve belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi ve Bakanlar Kurulunun da bu yetkiyi "yap-boz oyunu" oynar gibi kullanması, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan parlamenter demokratik sisteme karşı girişilmiş örtülü bir yürütme organı darbesidir. Bu örtülü darbenin siyasal iktidarın yasama organındaki sayısal üstünlüğüne dayalı olarak yasama organının bilgisi ve ilgisi dahilinde yapılıyor olması, yapılanın Anayasanın özü ve sözüyle bağdaşmayan siyasal bir darbe olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bunun en açık, bariz ve doğrudan örneklerine Yüce Mahkemeye açılan iptal davalarında yer verilmişti. 651 sayılı KHK de bunlardan birini oluşturmaktadır. 22.08.2011 tarihli ve 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyle;

- 03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

- 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunda,

- 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda;

- 27.07.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda,

- 20.02.2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununda,

- 08.06.1984 tarihli ve 231 sayılı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

E: 2011/115, K: 2012/177

- 08.06.1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

- 13.08.1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

değişiklikler yapılmıştır.

Yukarıda sıralanan 8 adet yasa ve yasa gücünde kararnameden, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, 231 sayılı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname olmak üzere 6 adedinin, 6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin kapsama ilişkin (2) numaralı fıkrasında 19 alt bent halinde tek tek sayılan yasa ve yasa gücünde kararnameler arasında sayılmadığı açıktır.

Öte yandan, yukarıda yer verilen 6 adet yasa ve yasa gücünde kararname, 6223 sayılı Yetki Yasasının 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde 6 alt bent halinde sayılan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararname içinde, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hariç beş adedinin sayılmadığı ve (7) numaralı alt bendinde de, "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde" denildiğinden, 5 adet yasa ve yasa gücünde kararnamede yapılan değişiklikler, maddedeki esaslar çerçevesinde sayılmayacağından, yukarıda sıralanan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnameden 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hariç diğer beş adedinin 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmadığı yeterince açık bir husustur.

Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda ilkeleriyle uyuşmayan hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci ve 91 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağı ve bakanlar Kurulu 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan yasa ve yasa gücünde kararnamelerde ilkeleriyle uyuşmayan hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması sonucu, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci, 32 nci, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 ncı (14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 17 nci maddelerini kapsamamak üzere) ve 41 inci maddeleri ile eki (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listesi; Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

2) 651 Sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü Maddesiyle 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddesine Eklenen (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesiyle 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesine eklenen (2) numaralı fıkrasıyla, Bakanlık Müşavirlerinin, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceği hüküm altına alınmaktadır.

03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Müdürü kadrolarında bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erdirilmiş ve bunlar KHK'ye ekli (2) sayılı listede ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına atanmışlar; CHP ise söz konusu yasayla görevden almaların iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine dava açmıştı.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkelerine ve atanmalarındaki usule göre Tarım Bakanlığının il müdürü ve üzeri daire başkan yardımcısı, daire başkanı, genel müdür yardımcısı, genel müdür, müsteşar yardımcısı, müsteşar gibi hiyerarşik kadro görev unvanlarına atanan kamu görevlilerinin atanmalarındaki usulün aksine tamamının Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile bir günde görevlerinden alınarak ihdas edilen Bakanlık Müşavirliği kadrolarına atanmalarındaki hukuksuzluğa ek olarak şimdi de Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceği hükmünün getirilmesi, yürütme organının haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizlikte sınır tanımadığını ortaya koymaktadır.

3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev esasları Hakkında Kanunun 27 nci maddesinde, bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere özel yeteneği olanlardan bakanlık müşaviri atanabileceği ve bakanlık müşavirlerinin bakanlık makamına bağlı olduğu hükmüne yer verilmiş ve aynı hüküm 639 sayılı KHK'nin 21 inci maddesinde benzer ifadelerle yinelenmiştir.

657 sayılı Kanunda ise, memuriyet kadroları; kadro unvanı, görev unvanı, hizmet sınıfı ve mesleki kariyerlerine göre sınıflandırılmış; 33 üncü maddesinde kadrosuz memur çalıştırılmayacağı; 39 uncu maddesinde, 657 sayılı Kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemeyeceği; 45 inci maddesinde ise hiçbir memurun sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılmayacağı kurallarına yer verilmiştir.

Hukuksuz bir biçimde, Bakanlık Müşavirliği kadrolarına atanmış bulunanların, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatındaki hizmet sınıfları ile meslek kariyerlerinden unvanlı veya unvansız hangi kadrolara ait hangi görevleri yürüteceği de belirtilmeden, Bakanın uygun göreceği gibi sınırsız bir yetki kapsamında, Bakanın uygun göreceği birimlerde çalıştırılabileceği gibi belirsiz bir görevlendirmeye tabi tutulmaları, Anayasa ve İdare Hukukunun genel ilkeleri bir yana mantıkla da bağdaşmamaktadır.

Bakana tanınan söz konusu yetki bağlamında Tarım Bakanlığı Müsteşarı iken, 639 sayılı KHK ile Bakanlık Müşavirliğine atanan ziraat mühendisi kariyerli kamu görevlisi, örneğin, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Konya İl Müdürlüğünün herhangi bir ilçesinde yürütülen "süne ile mücadele" programında çalıştırılabilecektir.

Yasa koyucu, Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerini kanunla düzenlerken, Anayasanın 11 inci maddesi gereğince, Anayasanın diğer hükümlerine de uygun hareket etmek zorundadır.

Böyle bir düzenlemede Anayasanın gözetilmesi gereken hükümlerinden birisi de, 2 nci maddesi ve bu maddede yer alan hukuk devleti ilkesidir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan devlettir.

Sosyal hukuk devleti, toplum ve çalışma yaşamında adalete ve eşitliğe dayalı bir hukuk düzeni kurmak; kazanılmış hakları korumak durumundadır. Hukukta kazanılmış hakların korunması, hukuki güvenliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür.

Hukuk devletinin temel unsurları arasında "kazanılmış haklara saygı" yer almaktadır. Bu nedenle 128 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılacak tüm düzenlemelerin, memurların ve kamu görevlilerinin kazanılmış haklarını koruması gerekir. Aksine düzenleme, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesiyle 03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesine eklenen (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 651 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci Maddesiyle Değiştirilen 17.07.1963 Tarihli ve 278 Sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinin Birinci Cümlesindeki "... ve/veya özel sektörde ..." İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesiyle değiştirilen 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde, Bilim Kurulunun altı üyesinin, lisans öğreniminden sonra kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş

E: 2011/115, K: 2012/177

ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından belirleneceği; bu üyelerin ikisinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, dördünün ise Bakanlık tarafından her bir boş kontenjan sayısının iki katı önerilen aday arasından, Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından seçileceği hükme bağlanmaktadır.

651 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, iptal etmiştir.

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali istenen hükmü yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesiyle değiştirilen 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "... ve/veya özel sektörde ..." ibaresi, Dava Dilekçemizin "Gerekçeler" bölümünün 1 inci maddesinde belirtilen gerekçelerle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Öte yandan, 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında bulunmamaktadır.

Dava Dilekçesinin "Gerekçeler" bölümünün 1 inci maddesinde ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda ilkeleriyle uyuşmayan, "ivedi", "zorunlu" ve "önemli" önlemler içermeyen hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurallara bu açıdan da aykırılık oluşturmaktadır.

Anayasanın 128 inci maddesinin birinci fıkrasında, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi kuralı yer almaktadır.

Bilim Kuruluna, 278 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, TÜBİTAK'ın çalışma ilke, program ve politikaları ile önceliklerini belirlemek; araştırma merkezleri, enstitüler, bilim parkı, bilim merkezi, müze ve benzeri diğer birimler ile Başkanlık birimlerini kurmak, kaldırmak ve Kurum organizasyon şemasını onaylamak; Kurumun personel kadroları, ücret cetvelleri ile personel performans değerlendirme kriterlerini, bu değerlendirmeler kapsamında yapılacak ödemeleri ile iş tanımlarını ve göreve karşılık gelen pozisyonları Başkanlığın önerisi üzerine görüşerek karara bağlamak; Başkanın teklifi üzerine, merkez başkanlarını ve Başkanlığa doğrudan bağlı enstitü müdürlerini atamak; Kurumun yıllık çalışma programı ve bütçe teklifini onaylamak; Kuruma ve proje yönetimine ilişkin yönetmelikleri ve esasları hazırlamak, değiştirmek, kaldırmak veya onaylamak; Kurumun yurt içinde ve yurt dışındaki ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara mevzuat hükümleri çerçevesinde üye olması için karar almak; Kuruma taşınmaz alınması veya Kurum taşınmazlarının satılmasına karar vermek; Kurumun görevlerini yerine getirmesi için yürüteceği faaliyetler sırasında, yapacağı ücret, telif, işlenme ücreti, huzur hakkı ve benzeri ödemelerin tutar veya üst limitlerini belirlemek; Kurum ile diğer kamu kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişiler arasında çıkan ihtilafların hukuki anlaşma veya sözleşme değişikliği ile neticelendirilmesinde karar vermek; tutarı beşbin Yeni Türk Lirasına kadar (beşbin Yeni Türk Lirası dahil) olmak üzere, maddi veya hukuki nedenlerle kovuşturulmasında, yüksek mahkeme ve mercilerde incelenmesini istemekte yarar bulunmayan açılacak veya açılmış olan dava, icra ve benzeri takiplerden vazgeçmeye, bir hakkın tanınmasına, menfaatin terkinine, uygun ödemeye karar vermek gibi genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevler verilmiştir.

Söz konusu görevlerin, Anayasanın 128 inci maddesinin birinci fıkrasına göre memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerekeğinde kuşku bulunmamaktadır. Genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, hiç Devlet memurluğu yapmamış ve hiçbir kamu deneyimi olmayan, lisans öğreniminden sonra özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından belirlenecek olması, Anayasanın 128 inci maddesinin birinci fıkrasındaki bağlayıcı kurullarla bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesiyle değiştirilen 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "... ve/veya özel sektörde ..." ibaresi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci, 91 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

4) 651 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci Maddesiyle 278 Sayılı Kanuna Eklenen Geçici 11 inci Maddesi ile 40 ıncı Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesiyle 278 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesinde, 651 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte, TÜBİTAK Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreterin görevinin, 651 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceği; Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreterin yerine atama yapılmıcaya kadar bunların görevlerine devam edecekleri belirtilmekte; 40 ıncı maddesinde ise 651 sayılı KHK'nin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmaktadır.

TÜBİTAK Başkanı, 278 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, Bilim Kurulu tarafından belirlenen iki başkan adayının Başbakanına sunulması ve Başbakanın iki adaydan birini seçerek Başkan olarak atanmak üzere Cumhurbaşkanıya arzı ve Cumhurbaşkanı tarafından Başkan olarak atanması şeklinde işleyen bir sürecin sonunda aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre dört yıllık bir süre için; Başkan Yardımcıları, 5 inci maddenin yedinci fıkrasına göre TÜBİTAK Başkanının önerisi üzerine Başbakanın ataması suretiyle dört yıllık bir süre için; Genel Sekreter ise, aynı maddenin sekizinci fıkrasına göre TÜBİTAK Başkanının teklifi ve Bilim Kurulunun kararıyla atanmıştır.

651 sayılı KHK'nin 9 uncu maddesiyle 278 sayılı Kanununun 5 inci maddesinde yapılan değişikliklerle, Başkanın atanmasında Bilim Kurulunun devre dışı bırakılarak müşterek kararla atanması ve görev süresinin üç yıla düşürülmesi, Başkan Yardımcılarının Başkanın önerisi, Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından; Genel Sekreterin ise Başkanın teklifi üzerine Bakan tarafından atanması ve görev sürelerinin üç yıl ile sınırlandırılmasına yönelik hükümlerin, bu görevlere yürürlükte bulunan yasal düzenlemelere göre farklı usullerle ve farklı görev süreleriyle seçilen görev başındaki Başkan, Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreteri bağlamaması gerekir.

Bir yasa kuralının, yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hukuki eylem ve işlemleri kapsamaması ve kamu görevlilerinin atanmalarındaki usule göre görevlerine son verilmesi, hukukun genel prensiplerindedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni

kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür. Yasalar kamu yararı ve kamu düzeninin gerektirdiği kimi ayrıksı durumlar dışında ilke olarak yürürlük tarihlerinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılırlar. Geçmiş, yeni çıkarılan bir yasanın etki alanı dışında kalır. Sonradan yürürlüğe giren yasaların geçmiş ve kesin nitelik kazanmış hukuksal durumlara etkili olmaması hukukun genel ilkelerindedir.

Anayasa Mahkemesinin 30.09.2005 günlü ve E.2005/78, K.2005/59 sayılı Kararında belirtildiği üzere, hukuk güvenliğinin sağlanması, bu doğrultuda yasaların geleceğe yönelik öngörülebilir belirlemeler yapılabilmesine olanak verecek kurallar içermesi de, Hukukun üstünlüğünü temel alan hukuk devletinin vazgeçilmez koşulları arasında yer almaktadır. Bu nedenle, hukuk devletinde güven ve istikrarın korunabilmesi için kural olarak yasalar, yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanırlar. Bazı durumlarda, adaletin sağlanması, temel hakların korunması gibi nedenlerden kaynaklanan zorunluluklar dışında yasaların geçmişe yürütmesi söz konusu değildir.

Hukukta kazanılmış hakların korunması, kamu kesiminde olsun, özel kesimde olsun, hukuki güvenliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür. Olmadık bir nedenle kazanılmış hakların çiğnenmesi, Anayasal düzeyde haklı bulunamaz.

Yürürlüğe önceden konulmuş kurallara uygun biçimde TÜBİTAK Başkanlığı, Başkan Yardımcılığı ve Genel Sekreterliği görevlerine atanan kişilerin, daha görev süreleri dolmadan atanmalarındaki usule aykırı biçimde yasal düzenlemeyle görevlerinden alınmaları, kişilerin hukuk güvenliğini ortadan kaldırdığı gibi kazanılmış haklarının da gasp edilmesi anlamına gelmekte ve bu yanı sıra iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 651 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, iptal etmiştir.

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali istenen hükmü yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesiyle 278 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi ile 40 ıncı maddesi, Dava Dilekçemizin "Gerekçeler" bölümünün 1/a maddesinde belirtilen gerekçelerle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Ayrıca, 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında bulunmamaktadır.

Dava Dilekçesinin "Gerekçeler" bölümünün 1/b maddesinde ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda ilkeleriyle uyuşmayan, "ivedi", "zorunlu" ve "önemli" önlemler içermeyen hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurallara bu açıdan da aykırılık oluşturmaktadır.

651 sayılı KHK'nin yürürlüğe ilişkin 40 ıncı maddesi de aynı gerekçelerle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesiyle 278 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi ile 40 ıncı maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

5) 651 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci Maddesiyle Değiştirilen 13.08.1993 Tarihli ve 497 Sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının, "Asli ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." Şeklindeki İkinci Cümlesi ile 32 nci Maddesiyle Değiştirilen 5 inci Maddesinin Birinci Fıkrasındaki, "Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir." Cümlesi ile Üçüncü Fıkrasındaki "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." Cümlesinin; 33 üncü Maddesiyle Değiştirilen

7 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur." Şeklindeki Birinci Cümlesinin; 37 nci Maddesiyle Değiştirilen 11 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının, "Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararlar üç yıl atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz." Şeklindeki Birinci ve İkinci Cümleleri ile 38 inci Maddesiyle 497 Sayılı KHK'ye Eklenen Çeçici 3 üncü Maddesi ve Geçici 4 üncü Maddesi ile 40 ıncı Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

497 sayılı KHK'de yapılan değişikliklerin Anayasaya aykırılığı değerlendirilmeden önce, yapılan değişikliklerin ne anlama geldiğini daha anlaşılabilir kılmak için Dünyanın belli başlı ülkelerindeki Bilim Akademilerini genel olarak incelemek yerinde olacaktır.

Bilim Akademileri

Bilim Akademileri, bilimde özellikle de botanik, coğrafya, astronomi, fizik ve matematik disiplinlerinde ortaya çıkan büyük keşif ve buluşlara dayalı olarak Evrenin algılanması ve yorumlanmasındaki yeni düşüncelerin ve işleyiş yasalarına ilişkin teorilerin gündelik yaşama girerek toplumu etkilemeye başladığı 17 nci yüzyılın başlarında kurulmaya başlanmıştır. İlk örneğinin 1603 yılında Roma'da kurulan "Accademia dei Lincei" olduğu kabul edilmektedir.

Bilim Akademilerinin kuruluş amacı, bilimsel çalışmalar yapan bilim insanlarını, akademiye üye seçerek ödüllendirmek; bilim insanlarının yaptıkları bilimsel çalışmalara artı değer katmak, bilimsel araştırmayı ve başarıyı ödüllendirmek, bilimin topluma yaygınlaşmasını sağlamak, bilim insanları arasında iletişim, etkileşim kanalları yaratarak dayanışmayı güçlendirmek olmuştur.

Bilimin doğasından kaynaklanan, soran, sorgulayan, var olan doğrularla yetinmeyip yeni doğrular peşinde koşan kuşkucu yaklaşımı ve özgürlükçü yapısı, Bilim Akademilerinin Devletten özerk yapılar olarak ortaya çıkmasına yol açmıştır. Akademi üyelerinin, bilime katkılarının uluslararası başarı ölçütlerine göre değerlendirilerek Akademi üyeleri tarafından seçilmeleri, Bilim Akademilerinin ortak özelliğidir. Bu uygulamanın arkasında, bilimsel liyakatın ve başarının, alanının en yetkin bilim insanları tarafından değerlendirilebileceğı ve denetimin de kendi içinde sağlanacağı gibi nesnel bir gerçeklik yatmaktadır.

Burada belli başlı Bilim Akademisi, özerkliğin en önemli göstergesi olan Akademiye üye seçimi açısından kısaca incelenecektir.

The Royal Society (İngiltere)

Dünyanın en eski Akademileri arasında yer alan The Royal Society, 1660 yılında kurulmuştur. Royal Society'nin 1500 civarında üyesi vardır ve bunların yaklaşık 80'ni Nobel Ödülü sahibidir. Akademiye yeni üyeler, mevcut Akademi üyeleri tarafından bilimsel liyakat kriterine göre seçilir ve üyelik ömür boyu sürer.

Bir bilim insanının aday olabilmesi için, iki Royal Society üyesi tarafından aday gösterilmesi gerekir. Ayrıca, Royal Society Başkanı, Üniversite Rektörlükleri ile Araştırma Konseyi Başkanlıklarına çağrıda bulunarak aday önerilerini alır. Bu öneriler Akademi Başkanı ve Üyeleri tarafından değerlendirilir ve uygun görülenler yine aynı şekilde iki üye tarafından önerilerek adaylık süreci başlatılır.

Bir bilim insanı için adaylık işlemi iki üye tarafından imzalanmış olan adaylık belgesinin 30 Eylül'e kadar Royal Society'ye sunulmasıyla başlar. Bu belge adaylık gerekçesini içerir ve seçim gününe kadar bütün üyelere açıktır. Ardından ayrıntılı ve akademik mükemmeliyete duyarlı bir süreç başlar. Adaylıklar Royal Society içindeki komisyonlara dağılır. Her komisyon uzmanlık alanı içindeki her adayın kapsamlı bir özgeçmiş, yayın listesi, akademik başarılarının dökümü ve en önemli bulunan 20 bilimsel çalışmasının kopyelerini içeren dosyasını inceler. Bu incelemelerde konunun uzmanı olan hakemlerden de görüşler alınır. Hakemlerin Royal Society üyesi olması gerekli değildir. Her komisyon (sectional committee) sonuçta kendi uzmanlık alanına giren adaylar arasından kısa bir liste oluşturur.

Bu değerlendirmeler daha sonra Konsey tarafından ele alınır. (2007 yılında bu şekilde toplam 635 aday ele alınmıştır.) 100 kadar üyenin, 21 konsey üyesinin ve yüzlerce hakemin değerlendirmeleriyle, Royal Society Konseyi son listeyi oluşturur ve onaylar. Bu son listede 44 asli üye aday ve 8 yabancı üye aday (foreign member) vardır.

Konsey tarafından Nisan ayı toplantısında onaylanan son liste bir oy pusulası halinde tüm üyelere iletilir. Adaylar, Mayıs ayında yapılan Royal Society Genel Kurulu'nda oylanır. Adaylara sadece Genel Kurula katılan üyeler oy verebilir ve bir adayın seçilebilmesi için Genel Kurula katılan üyelerin üçte ikisinin oyunu almış olması gerekir.

Bir yıl aday gösterilmiş fakat seçilememiş olan her aday 7 yıl boyunca değerlendirilmeye tabi tutulur. Bu yedi yıllık süre içerisinde seçilememiş olan bir aday üç yıllık bir bekleme süresi sonunda tekrar aday gösterilebilir.

Royal Society Başkanı ve 21 üyeden oluşan Konsey de üyeler tarafından seçilmektedir.

National Academy of Sciences (Amerika Birleşik Devletleri)

National Academy of Sciences 1863 yılında kurulmuştur. Akademinin yaklaşık 2200 üyesi vardır ve üyelerin 200 kadarı Nobel Ödülü sahibidir.

Yeni üyeler, mevcut üyeler tarafından bilimsel liyakat kriteri esas alınarak seçilir. Üye seçimi her yıl bir kez yapılır ve bir yılda en fazla 72 yeni asli üye seçilebilir. Akademi üyeliği ömür boyu sürmektedir.

Bir bilim insanının aday olabilmesi için, bir Akademi Üyesi tarafından aday gösterilmesi şarttır. Akademi üyesi aday gösterdiği bilimci için kapsamlı bir dosya hazırlayarak Akademiye sunar. Bu dosyada adayın özgeçmişi, adaylık gerekçesi ve eserleri arasından en seçkin görülen 12 yayının listesi bulunur.

Bu şekilde oluşan adaylık dosyaları Akademi içerisinde yoğun bir inceleme ve eleme sürecine girer. Üyeler arasında değişik evrelerde yapılan sıralama ve müzakereler sonunda o yıl aday gösterilenler arasından, tercih sıralı, 72 kişilik bir liste oluşturulur. Bu liste her yıl Nisan ayı sonlarında yapılan Akademi Genel Kurulunda topluca oya sunulur. Son listenin topluca oya sunulması adettendir fakat her Akademi üyesinin listedeki herhangi bir adayın ayrıca oylanmasını talep etme hakkı vardır. Bu talep çok ender durumda ortaya çıkmaktadır.

O yıl aday gösterilmiş fakat seçilememiş adaylar bir sonraki yıl tekrar değerlendirilmeye alınır.

National Academy of Sciences, Akademi Başkanı dahil 17 kişiden oluşan bir Akademi Konseyi tarafından yönetilir. Başkan dahil tüm Konsey üyeleri Akademi Genel Kurulu tarafından seçilir (National Academy of Sciences'ın üyeliğe ilişkin, "Election to the National Academy of Sciences: Pathways to membership" isimli dokümanının orijinal metni ve konuyla doğrudan ilişkili 2-9 ncu paragraflarının Türkçe çevirisi, Dava Dilekçemiz ekinde sunulmaktadır).

Hollanda Kraliyet Akademisi (KNAW)

Kökü 1800'lere kadar uzanan bu kurum 1938 yılında Ulusal Akademi hüviyetini kazanmış özerk bir yapıdır. Yaklaşık 500 asli üyesi vardır. Akademi üyeliği hayat boyu sürmekte; fakat 65 yaşını dolduran üyeler "emekli üye" statüsüne geçmektedir.

E: 2011/115, K: 2012/177

Bu kurumda 2011 yılından sonra yılda 16 yeni asli üyenin Akademi üyeleri tarafından atanması kararı alınmıştır. Üye seçim kriteri sadece bilimsel liyakattir ve seçim sürecinde Akademi dışından hakem görüşlerine de başvurulmaktadır. Yeni üyeler Akademi üyelerince seçilmektedir fakat aday göstermek için Akademi üyesi olma şartı aranmamaktadır.

Arjantin Ulusal Akademisi (ANCFN-Academia Nacional de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales)

Latin Amerika'nın en eski bilim kurumlarından biridir. 1926 yılında Arjantin Hükümeti tarafından yasal olarak özerk bir kurum hüviyetine kavuşturulmuştur. Asli üyelik dışında şeref üyeliği, muhabir üyelik, emekli üyelik kategorileri mevcuttur. Akdemilerarası Panel (IAP) kayıtlarına göre, bu Akademinin 33 asli, 8 şeref ve 2 emekli üyesi bulunmaktadır. Yasasına göre asli üye sayısının üst sınırı 40'dır.

Yeni aday gösterilmesi ve üye seçimi yetkileri Akademi'ye aittir. Yeni üyeler Akademi Genel Kurulunda mevcut asli üyeler tarafından seçilmektedir. Seçim kriteri bilimsel mükemmeliyetin yanı sıra yüksek düzeyde onurlu bir kişilik sahibi olmaktır. Akademi üyeliği ömür boyu sürmektedir.

Japon Bilim Konseyi (SCJ; Science Council of Japan)

Japon Bilim Konseyi SCJ yasal olarak Başbakanlığa bağlı, fakat işleyişi hükümetten bağımsız ve dünyadaki Japon Bilim insanlarını temsil eden özerk bir kurum olarak 1949 yılında kurulmuştur. SCJ asli ve asosiye üyelerden oluşmaktadır.

Akdemilerarası Panel (IAP) kayıtlarına göre, SCJ'nin 210 asli üyesi vardır. Asli üyeliğe aday olabilmek için asli veya asosiye üyeler tarafından önerilmek gerekmektedir. Öneriler, SCJ içerisindeki bir Aday Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Aday Komisyonu sonuçta bir aday listesi hazırlamakta ve bu liste SCJ Genel Kuruluna sunulmaktadır. SCJ'nin en üst karar organı Genel Kurulu'dur ve yılda iki kez, Nisan ve Ekim aylarında toplanmaktadır. SCJ Genel Kurulu tarafından uygun bulunan adaylar bir liste halinde Başbakan'a sunulmakta ve asli üyeler Başbakan tarafından atanmaktadır.

SCJ'nin 2000 civarında da asosye üyesi vardır. Asosye üyeliğe aday olabilmek için de asli veya asosye üyeler tarafından önerilmek gerekmektedir. Öneriler yine SCJ içerisindeki Aday Komisyonu tarafından değerlendirilmekte ve sonuçta bir asosye aday listesi oluşturulmaktadır. Bu liste SCJ Yönetim Kurulu tarafından ele alınmakta ve uygun görülen adaylar SCJ Başkanı tarafından asosye üye olarak atanmaktadır.

Türkiye Bilimler Akademisi

Türkiye Bilimler Akademisi, uluslararası saygınlığa sahip Fizik Profesörü ve 49 ncu Cumhuriyet Hükümetinin Başbakan Yardımcısı (Rahmetli) Erdal İnönü'nün girişimleri sonucunda, 13.08.1993 tarihli ve 497 sayılı KHK ile kurulmuştur.

Türkiye Bilimler Akademisinin kuruluşundan önce Dünya uygulamaları incelenmiş ve Akademinin Dünyadaki diğer örnekleri gibi bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip olmasına önem verilmiştir. KHK yasalaşmadan önce bilim insanlarının ve siyasi partilerin görüşlerine başvurularak toplumsal ve siyasal mutabakat içinde yasalaşmasına özen gösterilmiştir.

Nitekim, 497 sayılı KHK'nin dayanağını oluşturan 24.06.1993 tarihli ve 3911 sayılı Yetki Yasasının iptali istemiyle Anamuhalefet (Anavatan) Partisi TBMM Grubu Adına Grup Başkanı A. Mesut Yılmaz tarafından Anayasa Mahkemesine 09.07.1993 tarihinde açılan iptal davası, Anayasa Mahkemesinin 16.09.1993 günlü ve E.1996/26, K.1993/28 sayılı iptal Kararı ile sonuçlanmıştır. Bu iptal kararı üzerine 497 sayılı KHK'nin iptali için dava açılması durumunda iptal edilmesi mutlak olmasına ve 497 sayılı KHK 02.09.1993 tarih ve 21686 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdiğinden, söz konusu karardan sonra iptal davası açılması için daha 46 gün süre bulunmasına rağmen, toplumsal ve siyasal mutabakatla yasalaşan 497 sayılı KHK için Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmamıştır.

Bilim Akademilerinin Ortak Özellikleri

Bir kurumun "Bilim Akademi"si niteliği taşıyabilmesi için Uluslararası Akademi Birlikleri arasında genel kabul gören ölçütler şöyle sıralanabilir:

Akademiler hükümetlerden, sınıai veya mesleki kuruluşlardan bağımsız olmalıdır. Akademiler genellikle bu kurumların bazılarında veya tümünden maddi destek alır, fakat bu desteklerin Akademinin özerkliğini zedelemeyecek bir biçimde verilmesi gerekir.

Akademiler "aşağıdan yukarıya", demokratik bir biçimde yönetilir. En üst karar mercii Akademi Genel Kurulu'dur ve yetkinin kaynağı akademi üyeliğidir.

Yeni üyeler akademik mükemmeliyet ölçütlerine göre mevcut Akademi üyeleri tarafından seçilir. Asli üye sayısına bir üst sınır konabilir veya bu sayı bir çoğalma oranına göre artabilir.

Akademi üyeleri, yeni üye seçiminde “uzman görüşüne” (peer review) dayanarak karara varır. Temel soru, adayın bilime ne kattığıdır. Bu değerlendirmelerde adayın ürettiklerinin niteliği yanında, üretkenliği, buluşlarının yarattığı dürtü (impact) niceliksel olarak da incelenir. Adayın yayın sayısı, atıf sayısı, h-faktörü gibi sayısal metriklere de bakılır. Fakat seçim sadece sayısal verilere dayanılarak yapılmaz. Asıl ölçü adayın bilime ne kattığıdır. Akademi içinden veya dışından gelen uzman (hakem) görüşler de muhakkak hesaba katılır. Sonuçta her üye, adayın bilimsel katkılarının Akademi üyeliği için yeterli olup olmadığı hakkında kendi vicdanında bir karara varır ve oyunu kullanır.

Anayasaya Aykırılık Sorunu

497 sayılı KHK'nin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki, “Asli üye sayısı üniversitelerde mevcut kadrolarda fiilen görev yapan T.C. uyruklu profesör sayısının yüzde ikisini, asosye üye sayısı ise asli üye sayısının üç katını geçemez.” hükmü, 651 sayılı KHK'nin 31 inci maddesiyle, “Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür.” şeklinde;

5 inci maddesindeki, “Asli, Asosye ve Şeref üyesi olabilmek için diğer bir asli üye tarafından Akademi Konseyi'ne yazılı olarak başvurulmak suretiyle aday gösterilir. Bu adaylığın, diğer iki genel kurul üyesi tarafından yazılı olarak desteklenmesi gerekir. Adaylık, Akademi Konseyi tarafından kabul gördükten sonra Genel Kurul'un onayına sunulur.

Asli üyelik yetmiş yaşına kadar sürer. Yaş haddi nedeniyle asli üyelik statüsü sona eren üyeler, otomatik olarak Şeref üyesi olurlar. Asosye üyeler üç yıl için seçilirler. Asosye üyelik süresi toplam en çok dokuz yıldır.” hükmü, 651 sayılı KHK'nin 32 nci maddesiyle, “Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir.

Aslî üyeler tarafından seçilecek Aslî, Asosye ve Şeref üyeleri için; bir Aslî üye tarafından Akademi Konseyine yazılı olarak başvurulması ve aday gösterilen kişinin, aday gösteren üye dışında iki Genel Kurul üyesi tarafından da yazılı olarak desteklenmesi gerekir. Adaylık, Akademi Konseyi tarafından kabul gördükten sonra Genel Kurulun onayına sunulur.

Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer. Yaş haddi nedeniyle Aslî üyelik statüsü sona eren üyeler, otomatik olarak Şeref üyesi olurlar. Asosye üyeler üç yıl için seçilirler. Asosye üyelik süresi toplam en çok dokuz yıldır.” biçiminde;

7 nci maddesindeki, "Akademi Genel Kurul'u, Akademi üyelerinden oluşur." şeklindeki hüküm, 651 sayılı KHK'nin 33 üncü maddesiyle, "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur." şeklinde;

11 inci maddesindeki, "Akademi Başkanı, 4 yıl için asli üyeler arasından Akademi Genel Kurulu'nca seçilir ve Başbakan'ın onayı ile atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa seçilemez. Akademi Başkanı, Akademi'nin amaçları doğrultusunda faaliyet göstermesinden sorumludur. Başkan, Akademi'nin ita amiridir." şeklinde yer alan hüküm, 651 sayılı KHK'nin 37 nci maddesiyle, "Akademi Başkanı, Aslî üyeler arasından müşterek kararla üç yıl için atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz." şeklinde;

değiştirilmiş;

497 sayılı KHK'ye 651 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle eklenen;

Geçici 3 üncü maddede, "Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Akademi Konseyi asil ve yedek üyelerinin görevi,

a) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşması hâlinde bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte,

b) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşmaması hâlinde, üç yıllık sürenin dolduğu tarihte,

sona erer. Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri, yeni Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri atanıncaya kadar görevine devam eder."

denilirken;

Geçici 4 üncü maddede ise, "Asli üyeler tarafından seçilecek Asli üye sayısı 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan sayıya ininceye kadar anılan kontenjandan üye seçimi yapılmaz."

denilmiştir.

Yapılan bu değişikliklerle, Türkiye'deki üniversitelerin mevcut kadrolarında fiilen görev yapan profesörlerin yüzde ikisine endekslenmiş değişken asli üye sayısı,

E: 2011/115, K: 2012/177

150 asli üye ile sınırlandırılır ve asli üye sayısının üç katına endekslenmiş asosye üye sayısı ise yine 150 asosye üye ile sabitlenir; TÜBA'nın, 82 asli, 17 asosye ve 40 şeref olmak üzere toplam 139 olan mevcut üye sayısı şeref üyeleri hariç 150'şerden 300 üyeye çıkarılmış; asli, asosye ve şeref üyelerinin tamamı TÜBA Genel Kurulu tarafından seçilirken, 50 asli ve 50 asosye üyenin Bakanlar Kurulu; 50 asli ve 50 asosye üyenin YÖK, 50 asli ve 50 asosye üye ile şeref üyelerinin ise asli üyeler tarafından seçilmesi öngörülmüş; asli üyelikte 70 olan yaş sınırı, 67'ye çekilerek mevcut asli üyelerin önemli bir kısmının şeref üyesi olmaları sağlanmış; Akademi Genel Kurulu, şeref, asli ve asosye üyelerin tamamından oluşurken, asli ve asosye üyelerden oluşur hale getirilmiş; asli üyeler tarafından seçilecek asli üye sayısı 50'ye düşene kadar asli üye kontenjanından asli üye seçilememesi kuralı getirilerek asli üyeler tarafından seçilecek asli ve asosye üyelerin Bakanlar Kurulunun seçtiği 50, YÖK'ün seçtiği 50 ve mevcut asli üyelerden ise en fazla 49 asli üye tarafından seçilmesi öngörülerek siyaset kurumu asli üyelikte mutlak bir egemenlik sağlamış; şeref, asli ve asosye üyelerden oluşan Akademi genel Kurulunca seçilen ve Başbakanca atanan Akademi Başkanının üçlü kararname ile atanması öngörülmüştür.

497 sayılı KHK'nin "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde, "Türkiye'de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yönleltmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek amacıyla, Başbakan'a bağlı tüzel kişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Bilimler Akademisi (kısa adı TÜBA) kurulmuştur.

Başbakan bu Akademi'nin yönetimiyle ilgili yetkilerini gerekli gördüğünde bir bakan eliyle kullanabilir.

Akademi, bu Kanun Hükmünde Kararname'de belirtilmeyen hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir." denilerek, Akademinin tüzel kişiliği ile bilimsel, idari ve mali özerkliğine özel bir vurgu yapılmıştır.

Öte yandan, Akademinin görevlerinin düzenlendiği 2 nci maddesinde ise, Türkiye Bilimler Akademisinin görevleri,

"a) Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak,

b) Toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak,

c) Hükümete, Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek,

d) Bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek,

e) Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak.”

şeklinde sıralanmıştır.

Bakanlar Kurulu ise, 22.08.2011 tarihli ve 651 sayılı (R.G. 27 Ağustos 2011/28038) KHK ile Hükümete, “Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek,” görevleri de bulunan TÜBA’dan görüş dahi sormadan TÜBA’nın bilimsel ve yönetsel özerkliğine son vermiştir.

Bundan böyle, “Türkiye’de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yöneltmek; Türkiye’deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek amacıyla” kurulan TÜBA’nın 150 asli ve 150 asosye üyesinden 50’serini siyaset kurumu doğrudan, 50’serini ise, yürütme organı tarafından şekillendirilen ve yükseköğretime ilişkin yönetsel görevleri bulunan YÖK aracılığıyla dolaylı olarak seçecek; Akademi Başkanını doğrudan siyaset kurumu atayacaktır.

Bilim insanlarını akademi üyeliği ile bundan böyle bilimin duayenleri değil, siyaset kurumu onurlandıracaktır.

Türkiye özelinde imkansız olmasına rağmen, seçimlerde hiçbir siyasal amaç gütmemeyi ve salt nesnel verilerden hareket etmeyi temel ilke edinen siyasal iktidarlar dahi, seçimlerinin nesnellliğini nicel kriterlere dayandırmak zorunda kalacaklardır.

Ancak, bilim insanlarının üretimlerinin değerlendirilmesi sadece sayısal kriterlerle ölçülemez. En basitinden, yayın ve atıf sayıları dahi bilim disiplinleri arasında

farklılıklar gösterir. Örneğin felsefe, tarih ve sosyal bilimlerin birçok alanı ile matematik ve teorik fizik daha az yayın ve atıf alınan alanlardır. Buna karşılık klinik tıp, kimya, deneysel fizik ve mühendisliğin birçok dallarında, yani daha çok uygulamalı alanlarda yayın ve atıf sayıları yüksektir. Rutin uygulamaları rapor eden yayımlarla çok atıf almak mümkündür. Bazen çok kişinin katkısı ile yapılan çalışmalar yüzlerce yazarlı makalelerle duyurulur ve bu ekipteki herkes ufak katkılar karşılığında çok sayıda atıf alırlar. Dolayısıyla yüksek h-indekslerine ulaşılabilir. Bununla birlikte, çok az ama çok değerli yayımları olan bilim insanları da vardır. Oysa, asıl olan niceliğin değil, niteliğin değerlendirilmesidir. Bir bilim insanı dünya bilimine hangi yeni fikirleri katmıştır? Bilimsel değerlendirmelerin esas çıkış noktası budur.

Sayısal indekslerle, mekanik ölçütlerle aslında bilime ciddi bir fikri katkısı olmayan kişiler akademiye seçilebilirler ve bilim dünyamızı ve gençlerimizin araştırmacı ve akademisyen olarak yetişmelerini yönlendirme konumuna gelebilirler. Buna karşın, kendi köşesinde çalışan, bilime çok da değerli katkıları olan bilim insanları atıfları az olduğu için Akademi dışında kalabilirler. Yayın ve atıf sayılarının yüksek olması çoğu zaman gerçek değerle de örtüşebilir. Ama gerçek bilimsel değer terazisi sayılardan ibaret değildir. Sayılar eksik ve şaşırtabilen bir terazidir.

Bilimsel değerlendirmeleri o alanda uzman bilim insanları, kişinin yazılarını, makalelerini okuyarak, bilerek yapabilirler. Atıfları az olan ama eserleri ve bilime katkıları değerli olan bilim insanlarını, hem ülkemizde hem de bütün dünyadaki meslekdaşları bilirler. Akademilerin kendi üyelerini kendilerinin seçmesi, işte bu yüzden ciddi akademiler için akademi olmanın tek kıstasıdır.

Bir fizikçinin, bir tarihçinin, bir sosyologun, bir biyologun ne yaptığını, ne yenilik getirdiğini bilime hangi katkıyı sağladığını, ancak aynı disiplindeki bilim insanları aralarında konuşarak, tartışarak, bilgi alışverişinde bulunarak değerlendirebilirler. Dünya Akademileri ve TÜBA çoğu zaman seçimlerinde doğru kararlar vermişlerdir. Bununla birlikte Akademiler de seçimlerinde yanlış kararlar verebilirler. Akademilerin yanlış tercihte bulunmaları, istisnaidir; tolere edilebilir; siyaset kurumunun akademi üyesi seçmesi ise, başından yanlış bir tercihtir ve doğru kararı mumla aranır.

Sayısal kriterlerin ötesinde, bilim insanlarının eserlerini okumaya, analiz etmeye ve dünya bilimine katkısını değerlendirmeye dayanan bir seçimi, Bakanlar Kurulunun yapması nasıl mümkün olabilir? Bütün bilim disiplinlerine ayrı ayrı vukuf ve ihtisas hangi Bakanlar Kurulunda veya emrindeki bürokraside olabilir? YÖK üyeliğine yükseköğretimi yönetmek ve yönlendirmek gibi yönetsel ve siyasal görevler yürütmek üzere seçilen YÖK üyelerinin akademisyen olmaları, ilgili oldukları bilim disiplinine

bütün yönleriyle egemen olduklarını göstermez. Öyle olsa gelmiş geçmiş bütün YÖK üyelerinin TÜBA üyesi olmaları gerekir. TÜBA üyesi YÖK üyesi var mıdır veya olmuş mudur diye sormak gerekir. Çünkü, seçilme kriterleri farklıdır. Her ikisinin de liyakata dayandığı ileri sürülebilirse de YÖK üyeliğinin yönetsel liyakate, TÜBA üyeliğinin ise bilimsel liyakate dayandığını kim inkar edebilir. Akademi üyeleri disiplinlerinin en seçkin, ideale yaklaşmayı amaç edinen bir örnek grubu olmalıdır. Akademi üyeleri, hiyerarşik bir yapıya sahip yönetsel görevli YÖK ile veya tüm üniversite öğretim üyelerinin katıldığı bir seçimle, 'demokratik' şekilde de seçilebilirler. Bu seçim demokratik olabilir; ama seçim liyakata dayanmaz. Çünkü bu bir liyakat değerlendirmesi değil, merkezci veya popülist, ama bilimsel liyakatten farklı kriterlere dayalı bir seçim olur. Her halükârda, niyet ne olursa olsun, böyle bir seçim, herhalde adayların eserlerini okumaya, analiz etmeye ve bilim dünyasına katkısını değerlendirmeye dayanmayacaktır. Akademilerin seçimlerinde nadiren yanlışlar olabilir, doğaldır. Oysa bilimsel çalışmaları okuyup değerlendirme imkanları olmayan kişi ve kurumların yapacağı seçimler çoğu zaman yanlış olacaktır.

Siyaset kurumu ilkeli olabilir. Ancak, Bakanlar Kuruluna seçmenlerden, bürokrasiden, iş dünyasından talep ve telkinler gelmesi siyaset kurumunun doğasından kaynaklanır ve siyaset kurumu buralardan beslenir; kendini bu türden taleplerle yeniden üretir. Bu böyledir; böyle olması da olağandır. Bundan böyle, Bakanlar Kuruluna kendilerinin veya destek olduklarının seçilmesi için, kabarık sayısal verilerle dolu dosyalarla, ben neden seçilmiyorum mağduriyetini yücelten söylemlerle gelenler olacaktır. Seçmen tercihlerine ve taleplerine bağlı siyaset kurumu ne kadar ilkeli olursa olsun istemese dahi bu taleplere duyarsız kalamayacaktır.

Bırakınız çağdaş demokrasileri, Musolini İtalya'sı dışında Hitler Almanya'sı, Stalin Sovyetler'i, Franco İspanya'sı ve günümüzün İran'ı dahil otoriter rejimler dahi Akademi üyesi seçmeye kalkışmamışlardır. Bunun böyle olduğu ortada ve tüm bilim dünyası tarafından bilinirken; bundan böyle TÜBA üyeliğine Bakanlar Kurulu veya YÖK tarafından seçilenler, Türk ve yabancı meslektaşlarına Akademi üyesi meslektaşları tarafından değil de siyaset kurumu tarafından seçildiklerini nasıl açıklayabileceklerdir? Kendini bilime, bilimde farklılaşmaya, araştırmaya, buluşa adanmış bir bilim insanını, disiplini içindeki meslektaşları arasında bundan daha küçük düşürücü bir eylem olabilir mi?

Onurlandırmak için var olan TÜBA üyeliğinin onursuzlaştırma aracına dönüştürülmesi ve Türkiye'nin Musolini İtalya'sı ile örtüştürülmesi Anayasanın 2 nci maddesindeki demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Hukukun evrensel ilkeleri, Bilim Akademisi üye ve başkanlarının, Akademi üyeleri tarafından seçildiğini, Musolini İtalya'sı tarihte kaldığından istisnasız bir biçimde ortaya koymaktadır. Tüm Dünyada Bilim Akademileri, kendi üyelerini bilimde üstün başarı ve liyakat ölçütüne göre kendileri seçer ve tüm kararlarını özerklik içinde alırlarken; Bakanlar Kurulununun 651 sayılı KHK ile TÜBA'nın bilimsel ve yönetsel özerkliğine son vermesine, Dünya bilim çevreleri ile Bilim Akademilerinin ayağa kalkarak, bir yandan TÜBA'yı destek mesajlarına boğmasının; diğer yandan da Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Başbakanı mesaj ve mektup yağmuruna tutmalarının gerisinde hukukun evrensel ilkelerine karşı girilen bir uygulamaya karşı gösterilen evrensel tepki yatmaktadır. Hukukun evrensel ilkelerinin hatırlatıldığı mesaj ve mektuplara Türkiye Bilimler Akademisininin internet (<http://www.tuba.gov.tr>) adresinden ulaşılabilir.

Bu bağlamda, 651 sayılı KHK'nin iptali istenen düzenlemeleri Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Öte yandan, 497 sayılı KHK'nin "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde, Türkiye Bilimler Akademisininin "tüzel kişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip" olduğu belirtilmiştir.

Anayasanın 27 nci maddesinde, herkesin bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma yapma hakkından; 127 nci maddesinde, mahalli idarelerin kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamutüzetkişileri olduklarından; 130 uncu maddesinde, üniversitelerin kamu tüzel kişiliğinden ve bilimsel özerkliğinden; 133 üncü maddesinde, Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kuruluşlarının ve haber ajanslarının özerkliğinden; 135 inci maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşlarının, kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri olduklarından söz edilmektedir.

Anayasa Mahkemesi 29.06.1992 günlü ve E.1991/21, K.1992/42 sayılı Kararında üniversitelerin bilimsel özerkliği konusunda, "Bilimsel özerklik, kuruluştan işleyişe değin, bilimin gerektirdiği özgürlük ortamının tüm çalışmalarla yönetimde bir yaşam biçimi olarak sağlanmasıdır. Devletin gözetim ve denetim hakkı, yürütmenin üniversitede söz sahibi olması, çalışmalara el atıp bunları yönlendirip yönetmesi biçiminde algılanamaz. Üniversiteler, en üst düzeydeki bilim kuruluşlarıdır. Özgür toplumun bilim alanındaki simgeleridir. Yönetim yapısı ve biçimi, üniversitenin niteliğini açıklar. Bilgi edinme, bilgi üretme ve insan yetiştirme amacının ortaya çıkardığı yapının araştırma, deneyim ve tüm çabalarla gerçeği bulma ereğine özgün bir kurum olduğu göz ardı edilemez. Özetlenen bu özellikleriyle üniversite, bilimi yaşama katan, usun öncülüğünü, düşüncenin aydınlığını somutlaştıran kurumlardır. Varlığının temeli kendi toplumu olmakla birlikte, amaç ve işlevinin gerektirdiği atılımlar ve devingenlikle onun önünde yürürler. Kurumlaşmış gelenek ve ilkeleriyle toplumun itici gücüdürler. Anayasa gerekleriyle uyumsuz bir üniversite yapısına geçerlik tanınmaz. Üniversitede devlet yönetimindeki sıralama türünde bir yönetim biçimi, düşünce üretimine, özgür düşünce ve özgür çalışmaya elverişli bir ortama engeldir." görüşlerine yer vermiştir.

Yüksek Mahkeme, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının özerkliği konusunda ise, 06.11.2008 günlü ve E.2007/66, K.2008/157 sayılı Kararında, "Demokrasi, Anayasanın Başlangıç kısmıyla 2 nci ve 5 inci maddelerinde, devletin korumakla ve özen göstermekle yükümlü olduğu ilkeler arasında yer almakta, özgürlükçü niteliğinin erdemi ve değeri de, hukuk devletinin çağdaşlaşmasına katkısı nedeniyle büyük önem kazanmaktadır. Demokrasiler, temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alındığı rejimlerdir. Demokrasinin en önemli ilkelerinden biri de hukuk devleti ve hukuk güvenliğidir.

Meslek kuruluşlarına, üyelerinin nitelik ve niceliği, ürettikleri iş ve hizmetlerin toplumun temel ihtiyaçlarına yönelik olması ve ülke genelinde yaygınlığı, çoğulcu demokratik gelişim ortamında etkili bir sivil toplum örgütü rolünde bulunmaları, örgütlülüğün üyelere getirdiği yararlar ile toplum çıkarlarının uygun düzeylerde dengelenebilmesi ve demokratik toplum kültürünün kamu düzeninde olumsuzluk yaratmadan derinleştirilebilmesi nedenleriyle, kamusal nitelik kazandırılarak, Anayasada yer verilmiştir.

Demokrasi, siyasal mekanizma dışında, aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Bir meslek örgütüne üyelik, işlevsiz olur ve biçimsel üyelikten öteye geçemezse, demokratik bir örgütlenmeden de söz edilemez. Bu tür işlevsiz örgütlenmeler, kuramsal ve somut olarak var olmalarına karşın, gerçek anlamda varlıkları tartışmalı ve etkisiz hale gelir. Kamu hukuku kurallarına göre yönetilmesi anayasal güvence altında bulunan kamu

kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının işlev ve etkileri de hukukun koruması altındadır. Meslek kuruluşlarının etkinliği, sorumluluğu ve yükümlülüğü, belirli bir düzen ve disiplin içinde faaliyette bulunması, görevlerinin boyut ve kapsamına bağlıdır. İşlevsizliği ve biçimsel örgütlenmeyi aşmanın yolu, mesleğin tüm alanlarında ve meslekle ilgili işlemlerde, ilgili meslek kuruluşuyla organik bağlantının, meslek kuruluşunun kimlik ya da belgesinin esas alınması, diğer bir deyişle, meslekle ilgili faaliyetlerle meslek kuruluşu arasındaki olgusal bağın koparılmamasıdır.” demiştir.

Anayasa Mahkemesi yerel yönetimlerin özerkliğine ilişkin olarak ise birçok kararında, “Özerklik kişi ve kuruluşların kendi faaliyetlerine ilişkin kararları alma ve uygulama konusunda gerekli yetkiyle donatılmış olması anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda kurumların dış etkilere karşı korunmasını ifade eder. Kamu kuruluşlarına özerklik tanınmasının nedeni faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır.

Anayasada merkezi yönetim - yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması gibi yetki ve ayrıcalıklar tanınmış olması, bu idarelerin özerkliklerinin somutlaşmış halidir. Nitekim Anayasa Mahkemesi’nin çeşitli kararlarında da, Anayasanın 127 nci maddesi uyarınca yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliklerinin bulunduğu vurgulanmıştır.

İl özel idaresi ve köyün, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliği oldukları kuşkusuzdur. İdari özerklik icrai karar alma yetkisini de içermektedir. Merkezi idarenin bu kuruluşlar üzerindeki vesayet yetkisi yerindelik ve hukukilik denetimleriyle sınırlı olup vesayet, yerinden yönetim kuruluşları yerine geçerek icrai karar alma yetkisini içermez.” yorumunda bulunmuştur.

Anayasanın yukarıda yer verilen hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin bu hükümlere getirdiği yorumlar çerçevesinde, özerklik, bir grup, örgüt, kurum ya da kişinin kendi kendini yönetmesi ya da kendi faaliyetlerini dış yönlendirme ya da müdahale olmaksızın düzenleyebilmesidir (Türk Dil Kurumu). Bilimsel özerklik, kuruluştan işleyişe değin, bilimin gerektirdiği özgürlük ortamının tüm çalışmalarla yönetimde bir yaşam biçimi olarak sağlanması; kurumsallaşmış gelenek ve ilkeleriyle toplumun itici gücüdür. İdari özerklik, özerk kuruluşların karar organlarını seçimle iş basına getirebilmelerini, kendi organları aracılığı ile serbestçe karar alabilmelerini, işlerini dışarıdan herhangi bir müdahale olmaksızın kendi organları aracılığıyla yerine

getirebilmelerini ve tüzel kişilik sahibi olmalarını ifade eder. Özerk bir idarenin serbestçe karar alabilen organlara sahip olması idari özerklik için yeterli değildir. İdari özerklikten söz edilebilmesi için, karar organlarını da kendisinin seçimle oluşturması gerekir. Mali özerklik ise, özerk kuruluşların merkezi yönetime bağımlı olmadan kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirebilmelerini, ayrı mal varlığına ve gelir kaynaklarına sahip olabilmelerini ve kanunların belirlediği sınırlar içerisinde kendi organlarının kararlarına dayanarak harcama yapabilmelerini öngörür.

Bu durumda, 497 sayılı KHK'nin 1 inci maddesindeki, "Türkiye'de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yöneltmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek" amacıyla; 2 nci maddesindeki, bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak; toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak; hükümete, Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek; bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek görevleri verilen Türkiye Bilimle Akademisinin, üniversiteler kadrolarında fiilen görev yapan profesör sayısının yüzde ikisine endekslenen asli üye sayısının 150 asli üyeye, asli üye sayısının üç katıyla sınırlanan asosye üye sayısının ise 150 asosye üyeye sabitlenmesi; tamamı TÜBA üyeleri tarafından seçilen Asli ve Asosye üyelerin üçte birinin Bakanlar Kurulu, üçte birinin Yükseköğretim Kurulu ve kalan üçte birinin de TÜBA Asli üyeleri tarafından seçilmesi; TÜBA tarafından seçilecek Asli üye sayısı 50'ye düşünceye kadar TÜBA kontenjanından Asli üye seçilemeyecek olması; Akademi Genel Kurulu Asli, Asosye ve Şeref üyelerinden oluşurken; Asli ve Asosye üyelerle sınırlandırılması; 4 yıl süre için Akademi Genel Kurulu tarafından seçilen ve Başbakan tarafından atanan Akademi Başkanının, Bakan, Başbakan ve Cumhurbaşkanı tarafından üç yıl süreyle müsterek kararlar atılması; yetmiş olan Asli üyelik yaşının 67'ye düşürülerek, Asli üyelerin Şeref üyesi olmalarının sağlanması; 651 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte Başkan ve Akademi Konseyinden, üç yılını dolduranların KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte diğerlerinin üç yılını doldurdıkları tarihte görevlerinin sona erecek olması; Türkiye Bilimler Akademisinin bilimsel, idari ve mali özerkliğiyle bağdaşmadığı gibi Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olmanın yanında Anayasanın 27 nci maddesindeki bilim ve sanat özgürlüğü ile 127 nci, 130 uncu, 133 üncü ve 135 inci maddelerindeki özerklik ilkeleriyle örtüşmemektedir.

Öte yandan, 497 sayılı KHK'nin 1 inci maddesinde Türkiye Bilimler Akademisinin kuruluşu, "Türkiye'de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimsi kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yöneltmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek" amacına dayandırılıp, 2 nci maddesinde bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak; toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak; hükümete, Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek; bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek görevleri verildiğine ve Anayasanın 135 inci maddesinde de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, "belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişileri" olduğuna göre, Türkiye Bilimler Akademisi bir tür kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. Çünkü, kuruluş amacı ve görevleri ile idari ve mali özerkliği kamu kurumu meslek kuruluşları ile örtüşmektedir.

Bu bağlamda, tüm Dünyada bilim akademileri tanım itibarı ile kendi üyelerini bilimde üstün başarı kıstasına göre kendileri seçerler ve kamu kurumu meslek kuruluşlarında olduğu gibi tüm kararlarını özyönetimle alırlar. Akademi üyeliği sırf onursal bir aidiyettir. Akademiler kamu kurumu meslek kuruluşlarında olduğu gibi üyelerine üyelik faaliyetleri ve bilimsel etkinlikleri için çok kısıtlı bazı destekler sağlayabilirler ama akademi üyeliği parasal desteğe değil, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında olduğu üzere aidiyete ilişkin dayanışmaya dayanır. Akademi, bilimsel araştırmaların yapıldığı yer değildir, üyeler araştırmalarını kendi üniversite ya da çalıştıkları araştırma merkezlerinde yürütürler.

Bu ortak özellikler gözetildiğinde 651 sayılı KHK ile TÜBA'nın bilimsel, idari ve mali özerkliğine son veren iptali istenen düzenlemeler, Anayasanın 2 nci maddesi yanında, 135 inci maddesine de doğrudan aykırılık oluşturmaktadır.

497 sayılı KHK'nin 5 inci maddesine göre Akademi Genel Kurulu tarafından Asli üyeliğe 70 yaşına kadar seçilen Akademi Üyelerinin Asli üyelik yaşı 651 sayılı KHK'nin

32 nci maddesiyle 67 yaşına düşürülmekte ve 497 sayılı KHK'ye 651 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle eklenen geçici 3 üncü maddesinde;

“Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Akademi Konseyi asıl ve yedek üyelerinin görevi,

a) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşması hâlinde bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte,

b) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşmaması hâlinde, üç yıllık sürenin dolduğu tarihte,

sona erer. Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri, yeni Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri atanıncaya kadar görevine devam eder.” denilirken; geçici 4 üncü maddede ise, *“Asli üyeler tarafından seçilecek Asli üye sayısı 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan sayıya ininceye kadar anılan kontenjandan üye seçimi yapılmaz.”* denilmektedir.

Akademi asli üyeleri ile Akademi Başkanı ve Akademi Konseyi üyeleri, seçimin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan yasa hükümlerine göre, Akademi Genel Kurulu tarafından 70 yaşına kadar Akademi Asli üyeliğine, dört yıl süre ile de Akademi Başkanlığı ve Akademi Konyesi üyeliğine seçilmişlerdir. Asli üyelik yaşının 67'ye, Başkan ve Konsey üyeliği süresinin de 3 yıla düşürülmesi, 70 yaşına kadar Akademi Asli üyeliğine ve 4 yıl süreyle Akademi Başkanlığı ve Konsey üyeliğine seçilmiş olanların hukuki durumunu etkilememelidir. Hukuk devleti bunu gerektirir.

Bir yasa kuralının, yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hukuki eylem ve işlemleri kapsamı ve kamu görevlilerinin atanmalarındaki usule göre görevlerine son verilmesi, hukukun genel prensiplerindedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür. Yasalar kamu yararı ve kamu düzeninin gerektirdiği kimi ayrıksı durumlar dışında ilke olarak yürürlük

tarihlerinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılırlar. Geçmiş, yeni çıkarılan bir yasanın etki alanı dışında kalır. Sonradan yürürlüğe giren yasaların geçmiş ve kesin nitelik kazanmış hukuksal durumlara etkili olmaması hukukun genel ilkelerindedir.

Anayasa Mahkemesinin 30.09.2005 günlü ve E.2005/78, K.2005/59 sayılı Kararında belirtildiği üzere, hukuk güvenliğinin sağlanması, bu doğrultuda yasaların geleceğe yönelik öngörülebilir belirlemeler yapılabilmesine olanak verecek kurallar içermesi de, Hukukun üstünlüğünü temel alan hukuk devletinin vazgeçilmez koşulları arasında yer almaktadır. Bu nedenle, hukuk devletinde güven ve istikrarın korunabilmesi için kural olarak yasalar, yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanırlar. Bazı durumlarda, adaletin sağlanması, temel hakların korunması gibi nedenlerden kaynaklanan zorunluluklar dışında yasaların geçmişe yürütmesi söz konusu değildir.

Hukukta kazanılmış hakların korunması, kamu kesiminde olsun, özel kesimde olsun, hukuki güvenliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür. Olmadık bir nedenle kazanılmış hakların çiğnenmesi, Anayasal düzeyde haklı bulunamaz.

Yürürlüğe önceden konulmuş kurallara uygun biçimde Türkiye Bilimler Akademisi asli üyeliği, Akademi Başkanlığı ve Konsey üyeliğine seçilen kişilerin görev süreleri dolmadan seçimlerindeki usule aykırı biçimde yasal düzenlemeyle görevlerinden alınmaları, kişilerin hukuk güvenliğini ortadan kaldırdığı gibi kazanılmış haklarının da gasp edilmesi anlamına gelmekte ve bu yönüyle iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 651 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, iptal etmiştir.

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali istenen hükümleri yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesiyle değiştirilen 13.08.1993

tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının, "Asli ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." şeklindeki ikinci cümlesi ile 32 nci maddesiyle değiştirilen 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki, "Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir." cümlesi ile üçüncü fıkrasındaki "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." cümlesi; 33 üncü maddesiyle değiştirilen 7 nci maddesinin birinci fıkrasının "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur." şeklindeki birinci cümlesi; 37 nci maddesiyle değiştirilen 11 inci maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararla üç yıl atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz." şeklindeki birinci ve ikinci cümleleri ile 38 inci maddesiyle 497 sayılı KHK'ye eklenen geçici 3 üncü maddesi ve geçici 4 üncü maddesi ile 40 inci maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Ayrıca, 13.08.1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında bulunmamaktadır.

Dava Dilekçesinin "Gerekçeler" bölümünün 1 inci maddesinde ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda ilkeleriyle uyuşmayan, "ivedi", "zorunlu" ve "önemli" önlemler içermeyen hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurallara bu açıdan da aykırılık oluşturmaktadır.

Yürürlüğe ilişkin 40 inci maddesinde aynı gerekçelerle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 27 nci, 87 nci, 91 inci, 127 nci, 130 uncu, 133 üncü ve 135 inci maddelerine aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesiyle değiştirilen 13.08.1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının, "Asli ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." şeklindeki ikinci cümlesi; 32 nci maddesiyle değiştirilen 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki, "Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir." cümlesi ile üçüncü fıkrasındaki "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." cümlesi; 33 üncü maddesiyle

değiştirilen 7 nci maddesinin birinci fıkrasının “Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur.” şeklindeki birinci cümlesi; 37 nci maddesiyle değiştirilen 11 inci maddesinin birinci fıkrasının, “Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararlar üç yıl atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz.” şeklindeki birinci ve ikinci cümleleri ve 38 inci maddesiyle 497 sayılı KHK’ye eklenen geçici 3 üncü maddesi ve geçici 4 üncü maddesi ile 40 inci maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 27 nci, 87 nci, 91 inci, 127 nci, 130 uncu, 133 üncü ve 135 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1) 6223 sayılı Yetki Yasasının iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Yüce Mahkemenizde Anamuhalefet Partisi (CHP) olarak dava açmış olduğumuzdan, 6223 sayılı Yetki Yasasının yürürlüğünün durdurulmasına veya iptaline karar verilmesi durumunda 651 sayılı KHK yasal dayanaktan yoksun kalacağı; 651 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerin 6223 sayılı Yetki Kanununun kapsamında olmaması ve Anayasanın öngördüğü “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” şartlarını taşımaması nedenleriyle 651 sayılı KHK’nin iptali istenen hükümleri için yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi gerekeceği değerlendirilmektedir.

2) 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile Tarım ve Köyışleri Bakanlığında il müdürü ve üstü kadrolarında görev yapan kamu personelinin hukuka aykırı bir şekilde yasayla görevlerinden alınarak Bakanlık Müşavirliği kadrolarına atanmasına ek olarak 651 sayılı KHK ile Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatındaki hizmet sınıfları ile meslek kariyerlerinden unvanlı veya unvansız hangi kadrolara ait hangi görevleri yürüteceği de belirtilmeden, Bakanın uygun göreceği gibi sınırsız bir yetki kapsamında, Bakanın uygun göreceği birimlerde çalıştırılabileceği gibi belirsiz bir görevlendirmeye tabi tutulmaları, Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olmanın yanında söz konusu kadrolarda bulunanların ileride telafisi olmayan zararlara uğramasına yol açacaktır.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bilim Kurulunun altı üyesinin, lisans öğreniminden sonra özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş kişiler arasından belirlenecek olması, Anayasanın 128 inci maddesine aykırı olmanın yanında; 278 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile Bilim Kuruluna verilen görevler bağlamında, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu bağlayıcı kararların ehil olmayan ellerde alınması üzerinden Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun ileride telafisi olmayan zararlara uğramasına neden olacaktır.

TÜBİTAK Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreterin görevlerine atanmalarındaki usulle bağdaşmayan ve Anayasanın 2 nci maddesine aykırılık oluşturan bir şekilde son verilmesi söz konusu kişilerin zararına yol açmıştır. Görevlerinden yasayla alındıkları için yasal merciler nezdinde hak arama hürriyetleri de kısıtlandığından zararlarının tazminine gidememektedirler. Hukuka aykırı ve kişilerin zararına olan bu durumun düzeltilmesi hukuk devleti olmanın gereğidir.

Türkiye Bilimler Akademisinin bilimsel, idari ve mali özerkliğine son verilmesi, Bilim Akademisinden beklenen yararların gerçekleşmemesine ve Türkiye'nin bilim arenasından dışlanmasına yol açacaktır. Bu olumsuzlukların telafisinin mümkün olmadığı ve geçen her zamanın Türkiye'nin geleceğinden çaldığı ortadadır.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

27.08.2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 22.08.2011 tarihli ve 651 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin;

1) 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 ncı, 13 üncü, 18 inci, 19 uncu, 20 ncı, 21 inci, 22 ncı, 23 üncü, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci, 32 ncı, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 ncı (14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 17 nci maddelerini kapsamamak üzere) ve 41 inci maddeleri ile eki (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Liste, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine;

E: 2011/115, K: 2012/177

2) 4 üncü maddesiyle 03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesine eklenen (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddelerine;

3) 8 inci maddesiyle değiştirilen 17.07.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "... vel veya özel sektörde ..." ibaresi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci, 91 inci ve 128 inci maddelerine;

4) 11 inci maddesiyle 278 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi ve 40 ıncı maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine;

5) 31 inci maddesiyle değiştirilen 13.08.1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının, "Asli ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." şeklindeki ikinci cümlesi; 32 nci maddesiyle değiştirilen 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki, "Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir." cümlesi ile üçüncü fıkrasındaki "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." cümlesi; 33 üncü maddesiyle değiştirilen 7 nci maddesinin birinci fıkrasının "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur." şeklindeki birinci cümlesi; 37 nci maddesiyle değiştirilen 11 inci maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararla üç yıl atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz." şeklindeki birinci ve ikinci cümleleri ile 38 inci maddesiyle 497 sayılı KHK'ye eklenen geçici 3 üncü maddesi ve geçici 4 üncü maddesi ile 40 ıncı maddesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 27 nci, 87 nci, 91 inci, 127 nci, 130 uncu, 133 üncü ve 135 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun

ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname'nin, iptali istenen kuralları, eki (1) ve (2) sayılı listeleri şöyledir:

MADDE 1- 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“j) Eğitim, Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı.

k) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 2- 639 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (k) bentleri, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri ile 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “yayım hizmetlerini yürütmek,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 639 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye 18 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Eğitim, Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 18/A- (1) Eğitim, Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak.

b) Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek.

c) Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak.

E: 2011/115, K: 2012/177

ç) Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak.

d) Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek.

e) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

MADDE 18/B- (1) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlık projelerinin Bakanlık bilişim altyapısına uygun olarak tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlamak, teknolojik gelişmeleri takip etmek, bilgi güvenliği ve güvenilirliği konusunun gerektirdiği önlemleri almak, politikaları ve ilkeleri belirlemek, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretmek.

b) Bakanlığın bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.

c) Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak.

ç) Bakanlık hizmetleriyle ilgili bilgileri toplamak ve ilgili birimlerle işbirliği içinde veri tabanları oluşturmak.

d) Bakanlığın mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme güvenliğini sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak.

e) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 4- 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bakanlık Müşavirleri, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabilir.”

MADDE 5- 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin “Hizmet Birimleri” başlıklı sütununa 12 nci sıradan sonra gelmek üzere aşağıdaki sıralar eklenmiş ve mevcut sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“13) Eğitim, Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı

14) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı”

MADDE 6- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,

b) Bakan: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanını,

c) Başkan: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanını,

ifade eder.”

MADDE 7- 278 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “ülke ekonomisine” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sınaî” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 278 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci paragrafı, aynı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri ile (d) bendinin (4) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilim Kurulu, ondört üye ile Başkan ve iki Başkan Yardımcısı dâhil onyedii üyeden oluşur. Bilim Kurulu, Kurumun en üst karar organıdır. Başkan, Kurumun ve Bilim Kurulunun Başkanıdır. Bilim Kurulunun toplantı ve karar yeter sayısı dokuzdur. Bilim Kurulu üyelerinin seçim usûlü, seçim süreci, görev süresi ile Bilim Kurulunun görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

a) Üyelerin seçimi:

1) Bilim Kurulunun sekiz üyesi, bilimsel ve teknolojik alanlarda eser, araştırma ve buluşlarıyla temayüz etmiş ve/veya araştırma ve teknoloji yönetimi konusunda yetkinliği bulunan, bilimsel ve teknolojik sistem, kurum ve birimleri başarı ile kurmuş ve/veya yönetmiş olanlar arasından belirlenir. Bu üyelerin; mühendislik ve teknik bilimler alanından bir, fen bilimleri veya sağlık bilimleri alanından bir, sosyal ve beşerî

bilimler alanından bir olmak üzere üçü Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu tarafından; mühendislik ve teknik bilimler alanından bir, fen bilimleri veya sağlık bilimleri alanından bir, sosyal ve beşerî bilimler alanından bir olmak üzere üçü Bilim Kurulu tarafından; mühendislik ve teknik bilimler alanından bir, fen bilimleri veya sağlık bilimleri alanından bir olmak üzere ikisi TÜBA tarafından her bir alan için boş kontenjan sayısının iki katı önerilen aday arasından Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından seçilir.

2) Bilim Kurulunun altı üyesi, lisans öğreniminden sonra kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından belirlenir. Bu üyelerin ikisi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, dördü Bakanlık tarafından her bir boş kontenjan sayısının iki katı önerilen aday arasından, Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından seçilir.

3) Bakanın ve Başkan Yardımcılarının, Bilim Kurulu üyeleri arasından seçilmesi hâlinde, boşalan Bilim Kurulu üyeliği için aynı kontenjandan (1) veya (2) numaralı alt bentlerde belirlenen usûle göre yeni üye seçilir. Herhangi bir sebeple boşalan üyelikler için de aynı usûle göre yeni üye seçilir.

b) Seçim süreci:

1) Bilim Kurulu üyelerinin görev sürelerinin dolmasına en geç iki ay kala, herhangi bir sebeple üyeliğin boşalması hâlinde ise boşalma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yeni üyelerin seçilmesi gerekir. Boşalan veya boşalacak üyeliğin (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerine göre Yükseköğretim Kurulu veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği kontenjanına ait olması hâlinde, Bakanlık anılan kurumlardan otuz gün içinde boşalan veya boşalacak olan üyelik için belirleyecekleri adayların sunulmasını ister. Üye adaylarının Bilim Kurulu veya TÜBA tarafından belirlenmesinin gerektiği hâllerde, boşalan veya boşalacak olan üyelik için otuz gün içinde Bilim Kurulu veya TÜBA üye adaylarını belirleyerek Başbakana önerilmek üzere Bakana sunar. Başbakan, boş olan her bir üyelik için önerilen iki aday arasından birini Bilim Kurulu üyesi olarak seçer.

2) Yükseköğretim Kurulu, TÜBA veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından süresi içinde herhangi bir sebeple uygun nitelik veya sayıda aday gösterilmemesi durumunda Bakanlık, Bilim Kurulundan on gün içinde bu kontenjanlar için öngörülen nitelikleri taşıyan kişiler arasından üye adaylarının belirlenmesini ister. Bilim Kurulu tarafından süresi içinde bu kontenjanlara uygun nitelik veya sayıda aday gösterilmediği takdirde, Bakan re'sen söz konusu her bir boş üyelik için bu kontenjanlar için öngörülen nitelikleri taşıyan ikişer aday belirleyerek Başbakana sunar.

3) Bilim Kurulu tarafından kendi kontenjanları için süresi içinde herhangi bir sebeple uygun nitelik veya sayıda aday gösterilmemesi durumunda, Bakan re'sen söz konusu her bir boş üyelik için öngörülen nitelikleri taşıyan ikişer aday belirleyerek Başbakana sunar.

c) Görev süresi:

1) Bilim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Üyeler en çok iki dönem için bu göreve seçilebilir. Başkan ve Başkan Yardımcılarının bu görevleri sona erdiğinde Bilim Kurulu üyelikleri de sona erer.

2) Bilim Kurulunun olağan toplantılarına yıl içinde toplam dört defa veya üst üste üç defa katılmayan üyelerin üyelikleri, Bilim Kurulu kararıyla düşürülür. Bu üyelerden boşalan üyeliklere bu maddede belirtilen usûllere göre seçim yapılır. Bu suretle seçilen üyelerin görev süresi de üç yıldır."

"4) Başkanın teklifi üzerine, merkez başkanlarını ve Başkanlığa doğrudan bağlı enstitü müdürlerini atamak."

MADDE 9- 278 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasına aşağıdaki bent ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Başkanlık; Başkan ve dört Başkan Yardımcısı ile Genel Sekreterden oluşur.

Başkan, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen nitelikleri taşıyanlar arasından müşterek kararlar atanır.

Başkanın atama sürecine, Başkanın görev süresinin dolmasına en geç iki ay kala başlanır. Başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde atama süreci tamamlanır.

Başkanın görev süresi üç yıldır. Bir kişi en çok iki dönem için Başkanlığa atanabilir.

Başkanın geçici olarak görevde bulunmadığı hâllerde, görevlendireceği bir Başkan Yardımcısı Başkanlığa vekâlet eder. Başkanlık görevinde boşalma olması hâlinde yeni Başkan atanıncaya kadar, Bilim Kurulu üyesi olan bir Başkan Yardımcısı, Bilim Kurulu Başkan Vekili ve Kurum Başkan Vekili olarak görev yapmak üzere Bakan tarafından görevlendirilir."

“Başkan Yardımcıları Başkana yardımcı olmak üzere, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) veya (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen niteliklere sahip kişiler veya Bilim Kurulu üyeleri arasından, Başkanın önerisi ve Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından atanır. Başbakan, Başkan Yardımcılarından ikisini Bilim Kurulu Üyesi olarak seçer. Başkan Yardımcıları, Başkan tarafından verilen görevleri yapmakla yükümlüdür.

Genel Sekreter, Kurumun idarî ve malî işleri ile diğer destek hizmetlerinin yürütülmesiyle görevli olmak üzere, memuriyete atanabilme genel şartlarına sahip, en az dört yıllık lisans eğitimi veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş ve en az on yıl kamu görevi yapmış kişiler arasından Başkanın teklifi üzerine Bakan tarafından atanır.”

“i) Araştırma merkezi başkanının teklifi üzerine, araştırma merkezine bağlı enstitü müdürlerini atamak.”

“Başkan Yardımcıları ile Genel Sekreter, Başkanın görev süresi ile sınırlı olmak üzere görev yapar. Ancak, bunlar Başkan Yardımcılıklarına ve Genel Sekreterliğe yeni atama yapılıncaya kadar görevlerine devam eder.

Başkanın ve Başkan Yardımcılarının Bilim Kurulu üyeleri arasından atanması durumunda, Bilim Kurulu üyeliğinde geçen süre, görev sürelerinin tespitinde dikkate alınmaz.”

MADDE 10- 278 sayılı Kanununun 22 nci maddesinde yer alan *“her türlü kamu idare ve kurumlarından”* ibaresi *“kamu kurum ve kuruluşları ile vakıf yükseköğretim kurumları dâhil, tüm yükseköğretim kurumlarından”, “her türlü kamu idare ve kurumları”* ibaresi *“kurum ve kuruluşlar”* şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 278 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkanın görevi, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan Yardımcıları ile Genel Sekreterin görevi, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin

yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Bunlar, Başkan Yardımcılıklarına ve Genel Sekreterliğe yeni atama yapılıncaya kadar görevlerine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 12- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile 4 üncü maddeye göre yeni oluşturulan veya üye sayısı artırılan Bilim Kurulu kontenjanları için 4 üncü ve 5 inci madde hükümlerine göre Bilim Kurulu üyeleri seçilir. Bilim Kurulu üye sayısı 4 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci paragrafında belirtilen sayıya düşünceye kadar, Bilim Kurulunun toplantı ve karar yeter sayısı, toplantı tarihindeki üye tam sayısının salt çoğunluğudur.”

MADDE 12- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “ORTAK HÜKÜMLER” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine “Savunma Sanayii Uzman Yardımcıları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcıları,” ibaresi ve “Savunma Sanayii Uzmanlığına,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Basın ve Enformasyon Uzmanlığına,” ibaresi,

b) 152 nci maddesinin “II-Tazminatlar” kısmının “A- ÖZEL HİZMET TAZMİNATI” bölümünün (i) bendine “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Basın ve Enformasyon Uzmanları,” ibaresi,

c) Eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinin “I- GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI” bölümünün (h) bendine “Savunma Sanayii Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Basın ve Enformasyon Uzmanları,” ibaresi,

eklenmiştir.

MADDE 13- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun geçici 32 nci maddesinin son fıkrasına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yer almayan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan isteyenlerin kurumlarınca atanması durumunda ise kurumun statüsüne uygun olarak atama yapılan sayı kadar araştırmacı unvanlı kadro başka bir işleme gerek kalmaksızın kurumun kadrolarına eklenir.”

...

E: 2011/115, K: 2012/177

MADDE 18- 8/6/1984 tarihli ve 231 sayılı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Devlet Bakanı” ibaresi “Başbakan Yardımcısı”, 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Devlet Bakanının” ibaresi “Başbakan Yardımcısının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Tercüme Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 20- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 10 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Tercüme Dairesi Başkanlığı:

MADDE 10/A- Tercüme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Başbakanlık ve gerektiğinde bakanlıkların tercüme taleplerini doğrudan ya da hizmet alımı yoluyla karşılamak,

b) Hükümet faaliyetlerinin ve yapılan hizmetlerin dış kamuoyuna duyurulması için hazırlanan metinlerin talep edilen dillerde çevirisini yapmak,

c) Türkiye'nin tanıtılması amacıyla ihtiyaç duyulan dillerde yayınlar hazırlamak,

d) Genel Müdürlükçe verilecek benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 21- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının mülga (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“b) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 22- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin mülga 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı:

MADDE 13- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yerine getirmek,

b) Genel Müdürlükçe verilecek benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 23- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı,

b) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,”

MADDE 24- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin başlığı “İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı” ve birinci fıkrasında yer alan “Personel Şubesi Müdürlüğünün” ibaresi “İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin başlığı “Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı” ve birinci fıkrasında yer alan “İdari ve Mali İşler Müdürlüğünün” ibaresi “Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yurtdışı teşkilatı kadrolarına yapılacak atamalara ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe hazırlanan yönetmelikle belirlenir. Yurtdışı teşkilatına atanacak personel, Genel Müdürün başkanlığında, Genel Müdür Yardımcıları ile Genel Müdürün görevlendireceği bir Daire Başkanı ve İnsan Kaynakları Dairesi Başkanından oluşan Yurt Dışı Sürekli Görev Personel Seçim Komisyonunca yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak seçilir. Yurtdışı teşkilatı kadrolarına gerektiğinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesine göre atama yapılabilir. Ancak bu şekilde atanmış olmak, kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.”

E: 2011/115, K: 2012/177

MADDE 27- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına “daire başkanı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, basın ve enformasyon uzmanı, mütercim, basın ve enformasyon uzman yardımcısı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Geçici görevlendirme ve çalışma grupları:

EK MADDE 2- 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar kurumlarının muvafakatiyle aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Genel Müdürlükte görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilen personelin Genel Müdürlükte geçen hizmet süreleri mesleki kıdemlerinden sayılır. Bunların terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kurumlarınca yapılır.

Genel Müdürlük, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile çalışma grupları oluşturabilir.

Basın ve Enformasyon Uzmanlığı

EK MADDE 3- Genel Müdürlük, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı istihdam edebilir.

Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisadi ve idari bilimler, iletişim, işletme ve iktisat fakülteleri ve en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarının mütercim-tercümanlık bölümleri ile yönetmelikle belirlenen diğer fakülte ve bölümlerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenen konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanır. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların uzman kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliği şartını yerine getirmeyenler, Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı unvanını kaybeder ve Genel Müdürlükte durumlarına uygun kadrolara atanır.

Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılarının mesleğe alınma, eğitim, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavına ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 29- 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“Basın ve Enformasyon Uzmanlığına atanma

GEÇİCİ MADDE 9- Mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin “ORTAK HÜKÜMLER” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde belirtilen kadrolara atanmış olanlar ile en az doktora diplomasına sahip öğretim elemanları, kırk yaşından gün almamış olmak ve Basın ve Enformasyon Uzmanı olabilmek için öngörülen yabancı dil şartını taşımak kaydıyla, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakan tarafından Basın ve Enformasyon Uzmanı olarak atanabilir. Bu şekilde atanacakların sayısı otuzu geçemez.

E: 2011/115, K: 2012/177

Kadro değişiklikleri

GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 9 uncu maddesindeki sınırlamalara bağlı olmaksızın bu Kanun Hükümünde Kararname ile Genel Müdürlük için ihdas edilen kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Mevcut personel

GEÇİCİ MADDE 11- Genel Müdürlüğe ait olup, bu Kanun Hükümünde Kararname ile iptal edilen kadrolarda bulunanlar, başka bir işleme gerek kalmaksızın Şube Müdürü kadrosuna atanmış sayılır.”

MADDE 30- 231 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin eki cetvelin “Ana Hiz. Birimleri” başlıklı sütununa “4. Tercüme Dairesi Başkanlığı” sırası eklenmiş, “Danışma Bir.” başlıklı sütununun mülga 2 nci sırası “2. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve “Yardımcı Birimler” başlıklı sütununun 1 inci ve 2 nci sıraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı

2. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı”

MADDE 31- 13/8/1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür.”

MADDE 32- 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Aslî ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslî üyeler tarafından seçilir.

Aslî üyeler tarafından seçilecek Aslî, Asosye ve Şeref üyeleri için; bir Aslî üye tarafından Akademi Konseyine yazılı olarak başvurulması ve aday gösterilen kişinin,

aday gösteren üye dışında iki Genel Kurul üyesi tarafından da yazılı olarak desteklenmesi gerekir. Adaylık, Akademi Konseyi tarafından kabul gördükten sonra Genel Kurulun onayına sunulur.

Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer. Yaş haddi nedeniyle Aslî üyelik statüsü sona eren üyeler, otomatik olarak Şeref üyesi olurlar. Asosye üyeler üç yıl için seçilirler. Asosye üyelik süresi toplam en çok dokuz yıldır.”

MADDE 33- 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Akademi Genel Kurulu, Aslî ve Asosye üyelerden oluşur.”

MADDE 34- 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“b) Aslî üyeler tarafından önerilecek üyelikleri karara bağlamak,”

“d) Akademi Konseyinin temel bilimler alanında enstitü kurulmasına veya kaldırılmasına ilişkin önerilerini karara bağlamak.

e) TÜBİTAK Bilim Kurulu için önerilecek adayları belirlemek.”

MADDE 35- 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Akademi Konseyi, Genel Kurulca üç yıl için seçilen on Aslî üye ile Akademi Başkanından oluşur. Aslî üyelerle birlikte aynı usûle göre aynı sayıda yedek üyeler de seçilir. Görev süreleri dolan üyeler en fazla bir dönem daha yeniden seçilebilir. Konsey üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde boşalan üyeliğe, kalan süreyi tamamlamak üzere yedek üye davet edilir.”

MADDE 36- 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiş, aynı fıkranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

E: 2011/115, K: 2012/177

“e) Temel bilimler alanında enstitü kurulmasını veya kaldırılmasını önermek,

f) Kurulmasına karar verilen enstitülerin malî yönden desteklenmesine karar vermek.”

MADDE 37- *497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

“Akademi Başkanı, Aslî üyeler arasından müşterek kararlar üç yıl için atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz.”

MADDE 38- *497 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.*

“GEÇİCİ MADDE 3- *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Akademi Konseyi asıl ve yedek üyelerinin görevi,*

a) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşması hâlinde bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte,

b) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşmaması hâlinde, üç yıllık sürenin dolduğu tarihte,

sona erer. Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri, yeni Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri atanıncaya kadar görevine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 4- *Aslî üyeler tarafından seçilecek Aslî üye sayısı 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan sayıya ininceye kadar anılan kontenjandan üye seçimi yapılmaz.”*

MADDE 39- *Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerin ilgili bölümlerine eklenmiş ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmıştır.*

MADDE 40- *Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.*

MADDE 41- *Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.”*

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Eğitim, Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	4	4
	TOPLAM		6	6

KURUMU : BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Tercüme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Mütercim	7	10	10
GİH	Mütercim	8	20	20
GİH	Mütercim	9	20	20
GİH	Basın ve Enformasyon Uzmanı	5	20	20
GİH	Basın ve Enformasyon Uzmanı	6	40	40
GİH	Basın ve Enformasyon Uzmanı	7	40	40
GİH	Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı	8	50	50
GİH	Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı	9	50	50
	TOPLAM		253	253

E: 2011/115, K: 2012/177

KURUMU : BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	İl Müdürü	1	10	10
GİH	Şube Müdürü	2	5	5
GİH	Şube Müdürü	3	10	10
GİH	Mütercim	8	5	5
GİH	Mütercim	9	5	5
GİH	Memur	8	10	10
GİH	Memur	9	10	10
GİH	Memur	10	10	10
	TOPLAM		65	65

KURUMU : BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : YURTDIŞI

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Basın Müşaviri	1	13	13
GİH	Ataşe	1	5	5
	TOPLAM		18	18

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Personel Şubesi Müdürü	1	1	1
GİH	İdari ve Mali İşler Şubesi Müdürü	1	1	1
	TOPLAM		2	2

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 27., 87., 91., 127., 128., 130., 133. ve 135. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 17.11.2011 günü yapılan ilk inceleme toplantısında,

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Durdu ÖZER tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Kanun Hükmünde Kararname kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararname'nin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya

biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Bakanlar Kurulu*"na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nun herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılamayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin (14., 15., 16. ve 17. Maddeleri Hariç) Tümünün 6223 Sayılı Yetki Kanunu'nun İptal Edilmesi Halinde Dayanaksız Kalacağı İddiası Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi halinde ise KHK'nin dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek KHK'nin, 14., 15., 16. ve 17. maddeleri hariç, tümünün Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 gün ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı iddiasına dayalı iptal isteminin reddine karar verildiğinden KHK'nin (14., 15., 16. ve 17. maddeleri hariç) tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

C- İptal Başvurusundan Sonra Yapılan Yasal Değişikliklerin Dava Konusu Kurallara Etkisi

651 sayılı KHK'nin;

27. maddesiyle değiştirilen, 231 sayılı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 1. maddesinin birinci fıkrasına "*daire başkanı*" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "*basın ve enformasyon uzmanı, mütercim, basın ve enformasyon uzman yardımcısı*" ibaresi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından,

32. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin birinci fıkrası, 11.10.2011 günlü, 662 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (a) fıkrası ile değiştirildiğinden,

33. maddesiyle değiştirilen, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi, 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (b) fıkrası ile değiştirildiğinden,

37. maddesiyle değiştirilen, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri, 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (c) fıkrası ile değiştirildiğinden,

bu fıkra, cümle ve ibarelere ilişkin konusu kalmayan iptal istemleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin (14., 15., 16. ve 17. Maddeleri Hariç) Tüm Maddeleri ve Eki (1) ve (2) Sayılı Listelerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki (1) ve (2) sayılı listelerin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı ve acil, ivedi, önemli ve zorunlu konuları düzenlemediği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 87. ve 91. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; KHK'nin, hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan kurallarının 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında olduğu anlaşıldığından bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

E- Kanun Hükmünde Kararname'nin (14., 15., 16. ve 17. maddeleri Hariç) Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin 14., 15., 16. ve 17. maddeleri hariç diğer tüm maddelerinin ve eki (1) ve (2) sayılı listelerin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği, bu nedenle Anayasa'nın 91. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 28. Maddesiyle 231 Sayılı KHK'ye Eklenen Ek Madde 3'ün Birinci Fıkrası Dışında Kalan Bölümünün İncelenmesi

KHK'nin 28. maddesiyle 231 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrasıyla, Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı istihdam edilebileceği ifade edilmiş; ikinci fıkrasında, Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığı kadrosuna atanabilme koşulları düzenlenmiş; üçüncü fıkrasında, Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığından Basın ve Enformasyon Uzmanlığına geçiş koşulları belirlenmiş; dördüncü fıkrasında ise Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, *"Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyâsi haklar ve ödevler"*in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, Anayasa'nın *"Kamu hizmetlerine girme hakkı"* başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen ve *"Siyâsi Haklar ve Ödevler"* başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığı ve Basın ve Enformasyon Uzmanlığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan maddenin birinci fıkrası dışında kalan bölümleri, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN farklı gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Alparslan ALTAN, Recep KÖMÜRCÜ, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin Diğer Kurallarının İncelenmesi

KHK'nin 28. maddesiyle 231 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrası ile ayrıca hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

F- Kanun Hükmünde Kararname'nin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nin 8. Maddesiyle Değiştirilen 278 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinin Birinci Cümlesindeki "...ve/veya özel sektörde..." İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, TÜBİTAK Bilim Kuruluna verilen görevlerin, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrasına göre memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden olduğu, Kurul üyelerinin hiç devlet memurluğu yapmamış ve hiçbir kamu deneyimi olmayan kişiler arasından seçileceği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın Başlangıcı'ı ile 2., 6., 7., 87. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 8. maddesiyle, 278 sayılı Kanun'un, TÜBİTAK Bilim Kurulu üyelerinin seçimini düzenleyen 4. maddesinde değişiklik yapılmıştır. Ondört üye, bir başkan ve iki başkan yardımcısından oluşan Bilim Kurulunun, dava konusu kural ile altı üyesinin, lisans öğreniminden sonra kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından seçilmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrasında, "*Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür...*" denilmektedir. Buna göre, kamu hukuku kuralları uyarınca yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi zorunludur.

Dava konusu kural, kurumun en üst karar organı olan ve icrai karar alma yetkisi ile donatılan TÜBİTAK Bilim Kurulu üyelerinden altısının özel sektörde çalışanlar arasından seçilmesini öngörmektedir. Seçilen bu üyelerin, göreve başladıktan sonra kamu görevlisi statüsünde olduklarında tereddüt bulunmamaktadır. Anayasa'nın 128. maddesinde, genel idare esaslarına göre yürütülmekle yükümlü olunan hizmetlerin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, kamu görevlileri eliyle görülmesi gereği belirtilmiş olup, bu kişilerin söz konusu görevler öncesinde kamu görevlisi statüsünde bulunmaları zorunlu kılınmamıştır. Bir başka deyişle, belirtilen görevlerin kamu görevlisi statüsünde bulunan kişilerce yerine getirilmesi gerekli ve yeterlidir. Bu göreve atanacak kişilerin taşınması gereken koşulların belirlenmesi ise kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 128. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7. ve 87. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2- KHK'nin 11. Maddesiyle 278 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici Madde 11'in İncelenmesi

Dava dilekçesinde, yürürlükteki kurallara uygun biçimde TÜBİTAK Başkanlığı, Başkan Yardımcılığı ve Genel Sekreterliği görevlerine atanan kişilerin görev süreleri dolmadan atanmalarındaki usule aykırı biçimde görevlerinden alınmalarına ilişkin kuralın, bu kişilerin hukuk güvenliğini ortadan kaldırdığı gibi kazanılmış haklarını da ihlal ettiği belirtilerek, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7. ve 87. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Dava konusu kural, TÜBİTAK Başkanı ile başkan yardımcıları ve Genel Sekreterinin görevlerinin bu KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceğini, ayrıca başkan yardımcılıklarına ve Genel Sekreterliğe yeni atamalar yapıncaya kadar bu kişilerin görevlerine devam edeceklerini öngörmektedir.

278 sayılı Kanun'la kurulan TÜBİTAK, tüzel kişiliğe, idari ve mali özerkliğe sahip, Başbakanlıkla irtibatı zaman içerisinde "bağlı kuruluş", "ilgili

kuruluşa” dönüşmüş; pozitif ve sosyal bilimler alanında araştırma geliştirme yapmak, bunları desteklemek, özendirmek ve koordine etmek şeklinde özetlenebilecek kimi görevleri üstlenmiş bulunan bir kamu kurumudur. 635 sayılı KHK ile TÜBİTAK, Başbakanlığın ilgili kuruluşu olmaktan çıkarılmış, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşu haline getirilmiştir.

TÜBİTAK Başkanı, 278 sayılı Kanununun 5. maddesinin ikinci fıkrasına göre, Bilim Kurulu tarafından belirlenen iki başkan adayının Başbakana sunulması ve Başbakanın iki adaydan birini seçerek Başkan olarak atanmak üzere Cumhurbaşkanıya arzı ve Cumhurbaşkanı tarafından Başkan olarak atanması şeklinde işleyen bir sürecin sonunda aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre dört yıllık bir süre için; Başkan Yardımcıları, 5. maddenin yedinci fıkrasına göre TÜBİTAK Başkanının önerisi üzerine Başbakanın ataması suretiyle dört yıllık bir süre için; Genel Sekreter ise, aynı maddenin sekizinci fıkrasına göre TÜBİTAK Başkanının teklifi ve Bilim Kurulunun kararıyla atanmışlardır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır.

Bir görevi belirli bir süre yürütmek için seçilen kişilerin, hukuki statülerinde herhangi bir değişiklik olmaksızın, hukuki güvenliklerini ihlal edecek biçimde görevlerine son verilmesi sonucunu doğuracak yasama tasarrufunda bulunulması hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden, Anayasa'nın 6., 7. ve 87. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

3- KHK'nin 38. Maddesiyle, 497 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye Eklenen Geçici Madde 3'ün İncelenmesi

Dava dilekçesinde mevcut kurallara uygun biçimde Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) asli üyeliğine, Akademi Başkanlığı ve Konsey üyeliğine seçilen kişilerin görev süreleri dolmadan seçimlerindeki usule aykırı biçimde yasal düzenlemeyle görevlerinden alınmalarının, bu kişilerin hukuk güvenliğini ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7. ve 87. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kural, Akademi Başkanı ile Akademi Konseyi asıl ve yedek üyelerinden bu görevi 3 yıldan fazla süre yapanların görevlerinin bu KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte; görev süresi 3 yılı aşmayanların görevlerinin ise 3 yıllık sürenin dolduğu tarihte sona ereceğini öngörmektedir.

497 sayılı KHK'nin 1. maddesine göre TÜBA; tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırıcılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yöneltmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek amacıyla kurulan, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'na bağlı, tüzel kişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluştur.

Akademi asli üyeleri ile Akademi Başkanı ve Akademi Konseyi üyeleri, seçimin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre, Akademi Genel Kurulu tarafından 70 yaşına kadar Akademi asli üyeliğine, dört yıl süre ile de Akademi Başkanlığı ve Akademi Konseyi üyeliğine seçilmişlerdir.

70 yaşına kadar Akademi asli üyeliğine ve 4 yıl süreyle Akademi Başkanlığı ve konsey üyeliğine seçilmiş mevcut üyelerin; Akademi asli üyelik yaşının 67'ye, Başkan ve konsey üyelerinin görev sürelerinin 3 yıla düşürülüp, hukuki güvenliklerini ihlal edecek biçimde bu süreleri dolduranların görevlerine son verilmesi sonucunu doğuracak yasama tasarrufunda bulunulması nedeniyle dava konusu kural, KHK'nin 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen geçici

11. maddenin iptaline ilişkin gerekçelerle Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden, Anayasa'nın 6., 7. ve 87. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

4- KHK'nin 4. Maddesiyle, 639 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. Maddesine Eklenen (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bakan müşavirlerinin kurum içinde ihtiyaç duyulan hizmetlerde görevlendirilmelerine olanak tanıyan düzenlemenin, kazanılmış hakların ihlali sonucunu doğurduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3046 sayılı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrasında, bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere özel yeteneği olanlardan bakanlık müşavirleri bulunabileceği; ikinci fıkrasında bakanlık müşavirlerinin bakanlık makamına bağlı oldukları; üçüncü fıkrasında ise bakanlık müşavirlerinin gerekli olup olmadığı ve sayısının, otuzu geçmeyecek şekilde kuruluş kanunlarında gösterileceği hükme bağlanmıştır. 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesinin birinci fıkrasında ise Bakanlıkta önem ve öncelik taşıyan konularda Bakan'a yardımcı olmak üzere otuz bakanlık müşaviri atanabileceği belirtilmiştir.

Dava konusu kuralla, bakanlık müşavirlerinin özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakan'a yardımcı olmak dışında, Bakan tarafından uygun görülen merkez ve taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılmalarına imkân tanınmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden biri, kazanılmış haklara saygı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara saygı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır.

Çerçevesi kanunla belirlenmek kaydıyla kamu görevlilerinin çalışma koşullarının ve görevlerinin değiştirilmesi her zaman mümkündür. Bu nedenle bir memuriyet kadrosuna bağlanan görevlerde değişiklik yapılması, o kadroda görev yapan memurların kazanılmış haklarının ihlali olarak değerlendirilemez. Diğer bir ifadeyle kamu görevlileri, atandıkları tarih itibarıyla mevzuatta öngörülen görevlerle sınırlı olarak çalıştırılabilecekleri yolunda bir kazanılmış hakka sahip değildirlir. Dava konusu kuralla, Bakanlık müşavirlerinin çalışma koşullarında ve görevlerinde değişiklik yapılmış olup bu kişilerin buldukları statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörülmediğinden kazanılmış hakların ihlalden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 128. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

5- KHK'nin 31. Maddesiyle Değiştirilen 497 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. Maddesinin Birinci Fıkrasının, "Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." Biçimindeki İkinci Cümlesi ile 32. Maddesiyle Değiştirilen 497 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının, "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." Biçimindeki Birinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, dava konusu kuralların kamu yararı amacı gözetilmeden çıkarılmış olduğu, bu kurallarla TÜBA'nın özerkliğinin zedelendiği, merkezî idareye bağımlı kılındığı ve bu durumun idari ve bilimsel özerkliğiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 27., 87., 127., 130., 133. ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

497 sayılı KHK'nin 3. maddesinin birinci fıkrasında, Akademide "aslî", "asosye" ve "şeref" olmak üzere üç tür üye bulunduğu belirtilmiştir. Anılan maddenin önceki haline göre TÜBA'nın asli üye sayısı T.C. uyruklu profesör sayısının yüzde ikisi, asosye üye sayısı ise asli üye sayısının en fazla üç katı olması öngörülmüştür. Dava konusu kuralla, TÜBA'nın üye sayısı üçyüz ile sınırlandırılmış ve bunların yüzellisinin asli, yüzellisinin de asosye üyelere oluşacağı hükme bağlanmıştır.

KHK'nin 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı KHK'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının iptali istenilen bölümüyle, önceki düzenlemede 70 olan asli üyelik yaş sınırı 67'ye indirilmiştir.

Kurumların özerkliğinin unsurlarının neler olduğu yönünden Anayasa'da açık bir kural bulunmadığı gibi, ilgili kanunlarda da her duruma uyan genel ve tek bir özerklik tanımlamasının olmadığı görülmektedir. Özerk kamu kurumlarının statüsü kanunlarda gösterilmektedir. Dolayısıyla kamu kurumlarının kuruluş ve işleyişlerinin düzenlenmesi ve gerektiğinde bu kurumların varlığına son verilmesi hususunda kanun koyucunun yetki sahibi olduğu açıktır.

TÜBA, bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olup statüsü Anayasa'da değil, 497 sayılı KHK'de düzenlenmiştir. KHK'de, TÜBA'nın idari, mali ve bilimsel özerkliğe sahip, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı bir kuruluş olduğu ifade edilmektedir. TÜBA'nın teşkilatının düzenlenmesi bağlamında kanun koyucuyu sınırlandıran anayasal bir kural bulunmamaktadır. Bu itibarla, TÜBA'nın özerkliğinin hangi unsurları içereceği, vesayet makamına hangi yetkilerin tanınacağı, TÜBA üyelerinin sayısı ile hangi yaşa kadar görevde kalacakları gibi hususların belirlenmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır.

Dava dilekçesinde, TÜBA gibi kurumların, özerk yapıda olmaları nedeniyle kendi yöneticilerini bizzat kendilerinin seçme/belirleme yetkisine sahip olmaları gerektiği de ileri sürülmüştür. Ancak, Anayasa'da aksine bir hüküm bulunmadıkça özerk kurumların karar ya da yönetim organlarının kendileri tarafından seçilmesi zorunlu değildir. Bu itibarla, özerk bir kurumun karar organını oluşturan üyelerin bir bölümünün siyasal organlar tarafından seçilmesinin özerklikle bağdaşmayacağı ileri sürülemez. Aksi halde, bağımsız idari otoriteler dâhil hiçbir kamu kurumunun özerk olmadığı kabul edilmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 6., 7., 27., 87., 127., 130., 133. ve 135. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

6- KHK'nin 38. Maddesiyle 497 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye Eklenen Geçici Madde 4'ün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bir yasa kuralının, yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hukuki eylem ve işlemleri kapsamasının ve kamu görevlilerinin atanmalarındaki usule göre görevlerine son verilmesinin, hukukun genel prensiplerinden olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kuralla, TÜBA'nın aslî üyeler tarafından seçilecek aslî üye sayısı 3. maddenin birinci fıkrasında yer alan sayıya ininceye kadar anılan kontenjandan üye seçiminin yapılmaması öngörülmektedir.

497 sayılı KHK'nin 3. maddesinde, TÜBA'nın aslî ve asosye üye sayısının her birinden yüz elli olmak üzere toplam üç yüz olduğu, 5. maddesinde ise TÜBA'da görev yapacak aslî ve asosye üyelerin üçte birinin TÜBİTAK Bilim Kurulu, üçte birinin Yükseköğretim Kurulu ve üçte birinin de aslî üyeler tarafından seçileceği belirtilmiştir. Buna göre, TÜBA aslî üyeleri tarafından seçilecek olan aslî üye sayısı elli olduğundan, mevcut aslî üye sayısının ellinin altına inene kadar aslî üyelerce herhangi bir seçim yapılmayacaktır.

TÜBA'nın üye sayısının düşürülmesini öngören kurallar, bir önceki başlıkta incelenmiş ve Anayasa'ya aykırı bulunmamıştır. Dava konusu kural, TÜBA'nın aslî üyelerince seçilecek aslî üye sayısının elliye düşürülmesinin bir sonucu olarak, aslî üyeler tarafından seçilen üyelerin sayısı fiilen elliye ininceye kadar yeni üye seçilmemesi yeni sistemin gereği olup kuralın hukuk devleti ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 6., 7. ve 87. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

7- KHK'nin 40. Maddesinin İncelenmesi

Başvuru dilekçesinde kuralın, Anayasanın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 27., 87., 127., 130., 133. ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 40. maddesi yürürlük maddesidir. Yürürlük maddesi, kanuni düzenlemelerin ne zaman yürürlüğe gireceğini göstermekte ve yapım tekniği açısından her yasal düzenlemede bulunmakta, yazılmamış olması kanuni düzenlemelerin geçerliliğini de etkilememektedir. İptal istemine konu kuralın, KHK'nin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini öngörmekte olup anayasal ilkelere aykırılık oluşturmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, iptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptal edilmesi halinde dayanaksız hale geleceği yönünden ileri sürülen iptal istemi, 8.11.2012 günlü, E. 2011/115, K. 2012/177 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümünün yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE,

B) 1- Kapsam yönünden;

a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. maddelerine, 28. maddesiyle 8.6.1984 günlü, 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrasına, 29., 30., 31. maddelerine, 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına, 34., 35., 36., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 8.11.2012 günlü, E. 2011/115, K. 2012/177 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

E: 2011/115, K: 2012/177

b- aa- 27. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 1. maddesinin birinci fıkrasına "dairesi başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "basın ve enformasyon uzmanı, mütercim, basın ve enformasyon uzman yardımcısı" ibaresi,

bb- 32. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin birinci fıkrası,

cc- 33. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi,

dd- 37. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri,

hakkında, 8.11.2012 günlü, E. 2011/115, K. 2012/177 sayılı kararlar ile karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu fıkraya, cümlelere ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

2- Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. maddelerine, 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrasına, 29., 30., 31. maddelerine, 32. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına, 34., 35., 36., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 8.11.2012 günlü, E. 2011/115, K. 2012/177 sayılı kararlar ile reddedildiğinden, bu maddelere ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

b- 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrası dışında kalan bölümüne ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu bölümün YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- a- 11. maddesiyle, 17.7.1963 günlü, 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'e,

b- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'e,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu maddelerin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

2- 4. maddesiyle 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesine eklenen (2) numaralı fıkraya,

3- 8. maddesiyle değiştirilen 278 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "...ve/veya özel sektörde..." ibaresine,

4- 31. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının, "Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." biçimindeki ikinci cümlesine,

5- 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının, "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." biçimindeki birinci cümleye,

6- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 4'e,

7- 40. maddesine,

yönelik iptal istemleri, 8.11.2012 günlü, E. 2011/115, K. 2012/177 sayılı kararlar reddedildiğinden, bu maddelere, fıkraya, cümlelere ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

8.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde

E: 2011/115, K: 2012/177

Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.” denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen Ek 3. maddenin birinci fıkrası dışında kalan bölümünün, 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun’a eklenen Geçici 11. maddenin, 38. maddesiyle 497 sayılı KHK’ya eklenen Geçici 3. maddenin iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VIII- SONUÇ

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname’nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu’na yönelik iptal istemi, 27.10.2011 günlü, E. 2011/60, K. 2011/147 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname’nin tümüne yönelik iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. maddeleri, 28. maddesiyle 8.6.1984 günlü, 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen Ek Madde 3’ün birinci fıkrası, 29., 30., 31. maddeleri, 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 5. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, 34., 35., 36., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa’ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- 27. maddesiyle, 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 1. maddesinin birinci fıkrasına "daire başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen ", basın ve enformasyon uzmanı, mütercim, basın ve enformasyon uzman yardımcısı" ibaresi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu maddeye ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

c- 32. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin birinci fıkrası, 11.10.2011 günlü, 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (a) fıkrası ile değiştirildiğinden, konusu kalmayan bu fıkraya ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

d- 33. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi, 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (b) fıkrası ile değiştirildiğinden, konusu kalmayan 33. maddeye ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

e- 37. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri, 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 94. maddesinin (c) fıkrası ile değiştirildiğinden, konusu kalmayan 37. maddeye ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. maddelerine, 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrasına, 29., 30., 31. maddelerine, 32. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına, 34., 35., 36., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listelerin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına bu maddelere ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrası dışında kalan bölümünün Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Alparslan ALTAN, Recep KÖMÜRCÜ, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU,

E: 2011/115, K: 2012/177

Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- 28. maddesiyle 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrası dışında kalan bölümünün iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu bölüme ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 8. maddesiyle değiştirilen 278 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "... ve/veya özel sektörde..." ibaresinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- a- 11. maddesiyle, 17.7.1963 günlü, 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'in,

b- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'ün,

Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- a- 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'in,

b- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'ün,

iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- a- 4. maddesiyle, 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın,

b- 31. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının, "Aslî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." biçimindeki ikinci cümlesinin,

c- 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının, "Aslî üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." biçimindeki birinci cümlesinin,

d- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 4'ün,

e- 40. maddesinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 8.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

KARŞI OY GEREKÇESİ

İptal davasının konusu 22.8.2011 günlü, 651 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin;

1- 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen geçici 11. maddesine göre, TÜBİTAK başkanı ile başkan yardımcıları ve genel sekreterinin görevlerinin kuralın yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceğini, ayrıca başkan yardımcılıklarına ve genel sekreterliğe yeni atamalar yapılincaya kadar bu kişilerin görevlerine devam edeceklerini hükme bağlamıştır.

2- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen geçici 3. maddeye göre, TÜBA başkan ve akademi konseyi asıl ve yedek üyelerinden, 3 yıldan fazla bir süre bu görevi yapanların görev sürelerinin biteceğini, görev süresi 3 yılı aşmayanların ise görev sürelerinin 3 yıllık sürenin dolması halinde biteceğini öngörmektedir.

651 sayılı KHK'nin temel ve nihai amacı kurallarda sözü edilen kurumlardaki görevlilerin görevlerine son vermek değil, bu kurumların yapılarında değişiklik yapmaktır. İptali istenen kurallar, 651 sayılı KHK ile düzenlenen kurumların yapılarının değiştirilmesi ile oluşan hukuki ve fiili durumun ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Kamu hukukunda genel anlamda kamu görevlilerinin statüsü ile ilgili sorunlar kazanılmış hak teşkil etmez. Yeni kanunlar aksi öngörülmemiş ise, devam eden durumlara da derhal uygulanır.

Bir kamu görevlisinin görev süresi, bu kişinin iradesi ve isteği dışında kanun koyucu tarafından kısaltılabilir veya uzatılabilir. Kanun aksini öngörülmemiş ise derhal etki ilkesi uyarınca, yeni düzenleme, bu makama daha önce atanmış olan kamu görevlilerine derhal uygulanır.

Kurallarda sayılan görevliler gibi statü hukukuna göre yürütülen görevlere atanmanın usulleri, bu görevlerin kapsamı ve süresi ile ilgili yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapılması konusunda kanun koyucunun takdir hakkı bulunmaktadır.

Kamu kurumlarının kuruluşunda ve kaldırılışında takdir yetkisi bütünüyle yasama organı veya kanunla yetki verilmiş olan idari makama ait olduğuna göre, yasama organı kanunla kurduğu bir kamu kurumunu istediği her zaman, her sebeple yine kanunla kaldırabileceği gibi kuruluş ve işleyiş kurallarını da değiştirebilir. Kanun koyucunun bir kamu kurumunu bütünüyle kaldırma yetkisi olduğuna göre, bu kurumda görev yapan kişilerin görevlerinin kapsamını, bu görevlere atanmaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye, görev sürelerinde değişiklik yapmaya öncelikle yetkilidir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olmadığı kanaatinde olduğumuzdan; aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.
22.07.2013

Başkan
Haşim KILIÇ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY YAZISI

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 28. maddesiyle 231 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde 3'ün ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 70. ve 91. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

651 sayılı KHK'nin 28. maddesiyle 231 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde 3'ün birinci fıkrasıyla, Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı istihdam edilebileceği ifade edilmiş; ikinci fıkrasında, Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılığı kadrosuna atanabilme koşulları düzenlenmiş; üçüncü fıkrasında, Basın ve Enformasyon Uzman

Yardımcılığından Basın ve Enformasyon Uzmanlığına geçiş koşulları belirlenmiş; dördüncü fıkrasında ise Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanun'unun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, kanunun amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un 2. fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı kadrolarının ihdas edilmesi, teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128'inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, "her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez". Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece "kamu hizmetlerine girme hakkı" siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılacak bir hak

olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir. Anayasa'nın 91'inci maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91'inci maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

Anayasa Mahkemesi de, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı "233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, "yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak" şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini Anayasa'nın 123. ve 128. maddelerinin, 91. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin çizdiği sınır dışında kaldığı gerekçesiyle reddetmiştir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü bünyesinde ilk defa Basın ve Enformasyon Uzmanı ile Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcısı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin koşulları da

E: 2011/115, K: 2012/177

düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY GEREKÇESİ

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin Anayasa'nın bazı maddelerine aykırı bulunarak iptaline karar verilen kurallarının öncelikle idarenin KHK'ler konusundaki yetkisinin sınırlı olup, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş bir düzenleme yetkisi kullanamayacağına ilişkin 2011/113 esas sayılı karardaki karşıoy gerekçesi doğrultusunda farklı gerekçe ile iptaline karar verilmesi, iptal isteminin reddedildiği kuralların ise aynı gerekçeyle iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCOĞLU

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "Kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme,

görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmektedir. 651 sayılı KHK'nin iptali istenen 28. maddesi memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa, yukarıda ifade edildiği üzere, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, iptali istenen düzenleme Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibariyle de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan maddenin iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 278 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci cümlesinde, Bilim Kurulunun altı üyesinin kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim kazanmış kişiler arasından belirleneceği öngörülmüştür. İptal istemi "... *ve/veya özel sektörde...*" ibaresine ilişkindir.

Kuralla, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun (TÜBİTAK) en üst karar organı olan Bilim Kuruluna özel sektörden üye alınması öngörülmektedir.

Anayasa'nın 128. maddesinde devletin, kamu iktisadi teşekkülleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, bunların niteliklerinin, atanmalarının, görev ve yetkilerinin, hakları ve yükümlülüklerinin, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 7. maddesine göre yasama yetkisi TBMM'ne ait olup bu yetki devredilemez.

Anayasa Mahkemesinin müstakar içtihatlarında, bir konunun kanunla düzenlenmesinin ne anlama geldiği belirtilmiştir. Buna göre kanunla

E: 2011/115, K: 2012/177

düzenleme, o konunun sadece kanun metninde yer alması anlamına gelmeyip, konunun genel ilkelerinin ve çerçevesinin yasa koyucu tarafından belirlenmesi, sınırları belirlenmemiş geniş bir alanın idarenin takdirine bırakılmaması gerekir. İptali istenen kural, sadece özel sektörde belli bir süre çalışmanın yanı sıra, “mesleğinde temayüz etmek” ve “üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmak” gibi iki ölçüt daha getirmiş ise de bu ölçütler idareye (Bakanın teklifi üzerine Başbakana) sınırları iyi belirlenmemiş çok geniş bir takdir alanı bıraktığından Anayasa’nın öngördüğü anlamda yasa ile düzenleme sayılamaz.

Kural bu nedenle Anayasa’nın 7. ve 128. maddelerine aykırıdır.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2012/132

Karar Sayısı : 2012/179

Karar Günü : 22.11.2012

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 6. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 42. maddesinin işlem tarihinde yürürlükte olan birinci fıkrasında yer alan, "Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır." biçimindeki ikinci cümlenin, Anayasa'nın 10., 13., 36. ve 125. aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca uhdesinde kalan ihaleye ilişkin sözleşmeyi süresi içerisinde imzalamadığından bahisle 6 ay süreyle ihalelere katılmaktan yasaklanmasına ilişkin idari işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davacı ... ECZA DEPOSU A.Ş. vekili AV. ... tarafından, davacı şirketin 4734 sayılı Kanun'un 58. maddesi hükümleri uyarınca uhdesinde kalan ihaleye ilişkin sözleşmeyi süresi içerisinde imzalamadığından bahisle 6 ay süreyle ihalelere katılmaktan yasaklanmasına ilişkin 18.06.2008 gün ve 26910 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan davalı idare işleminin iptali istemiyle SAĞLIK BAKANLIĞI'na karşı açılan davada, Mahkememizce verilen 22.4.2009 tarih ve E:2008/913, K:2009/760 sayılı kararın

Danıştay 13. Dairesinin 19.6.2012 tarih ve E.2011/1872, K.2012/1761 sayılı karar ile bozulması üzerine bozma kararına uyularak işin gereği görüldü.

T.C. Anayasasının 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” hükmüne, 36. maddesinde “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir...” hükmüne, 13. maddesinde “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz...” hükmüne, 125. maddesinde “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. (Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılik unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Ancak, Yüksek Askerî Şuranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar...” hükümlerine yer verilmiştir.

Anayasasının 152/1. maddesinde ise “Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır” hükmü yer almıştır.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinde ise “(1) Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa;

a) İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını,

b) Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğini,

c) Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerini dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderir..." hükmüne yer verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Sözleşmeye Davet" başlıklı 42. maddesinde (işlem tarihi itibarıyla yürürlükte olan şekilde); "41 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelerin bitimini veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde kalan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu imza karşılığı tebliğ edilir veya iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. (...)" hükmü yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; 14.03.2008 tarihinde Sağlık Bakanlığı İzmir Eğitim Araştırma Hastanesi Baştabipliği tarafından yapılan "27 Kalem İlaç ve Serum Alımı" ihalesinin davacı şirketin üzerinde kaldığı ve 07.04.2008 gün ve 005366 sayılı sözleşmeye davet mektubu ile ilgilinin sözleşme imzalamak üzere davet edildiği, anılan mektubun 07.04.2008 tarihinde postaya verildiği ve davacı şirkete 26.04.2008 tarihinde tebliğ edildiği, öte yandan, davalı idare tarafından 4734 sayılı Kanun'un 42. maddesi hükmü uyarınca mektubun postaya verildiği 07.04.2008 tarihini takip eden yedinci gün olan 14.04.2008 tarihinin tebliğ tarihi sayılacağı ve bu tarihten itibaren 10 gün içerisinde en geç 24.04.2008 tarihine kadar sözleşmenin davacı şirketçe imzalanmadığı gerekçe gösterilerek davacı şirket hakkında 6 ay süreyle yasaklama işleminin tesis edildiği, bakılmakta olan davanın da söz konusu işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olaya uygulanan ve yukarıda metnine yer verilen yasal düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesinden, ihalelerin şikayet ve itirazın şikayet başvurularıyla kesintiye uğramaması için, bu başvurulara ilişkin olarak hızlı ve etkin bir başvuru ve bildirim yolu öngörülmesinin amaçlandığı, bu amaç doğrultusunda başvuru ve karar alma sürelerine yönelik olarak çeşitli yöntemlerle belirlendiği ve sınırlamalar getirildiği görülmekte ise de;

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 9/5. maddesi uyarınca; başvuruların idare veya Kurum dışındaki idari mercilere ya da yargı mercilerine yapılması ve başvuru dilekçelerinin bu merciler tarafından ilgisine göre ihaleyi yapan idareye veya Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi halinde, bu dilekçelerin ihaleyi yapan idare veya Kamu İhale Kurumu kayıtlarına girdiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilmesi ve aynı maddenin yedinci fıkrası uyarınca posta yoluyla yapıları başvurularda, postadaki gecikmeler dikkate alınmamasına karşın, idareler ve Kamu İhale Kurumu tarafından alınan kararlara ilişkin tebligatın, iadeli taahhütlü mektupla yapılması halinde mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, kararın istekliye tebliğ tarihi sayılması nedeniyle, ortada, idari işlem tesis ederken sahip olduğu kamu gücü dolayısıyla, aldığı bu kararlara muhatap olan ilgililerine oranla daha güçlü konumda olan idareler lehine eşitliğe aykırı bir düzenleme bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Ayrıca, anulan düzenlemeler doğrultusunda, ihalelere yönelik olarak şikayet ve itirazın şikayet başvurusunda bulunmaların, kendilerinden kaynaklanmayan ve kendilerine kusur izafe edilmesi mümkün olmayan sebepler dolayısıyla posta idaresinde yaşanacak herhangi bir gecikme nedeniyle, kendilerine fiilen herhangi bir bildirim ve tebliğat yapılmaksızın, haklarında alınan kararların tebliğ edilmiş sayılması nedeniyle, bazı hakların ilgililerince kullanamamasına sebep olunduğu gibi hakkın gerçek manada aranarak kamu düzeninin sağlanmasının zorlaştırıldığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, mahkememizce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Sözleşmeye Davet" başlıklı 42. maddesinin birinci fıkrasında (işlem tarihi itibarıyla yürürlükte olan şeklinde) yer alan "...Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır..." hükmünün Anayasanın 10. maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesine, 36. maddede ifadesini bulan hak arama hürriyetinin hakların sınırlandırılmasına ilişkin 13. maddede öngörülen ölçülülük ve öze dokunamazlık ilkelerine, yine söz konusu hükmün Anayasa'nın 125. maddesine aykırılık taşıdığı kanısına varıldığından dosyada bulunan belgelerin birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine Anayasa Mahkemesi'nce verilecek karara kadar davanın geri bırakılmasına, 13/09/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralı

4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 42. maddesi şöyledir:

“Sözleşmeye Davet

*Madde 42- 41 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelerin bitimini veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde kalan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu, iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. **Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır.** Ancak bu bildirim isteklinin imzası alınmak suretiyle idarede de tebliğ edilebilir.*

43 üncü madde hükmü gereğince sözleşmeden önce kesin teminat alınmayan danışmanlık hizmet ihalelerinde sözleşmeye davet ise, kesin teminat istenilmeksizin birinci fıkra hükümlerine göre yapılır.”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 10., 13., 36. ve 125. maddelerine dayanılmış, Anayasa'nın 2. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 22.11.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ömer DURAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, ihale işlemlerine karşı yapılacak başvuruların idare veya Kamu İhale Kurumu dışındaki idari mercilere ya da yargı mercilerine yapılması ve başvuru dilekçelerinin bu merciler tarafından ilgisine göre ihaleyi yapan idareye veya Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi hâlinde, bu dilekçelerin ihaleyi yapan idare veya Kamu İhale Kurumu kayıtlarına girdiği tarihin başvuru tarihi olarak kabul edilmesi ve posta yoluyla yapılan başvurularda postadaki gecikmeler dikkate alınmamasına karşın, idareler ve Kamu İhale Kurumu tarafından alınan kararlara ilişkin tebligatın, mektupla yapılması hâlinde mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci günün, kararın istekliye tebliğ tarihi sayılmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu, ayrıca ihale işlemlerine karşı şikayet ve itirazın şikâyet başvurusunda bulunanların, postada yaşanacak herhangi bir gecikme nedeniyle kendilerine fiilen herhangi bir bildirim ve tebligat yapılmaksızın, haklarında alınan kararların tebliğ edilmiş sayılmasının da hak arama özgürlüğünü ihlal edici nitelikte olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 10., 13., 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 65. maddesinde, kamu ihalelerinde aday, istekli ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda uyulması zorunlu hususlar belirlenmiştir. İtiraz konusu kuralda ise mektupla yapılan tebligatlarda mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci günün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "*hukuk güvenliği*" ilkesidir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Anayasa'nun hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle korunan hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, Anayasa'nın 40. maddesi uyarınca diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin, zararını giderebilmesinin etkili yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Anayasa'nın 36. maddesinde, hak arama özgürlüğü için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte, bunun hiçbir şekilde sınırlandırılması mümkün olmayan mutlak bir hak olduğu söylenemez. Özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırları bulunduğu kabul edilmektedir. Ayrıca, hakkı düzenleyen maddede herhangi bir sınırlama nedenine yer verilmemiş olsa da, Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan kurallara dayanarak bu hakların sınırlandırılması da mümkün olabilir. Dava açma hakkının kapsamına ve kullanımına ilişkin düzenlemelerin hak arama özgürlüğünün doğasından kaynaklanan sınırları ortaya koyan ve hakkın norm alanını belirleyen kurallar olduğu açıktır. Ancak, bu sınırlamalar Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olamaz.

Anayasa'nın 13. maddesine göre ise temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamalar, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı gibi, hak ve özgürlüklerin özlerine de dokunamaz.

Tebliğat, yetkili makamlarca birtakım hukuki işlemlerin, bu işlemin hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlanan kişilere kanuna uygun şekilde bildirim ve bu bildirim usulüne uygun olarak yapıldığının belgelendirilmesi işlemidir. Usulüne uygun işlemlerin kendilerine bağlanan hukuki sonuçları doğurabilmesi için muhatabına bildirilmesi gerekir. Usulüne uygun olarak yapılan tebliğat, Anayasa'da güvence altına alınmış olan iddia ve savunma hakkının tam olarak kullanılabilmesinin ve bireylere tanınan hak arama hürriyetinin önemli güvencelerinden biridir.

İtiraz konusu kuralda, kamu idareleri ve Kamu İhale Kurumu tarafından alınan kararlara ilişkin tebligatın, mektupla yapılması hâlinde mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, kararın istekliye tebliğ tarihi sayılmaktadır. Kendilerinden kaynaklanmayan ve kendilerine kusur izafe edilmesi mümkün olmayan sebeplerle posta hizmetlerinde yaşanan bir gecikme sonucunda, kendilerine fiilen herhangi bir bildirim ve tebligat yapılmaksızın, haklarında alınan kararların tebliğ edilmiş sayılmasının, ilgililerin kazandıkları ihaleye ilişkin sözleşme yapmaları, Kanun'un 56. maddesi uyarınca ihaleye karşı itirazın şikayette bulunabilmeleri veya ihaleye karşı adli ya da idari yargı makamları nezdinde dava açabilmeleri gibi bazı hakların kullanılmamasına neden olacağı açıktır. Bir başka ifadeyle, ulaşmayan bir tebligat nedeniyle muhatabının Kamu İhale Kurumuna süresinde başvuru yapamaması, başvuru yapmış olsa dahi bu başvurunun süresinde yapılmadığı gerekçesiyle reddedilecek olması ve bu konuda açılacak bir davanın da yargı mercileri tarafından reddedilecek olması sonucunu doğuracaktır. Bu durum tebligatın muhatabının, kendisine izafe edilemeyen nedenlerle posta hizmetlerinde yaşanan gecikme sonucunda, tebligatın içeriğini ilgilendiren konuların esasına ilişkin iddialarını adli veya idari yargı makamları önünde hiçbir şekilde ortaya koyamamasına neden olacaktır. Dolayısıyla, itiraz konusu kural, kendilerinden kaynaklanmayan gecikmelere karşı kişilere yeterince koruma sağlamadığı için hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturduğu gibi kişilerin hak arama özgürlüğünün özünü de zedelemektedir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 36. ve 13. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 2., 36. ve 13. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden Anayasa'nın 10. ve 125. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

Bu görüşe Hicabi DURSUN ve Muammer TOPAL katılmamıştır.

V- SONUÇ

4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 42. maddesinin işlem tarihinde yürürlükte olan birinci fıkrasında yer alan, "Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır" biçimindeki ikinci cümlelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Hicabi DURSUN ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	

KARŞIOY GEREKÇESİ

İtirazın konusu 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 42. maddesinin işlem tarihinde yürürlükte olan birinci fıkrasında yer alan "Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır." biçimindeki ikinci cümlesinin, Anayasa'nın 10., 13., 36. ve 125. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptali istemidir.

Anayasa Mahkemesinin 27.9.2012 günlü, E.2012/20, K.2012/132 sayılı kararının "Karşioy Gerekçesi"nde belirtilen nedenlerle itiraz başvurusunun reddi gerekir.

Bu nedenle çoğunluğun iptale ilişkin kararına katılmıyoruz.

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Esas Sayısı : 2012/68
Karar Sayısı : 2012/182
Karar Günü : 22.11.2012

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kestel İcra Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin 9.11.1988 günlü, 3494 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının "*Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder.*" biçimindeki dördüncü cümlesinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacı tarafından açılan ihalenin feshi davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davacı... ile Davalı ... arasında mahkememizde görülmekte olan İhalenin Feshi davasının 2011 tarihli celsesinde İcra ve İflas Kanunu'nun "İhalenin neticesi ve feshi" başlıklı 134. maddenin 2. fıkrasında ihalenin feshi talebinin reddine karar verilmesi halinde davacının feshi istenilen ihale bedelinin %10'u oranında para cezasına mahkum edeceğine dair kanun hükmünün Anayasaya aykırı olduğunu düşündüğümüzden Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 152. maddesi gereğince Yüksek Mahkemenize itiraz başvurusunda bulunulmasına ve 5 ay süre ile mahkemenizce verilecek kararın beklenilmesine karar verilmiştir.

İlgili İcra dosyası olan Kestel İcra Müdürlüğü'nün 2011/1255 talimat sayılı dava dosyasında ihale ile satılan Bursa ili Kestel ilçesi... Köyü'nde bulunan 104 ada 15 parsel ve 104 ada 19 parsel sayılı taşınmazların ihalesinin feshini talep etmekte olup, taşınmazlardan 104 ada 19 parsel 250.000 TL bedel ile, 104 ada 15 parsel ise 500.000 TL bedelle 31.02.2012 tarihinde ihale edilmiş; davacı vekili bu ihalenin usulüne uygun olmadığından feshini talep etmiştir.

Anayasaya aykırılık düşüncemizi ana hatları ile şu şekilde açıklamaktayız:

İcra ve İflas Kanunu'nun 'İhalenin Neticesi ve Feshi' başlıklı 134. maddesinin 2. fıkrasında 'İhalenin feshini, Borçlar Kanununun 226 nci maddesinde yazılı sebepler de dahil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla icra mahkemesinden şikayet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü ittila peyda ettiği kabul edilir. İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesi talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. Talebin reddine karar verilmesi halinde icra mahkemesi davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder. Ancak işin esasına girilmemesi nedeniyle talebin reddi halinde para cezasına hükmolunamaz' denilmektedir.

İcra İflas Mevzuatına göre haciz veya ipotek gibi sebeplerle menkul veya gayrimenkul veya hakların satışının yapıldığı ihalelerin usulüne uygun bir şekilde yapılması devletin yükümlülüğü altındadır. İhalenin gerektiği şeffaflıkta ve açıklıkta ve kurallara uygun olarak yapılmaması halinde ilgili olan kişiler şikayet yolu ile İcra mahkemesinden ihalenin feshini isteyebilmek hakkına sahip iseler de bu hakkın kullanılmasına İİK'nun 134. maddenin 2. fıkrasında ihalenin feshi talebinin reddine karar verilmesi halinde şikayetçinin feshi istenilen ihale bedelinin %10'u oranında para cezasına mahkum edeceğine dair hükmü önemli bir engel teşkil etmektedir. Hukukta hak ile ispat ayrı kavramlardır. Esasında doğru olan bir hususun ispat edilememesi her zaman mümkündür. İİK'nun bu maddesinde şikayeti red edilen başvuru sahiplerine kötü niyetli olup olmaması, sırf icra sürecini uzatmak amacı ile yapılmamasına göre hakime değerlendirme ve takdir hakkı tanınmaksızın ihalenin %10'u nispetinde ceza verilmesini öngörülmektedir. Bu oran oldukça yüksek bir oran olup, şikayetin reddi halinde hükmedilecek ceza ihale miktarına göre dosyamızda olduğu gibi yüksek miktarları bulabilmektedir.

Anayasamızın devletin temel niteliklerini belirleyen 2. maddesinde devletimizin insan haklarına saygılı bir hukuk devleti olduğu açıklanmaktadır. Devletimiz insan haklarına riayet etmek konusunda İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesine de taraf olmuştur. Taraf olunan İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesindeki haklara uygun düzenlemeler yapmak hem bu sözleşmeye taraf olmanın bir gereği, hem de Anayasamızın 2. maddesinin bir gereğidir.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesine göre adil yargılanma ve etkili başvuru hakkı temel insan hakları arasındadır ve bu haklara uygun kanuni düzenleme ve mekanizmaların getirilmesi hukuk devleti olmanın bir gereğidir.

Bu madde hükmü adeta ceza kanununda tarif edilmeyen ceza kanunundaki genel ilkelere aykırı bir suç türünü düzenlemektedir.

Uygulamada da bunun bir para cezası mı olarak tahsil edileceği yoksa bir kamu alacağı mı olarak tahsil edileceğinde tereddüt bulunmaktadır.

Kanunun bu hükmü adil yargılanma ve etkili başvuru hakkını özünden zedelemekte olup hukuk devleti olmanın gereğine aykırı sonuçlar doğurmaktadır.

Sonuç olarak İİK'nun 'İhalenin neticesi ve feshi' başlıklı 134. maddenin 2. fıkrasında ihalenin feshi talebinin reddine karar verilmesi halinde davacının feshi istenilen ihale bedelinin %10'u oranında para cezasına mahkum edeceğine dair kanun hükmünün hak aramayı düşünen kişilerin başvuru yapmasını engelleyici ve başvurup da ispat edemeyen kişileri genel ceza hukuku ilkelerine aykırı cezalandırıcı bir hüküm olup, Anayasamızın devletin niteliklerini açıklayan 2. maddesine aykırı olması sebebi ile iptaline karar verilmesini saygıyla arz ve talep ederiz."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren "İhalenin Neticesi ve Feshi" başlıklı 134. maddesi şöyledir:

“**Madde 134-** (Değişik: 18/2/1965 - 538/63 md.)

İcra dairesi tarafından taşınmaz kendisine ihale edilen alıcı o taşınmazın mülkiyetini iktisap etmiş olur. (Ek cümle: 17/7/2003-4949/38 md.) İhale kesinleşinceye kadar taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği icra dairesi tarafından kararlaştırılır.

(Değişik: 9/11/1988 - 3494/22 md.) İhalenin feshini, Borçlar Kanununun 226 ncı maddesinde yazılı sebepler de dahil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla tetkik mercinden şikâyet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü ittıla peyda ettiği kabul edilir. İhalenin feshi talebi üzerine tetkik mercii talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. **Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder.** (Ek cümle: 17/7/2003-4949/38 md.) Ancak işin esasına girilmemesi nedeniyle talebin reddi hâlinde para cezasına hükmolunamaz.

(Ek fıkra: 21/2/2007-5582/4 md.) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde, ikinci fıkrada yer alan oran yüzde yirmi olarak uygulanır.

(Ek fıkra: 17/7/2003-4949/38 md.) İhalenin feshine ilişkin şikâyet görevsiz veya yetkisiz tetkik mercii veya mahkemeye yapılırsa, tetkik mercii veya mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir. Bu kararlar kesindir.

(Ek fıkra: 17/7/2003-4949/38 md.) Taşınmazı satın alanlar, ihaleye alacağına mahsuben iştirak etmemiş olmak kaydıyla, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhâl veya 130 uncu maddeye göre verilen süre içinde nakden ödemek zorundadırlar. İcra müdürü, ödenen ihale bedeli ile ilgili olarak, ihalenin feshine yönelik şikâyet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar para bankalarda nemalandırılır. İhalenin feshine ilişkin şikâyetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir.

İhale kesinleşmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez.

Satış ilanı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı vasıflarındaki hataya veya ihalede fesada bilahare vakıf olunmuşsa şikayet müddeti ıttıla tarihinden başlar. Şu kadar ki, bu müddet ihaleden itibaren bir seneyi geçemez.

İhalenin feshini Şikayet yolu ile talep eden ilgili, vakı yolsuzluk neticesinde kendi menfaatlerinin muhtel olduğunu ispata mecburdur.

Tescil için tapu idaresine yapılacak tebligat, Şikayet için muayyen müddetin geçmesinden veya Şikayet edilmişse Şikayeti neticelendiren kararın kesinleşmesinden sonra yapılır.

(Mülga son fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. maddesine dayanılmış, 36. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 5.7.2012 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından, işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mustafa ÇAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünöldü:

Başvuru kararında, takip hukukuna göre ihalelerin usulüne uygun bir şekilde ve gerektiği Şeffaflıkta, açıklıkta ve kurallara uygun olarak yapılmasının

Devletin yükümlülüğü altında olduğu, yapılmaması halinde ilgililerin şikâyet yolu ile icra mahkemesinden ihalenin feshini isteme hakkına sahip olsalar da bu hakkın kullanılmasına itiraz konusu kuralın önemli bir engel teşkil ettiği, kuralda, şikâyeti reddedilen başvuru sahiplerinin kötü niyetli olup olmadığı, sırf icra sürecini uzatmak amacıyla dava açıp açmadıklarının takdiri ve değerlendirilmesi hususunda hâkime imkân tanınmadığı ayrıca, kuralda belirtilen para cezası oranının çok yüksek olduğu, kuralın hak aramayı düşünen kişilerin başvuru yapmasını engelleyici ve dava açıp davasını ispat edemeyen kişiler açısından da genel ceza hukuku ilkelerine aykırı olarak cezalandırıcı bir hüküm niteliğinde olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural Anayasa'nın 36. maddesi yönünden de incelenmiştir.

2004 sayılı Kanun'un "*İhalenin Neticesi ve Feshi*" başlıklı 134. maddesinde, ihalenin feshi davalarının (şikâyetlerinin) yargılama usulleri düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, kötü niyetle yapılan ihalenin feshi taleplerini önlemek amacıyla 3494 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmış ve talebin reddine karar verilmesi halinde icra mahkemesinin davacıyı, feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkûm edeceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercilerine önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanutlayabilmesinin, zararını giderebilmesinin en etkili ve

güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması hak arama özgürlüğünün bir gereğidir.

Takip hukukuna özgü bir yaptırımın düzenlendiği itiraz konusu kuralla, gereksiz ve dayanaksız başvurular önlenerek ihalenin kesinleşmesinin sürüncemede bırakılmasının engellenmesi, ihale sürecinin en kısa süre içerisinde gerçekleştirilmesi ve bu sayede kamusal bir işlem olan ihaleye olan güvenin korunması ve artmasının sağlanması amaçlanmıştır. İtiraz konusu kural ile ihalenin feshi davasının reddi durumunda para cezası koşulu bulunmakla birlikte kamusal bir işlem niteliğinde olan ihale süreci yargı denetimi kapsamındadır. Satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler, şikâyet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde ihalenin süreci hakkında yargı yoluna başvurabileceği gibi her türlü nedene dayanarak ihalenin feshini isteyebilme olanağına sahiptir. Ayrıca, kuralla ihale ilgililerinin, icra mahkemeleri önünde davacı veya davalı olarak sahip oldukları anayasal hakları zedelenmemiş; bir takip hukuku tasarrufu olan ihaleye karşı yargı yolu kapatılmamış; mahkemelerin, bu işlemlerle ilgili açılmış olan davaları inceleyerek gerekli kararları vermeleri engellenmemiştir. Dolayısıyla, itiraz konusu kuralın hak arama özgürlüğünü engelleyen bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin önemli ilkelerinden birisi de ölçülülük ilkesidir. Buna göre, hak ve özgürlüklerin kullanım alanına ilişkin kuralların hakkaniyete uygun, dengeli ve ölçülü bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

İtiraz konusu kural ile ihalenin feshi davasının reddedilmesi durumunda hükmedilecek olan para cezası, ihalelerin parasal büyüklükleri ve haksız açılan ihalenin feshi davasıyla ihalenin kesinleşmesinin engellenmesi neticesinde doğacak zarar miktarının somut olaya göre değişeceği göz önünde tutularak nispi olarak belirlenmiştir. Düzenlemenin amacının, ihalenin feshi davasını açacakları iyi niyetli, esas saiki hak arama amacı olan, haklı nedenleri olan davaların açılmasına sevk etmek, bununla birlikte ihale sürecinin hızlı ve etkili biçimde gerçekleşmesini temin etmek olduğu anlaşıldığından, ihalenin feshi davasının reddedilmesi durumunda para cezasına hükmedilmesinin ve bu para cezasının da nispi bir oran olarak belirlenmesinin amaç ve araç arasında makul ve uygun bir ilişki kurduğu ve düzenlemenin amacına ulaşmaya elverişli olduğu

görülmele, kuralın ölçüsüzce düzenlendiği söylenemeyeceğinden söz konusu düzenlemede hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.

Ayrıca, 4949 sayılı Kanun ile itiraz konusu kuralın yer aldığı maddenin ikinci fıkrasına “Ancak işin esasına girilmemesi nedeniyle talebin reddi hâlinde para cezasına hükmolunamaz.” cümlesi eklenerek ihalenin feshi talebinin işin esasına girilmeden husumet, sıfat yokluğu, süreaşımı, feragat gibi nedenlerle reddedilmesi halinde davacı aleyhine yüzde onluk para cezasının hükmedilmesinin engellenmesi ve ihaleye fesat karıştırılmasına dair iddiaların ayrıca suç teşkil etmeleri nedeniyle de icra mahkemelerince bu iddiaların resen araştırılacak olması karşısında itiraz konusu kuralın, hak arama özgürlüğünü kısıtlamadığı ve takip hukukuna ilişkin kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalan bir düzenlemeden ibaret olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Engin YILDIRIM, Celal Mümtaz AKINCI ile Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamışlardır.

VI- SONUÇ

9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin, 9.11.1988 günlü, 3494 sayılı İcra ve İflas Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının “Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkûm eder.” biçimindeki dördüncü cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Engin YILDIRIM, Celal Mümtaz AKINCI ve Zühtü ARSLAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	

KARŞIOY GEREKÇESİ

9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin, 9.11.1988 günlü, 3494 sayılı Kanun'la değiştirilen ikinci fıkrasında, ihalenin feshinin, kimler tarafından istenebileceği, bunun usul ve esasları ile tetkik merci tarafından karara bağlanması düzenlenmiş, iptali istenilen tümcede de talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik merciinin, davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum edeceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kuran, yargı denetime açık, bu bağlamda hak arama özgürlüğünü güvenceye alan devlettir.

Hukuk devletinde kişilerin herhangi bir eylemleri nedeniyle yaptırıma bağlı tutulmaları, ancak bu eylemlerinin hukuka aykırı olduğunun saptanması halinde mümkündür. Başka bir anlatımla bireylerin hatalı ve kusurlu sayılabilecek davranışlarına bağlanmadığı sürece cezalandırılmaları, adaleti sağlamakla yükümlü hukuk devletinde kabul edilebilir bir durum değildir.

Öte yandan, özellikle ihale bedelinin yüksek olması halinde yüzde on oranının kişilerin yargı mercilerine başvurarak iddialarını kanıtlamaktan vazgeçmelerine yol açacak kadar yüksek olması ve herhangi bir kademelendirme veya üst sınır da getirilmemesi karşısında, iptali istenen kuralın, hak arama özgürlüğünün kullanılmasını hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmayacak biçimde engellediği sonucuna varılmaktadır. İtiraz konusu düzenlemenin kamu yararı düşüncesiyle getirilmesinin, kuralın Anayasa'ya uygunluğunun kabulü için yeterli sayılamayacağı, her halde "kamu yararı"nın gerekçe gösterilmesinin, hukuka aykırılıkların meşrulaştırmasına hizmet etmeyeceği, aksine bu kavramın değer yitirmesine neden olacağı açıktır. Kamu yararı ile kişinin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengenin kurulamadığı kamu yararının ağırlık kazanarak temel haklardan daha belirleyici olduğu durumlarda, insan haklarına dayanan demokrasiden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle Kural'ın Anayasa'nın 2 ve 36. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

İcra ve İflas Kanunu'nun "*İhalenin feshi ve neticesi*" başlıklı 134. maddesinin ikinci fıkrasının itiraza konu kuralında yer aldığı birinci cümlesinde "*İhalenin feshini, Borçlar Kanununun 226 ncı maddesinde yazılı sebepler de dahil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla icra mahkemesinden şikayet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü ittila peyda ettiği kabul edilir. İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesi talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. Talebin reddine karar verilmesi halinde icra mahkemesi davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder.*" denilmektedir.

İtiraz konusu kural, ihalenin feshi talebinin reddedilmesi halinde feshi talep eden davacıya feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezası verileceğini öngörmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti; devletin, tüm eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olmasını, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurarak sürdürmesini, Anayasa'ya aykırı durumlardan kaçınmasını zorunlu kılmaktadır.

Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyeti ile herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkı güvence altına alınmaktadır.

Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen kural, ihalenin feshini talep edenin, bu talebinin başka bir neden gözetmeksizin, ya da hiç bir ayırım öngörmeden salt talebin reddedilmiş olmasını para cezası verilmesi için yeterli görmektedir. Yasa koyucunun, iyi niyetli kişilerin bir hakka ulaşmalarını engelleyecek ya da o hakka ulaşmak için başvuruda bulunmaktan çekinmelerine neden olacak düzenleme yapmaktan kaçınması gerekir. İtiraz konusu kural, ihalenin feshi talebi hangi amaçla yapılmış olursa olsun reddedilmesini yaptırım uygulamak için yeterli görmekte ve böylece ihalenin gecikmesine neden olacak müdahaleleri önlemek istemektedir. Yargı mercilerine intikal eden taleplerin kimilerinin kabul, kimilerinin de reddedileceği tabiidir. Yasa koyucu, söz konusu kuralı hangi kamu yararı için getirmiş olursa olsun, Anayasa'da öngörülen adil hukuk düzenini ve yine Anayasa'da güvence altına alınan hak arama hürriyetini gözetmek durumundadır.

Kural, iyi niyetle ihalenin feshini talep edecek kişileri korumadığı gibi onların hakka ulaşmalarını da engelleyici niteliktedir.

Açıklanan nedenlerle hukuk devletine ve hak arama hürriyetine aykırı olan kuralın iptali gerekir.

Üye
Mehmet ERTEN

KARŞIOY GEREKÇESİ

İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan iptali istenen kural şu şekildedir: "Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkûm eder."

İtiraz konusu kuralın ihaleye itirazları azaltmak suretiyle takibin hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasını sağlamaya yönelik olduğu açıktır. Ancak, ihale sürecini düzenleyen bir kuralın korumaya çalıştığı tek hukuki yarar, alacaklının alacağına süratle kavuşması olamaz. Nitekim, itiraz konusu kuralı da içeren 3494 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde düzenlemenin amaçlarından biri olarak "günümüzün değişen sosyal ve ekonomik şartları nedeniyle alacaklı ile borçlunun zıt menfaatlerinin bağdaştırılması" gösterilmiştir.

Esasen, İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin ikinci fıkrası bir bütün halinde değerlendirildiğinde takibin süratle sonuçlandırılması için gerekli düzenlemelerin zaten yapıldığı görülmektedir. Fıkra, öncelikle ihalenin feshini isteyebilecekler, ihaleye konu gayrimenkul ve satışla ilgili kişilerle sınırlandırılmıştır. İkincisi ve daha önemlisi, itiraz konusu kuraldan önceki cümlede, ihalenin feshi talebinin tetkik mercii tarafından duruşma yapılmak suretiyle, taraflar gelmeseler bile, yirmi gün içinde sonuçlandırılacağı belirtilmektedir. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, bu hükümlerle "ihalenin feshi talebinin çok kısa sürede karara bağlanabilmesi ve takibin süratle sonuçlandırılması mümkün hale gelmektedir".

Anayasa'nın 2. maddesi Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğunu belirtmektedir. Hukuk devletinde, ceza niteliğinde bir yaptırım ancak bu yaptırımı gerektiren suç, kabahat, kusur, ihmal, hakkı kötüye kullanma gibi hukuka aykırı bir fiilin bulunması durumunda söz konusu olabilir. Bu durumda dahi, hukuka aykırı fiil ile öngörülen yaptırımın orantılı olması gerekir.

İtiraz konusu kuralda, para cezasına mahkumiyet için davacının kötü niyetli olması, dava hakkını kötüye kullanması gibi hiçbir şart öngörülmemiştir. Dahası, bu konuda hakimin hiçbir şekilde takdir yetkisi yoktur. Bu haliyle kural, bir anlamda talebi ve talebe esas olan iddiayı ispat edememe durumunu cezalandırmaktadır. İyi niyetli bir talebin reddinin başlı başına para cezasına mahkumiyeti doğurması hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmaz.

Öte yandan, hukuk devletinin en önemli güvencelerinden biri, haksızlığa uğradığını düşünen kişilerin bağımsız mahkemeler önünde davacı olarak hak arama hürriyetine sahip olmalarıdır. Anayasa'nın 36. maddesine göre, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." Mahkemeye erişim hakkı, hak arama hürriyetinin en önemli unsurlarındandır.

Alacaklı ile borçlunun zıt menfaatlerini bağdaştırmaya yönelik bir kuralın, takibin süratle sonuçlandırılması yanında, ihalenin hukuka uygun olarak gerçekleşmesini sağlaması ve bu yöndeki itirazları engellememesi beklenir. Halbuki, itiraz konusu kural, para cezasını ihalenin feshine dair talebin reddinin zorunlu sonucu olarak görmek suretiyle, borçlunun şu ya da bu nedenle ihalenin feshini istemesini fiilen engellemekte, en iyi ihtimalle zorlaştırmaktadır.

Kural uyarınca, tamamen iyi niyetli bir şekilde ihalenin hukuka aykırı yapıldığına inanan ve elindeki bulguların ispat için yeterli olduğunu düşünen davacı, talebin reddi üzerine ihale bedelinin yüzde onu gibi azımsanamayacak bir para cezasına mahkum edilecektir. İhale bedelinin yüzde onunu ödeme gücüne sahip olmayan, keza dava açıp hakkını aramak isteyen kişilerden, cezayı ödemeyi göze alamayanlar fiilen ihalenin feshini talep edemeyeceklerdir. Bunun hak arama hürriyetini kimi durumlarda kullanılamaz hale getirdiği izahtan varestedir.

Bu gerekçelerle, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu düşüncesiyle, çoğunluğun red yönündeki görüşüne katılmıyoruz.

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Zühtü ARSLAN

Esas Sayısı : 2011/86
Karar Sayısı : 2012/183
Karar Günü : 22.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇANLAR : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ ve Muharrem İNCE ile birlikte 117 milletvekili (E.2011/86)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

- 1- Yozgat İdare Mahkemesi (E.2012/8)
- 2- Aksaray İdare Mahkemesi (E.2012/46)
- 3- Ankara 15. İdare Mahkemesi (E.2012/51)
- 4- Ankara 11. İdare Mahkemesi (E.2012/55)
- 5- Konya 1. İdare Mahkemesi (E.2012/88, E.2012/90)

DAVA VE İTİRAZLARIN KONUSU : 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

- 1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerinin,
- 2- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,
- 3- 32. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna..." ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrasında yer alan "...ile 26.2.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun..." ibaresinin,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar..." ibaresinin,

4- Geçici 1. maddesinde yer alan "...ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresinin,

5- Geçici 2. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar..." ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü..." ibaresinin,

6- Geçici 3. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü,..." ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrasının,

c- (3) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." cümlesinin,

d- (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresinin,

e- (5) ve (6) numaralı fıkralarının,

7- Geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin,

8- Geçici 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin,

9- 33. maddesinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 36., 44., 49., 91., 125. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ İLE İTİRAZ BAŞVURULARININ GEREKÇELERİ

A- 4.8.2011 Günlü Dava Dilekçesinin Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"II. GEREKÇELER

1) 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Tümünün ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eklerinin Anayasaya Aykırılığı

Parlamentar demokrasi ve kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul eden Anayasanın 7 nci maddesinde "yasama yetkisi", Türk Ulusu adına TBMM'ne verilmiş ve bu yetkinin devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bunun tek istisnası, Anayasanın 91 inci maddesinde Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesidir. Bu istisnai yetkinin "yetki devri" niteliğine bürünmemesi için, Anayasa Mahkemesi'nce de belirtildiği üzere, KHK çıkarma yetkisinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarda verilmesi, ayrıca bu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Her şeyden önce, tek parti çoğunluğunun yasama organına egemen olduğu, İçtüzük uyarınca muhalefetin yeterince konuşamadığı ve bu nedenlerle neredeyse 3-5 günde yasa çıkarılabildiği bir ortamda, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, anayasal kuralın amacı ve özüyle bağdaşmamaktadır.

639 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'na kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, aşağıdaki gerekçeyle iptal etmiştir.

"Olağanüstü hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasadan (m. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

(...) KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin önkoşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kurallarının, içerikleri yönünden Anayasaya aykırılık oluşturmasalar bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

(...) Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konuları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasanın Başlangıcı'ndaki 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkeleriyle 6 ncı maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz' kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91 inci maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır."

Anayasa Mahkemesi, yukarıda yer verilen gerekçelerle, dayandıkları 4588 sayılı Yetki Yasası 05.10.2000 günlü, E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararlarla iptal edilen 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 624, 626, 628, 629 sayılı KHK'leri; içeriklerine girmeden, salt anayasal dayanaktan yoksun kaldıkları için, Anayasanın başlangıcı ile 6 ncı ve 91 inci maddelerine aykırı duruma geldiklerini belirterek iptal etmiştir. (Sırasıyla kararlar: K.2000/29, K.2000/45, K.2000/37, K.2000/40, K.2000/42, K.2000/44, K.2000/39, K.2000/46, K.2000/38, K.2000/36, K.2000/35, K.2000/34, K.2000/43, K.2000/41, K.2000/33, K.2000/32, K.2000/30, K.2000/31)

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin; tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine göre iptali gerekir.

2) 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı "Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 14 üncü Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usûl ve esasları ile müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı; 112 nci maddesinin ikinci fıkrasında, her bakanın Başbakanı karşı sorumlu olup, ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden sorumlu olacağı; 124 üncü maddesinde, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabileceği; 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında, bakanın, bakanlık teşkilatının en üst amiri olduğuna yer verilmiş; ikinci fıkrasında, bakanların, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve başbakana karşı sorumlu oldukları belirtilmiş; üçüncü fıkrasında ise, her bakanın ayrıca emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden de sorumlu olup, bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkili olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır. Aynı hükümler, 639 sayılı Gıda, tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde, Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak biçiminde ifade edilmiştir.

3046 sayılı Kanununun 21 inci ve 639 sayılı KHK'nin 4 üncü maddesinde belirtilen, Bakanlığın faaliyet ve işlemlerini denetleme görev ve yetkisini bakan kendi eliyle yapamayacağına göre, bu işleri doğrudan Bakana bağlı olarak ve Bakan adına yapmak üzere, 639 sayılı KHK'nin 14 üncü maddesiyle Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı kurulmuş ve (1) numaralı fıkrası ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına, Bakanın emri ve onayı üzerine Bakan adına, bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma yapma görevleri verilmiştir.

Bakanın Anayasal sorumluluğunu yerine getirmesinin uzantısı olarak kurulan ve bu derece önemli görevler yüklenen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında görevli müfettişlik mesleğine ilk adım atıldığı Müfettiş Yardımcılığına giriş için, 14 üncü maddenin (2) numaralı fıkrasında, hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınır çizilmeden Müfettiş Yardımcılığı mesleğine giriş, yetiştirilme, yeterlik sınavlarının usul ve esasları, Müfettişliğe yükselme ile görev, yetki ve sorumluluklarını, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususları düzenleme yetkisi yürütme organına devredilmiştir.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi, Anayasanın statü hukukuna ilişkin temel bir kuralı iken; 639 sayılı KHK'nin 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası ile hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınırlar çizilmeden Müfettiş Yardımcılığı mesleğine giriş şartları, yetiştirilmeleri, yeterlilik sınavının usul ve esasları, Müfettişliğe yükselme ve bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul

ve esaslarını belirleme yetkisinin yönetmeliğe bırakılarak yürütme organına devredilmesi, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine açıkça aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı “Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin Geçici 3 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinin Anayasaya Aykırılığı

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Müdürü, kadrolarında bulunanların görevlerinin hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ereceği; bunların ekli (2) sayılı listede ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına hâlen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılacakları hüküm altına alınmaktadır.

07.08.1991 tarihli ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinde yer verilen müsteşar ve müsteşar yardımcıları, 639 sayılı KHK'nin 5 inci maddesinde aynı isimle; 441 sayılı KHK'nin 8 inci maddesinde sayılan Ana Hizmet Birimlerinden, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, 639 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü adıyla; Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, görevlerinin Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne devri nedeniyle bu adla, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü adıyla; Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü adıyla; Dış İlişkiler ve Avrupa Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü adıyla; 441 sayılı KHK'nin 20 nci maddesindeki Yardımcı Birimlerden Personel Genel Müdürlüğü, 639 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde aynı isimle; İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri

Daire Başkanı adıyla; 441 sayılı KHK'nin 14 üncü maddesindeki Danışma ve Denetim Birimlerinden Teftiş Kurulu Başkanlığı, 639 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı adıyla; Hukuk Müşavirliği, aynı adla; Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, aynı adla; Bakanlık Müşavirleri, 639 sayılı KHK'nin 21 inci maddesinde aynı adla yer almıştır. 441 sayılı KHK'de yer alıp ve 639 sayılı KHK'nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılanlardan 639 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde yer almayanlar sadece Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı ve İl Müdürü kadrolarıdır. Bunun nedeni söz konusu kadro görev unvanlarının 639 sayılı KHK'de öngörülen Bakanlık teşkilatında olmaması değil; teşkilatlanmaya ilişkin düzenlemelerin Genel Müdürlüklere bağlı daire başkanlıkları ile taşra teşkilatına ilişkin il müdürlükleri düzeyinde düzenlenmemesindedir.

Bu bağlamda 441 sayılı KHK'de yer alan ve 639 sayılı KHK'nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan kadro görev unvanlarının tamamı aynı veya değişik adlar altında 639 sayılı KHK'de öngörülen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kadro görev unvanları arasında yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasanın ve yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukukî güvenliğin bir sonucu da kazanılmış haklara saygı gösterilmesi ilkesidir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş olan haktır. Kişilerin hukuk düzenine güvenerek elde ettikleri hakların sonradan çıkarılacak yasal düzenlemelerle ihlal edilmemesi bu ilkenin gereğidir.

657 sayılı Kanununun Temel ilkeler başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde kariyer, Devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır şeklinde; liyakat ise, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi,

sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır şeklinde tanımlanmıştır.

441 sayılı KHK'de yer alan anahizmet, danışma ve denetim ile yardımcı birimlerden, 639 sayılı KHK'nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılı kadro görev unvanlarına ilişkin birimler kapatılmayıp, aynı veya başka isimler altında 639 sayılı KHK'nin 5 inci, 6 ncı ve 21 inci maddelerinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde teşkilatlandırıldığına; ismi değiştirilen ve değiştirilmeyen söz konusu teşkilatlardaki Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Müdürü kadrolarında bulunanlar, söz konusu görevlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldiğine ve dolayısıyla bu görevler kendileri yönünden hukuken kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüştüğüne ve söz konusu genel müdürlük ve daire başkanlığı ile il müdürlüklerinin kapatılması gibi hukuksal bir zorunluluk da söz konusu olmadığına göre, bu görevleri statü hukukuna göre yürüten kamu görevlilerinin yasayla, "Bakanlık Müşavirliği" gibi pasif bir göreve atanmaları, Yasanın öngördüğü güvenliklerinin ortadan kaldırılarak, statü hukukunun gereği olan kazanılmış haklarının ellerinden alınması demektir. Dolayısıyla, kazanılmış hakları ortadan kaldıran söz konusu düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan geçici 3 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasında, bu madde uyarınca Bakanlık kadrolarına atanan veya atanmış sayılanların yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının, atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarının, farklılık giderilinceye kadar

atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödeneceği belirtilerek; atamaları bu şekilde yapılanların mali haklarının korunduğu gibi bir izlenim yaratılmaktadır.

Ancak fıkrada, “toplam net tutarının” ibaresinden sonra parantez içinde “bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır” ifadesine yer verilerek, kadro görev unvanlarına ait aylık net hak edişleri sabitlemiştir. Bu durumda örneğin müsteşarın en son aldığı net maaşı 100 TL ve Bakanlık Müşavirinin maaşı ise 90 TL ise aradaki 10 TL içinde bulunulan ayda tazminat olarak ödenerek maaşı yine 100 TL olacak; örneğin yıllık %11 oranındaki enflasyonun maaşlara yansıtılmasından dolayı bir sonraki ay müsteşar maaşı 111 TL, Bakanlık Müşaviri maaşı da 100 TL olduğunda ise, net maaş sabitlendiğinden dolayı, müsteşar iken Yasayla Bakanlık Müşavirliği görevine atanan kişiye herhangi bir ödemede bulunulmayacak, kişinin maaşı nominal olarak yine 100 TL olurken; reel olarak 90 TL’ye gerileyecektir. Dolayısıyla kazanılmış statü kaybının yanında kazanılmış mali hak kaybı da söz konusu olduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, kamu görevlilerinin atanmalarındaki usule göre görevlerinden el çektilmelerini, statü hukukunun temel bir ilkesidir. Siyasi iktidarın Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının üst yönetimi yanında taşra teşkilatında da mutlak bir siyasi kadrolaşmaya gitmek için üst yönetim ve taşra teşkilatının yönetim kadrolarını Yasayla boşaltması, bu yönden de hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Diğer yandan, Yasa ile hem müsteşar, hem il müdürü “Bakanlık Müşaviri” görevine atanmaktadır. Anayasanın 10 uncu maddesindeki, “yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kuralları uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Statü hukukunda müsteşar ile il müdürü farklı hiyerarşik kademe ve kadro unvanlarına karşılık geldiği halde; bunlar bir, aynı ve eşitlermiş gibi müsteşardan il müdürüne kadar olanların Yasayla “Bakanlık Müşaviri” görevlerine atanmaları Anayasanın 10 uncu maddesindeki “yasa önünde eşitlik ilkesi” ile bağdaşmaz.

Anayasanın 36 ncı maddesinde, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; 125 inci maddesinde ise, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

Kamu görevlilerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkelerine göre yükseldikleri ve hukuki güvenliğe sahip kıldıkları müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, başkan, il müdürü ve benzeri kadro unvanlarından, "Bakanlık Müşavirliği" görevine olağan hukuki yol olan idari işlemlerle atanmalarının yapılması durumunda kullanabilecekleri Anayasal güvence altındaki hak arama özgürlüğü ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarının, Yasayla atanmaları suretiyle ellerinden alınması Anayasanın 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 639 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasasının iptali veya yürürlüğünün durdurulması durumunda 633 sayılı KHK yasal dayanaktan yoksun kalacağı için, yürürlüğünün durdurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

08.06.2011 tarihli ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 639 sayılı Gıda, tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasında, hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınır çizilmeden Müfettiş Yardımcılarının mesleğe giriş şartlarını, yeterlik sınavlarının usul ve esaslarını, Müfettişliğe yükselmelerini, görev, yetki ve sorumluluklarını, Başkanlığın çalışma usul ve esasları düzenleme yetkisi yürütme organına devredilerek Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine aykırı düzenleme yapılmıştır.

Bakanın Anayasal sorumluluğunu yerine getirmesinin uzantısı olarak kurulan ve bu derece önemli görevler yüklenen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında görevli müfettişlik mesleğine ilk adım atıldığı Müfettiş Yardımcılığına giriş şartlarının, yeterlilik sınavlarının usul ve esaslarının, Müfettişliğe atanmanın, müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usul ve esaslarını düzenleme yetkisinin idareye bırakılması, bağımsız ve tarafsız yürütülmesi gereken denetim, teftiş,

soruşturma ve rehberlik görevlerinin, müfettiş yardımcılığı giriş ve yeterlilik sınavları ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma esas ve usulleri üzerinden siyasallaştırılarak kamu yararından koparılmasına yol açacaktır. Yasanın yürürlüğe girmiş olması, söz konusu siyasallaşmayı bugünden başlatmanın yolunu açmış; söz konusu siyasallaşmanın devlete ve kamu yönetimine vereceği maddi ve manevi zararlar güncel hale gelmiştir.

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatının üst yönetim kadrolarının liyakat ve kariyer ilkeleri yerine, siyasi atamalar yapmak için yasayla boşaltılması ve bu kadrolarda bulunanların "Bakanlık Müşaviri" kadrolarına atanmalarının öngörülmesi; kazanılmış hakları ortadan kaldıran, "yasa önünde eşitlik ilkesi" ile bağdaşmayan ve kişilerin hak arama özgürlükleri ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarını ellerinden alan, tüm bu yönleriyle de Anayasaya aykırı düzenlemelerdir. Yasayla boşaltılmış bulunan il müdürü ve üstü yönetici kadrolarına siyasal iktidarın tarafsızlık ölçütleri bağlamında atamalar yapmasının önü açılırken; bu kadrolara kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükselen kadro görev unvanlarının hukuki sahibi olan kamu görevlileri ise, telafisi mümkün olmayan zararlarla karşı karşıya gelmiş bulunmaktadırlar.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin;

1) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekleri Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine;

2) 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine;

3) Geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 125 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”

B- 5.8.2011 Günlü Ek Dava Dilekçesinin Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“II. GEREKÇELER

1) 03.06.2011 Tarihli ve 639 Sayılı “Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin; 32 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki, “... ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ...” İbaresini ile “... ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna ...” İbaresinin; (2) Numaralı Fıkrasındaki “... ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ...” İbaresini ile (3) Numaralı Fıkrasındaki “... ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar ...” İbaresinin; Geçici 1 nci Maddesindeki, “... ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ...” İbaresinin; Geçici 2 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesindeki, “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ...” ile İkinci Cümlesindeki, “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ...” ve “... ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar ...” İbarelerinin; (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesindeki, “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ...” ile İkinci Cümlesindeki, “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün ...” ibaresinin; (3) Numaralı Fıkrasındaki “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nü ...” İbaresinin; Geçici 3 ncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendindeki, “Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü, ...” İfadeleri ile (2) Numaralı Fıkrasındaki, “... Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile ...” İfadesinin; (3) Numaralı

Fıkrasının (b) Bendindeki, "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." Tümcesinin; (4) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde ..." İbaresini; İkinci Cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." İbaresinin; (5) Numaralı Fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." İbaresinin; (6) Numaralı Fıkrasının; Geçici 4 ncü Maddesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." İbaresinin; Geçici 8 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." İbaresinin ve 33 ncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

639 Sayılı "Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 32 nci maddesi ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kapatılır ve 26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılırken; 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesinde, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının hizmet birimleri arasında Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'ne yer verilmiş ve 11 nci maddesinde ise Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün görevleri sayılmıştır.

Anayasanın 44 ncü maddesinin birinci fıkrasında, Devletin, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alacağı; Kanunun, bu amaçla değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tespit edebileceği; topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanmasının, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yer altı servetlerinin azalması sonucunu doğurmayacağı hükme bağlanırken; ikinci fıkrasında ise, bu amaçla dağıtılan toprakların bölünemeyeceği, miras hükümleri dışında başkalarına devredilemeyeceği ve ancak dağıtılan çiftçilerle mirasçıları tarafından işletilebileceği; bu şartların kaybı halinde, dağıtılan toprağın Devletçe geri alınmasına ilişkin esasların kanunla düzenleneceği kuralları getirilmiştir.

Anayasanın, Devlete yüklediği bu görevlere ilişkin olarak 26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun Amaç başlıklı 1 nci maddesinde aynen; "Bu Kanunun amacı; uygulama alanlarında toprağın verimli olarak işletilmesi, verimliliğinin korunması ve geliştirilmesi, toprağın erozyonla kaybedilmesini ve tarım arazisinin parçalanmasının önlenmesi, az

topraklı ve topraksız çiftçilerin topraklandırılması, desteklenmesi ve eğitilmesi, tarımda istihdam imkanlarının geliştirilmesi, teknolojik gelişmeyi hızlandıran, ekonomik verimliliği ve değerlendirmeyi ön planda tutan bir yapının kurulması için Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı kamu tüzelkişiliğine sahip katma bütçeli Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kurulmasına, teşkilat ve görevlerine dair esasları düzenlemektir."

denilirken;

Genel Müdürlüğün görevleri 2 nci maddesinde;

"Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

1. Genel olarak;

Uygulama alanlarının öncelik sıralarının tespit edilmesi ile ilgili ön etüt ve araştırmaları yapmak, tarım reformunun uygulanacağı alanı bağlı bulunduğu Bakanlık Makamına teklif etmek.

2. Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen uygulama bölgelerinde;

a) Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazine adına tescilli olup, kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere tahsis edilmemiş olan tarım arazisinin, topraksız veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilere zirai aile işletmeleri kurabilecek şekilde dağıtılmasını veya kiralınmasını, ayrıca bu çiftçilerin teçhiz edilmelerini, desteklenmelerini, eğitilmelerini sağlamak ve teşkilatlanmalarını teşvik etmek,

b) Ekonomik üretime imkan vermeyecek şekilde parçalanmış tarım arazisini toplulaştırmak ve çiftçi ailelerinin geçimini sağlamaya ve aile işgücünü değerlendirmeye yetmeyecek derecede parçalanmasına ve küçülmesine engel olmak,

c) Toprak - su kaynaklarının teknolojik ve ekonomik gereklere göre kullanılmasını ve kullanma haklarının düzenlenmesini sağlamak,

d) Toprağın verimli bir şekilde işletilmesini, işletilmesinin korunmasını, birim alandan azami ekonomik verim alınmasını, zirai üretimin sürekli olarak artırılmasını sağlamak.

e) Yeni yerleşim yerleri kurulması, mevcut yerleşim yerlerine eklemeler yapılması için tedbirler almak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak,

f) Tarım arazisinin esas olarak tarımda kullanılmasını, mecburi hallerle sınırlı kalmak kaydıyla, tarım arazisinin tarım dışı amaçlara tahsisini sağlamak.

3. Çeşitli kanunlar ve Bakanlar Kurulu Kararı ile kendisine verilen diğer görevleri yapmak.”

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Buna karşın, 639 Sayılı “Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 2 nci maddesinde Bakanlığın görevleri, “(1) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevi; bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması, gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulanmasını izlemek ve denetlemektir.”

şeklinde düzenlenirken;

Bakanlığın hizmet birimi olan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün görevleri ise 11 nci maddesinde;

“(1) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek.

b) Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak.

c) Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak.

ç) Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak.

d) Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek, arazi düzenlemesi ve toplulaştırması yapmak ve yaptırmak.

e) Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejileri tespit etmek, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

f) Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek.

g) Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek.

ğ) Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak.

h) Entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak.

ı) Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, uygun sulama tesislerini yaptırmak, toprak kaynaklarını korumak ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.

i) Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğer tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak.

j) El sanatlarını geliştirmek.

k) Görev alanına giren konularda ihtiyaç duyulacak her türlü eğitim faaliyetini düzenlemek.

l) Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.

m) Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak.

n) 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak.

o) 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek.

ö) Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak ve 5488 sayılı Tarım Kanunu uyarınca kurulan Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

p) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.”

Biçiminde hüküm altına alınarak; Anayasanın 44 ncü maddesinde Devlete yüklenen, “topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.” görevine 639 sayılı KHK’de ne Bakanlığın görevlerinin düzenlendiğı 2 nci maddesinde, ne de Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün görevlerinin düzenlendiğı 11 nci maddesinde yer verilmemiştir.

Anayasanın 44 ncü maddesinde Devlete yüklenen görevleri yerine getirmek üzere 26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, bir yandan 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname”nin 32 nci maddesi ile kapatılır ve aynı maddeyle 26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılırken; diğer yandan Anayasanın 44 ncü maddesinde Devlete yüklenen, “topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.” görevine, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı veya 11 nci maddelerinde ya da başka herhangi bir maddesinde yer verilmemesi, Anayasanın 44 ncü maddesi hükümleriyle bağdaşmamakta ve Anayasanın 44 ncü maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, 26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu yürürlükten kaldıran 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 33 ncü maddesiyle yürürlüğe girdiğinden, 639 sayılı KHK’nin 33 ncü maddesi de aynı gerekçeyle Anayasanın 44 ncü maddesine aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere; 639 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin; 32 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi ile "... ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna ..." ibaresi; (2) numaralı fıkrasındaki "... ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ..." ibaresi ile (3) numaralı fıkrasındaki "... ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar ..." ibaresi; Geçici 1 nci maddesindeki, "... ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi; Geçici 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ve "... ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar ..." ibareleri; (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi; (3) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü ..." ibaresi; Geçici 3 ncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendindeki, "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü, ..." ibareleri ile (2) numaralı fıkrasındaki, "... Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile ..." ibaresinin; (3) numaralı fıkrasının (b) bendindeki, "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." tümcesi; (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde ..." ibaresi ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ibaresi; (5) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi; (6) numaralı fıkrasının; geçici 4 ncü maddesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi; geçici 8 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi ve 33 ncü maddesi; Anayasanın 44 ncü maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

26.02.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununu yürürlükten kaldıran ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü kapatan, 03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", 08.06.2011 tarihli ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş; böylece Anayasanın 44 ncü maddesinde Devlete yüklenen Anayasal görevler, yapılmayacak hale getirilmiştir.

Suriye sınırımızdaki mayınlı arazilerin mayından temizlenmesinin yakın bir zamanda gerçekleşeceği de göz önüne alındığında; 639 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeden, topraksız veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylülerin ileride telafisi mümkün olmayacak zararlarının olacağı şüphesizdir.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine ek dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

03.06.2011 tarihli ve 639 sayılı "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin;

1) 32 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi ile "... ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna ..." ibaresi; (2) numaralı fıkrasındaki "... ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ..." ibaresi ile (3) numaralı fıkrasındaki "... ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar ..." ibaresi; Geçici 1 nci maddesindeki, "... ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi; Geçici 2 nci maddesinin

(1) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ve "... ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar ..." ibareleri; (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi; (3) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü ..." ibaresi; Geçici 3 ncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendindeki, "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü, ..." ibareleri ile (2) numaralı fıkrasındaki, "... Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile ..." ibaresinin; (3) numaralı fıkrasının (b) bendindeki, "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." tümcesi; (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde ..." ibaresi ile ikinci cümlesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." ibaresi; (5) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." ibaresi; (6) numaralı fıkrasının; geçici 4 ncü maddesindeki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi; geçici 8 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ..." ibaresi ve 33 ncü maddesi; Anayasanın 44 ncü maddesine,

aykırı olduklarından iptallerine, uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ve Ek Dilekçemizin Asıl Dilekçe Dosyasına konulmasına ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz 05.08.2011."

C- İtiraz Başvurularının Gerekçe Bölümleri Şöyledir:

1- E.2012/8 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"Davaacı ... vekili Av.... tarafından, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Yozgat Bölge Müdürlüğünde bölge müdür yardımcısı olarak görev

yapan davacı tarafından, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesi uyarınca Yozgat İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne araştırmacı olarak atanmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle YOZGAT VALİLİĞİ ve GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIGI'na karşı açılan davada, dava konusu işlemin dayanağı olan 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin Anayasa hükümlerine aykırı olduğu yolundaki davacı itirazı ciddi bulunduğundan, 6216 sayılı Yasanın 40. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nce "somut norm denetimi" yapılmak üzere Anayasaya aykırılık itirazında bulunulması gerektiği sonucuna varılarak gereği görüşüldü:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağı belirtilmiş; 152'nci maddesinde de, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddî olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddî görmezse bu iddia temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır. Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak. Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır. Anayasa Mahkemesi'nin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz." hükmüne yer verilmiştir.

UYUşMAZLIĞIN MADDİ ÇERÇEVESİ

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Yozgat Bölge Müdürlüğünde bölge müdür yardımcısı olarak görev yapan davacının, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesi uyarınca doğrudan herhangi bir idari işleme gerek kalmaksızın Yozgat İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne araştırmacı olarak atanması üzerine bu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İTİRAZ EDİLEN YASA KURALI

639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasında; "Tarım

ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.” hükmüne yer verilmiş ve personelin kanun hükmünde kararname ile doğrudan doğruya araştırmacı kadrosuna atanmasına karar verilmiştir.

ANAYASA'YA AYKIRILIK İTİRAZIMIZIN NEDENLERİ

Dayanılan Anayasa Kuralları

1- “Başlangıç - Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmağa yetkili kılman hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu,”

2- “Madde 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”

3- “Madde 36 - Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.”

4- “Madde 91 - Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterir.”

Anayasa'ya Aykırılık Nedenleri:

T.C. Anayasası'nın “Başlangıç” bölümünde kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu, 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu, 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu, 91. maddesinde ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belirli konularda düzenleme yapmak üzere sınır ve süre ile sayısı belli olmak üzere kanun hükmünde kararname çıkarma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verebileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmuş, bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır.

Olayda davacı, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 3. maddesinin 2. fıkrası hükmü uyarınca Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Yozgat Bölge Müdürlüğü bölge müdür yardımcısı görevinden araştırmacı kadrosuna atanmıştır.

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesi, daha önce unvanlı görevlerde bulunmuş kamu personelinin kişisel durumlarını ve mesleki kazanımlarını gözetmeksizin doğrudan araştırmacı kadrolarına atanmalarını öngörmektedir.

İtiraz konusu kuralla Bakanlar Kurulu kararıyla kaldırılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatında bölge müdür yardımcısı olarak görev yapan ve halen memuriyet görevi devam eden kişilerin araştırmacı kadrolarına atanmış sayılacakları belirtilmektedir.

İdari görevlere atanma ve dolayısıyla görevlerin sona erdirilmesi işlemleri idare fonksiyonuyla ilgili olduğundan idari makamlarca tesis edilmesi gereken tasarruflardır. 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici 3. maddesi ile ise yeni bir göreve atanma işlemi idari bir tasarrufla değil kanun hükmünde kararname ile tesis edilmiş olup, bu durum Anayasa'nın yukarıda anılan maddelerine aykırı olduğu gibi, yasaların genel, soyut, sürekli düzenleyici ve nesnel olması ilkesine de uymamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 6.4.2006 günlü, E:2003/112, K:2006/49 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, "Hukuk devletinde yasaların ilke olarak genel, soyut ve nesnel olmaları gerektiğinden bir statüye atanmış olan kişilerin bu hukuki statüde bir değişiklik olmaksızın hukuk güvenliklerini ihlal edecek biçimde yasama tasarrufunda bulunulması Anayasa'ya aykırılık oluşturur. Bu nedenle genel, soyut ve nesnel olma özellikleri taşımayan kural hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır."

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında yer alan, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne karşın, halen görevde bulunan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Bölge Müdürlüğünde bölge müdür yardımcısı olarak görev yapmakta olanların araştırmacı kadrosuna kanun hükmünde kararname ile atanması, ilgililerin bu tasarrufa karşı dava açma hakları bulunmadığından hak arama özgürlüklerini ortadan kaldırmak suretiyle yargı denetimini de engellemektedir.

Mevcut Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kaldırılmasından sonra, bu birim yerine yeni Genel Müdürlüğün kurulmasına karşın, kaldırılan Genel Müdürlüğe bağlı bölge müdürlüğünde müdür yardımcısı olarak görev yapanların durumlarının kariyer ve liyakat ilkeleri ile kadro dereceleri gözetilip değerlendirilerek atanmalarına olanak verecek şekilde genel, soyut, sürekli, düzenleyici ve nesnel yasal düzenleme yapılması gerekirken, yeni kurulan Genel Müdürlük taşra teşkilatına müdür yardımcısı olarak atanabilmelerini ya da yeni ihdas edilen müdür yardımcısı kadrosuna atananların da bu görevlerini sürdürmelerini önleyecek şekilde araştırmacı kadrolarına atanmalarının, kanun hükmünde kararnamenin zorunlu bir sonucunu oluşturması ve kanun hükmünde kararname kuralına karşı ilgililerin dava açma haklarının bulunmaması, hak arama özgürlüğünün kullanılabilmesine engel oluşturmakta ve kişilerin hukuk güvenliğini ihlal etmektedir.

Ayrıca Anayasanın 91. maddesi hükmü uyarınca verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin kullanılması sırasında yetki kanunu ile verilen sınır çerçevesinde hareket edilmesinin gerekeceği ve verilmemiş bir yetkinin kullanılmasına

olanak bulunmayacağı kuşkusuzdur. 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu olan 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına," ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildiği görülmektedir. Söz konusu yetki kanununda atama ve görevden almaya ilişkin yalnızca genel ve soyut olan usul ve esasları belirleme yetkisinin verilmiş olmasına karşın itiraza konu 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici 3. maddesinde bu durum aşılarak bireysel idari işlem tesis edildiği, kanun hükmünde kararname ile verilen yetkinin yukarıda anılan Anayasa Mahkemesinin kural tasarrufların genel, soyut ve nesnel olma özelliklerini taşıması gerektiği yolundaki kararında çizilen sınıra uygun olmasına karşın Bakanlar Kurulu tarafından bu yetki aşılarak statü hukukuna ilişkin tasarruflarda bulunacak şekilde kanun hükmünde kararname çıkardığı, bu durumun ise Anayasanın 91. maddesine aykırı olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; itiraza konu kanun hükmünde kararname kuralının Anayasanın Başlangıç, 2, 36 ve 91. maddelerine aykırı olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

İSTEM ve SONUÇ

Açıklanan nedenlerle, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının Anayasamızın Başlangıç kısmına, 2. maddesine, 36. maddesine ve 91. maddesine aykırı olduğu ve Anayasa Mahkemesi'nce iptali gerekeceği düşüncesi ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca itiraz yoluyla incelenmek üzere Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, yine başvurumuzun Anayasa Mahkemesi'nce kabul edilmesinden başlayarak anılan 40. madde uyarınca beş ay süre ile Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki kararının beklenmesine, kararımıza dava dosyamızın onaylı bir örneğinin eklenmesine, kararımızın bir örneğinin taraflara tebliğine, 15/12/2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

2- E.2012/46 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“Davacı ... vekili Av.... tarafından Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, ... Destekleme Şube Müdürü olarak görev yapan davacının, 639 sayılı KHK'nin geçici 3. maddesi uyarınca Aksaray Valiliği İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü emrine Araştırmacı olarak atanmasına ilişkin davalı idarenin 18.07.2011 gün ve 304 sayılı işleminin; müvekkilinin maaşının belli bir süre sabit kalacağı, araştırmacı kadrosunun 657 sayılı Yasada düzenlenmediği ve müvekkilinin kadrosu ile uyumlu olmadığı, kazanılmış haklarının korunmadığı, kariyer ve liyakat ilkelerine aykırı uygulama yapıldığı, hukuk devleti ilkesinin ihlal edildiği, bu durumun Anayasaya aykırı olduğu iddialarıyla iptali ve işlem nedeniyle mahrum kalınan özlük ve parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI'NA karşı işbu dava açılmıştır.

Mahkememizce yapılan incelemede, 06/04/2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 08.06.2011 tarih ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. ve 5. fıkralarının, Anayasa'nın Başlangıç kısmına, 2., 36., 49. ve 91. maddelerine aykırı olduğu kanaati hasıl olmuştur.

UYUŞMAZLIKTA UYGULANACAK KANUN MADDESİ

08.06.2011 tarih ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasında, “Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.” hükmüne; 5. fıkrasında ise, “Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolarda istihdam edilen personelden bu madde uyarınca Bakanlık kadrolarına atanan veya atanmış sayılanların yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek

gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, farklılık giderilinceye kadar atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir." hükümlerine yer verilmiştir.

Mahkememizce 639 sayılı KHK'nin geçici 3. maddesinin 2. ve 5. fıkralarındaki düzenlemelerin Anayasa'nın Başlangıç kısmına, 2., 36., 49. ve 91. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

DAVA DOSYANIN İNCELENMESİ

Davacı ... vekili Av.... tarafından Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Aksaray Destekleme Şube Müdürü olarak görev yapan müvekkilinin, 639 sayılı KHK'nin geçici 3. maddesi uyarınca Aksaray Valiliği İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü emrine Araştırmacı olarak atanmasına ilişkin davalı idarenin 18.07.2011 gün ve 304 sayılı işleminin iptali istemiyle dava açıldığı görülmüş olup, dava konusu işlemin dayanağını oluşturan 08.06.2011 tarih ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. ve 5. fıkralarının aşağıda açıklayacağımız gerekçelerle Anayasa'ya aykırı bulunduğu görüşüne ulaşılmıştır.

ANAYASA AYKIRILIK İTİRAZIMININ NEDENLERİ

A) DAYANILAN ANAYASA KURALLARI

1) Anayasanın Başlangıç kısmı, "Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

2) 2. maddesi, *“Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”*

3) 36. maddesi, *“Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.”*

4) 49. maddesi, *“Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”*

5) 91. maddesi, *“Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.*

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.” hükümleri.

B) ANAYASAYA AYKIRILIK VE GEREKÇELERİ

T.C. Anayasası'nın “Başlangıç” bölümünde kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu, 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu, 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu, 49. maddesinde devletin çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alacağı, 91. maddesinde ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belirli konularda düzenleme yapmak

üzere sınır ve süre ile sayı belli olmak üzere kanun hükmünde kararname çıkarma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verebileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmuş, bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucununun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır.

Olayda davacı, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrası hükmü uyarınca Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Aksaray Bölge Müdürlüğü'nde Destekleme Şube Müdürü görevinden araştırmacı kadrosuna atanmış ve geçici 3. maddenin 5. fıkrası hükmü ile de davacının maaşı araştırmacı kadrosu maaşı ile denk olana kadar dondurulmuştur.

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesi, daha önce unvanlı görevlerde bulunmuş kamu personelinin kişisel durumlarını ve mesleki kazanımlarını gözetmeksizin doğrudan araştırmacı kadrolarına atanmalarını öngörmektedir.

İtiraz konusu kuralla Bakanlar Kurulu kararıyla kaldırılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatında şube müdürü olarak görev yapan ve halen memuriyet görevi devam eden kişilerin araştırmacı kadrolarına atanmış sayılacakları belirtilmektedir.

İdari görevlere atanma ve dolayısıyla görevlerin sona erdirilmesi işlemleri idare fonksiyonuyla ilgili olduğundan idari makamlarca tesis edilmesi gereken tasarruflardır. 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici 3. maddesi ile ise yeni bir görev atanma işlemi idari bir tasarrufla değil kanun hükmünde kararname ile tesis edilmiş olup, bu durum Anayasa'nın yukarıda anılan maddelerine aykırı olduğu gibi, yasaların genel, soyut, sürekli, düzenleyici ve nesnel olması ilkesine de uymamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 6.4.2006 günlü, E:2003/112, K:2006/49 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, "Hukuk devletinde yasaların ilke olarak genel, soyut ve nesnel olmaları gerektiğinden bir statüye atanmış olan kişilerin bu hukuki statüde bir değişiklik olmaksızın hukuk güvenliklerini ihlal edecek biçimde yasama tasarrufunda bulunulması

Anayasa'ya aykırılık oluşturur. Bu nedenle genel, soyut ve nesnel olma özellikleri taşımayan kural hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır."

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında yer alan, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne karşın, halen görevde bulunan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Bölge Müdürlüğünde bölge müdür yardımcısı olarak görev yapmakta olanların araştırmacı kadrosuna kanun hükmünde kararname ile atanması ilgililerin bu tasarrufa karşı dava açma hakları bulunmadığından hak arama özgürlüklerini ortadan kaldırmak suretiyle yargı denetimini de engellemektedir.

Mevcut Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kaldırılmasından sonra, bu birim yerine yeni Genel Müdürlüğün kurulmasına karşın, kaldırılan Genel Müdürlüğe bağlı bölge müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapanların durumlarının kariyer ve liyakat ilkeleri ile kadro dereceleri gözetilip değerlendirilerek atanmalarına olanak verecek şekilde genel soyut, sürekli, düzenleyici ve nesnel yasal düzenleme yapılması gerekirken, yeni kurulan Genel Müdürlük taşra teşkilatına şube müdürü olarak atanabilmelerini ya da yeni ihdas edilen şube müdürü kadrosuna atanmalarının da bu görevlerini sürdürmelerini önleyecek şekilde araştırmacı kadrolarına atanmalarının, kanun hükmünde kararnamenin zorunlu bir sonucunu oluşturması ve kanun hükmünde kararname kuralına karşı ilgililerin dava açma haklarının bulunmaması, hak arama özgürlüğünün kullanılabilmesine engel oluşturmakta ve kişilerin hukuk güvenliğini ihlal etmektedir.

Ayrıca Anayasanın 91. maddesi hükmü uyarınca verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin kullanılması sırasında yetki kanunu ile verilen sınır çerçevesinde hareket edilmesinin gerekeceği ve verilmemiş bir yetkinin kullanılmasına olanak bulunmayacağı kuşkusuzdur. 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu olan 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına," ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildiği görülmektedir. Söz konusu yetki kanununda atama ve görevden almaya ilişkin yalnızca genel ve soyut olan usul ve esasları belirleme yetkisinin verilmiş olmasına

karşın itiraza konu 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici 3. maddesinde bu durum aşularak bireysel idari işlem tesis edildiği, kanun hükmünde kararname ile verilen yetkinin yukarıda anılan Anayasa Mahkemesinin kural tasarrufların genel, soyut ve nesnel olma özellikleri taşıması gerektiği yolundaki kararında çizilen sınıra uygun olmasına karşın Bakanlar Kurulu tarafından bu yetki aşularak statü hukukuna ilişkin tasarruflarda bulunacak şekilde kanun hükmünde kararname çıkardığı, bu durumun ise Anayasanın 91. maddesine aykırı olduğu görülmektedir.

Yine 639 sayılı KHK'nin geçici 3. maddesinin 5. fıkrası ile şube müdürlüğünden araştırmacı kadrosuna atanan davacının maaşı sabitlenerek, diğer şube müdürleri ile arasında bir dengesizlik oluşturulmuş olup, bu durumda Anayasanın 49. maddesi uyarınca çalışma barışını bozucu bir duruma sebep olmuştur.

Sonuç olarak; itiraza konu olan kanun hükmünde kararname kuralının Anayasanın Başlangıç, 2, 36, 49 ve 91. maddelerine aykırı olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

SONUÇ

Açıklanan nedenlerle, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. ve 5. fıkralarının Anayasamızın Başlangıç kısmına, 2. maddesine, 36. maddesine, 49. maddesine ve 91. maddesine aykırı olduğu ve Anayasa Mahkemesi'nce iptali gerekeceği düşüncesi ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca itiraz yoluyla incelenmek suretiyle iptali amacıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, yine başvurumuzun Anayasa Mahkemesi'nce kabul edilmesinden başlayarak anılan 40. madde uyarınca beş ay süre ile Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki kararının beklenmesine kararımıza dava dosyamızın onaylı bir örneğinin eklenmesine, kararımızın bir örneğinin taraflara tebliğine 15 .03.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

3- E.2012/51 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"Davacı ... tarafından Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmakta iken, 03/06/2011 tarihli, 639 sayılı KHK ile yeni oluşturulan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na araştırmacı kadrosuyla atanmasına ilişkin davalı idarenin 21/07/2011 tarihli ve .../15 sayılı işleminin iptali istemiyle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na karşı açılan davada,

uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak hüküm olan ve 08.06.2011 tarih ve 27958 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasında geçen “(...), Şube Müdürü (...)” ibaresinin, Mahkememizce, Anayasaya aykırı olduğu kanaatine varılarak işin gereği görüldü.

Anılan 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin tam metni “(1) Bu Maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; a) Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Müdürü,

b) Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü, kadrolarında bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bunlar ekli (2) sayılı listede ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına hâlen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Bu fıkra ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(2) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilenler hariç olmak üzere;

a) Tarım ve Köyişleri Bakanlığının merkez, taşra, yurt dışı ve döner sermaye teşkilatında çalışan personelden kadro unvanı değişmeyenler, başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlığın aynı teşkilatına mevcut kadrolarıyla birlikte,

b) Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı kadrolarında bulunanlardan birinci ve ikinci fıkralarda belirtilenler hariç olmak üzere, bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yapılan düzenlemeler nedeniyle kadro unvanı değişen veya kaldırılanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlıkta kazanılmış hak aylık derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar. Bunlar atama işlemi yapılmıyaya kadar Bakanlıkta ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar, ikramiye ve sözleşme ücretleri ile diğer malî haklarını almaya devam ederler.

(4) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) ve (C) fıkralarına göre istihdam edilen sözleşmeli ve geçici personel pozisyonlarıyla, sürekli işçi kadroları ve geçici işçi pozisyonlarında görev yapanlar kadro ve pozisyonlarıyla birlikte Bakanlığa devredilmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü adına vizeli boş sözleşmeli personel pozisyonları ile sürekli işçi kadroları ve geçici işçi pozisyonları başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlık adına vize edilmiş sayılır.

(5) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolarda istihdam edilen personelden bu madde uyarınca Bakanlık kadrolarına atanan veya atanmış sayılanların yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen aylık, ek

gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, farklılık giderilinceye kadar atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(6) Bu Kanun Hükmünde Kararnameyle iptal edilmiş olanlar hariç olmak üzere, kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında sözleşmeli personel ile işçi kadro ve pozisyonlarından boş bulunanlar Bakanlığa devredilmiştir." şeklinde.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 10. maddesindeki "kanun önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Dava konusu uyuşmazlık incelendiğinde, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 1. fıkrasında Tarım ve Köyişleri Bakanlığında görev yapan daire başkanları ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde görev yapan daire başkanları aynı statüde değerlendirilerek anılan daire başkanları arasında bir ayırım yapılmaksızın hepsinin Bakanlık Müşaviri kadrolarına atanmaları yönünde hüküm kurulmuş iken, geçici 3. maddenin 2. fıkrasında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında görev yapan şube müdürlerinin görevlerine devam etmeleri ve bu kadroların ancak boşalması halinde iptal edilmeleri, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında şube müdürü olarak görev yapanların ise araştırmacı ünvanlı kadrolara atanmaları yönünde hüküm kurulmak sureti ile Bakanlık merkez teşkilatında

görev yapan daire başkanları ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde görev yapan daire başkanları arasında bir eşitsizlik oluşturulmamış iken, şube müdürleri arasında eşitsizlik yapılarak Anayasanın 2. ve 10. maddeleri ihlal edilmiş bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o davada uygulanacak bir yasanın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasında geçen "(...) Şube Müdürü (...)" ibaresinin Anayasanın 2 inci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına; dosyada bulunan belgelerin onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 14/03/2012 tarihinde oybirliği ile karar verildi."

4- E.2012/55 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında şube müdürü olarak görev yapan davacı ... tarafından, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi uyarınca Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na araştırmacı olarak atanmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na karşı açılan davada, dava konusu işlemin dayanağı olan 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinin Anayasa hükümlerine aykırı olduğu yolundaki davacı itirazı ciddi bulunduğundan, 6216 sayılı Yasanın 40. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nce "somut norm denetimi" yapılmak üzere Anayasaya aykırılık itirazında bulunulması gerektiği sonucuna varılarak gereği görüldü:

639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde; "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü

Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır." hükmüne yer verilmiş ve personelin kanun hükmünde kararname ile doğrudan doğruya araştırmacı kadrosuna atanmasına karar verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmüne, 36. maddesinde, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne, 91. maddesinde, "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez. Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen Anayasa hükümlerinde, Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belirli konularda düzenleme yapmak üzere sınır ve süre ile sayısı belli olmak üzere kanun hükmünde kararname çıkarma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verebileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmuş, bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır.

Olayda davacı, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi hükmü uyarınca Tarım Reformu Genel Müdürlüğü şube müdürlüğü görevinden araştırmacı kadrosuna atanmıştır.

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi, daha önce unvanlı görevlerde bulunmuş kamu personelinin kişisel durumlarını ve mesleki kazanımlarını gözetmeksizin doğrudan araştırmacı kadrolarına atanmalarını öngörmektedir.

İdari görevlere atanma ve dolayısıyla görevlerin sona erdirilmesi işlemleri idare fonksiyonuyla ilgili olduğundan idari makamlarca tesis edilmesi gereken tasarruflardır. 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi ile ise yeni bir göreve atanma işlemi idari bir tasarrufla değil kanun hükmünde kararname ile tesis edilmiş olup, bu durum Anayasa'nın yukarıda anılan maddelerine aykırı olduğu gibi, yasaların genel, soyut, sürekli, düzenleyici ve nesnel olması ilkesine de uymamaktadır.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında yer alan, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne karşın, halen görevde bulunan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmakta olanların araştırmacı kadrosuna kanun hükmünde kararname ile atanması, ilgililerin bu tasarrufa karşı dava açma hakları bulunmadığından hak arama özgürlüklerini ortadan kaldırmak suretiyle yargı denetimini de engellemektedir.

Mevcut Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kaldırılmasından sonra, bu birim yerine yeni Genel Müdürlüğün kurulmasına karşın, kaldırılan Genel Müdürlükte şube müdürü olarak görev yapanların durumlarının kariyer ve liyakat ilkeleri ile kadro dereceleri gözetilip değerlendirilerek atanmalarına olanak verecek şekilde genel, soyut, sürekli, düzenleyici ve nesnel yasal düzenleme yapılması gerekirken, yeni kurulan Genel Müdürlük taşra teşkilatına şube müdürü olarak atanabilmelerini önleyecek şekilde araştırmacı kadrolarına atanmalarının, kanun hükmünde kararnamenin zorunlu bir sonucunu oluşturması ve kanun hükmünde kararname kuralına karşı ilgililerin dava açma haklarının bulunmaması, hak arama özgürlüğünün kullanılabilmesine engel oluşturmakta ve kişilerin hukuk güvenliğini ihlal etmektedir.

Ayrıca Anayasanın 91. maddesi hükmü uyarınca verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin kullanılması sırasında yetki kanunu ile verilen sınır

çerçevesinde hareket edilmesinin gerekeceği ve verilmemiş bir yetkinin kullanılmasına olanak bulunmayacağı kuşkusuzdur. 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yetki Kanunu olan 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına," ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildiği görülmektedir. Söz konusu yetki kanununda atama ve görevden almaya ilişkin yalnızca genel ve soyut olan usul ve esasları belirleme yetkisinin verilmiş olmasına karşın itiraza konu 639 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde bu durum aşılarak bireysel idari işlem tesis edildiği, kanun hükmünde kararname ile verilen yetkinin, kural tasarrufların genel, soyut ve nesnel olma özelliklerini taşıması gerektiği yolundaki sınıra uygun olmasına karşın, Bakanlar Kurulu tarafından bu yetki aşılarak statü hukukuna ilişkin tasarruflarda bulunacak şekilde kanun hükmünde kararname çıkardığı, bu durumun ise Anayasanın 91. maddesine aykırı olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; itiraza konu Kanun Hükmünde Kararname kuralının Anayasanın 2, 36 ve 91. maddelerine aykırı olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi, Anayasa'nın 2. maddesine, 36. maddesine ve 91. maddesine aykırı olduğu kanısına varıldığından, söz konusu hükmün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, başvurumuzun Anayasa Mahkemesi'nce kabul edilmesinden başlayarak beş ay süre ile Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki kararının beklenmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine, 28/03/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

5- E.2012/88 ve E.2012/90 Sayılı İtiraz Başvurularının Gerekçe Bölümleri Şöyledir:

"Konya Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü'nde bölge müdür yardımcısı/şube müdürü olarak görev yapan davacı ... vekili Av. ... tarafından, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesi uyarınca Konya Valiliği emrine

araştırmacı olarak atanmasına ilişkin işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na karşı açılan davada, dava konusu işlemin dayanağı olan 639 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan "Bölge Müdür Yardımcısı" / "Şube Müdürü" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki davacı itirazı ciddi bulunduğundan, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nce "somut norm denetimi" yapılmak üzere Anayasaya aykırılık itirazında bulunulması gerektiği sonucuna varılarak işin gereği görüşüldü;

639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname'nin 3. maddesinin 2. fıkrasında; "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükümünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır." hükmüne yer verilmiş ve anılan fıkrada sayılan personel kanun hükümünde kararname ile doğrudan doğruya araştırmacı olarak atanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." denilmektedir.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan "hukuk devleti", bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında da, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." denilmektedir.

Olayda, davacı Konya Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü'nde bölge müdür yardımcısı / şube müdürü olarak görev yapmakta iken 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi uyarınca Konya Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü emrine araştırmacı olarak atanmıştır.

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile mevcut Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kapatılmış ve yerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın hizmet birimi olarak Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

İtiraz konusu kuralla, kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında bölge müdür yardımcısı / şube müdürü olarak görev yapan ve halen memuriyet görevleri devam eden kişilerin kişisel durumları ve mesleki kazanımları gözetilmeksizin doğrudan araştırmacı kadrolarına atanmış sayılacakları belirtilmektedir. Bu amaçla, belirtilen konumda bulunan kişilerin atanmalarını teminen itiraz konusu kuralın yer aldığı 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli (2) sayılı liste ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı taşra teşkilatında 180 adet araştırmacı unvanlı kadro ihdas edilmiştir.

Mevcut Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün kapatılmasından sonra, bu müdürlüğün yerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın hizmet birimi olarak Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kurulmasına karşın, kapatılan Genel Müdürlükte "bölge müdür yardımcısı" / "Şube Müdürü" olarak görev yapanların durumlarının kariyer ve liyakat ilkeleri ile kadro dereceleri gözetilip değerlendirilerek atanmalarına olanak verecek şekilde yasal düzenleme yapılması gerekirken, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın hizmet birimi olarak yeni kurulan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nde eşit veya eşdeğer bir kadroya atanabilmelerini önleyecek şekilde "araştırmacı" kadrolarına atanmalarının, kanun hükmünde kararnamenin zorunlu bir sonucunu oluşturması ve kanun hükmünde kararname kuralına karşı ilgililerin dava açma haklarının bulunmaması, hak arama özgürlüğünün kullanılabilmesine engel oluşturmakta ve kişilerin hukuk güvenliğini ihlal etmektedir.

Bu durumda; itiraza konu Kanun Hükmünde Kararname kuralının Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan "Bölge Müdür Yardımcısı"/ "Şube Müdürü" ibaresinin, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, söz konusu ibarenin iptaline karar verilmesi istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, başvurunun Anayasa Mahkemesi'nce kabul edilmesinden başlayarak beş ay süreyle Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki kararının beklenilmesine, kararın aslı ile dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine 13/07/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen kuralları şöyledir:

MADDE 1- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.*

MADDE 2- (1) *Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevi; bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması, gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulanmasını izlemek ve denetlemektir.*

MADDE 3- (1) *Bakanlık, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşur.*

(2) *Bakanlık merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.*

MADDE 4- (1) *Bakanlığın en üst amiri olan Bakan, Bakanlık icraatından ve emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden Başbakana karşı sorumlu olup aşağıdaki görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir:*

a) Bakanlığın, Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.

b) Bakanlığın görev alanına giren hususlarda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.

c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

MADDE 5- (1) Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir, bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar, bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

(2) Müsteşara yardımcı olmak üzere üç Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir.

MADDE 6- (1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü.
- b) Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü.
- c) Hayvancılık Genel Müdürlüğü.
- ç) Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü.
- d) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü.
- e) Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü.
- f) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü.
- g) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı.
- ğ) Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- h) Hukuk Müşavirliği.
- ı) Personel Genel Müdürlüğü.

- i) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- j) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.
- k) Özel Kalem Müdürlüğü.

MADDE 7- (1) Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturmak ve denetlemek.

b) Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek.

c) Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak.

ç) Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek.

d) Yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek.

e) Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak.

f) Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek.

g) Canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek.

ğ) Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak.

h) Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak.

1) *Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek.*

i) *Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek.*

j) *Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek.*

k) *Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek.*

l) *Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek.*

m) *Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek.*

n) *Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak.*

o) *Bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenirliliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak.*

ö) *Hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek.*

p) *Bu maddede belirtilen görevler ile ilgili yayım faaliyetlerinin koordinasyonunda yardımcı olmak.*

r) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 8- (1) *Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:*

a) *Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak.*

E: 2011/86, K: 2012/183

b) Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek.

c) Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek.

ç) İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak.

d) Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak.

e) Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak.

f) Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek.

g) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 9- (1) Hayvancılık Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek.

b) Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek.

c) Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak.

ç) Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek.

d) Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak.

e) Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak.

f) Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak.

g) Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek.

ğ) Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak.

h) Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.

ı) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 10- (1) *Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:*

a) *Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek.*

b) *Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak.*

c) *Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak.*

ç) *İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek.*

d) *Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak.*

e) *Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak.*

f) *Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihsal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihsal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanılma esaslarını belirlemek.*

g) *Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak.*

ğ) *Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak.*

h) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 11- (1) Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek.

b) Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak.

c) Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak.

ç) Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak.

d) Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek, arazi düzenlemesi ve toplulaştırması yapmak ve yaptırmak.

e) Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejileri tespit etmek, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

f) Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek.

g) Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek.

ğ) Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak.

h) Entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak.

ı) Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, uygun sulama tesislerini yaptırmak, toprak kaynaklarını korumak ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.

i) Küresel iklim değışiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğeri tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak.

j) El sanatlarını geliştirmek.

k) Görev alanına giren konularda ihtiyaç duyulacak her türlü eğitim faaliyetini düzenlemek.

l) Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.

m) Avrupa Birliği kaynakları ve diğeri uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak.

n) 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak.

o) 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek.

ö) Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak ve 5488 sayılı Tarım Kanunu uyarınca kurulan Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

p) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 12- (1) Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulamak.

b) Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek.

c) Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak.

ç) Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak.

E: 2011/86, K: 2012/183

d) Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak.

e) Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek.

f) Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak.

g) Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek.

ę) Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak.

h) Ulusal ve uluslararası alanda araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek.

ı) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 13- (1) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın Avrupa Birliği ile ilişkilerini yürütmek ve Avrupa Birliğine uyum çalışmalarında koordinasyonu sağlamak.

b) Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek ve bu konuda koordinasyonu sağlamak.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 14- (1) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Bakanın emri veya onayı üzerine Bakan adına aşaşıdaki görevleri yapar:

a) Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek.

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekteştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak.

c) Özel kanunlarla ve Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usûl ve esasları ile müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 15- (1) Strateji Geliştirme Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

b) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

MADDE 16- (1) Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın taraf olduğu adlî ve idarî davalarda, tahkim yargılamasında ve icra işlemlerinde Bakanlığı temsil etmek, dava ve icra işlemlerini takip etmek, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak.

b) Bakanlık hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, Bakanlık birimleri tarafından düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Bakanlık ile üçüncü kişiler arasında çıkan her türlü uyumsuzluğa ilişkin işleri ve Bakanlık birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukukî mütalaasını bildirmek.

c) Bakanlıkça hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilecek dava ve icra takiplerini izlemek, koordine etmek ve denetlemek.

ç) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlayıp Bakana sunmak.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Birinci fıkrada belirtilen her türlü dava ve takip işleri ile diğer görevler, Bakanlığın Hukuk Müşavirleri ile Avukatları aracılığıyla yerine getirilir. Gerekli hâllerde dava ve takip işleri Hazine Avukatları aracılığıyla veya ihtiyaç duyulması hâlinde Bakanlıkça belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde öngörülen doğrudan temin usûlü ile avukatlar veya avukatlık ortaklıkları ile yapılacak avukatlık sözleşmeleri yoluyla yürütülür.

(3) *Davalarda temsil yetkisi bulunan Hukuk Müşavirleri ve Avukatların bir listesi Bakanlıkça ilgili Cumhuriyet başsavcılığı ve bölge idare mahkemesi başkanlıklarına verilir. Bu listelerin birer nüshası, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından adli yargı çevresinde, bölge idare mahkemesi başkanlığınca idarî yargı çevresinde bulunan mahkemelere gönderilir. Yüksek mahkemeler ve bölge adliye mahkemesindeki duruşmalarda temsil yetkisini kullanacakların isimleri ilgili mahkemelerin başsavcılıklarına veya başkanlıklarına bildirilir. Listede isimleri yer alan hukuk müşavirleri ve avukatlar, baroya kayıt ve vekâletname ibrazı gerekmeksizin temsil yetkilerini kullanırlar. Temsil yetkisi sona erenlerin isimleri anılan mercilere derhal bildirilir.*

(4) *Bakanlık lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil edilen vekâlet ücretlerinin Hukuk Müşavirleri ve Avukatlara dağıtımı hakkında, 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.*

MADDE 17- (1) *Personel Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:*

a) *Bakanlığın insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.*

b) *Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.*

c) *Bakanlığın eğitim planını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.*

ç) *Eğitim faaliyetleri ile ilgili dokümantasyon, yayım ve arşiv hizmetlerini yürütmek.*

d) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 18- (1) *Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.*

b) *Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.*

c) Bakanlığın yayın hizmetlerini yürütmek genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

ç) Bakanlık sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 19- (1) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usûl ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak.

b) 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 20- (1) Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Bakanın çalışma programını düzenlemek.

b) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 21- (1) Bakanlıkta önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere otuz Bakanlık Müşaviri atanabilir.

MADDE 22- (1) Bakanlık, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listelerde yer alan kuruluşlar doğrudan merkeze bağlı taşra teşkilatı olarak kurulmuştur.

MADDE 23- (1) Bakanlık, 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

MADDE 24- (1) Bakanlığın sürekli kurulu, Yüksek Komiserler Kuruludur.

(2) Bakanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımıyla geçici çalışma grupları oluşturabilir.

MADDE 25- (1) Bakanlığın her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

MADDE 26- (1) Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık yöneticileri sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak kaydıyla, yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

MADDE 27- (1) Bakanlık, hizmet ve görevleriyle ilgili konularda, diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

(2) Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla sorumludur.

(3) Bakanlık, kamu otoritesince yapılması zorunlu olan görevlerinin dışındaki bazı görevlerini, kendi denetim ve gözetiminde olmak üzere ilgili meslek ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği içinde yürütebilir.

MADDE 28- (1) Bakanlık; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenlemeler yapabilir.

MADDE 29- (1) 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanununun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamaları Bakan tarafından yapılır. Bakan bu yetkisini alt kademelere devredebilir.

MADDE 30- (1) Kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

MADDE 31- (1) Bakanlıkta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları ve Uzman Yardımcıları istihdam edilir.

(2) Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler, veterinerlik, ziraat, gıda mühendisliği, su ürünleri, balıkçılık teknolojisi fakülte ve bölümleri ile hizmet birimlerinin görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içindeki veya yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

gerekir.

(3) Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilâve süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınavı girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliliği şartını yerine getirmeyenler Uzman Yardımcısı unvanını kaybeder ve Bakanlıkta durumlarına uygun başka kadrolara atanırlar.

(4) Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 32- (1) Mevzuatta, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına; 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri

E: 2011/86, K: 2012/183

Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

(2) 7/8/1991 tarihli ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ait kadrolar ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili cetvellerinden çıkarılmıştır. Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı Cetvele "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı" bölümü olarak eklenmiştir.

(4) Kaldırılan Yayın Dairesi Başkanlığı bünyesindeki döner sermaye işletmesi Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde, taşra teşkilatında kurulan döner sermaye işletmelerinden; İl Müdürlükleri bünyesinde bulunanlar İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık müdürlükleri bünyesinde, diğerleri ise ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listelerde yer alan kuruluşların bünyesinde 21/12/1967 tarihli ve 969 sayılı Kanuna göre faaliyetlerine devam eder. 969 sayılı Kanuna göre faaliyetlerine devam edemeyecek olanlara ait her türlü taşınır ve taşınmaz, araç, gereç, malzeme, demirbaş ve taşıtlar ile burada çalışan personel başkaca bir işleme gerek kalmaksızın 969 sayılı Kanuna göre faaliyetlerine devam eden işletmelere Bakan onayı ile devredilir.

(5) 969 sayılı Kanunda geçen "İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı" ibaresi "Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı" olarak değiştirilmiş ve "Döner Sermaye İşletmeleri Şube Müdürlüğü" ibareleri kaldırılmış ve aynı Kanununun 3 üncü maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Döner sermaye işletmeleri, münhasıran Bakanlığın kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, genel bütçe imkânlarıyla karşılayamadığı ihtiyaçların giderilmesi, eğitim, araştırma ve geliştirme ile kontrol faaliyetlerinin desteklenmesi ve Bakanlıkça yapılacak diğer giderlere iştirak etmek amacıyla aylık gayrisafi hâsılattan aylık tahsil edilen tutarın yüzde beşini geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenecek oranı Bakanlık Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Döner Sermaye Muhasebe Birimi Hesabına aktarırlar. Bu hesapta toplanacak tutarların harcanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça belirlenir."

(6) 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun "Denetim" başlıklı 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bakanlık, Birlikleri ve Merkez Birliklerini uygun göreceği müfettiş, kontrolör ve denetçiler vasıtasıyla denetleyebilir. Ayrıca Merkez Birlikleri kendilerine üye olan birlikleri denetleyebilir."

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bakanlık bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre teşkilatlanmasını tamamlanıncaya kadar; mevzuatla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne verilen görevlerin, anılan Bakanlık ve Genel Müdürlüğün ilgili birimleri ve mevcut personeli tarafından ilgili mevzuatına göre yürütülmesine devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, her türlü borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve dokümanlar ile bu Bakanlık ve Genel Müdürlüğe ait kadro ve pozisyonlarda istihdam edilen personel bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte hiçbir işleme gerek kalmaksızın Bakanlığa devredilmiş sayılır. Mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne Maliye Bakanlığınca tahsis edilmiş olanlar ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın, tahsis amacıyla kullanılmak üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır.

(2) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış olan sözleşmelere, Bakanlık halef olur. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün leh ve aleyhine açılmış davalar ve icra takiplerinde Bakanlık kendiliğinden taraf sıfatını kazanır.

(3) Maliye Bakanlığı uhdesinde Hazine avukatları tarafından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü temsilen takip edilmekte olan dava dosyaları ve icra takiplerine ilişkin dosyalar, Maliye Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken belirlenecek esaslara göre bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa devredilir. Bu şekilde devredilen dava ve icra takipleri ile ilgili olarak devir tarihine kadar yapılmış her türlü işlem Bakanlık adına yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) *Bu Maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;*

a) *Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Yayın Dairesi Başkanı, Daire Başkanı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Müdürü,*

b) *Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü,*

kadrolarında bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bunlar ekli (2) sayılı listede ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına hâlen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Bu fıkra ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. ⁽¹⁾

(2) *Tarım ve Köyişleri Bakanlığı merkez teşkilatında Şube Müdürü ve Büro Müdürü unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile bu Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatı kaldırılan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü, Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, Müdür ve Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna halen buldukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Araştırmacı kadroları, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. ⁽¹⁾*

(3) *Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilenler hariç olmak üzere;*

a) *Tarım ve Köyişleri Bakanlığının merkez, taşra, yurt dışı ve döner sermaye teşkilatında çalışan personelden kadro unvanı değişmeyenler, başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlığın aynı teşkilatına mevcut kadrolarıyla birlikte,*

b) *Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın*

merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara,

devredilmiş ve atanmış sayılır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı kadrolarında bulunanlardan birinci ve ikinci fıkralarda belirtilenler hariç olmak üzere, bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yapılan düzenlemeler nedeniyle kadro unvanı değişen veya kaldırılanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlıkta kazanılmış hak aylık derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar. Bunlar atama işlemi yapıncaya kadar Bakanlıkta ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar, ikramiye ve sözleşme ücretleri ile diğer malî haklarını almaya devam ederler.

(4) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) ve (C) fıkralarına göre istihdam edilen sözleşmeli ve geçici personel pozisyonlarıyla, sürekli işçi kadroları ve geçici işçi pozisyonlarında görev yapanlar kadro ve pozisyonlarıyla birlikte Bakanlığa devredilmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü adına vızeli boş sözleşmeli personel pozisyonları ile sürekli işçi kadroları ve geçici işçi pozisyonları başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlık adına vize edilmiş sayılır.

(5) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolarda istihdam edilen personelden bu madde uyarınca Bakanlık kadrolarına atanan veya atanmış sayılanların yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, farklılık giderilinceye kadar atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(6) Bu Kanun Hükmünde Kararnameyle iptal edilmiş olanlar hariç olmak üzere, kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında sözleşmeli personel ile işçi kadro ve pozisyonlarından boş bulunanlar Bakanlığa devredilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bakanlığın 2011 malî yılı harcamaları, 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapılmıyaya kadar Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün 2011 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlama ile bağlı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bakanlığın teşkilatlanması sebebiyle gerçekleştirilen, kapatma, devir, personel geçişi ve nakli, diğer geçiş işlemleri ile kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlara ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün memur kadrolarında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla en az üç yıldır görev yapmakta olan ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzman Yardımcılığına atanabilmek için gerekli eğitim şartını taşıyanlardan, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar doğrultusunda, bir defaya mahsus olmak üzere, yapılacak yazılı ve sözlü sınavı kazananlar, başarı sırasına göre Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanlığı kadrolarına atanabilir. Bu şekilde atanacakların sayısı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı toplam kadro sayısının yüzde otuzunu geçemez.

MADDE 33- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 34- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI CETVEL
BAKANLIK MERKEZ TEŞKİLATI

<u>Müsteşar</u>	<u>Müsteşar Yardımcısı</u>	<u>Hizmet Birimleri</u>
Müsteşar	Müsteşar Yardımcısı	1) Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	2) Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	3) Hayvancılık Genel Müdürlüğü
		4) Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
		5) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
		6) Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
		7) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
		8) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
		9) Strateji Geliştirme Başkanlığı
		10) Hukuk Müşavirliği
		11) Personel Genel Müdürlüğü
		12) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
		13) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
		14) Özel Kalem Müdürlüğü

(I) SAYILI LİSTE

A) Merkez Araştırma Enstitüleri

1. Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Ankara
2. Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Yalova
3. Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Ankara
4. Toprak, Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Ankara
5. Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Lalahan /Ankara
6. Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Bursa
7. Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Trabzon
8. Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü Müdürlüğü -Ankara
9. Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü -Menemen /İzmir
10. Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Etlik /Ankara
11. GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü —Diyarbakır

B) Bölgesel Araştırma Enstitüleri

1. Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Menemen /İzmir
2. Orta Anadolu Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Konya
3. Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Eskişehir
4. Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Antalya
5. Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Adana
6. Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Erzurum
7. Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Samsun
8. Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Edirne
9. GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -Şanlıurfa
10. Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü-Beymelek/Antalya

C) Konu Araştırma İstasyonları

1. Antepfıstığı Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Gaziantep
2. Kayısı Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Malatya
3. Bağcılık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Tekirdağ
4. Arıcılık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Ordu
5. Pamuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Nazilli/Aydın
6. Koyunculuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Bandırma/Balikesir
7. Tavukçuluk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Ankara
8. Meyvecilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Eğirdir/Isparta
9. Patates Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Niğde
10. Fındık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Giresun
11. İncir Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Erbeyli/Aydın
12. Mısır Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Sakarya
13. Su Ürünleri Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Elazığ
14. Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Bornova/İzmir
15. Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Tokat
16. Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Kahramanmaraş
17. Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Erzincan
18. Yağlı Tohumlar Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Osmaniye
19. Bağcılık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Manisa
20. Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Adana
21. Konya Toprak Su ve Çölleşme ile Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Konya
22. Zirai Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü -Bornova/İzmir

23. Bahçe Kùltürleri Araştırma İstasyonu Mùdùrlùęù -Alata/Mersin
24. Atatùrk Toprak Su ve Tarımsal Meteoroloji Araştırma İstasyonu Mùdùrlùęù-
Kırklareli
25. Ziraî Mùcadele Araştırma İstasyonu Mùdùrlùęù-Diyarbakır
26. Zeytincilik Araştırma İstasyonu Mùdùrlùęù –Hatay

(II) SAYILI LİSTE

1. Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Mùdùrlùęù
2. Adana Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
3. Afyonkarahisar Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
4. Amasya Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
5. Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
6. Antalya Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
7. Artvin Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
8. Aydın Gıda ve Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
9. Balıkesir Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
10. Bolu Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
11. Burdur Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
12. Çanakkale Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
13. Çorum Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
14. Denizli Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
15. Diyarbakır Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
16. Edirne Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
17. Elazığ Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
18. Erzincan Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
19. Erzurum Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
20. Eskişehir Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
21. Kastamonu Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
22. Giresun Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
23. Hatay Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
24. Isparta Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
25. Mersin Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
26. İstanbul Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
27. İzmir Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
28. Gaziantep Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
29. Kayseri Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù
30. Sivas Gıda Kontrol Laboratuvar Mùdùrlùęù

31. Kocaeli Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
32. Konya Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
33. Muğla Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
34. Ordu Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
35. Rize Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
36. Kars Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
37. Samsun Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
38. Şanlıurfa Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
39. Tekirdağ Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
40. Tokat Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
41. Trabzon Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
42. Van Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü

(III) SAYILI LİSTE

1. Şap Enstitüsü Müdürlüğü
2. Antalya Zirai Karantina Müdürlüğü
3. Hatay Zirai Karantina Müdürlüğü
4. Mersin Zirai Karantina Müdürlüğü
5. İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü
6. İzmir Zirai Karantina Müdürlüğü
7. Trabzon Zirai Karantina Müdürlüğü
8. Samsun Zirai Karantina Müdürlüğü
9. Ağrı Zirai Karantina Müdürlüğü
10. Ankara Zirai Karantina Müdürlüğü
11. Bursa Zirai Karantina Müdürlüğü
12. Artvin Zirai Karantina Müdürlüğü
13. Şırnak Zirai Karantina Müdürlüğü
14. Adana Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
15. Elazığ Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
16. Erzurum Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
17. İstanbul/Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
18. İzmir/Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
19. Konya Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
20. Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü
21. Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü
22. Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü
23. Beydere Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü

24. İstanbul-Sabiha Gökçen Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
25. İstanbul-Ambarlı Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
26. Artvin-Sarp Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
27. Şırnak-Habur Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
28. Ağrı-Gürbulak Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
29. Edirne-Kapıkule Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
30. Hatay-Cilvegözü Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
31. Mersin Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
32. İzmir Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü
33. Antalya Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü
34. Samsun Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü
35. Adana Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü

(IV) SAYILI LİSTE

1. Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü-Ankara
2. Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü-Adana
3. Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü- Söke/Aydın
4. El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü-Kastamonu
5. Atatürk El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü-Silifke/Mersin
6. El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü-Düzce
7. El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü- Bilecik
8. El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü- Elazığ
9. El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüğü- Sivas
10. Tarım Alet ve Makine Test Merkezi Müdürlüğü- Ankara
11. Fidan ve Fide Test Merkezi Müdürlüğü- Karacabey/Bursa
12. Zeytincilik Üretim İstasyonu Müdürlüğü- Edremit/Balıkesir
13. Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü- Ardahan
14. Merkez İkmal Müdürlüğü-Ankara
15. Türkiye Milli Botanik Bahçesi Müdürlüğü-Ankara

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Müsteşar	1	1	1
GİH	Müsteşar Yardımcısı	1	3	3
GİH	Bakanlık Müşaviri	1	30	30
GİH	Rehberlik ve Teftiş Başkanı	1	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Başkanı	1	1	1
GİH	Bitkisel Üretim Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Gıda ve Kontrol Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Hayvancılık Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Tarım Reformu Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Personel Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Aorupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	24	24
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Hukuk Müşaviri	1	28	28
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	1
GİH	Hukuk Müşaviri	4	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	5	5	5
GİH	Hukuk Müşaviri	6	17	17
GİH	Savunma Sekreteri	1	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	70	70
GİH	İç Denetçi	1	9	9
GİH	İç Denetçi	2	1	1
GİH	Başmüfettiş	1	81	81
GİH	Başkontrolör	1	30	30
GİH	Başkontrolör	2	4	4
GİH	Müfettiş (Ö)	(1-7)	20	0

GİH	Müfettiş	1	21	21
GİH	Müfettiş	2	18	18
GİH	Müfettiş	3	21	21
GİH	Müfettiş	4	3	
GİH	Müfettiş	5	5	
GİH	Kontrolör	1	15	15
GİH	Kontrolör	2	3	
GİH	Kontrolör	3	16	16
GİH	Kontrolör	4	12	12
GİH	Kontrolör	5	12	12
GİH	Kontrolör	6	7	7
GİH	Müfettiş Yardımcısı	7	64	64
GİH	Özel Kalem Müdürü	1	1	1
GİH	Müdür (0)	(1-9)	10	10
GİH	Müdür Yardımcısı (0)	(1-9)	5	5
GİH	Kontrolör Yardımcısı	7	14	14
GİH	Kontrolör Yardımcısı	8	33	33
GİH	Şube Müdürü	1	130	130
GİH	Büro Müdürü	1	1	1
GİH	Uzman	1	61	61
GİH	Uzman	2	14	14
GİH	Uzman	3	4	4
GİH	Uzman (0)	(1-12)	256	256
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	1	2	2
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	2	2	2
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	3	3	3
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	4	6	6
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	5	5
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	1	4	4
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	2	6	6
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	3	12	12
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	4	20	20
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	5	34	34
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	6	13	13
GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı	1	20	20
GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı	2	30	30
GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı	3	30	30
GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı	4	20	20
GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzman Yardımcısı	7	150	150

GİH	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzman Yardımcısı	8	150	150
GİH	APK Uzmanı	1	152	152
GİH	APK Uzmanı	2	18	18
GİH	APK Uzmanı	3	2	2
TH	APK Uzmanı	1	3	3
GİH	Eğitim Uzmanı	1	22	22
GİH	Eğitim Uzmanı	2	7	7
GİH	Eğitim Uzmanı	3	1	1
GİH	Savunma Uzmanı	1	1	1
GİH	Savunma Uzmanı	2	3	3
GİH	Savunma Uzmanı	3	4	4
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	16	16
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	8	9	9
GİH	Araştırmacı (0)	(1-13)	503	503
GİH	Tercüman	10	2	2
GİH	Mütercim	1	1	1
GİH	Mütercim	2	1	1
GİH	Mütercim	3	1	1
GİH	Mütercim	4	2	2
GİH	Mütercim	5	2	2
GİH	Mütercim	6	3	3
GİH	Mütercim	7	3	3
GİH	Spiker	9	1	1
GİH	Spiker	10	1	1
GİH	Fotoğrafçı	9	1	1
GİH	Fotoğrafçı	11	1	1
GİH	Fotoğrafçı	12	1	1
GİH	Kameraman	7	3	3
GİH	Kameraman	9	1	1
GİH	Kameraman	10	2	2
GİH	Programcı	1	2	2
GİH	Programcı	2	1	1
GİH	Programcı	3	1	1
GİH	Programcı	4	1	1
GİH	Programcı	5	2	2
GİH	Programcı	6	1	1
GİH	Programcı	7	2	2
GİH	Programcı	8	1	1
GİH	Çözümleyici	5	2	2

GİH	Çözümleyici	6	1	1
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	7	36	36
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	8	15	15
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	9	4	4
GİH	Şef	3	151	151
GİH	Şef	4	64	64
GİH	Şef	5	67	67
GİH	Şef	6	2	2
GİH	Şef	7	1	1
GİH	Şef(O)	(3-12)	409	409
GİH	Ayniyat Saymanı	1	5	5
GİH	Ayniyat Saymanı	3	1	1
GİH	Ayniyat Saymanı	4	1	1
GİH	Memur	5	85	85
GİH	Memur	6	9	9
GİH	Memur	7	22	22
GİH	Memur	8	13	13
GİH	Memur	9	14	14
GİH	Memur	10	24	24
GİH	Memur	11	29	29
GİH	Memur	12	32	32
GİH	Anbar Memuru	5	6	6
GİH	Anbar Memuru	6	2	2
GİH	Anbar Memuru	7	1	1
GİH	Anbar Memuru	8	1	1
GİH	Anbar Memuru	9	2	2
GİH	Anbar Memuru	10	1	1
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	14	14
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	6	2	2
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	7	7	7
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	8	2	2
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	10	5	5
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	12	58	58
GİH	Santral Memuru	5	4	4
GİH	Santral Memuru	6	1	1
GİH	Santral Memuru	7	4	4
GİH	Santral Memuru	8	2	2
GİH	Santral Memuru	10	2	2
GİH	Santral Memuru	11	1	1

E: 2011/86, K: 2012/183

GİH	Santral Memuru	12	1	1
GİH	Mutemet	5	3	3
GİH	Mutemet	6	1	1
GİH	Mutemet	7	2	2
GİH	Mutemet	9	1	1
GİH	Mutemet	11	2	2
GİH	Daktilograf	5	8	8
GİH	Daktilograf	6	3	3
GİH	Daktilograf	7	5	5
GİH	Daktilograf	8	7	7
GİH	Daktilograf	10	14	14
GİH	Daktilograf	11	8	8
GİH	Daktilograf	12	20	20
GİH	Sekreter	9	1	1
GİH	Sekreter	11	2	2
GİH	Bilgisayar işletmeni	3	19	19
GİH	Bilgisayar işletmeni	4	10	10
GİH	Bilgisayar işletmeni	5	12	12
GİH	Bilgisayar işletmeni	6	26	26
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	52	52
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	21	21
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	36	36
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	13	13
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	18	18
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	9	9
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	32	32
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	11	15	15
GİH	Şoför	5	5	5
GİH	Şoför	6	3	3
GİH	Şoför	7	8	8
GİH	Şoför	8	3	3
GİH	Şoför	9	3	3
GİH	Şoför	10	7	7
GİH	Şoför	11	15	15
GİH	Şoför	12	4	4
GİH	Matbaacı	12	3	3
AH	Avukat	6	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	1	1	1
SH	Sosyal Çalışmacı	2	1	1

SH	<i>Diş Tabibi</i>	1	1	1
SH	<i>Diş Tabibi</i>	2	2	2
SH	<i>Daire Tabibi</i>	1	5	5
SH	<i>Daire Tabibi</i>	2	2	2
SH	<i>Daire Tabibi</i>	3	2	2
SH	<i>Daire Tabibi</i>	4	1	1
SH	<i>Daire Tabibi</i>	5	3	3
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	1	83	83
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	2	26	26
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	3	36	36
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	4	32	32
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	5	39	39
SH	<i>Biolog</i>	1	5	5
SH	<i>Biolog</i>	2	3	3
SH	<i>Biolog</i>	3	5	5
SH	<i>Biolog</i>	4	5	5
SH	<i>Biolog</i>	5	6	6
SH	<i>Biolog</i>	6	3	3
SH	<i>Psikolog</i>	1	1	1
SH	<i>Eczacı</i>	4	1	1
SH	<i>Eczacı</i>	5	2	2
SH	<i>Diyetisyen</i>	1	1	1
SH	<i>Diyetisyen</i>	6	5	5
SH	<i>Hemşire</i>	1	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	2	3	3
SH	<i>Hemşire</i>	3	1	1
SH	<i>Hemşire</i>	4	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	5	2	2
TH	<i>Mühendis (0)</i>	(1-8)	92	92
TH	<i>Mühendis</i>	1	552	552
TH	<i>Mühendis</i>	2	201	201
TH	<i>Mühendis</i>	3	159	159
TH	<i>Mühendis</i>	4	70	70
TH	<i>Mühendis</i>	5	178	178
TH	<i>Mühendis</i>	6	4	4
TH	<i>Mühendis</i>	7	3	3
TH	<i>Mimar</i>	1	8	8
TH	<i>Mimar</i>	2	3	3
TH	<i>Mimar</i>	3	3	3

TH	Mimar	4	2	2
TH	Mimar	5	1	1
TH	Mimar	6	1	1
TH	Şehir Plancısı	1	1	1
TH	Şehir Plancısı	5	2	2
TH	Jeomorfolog	1	3	3
TH	Kimyager	1	1	1
TH	Kimyager	3	1	1
TH	Fizikçi	1	1	1
TH	Fizikçi	2	1	1
TH	Matematikçi	1	1	1
TH	Matematikçi	4	1	1
TH	Matematikçi	6	1	1
TH	Matematikçi	7	2	2
TH	Matematikçi	8	6	6
TH	İstatistikçi	1	4	4
TH	İstatistikçi	2	4	4
TTI	İstatistikçi	3	6	6
TH	İstatistikçi	4	7	7
TH	İstatistikçi	5	7	7
TH	İstatistikçi	6	4	4
TH	İstatistikçi	7	2	2
TH	İstatistikçi	8	3	3
TH	Ev Ekonomisti	1	5	5
TH	Ekonomist	1	5	5
TH	Ekonomist	2	4	4
TH	Ekonomist	3	4	4
TH	Ekonomist	4	6	6
TH	Ekonomist	5	7	7
TH	Ekonomist	6	2	2
TH	Ekonomist	7	1	1
TH	Sosyolog	6	5	5
TH	Dekorâtör	7	1	1
TH	Tekniker (Ö)	(1-9)	113	113
TH	Tekniker	1	26	26
TH	Tekniker	2	10	10
TH	Tekniker	3	3	3
TH	Tekniker	4	5	5
TH	Tekniker	5	6	6

TH	Tekniker	6	3	3
TH	Tekniker	7	2	2
TH	Tekniker	8	3	3
TH	Tekniker	9	11	11
TH	Grafiker	7	2	2
TH	Teknisyen	3	46	46
TH	Teknisyen	4	12	12
TH	Teknisyen	5	17	17
TH	Teknisyen	7	11	11
TH	Teknisyen	8	5	5
TH	Teknisyen	9	7	7
TH	Teknisyen	10	3	3
TH	Teknisyen (O)	(3-12)	260	260
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	6	6
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	7	7
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	1	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	10	3	3
YH	Teknisyen Yardımcısı	12	1	1
YH	Hizmetli	5	12	12
YII	Hizmetli	6	4	4
YH	Hizmetli	7	11	11
YH	Hizmetli	8	4	4
YH	Hizmetli	9	5	5
YH	Hizmetli	10	3	3
YH	Hizmetli	11	6	6
YH	Hizmetli	12	17	17
YH	Aşçı	6	1	1
YH	Aşçı	7	3	3
YH	Aşçı	9	1	1
YH	Kaloriferci	5	2	2
YH	Kaloriferci	7	2	2
YH	Bekçi	5	11	11
YH	Bekçi	7	4	4
YH	Bekçi	8	1	1
YH	Bekçi	11	1	1
YH	Dağıtıcı	5	13	13
YH	Dağıtıcı	6	2	2
YH	Dağıtıcı	7	4	4
	TOPLAM		6173	6173

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	11 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü	1	81	81
GİH	11 Müdür Yardımcısı	1	160	160
GİH	Müdür (0)	(1-9)	5	5
GİH	Müdür	1	139	139
GİH	Müdür Yardımcısı (0)	(1-9)	10	10
GİH	İlçe Müdürü	1	790	790
GİH	İlçe Müdürü	2	58	58
GİH	İlçe Müdürü	3	25	25
GİH	Şube Müdürü	1	567	567
GİH	Öğretmen	7	3	3
GİH	Uzman (0)	(1-12)	39	39
GİH	Eğitim Uzmanı	1	3	3
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	133	133
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	2	9	9
GİH	Kaptan	12	1	1
GİH	Araştırmacı (0)	(1-13)	109	109
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	2	2	2
GİH	Programcı	3	10	10
GİH	Programcı	4	5	5
GİH	Programcı	5	5	5
GİH	Programcı	6	10	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Şefi	5	12	12
GİH	Koruma ve Güvenlik Şefi	7	10	10
GİH	Şef	3	301	301
GİH	Şef	4	120	120
GİH	Şef	5	323	323
GİH	Şef	6	47	47
GİH	Şef	7	44	44
GİH	Şef(O)	(3-12)	121	121
GİH	Ayniyat Saymanı	1	96	96
GİH	Ayniyat Saymam	2	39	39

GİH	<i>Ayniyat Sayman</i>	3	44	44
GİH	<i>Ayniyat Saymanı</i>	4	29	29
GİH	<i>Ayniyat Saymanı</i>	5	64	64
GİH	<i>Ayniyat Saymanı</i>	6	5	5
GİH	<i>Ayniyat Saymanı</i>	7	30	30
GİH	<i>Ayniyat Saymanı</i>	9	5	5
GİH	<i>Memur</i>	5	735	735
GİH	<i>Memur</i>	6	53	53
GİH	<i>Memur</i>	7	189	189
GİH	<i>Memur</i>	8	88	88
GİH	<i>Memur</i>	9	77	77
GİH	<i>Memur</i>	10	337	337
GİH	<i>Memur</i>	11	85	85
GİH	<i>Memur</i>	12	224	224
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	5	193	193
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	6	49	49
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	7	42	42
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	8	21	21
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	9	32	32
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	10	32	32
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	11	28	28
GİH	<i>Anbar Memuru</i>	12	3	3
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	5	325	325
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	6	1	1
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	7	225	225
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	9	183	183
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	11	3	3
GİH	<i>Koruma ve Güvenlik Görevlisi</i>	12	502	502
GİH	<i>Santral Memuru</i>	5	13	13
GİH	<i>Santral Memuru</i>	6	6	6
GİH	<i>Santral Memuru</i>	7	11	11
GİH	<i>Santral Memuru</i>	8	2	2
GİH	<i>Santral Memuru</i>	9	2	2
GİH	<i>Santral Memuru</i>	10	6	6
GİH	<i>Santral Memuru</i>	11	8	8
GİH	<i>Santral Memuru</i>	12	3	3
GİH	<i>Mutemet</i>	5	20	20
GİH	<i>Mutemet</i>	6	11	11
GİH	<i>Mutemet</i>	7	13	13

GİH	Mutemet	8	9	9
GİH	Mutemet	9	4	4
GİH	Mutemet	10	1	1
GİH	Mutemet	11	1	1
GİH	Daktilograf	5	44	44
GİH	Daktilograf	6	12	12
GİH	Daktilograf	7	24	24
GİH	Daktilograf	8	18	18
GİH	Daktilograf	9	31	31
GİH	Daktilograf	10	25	25
GİH	Daktilograf	11	18	18
GİH	Daktilograf	12	41	41
GİH	Bilgisayar işletmeni	3	162	162
GİH	Bilgisayar işletmeni	4	174	174
GİH	Bilgisayar işletmeni	5	190	190
GİH	Bilgisayar işletmeni	6	86	86
GİH	Bilgisayar işletmeni	7	85	85
GİH	Bilgisayar işletmeni	9	130	130
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	75	75
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol işletmeni	3	332	332
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	186	186
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol işletmeni	5	246	246
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	53	53
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	155	155
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol işletmeni	8	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	83	83
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol işletmeni	10	201	201
GİH	Şoför	5	557	557
GİH	Şoför	6	40	40
GİH	Şoför	7	222	222
GİH	Şoför	8	91	91
GİH	Şoför	9	95	95
GİH	Şoför	10	99	99
GİH	Şoför	11	117	117
GİH	Şoför	12	59	59
AH	Avukat	1	3	3
AH	Avukat	3	4	4
AH	Avukat	4	3	3
AH	Avukat	6	100	100

SH	<i>Daire Tabibi</i>	1	13	13
SH	<i>Daire Tabibi</i>	2	5	5
SH	<i>Daire Tabibi</i>	3	7	7
SH	<i>Daire Tabibi</i>	4	11	11
SH	<i>Daire Tabibi</i>	5	17	17
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	1	1445	1445
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	2	378	378
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	3	317	317
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	4	197	197
SH	<i>Veteriner Hekim</i>	5	2888	2888
SH	<i>Biyolog</i>	1	42	42
SH	<i>Biyolog</i>	2	21	21
SH	<i>Biyolog</i>	3	23	23
SH	<i>Biyolog</i>	4	23	23
SH	<i>Biyolog</i>	5	186	186
SH	<i>Hemşire</i>	1	1	1
SH	<i>Hemşire</i>	2	1	1
SH	<i>Hemşire</i>	3	1	1
SH	<i>Hemşire</i>	4	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	5	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	6	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	7	2	2
SH	<i>Hemşire</i>	8	3	3
SH	<i>Hemşire</i>	9	3	3
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	1	66	66
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	2	67	67
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	3	157	157
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	4	95	95
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	5	187	187
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	7	30	30
SH	<i>Sağlık Memuru</i>	9	190	190
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	1	33	33
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	2	31	31
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	3	40	40
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	4	40	40
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	5	65	65
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	7	130	130
SH	<i>Sağlık Teknikeri</i>	9	10	10
SH	<i>Veteriner Sağlık Teknisyeni</i>	3	1067	1067

E: 2011/86, K: 2012/183

SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	4	315	315
SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	5	591	591
SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	6	60	60
SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	7	62	62
SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	8	3	3
SH	Veteriner Sağlık Teknisyeni	9	1244	1244
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	1	147	147
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	2	124	124
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	3	100	100
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	4	50	50
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	5	110	110
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	7	80	80
SH	Veteriner Sağlık Teknikeri	10	100	100
SH	Laborant	3	137	137
SH	Laborant	4	65	65
SH	Laborant	5	167	167
SH	Laborant	7	66	66
SH	Laborant	9	230	230
TH	Mühendis (0)	(1-8)	108	108
TH	Mühendis	1	3990	3990
TH	Mühendis	2	1296	1296
TH	Mühendis	3	1748	1748
TH	Mühendis	4	753	753
TH	Mühendis	5	2186	2186
TH	Mühendis	6	29	29
TH	Mühendis	7	21	21
TH	Mühendis	8	8	8
TH	Mimar	1	4	4
TH	Mimar	2	7	7
TH	Mimar	3	8	8
TH	Mimar	4	5	5
TH	Mimar	5	17	17
TH	Şehir Plancısı	5	1	1
TH	Kimyager	1	26	26
TH	Kimyager	2	12	12
TH	Kimyager	3	13	13
TH	Kimyager	4	15	15
TH	Kimyager	5	201	201
TH	İstatistikçi	1	1	1

TH	<i>istatistikçi</i>	2	1	1
TH	<i>istatistikçi</i>	3	2	2
TH	<i>istatistikçi</i>	4	3	3
TH	<i>istatistikçi</i>	5	4	4
TH	<i>istatistikçi</i>	6	7	7
TH	<i>istatistikçi</i>	7	3	3
TH	<i>Ev Ekonomisti</i>	1	13	13
TH	<i>Ev Ekonomisti</i>	2	2	2
TH	<i>Ev Ekonomisti</i>	3	5	5
TH	<i>Ev Ekonomisti</i>	4	1	1
TH	<i>Ev Ekonomisti</i>	5	3	3
TH	<i>Ekonomist</i>	1	20	20
TH	<i>Ekonomist</i>	2	6	6
TH	<i>Ekonomist</i>	3	5	5
TH	<i>Ekonomist</i>	4	5	5
TH	<i>Ekonomist</i>	5	4	4
TH	<i>Ekonomist</i>	6	2	2
TH	<i>Ekonomist</i>	7	2	2
TH	<i>Sosyolog</i>	6	41	41
TH	<i>Tekniker</i>	1	1319	1319
TH	<i>Tekniker</i>	2	191	191
TH	<i>Tekniker</i>	3	413	413
TH	<i>Tekniker</i>	4	144	144
TH	<i>Tekniker</i>	5	422	422
TH	<i>Tekniker</i>	6	9	9
TH	<i>Tekniker</i>	7	500	500
TH	<i>Tekniker</i>	8	309	309
TH	<i>Tekniker (0)</i>	(1-9)	87	87
TH	<i>Teknisyen</i>	3	2958	2958
TH	<i>Teknisyen</i>	4	749	749
TH	<i>Teknisyen</i>	5	747	747
TH	<i>Teknisyen</i>	6	8	8
TH	<i>Teknisyen</i>	7	30	30
TH	<i>Teknisyen</i>	8	331	331
TH	<i>Teknisyen</i>	9	475	475
TH	<i>Teknisyen</i>	10	159	159
TH	<i>Teknisyen (0)</i>	(3-12)	240	240
TH	<i>Topoğraf</i>	3	1	1
TH	<i>Teknik Ressam</i>	3	2	2

E: 2011/86, K: 2012/183

YH	Teknisyen Yardımcısı	5	180	180
YH	Teknisyen Yardımcısı	6	6	6
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	128	128
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	22	22
YH	Teknisyen Yardımcısı	9	25	25
YH	Teknisyen Yardımcısı	10	10	10
YH	Teknisyen Yardımcısı	11	5	5
YH	Teknisyen Yardımcısı	12	8	8
YH	Hizmetli	5	151	151
YH	Hizmetli	6	12	12
YH	Hizmetli	7	212	212
YH	Hizmetli	8	31	31
YH	Hizmetli	9	50	50
YH	Hizmetli	10	51	51
YH	Hizmetli	11	48	48
YH	Hizmetli	12	161	161
YH	Aşçı	5	9	9
YH	Aşçı	7	19	19
YH	Aşçı	9	8	8
YH	Aşçı	10	4	4
YH	Kaloriferci	5	10	10
YH	Kaloriferci	7	19	19
YH	Kaloriferci	8	5	5
YH	Kaloriferci	10	5	5
YH	Kaloriferci	11	5	5
YH	Kaloriferci	12	1	1
YH	Bahçivan	5	10	10
YH	Bahçivan	7	6	6
YH	Bahçivan	8	1	1
YH	Bahçivan	9	5	5
YH	Bahçivan	10	4	4
YH	Bahçivan	11	2	2
YH	Bahçivan	12	1	1
YH	Bekçi	5	57	57
YH	Bekçi	6	2	2
YH	Bekçi	7	47	47
YH	Bekçi	8	8	8
YH	Bekçi	9	5	5
YH	Bekçi	10	1	1

YH	Bekçi	11	4	4
YH	Bekçi	12	11	11
	TOPLAM		43225	43225

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Sayman	1	87	87
GİH	Sayman	2	24	24
GİH	Sayman	3	71	71
GİH	Sayman	4	31	31
GİH	Sayman	5	30	30
GİH	Sayman	6	8	8
GİH	Sayman	7	12	12
GİH	Sayman	8	4	4
GİH	Sayman	9	2	2
GİH	Sayman	10	6	6
GİH	Sayman	11	1	1
GİH	Anbar Memuru	5	28	28
GİH	Anbar Memuru	6	27	27
GİH	Anbar Memuru	7	46	46
GİH	Anbar Memuru	8	65	65
GİH	Anbar Memuru	9	25	25
GİH	Anbar Memuru	10	25	25
GİH	Anbar Memuru	11	27	27
GİH	Veznedar	3	3	3
GİH	Veznedar	4	2	2
GİH	Veznedar	5	51	51
GİH	Veznedar	6	50	50
GİH	Veznedar	7	41	41
GİH	Veznedar	8	46	46
GİH	Veznedar	9	28	28
GİH	Veznedar	10	18	18
GİH	Veznedar	11	3	3

E: 2011/86, K: 2012/183

GİH	Şoför	5	5	5
GİH	Şoför	6	25	25
GİH	Şoför	7	14	14
GİH	Şoför	8	17	17
GİH	Şoför	9	9	9
GİH	Şoför	10	12	12
GİH	Şoför	11	20	20
GİH	Şoför	12	18	18
SH	Veteriner Hekim	8	6	6
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	1	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	15	15
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	7	7
YH	Teknisyen Yardımcısı	9	9	9
YH	Teknisyen Yardımcısı	10	5	5
YH	Hizmetli	7	16	16
YH	Hizmetli	8	2	2
YH	Hizmetli	9	3	3
YH	Hizmetli	11	3	3
YH	Bahçivan	7	4	4
YH	Bahçivan	8	4	4
YH	Bahçivan	10	1	1
YH	Bahçivan	12	2	2
YH	Bekçi	7	3	3
YH	Bekçi	8	1	1
YH	Bekçi	9	2	2
YH	Bekçi	12	1	1
	TOPLAM		966	966

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : YURT DIŞI

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Tarım Müşaviri	1	5	5
	TOPLAM		5	5

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Bakanlık Müşaviri	1	244	244
GİH	Araştırmacı	1	25	25
	TOPLAM		269	269

KURUMU : GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Araştırmacı	1	180	180
	TOPLAM		180	180

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçelerinde ve başvuru kararlarında, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 36., 44., 49., 91., 125. ve 128. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca, E.2011/86 sayılı dosyanın 17.11.2011, E.2012/8 sayılı dosyanın 9.2.2012, E.2012/46, E.2012/51 ve E.2012/55 sayılı dosyaların 17.5.2012, E.2012/88 ve E.2012/90 sayılı dosyaların ise 12.9.2012 günlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, başvurularda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, E.2011/86 sayılı dosyada yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- BİRLEŞTİRME KARARLARI

E.2012/8 sayılı itiraz başvurusunun 9.2.2012, E.2012/46, E.2012/51 ve E.2012/55 sayılı itiraz başvurularının 17.5.2012, E.2012/88 ve E.2012/90 sayılı itiraz başvurularının ise 12.9.2012 günlerinde, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2011/86 sayılı dava ile birleştirilmesine, esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin E.2011/86 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçeleri ile başvuru kararları ve ekleri, Raportör Salim KÜÇÜK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin raporlar, iptali istenen Kanun Hükmünde Kararname kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarından yargısal denetim görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamenin yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de bu kapsama öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerinin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameyle dayandığı yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan

bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların, yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları denetlenir. Kanun hükmünde kararname ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandığı yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadır.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna ancak KHK ile düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümlerle ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

B- İptal Başvurusundan Sonra Yapılan Değişikliklerin İptal Konusu Kurallara Etkisi

KHK'nın 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri, 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri ile 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*yayın hizmetlerini yürütmek*" ibaresi, 22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde

E: 2011/86, K: 2012/183

Kararname'nin 2. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu bentlere ve ibareye yönelik iptal istemleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün Anayasa'ya Aykırılığı İddiasının İncelenmesi

4.8.2011 günlü dava dilekçesinde, KHK'nın dayanağı olan 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi hâlinde ise 639 sayılı KHK'nın dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek KHK'nın tümünün Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı iddiasının reddine karar verildiğinden KHK'nın tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eki Cetvel ve Listelerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

4.8.2011 günlü dava dilekçesinde, KHK'nın ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı gibi, acil, ivedi, önemli ve zorunlu konuları da düzenlemediği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi hâlinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda KHK'nın; hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler ile Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilenler dışında kalan diğer kurallar 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında olduğu anlaşıldığından Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

E- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

4.8.2011 günlü dava dilekçesinde, KHK'nın ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerin, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin kurallar içerdiği belirtilerek, Anayasa'nın 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- KHK'nın 14. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." İbaresini

KHK'nın 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının görevleri sayıldıktan sonra (2) numaralı fıkrasında, söz konusu birimin çalışma usul ve esasları ile müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, Anayasa'nın "*Kamu hizmetlerine girme hakkı*" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk vatandaşının, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında, hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen ve "*Siyasi Haklar ve Ödevler*" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

KHK'nın 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." ibaresiyle bir kamu hizmeti olan müfettiş yardımcılığına giriş koşulları belirlenmiş olup, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğundan kural, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN değişik gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nın 31. Maddesinin (2), (3) ve (4) Numaralı Fıkraları

KHK'nın 31. maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde, uzman ve uzman yardımcılığı kadroları

ihdas edilmiş, (2) numaralı fıkrasında, uzman yardımcılığı kadrosuna atanabilme koşulları düzenlenmiş, (3) numaralı fıkrasında, uzman yardımcılığından uzmanlığına geçiş koşulları belirlenmiş, (4) numaralı fıkrasında ise uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Uzman ve uzman yardımcılığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan dava konusu kurallar, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN değişik gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nın Diğer Kuralları

KHK'nın 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." ibaresi, 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca KHK ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu kurallara ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

F- Kanun Hükmünde Kararname'nin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nın 14. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." İbaresinin Dışında Kalan Bölümü

Dava dilekçesinde, KHK'nın 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, hiçbir kriter konulmadan ve sınırları belirlenmeden Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usul ve esaslarını belirleme yetkisinin, yine müfettiş yardımcılığı mesleğine giriş şartlarının, söz konusu meslek mensuplarının yetiştirilmelerinin

ve diğer hususların yönetmeliğe bırakıldığı, bu durumun yasama yetkisinin devri anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 7., 8. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu fıkranın, Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilen ibare dışında kalan bölümünde, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usûl ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesinde, "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, Anayasa'da kanun ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Gelişen koşul ve durumlara göre sık sık değişik önlemler alma, bunları kaldırma ve süratli biçimde hareket etme zorunluluğunun bulunduğu alanlarda, yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz.

Anayasa'nın 128. maddesinde, "*Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.*" denilmektedir. Buna göre, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekir. Ancak, kanunla düzenlenme şartı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile özlük haklarının her türlü ayrıntısının kanunla belirlenmesi anlamına gelmemektedir. Kanun koyucunun, gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakması Anayasa'nın 128. maddesine aykırılık teşkil etmez.

Kural, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile özlük haklarına ilişkin bir düzenleme getirmediğinden kanunla düzenlenme ilkesine aykırı olmadığı gibi, adı geçen birimin çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi hususu, uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin olduğundan yönetmelikle düzenlenmesinin öngörülmesi, yasama yetkisinin devri olarak da nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 8. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

2- KHK'nın Geçici 3. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendi ile (2) ve (5) Numaralı Fıkraları

Dava dilekçesi ve başvuru kararlarında, dava konusu kuralların kamu yararının gerektirdiği zorunluluk nedeniyle değil, sadece mevcut idarecileri görevden almak ve kadrolaşmak amacıyla getirildiği, bu hükümle görevleri sona erdirilerek bakanlık müşaviri ve araştırmacı unvanlı kadrolara atanan kişilerin ücretleri dondurularak kazanılmış haklarının ihlal edildiği, idari bir işlemle yapılması gereken görevden alma işleminin kanun ile yapıldığı ve bu yolla dava açma haklarının engellendiği, bakanlık müşaviri ve araştırmacı olarak atananların Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılmasının öngörülmesinin keyfi uygulamalara yol açabileceği, adı geçenlerin görev tanımlarının belli olmadığı belirtilerek kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 10., 36., 49., 91. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kurallarla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve bağlı kuruluşları yeniden yapılandırılmış, önceki teşkilat yapısından farklı yeni hizmet birimleri oluşturulmuş, 3155 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kapatılarak Bakanlığa bağlı bir genel müdürlüğe dönüştürülmüştür. Teşkilat yapısında meydana gelen bu değişiklikler mevcut personelin hukuki durumlarını da etkilediğinden KHK'nın geçici 3. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün kaldırılması sonucu açığa çıkan yönetici personelin durumu düzenlenmektedir. Buna göre, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde görev yapan üst düzey kamu görevlilerinin bu görevlerinin sona ermesi ve bakanlık müşaviri veya araştırmacı unvanlı kadrolara hâlen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılmaları öngörülmektedir. Bu madde uyarınca ihdas edilen bakanlık müşaviri ile araştırmacı kadrolarının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacakları belirtilmiştir.

KHK'nın geçici 3. maddesinin (5) numaralı fıkrasıyla da bakanlık müşaviri ve araştırmacı kadrolarına atanmış sayılan personele, eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda yapılan her türlü ödemenin toplam net tutarının; yeni atandıkları kadrolara ait her türlü ödemenin toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarın, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenmesi, yeni atandıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilmesi öngörülmektedir.

KHK'nın genel gerekçesinde; tarım sektöründe etkili, verimli ve kaliteli hizmet sunulması ve mevcut kaynaklardan azami şekilde istifadenin amaçlandığı, mevcut yapıdan kaynaklanan sorunların aşılması amacıyla daha hızlı ve etkili bir hizmet yürütülmesine imkân sağlayacak, konu bazında bir yapılanmanın esas alındığı belirtilerek, mevcut teşkilat yapısı ile çalıştırılacak personelin görevlerinin bu ilkeler gözetilerek yeniden belirlenmesi ve tanımlanması zorunluluğuna vurgu yapılmıştır. Genel gerekçeden, birimler arasındaki yetki karmaşası önlenerek, kamu yararının gerçekleştirilmesi amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Bakanlığın bağlı birimleri olan Tarım Reformu ile Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüklerinin kaldırıldığı, yerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kurularak, kaldırılan her iki genel müdürlüğün görevlerinin yeni kurulan Bakanlığın bağlı hizmet birimleri arasında yer alan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde birleştirildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan "*hukuk devleti*" ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil, kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken "*kamu yararı*" konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, kanunun yalnızca kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığı ile sınırlı olup, kamu yararını gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden biri kazanılmış haklara saygı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara saygı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır. Memuriyet kadro derecesine bağlanan mali haklar, o dereceye ulaşan kişi yönünden tahakkuk etmiş ve

kesinleşmiş alacak niteliğine dönüştüğünden kazanılmış hak teşkil eder. Kadro derecesine bağlanan mali haklar unvandan bağımsız olduğundan, unvan değişse bile bunların hukuken korunması gerekmektedir. Ancak dava konusu kuralda kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörülmediğinden kazanılmış hakları ihlal eden bir müdahale söz konusu değildir. Bu kişilerin yeni atandıkları kadrolardaki mali haklarının (ücret ve özel hizmet tazminatı toplamının), mevcut kadrolarındakinden düşük olması hâlinde yeni kadrolarındaki gelirlerine eşitleninceye kadar aradaki farkın ödenmesi öngörülmektedir. Bu nedenle dava konusu kuralda sayılan görevlerde bulunanların görevlerine son verilerek aynı dereceli bakanlık müşavirliği ve araştırmacı unvanlı kadrolara atanmalarını öngören kuralın kazanılmış hakları ihlal ettiği söylenemez.

Öte yandan, korunması gereken mali haklar, atama tarihinde elde edilen parasal haklar olup atama tarihinden itibaren kamu görevlisinin önceki memuriyet kadrosuyla ilişkisi kesildiğinden, bu tarihten sonra önceki kadroya bağlanan mali hak değişikliklerinden yararlanması mümkün değildir. Dolayısıyla, dava konusu kuralla atama tarihinde elde edilen tüm parasal haklar toplamının sabit bir değer olarak kabul edilmesi, kazanılmış hak ihlaline yol açmaz.

Kuralın dolaylı şekilde hak arama özgürlüğüyle ilgili olması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesi yönünden de incelemesi yapılmıştır.

Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Dava konusu kurallarla, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğü kadrolarında görev yapan kamu görevlilerinin bakanlık müşaviri ve araştırmacı unvanlı kadrolara atanmış sayılmalarının öngörülmesi, anılan birimlerin kaldırılması sonucu ortaya çıkan hukuki ve fiilî zorunluluk nedeniyledir. Buna göre söz konusu işlemin sebep unsuru, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün kaldırılması olup yürürlükte bulunan kanunlara dayanılarak ve kamu görevlisinin öznel durumu dikkate alınarak idarece tesis edilen naklen atama işlemlerinden tamamen

farklıdır. Genel nitelikte olduğu sonucuna ulaşılan yasal düzenlemeyle oluşturulan bu durumun, sebep unsuru yönünden hukuka uygun olup olmadığının tespitinin anayasal bir sorun olduğu ve bu yöndeki denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerektiği açıktır. Anılan atama işleminin doğrudan kanunla değil, idarî işlemle yapılmasının öngörülmesi durumunda dahi kanunlara uygunluk denetimi yapmakla sınırlı bir yetkiyi haiz olan idari yargı yerlerinin, işlemin sebep unsurunun Anayasa'ya uygun olup olmadığını tartışması ve bu yönde bir denetim yapması mümkün olmadığından bu işlemin doğrudan kanun hükmünde kararnameyle yapılmasının hak arama hürriyetini sınırladığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ve 10., 49. ve 91. maddeleriyle ilgili görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

3- KHK'nın 32. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "... ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." İbaresini ile "... ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna ..." İbaresini, (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "... ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ..." İbaresini, (3) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar ..." İbaresini, Geçici 1. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "... ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." İbaresini, Geçici 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." İbaresini, İkinci Cümlesinde Yer Alan "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ..." İbaresini ve "... ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar ..." İbaresini, (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ..." İbaresini ile İkinci Cümlesinde Yer Alan "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün ..." İbaresini, (3) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nü ..." İbaresini, Geçici 3. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinde Yer Alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, 1. Hukuk Müşaviri,

Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü, ...” İbaresini ile (3) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinde Yer Alan “Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır.” Cümlesi, (4) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde ...” İbaresini ile İkinci Cümlesinde Yer Alan “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ...” İbaresini, (6) Numaralı Fıkrası, Geçici 4. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ...” İbaresini, Geçici 8. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “... ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün ...” İbaresini

Ek dava dilekçesinde, devletin, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alma görevinin yeni kurulan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevleri arasında yer almadığı belirtilerek dava konusu kuralların, Anayasa'nın 44. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nın 32. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca 7.8.1991 günlü, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 26.2.1985 günlü, 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, yerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kurulmuştur. Dava konusu kurallar, bakanlık teşkilatındaki bu yeni yapılanma nedeniyle atıf yapılan, değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümlere, teşkilatlanma sürecine, taşınır ve taşınmazlar ile hak ve yükümlülüklerin devrine, personelin devrine, bütçe işlemlerine ve uzmanlığa geçişe dair geçici hükümleri içermektedir.

Anayasa'nın 44. maddesinin birinci fıkrasında “Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme göre, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak Devletin temel görevlerindedir.

Devlet, bu görevini yerine getirebilmek amacıyla etkili bir maddi hukuk düzeni oluşturmak ve öngörülen maddi hukuku uygulamak üzere gereken teşkilatı kurmakla yükümlüdür.

Bir kamu kurumunun, buna bağlı olarak bu kurumun gördüğü kamu hizmetinin niteliğinin değiştirilmesine, kaldırılıp kaldırılmayacağına veya bir kamu hizmetinin hangi kamu kurum veya kuruluşunca yerine getirileceğine karar verme takdir yetkisi kanun koyucuya aittir. Anayasa'da bu görevleri yürütmek amacıyla oluşturulacak teşkilatın niteliğiyle ilgili herhangi bir belirleme yapılmamış, bu konuda kanun koyucuyu sınırlandıran herhangi bir hükme de yer verilmemiştir. Bu nedenle, toprağın verimli olarak işletilmesini sağlamak, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla oluşturulacak teşkilatın türünü, yapısını ve niteliğini belirlemek kanun koyucunun takdirindedir. Bu itibarla, Anayasa'nın 44. maddesi uyarınca devlete yüklenen söz konusu görevlerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı içerisinde teşkilatlandırılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne verilmiş olması, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır.

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının bağlı bir birimi olması nedeniyle Bakanlığın sözü edilen görevi devam etmektedir. Nitekim KHK'nın 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek, arazi düzenlemesi ve toplulaştırması yapmak ve yaptırmak, Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır. Söz konusu bentte yer alan "*arazi edindirme işlemleri*" ibaresiyle, devletin, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlama görevinin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına verildiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 22.11.1984 günlü, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca, "*sulama alanları ile Bakanlar Kurulunca gerekli görülen alanlarda, yeterli toprağı bulunmayan ve topraksız çiftçilerin zirai aile işletmeleri kurabilmeleri için Devletin mülkiyetinde bulunan topraklarla topraklandırılmalarını, desteklenmelerini, eğitilmelerini sağlama*" görevi de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına verilmiştir. Anılan Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ile 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca uygulayıcı kuruluş olarak belirlenen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının, tasarrufuna geçen araziye

yeterli toprağı bulunmayan veya toprağı olmayan çiftçilere dağıtabileceğı veya kiraya verebileceğı gibi, iskân projelerinin ve toplulaştırmanın gerçekleştirilmesi amacıyla kullanabileceğı öngörölmüştür.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, Anayasa'nın 44. maddesinde yer verilen, devletin, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alma görevi, KHK ile kurulan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevleri arasında yer almaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 44. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

4- KHK'nın 33. Maddesi

Ek dava dilekçesinde, 3155 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran ve 639 sayılı KHK'nın yürürlüğe girmesini sağlayan dava konusu kuralın, Anayasa'nın 44. maddesine aykırı olduğu ileri sürölmüştür.

KHK'nın 33. maddesi yürürlük maddesidir. Yürürlük maddesi, yasal düzenlemelerin yürürlüğe gireceğı günü gösteren ve yapım tekniğı açısından her tür yasal düzenlemede bulunan, yer verilmediğı takdirde yasal düzenlemelerin geçerliliğini etkilemeyen bir kuraldır. Bu itibarla, yalnızca 639 sayılı KHK'nın yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini öngören dava konusu kuralın, anayasal ilkelere aykırı olmadığı açıktır.

Kuralın, Anayasa'nın 44. maddesiyle ilgisi görölmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptal edilmesi halinde dayanaksız hale geleceği yönünden ileri sürülen iptal istemi, 22.11.2012 günlü, E.2011/86, K.2012/183 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümünün yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE,

B) Kapsam yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. maddeleri, 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri dışında kalan bölümü, 12., 13. maddeleri, 14. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalan bölümü, 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (b), (ç), (d) bentleri ve (c) bendinin "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi dışında kalan bölümü, 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddeleri, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 33. ve 34. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'i, (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listeleri ile (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/86, K.2012/183 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkraya, bentlere, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- a- 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri,

b- 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri,

c- 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi,

hakkında, 22.11.2012 günlü, E.2011/86, K.2012/183 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bentlere ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

C) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. maddeleri, 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri dışında kalan bölümü, 12., 13. maddeleri, 14. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalan bölümü, 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (b), (ç), (d) bentleri ve (c) bendinin "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi dışında kalan bölümü, 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddeleri, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 33. ve 34. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'i, (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listeleri ile (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/86, K.2012/183 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkraya, bentlere, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- a- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresine,

b- 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarına,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkraların ve ibarenin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

D) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümüne,

2- 32. maddesinin;

a-(1) numaralı fıkrasında yer alan "...*ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne...*" ve "... *ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna...*" ibaresine,

b- (2) numaralı fıkrasında yer alan "...*ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun...*" ibaresine,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar..." ibaresine,

3- Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresine,

4- Geçici 2. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ve "...ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar..." ibaresine,

b- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresine,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü..." ibaresine,

5- Geçici 3. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü..." ibaresine,

b- (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında, Bölge Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü ve Müdür kadrolarında bulunanlar ile..." ibaresi ile (3) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." cümlesine,

c- (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde...", ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibareleri ile (5) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresine ve (6) numaralı fıkraya,

6- Geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresine,

7- Geçici 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresine,

8- 33. maddesine,

yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/86, K.2012/183 sayılı kararlar reddedildiğinden, bu maddeye, fıkralara, cümleye, bölüme ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

22.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*" denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." ibaresiyle 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu ibare ve fıkralara ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VIII- SONUÇ

3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'na yönelik iptal istemi, 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümüne yönelik iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. maddeleri, 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri dışında kalan bölümü, 12., 13. maddeleri, 14. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalan bölümü, 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (b), (ç), (d) bentleri ve (c) bendinin "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi dışında kalan bölümü, 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddeleri, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 33. ve 34. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'i, (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listeleri ile (1) ve (2) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkra, bentlere, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri,

b- 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri,

c- 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi,

22.8.2011 günlü, 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu bentlere ve ibareye ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

C) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. maddeleri, 11. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) ve (k) bentleri dışında kalan bölümü, 12., 13. maddeleri, 14. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalan bölümü, 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (b), (ç), (d) bentleri ve (c) bendinin "*yayın hizmetlerini yürütmek,*" ibaresi dışında kalan bölümü, 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. maddeleri, 31. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 32., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 33. ve 34. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'i, (I), (II), (III) ve (IV) sayılı listeleri ile (1) ve (2) sayılı listelerinin, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkraya, bentlere, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresinin,

b- 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının,

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi ile 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ve ibareye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...*müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve...*" ibaresi dışında kalan bölümünün, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu bölüme ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E: 2011/86, K: 2012/183

2- 32. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne...” ve “... ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna...” ibarelerinin,

b- (2) numaralı fıkrasında yer alan “...ile 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun...” ibaresinin,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan “...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar...” ibaresinin,

Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne...” ibaresinin, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Geçici 2. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü...” ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne...” ve “...ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar...” ibarelerinin,

b- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü...” ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün...” ibaresinin,

c- (3) numaralı fıkrasında yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü...” ibaresinin,

Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

5- Geçici 3. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde yer alan “Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü,...” ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrası ile (3) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır.” cümlesinin,

c- (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde...”, ikinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü...” ibareleri ile (5) ve (6) numaralı fıkralarının,

Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

6- Geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün...” ibaresinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

7- Geçici 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün...” ibaresinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

8- 33. maddesinin, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU’nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Zühtü ARSLAN

KARŞIOY YAZISI

3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve..." ibaresi ile 31. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usûl ve esasları ile müfettiş yardımcılığına alınma, bunların yetiştirilmeleri ve diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

KHK'nin 31. maddesi ise Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanı" ve "Uzman Yardımcısı" adı altında personel çalıştırılmasına olanak tanımakta ve bu kadrolara atama yapılmasının usul ve esaslarını düzenlemektedir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

KHK'nin 14. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile Bakanlığa bağlı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının kurulması ve bu birimde çalışmak üzere "müfettiş yardımcılığı" kadrosunun ihdas edilmesi, 31. maddesi ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında çalışmak üzere "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanlığı" ve "Uzman Yardımcılığı" kadrolarının oluşturulması teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, "her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez". Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece "kamu hizmetlerine girme hakkı" siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilir bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine

giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnemelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Sözkonusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı "233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, "yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak" şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında ilgili kurumda Müfettiş Yardımcılığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanlığı ve Uzman Yardımcılığı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin

koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY YAZISI

3.6.2011 günlü, 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin, iptal isteminin reddine karar verilen kurallarının, Bakanlar Kurulu'nun KHK'ler konusundaki yetkisinin sınırlı olup, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş kullanılamayacağına ilişkin E: 2011/113; K: 2012/108 sayılı karardaki karşıoy gerekçesi doğrultusunda iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "Kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda

E: 2011/86, K: 2012/183

düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir. 639 sayılı KHK'nin 14. ve 31. maddeleri memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa, yukarıda ifade edildiği üzere, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, söz konusu kural Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibariyle de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralların iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Esas Sayısı : 2011/140
Karar Sayısı : 2012/185
Karar Günü : 22.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Emine Ülker TARHAN ve Muharrem İNCE ile birlikte 115 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : A- İptal davası ile ilgili, 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine,

B- 11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekli listelerinin,

2- 3. maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasının,

3- 7. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler." bölümünün,

4- 16. maddesiyle 4904 sayılı Kanununun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinin,

5- Geçici 2. maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkralarının,

Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 7., 36., 70., 87., 91., 123., 125. ve 128. maddelerine aykırı olmaları nedeniyle iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına,

karar verilmesi istemidir.

I- HÂKİMİN REDDİ, İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"I- HAKİMİN REDDİ TALEBİ

Anayasanın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36 ncı maddesinde, "adil yargılanma hakkı" düzenlenmiş; 138 inci maddesinde ise, "Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler." denilmiştir.

Yargıçların bağımsızlığına gerekçe oluşturan, Anayasa, yasa ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermesine ilişkin bu kuraldan yargıçların tarafsızlığı anlaşılmalıdır. Yargıçlara yönelik "meslek ahlakı standartlarını" oluşturmak amacıyla belirlenen ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 27.06.2006 gün ve 315 sayılı kararıyla benimsenen, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun 23 Nisan 2003 tarihli oturumunda kabul ettiği 2003/43 sayılı "Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkeleri" de yargıcın bağımsızlığı ile tarafsızlığına ilişkin bağlayıcı hükümler içermektedir.

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin "Bağımsızlık" ve "Tarafsızlık" değerleri şöyledir:

"Değer 1: BAĞIMSIZLIK

İlke: Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşulu ve âdil yargılanmanın temel garantisidir. Bundan dolayı hâkim, hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını temsil ve muhâfaza etmelidir.

Uygulama:

1.1 Hâkim, doğrudan ya da dolayısıyla her hangi bir sebeple ya da her hangi bir yerden gelen müdâhale, tehdit, baskı, teşvik ve tüm hâricî etkilerden uzak, hâkimin olayları değerlendirmesi temelinde, vicdânî hukuk anlayışı ile uyum içerisinde bağımsız olarak yargısal işlevini yerine getirmelidir.

1.2 Hâkim, genelde toplumdandır, özelde ise karar vermek zorunda olduğu ihtilâfin taraflarından bağımsızdır.

1.3 Hâkim, yasama ve yürütme organlarının etkisi ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmelidir de.

1.4 Hâkim, yargısal görevlerini yerine getirirken, tek başına karar vermek zorunda olduğu hususlarda diğer yargıçlardan da bağımsızdır.

1.5 Hâkim, yargının kurumsal ve eylemsel bağımsızlığını sürdürmek ve arttırmak için, yargısal görevlerinin ifasına yönelik koruma tedbirlerini almalı ve bunları arttırmalıdır.

1.6 Hâkim, yargı bağımsızlığını sürdürmede esas olan yargıya yönelik kamusal güveni güçlendirmek amacıyla, yargı etiği ile ilgili yüksek standartlar sergilemeli ve bunları ilerletmelidir.

Değer 2: TARAFSIZLIK

İlke: Tarafsızlık, yargı görevinin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesinin esasıdır. Bu prensip, sadece bizâtihî karar için değil aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

Uygulama:

1. Hâkim, yargısal görevlerini tarafsız, önyargısız ve iltimassız olarak yerine getirmelidir.

2. Hâkim, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde olmalıdır.

3. Hâkim, duruşma ve karar aşamalarında, kendisini yargılamadan zorunlu olarak el çektirecek olasılıkları makul ölçüler içerisinde asgariye indirecek şekilde hareket etmelidir.

4. Hâkim, önündeki bir dava veya önüne gelme ihtimâli olan bir konu hakkında, bilerek ve isteyerek; yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça âdilânelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak hiçbir yorumda bulunmamalıdır. Ayrıca hâkim, her hangi bir şahsın ya da meselenin âdil yargılanmasını etkileyebilecek alenî olsun veya olmasın her hangi bir yorum da yapmamalıdır.

5. Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği durumda veya makul olarak düşünme yeteneği olan bir kişide tarafsız olarak karar veremeyeceği izlenimi yaratması halinde, yargılamanın her hangi bir aşamasına katılmaktan çekinmelidir. Sınırlı sayıda sayılmamakla birlikte bu durum aşağıdaki ihtimâllerde söz konusu olur:

6. Hâkimin, yargılama aşamasında delil kâbilinden tartışılan olaylarla ilgili kişisel bir bilgiye sahip olması veya davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya taraflılık içerisinde olması veya,

7. Hâkimin ihtilâf konusu davada, olaya ilişkin bir tanıklığının olması ya da daha önceden bu konuda avukat olarak hizmet vermiş olması veya,

8. Hâkim ya da hâkimin ailesinden birisinin ihtilâf konusu dava sonuçlarıyla ilgili ekonomik bir çıkarının olması. Davaya bakmaya devam edecek yeni bir mahkemenin kurulamaması halinde veya hiçbir şeyin yapılmamasının durumun aciliyeti nedeniyle ciddi şekilde adaletsizliğe yol açacağı halde hâkime, görevden el çektirmek gerekmez."

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin yukarıda aynen yer verilen "Bağımsızlık" ve "Tarafsızlık" değerleri hiçbir yoruma ve ek açıklamaya ihtiyaç göstermeyecek derecede açıktır.

Kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde (http://www.wikileaks.ch/origin/186_18.html) yer alan 03 ANKARA 4862 kodlu yazıda, "4. (C) Kapsamlı reformların önde gelen savunucularından, Anayasa Mahkemesi Hakimi Haşim Kılıç, 1 Ağustos tarihinde bize özel olarak CHP'nin mevcut problemleri için kendini suçlaması gerektiğini aktarmıştır. CHP, muhalefet etmek görüntüsünü vererek ya da çok çekişme yarattıktan sonra isteksizce "her şeyi" – demokrasi yanlısı ortaya atılan tüm reformları -- kabul ederek, kendisi için prensipsiz ve erişilemez bir imaj yaratmakta. CHP, Hükümet doğru şeyi yapsa bile, sanki tek işinin AK Parti

Hükümetinin yaptığı her şeye muhalefet etmek gibi davranmak olduğunu söylemiştir. Bu da seçmenleri kaçırıyor demiştir." ifadeleri yer almaktadır.

Kamuoyuna yansıyan ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç tarafından da yalanlanmayan belgeye dayalı bilgilere göre, Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisi hakkında Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçiliği yetkililerine olumsuz değer yargılarında bulunduğu anlaşılmış, bu konudaki gizli görüşmenin kamuoyuna yansması ile de Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu bir davada tarafsız karar veremeyeceği izlenimi doğmuştur.

Yasama ve yürütme organlarının siyasi söylemlerinden ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmesi de gereken bir yüksek yargıcın, hem de yabancı bir ülkenin Büyükelçiliğine iç siyasete ilişkin değerlendirmelerde bulunmasındaki tuhaf ötesi gariplik bir yana, yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İctüzüğünü, Anayasaya şekil ve esas bakımından; Anayasa değişikliklerini ise şekil bakımından denetlemek ve bireysel başvuruları karara bağlamakla Anayasal olarak görevli Anayasa Mahkemesinin bir üyesinin, TBMM'nin çıkardığı yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İctüzüğünü ve Anayasa değişikliklerini gerek gördüğü durumlarda Anayasa Mahkemesine taşımakla Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet Partisi hakkında şikayetvare olumsuz görüş beyan etmenin de ötesinde, hiç kimseyi yüceltmeyecek sözler söylemesi; yargıcın bireysel bağımsızlığını koruyamadığını, karar vermek zorunda olduğu ihtilafın taraflarından bağımsız kalamadığını, sadece bizatihi karar için değil, aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerli olan tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmayan eylemler içinde bulunduğunu, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde bulunmadığını; önüne gelme ihtimâli olan davalar hakkında, yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça adilanelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak yorumlarda bulunduğunu, hiçbir yoruma ihtiyaç göstermeyecek açıklıkta ortaya koymaktadır.

Somut olayda, ekte yer alan belgeler ve bu belgeler çerçevesinde kamuoyu önünde yapılan aleni tartışma ve değerlendirmeler karşısında, Sayın Başkan Haşim Kılıç'ın derin bir sessizliğe bürünerek, usulen yalanlama yoluna dahi gitmemiş olması, kamuoyunda ABD Ankara Büyükelçiliğine Cumhuriyet Halk Partisini şikayet eder mahiyetteki sözleri söylediği ve olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu ve dolayısıyla davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olduğu şeklinde anlaşılmış ve

Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu işbu davada bir yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin ciddi kuşkların yerleşmesine yol açmıştır.

25 Nisan 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde yapılan açılış konuşmasındaki şu sözler de Sayın Haşim Kılıç'a aittir:

"Anayasanın 175 inci maddesinde Anayasa değişikliği için öngörülen nitelikli çoğunluk anlayışının içinde, uzlaşmaya dönük örtülü bir yaklaşım olduğu düşünülebilirse de, bu, çoğunluğu elde edenlerin azınlıkta kalan diğer görüşleri ve farklılıkları yok sayma, dışlama ya da dayatma yolunu haklı kılamaz. Ancak, nitelikli çoğunluk dışındaki görüş sahiplerinin de bu gücü bloke etme, etkisizleştirme gibi davranış sergilemelerine de izin verilemez. Doğal hukukla örtüşen evrensel değerler üzerinde geniş katımlı bir iradeyi oluşturmak zor değildir. Yeter ki demokrasinin müzakere imkânlarından faydalanarak çözüm bulma iradesi samimiyetle ortaya konulabilsin. Toplumun tanıklığında ortaya konulan bu samimi duruşlar, çoğunlukçu, dayatmacı ve "ben yaptım oldu" noktasındaki düşünce sahiplerinin haksızlığını açıkça ortaya koyacaktır. Siyaset kurumları, geçmişte yaşanan fahiş hatalarla hesaplaşarak, sorunlara çözüm önerilerini cesaretle sunabilmelidirler. Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesi'ne dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır."

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı Haşim Kılıç'a göre, Anayasanın 175 inci maddesinde aranan nitelikli çoğunluk, uzlaşmaya dönük açık bir kural değil, sadece örtülü bir yaklaşım olarak düşünülebilir ve Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet partisinin, siyasal iktidarın çoğunlukçu, dayatmacı ve "ben yaptım oldu" anlayışıyla çıkardığı yasal düzenlemeleri, iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine götürmesi, "Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı"dır.

CHP'nin Anayasa Mahkemesine dava açmasına ilişkin olarak kamuoyunda kahve sohbeti düzeyinde sürdürülen güncel siyasi tartışmalar esnasında, sadece Anayasa Mahkemesine iptal davası açma yetkisi bulunan Anamuhalefet Partisini aşağılamayı ve toplum nezdinde itibarsızlaştırmayı değil, aynı zamanda Başkanı olduğu Yüksek Mahkemenin demokratik sistem içindeki işlevi ile Anayasal varlık nedenini de sorgulayan bu sözleri, herhangi bir siyaset insanı değil, Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı söyleyebilmiştir. Dahası bu sözler, günümüz Türkiye'sinin kâbusu olduğu üzere, dostlar arasında yapılan özel bir sohbetin ortam veya telefon dinlemesi suretiyle elde edilmesi ve medyaya servisi yoluyla kamuoyuna yansımamış; yazılı ve görsel tüm medyanın

takep ettiği Yüksek Mahkemenin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde -6223 sayılı Yetki Yasasının siyasal iktidarın sayısal çoğunluğuna dayalı olarak kabul edildiği 06.04.2011 tarihinden 20 gün sonra 25.04.2011 tarihinde- yapılmıştır.

Demokratik siyasal sistemlerde bir siyasi partinin muhatabı, diğer siyasi partilerdir. Bu bağlamda, herhangi bir siyasi parti hakkında siyasi değerlendirme, eleştiri ve suçlamaları yapacak olanların da halkın oylarına talip olan diğer siyasi partiler olacağında kuşku yoktur. Anayasasında demokratik hukuk devleti ile kuvvetler ayrılığı ilkelerini benimsemiş ve yargıç bağımsızlığı ile tarafsızlığına yer vermiş bir ülkede, Anayasa Mahkemesi Başkanının herhangi bir siyasi partiyi bırakınız suçlamayı, eleştirmesi dahi hiçbir şekilde mümkün olamaz. Hele bu suçlamanın, Başkanı olduğu Mahkemenin demokrasilerdeki işlevi ile varlık nedenini de yok sayarak Anayasa Mahkemesine dava açmak gibi Anayasal bir hakkın kullanımı, muhalefet görevinin bir parçası ve temel hak ve özgürlükler ile halkın çıkarlarını korumanın gereği ile ilgili olması, açıklanabilir olmanın uzağındadır.

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanının amacı ve hedefi, “kör kör parmağım gözüne” kadar açık ve herhangi bir yoruma ihtiyaç duymayacak kadar belirgin bir şekilde Anamuhalefet Partisini, “Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı” ile suçlaması; hukuksal konumu ve statüsü ile mesleki deneyimi göz önüne alındığında, ancak, Anamuhalefet Partisine karşı alt benliğe yerleşmiş katı önyargının, üst benliğin kontrol işlevini parçalayarak açığa çıkacak derecede güçlü olmasıyla mümkün olabilir ve bu durum tarafsızlığın yitirildiğinin en belirgin göstergesidir.

Öte yandan, Sayın Haşim Kılıç Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçildiği 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali başvurularına üye ve başkan sıfatıyla katılmıştır.

Bu Yetki Yasaları ve Anayasa Mahkemesi kararları ile Sayın Haşim Kılıç'ın kullandığı oylar şöyledir:

1) 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin açtığı davada, AYM 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı Kararı ile 3755 sayılı Yetki Yasasını, Anayasanın 91 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, karşıoy kullanmıştır.

2) 24.06.1993 günlü 3911 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı Kararı ile 3911 sayılı Yetki Yasası, “verilen yetkinin belirsiz olduğu”, “yetki yasasında bulunması

gereken ögeleri içermediği”, “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu olup olmadığına tespitinin olanaksız olduğu”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

3) 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı Kararı ile 3990 sayılı Yetki Yasası, “verilen KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olmadığı”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu”, “öngörülen amaç, konu ve kapsamın somut ve belirgin nitelikte olmadığı” gerekçeleriyle Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile İptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, iptali yönünde oy kullanmakla beraber, KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olması gerektiği görüşüne katılmamıştır.

4) 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı Yetki Kanununun iptali için TBMM Üyeleri Hasan KORKMAZCAN, Bülent ECEVİT ve 113 Milletvekilinin açtığı davada, AYM 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı Kararı ile 4109 sayılı Yetki Yasasını, “erkler ayrılığı”, “demokratik hukuk devleti” “yasama yetkisinin devredilemeyeceği” ilkelerine aykırı olduğu, “nerelerin il, nerelerin ilçe olacağı konusunda belirsizlik yarattığı”, “kapsam ve ilkelerinin belirsiz olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

5) 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı Kararı ile 4113 sayılı Yetki Yasasını, “yetki yasasında, çıkarılacak KHK’lerin konu, amaç, kapsam ve ilkelerinin belirgin ve somut biçimde gösterilmemesi”, “yasama yetkisinin devrini doğurması” gerekçeleriyle Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

6) 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL’in açtığı davada, AYM 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı Kararı ile 4183 sayılı Yetki Yasasını, “amaç, kapsam ve ilkelerin belirsiz olduğu”, “Bakanlar Kurulu’na geniş kapsamlı KHK çıkarma yetkisi verildiği”, “yürütme organına, TBMM’ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanındığı” gerekçeleriyle, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

7) 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararı ile 4588 sayılı Yetki Yasasını, "sınırlarının geniş ve belirsiz olması", "yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelmesi", "verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi" gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

8) 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 20.03.2001 tarihli ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı Kararı ile 4615 sayılı Yasanın 1 inci ve 2 nci maddelerinde yer alan "idari" ibaresini, "idarî hak kavramının, memurların ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal hakları dışında kalan tüm haklarını ifade etmesi nedeniyle belirsizlik içermesi", "idari haklara ilişkin düzenlemelerin Anayasanın 91 inci maddesindeki yasak alan içinde olması" "Malî ve sosyal haklar dışındaki idarî hak kavramı içinde nitelenebilecek konuların önemli, zorunlu ve ivedi durumlar kapsamında düşünülemeyeceği" gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak oyçokluğu ile iptal etmiş; Sayın Haşim Kılıç iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

9) 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Yetki Kanununun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı davada, AYM'nin 27.10.2011 tarihli ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7'ye 7 çıkması nedeniyle iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ'ın kullandığı oyun üstün sayılmasından dolayı iptal istemi reddedilmiştir.

Her dosyanın kendi içinde değerlendirilmesi gerekeceği kural olmakla birlikte, Sayın Haşim Kılıç'ın Yetki Yasaları konusunda 1993 yılından bu yana istikrar kazanmış görüşünden ve bu görüşlerindeki, "sınırlarının geniş ve belirsiz olması", "yürütme organına, TBMM'ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanınması" "verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi" gerekçelerinden dönerek iptal isteminin reddi yönünde oy kullanması, kamuoyunda AKP'yi Anayasa Mahkemesi Başkanının kurtarması şeklinde değerlendirilmiş ve bu değerlendirme Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin yerleşen ciddi kuşkuları pekiştirmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 59 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan, Başkan ve üyelerin istişari görüş ve düşüncesini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacaklarına ilişkin kural ile 60 ıncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, “Başkan ve üyeler tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabilirler.” hükmüne dayanarak Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç hakkında reddi hakim talebinde bulunuyoruz.

...

III- GEREKÇELER

1) 11.10.2011 Tarihli ve 665 Sayılı “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname”nin Tümü ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Ekindeki Listelerin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrasında, “Kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;” belirtildikten sonra 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında “hukuk devleti” ilkesine yer verilmiş; 6 ncı maddesinde, hiç kimse ve hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği kuralları getirilmiş; 87 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna “belli konularda” KHK çıkarma yetkisi verilmesi TBMM’nin görevleri arasında sayılmış; 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında da vurgulandığı üzere, Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM’ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendine özgü ve ayrı bir yetki olduğu anlaşılabilir. Dolayısıyla yetki yasalarının, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi doğuracak

biçimde yaygınlaştırılıp genelleştirilmemesi gerekir. KHK'ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulmak durumundadır.

Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni, "... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ..." biçiminde açıklanırken; Anayasa Komisyonu Başkanınca da, "Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur." denilerek aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.

Yetki yasasında Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulunun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. KHK'nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Anayasa Mahkemesinin 1990'lardan bu yana verdiği kararlarda, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermesi için, "ivedilik, "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması gerekeceğine yönelik içtihat oluşturduğu gözlenmektedir (06.02.1990 günlü ve E.1988/62, K.1990/3). Yüksek Mahkeme, 16.10.1993 günlü ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı kararında ise, "KHK'lar, ancak ivedilik isteyen belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konur." demiştir. İvedilik koşulu ile etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeleri taşımayan hususlarda KHK çıkarma yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği açıktır.

Nitekim; 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali için Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulardan, sonuncusu olan 6223 sayılı Yetki Yasası hariç, 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı, 24.06.1993 günlü

E: 2011/140, K: 2012/185

ve 3911 sayılı, 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı, 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı, 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı, 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı, 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Yasaları; Anayasa Mahkemesinin sırasıyla 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı; 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı; 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı; 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı; 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı; 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı; 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27, 20.03.2001 günlü ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkemenin anılan 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında;

“Anayasanın 87 nci maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa’yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayırık tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK’lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı ‘kamu mali yönetimi’ kavramı içinde değerlendirerek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu’na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın 87 nci maddesinde belirtilen ‘belli konu’larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen öğeleri de içermemektedir. Yasa’nın 1 inci maddesinde çıkarılacak KHK’lerin “kapsam” ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91 inci maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM’ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasanın 7 nci maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa’nın 2 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin “önemli, ivedi ve zorunlu” durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası’nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasa koyucu tarafından saptanmasıyla

olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1 inci maddesiyle 2 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

denilmiştir.

6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

(a) bendinde, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;" denildikten sonra; (1) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; (2) numaralı alt bendinde, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; (3) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına;

(b) bendinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına; "ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir." gibi belirsiz ve sınırsız ifadelere yer verilerek Yetki Yasasının amacı ortaya konmak istenmiştir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise, Yetki Yasasının kapsamına ilişkin olarak, "Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname;" denilip,

(a) bendinde, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak;" ifadesinden sonra, 19 alt bent halinde 19 yasa ve KHK sayılmış ve (20) numaralı alt bendinde, "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararname"nin

görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.” denilerek adeta teşkilatlanmaya ilişkin tüm yasa ve yasa gücünde kararname kapsama alınmak istenmiş;

(b) bendinde ise, “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;” denildikten sonra 6 alt bent halinde 5 yasa ve 1 KHK sayılmış ve (7) numaralı alt bendinde ise, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde” ifadesiyle de neredeyse tüm kamu personeli hakkında Bakanlar Kuruluna her türlü düzenlemede bulunma yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Oysa yetki yasalarının, Anayasanın belirlediği ögeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirleyerek Bakanlar Kurulu’na çerçeveyi çizmesi ve niteliği itibarıyla uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeleri kapsamaması gerekmektedir.

Çünkü, Yetki Yasası’nda Bakanlar Kurulu’na verilen yetkinin “amaç”, “kapsam” ve “ilkeleri”nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu’nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Ancak, 6223 sayılı Yetki Yasasının, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla geçiştirilerek, her okuyanın değişik şekillerde yorumlamasına açık hale getirilmiştir. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK’lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Herhangi bir yetki yasasının Anayasaya aykırı olmaması için Anayasadaki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin göz önünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Tüm bunlara ve kanun hükmünde kararnamenin, 12 Mart 1971 Askeri Müdahalesinden sonra 20.09.1971 tarihli ve 1488 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle

Anayasanın 64 üncü maddesine girdiğinden bu güne kadarki Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına rağmen; 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı “Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu”nun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı iptal davası sonucunda 6223 sayılı Yetki Yasası, AYM’nin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7’ye 7 çıkması nedeniyle, bu güne kadar istikrar kazanmış görüşünün aksine iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan ve bu Dava Dilekçesinin “Hakimin Reddi Talebi” bölümünde belirtilen nedenlerle reddi hakim talebinde bulunulan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ’ın kullandığı oydan dolayı iptal istemi OY ÇOKLUĞU ile reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre;

“... 6223 sayılı Kanununun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi”dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler” yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK’lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır. Yetki yasalarında, çıkarılması için izin verilen KHK’lerin konusunun belirlenmiş olması gerekmektedir. Bununla birlikte belirlenen bu konunun mutlaka dar kapsamlı olması gerektiği yönünde Anayasada herhangi bir kural bulunmamaktadır. Kaldı ki, yetki kanunlarında KHK’lerle düzenlenmesi için yetki verilen konunun kapsamının sınırlı mı yoksa geniş mi olduğu şeklindeki bir irdelemenin, sübjektif değerlendirmeleri ortaya çıkaracağı hususu, izahı gerektirmeyecek derecede açıktır. Ayrıca, konu ve kapsamın belirlenmiş olduğunun söylenebilmesi için, hangi yasalarda değişiklik yapılacağıın yetki kanununda mutlaka sayma yoluyla gösterilmesi de şart

değildir. Bu nedenle, dava konusu yasa kurallarında, bir kısım kanunların isimleri sıralandıktan sonra belirlenen bu iki konuyla ilgili "diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler"de de değışiklik yapılabileceğinin ifade edilmiş olması, konunun belirli olmadığı iddiasına dayanak teşkil edebilecek bir husus değildir. Zira konu ve kapsamın belirtilmiş olması kaydıyla, belirlenen bu konu ve kapsamın sınırları içine hangi yasa ya da KHK'lerin girdiğinin yetki yasasında sayma yoluyla gösterilmesi şart değildir. Bu husus 1961 ve 1982 Anayasalarının konuyla ilgili düzenlemelerinin karşılaştırılmasından da açıkça anlaşılmaktadır. Şöyle ki, 1961 Anayasasının konuyla ilgili 64 üncü maddesinde "Yetki veren kanunda ... yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin açıkça gösterilmesi" şartı aranmışken, 1982 Anayasasının 91 inci maddesinde böyle bir şarta yer verilmemiştir. Yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin yetki yasasında açıkça gösterilmesi şart olmadığına göre, hangi kanunlarda ya da KHK'lerde değışiklik yapılacağıın yetki kanununda sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir.

(...)

Bir başka anayasaya aykırılık iddiası ise, yetki yasası ve buna bağılı olarak KHK'ler çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun bulunmadığına ilişkindir. Dava konusu yetki yasasıyla çıkarılması için izin verilen KHK'ler olağan kanun hükmünde kararnamelerdir. Bu tür KHK'lerin çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla, yetki kanunlarının ve KHK'lerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde Anayasada öngörülmeyen yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün olmadığı gibi, neyin "önemli", "ivedi" ve "zorunlu" olduğuna anayasaya uygunluk denetimi yapan yargı organının karar vermesi de bu organın işlevine uygun değildir. Ayrıca bu kavramların sübjektif nitelik taşıdığı ve göreceli olduğu da açıktır. Bu nedenle, yetki yasası ve buna bağılı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasada öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir. Oysa yetki yasaları üzerindeki denetimin, Anayasada öngörülen çerçevenin sınırları içinde kalması gerekir. Bu nedenle, KHK çıkarılması için yetki verilen konunun acil, ivedi, önemli ve zorunlu olup olmadığının incelenmesine gerek görülmemiştir."

Bu dava dilekçesinde Yüksek Mahkemenin iki farklı kararından uzun alıntı yapılmıştır. Birincisi 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararı, diğeri ise 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı karardır.

İki karar arasındaki farklılıklar üzerine çok şey söylenebilir; söylenecektir. Özeti, Anayasa Mahkemesinin geçmişini inkâr ettiği ve çağdaş demokrasiyi yüceltmenin erdemine artık nefesinin yetmediğidir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre;

6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına;

Birincisi, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi' ve bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi" için Yetki Yasasında tek sayılan 19 adet kanun ve kanun hükmünde kararname ile bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

İkincisi ise, 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler' yapılması için" Yetki Yasasında sayılan 6 adet kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

girmektedir.

Başka bir anlatımla, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımını ve dolayısıyla bakanlık teşkilat yasalarını konu alan bütün yasa ve yasa gücünde kararnameler ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarını konu alan tüm personel kanunları ile kanun hükmünde kararnameler, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamındadır ve dolayısıyla teşkilat ve personeli konu alan tüm yasa ve yasa gücünde kararnamelerin Yetki Kanununun kapsamında olması, Anayasanın 87 nci maddesine göre "Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararnama çıkarma yetkisi vermek" anlamına geldiği gibi kapsamı da belirli olduğu için Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırılık oluşturmamaktadır.

Bu yorum, "Kamu hizmetlerinin kapsamı ile kamu hizmetlerini yürütecek her türlü kamu kurum ve kuruluşunun teşkilatı ile görev ve yetkilerini; bağlılık, ilgililik ve ilişkililik ilişkilerini; hizmet üretme süreçlerini; memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ve diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esasları ile mali, sosyal ve diğer her

türlü özlük hakları ile sorumluluklarını; kamu hizmetlerinin finansman biçimleri ile harcama usul ve esaslarını yeniden belirlemek amacıyla yürürlükte bulunan tüm kanun ve kanun hükmünde kararnelerde değişiklik ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kuruluna yetki vermektir." şeklindeki bir yetki yasaının da konusu ve kapsamı -6223 sayılı Yetki Yasasından daha da- belirgin, kısa, öz ve anlaşılabilir olduğundan, Anayasaya daha da uygun olacağı anlamına gelmektedir.

Bu yoruma, Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesi nedeninin, "... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ..." biçiminde açıklanması ile Anayasa Komisyonu Başkanının da, "Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur." biçiminde görüş bildirmesini de görmezden gelip, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarını da yok sayarak, "KHK çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada her hangi bir düzenleme yer almamaktadır." saptamasını da eklersek;

Seçimler yapıldıktan sonra Bakanlar Kurulunun hazırladığı yetki yasası tasarısına TBMM'nin yetki vermesini sağladıktan sonra -75'şer günlük bütçe süreci hariç- bir sonraki genel seçimler sonuçlanıp TBMM açılana kadar TBMM'yi kapatmak; acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durum olmadığı sürece de TBMM'yi toplantıya çağdırmamak gerekecektir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüş, net bir biçimde bunu söylemektedir.

Bu görüş, Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısımında kurulan Türkiye Cumhuriyetini değil, bambaşka bir devleti tanımlamakta; tanımlanana ne dendiği de herkes tarafından bilinmektedir.

Bakanlar Kurulu tarafından 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak 35 adet KHK çıkarılmış; bir tanesi yürürlükten kaldırıldığı için geriye yürürlükte 34 adet KHK kalmıştır.

Öyle ki, söz konusu KHK'lerin içeriğine girmeden isimlerinden de anlaşılacağı üzere, KHK'lerden bazıları daha bir ay yürürlükte kalmadan değişikliğe uğramıştır.

Bakanlar Kurulunun ülkemize yaşattığı kelimenin tam anlamıyla bir tür “yap-boz oyunu”dur. Yap-boz oyunu olmadığını hiç kimse ileri süremez. Ancak, yap-boz oyunları, okul öncesi çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için geliştirilen oyunlardır. Yap-boz oyunları ile okul öncesi çocukların, anlamsız parçaları zihinsel çaba göstererek anlamlı bütünlere dönüştürmeleri ve dolayısıyla zihinlerinde kurguladıkları bütüne ulaşabilmeleri için de her defasında yeniden deneyerek düşünme ve çözüm yolları üretme yetilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu ise, 6223 sayılı Yasayla aldığı yetkiye dayanarak, yap-boz oyununu Türkiye'nin hukuk sistemi üzerinde oynamaktadır. Kamu hizmeti yürütmekle görevli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapıları, kamu hizmeti üretme usul ve esasları, personel sistemi ve hizmet üretme süreçleri altüst edilmiştir. Yapılan düzenlemelerde 3046 sayılı Kanuna dahi uyulmamaktadır. Bakanlar Kurulu uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren alanlarda hiçbir hazırlığa dayalı olmadan kural koymakta, daha koyduğu kuralı uygulama ve sonuçlarını izleme ve değerlendirme aşamalarına geçmeden değiştirmekte; durmamakta, değiştirdiğini de değiştirmektedir. Hatta bu değişiklikleri 657 ve 662 sayılı KHK'lerde örneğine yer verildiği üzere aynı gün görevlerini düzenlediği kurumu, aynı gün kapatmaya vardırabilmektedir. Hiçbir hukuksal öngörülebilirlik olmadığı için de değiştirdiği değişikliği değiştirdiğinin üzerinde yarın başka bir değişikliğe gitmeyeceği de belirsizliğini korumaktadır.

Bakanlar Kurulunun hukuksal öngörülebilirliği ortadan kaldırması ve hukuksal belirsizlik yaratarak hukuk devleti ilkesine aykırı uygulamalar içine girmesini sağlayan ise, Anayasanın 7 nci maddesiyle Türk Milleti adına TBMM'ye verilen devredilemez nitelikteki yasama yetkisini kullanıyor olmaktan kaynaklanmaktadır.

Parlamento, Fransızca “parler”, İtalyanca “parlare” yani “konuşmak” masterlarından türetilmiş bir sözcüktür ve “konuşulan yer” anlamına gelmektedir. Demokrasilerde yasalar, uzun süreli ve çok yönlü araştırma, inceleme ve değerlendirmelere dayalı olarak ihtiyaçları ve çözüm yollarını tespitten sonra parlamentoların komisyon ve alt komisyonları ile genel kurulunda konuşularak, tartışılarak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile etkilenen toplumsal kesimlerin ve bunların temsilcisi örgütlerin görüşleri alınıp üzerinde asgari mutabakat sağlanmaya çalışılarak yasalasmaktadır. Demokratik devletin ve çağdaş demokrasinin özü budur.

Varlığını Anayasaya borçlu olan Anayasa Mahkemesinin bu yalın gerçeği görmezden gelerek tüm teşkilat ve personel yasalarının parlamenter süreç dışında yapılmasını, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci ve 91 inci maddelerine rağmen teşvik etmesinin, hukuksal hiçbir gerekçesi olamaz.

Kaldı ki, Anayasa yasama yetkisini Türk Milleti adına TBMM'ye vermiş ve bu yetkiye -Anayasanın 91 inci maddesindeki ayrık ve spesifik durum hariç- devredilmezlik atfetmiştir. Anayasa Mahkemesinin 91 inci maddeye ilişkin Danışma Meclisinde ileri sürülen görüşler ile Anayasanın Başlangıcı ve Birinci Kısmında kurulan demokratik parlamenter sistemin niteliğinden hareketle öngördüğü ve içtihat haline getirdiği "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmediği alanlarda 6223 sayılı Yasayla Bakanlar Kuruluna konu ve kapsamı sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi ve Bakanlar Kurulunun da bu yetkiyi "yap-boz oyunu" oynar gibi kullanması, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan parlamenter demokratik sisteme karşı girişilmiş örtülü bir yürütme organı darbesidir. Bu örtülü darbenin siyasal iktidarın yasama organındaki sayısal üstünlüğüne dayalı olarak yasama organının bilgisi ve ilgisi dahilinde yapılıyor olması, yapılanın Anayasanın özü ve sözüyle bağdaşmayan siyasal bir darbe olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bunun en açık, bariz ve doğrudan örneklerine Yüce Mahkemeye açılan iptal davalarında yer verilmişti. 662 sayılı KHK de bunlardan birini oluşturmaktadır.

02.11.2011 tarihli ve 28103 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 11.10.2011 tarihli ve 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK ile,

3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda,

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda,

657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

4857 sayılı İş Kanununda,

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda,

5544 sayılı Mesleki Yeterlik Kurumu Kanununda,

olmak üzere 7 yasa da değişiklikler yapılmıştır.

Bilindiği üzere yasaların lafzi yorumunda dahi kısım, bölüm, madde, fıkra, bent, alt bent silsilesi ve bütünlüğü büyük bir önem taşımaktadır. Bir alt bendin ilgili olduğu bent, bendin ilgili olduğu fıkra, fıkranın ilgili olduğu madde, maddenin ilgili olduğu bölüm, bölümün ilgili olduğu kısım bağlamında değerlendirilmesi genel kuraldır.

6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamı, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, "Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak; (1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (...) (19) 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, (20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilişkilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve düzenlemeleri kapsar." şeklinde hüküm altına alınmış; (b) bendinde ise, "Kamu Kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak; (1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (...) (7) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde, yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar." denilmiştir.

Yasanın 1 inci maddesinin gerekçesinde de aynen, "Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararnama çıkarma yetkisi verilmektedir." ifadelerine yer verilmiştir.

Oysa, 665 sayılı KHK ile değişiklik yapılan yukarıda sıralı yasalardan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu dışında hiç biri 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına ilişkin 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan 19 adet yasa ve yasa gücünde kararname ile (b) bendinde sayılan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnameler arasında sayılmamıştır.

657 sayılı Kanun, 6223 sayılı Kanunun kapsamında olmakla birlikte, 657 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan ve dolayısıyla yetkisiz düzenleme yapılan 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunda yapılan değişikliklere bağlı değişikliklerdir. Asıl değişiklik hükümsüz kalınca bağlı değişikliğin de hükümsüz olacağı tabidir.

Öte yandan, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına ilişkin 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan 19 adet yasa ve yasa gücünde kararname ile (b) bendinde sayılan 6 adet yasa ve yasa gücünde kararname arasında sayılmayan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin, 6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin kapsama ilişkin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin (20) numaralı alt bendinde yer alan, "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," ifadesi ile (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde yer alan "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde," ifadesi kapsamı içinde oldukları da ileri sürülemez. Çünkü, (20) ve (7) numaralı alt bentler içinde değerlendirilebileceği ileri sürülür ise bu durum, (20) numaralı alt bentten önce sayılan 19 alt bendin ve (7) numaralı alt betten önce sayılan (6) alt bendin boşu boşuna sayıldıkları anlamına gelir ki, yasa koyucuyu boş işlerle uğraşan bir angarya merkezi değildir. Yasa koyucunun kapsamı geniş tutmak için bu yolu seçtiği ileri sürülüyor ise, 25 yasayı sayan yasa koyucunun, eğer kapsama almak istiyor ise örneğin 2500 yasayı da sayabileceğini ve saymasının önünde de hukuki ve fiili hiçbir engelin bulunmadığını kabul etmek gerekir.

Diğer yandan, bu değerlendirme kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin olsun olmasın -2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanunu, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 26.04.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 05.05.1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu vb. dahil- tüm teşkilat ve usul kanunları ile KHK'lerin, (20) numaralı alt bendin;

personelerle ilişkin hükümler taşıyan tüm kanun ve KHK'lerin ise (7) numaralı alt bendin kapsamı içinde olduğu gibi Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısmında kurulan Türkiye Cumhuriyetinin temel özellikleriyle bağdaşmayan bir iddia olmaktan öteye geçemez.

Çünkü, bu durumda yasakoyucunun (1)'den (19)'a kadar 19 adet ve (1)'den (6)'ya kadar 6 adet yasa ve yasa gücünde kararnameyi saymak yerine, doğrudan, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürürlüğe girecek kanun ve kanun hükmünde kararnameler de dahil olmak üzere tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," ile "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürürlüğe girecek kanun ve kanun hükmünde kararnameler de dahil olmak üzere tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde," demesi gerekirdi.

6223 sayılı Yetki Yasasının yürürlüğe girişinden sonra yürürlüğe girecek kanun ve KHK'ler de dahil tüm yasa ve yasa gücünde kararnameleri kapsamına alan bir düzenleme nasıl ki, Anayasanın 91 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, yetki kanununun çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını ve ilkelerini göstereceği kuralı ile Başlangıcının dördüncü fıkrası, 2 nci maddesi ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceğine ilişkin 7 nci maddesi karşısında Anayasal koruma göremeyecek ise, aynı anlama gelen bir yorumun da aynı gerekçelerle koruma göremeyeceği açıktır.

Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, Yetki Yasası'nın Anayasanın belirlediği öğeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması, verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirlemesi ve dolayısı ile söz konusu istisnai yetki ile Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan yasama yetkisi kapsamında Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır.

Yürürlüğe girecek olanlar da dahil tüm teşkilat, personel ve usul yasalarına ilişkin düzenleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, hiç tartışma yoktur ki yasama yetkisinin devridir. Aksine bir düşünce, TBMM'nin ve dolayısıyla kuvvetler ayrılığına dayalı demokratik rejimin varlığının ve gerekliliğinin tartışmaya açılarak inkarı kadar, Anayasa Mahkemesinin varlığının ve gerekliliğinin de tartışmaya açılarak inkarı anlamına gelir.

Ayrıca, 22.05.2005 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu, bakanlık teşkilat kanunu olmayıp, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenleyen bir usul kanunudur. 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, aynı şekilde bakanlık teşkilat kanunu değil, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen bir usul kanunudur.

Bu bağlamda, 4857 sayılı İş Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamı içinde olmadığı her türlü tartışmanın dışındadır.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre;

6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına;

Birincisi, “‘Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi’ ve bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi” için Yetki Yasasında tek tek sayılan 19 adet kanun ve kanun hükmünde kararname ile bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

İkincisi ise, ‘Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler’ yapılması için” Yetki Yasasında sayılan 6 adet kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler; girmektedir.

21.09.2006 tarihli ve 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, bakanlık teşkilat kanunu değil, ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi kamu tüzel kişiliğine sahip, özel bütçeli ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Mesleki Yeterlilik Kurumunun kanunudur.

16.05.2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu da bakanlık teşkilat kanunu değil, sosyal güvenlikle ilgili görevleri yürütmek üzere, kamu tüzel kişiliğine haiz, idari ve mali özerkliğe sahip ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumunun kanunudur.

25.06.2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu, istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, idari ve mali özerkliği olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu Türkiye İş Kurumunun kanunudur.

5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu, bakanlık teşkilat kanunu olmayıp Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşların teşkilat kanunu olduğundan ve söz konusu Kanunlarda yapılan değişiklik ve yeni düzenlemeler de "bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi" ne ilişkin olmayıp, teşkilatı ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin olduğundan; 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamına girmemektedir.

Anayasa Mahkemesinin, 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşle yaptığı geniş yorumu daha da genişleterek söz konusu 5502, 5544 ve 4904 sayılı Yasaları, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında değerlendireceği düşünülmemektedir.

Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda hukuksal tasarruflara girilerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, 665 sayılı KHK ile değişiklik ve yeni düzenlemeler yapılan söz konusu yasalar uzun süredir yürürlükte ve yürürlüğe girdikleri tarihten, söz konusu değişikliklerin yapıldıkları tarihe kadar değiştirilmelerini "zorunlu" kılan "ivedi" ve "önemli" bir durum ortaya çıkmamıştır. 665 sayılı KHK'nin Bakanlar Kurulunca kabul

edildiği 11.10.2011 tarihinde, o gün, hemen ve aniden değiştirilmezler ise kamu hizmeti ve faaliyetlerin, bundan şu ya da bu şekilde olumsuz etkileneneği, “ivedilik, “zorunluluk” ve “önemlilik” durumu da söz konusu değildir. Bu bağlamda iptali istenen 665 sayılı KHK'nin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekleri, Anayasanın 91 inci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 02.11.2011 tarihli ve 28103 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 11.10.2011 tarihli ve 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki Listeler, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

2) 11.10.2011 Tarihli ve 665 Sayılı “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname”nin 3 üncü Maddesiyle Değiştirilen 3146 Sayılı Kanununun 15 inci Maddesinin İkinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında, İş Müfettişi Yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları, İş Müfettişliğine yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle belirleneceği belirtilmektedir.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millettin olduğu; Türk Milletinin, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanacağı; egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde; yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği kurallarına yer verilmiş ve böylece memuriyete girişten emekliliğe kadar memuriyet statüsünün kanunla düzenlenmesi esası benimsenmiştir.

Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 gün ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı Kararında da belirtildiği üzere, yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur.

Öte yandan Anayasanın 128 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür." denilmektedir.

İptali istenen fıkrada, İş Müfettişi ve Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları bağlamında yapacakları denetimlerin, Devletin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olması nedeniyle ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yerine getirileceği ve söz konusu denetim elemanlarının da bu kapsamda bulunduğu açıktır.

Usul ve esasları ile ilkeleri 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede gösterilmeden, idareye bırakılan düzenleme yetkisinin, asli bir düzenleme yetkisi olduğu açıktır. Yürütme ve idarenin Anayasada belirtilen ayırık durumlar dışında düzenleme yetkisi aslî değil, ikincildir; yani, sınırları yasayla çizilmiş bir alandadır. Anayasanın 123 üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesi, yasamanın, bir alanı temel ilkeleriyle belirlemesi, düzenlemesi; ondan sonra da, yürütmenin, bu çerçevesi çizilmiş alanda düzenleyici birtakım işlemler yapabilmesini gerektirir. Anayasanın 7 nci maddesine göre yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir ve bu yetki devredilemez.

Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 gün ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı Kararında da belirtildiği üzere, yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel

esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, “yürütme yetkisi ve görevi anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir” hükmünün anlamı da budur.

Bu durumda, İş Müfettişi Yardımcılarının mesleğe alınmalarına ilişkin giriş ve yeterlilik sınavlarının usul ve esasları, İş Müfettişliğine yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, Başkanlığın çalışma usul ve esaslarının yasa ile düzenlenmesi gerekirken, bu hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceğinin öngörülmesi, Anayasanın 7 nci ve 128 inci maddesindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası, Anayasanın 7 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 11.10.2011 Tarihli ve 665 Sayılı “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname”nin 7 nci Maddesiyle 3146 Sayılı Kanuna Eklenen Geçici 15 inci Maddesindeki, “... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler.” İfadesinin Anayasaya Aykırılığı

665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2 nci maddesi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı, Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü kadrosunda bulunanlar görevlerinden alınarak Kanuna ekli (7) sayılı listeye ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına atanmakta; 7 nci maddesiyle 3146 sayılı Kanuna eklenen geçici 15 inci maddesi ile ise, Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanların, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilebileceğine yer verilmektedir.

3046 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde, Bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere özel yeteneği olanlardan bakanlık müşavirleri bulunabileceği ve Bakanlık müşavirlerinin bakanlık makamına bağlı oldukları hüküm altına alınmış; 3146 sayılı Kanununun 18 inci maddesinde de

aynen, “Bakanlıkta, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere otuz Bakanlık Müşaviri görevlendirilebilir. Bakanlık müşavirleri Bakanlık makamına bağlıdır.” denilmiştir.

657 sayılı Kanunda ise, memuriyet kadroları; kadro unvanı, görev unvanı, hizmet sınıfı ve mesleki kariyerlerine göre sınıflandırılmış; 33 üncü maddesinde kadrosuz memur çalıştırılmayacağı; 39 uncu maddesinde, 657 sayılı Kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemeyeceği; 45 inci maddesinde ise hiçbir memurun sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılmayacağı kurallarına yer verilmiştir.

Hukuksuz bir biçimde, Bakanlık Müşavirliği kadrolarına atanmış bulunanlara, Bakanlık Müşavirliğine ilişkin görevler de yaptırılmayarak, hizmet sınıfları ile meslek kariyerlerinden unvanlı veya unvansız hangi kadrolara ait hangi görevleri yürütecekleri de belirtilmeden, Bakana tanınan sınırsız bir yetki kapsamında, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilecekleri gibi belirsiz bir görevlendirmeye tabi tutularak hukuki güvenliklerinin ortadan kaldırılması, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

Bakana tanınan söz konusu yetki bağlamında, Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı iken, 665 sayılı KHK ile Bakanlık Müşavirliğine atanan müfettiş kariyerli kamu görevlisi, Bakanlık veya bağlı ya da ilgili kuruluşlarında “tahsilat şefi” olarak görevlendirilebilecek ve tahsilat servisinde çalıştırılabilecektir.

Yasa koyucu, Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerini kanunla düzenlerken, Anayasanın 11 inci maddesi gereğince, Anayasanın diğer hükümlerine de uygun hareket etmek zorundadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri arasında, hukuk devleti ilkesine de yer verilmiştir. Hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan devlettir.

Yasakoyucunun adaletsiz, hakkaniyete aykırı kazanılmış hakları gasp eden ve hukuk güvenliğini ortadan kaldıran söz konusu düzenlemesi Anayasanın hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Kişi ve kuruluşların devlete güven duymaları, maddi ve manevi varlıklarını korkusuzca geliştirebilmeleri, temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri ancak hukuk güvenliği ve üstünlüğü sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde gerçekleştirilebilir.

Hukuk güvenliği ilkesi ise, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesi, tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesidir. Hukuk güvenliği ikesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir.

Hukuk güvenliği ilkesi, akşam yatağına Anayasa Mahkemesi üyesi olarak yatan kişinin sabahleyin uykusundan, yargı organının teşkilat ve görevlerini yeniden düzenliyoruz görüntüsü altında "Adalet Bakanlığı Müşaviri" olarak uyandırılmamasını; ertesi gün de eline Diğor Hakimliğinde görevlendirildiğine ilişkin görevlendirme yazısı verilmemesini gerekli kılar.

Sosyal hukuk devleti, toplum ve çalışma yaşamında adalete ve eşitliğe dayalı bir hukuk düzeni kurmak; kazanılmış hakları korumak durumundadır. Hukukta kazanılmış hakların korunması, hukuki güvenliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür.

Öte yandan, Anayasanın dördüncü bölümünün siyasi haklar ve ödevler kapsamındaki 70 inci maddesinde düzenlenen kamu hizmetine girme hakkı, söz konusu hizmete girenlerin görevlerinde kalma hakkına da güvence oluşturmakta ve siyasi haklar ve ödevler, Anayasanın 91 inci maddesine göre kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde bulunmaktadır.

Kişilerin statü hukukuna göre elde ettikleri kariyer meslek unvanlarının ellerinden alınması ve görevlerini mesleki statülerinde ve mesleki unvanlarıyla sürdürmelerinin engellenmesi, Anayasanın 70 inci maddesine aykırı olmanın yanında bunun kanun hükmünde kararname ile yapılması, ayrıca 91 inci maddesindeki kuralla da bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesiyle 3146 sayılı Kanuna Eklenen geçici 15 inci maddesindeki, "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler." İfadesi, Anayasanın 2 nci, 70 inci ve 91 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

4) 11.10.2011 Tarihli ve 665 Sayılı "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin 16 ncı Maddesiyle 4904 Sayılı Kanununun 3 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasına Eklenen (g) Bendinin Anayasaya Aykırılığı

665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesiyle 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapmak görevi Türkiye İş Kurumuna verilmektedir.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, Türkiye İş Kurumunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olup, özel hukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî bakımdan özerk bir kamu kuruluşu olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükme göre Türkiye İş Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatı içinde bir başkanlık değil, bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olarak Bakanlığın ilgili kuruluşudur ve Devlet tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişiliğe sahip olmanın yanında, idari ve mali özerkliği vardır ve ayrıca özel hukuk hükümlerine tabidir.

Anayasada özerklik tanımı yapılmamakla birlikte Anayasanın 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği; ikinci fıkrasında da idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanacağı kurallarına yer verilmiştir.

Bu bağlamda, idari ve mali özerklik bir yerinden yönetim ilkesidir. İdari özerklik, kişi ve kuruluşların, kendi faaliyetlerine ilişkin kararları alma ve uygulama konusunda gerekli yetkiyle donatılmış olma; mali özerklik ise, yürüteceği faaliyetlere ilişkin gerekli ve yeterli mali kaynaklara sahip olma anlamına gelmektedir. Kamu kuruluşlarına idari ve mali özerklik tanınmasının nedeni faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır.

Ayrı kuruluş yasası, ayrı bütçesi, Devlet tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişiliği ve idari ve mali özerkliği bulunan Türkiye İş Kurumu ile ilgili olduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilişkisi vesayet ilişkisidir ve Bakanlığın Türkiye İş Kurumu üzerinde vesayet denetimi yetkisi vardır. Ancak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapmak görevinin

Türkiye İş Kurumuna verilmesi, tüzel kişilik ile idari ve mali özerkliğe sahip olmakla bağdaşmayan ve vesayet ilişkisini hiyerarşik ilişkiye dönüştüren bir nitelik taşımakta ve bu yanıyla Anayasanın 123 üncü maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Çünkü, Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerinin Türkiye İş Kurumunun taşra teşkilatı eliyle yürütülecek olması, her görev işgücü ve kaynak tahsisini gerektireceğinden, Türkiye İş Kurumunun kaynaklarının Bakanlık tarafından harcanmasına yol açacak ve hiyerarşik olarak da Türkiye İş Kurumunun taşra teşkilatını, Bakanlığın taşra teşkilatına dönüştürecektir. Bu durumun idari ve mali özerklikle bağdaşmazlığı ortadadır.

Öte yandan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kamu hukukuna, Türkiye İş Kurumu ise özel hukuk hükümlerine tabidir. Özel hukuk hükümlerine tabi Türkiye İş Kurumunun, Bakanlığın kamu hukukuna tabi faaliyetlerini taşrada yürütürken, hizmetten doğabilecek hukuki uyumsuzluklarda hangi hukukun uygulanacağı ise hukuki belirsizlik oluşturmaktadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda "belirlilik" gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için de hukuki belirlilik gereklidir. Bakanlığın kamu hukukuna tabi faaliyetlerini, özel hukuk hükümlerine tabi Türkiye İş Kurumunun yürütecek olması, hukuki belirsizlik yarattığından Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesiyle 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi, Anayasanın 2 nci ve 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

5) 11.10.2011 Tarihli ve 665 Sayılı "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Geçici 2 nci Maddesinin (1), (2) ve (9) Numaralı Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı ve Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı; Bölge Müdürü ve

Bölge Müdür Yardımcısı; Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü; Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünde İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İşgücü Uyum Dairesi Başkanı, İstihdam Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı ve İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı ile İl Müdürü kadrolarında bulunanların görevlerine hiçbir işleme gerek kalmaksızın yasayla son verilmekte; (2) numaralı fıkrası ile, görevlerine son verilenlerden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı, Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü kadrosunda bulunanlar ekli (7) sayılı listeyle ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına; İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İşgücü Uyum Dairesi Başkanı, İstihdam Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı ve İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı kadrosunda bulunanlar ekli (8) sayılı listeyle ihdas edilen Müşavir kadrolarına; İl Müdürü ve Bölge Müdür Yardımcısı kadrosunda bulunanlar ekli (8) sayılı listeyle ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılmakta; (9) numaralı fıkrasında ise atanmış sayılanların mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

665 sayılı KHK'nin 8 inci maddesi ile 3146 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde, Bakanlık teşkilâtı ile bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmekle görevli "Teftiş Kurulu Başkanlığı" yürürlükten kaldırılmış; Bakanlıkta, çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çerçevesinde çalışma hayatına ilişkin teftiş, inceleme soruşturma yapmak üzere "İş Teftiş Kurulu Başkanlığı" kalmıştır.

Öte yandan, 665 sayılı KHK'nin 26 ncı maddesiyle 4709 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen Teftiş Kurulu Başkanlığı yürürlükten kaldırılmış ve 16 ncı maddesiyle 4904 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendiyle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının "mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yürütmek" Türkiye İş Kurumunun taşra teşkilatına görev olarak verilmiştir.

665 sayılı KHK'nin 9 uncu maddesiyle de 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (g) bendinde yer alan "Sosyal Sigortalar Genel Müdürü" ibaresi, "Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürü, Sigorta Primleri Genel Müdürü" olarak değiştirilmiş ve 10 uncu maddesiyle de 5502 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının ana hizmet birimleri arasına (a) ve (b) bendi olarak "Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü" ve "Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü" olarak iki yeni genel müdürlük eklenmiştir.

27.09.1984 tarihli ve 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş Esasları Hakkında Kanununun 12 nci maddesinde bakanlık ve bağlı kuruluşların merkez teşkilatındaki kurulacak danışma ve denetim birimleri arasında (a) bendinde Teftiş Kurulu Başkanlığına yer verilmiş; 23 üncü maddesinde, Teftiş Kurulu Başkanlığına, bakanın emri veya onayı üzerine bakan adına, (a) bakanlık teşkilatı ile bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek, (b) bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve bakana sunmak, (c) özel kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak görevleri verilmiş; “Bağlı ve ilgili kuruluş birimleri” başlıklı 33 üncü maddesinde ise, “Bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarındaki danışma, denetim ve yardımcı birimlerinin görevleri bakanlık merkez teşkilatındaki benzer birimlerin görevleri esas alınarak kanunla düzenlenir.” denilmiştir.

Bakanlıkların kurulmasına ilişkin temel kanun olan ve bakanlıkların kurulması, görevleri, yetkileri ve teşkilatını düzenleyen 3046 sayılı Kanunun “Bakanlıkların kurulması” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında, “Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, mevcut bakanlıkların bölünmesi veya birleştirilmesi, bakanlıkların görevleri, yetkileri ve teşkilatı bu Kanun esaslarına göre düzenlenir.” kuralına yer verilmiştir.

Dava Dilekçesinde, 665 sayılı KHK'nin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddelerinin iptali istendiğinden Yüksek Mahkeme, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurullarının kapatılması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teftiş Kurulu/Rehberlik ve Denetim Başkanlığı olmamasının Anayasaya aykırılığını 3046 sayılı Kanun bağlamında değerlendirecektir.

Ancak, söz konusu Teftiş Kurullarının kapatılması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının taşra teşkilatı görevlerinin Türkiye İş Kurumunun taşra teşkilatı tarafından yürütülecek olması ve Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünden iki genel müdürlük çıkarılmış olması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı, Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü kadrosunda bulunanların “Bakanlık Müşaviri” kadrolarına; İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İşgücü Uyum Dairesi Başkanı, İstihdam Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı ve İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı kadrosunda bulunanların “Müşavir” kadrolarına; İl Müdürü ve Bölge Müdür Yardımcısı kadrosunda bulunanların ise “Araştırmacı” kadrosuna atanmalarına gerekçe oluşturamaz.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçman, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasanın ve yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukukî güvenliğin bir sonucu da kazanılmış haklara saygı gösterilmesi ilkesidir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş olan haktır. Kişilerin hukuk düzenine güvenerek elde ettikleri hakların sonradan çıkarılacak yasal düzenlemelerle ihlal edilmemesi bu ilkenin gereğidir. Aksine düzenleme Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturur.

657 sayılı Kanunun Temel ilkeler başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde kariyer, Devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır şeklinde; liyakat ise, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır şeklinde tanımlanmıştır.

655 sayılı KHK'nin geçici 2 nci maddesiyle görevlerinden alınarak "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı" görevlerine atananlar, söz konusu görevlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldiğine ve dolayısıyla bu görevler kendileri yönünden hukuken kesinleşerek kişisel alacak niteliğine dönüştüğüne göre, bu görevleri statü hukukuna göre yürüten kamu görevlilerinin yasayla görevlerinden alınarak "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı" gibi pasif görevlere atanmaları, Yasanın öngördüğü güvenliklerinin ortadan kaldırılarak, statü hukukunun gereği olan kazanılmış haklarının ellerinden alınması demektir. Dolayısıyla, kazanılmış hakları ortadan kaldıran söz konusu düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Anayasanın 36 ncı maddesinde, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; 125 inci maddesinde ise, idarenin her türlü eylem ve işleme karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

Kamu görevlilerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkelerine göre yükseldikleri ve hukuki güvenliğe sahip kılındıkları kadro görev unvanlarından, "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı" görevlerine olağan hukuki yol olan idari işlemle atamalarının yapılması durumunda kullanabilecekleri Anayasal güvence altındaki hak arama özgürlüğü ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarının, Yasayla atanmaları suretiyle ellerinden alınması Anayasanın 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırıdır.

Anayasanın 91 inci maddesinde, Anayasanın ikinci kısmının ikinci bölümünde düzenlenen kişi hakları ve ödevlerinin kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyeceği kuralına yer verilmiş, Anayasanın hak arama hürriyeti başlıklı 36 ncı maddesi ise Anayasanın ikinci kısmının ikinci bölümünde düzenlenmiştir. Bu bağlamda hak arama özgürlüğünü ortadan kaldıran iptali istenen düzenlemeler, Anayasanın 91 inci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Öte yandan geçici 2 nci maddenin (9) numaralı fıkrasında, (1) numaralı fıkra ile görevlerinden alınıp (2) numaralı fıkra ile "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı" kadrolarına atanan kamu görevlilerinin mali hakları düzenlenmiş ve mali haklarının korunduğu gibi bir izlenim yaratılmıştır.

Ancak fıkroda, "toplam net tutarının" ibaresinden sonra parantez içinde "bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır" ifadesine yer verilerek, kadro görev unvanlarına ait aylık net hak edişleri sabitlenmiştir. Bu durumda örneğin genel müdürün en son aldığı net maaşı 100 TL ve "Bakanlık Müşaviri"nin maaşı ise 90 TL ise aradaki 10 TL içinde bulunulan ayda tazminat olarak ödenerek maaşı yine 100 TL olacak; örneğin yıllık %11 oranındaki enflasyonun maaşlara yansıtılmasından dolayı bir sonraki ay genel müdür maaşı 111 TL, "Bakanlık Müşaviri"ni maaşı da 100 TL olduğunda ise, net maaş sabitlendiğinden dolayı, genel müdür iken, yasayla Bakanlık Müşaviri görevine atanan kişiye herhangi bir ödemede bulunulmayacak, kişinin maaşı nominal olarak yine 100 TL olurken; reel olarak 90 TL'ye gerileyecektir. Dolayısıyla kazanılmış statü kaybının yanında kazanılmış mali hak kaybı da söz konusu olduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bu açıdan da bağdaşmamaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2 nci maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 36 ncı, 91 inci ve 125 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1) 665 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre de, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında değildir ve Yetki Yasasının amaç ve ilkeleriyle bağdaşmaması yanında Anayasanın öngördüğü “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” şartlarını da taşımamaktadır. 665 sayılı KHK'nin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Listelerin yürürlüğünün durdurularak kamu hizmetinden yararlanan tüm yurttaşlar ile vergi mükelleflerinin ileride telafisi mümkün olmayan zarar ve ziyanlardan korunması gerekeceği değerlendirilmektedir.

2) 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasıyla, İş Müfettişi Yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları, İş Müfettişliğine yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle belirlenecek olması, denetimin bağımsızlığı ile tarafsızlığını tehdit ederek hukuk devletine olan güveni sarsacak ve kamu kaynaklarının etkinlik verimlilik ve tutumluluk ilkelerinden uzak ve usulsüzce harcanmasına yol açarak ileride telafisi imkansız zarar ve ziyanlara neden olacaktır.

3) Anayasaya ve hukukun evrensel ilkelerine aykırı bir şekilde görevlerinden alınarak “Bakanlık Müşaviri” kadrolarına atananların, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilecek olmaları, söz konusu kişilerin hukuk güvenliklerini ortadan kaldırarak ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına neden olacaktır.

4) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapmak görevi Türkiye İş Kurumuna verilmesi, hukuki sorunlara yol açarak ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlar doğuracaktır.

5) Kamu görevlilerinin kazanılmış statüleri ile mali haklarının yasayla ellerinden alınması, ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına neden olmuştur.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti olmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

02.11.2011 tarihli ve 28103 (1. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 11.10.2011 tarihli ve 665 sayılı "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin;

I) İptal davasıyla ilgili ilk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Kanununun 59 uncu ve 60 nci maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddine,

II) 1) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Listeler, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine;

2) 3 üncü maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası, Anayasanın 7 nci ve 128 inci maddelerine;

3) 7 nci maddesiyle 3146 sayılı Kanuna eklenen geçici 15 inci maddesindeki, "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler." İfadesi, Anayasanın 2 nci, 70 inci ve 91 inci maddelerine;

4) 16 nci maddesiyle 4904 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi, Anayasanın 2 nci ve 123 üncü maddelerine;

5) Geçici 2 nci maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 36 ncı, 91 inci ve 125 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen kuralları şöyledir:

MADDE 1- 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.*

"Bakan bu yetkisini İş Müfettişleri, bağlı ve ilgili kuruluşların müfettişleri ve uygun göreceği diğer personel aracılığıyla kullanabilir."

MADDE 2- 3146 sayılı Kanununun 12/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 12/A- Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren, Avrupa Birliği ile ilgili konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapmak, toplantılara katılmak, Avrupa Birliği-Türkiye ortaklık organlarında alınan kararlar ile ilgili olarak uyum ve uygulama çalışmalarını yürütmek ve Bakanlık birimleri arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Avrupa Birliği programları ve Avrupa Birliğinden sağlanan destekler çerçevesinde Bakanlığın faaliyet alanına giren konulardaki dış kaynaklı projelerin program, bütçe ve uygulanmasına ait işleri yürütmek.

c) Bakanlığın Avrupa Birliği, yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla insan kaynaklarının geliştirilmesi alanında yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu, yürütülmesini ve kontrolünü sağlamak.

d) İlgili mevzuat, Avrupa Birliği müktesebatı ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde operasyonel programları hazırlamak, yürütmek ve fonların uygulanmasını koordine etmek, yapısal fonların kullanımı için gerekli hazırlıkları yapmak.

e) Desteklenecek proje ve faaliyetlere ilişkin olarak; projelerin seçimini yapmak, önceliklendirmek, ihale ve sözleşmelerini yapmak ve yürütülmesini sağlamak, ödemelerini gerçekleştirmek ve muhasebeleştirmek, buna ilişkin kontrol, izleme ve değerlendirmeleri yapmak.

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 3- 3146 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (h) bendi (j) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“h) 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu uyarınca işyerlerinde inceleme yapmak, iş ve işlemlerini teftiş etmek.

i) Kayıtdışı istihdamla mücadele etmek, bu amaçla sektörel analizlere dayalı denetimleri yürütmek ve bu konularda alınması gerekli tedbirleri önermek.”

“İş Müfettişi Yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları, İş Müfettişliğine yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 4- 3146 sayılı Kanununun 28 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık, mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini Bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının taşra teşkilatları aracılığıyla yürütür. Bakanlık hizmet birimleri bu görevlerin yürütülmesi için bağlı ve ilgili kuruluşlarının taşra teşkilatına doğrudan talimat verebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 5- 3146 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına “Bakanlık merkez teşkilâtında” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bağlı ve ilgili kuruluşlarında” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 3146 sayılı Kanununun 39 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşletmelerin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri ve denetimi ile ilgili hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü zerine Bakanlıkça ıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- 3146 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Herhangi bir nedenle boşalmaları halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilecek olan Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilebilir.”

MADDE 8- 3146 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan *“Bakanlık Teftiş Kurulu hariç”* ibaresi, 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 14 üncü maddesi ve eki (1) sayılı cetvelin *“Danışma ve Denetim Birimleri”* stnunda yer alan *“1. Teftiş Kurulu Başkanlığı”* ibaresi ile eki (2) sayılı cetvel yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (g) bendinde yer alan *“Sosyal Sigortalar Genel Müdürü”* ibaresi *“Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürü, Sigorta Primleri Genel Müdürü”* şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 5502 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başkanlığın ana hizmet birimleri şunlardır:

a) Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

b) Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü.

c) Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü.

) Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü.

d) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı.

e) Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığı.”

MADDE 11- 5502 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 13- Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğüünün görevleri şunlardır:

a) Sosyal güvenlik mevzuatında yer alan emeklilik işlemlerini yürütmek.

b) Sigortalı ve hak sahiplerine yönelik hizmetlerin ve her türlü iletişimin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak.

c) 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı Kanun, 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Kanun, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun, 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun, 28/2/1985 tarihli ve 3160 sayılı Kanun, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanun, 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Kanun, 16/12/1960 tarihli ve 168 sayılı Kanun hükümleri ile yılı bütçe kanunlarına ekli cetvellerde ve 2330 sayılı Kanuna atıfta bulunan diğer kanun hükümlerine göre bedeli Hazine tarafından karşılanmak suretiyle bu Kanunla devredilen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından yapılması gereken tazminat ve yardım işlemleri ile bu kanunlar kapsamında bulunan er, erbaş ve sivil görevlilere yönelik aylık ve diğer ödemeleri yapmak.

ç) Kısa vadeli sigorta kollarından sağlanan yardımlarla ilgili işlemleri yapmak.

d) Yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmalarını yürütmek.

e) Diğer kanunlarda yer alan ve görev alanına giren hususlarla ilgili iş ve işlemleri yapmak.

f) Görev konusuyla ilgili uygulamaları izlemek ve geliştirmek.

g) Sigortalı ve hak sahiplerini sosyal güvenlik mevzuatından doğan hakları ve ödevleri konusunda bilgilendirmek.

h) Başkan tarafından verilecek benzer nitelikteki diğer görevleri yapmak.”

MADDE 12- 5502 sayılı Kanuna 13 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 13/A maddesi eklenmiştir.

“Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

MADDE 13/A- Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Kurumun prim ve prime ilişkin diğer alacaklarının tahsilatını yapmak, tahsil edilemeyen prim ve prime ilişkin diğer alacakları gecikme süresi ve miktarına göre sınıflandırarak takibine öncelik vermek, süresi içerisinde tahsil edilemeyen prim ve prime ilişkin diğer alacaklar ile ilgili olarak borçlular hakkında gerekli idari ve icrai takibatı yapmak, bunlardan kaynaklanan davaların kadrolu veya vekâlet akdine dayanılarak çalıştırılan sözleşmeli avukatlarca yetkili mercilerde her derecede takip edilmesini, savunulmasını ve sonuçlandırılmasını sağlamak üzere Hukuk Müşavirliğine iletilmesini sağlamak.

b) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun gereği tahsil edilmesi gereken işsizlik sigortası primlerinin tahsil ve takip işlemlerini yapmak.

c) Yönetim Kurulunca gerekli görülen durumlarda, Kurumun süresinde ödenmeyen prim ve prime ilişkin alacakları ile diğer kanunlarla tahsil ve takip yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerini, yapılan protokoller çerçevesinde kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirmek.

ç) Kapsamda olduğu halde tescili yapılmayan sigortalıların, genel sağlık sigortalılarının ve işyerlerinin işlemlerini re’sen sonuçlandırmak, kayıtdışı çalışmanın önlenmesi amacıyla diğer kamu idareleri, bankalar, aracı kurumlar, oda, borsa, birlik ve meslek kuruluşları ve her türlü gerçek ve tüzel kişilerle sigortalılık ve işyeri denetimi, veri paylaşımı ve kontrolü konusunda işbirliği yapmak, projeler oluşturmak, geliştirmek ve uygulamak.

d) İşverenleri sosyal güvenlik mevzuatından doğan hakları ve ödevleri konusunda bilgilendirmek.

e) Diğer kanunlarda yer alan ve görev alanına giren hususlarla ilgili iş ve işlemleri yapmak.

E: 2011/140, K: 2012/185

f) Görev konusuyla ilgili uygulamaları izlemek ve geliştirmek.

g) Başkan tarafından verilecek benzer nitelikteki diğer görevleri yapmak.”

MADDE 13- 5502 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “4” ibaresi “5” şeklinde değiştirilmiş ve 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “prim ve prime ilişkin davalar hariç;” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 5502 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başkan, Başkan Yardımcısı, Genel Müdür, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanı ve I. Hukuk Müşaviri kadrolarına müşterek kararname, diğer Daire Başkanı ile Sosyal Güvenlik İl Müdürü kadrolarına Başkanın önerisi üzerine Bakan onayı, bunların dışında kalan Kurum kadrolarına ise Başkan onayı ile atama yapılır.”

MADDE 15- 5502 sayılı Kanununun eki (I) sayılı cetvelin “Ana Hizmet Birimleri” sütununda yer alan “Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü” ibaresi “Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü” şeklinde değiştirilmiş ve bu ibareden sonra gelmek üzere “Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü” satırı eklenmiştir.

MADDE 16- 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“g) Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapmak.”

MADDE 17- 4904 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Yönetim Kurulu;

a) Genel Müdür,

b) Bakanlığı temsilen Bakanın teklifi üzerine müşterek kararname ile atanan bir üye,

c) Hazine Müsteşarlığını temsilen, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine müşterek kararname ile atanan bir üye,

d) En çok üyeye sahip işçi konfederasyonunca belirlenen bir üye,

e) En çok üyeye sahip işveren konfederasyonunca belirlenen bir üye,

f) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunca belirlenen bir üye,

olmak üzere altı üyeden oluşur. Genel Müdür, Yönetim Kurulunun da başkanıdır. Yönetim Kuruluna, Genel Müdürün bulunmadığı hallerde Genel Müdürlüğe vekâlet eden başkanlık eder.

Yönetim Kurulu, başkanın daveti üzerine en az haftada bir defa üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kararlar toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde, Başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gerekli görüldüğünde Başkanın veya üç üyenin talebi ile Yönetim Kurulu olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Genel Müdür dışındaki Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Geçerli bir mazereti olmaksızın; arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam altı toplantıya katılmayanlar, Yönetim Kurulu üyeliğine atanma ya da görevlendirilme şartlarını yitirenler ile atandıktan veya görevlendirildikten sonra bu şartları taşımadığı anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer. Geçerli bir mazereti olmaksızın arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam altı toplantıya katılmayanların durumu, Yönetim Kurulu kararıyla tespit edilerek Bakanlığa bildirilir. Süreleri biten üyeler yeni üyeler atanıncaya veya görevlendirilinceye kadar görevlerine devam ederler. Atanan veya görevlendirilen üyelerden herhangi bir nedenle görev süresinden önce Yönetim Kurulu üyeliği sona erenlerin yerlerine en geç bir ay içinde kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle yeni bir atama veya görevlendirme yapılır.

Yönetim Kurulu üyeliğine atanacak veya görevlendirileceklerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde sayılan şartları taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları gerekir. Ancak görevlendirme ile gelen Yönetim Kurulu üyeleri için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendinde sayılan şartlar aranmaz.

657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde öngörülen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılan üyelerden görevi başında kalması sakıncalı görülenler, Bakan tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırılan üyeler hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu şekilde geçici olarak boşalan üyeliklere, görevden uzaklaştırılan üye göreve dönünceye ve söz konusu üyenin üyelik süresini geçmemek üzere, atama ile gelen üyelerin yerine atamaya yetkili makam, görevlendirme ile gelen üyelerin yerine ise ilgili konfederasyon tarafından görevlendirme yapılır.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu Başkanı ve müşterek kararname ile atanan üyelerine 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen miktarlarda ilave aylık ücret verilir. Diğer yönetim kurulu üyelerine ise kadrosunun karşılığı olan aylık ve diğer mali haklar ödenir. Yolluklarında ise 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Fon kaynaklarını piyasa şartlarında değerlendirmek.
- b) Fon gelir ve giderlerinin denetlettilmesini ve denetim raporlarının kamuoyuna açıklanmasını sağlamak.
- c) Fona ilişkin aktüeryal projeksiyonları yaptırmak.
- d) Günlük fon hareketlerinin izlenmesini, kayıtlarının tutulmasını ve genel kabul görmüş muhasebe standartlarına uygun olarak muhasebeleştirilmesini temin etmek.
- e) Kurumun bütçesini, bilançosunu, gelir-gider tablolarını, Kurum bütçesindeki bölümler içinde aktarmaları, bu bölümler arasındaki ek ve olağanüstü ödenek tekliflerini karara bağlamak.
- f) Kurumun performans hedef, gösterge ve programı ile hizmet kalite standartlarını karara bağlamak, Kurumun faaliyet raporlarını incelemek ve onaylamak,
- g) Her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında miktarı artırılmak üzere bedeli beşyüz bin Türk Lirası ve üzeri olan sözleşmeler ve yapılacak işler hakkında karar vermek.

h) Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin başkaca önerilerini inceleyip karara bağlamak ve bu Kanunla verilen benzeri görevleri yapmak.

Yönetim Kurulunun çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 18-4904 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Genel Müdürlük, merkez ve taşra teşkilatından oluşur.

Kurumun en üst amiri olan Genel Müdür, Genel Kurulun önerilerini de dikkate alarak Yönetim Kurulu kararları ile mevzuat doğrultusunda bütün işleri yürütür.

Genel Müdürün görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurum hizmetlerini, mevzuat hükümlerine, Kurumun amaç ve politikaları ile stratejik planına uygun olarak düzenlemek ve yürütmek.

b) Kurumun görev alanına giren hususlarda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Kurumun bütçesini hazırlamak, gerekli yasal ve idari düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar, hedefler ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek; amaç, hedef ve performans ölçütlerine ulaşılmasını teminen izleme ve değerlendirme sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almak.

c) Kurumun faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, kurumsal yapı ile yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

d) Yönetim Kurulu kararlarının uygulanmasını sağlamak.

e) Adli ve idari makamlara, gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil etmek.

f) Kamu Görevlileri Etik Kurulunun belirlediği ilkeler çerçevesinde kurumsal etik kuralları belirleyerek, personele ve Kurumun ilişkili olduğu taraflara duyurmak ve personelin bu kurallara uygun hareket etmesini sağlamak.

g) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı kadar her yıl artırılmak üzere bedeli beşyüz bin Türk Lirasına kadar olan, kiraya verme, kiralama, satış, alım, devir, takas, inşaat, taşınmazların ferağı, yapım ve diğer işlere ilişkin sözleşmeler hakkında karar vermek, ihale komisyonu kararlarını onaylamak, beşyüz bin Türk Lirası ve üzerinde olanlar için Yönetim Kuruluna öneride bulunmak ve kendi limitleri dahilinde merkez ve taşra teşkilatının harcama sınırlarını belirlemek.

h) Kurumun faaliyet alanına giren konularda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

i) Özel kanunlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla Kurum kadrolarına atamalar yapmak ve Kurum adına imza ve yetki devri yapılacak personeli belirlemek.

Genel Müdür, temsil yetkisini gerektiğinde genel hükümlere göre alt kademelere devredebilir. Kurum avukatının bulunmadığı yerlerde ve zamanlarda bunlara ait görevlerin yerine getirilmesinde, icra ve yargı mercileri nezdindeki temsil yetkisini uygun göreceği Kurum personeline devredebilir.

Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı ve I. Hukuk Müşaviri kadrolarına müşterek kararname, Daire Başkanı ve İl Müdürü kadrolarına Genel Müdürün teklifi üzerine Bakan onayı, bunların dışında kalan Kurum kadrolarına ise Genel Müdür onayı ile atama yapılır.

Görevlerin yürütülmesinde Genel Müdüre yardımcı olmak üzere dört Genel Müdür Yardımcısı görevlendirilebilir. Genel Müdür Yardımcıları, Genel Müdüre karşı sorumludur.”

MADDE 19- 4904 sayılı Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Kurumun merkez teşkilatı aşağıdaki hizmet birimlerinden oluşur:

- a) İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- b) Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- c) İş ve Meslek Danışmanlığı Dairesi Başkanlığı.
- d) İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı.

- e) Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanlığı.
- f) İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığı.
- g) Fon Yönetimi ve Aktüerya Dairesi Başkanlığı.
- h) Hukuk Müşavirliği.
- i) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- j) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı.
- k) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- l) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 20- 4904 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hizmet birimlerinin görevleri

MADDE 9- Hizmet birimlerinin görevleri şunlardır:

a) İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Ulusal istihdam politikalarının oluşturulmasına yardımcı olmak amacıyla çalışmalar yapmak veya yaptırmak.

2) İşgücü talebi ve iş aramanın düzene bağlanması ile istihdamda özel politika gerektiren grupların istihdamlarına yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak.

3) İşgücünün yurtiçinde ve yurtdışında uygun oldukları işlere yerleştirilmesi ile işgücü talepleri için elverişli işçiler bulunmasına ve yurtdışı hizmet akitlerinin yapılmasına aracılık etmek.

4) İşverenlere yönelik hizmetleri sunmak.

E: 2011/140, K: 2012/185

5) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesine göre işyerinde haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak önemli ölçüde azalmasının veya işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulmasının tespitini yapmak veya yaptırmak.

6) Tarım araçları ve özel istihdam bürolarına ilişkin görevleri yerine getirmek.

7) İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde işsizlere geçici gelir desteği sağlanması amacıyla toplum yararına program ve projeler uygulamak.

8) Bakanlığın taşrada yürütülmesi gereken hizmetlerini koordine etmek.

9) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

b) Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme kursları düzenlemek.

2) İstihdamda özel politika gerektiren grupların istihdamını kolaylaştırıcı mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek veya verdirmek, diğer işgücü yetiştirme ve uyum programlarını uygulamak.

3) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

c) İş ve Meslek Danışmanlığı Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kuruma kayıtlı iş arayanlara ve işverenlere iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri vermek.

2) Öğrencilere ve iş arayanlara mesleki rehberlik hizmetleri sunmak.

3) İş ve meslek danışmanlarına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

d) İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak.

2) Yerel düzeyde yapılan işgücü piyasası araştırma ve analizlerini koordine etmek ve bu konuda standardizasyon sağlamak.

3) Kurum hizmetlerinin performans ölçümlerine ilişkin işlemleri yapmak.

4) Kurum istatistiklerini derlemek ve diğer hizmet birimlerinin kullanımına sunmak.

5) İşgücü piyasası bilgi sistemini oluşturmak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu çalışmalarını koordine etmek.

6) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

e) Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Avrupa Birliği ve diğer uluslararası kuruluşlarda ve bunlara yönelik mevzuat ve uyum çalışmaları ile ekonomik ve teknik işbirliğine yönelik çalışmalarda Kurum hizmetlerinin süratli, düzenli, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli irtibat ve eşgüdümü sağlamak.

2) Uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlarla Kurumun görev alanına giren konularda uluslararası sözleşmeler de dahil olmak üzere ilişkileri düzenlemek, gerekli irtibat ve eşgüdümü sağlamak.

3) Kurumun görev alanı ile ilgili olarak Avrupa Birliği ve diğer uluslararası kuruluşların mevzuatı ve uygulamaları konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak ve ilgililere duyurmak, bunlarla işbirliği içinde gerçekleştirilecek projeleri hazırlamak ve yürütmek.

4) Kurum faaliyetleri çerçevesinde yurtdışından gelen heyetler ve Kurumdan yurtdışına gönderilecekler ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

5) Yurtdışı ilişkilerle ilgili protokol işlerini yürütmek.

6) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

f) İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

E: 2011/140, K: 2012/185

1) 4447 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, işsizlik sigortası ödeneğine, kısa çalışma ödeneğine ve ücret garanti fonu kapsamında ücret alacaklarının ödemesine ilişkin çalışmaları yapmak.

2) 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümlerine göre iş kaybı tazminatına ilişkin işlemleri yapmak.

3) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

g) Fon Yönetimi ve Aktüerya Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) İşsizlik Sigortası Fonunun Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yapmak.

2) Fon hareketlerini izlemek ve Fonun değerlendirilmesi ile ilgili olarak finansal piyasaları takip etmek.

3) Fonun aktüeryal işlemlerini yürütmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

h) Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

1) Kurumun taraf olduğu adli ve idari davalarda, tahkim yargılamasında ve icra işlemlerinde Kurumu temsil etmek, dava ve icra işlemlerini takip etmek, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak.

2) Kurum hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, Kurum birimleri tarafından düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Kurum ile üçüncü kişiler arasında çıkan her türlü uyuşmazlıklara ilişkin işleri ve Kurum birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalaasını bildirmek.

3) Kurum tarafından hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen dava ve icra takiplerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları izlemek, koordine etmek ve denetlemek.

4) Kurumun amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlayıp Genel Müdüre sunmak.

5) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

i) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

j) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun insan gücü planlaması ve personel politikası ile ilgili çalışmalarını yapmak, personel sisteminin geliştirilmesi için tekliflerde bulunmak.

2) Kurum personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

3) Kurumun eğitim planını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

k) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

2) Kurumun taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.

3) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

4) Kurum sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

5) *Seferberlik ve savaş halinde insangücü özel planlamasına yönelik araştırma ve diğer çalışmaları yapmak veya yaptırmak.*

6) *Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.*

1) *Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

1) *Kurumun bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.*

2) *Kurumun internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak.*

3) *Kurum hizmetleriyle ilgili olarak diğer birimlerle işbirliği içinde veri tabanları oluşturmak ve bilgileri toplamak.*

4) *Kurumun mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, elektronik haberleşme güvenliğini sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak.*

5) *Teknolojik gelişmeleri takip etmek, bilgi güvenliği ve güvenilirliği konusunun gerektirdiği önlemleri almak, politikaları ve ilkeleri belirlemek, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretmek.*

6) *Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak."*

MADDE 21- 4904 sayılı Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 12- Kurumun taşra teşkilatı, illerde Çalışma ve İş Kurumu il müdürlükleri ile bunlara bağlı kurulacak hizmet merkezlerinden oluşur.

Nüfus, sigortalı ve işyeri sayısı, işlem yoğunluğu ve belirlenecek diğer kriterler doğrultusunda Genel Müdürün önerisi ve Bakan onayı ile yeteri kadar hizmet merkezi kurulabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 22- 4904 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiş ve onuncu fıkrasında yer alan “Sanayi ve Ticaret ve” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

“ç) İl Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürü.”

“d) Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü.”

“h) İl Gümrük ve Ticaret Müdürü.”

“i) Kalkınma Ajansı temsilcisi.”

MADDE 23- 4904 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kurum, her türlü dava, tahkim ve icra takip işleri için genel hükümlere göre vekâlet akdi ile lüzum görülecek sayıda avukat çalıştırabilir veya ihtiyaç duyulması halinde bu görevlerini Kurumca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde öngörülen doğrudan temin usulü ile avukatlar veya avukatlık ortaklıkları ile yapılacak avukatlık sözleşmeleri yoluyla yürütebilir. Kurum lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil edilen vekâlet ücretlerinin; Kurumda fiilen görev yapan hukuk müşavirlerine, avukatlara, dava ve icra takip memurları ile Hukuk Müşavirliğinde fiilen görev yapan diğer personele dağıtımı hakkında 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümleri kıyas yoluyla uygulanır. Vekâlet ücretinin dağıtımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurumun merkez teşkilatında İstihdam Uzmanı ve İstihdam Uzman Yardımcısı, taşra teşkilatında İl İstihdam Uzmanı ve İl İstihdam Uzman Yardımcısı çalıştırılabilir.

İstihdam Uzman Yardımcılığı ve İl İstihdam Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak Kurumun görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerekir.

İstihdam Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak komisyon tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların İstihdam Uzmanı kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgari (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri kabul edilmeyenler, ikinci sınavda başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliği şartını yerine getirmeyenler İstihdam Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

İl İstihdam Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak kaydıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. İkinci sınavda başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar İl İstihdam Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun kadrolara atanırlar."

MADDE 24- 4904 sayılı Kanununun eki (1) sayılı liste ekli (1) sayılı listede yer aldığı şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 4904 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Atıflar

GEÇİCİ MADDE 2- Diğer mevzuatta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğüne yapılan atıflar Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürüne yapılan atıflar Çalışma ve İş Kurumu il müdürüne, Türkiye İş Kurumu il müdürlüğüne yapılan atıflar Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne, Türkiye İş Kurumu il müdürüne yapılan atıflar Çalışma ve İş Kurumu il müdürüne yapılmış sayılır."

MADDE 26- 4904 sayılı Kanununun 10 uncu ve 11 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 27- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcıları” ibaresi “İstihdam Uzman Yardımcıları, İl İstihdam Uzman Yardımcıları”, “İstihdam ve Meslek Uzmanlığına” ibaresi “İstihdam Uzmanlığına, İl İstihdam Uzmanlığına”,

b) 152 nci maddesinin “II – Tazminatlar” kısmının “A) Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (i) bendinde yer alan “İstihdam ve Meslek Uzmanları” ibaresi “İstihdam Uzmanları, İl İstihdam Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (h) bendinde yer alan “İstihdam ve Meslek Uzmanları” ibaresi “İstihdam Uzmanları” şeklinde değiştirilmiş ve aynı bende “Gelir Uzmanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl İstihdam Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, özörlöülerin ve eski hükömlöülerin kendi işini kurmaları, özörlöünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri, özörlöünün işe yerleştirilmesi, işe ve işyerine uyumunun sağlanması ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumunun koordinatörlöğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlöğü ile İş Sağlığı ve Güvenliğı Genel Müdürlöğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özörlö ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlöğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlöğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok özörlöüyü temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 29- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki (g) bendi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

E: 2011/140, K: 2012/185

“g) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar,”

“Bu fıkranın (g) bendinde sayılanlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz.”

MADDE 30- 5510 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bunlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz.”

MADDE 31- 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“d) Ulusal yeterlilik çerçevesi: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yüksek öğretim dahil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilik esaslarını,”

“ğ) Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal yeterlilik sistemleri arasında kıyaslanabilirlik sağlayarak farklı ülke ve sistemlerde verilen yeterliliklerin anlaşılmasını kolaylaştıran, Avrupa Birliği tarafından kabul edilen referans çerçeveyi,

h) Yeterlilik: Bireyin sahip olduğu, yetkili otorite tarafından tanınmış bilgi, beceri ve yetkinliği,

ı) Meslekî Yeterlilik Belgesi: Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından onaylanmış, bireyin bilgi, beceri ve yetkinliğini ifade eden belgeleri,

i) Eğitim akreditasyon kurumu: Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarını akredite etmek üzere Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından yetkilendirilen kurum ve kuruluşları,”

MADDE 32- 5544 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Genel Kurul, Kurumun en üst karar organı olup, aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:

- a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında iki üye.*
- b) Millî Eğitim Bakanlığında üç üye.*
- c) Avrupa Birliği Bakanlığında bir üye.*
- ç) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında bir üye.*
- d) Çevre ve Şehircilik Bakanlığında bir üye.*
- e) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında bir üye.*
- f) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında bir üye.*
- g) Gümrük ve Ticaret Bakanlığında bir üye.*
- ğ) Kalkınma Bakanlığında bir üye.*
- h) Kültür ve Turizm Bakanlığında bir üye.*
- ı) Maliye Bakanlığında bir üye.*
- i) Sağlık Bakanlığında bir üye.*
- j) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında bir üye.*
- k) Üniversitelerin çalışma ekonomisi, işletme ve meslekî eğitim ile ilgili alanlarından Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek üç öğretim üyesi.*
- l) Türkiye İş Kurumundan bir üye.*
- m) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığından bir üye.*
- n) Türk Standardları Enstitüsünden bir üye.*

E: 2011/140, K: 2012/185

o) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden dört üye.

ö) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan dört üye.

p) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden iki üye.

r) Türkiye Seyahat Acenteleri Birliğinden bir üye.

s) Türkiye İhracatçılar Meclisinden bir üye.

ş) En çok üyeye sahip üç işçi sendikaları konfederasyonunun her birinden en az bir üye olmak üzere sahip oldukları üye sayılarına oranla toplam yedi üye.

t) En çok üyeye sahip işveren sendikaları konfederasyonundan üç üye.”

MADDE 33- 5544 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 34- 5544 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Ulusal Yeterlilik Çerçevesine ilişkin çalışmaları yürütmek.

b) Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarının akreditasyonuna, bireylerin ölçme, değerlendirme ve belgelendirilmesine, yabancıların sahip oldukları meslekî yeterlilik sertifikalarının doğrulanmasına ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmek.

c) Ölçme, değerlendirme, belgelendirme ile eğitim akreditasyonunda belirlenmiş kurum ve kuruluşları izlemek ve raporlamak.”

MADDE 35- 5544 sayılı Kanuna 13 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 13/A maddesi eklenmiştir.

“Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Dairesi Başkanlığı

MADDE 13/A- (1) Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Kurumun görev, yetki, sorumluluk ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği, diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve bu konuda koordinasyonu sağlamak.

b) Kurumun görev ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği müktesebatına ve tavsiye kararlarına ilişkin faaliyetleri yürütmek.

c) Kurumun faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği ve diğer ülkeler ile uluslararası kuruluşlarla yapılan proje ve programların hazırlanması, yürütülmesi ve izlenmesini sağlamak.

ç) Görev alanıyla ilgili araştırma ve incelemeler yapmak ve raporlamak, yayın hazırlamak.

d) Başkan tarafından verilen görevler ile mevzuatta öngörülen benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 36- 5544 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına “ulusal meslek standardı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yeterliliklerin de ulusal yeterlilik” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 37- 5544 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

“Hizmet satın alma ve geçici süreli çalıştırma

MADDE 20/A- (1) Kurum, ulusal meslek standartlarının ve yeterliliklerinin hazırlanması, geliştirilmesi ve güncellenmesi, sektör komitelerinin işletilmesi, ölçme, değerlendirme, belgelendirme ve bunlara ilişkin denetim gibi Kurumun ana faaliyet alanlarında hizmet satın alabilir veya bu amaçla yetkinliğe sahip kişileri geçici süreli olarak çalıştırabilir.

(2) Bu kişilerin niteliklerine yönelik kriterler ve bunlara ödenecek ücret miktarı ile ücretin ödenme şekline ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir.

E: 2011/140, K: 2012/185

(3) Bu şekilde çalışanların çalışma süreleri bir takvim yılı içerisinde altmış günü geçemez.”

MADDE 38- 5544 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ulusal meslek standartlarının ve ulusal yeterliliklerin hazırlanması ve yürürlüğe konulması”

“(1) Kurum görevlendirdiği veya hizmet satın aldığı kurum ve kuruluşlara veya oluşturduğu çalışma gruplarına meslek standartlarını ve yeterlilikleri hazırlar. Meslek standartları ve yeterlilikler ile ilgili seviyeler Ulusal Yeterlilik Çerçevesi seviyelerine uygun olarak hazırlanır. Bu standartlar ve yeterlilikler sektör komitelerinde incelenir ve uygun bulunanlar Yönetim Kurulunun onayına sunulur ve Yönetim Kurulu tarafından onaylanan yeterlilikler ulusal yeterlilik olarak yürürlüğe girer.”

MADDE 39- 5544 sayılı Kanununun 22 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sınav, ölçme, değerlendirme ve belgelendirme

MADDE 22- (1) Bireylerin meslekî yeterliliklerinin tespitine ilişkin sınav, ölçme ve değerlendirme işlemleri Kurumun başvurusunu onayladığı yetkilendirilmiş kurumlar tarafından yapılır.

(2) Ulusal meslekî yeterliliklere göre yapılan sınav, ölçme ve değerlendirme sonucunda başarılı olanlara Meslekî Yeterlilik Belgesi verilir.

(3) Sınav, ölçme, değerlendirme ve Meslekî Yeterlilik Belgesi ile ilgili esas ve usuller Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 40- 5544 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eğitim ve öğretim kurumlarının akreditasyonu

MADDE 23- (1) Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarının ve programlarının akreditasyonu eğitim akreditasyon kurumlarında gerçekleştirilir.

(2) Akredite olan eğitim ve öğretim kurumlarından mezun olanlara kazandıkları meslekî yeterliliklere uygun Meslekî Yeterlilik Belgesi verilir.

(3) Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarının akreditasyonuna ve eğitim akreditasyon kurumlarının belirlenmesine, akredite eğitim kurumlarından mezun olanların belgelendirilmesine ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 41- 5544 sayılı Kanuna 23 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 23/A maddesi eklenmiştir.

“Ulusal Yeterlilik Çerçevesi

MADDE 23/A- (1) Ulusal Yeterlilik Çerçevesinin oluşturulmasına, geliştirilmesine ve güncelliğinin korunmasına ilişkin işlemler Kurum tarafından yürütülür.

(2) Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikler Ulusal Yeterlilik Çerçevesine dahil edilir. Ulusal Yeterlilik Çerçevesinde yer alacak meslekî ve teknik yeterliliklerin kalite güvencesi Kurum tarafından sağlanır. Ulusal Yeterlilik Çerçevesine dahil edilecek yeterliliklerin kalite güvence ölçütlerine, meslekî ve teknik yeterlilikler dışında kalan yeterliliklerin kalite güvencesini sağlayacak kurum ve kuruluşların belirlenmesine, farklı yeterlilikler arasındaki yatay ve dikey geçişler ile Ulusal Yeterlilik Çerçevesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 42- 5544 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “meslekî teknik eğitim fakültelerinden” ibaresi “eğitim fakültelerinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 43- 5544 sayılı Kanununun 25 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Uhdesinde kamu görevi bulunmayan sektör komitesi başkan ve üyelerine, yılda altıdan fazla olmamak üzere her bir toplantı başına (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.”

MADDE 44- 5544 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- (1) Kurumun gelirleri şunlardır:

a) Bu Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren konfederasyonları ile diğer kuruluşların Genel Kuruldaki her bir temsilcisi için, olağan Genel Kurulun yapıldığı tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücretin yirmi katını geçmemek üzere, miktarı Genel Kurulca belirlenen aidatlar.

b) Kurumun Genel Kurula sunulan bütçesinden, bu maddenin (a) bendine göre belirlenen aidatlar düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden 6 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen her bir Bakanlık ile kamu kurum ve kuruluşu için eşit miktarda belirlenen aidatlar.

c) Kurumun, sınav ve belgelendirme çalışmaları karşılığında müracaatçılardan alınacak masraf karşılıkları.

ç) Meslek standardı, sınav ve belgelendirme alanında Kuruma hizmet sunmak isteyen akredite olmuş kuruluşlardan alınan ve en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) otuz katını aşmamak üzere Yönetim Kurulu tarafından belirlenen yıllık aidatlar.

d) Sınav, ölçme, değerlendirme, belgelendirme ve akreditasyon alanında Kuruma hizmet sunmak isteyen kurum ve kuruluşlardan alınan en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) elli katını aşmamak üzere Yönetim Kurulu tarafından belirlenen yıllık aidatlar ile bu kurum ve kuruluşlardan alınan başvuru, inceleme, denetim ve masraf karşılıkları.

e) Yayın, telif hakları, marka ve lisanslardan alınacak ücretler.

f) Kurum gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

g) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlar.”

MADDE 45- 5544 sayılı Kanununun eki “İhdas Edilen Pozisyonlar Cetveli” aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

POZİSYON UNVANI	"İHDASEDİLENPOZİSYONLAR CETVELİ SAYISI
<i>Kurum Başkanı</i>	1
<i>Başkan Yardımcısı</i>	1
<i>Meslek Standartları Dairesi Başkanı</i>	1
<i>Sınav ve Belgelendirme Dairesi Başkanı</i>	1
<i>Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Dairesi Başkanı</i>	1
<i>Hukuk Müşaviri</i>	1
<i>İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı</i>	1
<i>Strateji Geliştirme Müdürü</i>	1
<i>Uzman</i>	23
<i>Uzman Yardımcısı</i>	25
<i>Uzman (Yabancı Uyruklu)</i>	1
<i>Mütercim/Tercüman</i>	1
<i>İstatistikçi</i>	7
<i>Bilgisayar Programcısı</i>	3
<i>Çözümleyici</i>	3
<i>Mali Hizmetler Uzmanı</i>	1
<i>Muhasebeci</i>	1
<i>Bilgisayar İşletmeni</i>	2
<i>Sekreter</i>	5
<i>Büro Görevlisi</i>	10
TOPLAM	90

MADDE 46- Bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış, ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümündeki kadrolar iptal edilmiş ve ekli (4) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü bölümüne eklenmiştir.

Ekli (5) sayılı listede yer alan kadro iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ait bölümünden çıkarılmış, ekli (6) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ait bölümüne eklenmiştir.

Hak ve alacakların devri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından kullanılan taşınır, taşıt, araç, gereç, malzeme, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlar ve diğer dokümanlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın İş Teftiş Kurulu Başkanlığına devredilmiş sayılır.*

(2) *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kapatılan Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlüğüne ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıt ve dokümanlar, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın Türkiye İş Kurumuna devredilmiş sayılır. Mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Bölge Müdürlükleri ile Şube Müdürlüğüne tahsis edilmiş olanlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın tahsis amacıyla kullanılmak üzere Türkiye İş Kurumuna tahsis edilmiş sayılır.*

(3) *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kapatılan Bölge Müdürlükleri ile Şube Müdürlüğüne ait Türkiye İş Kurumuna devri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde tamamlanır. Devir işlemleri tamamlanıncaya kadar, bu Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlüğüne ait görevlerin mevcut personel tarafından ilgili mevzuatına göre yürütülmesine devam olunur.*

Personele dair geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde;*

a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı ve Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı,

b) *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü ve Bölge Müdür Yardımcısı,*

c) *Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü,*

ç) *Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünde; İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İşgücü Uyum Dairesi Başkanı, İstihdam Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı ve İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı ile İl Müdürü, kadrolarında bulunanların görevi hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer.*

(2) *Birinci fıkrada sayılanlardan; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İş Teftiş Kurulu Başkanı, Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü kadrosunda bulunanlar ekli (7) sayılı listeye ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına; İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İşgücü Uyum Dairesi Başkanı, İstihdam Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı ve İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı kadrosunda bulunanlar ekli (8) sayılı listeye ihdas edilen Müşavir kadrolarına; İl Müdürü ve Bölge Müdür Yardımcısı kadrosunda bulunanlar ekli (8) sayılı listeye ihdas edilen Araştırmacı kadrosuna hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Bu şekilde ihdas edilen Bakanlık Müşaviri, Müşavir ve Araştırmacı kadroları boşalmaları halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.*

(3) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünde Başmüfettiş kadrolarında bulunanlar İş Başmüfettişi kadrolarına; Müfettiş kadrolarında bulunanlar İş Müfettişi kadrolarına; Müfettiş Yardımcısı kadrolarında bulunanlar İş Müfettişi Yardımcısı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle herhangi bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Bu kadrolarda geçirilen süreler İş Başmüfettişi, İş Müfettişi ve İş Müfettişi Yardımcılığında geçmiş sayılır.*

(4) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce Bakanlıkta ve Türkiye İş Kurumunda İş Müfettişi ve Müfettiş unvanını kazanmış olanlardan, bu unvanları kazandıktan sonra özel sektörde çalışmış olanlar hariç olmak üzere Bakanlık, bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları kadrolarında bulunanlar İş Müfettişi kadrolarına atanabilir.*

(5) Mevzuatta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına ve Müfettişlerine, Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulu Başkanlığına ve Müfettişlerine yapılmış olan atıflar İş Teftiş Kurulu Başkanlığına ve İş Müfettişlerine yapılmış sayılır.

(6) İş Müfettişliğine atananların bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce başlamış işleri devam ettirilerek ilgili mevzuatında yer alan hükümlere göre sonuçlandırılır.

(7) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü ve Şube Müdürlüğü kadrolarında bulunanlardan birinci fıkrada belirtilenler dışında bulunanlardan kadro ve görev unvanı değişmeyenler Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Kadro ve görev unvanı değişenler durumlarına uygun kadrolara atanır.

(8) Mevzuatta İstihdam ve Meslek Uzmanlığı ile İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcılığına yapılan atıflar, İstihdam Uzmanlığı ve İstihdam Uzman Yardımcılığına yapılmış sayılır. İstihdam ve Meslek Uzmanı ve İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı kadrosunda bulunanlar başka bir işleme gerek kalmaksızın İstihdam Uzmanı ve İstihdam Uzman Yardımcısı kadrosuna atanmış sayılır. İstihdam ve Meslek Uzmanı ile İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı kadrosunda geçirilen süreler, İstihdam Uzmanlığı ile İstihdam Uzman Yardımcılığı kadrosunda geçirilmiş sayılır.

(9) Bu madde uyarınca atanmış sayılanların yeni kadrolarına atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ücret, ek ödeme, ikramiye ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atanmış sayıldıkları yeni kadrolara ilişkin olarak aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca fark tazminatı olarak ödenir. Atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(10) Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre yeniden düzenleme ve atamalar yapıncaya kadar değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler, daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler ve personel tarafından yapılmaya devam edilir.

Sorunların giderilmesi

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname ile gerçekleştirilen kapatma, devir, personel geçişi ve nakli, diğer geçiş işlemleri ile kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlara ilişkin ortaya çıkacak tereddütleri gidermeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yetkilidir.

Kadro değişiklikleri

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlama ile bağlı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen düzenlemeler, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 47- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

TÜRKİYE İŞ KURUMU TEŞKİLATI

Genel Kurul Yönetim Kurulu Genel Müdürlük İl İstihdam ve Mesleki
Eğitim Kurulları

GenelMüdür	GenelMüdürYardımcısı	Hizmet Birimleri
Genel Müdür	GenelMüdürYardımcısı	1)İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
	GenelMüdürYardımcısı	2)Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
	GenelMüdürYardımcısı	3)İş ve Meslek Danışmanlığı Dairesi Başkanlığı
	GenelMüdürYardımcısı	4)İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığı
		5)Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanlığı
		6)İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığı
		7)Fon Yönetimi ve Aktüerya Dairesi Başkanlığı
		8) Hukuk Müşavirliği
		9)Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
		10)İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı
		11)Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
		12) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

(2) SAYILI LİSTE

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Teftiş Kurulu Başkanı	1	1	1
GİH	Başmüfettiş	1	12	12
GİH	Başmüfettiş	2	2	2
GİH	Müfettiş	3	3	3
GİH	Müfettiş	4	4	4

GİH	Müfettiş	5	3	3
GİH	Müfettiş	6	4	4
GİH	Müfettiş Yardımcısı	8	3	3
GİH	Müfettiş Yardımcısı	9	6	6
		TOPLAM	38	38

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Bölge Müdürü	1	22	22
GİH	Bölge Müdür Yardımcısı	1	27	27
GİH	Şube Müdürü	1	30	30
GİH	Uzman (Ö)	1-12	16	16
GİH	Araştırmacı (Ö)	1-13	36	36
GİH	Şef	3	102	102
GİH	Şef	4	7	7
GİH	Şef	5	6	6
GİH	Şef	6	2	2
GİH	Şef (Ö)	3-12	45	45
GİH	Memur	5	203	203
GİH	Memur	6	30	30
GİH	Memur	7	60	60
GİH	Memur	8	54	54
GİH	Memur	9	24	24
GİH	Memur	10	16	16
GİH	Memur	11	5	5
GİH	Memur	12	5	5
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	4	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	8	1	1
GİH	Santral Memuru	5	1	1
GİH	Daktilograf	5	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	22	22

GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	5	5
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	1	1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	176	176
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	43	43
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	47	47
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	17	17
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	7	7
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	5	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	11	1	1
GİH	Şoför	5	14	14
GİH	Şoför	6	3	3
GİH	Şoför	7	2	2
GİH	Şoför	8	1	1
GİH	Şoför	12	4	4
GİH	Şoför	13	2	2
TH	İstatistikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	6	11	11
TH	İstatistikçi	7	6	6
TH	Teknisyen	3	13	13
TH	Teknisyen	4	1	1
TH	Teknisyen	5	3	3
TH	Teknisyen	10	1	1
YH	Hizmetli	5	13	13
YH	Hizmetli	6	1	1
YH	Hizmetli	7	5	5
YH	Hizmetli	8	5	5
YH	Hizmetli	9	2	2
YH	Hizmetli	10	1	1
YH	Hizmetli	11	2	2
YH	Hizmetli	12	6	6
YH	Kaloriferci	5	3	3
YH	Kaloriferci	10	2	2
YH	Bekçi	5	3	3

YH	Bekçi	7	2	2
YH	Bekçi	12	1	1
YH	Dağıtıcı	5	17	17
YH	Dağıtıcı	7	4	4
YH	Dağıtıcı	10	1	1
YH	Dağıtıcı	12	3	3
YH	Dağıtıcı	13	2	2
		TOPLAM	1167	1167

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Daire Başkanı	1	3	3
GİH	İş Başmüfettişi	1	39	39
GİH	İş Başmüfettişi	2	2	2
GİH	İş Müfettişi	3	11	11
GİH	İş Müfettişi	4	6	6
GİH	İş Müfettişi	5	8	8
GİH	İş Müfettişi	6	4	4
GİH	İş Müfettişi Yardımcısı	7	7	7
GİH	İş Müfettişi Yardımcısı	8	11	11
GİH	İş Müfettişi Yardımcısı	9	6	6
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	3	5	5
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	5	5	5
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	6	29	29
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	9	10	10
		TOPLAM	146	146

(4) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Smfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Genel Müdür	1	1	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	4	4
GİH	Yönetim Kurulu Üyesi	1	6	6
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	2	2	2
GİH	İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İş ve Meslek Danışmanlığı Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Dış İlişkiler ve Projeler Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Fon Yönetimi ve Aktüerya Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İç Denetçi	1	3	3
GİH	İç Denetçi	3	1	1
GİH	İç Denetçi	4	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	40	40
GİH	Müşavir (Ö)	1-9	10	10
GİH	Uzman	1	10	10
GİH	Uzman (Ö)	1-12	56	56
GİH	İstihdam Uzmanı	1	15	15
GİH	İstihdam Uzmanı	3	20	20

GİH	İstihdam Uzmanı	4	30	30
GİH	İstihdam Uzmanı	5	70	70
GİH	İstihdam Uzmanı	6	70	70
GİH	İstihdam Uzman Yardımcısı	6	40	40
GİH	İstihdam Uzman Yardımcısı	7	50	50
GİH	İstihdam Uzman Yardımcısı	8	60	60
GİH	İstihdam Uzman Yardımcısı	9	5	5
GİH	Eğitim Uzmanı	1	38	38
GİH	Eğitim Uzmanı	3	1	1
GİH	Eğitim Uzmanı	6	5	5
GİH	Savunma Uzmanı	1	1	1
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	2	2
GİH	Aktüer	6	10	10
GİH	Aktüer	9	10	10
GİH	Araştırmacı (Ö)	1-13	67	67
GİH	Muhasebeci	1	6	6
GİH	Mütercim	5	2	2
GİH	Mütercim	6	8	8
GİH	Fotoğrafçı	3	1	1
GİH	Programcı	3	2	2
GİH	Programcı	4	3	3
GİH	Programcı	5	3	3
GİH	Programcı	6	4	4
GİH	Çözümleyici	1	2	2
GİH	Çözümleyici	2	1	1
GİH	Çözümleyici	5	6	6
GİH	Şef	3	67	67
GİH	Şef	4	5	5
GİH	Şef	5	4	4
GİH	Şef (Ö)	3-12	27	27
GİH	Ayniyat Saymanı	1	1	1
GİH	Memur	5	4	4
GİH	Memur	7	5	5
GİH	Memur	8	2	2
GİH	Memur	9	1	1
GİH	Dava Takip Memuru	7	5	5
GİH	Veznedar	4	1	1

GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	12	12
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	1	1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	18	18
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	45	45
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	19	19
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	7	7
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	9	9
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	2	2
GİH	Şoför	5	1	1
SH	Sosyal Çalışmacı	1	2	2
SH	Daire Tabibi	1	1	1
SH	Psikolog	1	2	2
SH	Psikolog	3	1	1
SH	Psikolog	6	1	1
SH	Diyetisyen	4	1	1
SH	Çocuk Gelişimcisi	1	1	1
SH	Hemşire	1	1	1
TH	Mühendis (Ö)	1-8	3	3
TH	Mühendis	1	3	3
TH	Mühendis	4	1	1
TH	Mühendis	5	1	1
TH	Matematikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	1	3	3
TH	İstatistikçi	4	2	2
TH	İstatistikçi	5	3	3
TH	İstatistikçi	6	20	20
TH	Tekniker (Ö)	1-9	2	2
TH	Tekniker	3	2	2
TH	Tekniker	4	1	1
TH	Teknisyen	3	6	6
TH	Teknisyen (Ö)	3-12	5	5
AH	Avukat	1	10	10

AH	Avukat	4	7	7
AH	Avukat	6	7	7
YH	Hizmetli	5	10	10
YH	Hizmetli	6	1	1
YH	Aşçı	5	4	4
YH	Aşçı	8	1	1
YH	Kaloriferci	5	2	2
YH	Bekçi	5	4	4
		TOPLAM	1088	1088

KURUMU : TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	İl Müdürü	1	81	81
GİH	İl Müdür Yardımcısı	1	108	108
GİH	İl Müdür Yardımcısı	2	2	2
GİH	İl İstihdam Uzmanı	5	200	200
GİH	İl İstihdam Uzman Yardımcısı	6	200	200
GİH	Şube Müdürü	1	412	412
GİH	Uzman (Ö)	1-12	35	35
GİH	Eğitim Uzmanı	1	70	70
GİH	Eğitim Uzmanı	2	30	30
GİH	Eğitim Uzmanı	3	30	30
GİH	Eğitim Uzmanı	4	40	40
GİH	Eğitim Uzmanı	5	10	10
GİH	Eğitim Uzmanı	6	20	20
GİH	Araştırmacı (Ö)	1-13	69	69
GİH	Muhasebeci	1	33	33
GİH	Muhasebeci	2	5	5
GİH	Muhasebeci	3	11	11
GİH	Muhasebeci	4	5	5

GİH	Muhasebeci	5	17	17
GİH	Muhasebeci	7	3	3
GİH	Muhasebeci	8	7	7
GİH	Mütercim	3	1	1
GİH	Mütercim	5	1	1
GİH	Şef	3	420	420
GİH	Şef	4	45	45
GİH	Şef	5	45	45
GİH	Şef	6	10	10
GİH	Şef (Ö)	3-12	118	118
GİH	Memur	5	180	180
GİH	Memur	6	75	75
GİH	Memur	7	100	100
GİH	Memur	8	90	90
GİH	Memur	9	230	230
GİH	Memur	10	340	340
GİH	Memur	11	5	5
GİH	Memur	12	5	5
GİH	Dava Takip Memuru	7	15	15
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	4	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	8	1	1
GİH	Santral Memuru	5	2	2
GİH	Santral Memuru	10	1	1
GİH	Daktilograf	5	3	3
GİH	Veznedar	4	16	16
GİH	Veznedar	5	2	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	33	33
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	15	15
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	25	25
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	13	13
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	4	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	560	560
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	200	200
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	300	300
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	250	250
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	200	200

GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	100	100
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	10	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	11	1	1
GİH	Şoför	5	28	28
GİH	Şoför	6	9	9
GİH	Şoför	7	3	3
GİH	Şoför	8	1	1
GİH	Şoför	10	3	3
SH	Daire Tabibi	5	1	1
SH	Psikolog	6	1	1
SH	Psikolog	8	6	6
SH	Hemşire	2	1	1
TH	Mühendis	1	5	5
TH	İstatistikçi	1	2	2
TH	İstatistikçi	3	1	1
TH	İstatistikçi	4	2	2
TH	İstatistikçi	5	14	14
TH	İstatistikçi	6	24	24
TH	İstatistikçi	7	6	6
TH	Teknisyen	3	28	28
TH	Teknisyen	4	3	3
TH	Teknisyen	5	5	5
TH	Teknisyen	10	1	1
AH	Avukat	1	4	4
AH	Avukat	2	1	1
AH	Avukat	4	2	2
AH	Avukat	5	2	2
AH	Avukat	6	16	16
AH	Avukat	7	5	5
YH	Hizmetli	5	58	58
YH	Hizmetli	6	8	8
YH	Hizmetli	7	6	6
YH	Hizmetli	8	5	5
YH	Hizmetli	9	3	3
YH	Hizmetli	10	1	1
YH	Hizmetli	11	2	2

E: 2011/140, K: 2012/185

YH	Hizmetli	12	1	1
YH	Aşçı	5	8	8
YH	Aşçı	6	1	1
YH	Kaloriferci	5	8	8
YH	Bekçi	5	26	26
YH	Bekçi	6	1	1
YH	Bekçi	7	2	2
YH	Bekçi	12	1	1
YH	Dağıtıcı	5	15	15
YH	Dağıtıcı	7	2	2
		TOPLAM	5181	5181

(5) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Sosyal Sigortalar Genel Müdürü	1	1	1
		TOPLAM	1	1

(6) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Sigorta Primleri Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	9	9
GİH	Şube Müdürü	1	50	50
		TOPLAM	61	61

(7) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Bakanlık Müşaviri	1	23	23
		TOPLAM	23	23

(8) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Müşavir	1	6	6
		TOPLAM	6	6

KURUMU : TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Araştırmacı	1	96	96
		TOPLAM	96	96

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 36., 70., 87., 91., 123., 125. ve 128. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

A- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantılarında öncelikle Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ hakkındaki reddi hâkim talebi görüşülmüştür.

Dava dilekçesinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın, kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde yer alan bilgilere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu, 25.4.2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49. Kuruluş Yıldönümü'nde yaptığı açılış konuşmasında "*Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözmeye kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.*" ifadelerine yer verdiği, ayrıca 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali istemiyle açılan davada verilen kararda açıklanan görüşünün daha önceki kararlarda yer alan görüşlerinden farklı olduğu, bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda tarafsız olarak karar veremeyeceği ileri sürülerek 6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca reddi talep edilmiştir.

Hâkimin reddi kurumu, hâkimin tarafsız kalamayacağı şüphesi bulunan bir davaya bakmamasını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir. Nitekim adil yargılanma hakkı tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkını da içerir. Bu nedenle hukukumuzda, hâkimin tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda ya davaya bakması yasaklanmış ya da taraflarca reddedilebileceği kabul edilmiştir.

6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin, istişarî görüş ve düşüncelerini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacakları; 60. maddesinin (1) numaralı

fıkrasında, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabileceği; (2) numaralı fıkrasında, bu takdirde, Genel Kurul ya da bölümlerde ilgili üye katılmaksızın ret konusu hakkında kesin karar verileceği; (5) numaralı fıkrasında ise ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dilekçesinde hâkimin reddi talebi yönünden dayanılan hususlardan biri Wikileaks belgeleri olarak bilinen belgelerde yer aldığı ileri sürülen bilgilerdir. Ancak, bu belgelerin gerçekte var olup olmadığı kanıtlanamadığı gibi içerdiği bilgilerin doğru olup olmadığı da ortaya konulabilmiş değildir. Aksine, belgelerde ismi geçen birçok kişi gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ tarafından da kamuoyunun bilgisine sunuldukları ilk andan itibaren anılan belgelerde var olduğu ileri sürülen bilgiler açıkça yalanlanmıştır. Ret talebi yönünden dayanılan hususlardan biri olan açılış konuşmasındaki sözler, Anayasa değişikliği ile ilgili çalışmaları yapılır iken, azınlık ve çoğunluğun birbirlerinin haklarına saygı göstermesini, siyaset kurumlarının çözüm odaklı hareket etmeleri gerektiğine yönelik genel ve kişisel nitelikte bir eleştiri olup somut bir davaya ilişkin herhangi bir görüş veya düşünce içermemektedir. Ret talebine dayanak yapılan hususlardan sonuncusu olan Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın geçmişte kimi dava dosyalarında kullandığı oylar, tamamen hâkimin yargısal görevine ilişkindir. Hâkimin geçmişte verdiği kararlar ve kullandığı oyların ret sebebi olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla, dava dilekçesinde hâkimin reddi nedeni olarak ileri sürülen hususlar, 6216 sayılı Kanun'da düzenlenen davaya bakılması yasak bir hâl veya ret sebebi olarak kabul edilemez.

Öte yandan, her hak gibi hâkimin reddini talep etme hakkının da amacına uygun olarak kullanılması gerekir. Aksi hâlde hakkın kötüye kullanılması söz konusu olur. Somut dava dosyasında, varlığı ve içerdiği bilgilerin doğruluğu kanıtlanmamış aksine yalanlanmış olan hukuken delil değeri bulunmadığı açık bir takım bilgi ve belgelere, yine ret sebebi olmadığı açık olan hâkimin önceki dava dosyalarında kullandığı oylara dayanılarak ret talebinde bulunulmuş olması, hâkimin reddini talep etme hakkının iyi niyetle ve amacına uygun olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince ret talebinde bulunanlara taktiren 500 Türk Lirası disiplin para cezası uygulanmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle:

1- Hâkimin reddi talebinin esastan REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Talebin kötü niyetle yapıldığının KABULÜNE ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman AlifeyyazPAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Disiplin para cezasının talepte bulunan davacıya verilmesine, Serruh KALELİ, Burhan ÜSTÜN ile Nuri NECİPOĞLU'nun "Para cezasının talepte bulunanların her birine verilmesi gerektiği" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Para cezası miktarının 500 Türk Lirası olarak esas alınmasına, OYBİRLİĞİYLE,

12.1.2012 gününde karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Melek ACU tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükmünde kararname kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir.

Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü, Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Bakanlar Kurulu*"na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılamayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün Anayasa'ya Aykırılığı İddiasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi hâlinde ise KHK'nin dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek KHK'nin tümünün Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı iddiasına dayalı iptal isteminin reddine karar verildiğinden KHK'nin tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri İle Eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) Sayılı Listelerinin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listelerinin, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında olmadığı, amacına ve ilkelerine aykırılık taşıdığı, bu nedenle Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 44. Maddesiyle Değiştirilen 5544 Sayılı Kanun'un Değiştirilen 26. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (ç) Bendi

KHK'nin 44. maddesiyle değiştirilen 21.9.2006 günlü, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi, 17.1.2012 günlü, 6270 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirildiğinden, konusu kalmayan bu bende ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2-KHK'nin 43. Maddesiyle 5544 Sayılı Kanun'un 25. Maddesine Eklenen (3) Numaralı Fıkra

KHK'nin 43. maddesiyle 21.9.2006 günlü, 5544 sayılı Kanun'un 25. maddesine eklenen (3) numaralı fıkra ile uhdesinde kamu görevi bulunmayan Mesleki Yeterlilik Kurumunun sektör komitesi başkan ve üyelerine, yılda altıdan fazla olmamak üzere her bir toplantı başına (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı adında ödeme yapılacağına ilişkin düzenleme getirilmiştir. İptali istenen kural, kamu personeli niteliğini taşımayan personelin mali haklarını düzenlemektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, yetki kanununda çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacının, kapsamının, ilkelerinin, kullanma süresinin ve süresi içinde birden fazla kanun hükmünde kararnamenin çıkarılıp çıkarılmayacağına gösterilmesi gerekir. Buna göre bir kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun olduğunun kabulü öncelikle konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden dayandığı yetki kanununa uygun olmasına bağlıdır. Bu bağlamda, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın "*Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler*" başlıklı Üçüncü Bölümünde düzenlenen haklar içinde kalan ve Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen kanun hükmünde kararnameyle düzenlemeyecek yasak alan içinde bulunmayan kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarının 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında kalması durumunda, kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesinde Anayasa'ya aykırı bir durumun olmayacağı açıktır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına, ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amacını düzenleyen 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, kapsamına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ile bu bendin (7) numaralı alt bendinde ve son olarak ilkeler ve yetki süresine ilişkin hükümlerin yer aldığı 2. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, kamu personelinin "*atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esasları*"ndan söz edilmiş, ancak mali haklara ilişkin bir ibareye yer verilmemiştir. Bununla birlikte, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda öngörüldüğü üzere;

- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına,

- Mevcut bağı, ilgili ve ilişkili kuruluşların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin düzenlemeler söz konusu olduğunda, mali haklara ilişkin düzenlemelerin de yapılması mümkündür. Mevcut veya yeni ihdas edilen ya da bir başka bakanlıkla birleştirilen bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadroların düzenlenmesiyle ilgili olmayan durumlarda, kanun hükmünde kararnameyle doğrudan mali haklarda bir düzenleme yapılamaz. Bir başka ifadeyle, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç, kapsam ve ilkeleri bakımından

kamu personelinin mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak Bakanlar Kuruluna doğrudan bir düzenleme yapma yetkisini vermediği, ancak mali ve sosyal haklarla ilgili hükümlerin 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amacı ve kapsamına giren konularda yapılan düzenlemelerin doğal sonucu olması durumunda mümkün olabileceği, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda öngörülen amaç, kapsam ve ilkeleriyle bağlantılı olmaksızın sırf mali konularda bir düzenleme yapılamayacağı açıktır.

İptali istenen kuralda Mesleki Yeterlilik Kurumu dışında başka bir kamu görevi bulunmayan Sektör Komitesi Başkan ve üyelerinin mali hakları düzenlenmektedir. İptali istenen kuralda düzenlenen mali hakların mevcut veya yeni ihdas edilen ya da bir başka bakanlıkla birleştirilen bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadroların düzenlenmesiyle ilgili olmadığı açıktır. Açıklanan nedenlerle, Mesleki Yeterlilik Kurumunda kamu görevi bulunmayan Sektör Komitesi Başkan ve üyelerine huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme içeren dava konusu kural, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildir. İptali gerekir.

3- KHK'nin Diğer Kuralları

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; KHK'nin, hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilen kuralı ve 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı gerekçesiyle iptal edilen kuralı ile Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilenler dışında kalan diğer kurallar 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında kaldığı anlaşıldığından Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listelerinin, Anayasa'nın 91. maddesinde kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği, bu nedenle Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 3. Maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. Maddesinin Değiştirilen İkinci Fıkrasında Yer Alan "...giriş ve..." İbaresini

KHK'nin 3. maddesinin birinci fıkrasında, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri sayıldıktan sonra ikinci fıkrasında ise müfettiş yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esaslarının, Müfettişliğe yükselmelerinin,

görev, yetki ve sorumluluklarının, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, Anayasa'nın "*Kamu hizmetlerine girme hakkı*" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen ve "*Siyasi Haklar ve Ödevler*" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

KHK'nin 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "*...giriş ve...*" ibaresiyle, bir kamu hizmeti olan müfettiş yardımcılığına giriş koşullarının belirlenmiş olması, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğundan kural, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN farklı gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin 23. Maddesiyle 4904 Sayılı Kanun'un 15. Maddesine Eklenen Dördüncü, Beşinci ve Altıncı Fıkralar

KHK'nin 23. maddesinin üçüncü fıkrasıyla, Türkiye İş Kurumu bünyesinde merkez teşkilatında İstihdam Uzmanı ve İstihdam Uzman Yardımcısı, taşra teşkilatında İl İstihdam Uzmanı ve İl İstihdam Uzman Yardımcısı kadroları ihdas edilmiş; dördüncü fıkrasında, İstihdam Uzman Yardımcılığı ve İl İstihdam Uzman Yardımcılığı kadrosuna atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak Türkiye İş Kurumunun görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından ya da bunlara

denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerektiği düzenlenmiş; beşinci fıkrasında, İstihdam Uzman Yardımcılığı döneminde yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı gibi İstihdam Uzmanlığına geçiş koşulları belirlenmiş; altıncı fıkrasında ise İl İstihdam Uzman Yardımcılığından İl İstihdam Uzmanlığına geçiş koşulları öngörülmüştür.

Türkiye İş Kurumu İstihdam Uzman Yardımcılığı ve İstihdam Uzmanlığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan KHK'nin 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN değişik gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin 3. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresinin, 23. maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadıkları gerekçesiyle iptal edilen, ayrıca hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilen dışında kalan diğer kurallarında Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

F- Kanun Hükmünde Kararname'nin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nin 3. Maddesiyle Değiştirilen 3146 sayılı Kanun'un 15. Maddesinin İkinci Fıkrası

Dava dilekçesinde, müfettişlik mesleğinin ilk adımı olan müfettiş yardımcılığına giriş için hiçbir ölçüt getirilmemesinin, giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları ile müfettişliğe yükselmeleri, görev, yetki ve

sorumlulukları ve çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi yetkisinin Bakanlığa bırakılmasının, Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 3. maddesiyle, 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasına (g) bendinden sonra gelmek üzere (h) ve (i) bentler eklenmiş, mevcut (h) bendi (j) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmıştır. 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kuruluşundaki danışma ve denetim birimlerinden olan İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini düzenlemektedir. Anılan maddenin dava konusu ikinci fıkrasında yer alan düzenleme uyarınca müfettiş yardımcılarının yeterlik sınavlarının usul ve esaslarının, iş müfettişliğine yükselmelerinin, görev, yetki ve sorumluluklarının, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 7. maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinin olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği belirtilmektedir. Buna göre, Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasa'da öngörülen ayırık durumlar dışında, kanunlarla düzenlenmemiş bir alanda, kanun ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez.

Farklı koşul ve durumlara göre sık sık değişik önlemler alma, bunları kaldırma ve süratli biçimde hareket etme zorunluluğunun bulunduğu alanlarda, yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının danışma ve denetim birimleri başlığı altında düzenlenmiştir. İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri; Bakan adına çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çerçevesinde programlı veya program dışı teftiş, inceleme, soruşturma yapma, gerekli önlemleri alma veya aldırma, uluslar arası sözleşmeler çerçevesinde iş yerlerinde uygulamaları inceleme ve izleme, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izleme, teftiş ve denetimler yaparak mevzuatın uygulanmasında aksayan yönleri belirlemek için Genel Değerlendirme Raporu hazırlama, denetim sonuçlarına ilişkin istatistikleri tutma, özel kanunlar ile verilen diğer görevleri yapma, müfettişlerin iş teftişi ile ilgili işlemlerini teftiş etme, inceleme

gibi ayrıntılı bir şekilde düzenleme yapılmak suretiyle konunun sınırları çizilmiştir. Bu görevleri yapacak olan iş müfettiş yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları ile iş müfettişliğine yükselmeleri, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının çalışma usul ve esasları konularıyla ilgili idari ve teknik ayrıntıların düzenlenmesi hususunda Bakanlığın yetkisini yönetmelik düzenleyerek kullanması, idari ve teknik bir mesele olup gelişen koşul ve durumlar dikkate alınarak süratli bir şekilde karar alınabilmesini sağlamak amacıyla bu konudaki yetkinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bırakılması yasama yetkisinin devri anlamına gelmez.

Anayasa'nın 128. maddesinde de "*Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.*" denilmiştir. Buna göre, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekir.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece kanunla düzenlenmesi gerekmediği gibi, bu konuda idari düzenlemeler yapılması da Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık oluşturmaz. Anayasa'nın bir maddesinin kanunla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça ya da kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir. 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinde, iş müfettişlerinin görevleri ayrıntılı şekilde düzenlendiğinden, KHK ile kadroları ihdas edilen iş müfettiş yardımcılarının "*yeterlik sınavları*", "*görev ve yetkileri*" ile "*çalışma usul ve esasları*" na ilişkin konuların zaman ve uygulama ile ortaya çıkan koşullara uygun ayrıntılarının düzenlenmesi hususu yönetmeliğe bırakılabilir. Dolayısıyla, dava konusu kuralın, Anayasa'nın 128. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

2- KHK'nin 7. Maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a Eklenen Geçici Madde 15'in "...Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilebilir." Bölümü

Dava dilekçesinde, bakan müşavirlerinin kurum içinde ihtiyaç duyulan hizmetlerde görevlendirilmelerine olanak tanıyan düzenlemenin, kazanılmış hakların ihlali sonucunu doğurduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 70. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 7. maddesinde, bakanlık müşavirlerinin Bakanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere çalıştırılacakları; 3146 sayılı Kanun'un 18. maddesinde ise bakanlık müşavirlerinin Bakanlıkta, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere çalıştırılacakları hükme bağlanmıştır. Söz konusu düzenlemelere göre bakanlık müşavirlerinin görevlerinin, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak olduğu anlaşılmaktadır.

Dava konusu kuralla, bakanlık müşaviri kadrosunda görev yapan kamu görevlilerinin, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak dışında da, Bakan tarafından uygun görülen merkez ve taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılmaları olanaklı kılınmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden birisi kazanılmış haklara saygı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara saygı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır.

Çerçevesi kanunla belirlenmek kaydıyla kamu görevlilerinin çalışma koşullarının ve görevlerinin değiştirilmesi her zaman mümkündür. Bu nedenle bir memuriyet kadrosuna bağlanan görevlerde değişiklik yapılması, o kadroda görev yapan memurların kazanılmış haklarının ihlali olarak değerlendirilemez. Diğer bir ifadeyle, kamu görevlileri, atandıkları tarih itibarıyla mevzuatta öngörülen görevlerle sınırlı olarak çalıştırılabilecekleri yolunda bir kazanılmış hakka sahip değillerdir. Dava konusu kuralla, Sosyal Çalışma ve Güvenlik Bakanlığı müşavirlerinin çalışma koşullarında ve görevlerinde değişiklik

yapılmış olup bu kişilerin buldukları statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörülmediğinden kazanılmış hakların ihlalinin söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 70. ve 91. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

3- KHK'nin 16. Maddesiyle 4904 Sayılı Kanun'un 3. Maddesinin Birinci Fıkrasına Eklenen "g" Bendi

Dava dilekçesinde, Türkiye İş Kurumunun ayrı kuruluş kanunu, ayrı bütçesi, ayrı tüzel kişiliği, idari ve mali özerkliğinin olduğu, Kurumun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile arasında vesayet ilişkisinin bulunduğu ancak, Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapma görevinin Türkiye İş Kurumuna verilmesinin ayrı tüzel kişilik, idari ve mali özerklik ile bağdaşmayan ve vesayet ilişkisini hiyerarşik ilişkiye dönüştüren bir nitelik taşıdığı, hukuk devleti ilkesinin vatandaşların hukuk güvenliğinin sağlanması olduğu, hukuk güvenliğinin kurallarda "belirlilik" gerektirdiği, Bakanlığın kamu hukukuna tabi faaliyetlerinin, özel hukuk hükümlerine tabi Türkiye İş Kurumunun yürütecek olmasının, hukuki belirsizlik oluşturduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kuralla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken sayılan görevlerinin, Türkiye İş Kurumunca yapılacağı düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesi "*Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.*" biçimindedir. Belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi de "*belirlilik*"tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Belirlilik ilkesi, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından da önem arz etmektedir.

3146 sayılı Kanun'un 2. maddesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri açıkça belirlenmiştir Bakanlıkların taşra teşkilatlarının, bakanlıkların kuruluş amaçlarını ve yürütmekte oldukları hizmetleri sunmakla görevli oldukları dikkate alındığında, iptali istenen kuralla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 3146 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen taşrada yürütmesi gereken görevlerin, Bakanlığın ilgili kuruluşu olan Türkiye İş Kurumu tarafından yapılması hususunda Bakanlığa yetki verilmesinin "*belirlilik ilkesi*"ne aykırılık oluşturmayacağı açıktır.

Dava dilekçesinde ayrıca Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapma görevinin Türkiye İş Kurumuna verilmesinin Kurumun özerkliğini ihlal ettiği ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 123. maddesinde, "*İdare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.*" denilmiştir. Öğretide "*özerklik*" ve "*vesayet ilişkisi*" kavramlarının yerinden yönetim esasları arasında merkezî bir rol oynadığı kabul edilmektedir. Kurumların özerkliğinin unsurlarının neler olduğu yönünden Anayasa'da açık bir kural bulunmadığı gibi ilgili kanunlarda da her duruma uyan genel ve tek bir özerklik tanımlamasının olmadığı görülmektedir. Özerk kamu kurumlarının statüsü kanunlarda gösterilmektedir. Dolayısıyla, kamu kurumlarının kuruluş ve işleyişleri ile görevlerinin düzenlenmesi hususunda kanun koyucunun yetki sahibi olduğu açıktır.

Türkiye İş Kurumu, kanunla kurulmuş, özel hukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliği haiz, idari ve mali bakımdan özerk, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu statüsünde bulunan; istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmek üzere kurulan bir "*hizmet yerinden yönetim kuruluşu*"dur. Türkiye İş Kurumunun statüsü Anayasa'da değil, 4904 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir.

Türkiye İş Kurumunun görevlerinin düzenlenmesi bağlamında kanun koyucuyu sınırlandıran anayasal bir kural bulunmamaktadır. Bu

İtibarla, Türkiye İş Kurumunun özerkliğinin hangi unsurları içereceği ve bu kurumun hangi görevleri yerine getireceği gibi hususların belirlenmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Türkiye İş Kurumunun Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan taşrada yürütülmesi gereken görevleri yapması Kurumun idari, mali özerkliğini etkileyen bir durum oluşturmadığı açıktır.

Öte yandan, Anayasa'nın 123. maddesinde öngörülen egemenliğin tekliği ve üniter devlet yapısının da bir gereği olan "idarenin bütünlüğü" ilkesi, merkezi idare kuruluşları ile yerinden yönetim kuruluşlarının birbirinden bağımsız parçalı yapılar olmasını değil, toplumsal ve kamusal yararı sağlayacak bir etkinliğe dönük işbirliği içinde bulunmalarını, görev ve yetki paylaşılmasını gerekli kılabılır. İptali istenen kuralla getirilen, Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini yapma görevinin Türkiye İş Kurumuna verilmesi de görev ve yetki paylaşılmasının somut bir örneğidir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 123. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

4- KHK'nin Geçici 2. Maddesinin (1), (2) ve (9) Numaralı Fıkraları

Dava dilekçesinde, bu madde ile görevlerinden alınarak "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı" olarak atananların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldiği, dolayısıyla bu görevlerin kendileri yönünden hukuken kesinleşerek kişisel alacak niteliğine dönüştüğü, pasif görevlere atandıkları, kazanılmış hakların ortadan kaldırıldığı, ayrıca idari işlemle yapılması gereken naklen atama işleminin yasayla gerçekleştirilmek suretiyle atama işlemine karşı yargısal başvuru olanaklarının ortadan kaldırıldığı belirtilerek, kuralların Anayasa'nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin Geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde Teftiş Kurulu Başkanlığında yer alan başkanlıkların, Bölge Müdür ve Yardımcısının, Daire Başkanlarının ve İl Müdürünün görevlerinin sona erdiği; (2) numaralı fıkrasında (1) numaralı fıkrada görevi sona erenlerin "Bakanlık Müşaviri", "Müşavir" ve "Araştırmacı"

kadrolarına atandığı; (9) numaralı fıkrada ise bu madde ile görevi değişenlerin atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin en son mali hakların ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç tamammının ödenmesi düzenlenmiştir.

KHK'nin genel gerekçesinde, çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında ayrı ayrı yürütölen denetim sistemi koordinasyon güçlüğü ve uygulama farklılığı oluşturduğu için, yeni bir denetim modeline geçilmesi zorunluluğuna vurgu yapılmıştır. Genel gerekçede, Bakanlık Teftiş Kurulu ile Türkiye İş Kurumu Teftiş Kurulunun, Bakanlıkta İş Teftiş Kurulu çatısı altında toplanması durumunda bu sorunların çözümünde daha iyi sonuçlara ulaşılacağı değerlendirilerek, düzenlemenin yapıldığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun amacının kamu yararını sağlamaya dönük olmadığı söylenemez. Bunun ötesinde yapılan somut düzenlemenin bu amaçları etkin bir şekilde gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden birisi kazanılmış haklara sayđı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara sayđı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır. Dava konusu kuralda kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörölmediğinden kazanılmış hakları ihlal eden bir müdahale söz konusu değildir. Bu kişilerin yeni atandıkları kadrodaki mali haklarının (ücret ve özel hizmet tazminatı toplamının), mevcut kadrolarındakine göre daha düşük olması halinde yeni kadrolarındaki gelirlerine eşitleninceye kadar aradaki farkın ödenmesi öngörülmektedir. Bu nedenle maddede sayılan görevlerde bulunanların görevlerine son verilerek aynı dereceli bakanlık müşavirliği, müşavir ve araştırmacı unvanlı kadrolara atanmalarını öngören kuralın kazanılmış hakları ihlal ettiği söylenemez.

Diğer taraftan, söz konusu düzenleme, anılan kadroların kaldırılması sonucu ortaya çıkan hukuki ve fiilî zorunluluklar nedeniyledir. Hukuk aleminde meydana gelebilecek bu değeriklik, daha önce kural tasarrufların doğurmuş olduğu objektif ve genel hukuki durumlara da uygulanabilecektir. Soyut ve genel hukuki durumların (statülerin) en önemli özelliği bunların daima değerşebilmesi ve bu değerikliğin de herkese karşı geçerli olmasıdır. Hukuk

alanında meydana gelen ve hukuki statüde değişiklik yapan bu düzenlemeler, eski düzenleme uyarınca statü kazanmış ve statüsü devam eden bireyleri de kapsar. Dolayısıyla, nesnel hukuki durumların (statülerin) kazanılmış hak bahşetmesi mümkün değildir. Kuralda belirtilen kadrolarda görev yapan kişilerin hukuki durumlarının düzenlemenin sonucundan etkilenmiş olması, bu sonucu değiştirmez.

Kuralın dolaylı şekilde hak arama özgürlüğüyle ilgili olması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesi yönünden de incelemesi yapılmıştır.

Anayasa'nın "*Hakaramahürriyeti*" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 125. maddesinde ise "*İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.*" denilmektedir. Her iki maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Dava konusu kurallarla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının anılan kadrolarında yapılan değişiklikler, söz konusu unvanların kaldırılması sonucu ortaya çıkan hukukî ve fiilî zorunluluklar nedeniyledir. Buna göre söz konusu işlemin sebep unsuru, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığındaki bazı kadroların kaldırılması olup yürürlükte bulunan kanunlara dayanılarak ve kamu görevlisinin öznel durumu dikkate alınarak idarece tesis edilen naklen atama işlemlerinden farklıdır. Genel nitelikte olduğu sonucuna ulaşılan yasal düzenlemeyle oluşturulan bu durumun, sebep unsuru yönünden hukuka uygun olup olmadığının tespitinin anayasal bir sorun olduğu ve bu yöndeki denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerektiği açıktır. Anılan atama işleminin doğrudan kanunla değil, idarî işlemle yapılmasının öngörülmesi durumunda dahi kanunlara uygunluk denetimi yapmakla sınırlı bir yetkiye haiz olan idari yargı yerlerinin, işlemin sebep unsurunun Anayasa'ya uygun olup olmadığını tartışması ve bu yönde bir denetim yapması mümkün olmadığından bu işlemin doğrudan kanun hükmünde kararnameyle yapılmasının hak arama hürriyetini sınırladığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptal edilmesi halinde dayanaksız hale geleceği yönünden ileri sürülen iptal istemi, 22.11.2012 günlü, E.2011/140, K.2012/185 sayılı kararla reddedildiğinden, Kararname'nin tümünün yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- 44. maddesiyle, 21.9.2006 günlü, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun değiştirilen 26. maddesinin bir numaralı fıkrasının (ç) bendi hakkında, 22.11.2012 günlü, E.2011/140, K.2012/185 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bende ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B) Kapsam yönünden;

1- 1., 2. maddeleri, 3. maddesiyle, 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 15. maddesinin, değiştirilen ikinci fıkrasının "...giriş ve..." ibaresi dışında kalan bölümü, birinci fıkrasına eklenen (h) ve (i) bentleri ile mevcut (h) bendinin (j) bendi olarak teselsül ettirilmesi, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. maddeleri, 23. maddesiyle, 25.6.2003 günlü, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 15. maddesinin değiştirilen ikinci ve üçüncü fıkraları, 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42. maddeleri, 44. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un değiştirilen 26. maddesinin bir numaralı fıkrasının (ç) bendi dışında kalan bölümü, 45., 46. maddeleri, geçici (1)., geçici (2)., geçici (3)., geçici (4)., geçici (5)., 47., 48. maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü,

E.2011/140, K.2012/185 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere, listelere ve teselsüle ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- 43. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un 25. maddesine eklenen (3) numaralı fıkranın yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkranın YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

1- 1., 2. maddeleri, 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin, değiştirilen ikinci fıkrasının "...giriş ve..." ibaresi dışında kalan bölümü, birinci fıkrasına eklenen (h) ve (i) bentleri ile mevcut (h) bendinin (j) bendi olarak teselsül ettirilmesi, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. maddeleri, 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci ve üçüncü fıkraları, 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42. maddeleri, 44. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un değiştirilen 26. maddesinin bir numaralı fıkrasının (ç) bendi dışında kalan bölümü, 45., 46. maddeleri, geçici (1)., geçici (2)., geçici (3)., geçici (4)., geçici (5)., 47., 48. maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E. 2011/140, K. 2012/185 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere, listelere ve teselsüle ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- a- 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresine,

b- 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarına,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkraların ve ibarenin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

D) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 3. maddesiyle değiştirilen, 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasına,

2- 7. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilebilir." bölümüne,

3- 16. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendine,

4- Geçici 2. maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkralarına,

yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/140, K.2012/185 sayılı kararla reddedildiğinden, bu fıkralara, bölüme ve bende ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

22.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresinin, 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının, 43. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un 25. maddesine eklenen (3) numaralı fıkranın iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu kurallara ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki listelerin iptali isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 44. maddesiyle 21.9.2006 günlü, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun değiştirilen 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi, 17.1.2012 günlü, 6270 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirildiğinden, konusu kalmayan bu bende ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 2. maddeleri, 3. maddesiyle, 9.1.1985 günlü, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 15. maddesinin, değiştirilen ikinci fıkrasının "...giriş ve..." ibaresi dışında kalan bölümü, birinci fıkrasına eklenen (h) ve (i) bentleri ile mevcut (h) bendinin (j) bendi olarak teselsül ettirilmesi, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. maddeleri, 23. maddesiyle, 25.6.2003 günlü, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 15. maddesinin değiştirilen ikinci ve üçüncü fıkraları, 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42. maddeleri, 44. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un değiştirilen 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi dışında kalan bölümü, 45., 46. maddeleri, geçici (1)., geçici (2)., geçici (3)., geçici (4)., geçici (5)., 47., 48. maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 43. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un 25. maddesine eklenen (3) numaralı fıkra, 6223 sayılı Kanun kapsamında olmadığından bu fıkranın Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 43. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un 25. maddesine eklenen (3) numaralı fıkranın iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla, 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkra ile İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 1- 1., 2. maddeleri, 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin, değiştirilen ikinci fıkrasının "...giriş ve..." ibaresi dışında kalan bölümü, birinci fıkrasına eklenen (h) ve (i) bentleri ile mevcut (h) bendinin (j) bendi olarak teselsül ettirilmesi, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. maddeleri, 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci ve üçüncü fıkraları, 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42. maddeleri, 44. maddesiyle 5544 sayılı Kanun'un değiştirilen 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi dışında kalan bölümü, 45., 46. maddeleri, geçici (1)., geçici (2)., geçici (3)., geçici (4)., geçici (5)., 47., 48. maddeleri ile eki (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) ve (8) sayılı listelerin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresinin,

b- 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraların,

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- a- 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresinin,

b- 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraların,

iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ve ibareye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D) İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 3. maddesiyle değiştirilen, 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasının,

2- 7. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilebilir." bölümünün,

3- 16. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinin,

4- Geçici 2. maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkralarının,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DÜRSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	

KARŞIOY YAZISI

11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "...giriş ve..." ibaresiyle, 23. maddesiyle 4904 sayılı Kanun'un 15. maddesine eklenen dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

665 sayılı KHK'nin 3. maddesinin birinci fıkrasında, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri sayıldıktan sonra ikinci fıkrasında ise müfettiş yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esaslarının, müfettişliğe yükselmelerinin, görev, yetki ve sorumluluklarının, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle belirleneceği kurala bağlanmıştır.

KHK'nin 23. maddesinin üçüncü fıkrasıyla, Türkiye İş Kurumu bünyesinde merkez teşkilatında istihdam uzmanı ve istihdam uzman yardımcısı, taşra teşkilatında il istihdam uzmanı ve il istihdam uzman yardımcısı kadroları ihdas edilmiş; dördüncü fıkrasında, istihdam uzman yardımcılığı ve il istihdam uzman yardımcılığı kadrosuna atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak Türkiye İş Kurumun görev alanına giren ve yönetmelikle belirlenen en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerektiği düzenlenmiş; beşinci fıkrasında, istihdam uzman yardımcılığı döneminde yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı gibi istihdam uzmanlığına geçiş koşulları belirlenmiş; altıncı fıkrasında ise il istihdam uzman yardımcılığından il istihdam uzmanlığına geçiş koşullarına yer verilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı

Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

665 sayılı KHK'nin iptali istenen kurallarıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında iş müfettişi yardımcılarının ve Türkiye İş Kurumunun merkez teşkilatında istihdam uzmanı ve istihdam uzman yardımcısı, taşra teşkilatında il istihdam uzmanı ve il istihdam uzman yardımcısı atanma koşullarının düzenlenmesi teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *"her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez"*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece *"kamu hizmetlerine girme hakkı"* siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilir bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasa'nın

belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılmayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı "233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, "yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak" şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında iş müfettişi yardımcılığı ve Türkiye İş Kurumunun merkez teşkilatında istihdam uzmanlığı ve istihdam uzman yardımcılığı, taşra teşkilatında il istihdam uzmanlığı ve il istihdam uzman yardımcılığı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY (Reddi Hakim)

Mahkememize 2011/140 Esas sayısı ile T.B.M.M. üyesi 115 milletvekili tarafından açılan 11.10.2011 tarih ve 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali davasının da Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddi talebi yer almış ise de, dosyanın 12.1.2012 tarihli ilk incelemesinde hakimin reddi talebi esastan reddedilmiş, talebin kötü niyetle yapıldığı oyçokluğu ile kabul edilmiş ise de, bu gibi hallerde uygulanacak para cezasının talepte bulunanlar dışında cezanın SOYUT bir nitelime ile sadece davacıya verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki nedenler ile katılmamıştır.

Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü halinde, bu kasta yaptırım uygulanması hukuk düzenince makul kabul görmeyen bir fiilin cezalandırılması isteminin gereğidir. Nitekim hukukun temel ilkelerinden bakıldığında HMK'nun 42. maddesi hukuksuz eyleme meşruiyet kazandırmamak için ceza öngörüsünde bulunmuş ve başvuruda bulunanlara bunlar arasında nasıl bir hukuksal ilişki olduğuna bakmaksızın talepte bulunanlar yönünden her birinin cezalandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Nitekim genel usul hukuku hükümleri yanında özel nitelik taşıyan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında Anayasa Mahkemesinde yapılacak hakimin reddi taleplerinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması

halinde BAŞVURUCULARIN HER BİRİNE disiplin para cezası verileceği hükmü çok açıktır.

Davacılar; Anayasa'nın 150. maddesince siyasi parti kimliklerine bakılmaksızın kendilerine iptal davası açma hakkı tanınan meclis üye tamsayısının 1/5 oranındaki asgari 110 milletvekilidir. Açılan davaların kabul görebilmesi için alt sınır 110 olup beklenmeyip üstünde olması haline ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından imzalanarak tasdik edilen belge ile görülen bu davayı açanların Meclis üyeleri oldukları teyit edilmiş ve görülen bu davayı da asgari 115 kişinin bir araya gelerek açtığı anlaşılmıştır.

Bir an için dava açma için bir araya gelen iradenin zorunlu bir birliktelik içinde oldukları kabul edilse bile bu beraberlik açılmış davanın mahkemece kabulünün ön şartıdır. Örneğin değişik siyasi gruplardan 140 kişinin bir araya gelmesi ile açılan bir davada dava açan belgeye imza atanlardan 40 kişinin diğer talepler yanında reddi hakim talebinde bulunmamış veya bilahare feragat olmaları halinde görülen davada dava, kalan 100 kişi davacı yönünden 110 kişilik dava açma şartını oluşturmadığı için açılmamış mı sayılacaktır? veya dava tüm diğer talepler yönünden düşmüş mü olacaktır?

Dava açanların iradesi açılmış davanın kabul şartından bağımsız nitelikte olup dava açanlar arasında ki hukuksal ilişkiden kaynaklı bir zorunluluk değildir. Reddi hakim talebinden çekilenler yönünden kötü niyet araştırması yapılamayacak ve para cezası verilemeyecek olması – talepte bulunan ve bulunmayanlar arasında nasıl bir hukuki tespit yapmayı gerektiriyorsa da dava açıp hakim reddi talebinde bulunanların bu yöndeki iradesi dava açma için bir araya gelme zorunluluğunda bağımsız bir fikir –bir irade tezahürüdür.

Dava açanlar, açma yönünden gerekli biçimsel bir zorunluluk, dava konusu talepler yönünden ise ihtiyari bir birliktelik içindedirler. Davacılar arasında şekli bakımından mecburi dava arkadaşlığı vardır.

Mecburi dava arkadaşlığında; dava konusu hukuki ilişkide farklı davranmalarını önleyecek çok sıkı, iştirak halinde bir ortaklık olup, dava arkadaşları aynı şekilde ve birlikte hareket etmek zorundadırlar. İştirak halinde mülkiyet, adi ortaklık, miras şirketi gibi veya ilgililer hakkında tek bir karar verilmesi zorunluluğunu doğuran davalarda davacılar şekli bakımından

mecbur dava arkadaşı durumundadırlar ve dava konusu hak ile aralarında zorunlu ilişki vardır.

Özel yasasına tabii olan Anayasa Mahkemesine iptal davası açma şeklinde izah edildiği anlamda dava açan asgari 110 kişinin hukuk usulü nitelmesi ile mecburi dava arkadaşı oldukları söylenemeyecektir. Aralarında şekli bakımından olan bu zorunlu birliktelik nedeniyle dava açma şartı yerine getirildikten sonra dava açanlar yönünden dava açmada asgari sayısal zorunluluk şartının altına düşmedikçe talep konusu haklar yönünden bağımsız ihtiyari davranmalarının önüne geçecek kısıtlayıcı bir hüküm mevzuatta yoktur.

Kaldı ki, davanın konusu, dava açanlar arası şahsa bağlı sıkı bir medeni hukuk ilişkisinden değil Kamu hukukundan doğan ve toplumun tümünü ilgilendiren bir yasa uygulamasının, demokratik toplum öznelerinden Anayasal denetim talebine ilişkin olup bu yönüyle de mecburi dava arkadaşlığı nitelmesinden ayrıldığı düşünülmektedir.

Aktif süje olan davanın konusu, toplumun tümünü ilgilendiren içerik taşıdığından, pasif süje olan dava açanlar olup, dava açmada birliktelik zorunluluğu içinde iseler de hak, yetki ve taleplerini hukuka uygun sorumluluk bilinci dahilinde kullanmak zorundadırlar, Aksine davranışın cezalandırılacağı öngörüldüğü hallerde ceza vermenin sınırını adaletle şekillendirilmiş toplumsal yarar düşüncesi oluşturur, ve cezaların önleme iyileştirme amaçları da göz önüne alınarak adaletli bir ölçü içinde biçimlenir. Hedef cezanın yaratacağı korkutuculuk ve caydırıcılıktan toplum adına yararlanma ilkesidir.

Ceza önlemi kimi suçlardan, niteliği, işleme biçimi, Devlet için zarar alanı, SUÇTAN ZARAR GÖRENİN KİMLİĞİ vb nedenler ile farklı düzenlemeler içerebilir.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

KARŞIOY GEREKÇESİ

11.10.2011 günlü, 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) nin, iptal isteminin reddine karar verilen kurallarının, Bakanlar Kurulu'nun KHK'ler konusundaki yetkisinin sınırlı olup, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş kullanılamayacağına ilişkin E: 2011/113: K: 2012/108 sayılı karardaki karşıoy gerekçesi doğrultusunda iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında ret talebinin *"kötü niyetle yapıldığının anlaşılması"* ve *"esas yönünden kabul edilmemesi"* hâlinde, *"disiplin para cezası"* verileceği öngörülmekte, (6) numaralı fıkrasında da ret talebinin *"açıkça"* kötüye kullanıldığının tespiti aranmaktadır.

Söz konusu kurallar uyarınca disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için, ret talebinin kötü niyetle yapılması ve ret talebi olarak gösterilen sebeplerin esastan kabul edilmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bu şartlardan birinin gerçekleşmesi disiplin para cezası verilebilmesi için yeterli olamayacağı gibi ret talebinin açıkça kötüye kullanıldığının da tespit edilmesi gerekmektedir.

Davacı ret sebeplerini,

- Kamuoyunda *"WikiLeaks Belgeleri"* olarak bilinen belgelere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu iddiası,

- *"Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır"* biçimindeki 25 Nisan 2011 tarihli konuşma metninden yapılan alıntı,

ve bunları pekiştiren

- 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali başvurusunda istikrar kazanmış görüşünden vazgeçerek iptal isteminin reddi yönünde kullandığı oy,

olarak gösterdikten sonra, bu sebeplerin Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarafı olduğu davalarda, reddedilenin tarafsız davranamayacağına ilişkin kuşkulara neden olduğunu ileri sürmüştür.

İleri sürülen bu iddia, 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası çerçevesinde incelenerek, söz konusu sebeplerin tarafsız hareket edemeyeceği kanısını haklı kılan hâl kapsamında olmadığı düşüncesiyle Davacının ret talebi esastan reddedilmiştir.

Ret talebinin esastan reddedilmiş olması, talebin kötü niyetle yapıldığı anlamını taşımayacağı gibi salt reddedilme nedeniyle disiplin para cezası verilemeyeceği de açıktır. Disiplin para cezası verilebilmesi için kanunun tanıdığı bu hakkın açıkça kötüye kullanıldığının (kötü niyetle yapıldığının) tespit edilmesi gerekmektedir.

Ret talebinin, kimi internet sitelerinden elde edilebilmesi mümkün olan ret sebeplerine dayanması, belirtilen ret sebeplerinin içerikleri, ret talebinin sunuluş biçimi, anlatım düzeni ve yargılama sürecindeki ileri sürülüş zamanı, Davacı tarafından açılan ve ret taleplerini de içeren diğer iptal davalarının konuları arasındaki benzerlik ve bu iptal başvurularındaki ret taleplerinin başvuru yönteminin ve ret sebeplerinin ayırimsız aynı olması dikkatle incelendiğinde, **ret talebi başvurusunun, kanunun tanıdığı bir hakkın kanuni sınırlar içinde kullanıldığını ve yargılamanın düzenli biçimde işleyişini önlemek ve kamu düzenini bozmak gibi bir amaç taşımadığını, dolayısıyla da bu hakkın açıkça kötüye kullanılmadığını göstermektedir.**

Açıklanan nedenle Davacıya disiplin para cezası verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, buların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir.

665 sayılı KHK'nin 3. ve 27. maddeleri memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa yukarıda ifade edildiği üzere 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, söz konusu kurallar Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibariyle de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralların iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI (Reddi Hakim)

İptal davasını açan Parti tarafından Başkan Haşim KILIÇ'ın reddi talebinin kötü niyetle yapıldığına ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince disiplin para cezası uygulanmasına ilişkin çoğunluk kararına aşağıdaki nedenlerle katılmıyorum:

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında "Ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi halinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verilir" denilmiş; (6) numaralı fıkrasında "Bu Kanun anlamında disiplin para cezasından maksat, bireysel başvuru hakkını veya ret talebini

açıkça kötüye kullandığı tespit edilen başvurucular aleyhine verilen ... para cezası'' olduğu belirtilmiştir. Buna göre para cezası verilebilmesi için öncelikle talebin esastan reddedilmesi gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Talepte kötü niyet olup olmadığı talebin yerinde olup olmadığı hususundan bağımsız olarak ayrıca incelenecek, varlığı **açıkça** saptanmışsa kötü niyete ilişkin para cezasına hükmedilebilecektir.

Reddi hakim talep etme hakkı Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetinin ve adil yargılanma hakkının gereğince kullanılmasını güvence altına alan bir hukuk müessesesidir. Temel hakların kötüye kullanılması gerekçesi, çoğu kez hakkın özüne dokunacak nitelikte kısıtlayıcı düşüncelere yönelebildiğinden, ihtiyatla kullanılmalı ve ancak açık, nesnel koşulların oluşması halinde başvurulmalıdır. Bu nedenle reddi hakim talepleri yönünden de kötü niyetin varlığı açık, somut ve nesnel delillere dayanmalıdır. Talebin gerekçelerinin yetersiz olması, davacının daha önce de benzeri nitelikte, kabul edilmeyen taleplerde bulunması, davacının mahkemeye ve hakime karşı itimatsızlığının bilinmesi, tek başına kötü niyetin kanıtlarını oluşturamazlar.

Olayda davacının reddi hakim talebinde bulunmasının kendi açısından hassasiyet yaratan bazı beyan ve olgulara dayandığı, bu bağlamda:

- Başkan Haşim KILIÇ'ın aleni bir konuşmada kullandığı ifadeler siyaset alanına giren eleştirilerdir. İyi işleyen demokrasilerde yüksek yargı başkanlarının siyaset alanına yönelik, ifade özgürlüğü kapsamında da olsa, yorum veya değerlendirme yapmaları olağan değildir. Öte yandan, Anayasa'nın 150. maddesine göre iptal davası açma hakkı Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi Meclis gruplarına ve TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere ait olup, bunlardan Cumhurbaşkanının dava açması uygulamasına uzun süredir rastlanmadığı, iktidar partisinin dava açığının ise hiç görülmediği bilinmektedir. Bu durumda eleştirinin hedefinin ana muhalefet partisi olduğu açıktır.

- WIKILEAKS belgeleri her ne kadar hukuki bir işleme veya karara esas alınabilecek nitelikte değillerse de bunlarda geçen anlatımların davalı partide menfi yönde sübjektif kanaat veya kuşku uyandırmaya elverişli oldukları anlaşılmaktadır.

E: 2011/140, K: 2012/185

Başkan Haşim KILIÇ'ın derdest olan davada tarafsız hareket edemeyeceği yönünde somut bir ret nedeni bulunmamakla birlikte Sayın Başkan'dan kaynaklanan nedenlerle davacıda bir hassasiyet doğmuş olduğu, dosyadaki evraktan anlaşılmaktadır. Bu nedenle olayda açıkça kötü niyet bulunduğu söylenemez. Para cezasına hükmedilmemesi gerekir.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında red talebinin "kötü niyetle yapıldığının anlaşılması" ve "esas yönünden kabul edilmemesi" halinde talepte bulunanların her birine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar "disiplin para cezası" verileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin (6) numaralı fıkrasında ise, bu Kanun anlamında disiplin para cezasının bireysel başvuru hakkını veya red talebini "açıkça kötüye kullandığı" tesbit edilen başvuru sahipleri aleyhine verilen para cezası olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için red talebinin kötü niyetle yapılması (açıkça kötüye kullanılması) ve talebin esastan kabul edilmemesi koşullarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu durumda her somut olayda olayın özelliğine göre "hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığı" hususu mahkemece takdir edilecektir.

Davada, davacının hakimin reddi talebinin reddedildiği açıktır. Ancak dosyanın incelenmesinden bu talebin kötü niyetle yapıldığı konusunda herhangi bir belge ve bilgi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenle kararın "hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü ile talepte bulunanlar hakkında disiplin para cezası uygulanması" yolundaki kısmına katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2011/148

Karar Sayısı : 2012/186

Karar Günü : 22.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇANLAR : Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Emine Ülker TARHAN ve Muharrem İNCE ile birlikte 114 milletvekili

DAVANIN KONUSU : 24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine,

B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına,

karar verilmesi istemidir.

I- REDDİ HÂKİM, İPTAL DAVASI VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"I. HAKİMİN REDDİ TALEBİ

Anayasanın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36 ncı maddesinde, "adil yargılanma hakkı" düzenlenmiş; 138 inci maddesinde ise, "Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar;

Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.” denilmiştir.

Yargıçların bağımsızlığına gerekçe oluşturan, Anayasa, yasa ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermesine ilişkin bu kuraldan yargıçların tarafsızlığı anlaşılmalıdır. Yargıçlara yönelik “meslek ahlakı standartlarını” oluşturmak amacıyla belirlenen ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 27.06.2006 gün ve 315 sayılı kararıyla benimsenen, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu’nun 23 Nisan 2003 tarihli oturumunda kabul ettiği 2003/43 sayılı “Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkeleri” de yargıcın bağımsızlığı ile tarafsızlığına ilişkin bağlayıcı hükümler içermektedir.

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin “Bağımsızlık” ve “Tarafsızlık” değerleri şöyledir:

“Değer 1: BAĞIMSIZLIK

İlke: Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşulu ve âdil yargılanmanın temel garantisidir. Bundan dolayı hâkim, hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını temsil ve muhâfaza etmelidir.

Uygulama:

1.1 Hâkim, doğrudan ya da dolayısıyla her hangi bir sebeple ya da her hangi bir yerden gelen müdâhale, tehdit, baskı, teşvik ve tüm hâricî etkilerden uzak, hâkimin olayları değerlendirmesi temelinde, vicdanî hukuk anlayışı ile uyum içerisinde bağımsız olarak yargısal işlevini yerine getirmelidir.

1.2 Hâkim, genelde toplumdan, özelde ise karar vermek zorunda olduğu ihtilâfın taraflarından bağımsızdır.

1.3 Hâkim, yasama ve yürütme organlarının etkisi ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmelidir de.

1.4 Hâkim, yargısal görevlerini yerine getirirken, tek başına karar vermek zorunda olduğu hususlarda diğer yargıçlardan da bağımsızdır.

1.5 Hâkim, yargının kurumsal ve eylemsel bağımsızlığını sürdürmek ve arttırmak için, yargısal görevlerinin ifasına yönelik koruma tedbirlerini almalı ve bunları arttırmalıdır.

1.6 Hâkim, yargı bağımsızlığını sürdürmede esas olan yargıya yönelik kamusal güveni güçlendirmek amacıyla, yargı etiği ile ilgili yüksek standartlar sergilemeli ve bunları iletmelidir.

Değer 2: TARAFSIZLIK

İlke: Tarafsızlık, yargı görevinin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesinin esasıdır. Bu prensip, sadece bizâtilî karar için değil aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

Uygulama:

1. Hâkim, yargısal görevlerini tarafsız, önyargısız ve iltimasız olarak yerine getirmelidir.

2. Hâkim, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde olmalıdır.

3. Hâkim, duruşma ve karar aşamalarında, kendisini yargılamadan zorunlu olarak el çektirecek olasılıkları makul ölçüler içerisinde asgariye indirecek şekilde hareket etmelidir.

4. Hâkim, önündeki bir dava veya önüne gelme ihtimâli olan bir konu hakkında, bilerek ve isteyerek; yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça âdilânelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak hiçbir yorumda bulunmamalıdır. Ayrıca hâkim, her hangi bir şahsın ya da meselenin âdil yargılanmasını etkileyebilecek alenî olsun veya olmasın her hangi bir yorum da yapmamalıdır.

5. Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği durumda veya makul olarak düşünme yeteneği olan bir kişide tarafsız olarak karar veremeyeceği izlenimi yaratması halinde, yargılamanın her hangi bir aşamasına katılmaktan çekinmelidir. Sınırlı sayıda sayılmamakla birlikte bu durum aşağıdaki ihtimâllerde söz konusu olur:

6. Hâkimin, yargılama aşamasında delil kâbilinden tartışılan olaylarla ilgili kişisel bir bilgiye sahip olması veya davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya taraflılık içerisinde olması veya,

7. Hâkimin ihtilâf konusu davada, olaya ilişkin bir tanıklığının olması ya da daha önceden bu konuda avukat olarak hizmet vermiş olması veya,

8. Hâkim ya da hâkimin ailesinden birisinin ihtilâf konusu dava sonuçlarıyla ilgili ekonomik bir çıkarının olması. Davaya bakmaya devam edecek yeni bir mahkemenin kurulamaması halinde veya hiçbir şeyin yapılmamasının durumun aciliyeti nedeniyle ciddi şekilde adaletsizliğe yol açacağı halde hâkime, görevden el çektirmek gerekmez."

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin yukarıda aynen yer verilen "Bağımsızlık" ve "Taraflısızlık" değerleri hiçbir yoruma ve ek açıklamaya ihtiyaç göstermeyecek derecede açıktır.

Kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde (http://www.wikileaks.ch/origin/186_18.html) yer alan 03 ANKARA 4862 kodlu yazıda, "4. (C) Kapsamlı reformların önde gelen savunucularından, Anayasa Mahkemesi Hakimi Haşim Kılıç, 1 Ağustos tarihinde bize özel olarak CHP'nin mevcut problemleri için kendini suçlaması gerektiğini aktarmıştır. CHP, muhalefet etmek görüntüsünü vererek ya da çok çekişme yarattıktan sonra isteksizce "her şeyi" – demokrasi yanlısı ortaya atılan tüm reformları -- kabul ederek, kendisi için prensipsiz ve erişilemez bir imaj yaratmakta. CHP, Hükümet doğru şeyi yapsa bile, sanki tek işinin AK Parti Hükümetinin yaptığı her şeye muhalefet etmek gibi davranmak olduğunu söylemiştir. Bu da seçmenleri kaçıırıyor demiştir." ifadeleri yer almaktadır.

Kamuoyuna yansıyan ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç tarafından da yalanlanmayan belgeye dayalı bilgilere göre, Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisi hakkında Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçiliği yetkililerine olumsuz değer yargılarında bulunduğu anlaşılmış, bu konudaki gizli görüşmenin kamuoyuna yansması ile de Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu bir davada tarafsız karar veremeyeceği izlenimi doğmuştur.

Yasama ve yürütme organlarının siyasi söylemlerinden ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmesi de gereken bir yüksek yargıcın, hem de yabancı bir ülkenin Büyükelçiliğine iç siyasete ilişkin değerlendirmelerde bulunmasındaki tuhaf ötesi gariplik bir yana, yasaları, yasa

gücünde kararnameleri, TBMM İÇtüzüğünü, Anayasaya şekil ve esas bakımından; Anayasa değişikliklerini ise şekil bakımından denetlemek ve bireysel başvuruları karara bağlamakla Anayasal olarak görevli Anayasa Mahkemesinin bir üyesinin, TBMM'nin çıkardığı yasalari, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İÇtüzüğünü ve Anayasa değişikliklerini gerek gördüğü durumlarda Anayasa Mahkemesine taşımakla Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet Partisi hakkında şikayetvare olumsuz görüş beyan etmenin de ötesinde, hiç kimseyi yüceltmeyecek sözler söylemesi; yargıcın bireysel bağımsızlığını koruyamadığını, karar vermek zorunda olduğu ihtilafın taraflarından bağımsız kalamadığını, sadece bizatihi karar için değil, aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerli olan tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmayan eylemler içinde bulunduğunu, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde bulunmadığını; önüne gelme ihtimâli olan davalar hakkında, yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça adilanelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak yorumlarda bulunduğunu, hiçbir yoruma ihtiyaç göstermeyecek açıklıkta ortaya koymaktadır.

Somut olayda, ekte yer alan belgeler ve bu belgeler çerçevesinde kamuoyu önünde yapılan aleni tartışma ve değerlendirmeler karşısında, Sayın Başkan Haşim Kılıç'ın derin bir sessizliğe bürünerek, usulen yalanlama yoluna dahi gitmemiş olması, kamuoyunda ABD Ankara Büyükelçiliğine Cumhuriyet Halk Partisini şikayet eder mahiyetteki sözleri söylediği ve olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu ve dolayısıyla davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olduğu şeklinde anlaşılmış ve Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu işbu davada bir yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin ciddi kuşkların yerleşmesine yol açmıştır.

25 Nisan 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde yapılan açılış konuşmasındaki şu sözler de Sayın Haşim Kılıç'a aittir:

"Anayasanın 175 inci maddesinde Anayasa değişikliği için öngörülen nitelikli çoğunluk anlayışının içinde, uzlaşmaya dönük örtülü bir yaklaşım olduğu düşünülebilirse de, bu, çoğunluğu elde edenlerin azınlıkta kalan diğer görüşleri ve farklılıkları yok sayma, dışlama ya da dayatma yolunu haklı kılamaz. Ancak, nitelikli çoğunluk dışındaki görüş sahiplerinin de bu gücü bloke etme, etkisizleştirme gibi davranış sergilemelerine de izin verilemez. Doğal hukukla örtüşen evrensel değerler üzerinde geniş katılımlı bir iradeyi oluşturmak zor değildir. Yeter ki demokrasinin müzakere imkânlarından faydalanarak çözüm bulma iradesi samimiyetle ortaya konulabilsin. Toplumun tanıklığında ortaya konulan bu samimi duruşlar, çoğunlukçu, dayatmacı

ve “ben yaptım oldu” noktasındaki düşünce sahiplerinin haksızlığını açıkça ortaya koyacaktır. Siyaset kurumları, geçmişte yaşanan fahiş hatalarla hesaplaşarak, sorunlara çözüm önerilerini cesaretle sunabilmelidirler. Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesi’ne dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.”

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı Haşim Kılıç’a göre, Anayasanın 175 inci maddesinde aranan nitelikli çoğunluk, uzlaşmaya dönük açık bir kural değil, sadece örtülü bir yaklaşım olarak düşünülebilir ve Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet partisinin, siyasal iktidarın çoğunlukçu, dayatmacı ve “ben yaptım oldu” anlayışıyla çıkardığı yasal düzenlemeleri, iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine götürmesi, “Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı”dır.

CHP’nin Anayasa Mahkemesine dava açmasına ilişkin olarak kamuoyunda kahve sohbeti düzeyinde sürdürülen güncel siyasi tartışmalar esnasında, sadece Anayasa Mahkemesine iptal davası açma yetkisi bulunan Anamuhalefet Partisini aşağılamayı ve toplum nezdinde itibarsızlaştırmayı değil, aynı zamanda Başkanı olduğu Yüksek Mahkemenin demokratik sistem içindeki işlevi ile Anayasal varlık nedenini de sorgulayan bu sözleri, herhangi bir siyaset insanı değil, Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı söyleyebilmiştir. Dahası bu sözler, günümüz Türkiye’sinin kâbusu olduğu üzere, dostlar arasında yapılan özel bir sohbetin ortam veya telefon dinlemesi suretiyle elde edilmesi ve medyaya servisi yoluyla kamuoyuna yansımamış; yazılı ve görsel tüm medyanın takip ettiği Yüksek Mahkemenin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde -6223 sayılı Yetki Yasasının siyasal iktidarın sayısal çoğunluğuna dayalı olarak kabul edildiği 06.04.2011 tarihinden 20 gün sonra 25.04.2011 tarihinde- yapılmıştır.

Demokratik siyasal sistemlerde bir siyasi partinin muhatabı, diğer siyasi partilerdir. Bu bağlamda, herhangi bir siyasi parti hakkında siyasi değerlendirme, eleştiri ve suçlamaları yapacak olanların da halkın oylarına talip olan diğer siyasi partiler olacağına kuşku yoktur. Anayasasında demokratik hukuk devleti ile kuvvetler ayrılığı ilkelerini benimsemiş ve yargıç bağımsızlığı ile tarafsızlığına yer vermiş bir ülkede, Anayasa Mahkemesi Başkanının herhangi bir siyasi partiyi bırakınız suçlamayı, eleştirmesi dahi hiçbir şekilde mümkün olamaz. Hele bu suçlamanın, Başkanı olduğu Yüksek Mahkemenin demokrasilerdeki işlevi ile varlık nedenini de yok sayarak Anayasa Mahkemesine dava açmak gibi Anayasal bir hakkın kullanımı, muhalefet görevinin bir parçası ve temel hak ve özgürlükler ile halkın çıkarlarını korumanın gereği ile ilgili olması, açıklanabilir olmanın uzağındadır.

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanının amacı ve hedefi, “kör kör parmağım gözüne” kadar açık ve herhangi bir yoruma ihtiyaç duymayacak kadar belirgin bir şekilde Anamuhalefet Partisini, “Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı” ile suçlaması; hukuksal konumu ve statüsü ile mesleki deneyimi göz önüne alındığında, ancak, Anamuhalefet Partisine karşı alt benliğe yerleşmiş katı önyargının, üst benliğin kontrol işlevini parçalayarak açığa çıkacak derecede güçlü olmasıyla mümkün olabilir ve bu durum tarafsızlığın yitirildiğinin en belirgin göstergesidir.

Öte yandan, Sayın Haşim Kılıç Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçildiği 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali başvurularına üye ve başkan sıfatıyla katılmıştır.

Bu Yetki Yasaları ve Anayasa Mahkemesi kararları ile Sayın Haşim Kılıç'ın kullandığı oylar şöyledir:

1) 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin açtığı davada, AYM 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı Kararı ile 3755 sayılı Yetki Yasasını, Anayasanın 91 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, karşıoy kullanmıştır.

2) 24.06.1993 günlü 3911 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı Kararı ile 3911 sayılı Yetki Yasası, “verilen yetkinin belirsiz olduğu”, “yetki yasasında bulunması gereken öğeleri içermediği”, “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu olup olmadığı tespitinin olanaksız olduğu”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

3) 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı Kararı ile 3990 sayılı Yetki Yasası, “verilen KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olmadığı”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu”, “öngörülen amaç, konu ve kapsamın somut ve belirgin nitelikte olmadığı” gerekçeleriyle Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile İptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, iptali yönünde oy kullanmakla beraber, KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olması gerektiği görüşüne katılmamıştır.

4) 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı Yetki Kanununun iptali için TBMM Üyeleri Hasan KORKMAZCAN, Bülent ECEVİT ve 113 Milletvekilinin açtığı davada, AYM 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı Kararı ile 4109 sayılı Yetki Yasasını, “erkler ayrılığı”, “demokratik hukuk devleti” “yasama yetkisinin devredilemeyeceği” ilkelerine aykırı olduğu, “nerelerin il, nerelerin ilçe olacağı konusunda belirsizlik yarattığı”, “kapsam ve ilkelerinin belirsiz olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

5) 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı Kararı ile 4113 sayılı Yetki Yasasını, “yetki yasasında, çıkarılacak KHK’lerin konu, amaç, kapsam ve ilkelerinin belirgin ve somut biçimde gösterilmemesi”, “yasama yetkisinin devrini doğurması” gerekçeleriyle Anayasanın 2 nci 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

6) 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL’in açtığı davada, AYM 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı Kararı ile 4183 sayılı Yetki Yasasını, “amaç, kapsam ve ilkelerin belirsiz olduğu”, “Bakanlar Kurulu’na geniş kapsamlı KHK çıkarma yetkisi verildiği”, “yürütme organına, TBMM’ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanındığı” gerekçeleriyle, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

7) 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararı ile 4588 sayılı Yetki Yasasını, “sınırlarının geniş ve belirsiz olması”, “yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelmesi”, “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı’nın dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

8) 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 20.03.2001 tarihli ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı Kararı ile 4615 sayılı Yasanın 1 inci ve 2 nci maddelerinde yer alan “idari” ibaresini, “idarî

hak kavramının, memurların ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal hakları dışında kalan tüm haklarını ifade etmesi nedeniyle belirsizlik içermesi”, “idari haklara ilişkin düzenlemelerin Anayasanın 91 inci maddesindeki yasak alan içinde olması” “Malî ve sosyal haklar dışındaki idarî hak kavramı içinde nitelenebilecek konuların önemli, zorunlu ve ivedi durumlar kapsamında düşünülemeyeceği” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak oyçokluğu ile iptal etmiş; Sayın Haşim Kılıç iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

9) 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Yetki Kanununun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı davada, AYM'nin 27.10.2011 tarihli ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7'ye 7 çıkması nedeniyle iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ'ın kullandığı oyun üstün sayılmasından dolayı iptal istemi reddedilmiştir.

Her dosyanın kendi içinde değerlendirilmesi gerekeceği kural olmakla birlikte, Sayın Haşim Kılıç'ın Yetki Yasaları konusunda 1993 yılından bu yana istikrar kazanmış görüşünden ve bu görüşlerindeki, “sınırlarının geniş ve belirsiz olması”, “yürütme organına, TBMM'ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanınması” “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi” gerekçelerinden dönerek iptal isteminin reddi yönünde oy kullanması, kamuoyunda AKP'yi Anayasa Mahkemesi Başkanının kurtarması şeklinde değerlendirilmiş ve bu değerlendirme Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin yerleşen ciddi kuşkuları pekiştirmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 59 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan, Başkan ve üyelerin istişari görüş ve düşüncesini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacaklarına ilişkin kural ile 60 ıncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, “Başkan ve üyeler tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabilirler.” hükmüne dayanarak Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç hakkında reddi hakim talebinde bulunuyoruz.

...

III. GEREKÇELER

1) 656 Sayılı “Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin Tümünün ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listenin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrasında, “Kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;” belirtildikten sonra 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında “hukuk devleti” ilkesine yer verilmiş; 6 ncı maddesinde, hiç kimse ve hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği kuralları getirilmiş; 87 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna “belli konularda” KHK çıkarma yetkisi verilmesi TBMM’nin görevleri arasında sayılmış; 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında da vurgulandığı üzere, Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM’ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendine özgü ve ayrık bir yetki olduğu anlaşılabilir. Dolayısıyla yetki yasalarının, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi doğuracak biçimde yaygınlaştırılıp genelleştirilmemesi gerekir. KHK’ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulmak durumundadır.

Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi’nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni, “... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ...” biçiminde açıklanırken; Anayasa Komisyonu Başkanınca da, “Kanun hükmünde

kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur." denilerek aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.

Yetki yasasında Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulunun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. KHK'nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Anayasa Mahkemesinin 1990'lardan bu yana verdiği kararlarda, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermesi için, "ivedilik, "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması gerekeceğine yönelik içtihat oluşturduğu gözlenmektedir (06.02.1990 günlü ve E.1988/62, K.1990/3). Yüksek Mahkeme, 16.10.1993 günlü ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı kararında ise, "KHK'lar, ancak ivedilik isteyen belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konur." demiştir. İvedilik koşulu ile etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeleri taşımayan hususlarda KHK çıkarma yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği açıktır.

Nitekim; 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 8 adet yetki yasasının iptali için Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulardan, sonuncusu olan 6223 sayılı Yetki Yasası hariç, 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı, 24.06.1993 günlü ve 3911 sayılı, 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı, 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı, 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı, 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Yasaları; Anayasa Mahkemesinin sırasıyla 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı; 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı; 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı; 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı; 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı; 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı; 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkemenin anılan 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında;

“Anayasanın 87 nci maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa’yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayrık tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK’lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı ‘kamu malî yönetimi’ kavramı içinde değerlendirerek yeni kurullar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu’na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın 87 nci maddesinde belirtilen ‘belli konu’larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen ögeleri de içermemektedir. Yasa’nın 1 inci maddesinde çıkarılacak KHK’lerin “kapsam” ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91 inci maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM’ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasanın 7 nci maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa’nın 2 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin “önemli, ivedi ve zorunlu” durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası’nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa’nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası’nın 1 inci maddesiyle 2 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın Başlangıç’ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.”

denilmiştir.

6223 sayılı Yetki Yasasının “Amaç ve kapsam” başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

(a) bendinde, “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;” denildikten sonra; (1) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; (2) numaralı alt bendinde, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; (3) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına;

(b) bendinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına; “ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.” gibi belirsiz ve sınırsız ifadelere yer verilerek Yetki Yasasının amacı ortaya konmak istenmiştir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise, Yetki Yasasının kapsamına ilişkin olarak, “Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname;” denilip,

(a) bendinde, “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak;” ifadesinden sonra, 19 alt bent halinde 19 yasa ve KHK sayılmış ve (20) numaralı alt bendinde, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.” denilerek adeta teşkilatlanmaya ilişkin tüm yasa ve yasa gücünde kararnameler kapsama alınmak istenmiş;

(b) bendinde ise, “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;” denildikten sonra 6 alt bent halinde 5 yasa ve 1 KHK sayılmış ve (7) numaralı alt bendinde ise, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde” ifadesiyle de neredeyse tüm kamu personeli hakkında Bakanlar Kuruluna her türlü düzenlemede bulunma yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Oysa yetki yasalarının, Anayasanın belirlediği ögeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirleyerek Bakanlar Kurulu'na çerçeveyi çizmesi ve niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeleri kapsamaması gerekmektedir.

Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Ancak, 6223 sayılı Yetki Yasasının, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla geçiştirilerek, her okuyanın değişik şekillerde yorumlamasına açık hale getirilmiştir. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Herhangi bir yetki yasasının Anayasaya aykırı olmaması için Anayasadaki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin göz önünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Tüm bunlara ve kanun hükmünde kararnamenin, 12 Mart 1971 Askeri Müdahalesinden sonra 20.09.1971 tarihli ve 1488 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle Anayasanın 64 üncü maddesine girdiğinden bu güne kadarki Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına rağmen; 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu"nun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı iptal davası sonucunda 6223 sayılı Yetki Yasası, AYM'nin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7'ye 7 çıkması nedeniyle, bu güne kadar istikrar kazanmış görüşünün aksine iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan ve bu Dava Dilekçesinin "Hakimin Reddi Talebi" bölümünde belirtilen nedenlerle reddi hakim talebinde bulunulan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ'ın kullandığı oydan dolayı iptal istemi OY ÇOKLUĞU ile reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre;

“... 6223 sayılı Kanunun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi”dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler” yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK’lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır. Yetki yasalarında, çıkarılması için izin verilen KHK’lerin konusunun belirlenmiş olması gerekmektedir. Bununla birlikte belirlenen bu konunun mutlaka dar kapsamlı olması gerektiği yönünde Anayasada herhangi bir kural bulunmamaktadır. Kaldı ki, yetki kanunlarında KHK’lerle düzenlenmesi için yetki verilen konunun kapsamının sınırlı mı yoksa geniş mi olduğu şeklindeki bir irdelemenin, sübjektif değerlendirmeleri ortaya çıkaracağı hususu, izahı gerektirmeyecek derecede açıktır. Ayrıca, konu ve kapsamın belirlenmiş olduğunun söylenebilmesi için, hangi yasalarda değişiklik yapılacağıın yetki kanununda mutlaka sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir. Bu nedenle, dava konusu yasa kurallarında, bir kısım kanunların isimleri sıralandıktan sonra belirlenen bu iki konuyla ilgili “diğer kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler’ de de değişiklik yapılabileceğinin ifade edilmiş olması, konunun belirli olmadığı iddiasına dayanak teşkil edebilecek bir husus değildir. Zira konu ve kapsamın belirtilmiş olması kaydıyla, belirlenen bu konu ve kapsamın sınırları içine hangi yasa ya da KHK’lerin girdiğinin yetki yasasında sayma yoluyla gösterilmesi şart değildir. Bu husus 1961 ve 1982 Anayasalarının konuyla ilgili düzenlemelerinin karşılaştırılmasından da açıkça anlaşılmaktadır. Şöyle ki, 1961 Anayasasının konuyla ilgili 64 üncü maddesinde “Yetki veren kanunda ... yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin açıkça gösterilmesi” şartı aranmışken, 1982 Anayasasının 91 inci maddesinde böyle bir şarta yer verilmemiştir. Yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin yetki yasasında açıkça gösterilmesi şart olmadığına göre, hangi kanunlarda ya da KHK’lerde değişiklik yapılacağıın yetki kanununda sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir.

(...)

Bir başka anayasaya aykırılık iddiası ise, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK'ler çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun bulunmadığına ilişkindir. Dava konusu yetki yasasıyla çıkarılması için izin verilen KHK'ler olağan kanun hükmünde kararnamelerdir. Bu tür KHK'lerin çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla, yetki kanunlarının ve KHK'lerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde Anayasada öngörülmeven yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün olmadığı gibi, neyin "önemli", "ivedi" ve "zorunlu" olduğuna anayasaya uygunluk denetimi yapan yargı organının karar vermesi de bu organın işlevine uygun değildir. Ayrıca bu kavramların sübjektif nitelik taşıdığı ve göreceli olduğu da açıktır. Bu nedenle, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasada öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir. Oysa yetki yasaları üzerindeki denetimin, Anayasada öngörülen çerçevenin sınırları içinde kalması gerekir. Bu nedenle, KHK çıkarılması için yetki verilen konunun acil, ivedi, önemli ve zorunlu olup olmadığının incelenmesine gerek görülmemiştir."

Bu dava dilekçesinde Yüksek Mahkemenin iki farklı kararından uzun alıntı yapılmıştır. Bunlardan birincisi 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararı, diğeri ise 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı karardır.

İki karar arasındaki farklılıklar üzerine çok şey söylenebilir; söylenecektir. Özeti, Anayasa Mahkemesinin geçmişini inkâr ettiği ve çağdaş demokrasiyi yüceltmenin erdemine artık nefesinin yetmediğidir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre;

6223 sayılı Yasanın kapsamına;

- Birincisi, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi" ve bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi" için Yetki Yasasında tek tek sayılan 19 adet kanun ve kanun hükmünde kararname ile bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

- İkincisi ise, 'Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler' yapılması için" Yetki Yasasında sayılan 6 adet kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

girmektedir.

Başka bir anlatımla, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımını ve dolayısıyla teşkilat yasalarını konu alan bütün yasa ve yasa gücünde kararnameler ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarını konu alan tüm personel kanunları ile kanun hükmünde kararnameler, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamındadır ve dolayısıyla teşkilat ve personeli konu alan tüm yasa ve yasa gücünde kararnamelerin Yetki Kanununun kapsamında olması, Anayasanın 87 nci maddesine göre "Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek" anlamına geldiği gibi kapsamı da belirli olduğu için Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırılık oluşturmamaktadır.

Bu yorum, "Kamu hizmetlerinin kapsamı ile kamu hizmetlerini yürütecek her türlü kamu kurum ve kuruluşunun teşkilatı ile görev ve yetkilerini; bağlılık, ilgililik ve ilişkililik ilişkilerini; hizmet üretme süreçlerini; memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ve diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esasları ile mali, sosyal ve diğer her türlü özlük hakları ile sorumluluklarını; kamu hizmetlerinin finansman biçimleri ile harcama usul ve esaslarını yeniden belirlemek amacıyla yürürlükte bulunan tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kuruluna yetki vermektir." şeklindeki bir yetki yasaının da konusu ve kapsamı -6223 sayılı Yetki Yasasından daha da- belirgin, kısa, öz ve anlaşılabilir olduğundan, Anayasaya daha da uygun olacağı anlamına gelmektedir.

Bu yoruma, Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesi nedeninin, "... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ..." biçiminde açıklanması ile Anayasa Komisyonu Başkanının da, "Kanun

hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.” biçiminde görüş bildirmesini de görmezden gelip, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarını da yok sayarak, “KHK çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada her hangi bir düzenleme yer almamaktadır.” saptamasını da eklersek;

Seçimler yapıldıktan sonra Bakanlar Kurulunun hazırladığı yetki yasası tasarısına TBMM'nin yetki vermesini sağladıktan sonra -75'şer günlük bütçe süreci hariç- bir sonraki genel seçimler sonuçlanıp TBMM açılana kadar TBMM'yi kapatmak; acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durum olmadığı sürece de TBMM'yi toplantıya çağdırmamak gerekecektir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüş, net bir biçimde bunu söylemektedir.

Bu görüş, Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısımında kurulan Türkiye Cumhuriyetini değil, bambaşka bir devleti tanımlamakta; tanımlanana ne dendiği de herkes tarafından bilinmektedir.

Bakanlar Kurulu tarafından 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak 35 adet KHK çıkarılmış; bir tanesi yürürlükten kaldırıldığı için geriye yürürlükte 34 adet KHK kalmıştır.

Öyle ki, söz konusu KHK'lerin içeriğine girmeden isimlerinden de anlaşılacağı üzere, KHK'lerden bazıları daha bir ay yürürlükte kalmadan değişikliğe uğramıştır. Bu durum göz önüne alındığında, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verebilmesi için, Anayasa Mahkemesinin içtihat haline gelmiş kararlarına göre, “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” gibi üç Anayasal koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmesi şöyle dursun, Bakanlar Kurulunun yönetmelikle kurallaştırmanın dahi asgari gerekleri olan araştırma, inceleme, ihtiyaçları tespit etme ve giderme yollarını belirleme gibi ciddi hiçbir hazırlığının olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren yasal düzenlemelerin KHK'lere konu oluşturamayacağının en açık, belirgin ve tartışmasız göstergesidir.

Bakanlar Kurulunun ÷lkemize yaşattığı kelimenin tam anlamıyla bir tür “yap-boz oyunu”dur. Yap-boz oyunu olmadığını hiç kimse ileri süremez. Ancak, yap-boz oyunları, okul öncesi çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için geliştirilen oyunlardır. Yap-boz oyunları ile okul öncesi çocukların, anlamsız parçaları zihinsel çaba göstererek anlamlı bütünlere dönüştürmeleri ve dolayısıyla zihinlerinde kurguladıkları bütüne ulaşabilmeleri için de her defasında yeniden deneyerek düşünme ve çözüm yolları üretme yetilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu ise, 6223 sayılı Yasayla aldığı yetkiye dayanarak, yap-boz oyununu Türkiye'nin hukuk sistemi üzerinde oynamaktadır. Kamu hizmeti yürütmekle görevli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapıları, kamu hizmeti üretme usul ve esasları, personel sistemi ve hizmet üretme süreçleri paramparça edilmiştir. Yapılan düzenlemelerde 3046 sayılı Kanuna dahi uyulmamaktadır. Bakanlar Kurulu uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren alanlarda hiçbir hazırlığa dayalı olmadan kural koymakta, daha koyduğu kuralı uygulama ve sonuçlarını izleme ve değerlendirme aşamalarına geçmeden değiştirmekte; durmamakta, değiştirdiğini de değiştirmektedir. Hiçbir hukuksal öngörülebilirlik olmadığı için de değiştirdiği değişikliği değiştirdiğinin üzerinde yarın başka bir değişikliğe gitmeyeceği de belirsizliğini korumaktadır.

Bakanlar Kurulunun hukuksal öngörülebilirliği ortadan kaldırması ve hukuksal belirsizlik yaratarak hukuk devleti ilkesine aykırı uygulamalar içine girmesini sağlayan ise, Anayasanın 7 nci maddesiyle Türk Milleti adına TBMM'ye verilen devredilemez nitelikteki yasama yetkisini kullanıyor olmaktan kaynaklanmaktadır.

Parlamento, Fransızca “parler”, İtalyanca “parlare” yani “konuşmak” masterlarından türetilmiş bir sözcüktür ve “konuşulan yer” anlamına gelmektedir. Demokrasilerde yasalar, uzun süreli ve çok yönlü araştırma, inceleme ve değerlendirmelere dayalı olarak ihtiyaçları ve çözüm yollarını tespitten sonra parlamentoların komisyon ve alt komisyonları ile genel kurulunda konuşularak, tartışılarak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile etkilenen toplumsal kesimlerin ve bunların temsilcisi örgütlerin görüşleri alınıp üzerinde asgari mutabakat sağlanmaya çalışılarak yasalasmaktadır. Demokratik devletin ve çağdaş demokrasinin özü budur.

Varlığını Anayasaya borçlu olan Anayasa Mahkemesinin bu yalın gerçeği görmezden gelerek tüm teşkilat ve personel yasalarının parlamentoların süreç dışında yapılmasını, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci ve 91 inci maddelerine rağmen teşvik etmesinin, hukuksal hiçbir gerekçesi yoktur; olamaz.

Kaldı ki, Anayasa yasama yetkisini Türk Milleti adına TBMM'ye vermiş ve bu yetkiye -Anayasanın 91 inci maddesindeki ayrık ve spesifik durum hariç- devredilmezlik atfetmiştir. Anayasanın öngördüğü "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmediği alanlarda 6223 sayılı Yasayla Bakanlar Kuruluna konu ve kapsamı sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi ve Bakanlar Kurulunun da bu yetkiyi "yap-boz oyunu" oynar gibi kullanması, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan parlamenter demokratik sisteme karşı girişilmiş örtülü bir yürütme organı darbesidir. Bu örtülü darbenin siyasal iktidarın yasama organındaki sayısal üstünlüğüne dayalı olarak yasama organının bilgisi ve ilgisi dahilinde yapıyıcı olması, yapılanın Anayasanın özü ve sözüyle bağdaşmayan siyasal bir darbe olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bunun en açık, bariz ve doğrudan örneklerine Yüce Mahkemeye açılan iptal davalarında yer verilmişti. 656 sayılı KHK de bunlardan birini oluşturmaktadır.

02.11.2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 24.10.2011 tarihli ve 656 sayılı "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 02.05.2001 tarihli ve 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılarak Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı kapatılmakta ve 656 sayılı KHK ile kurulan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına, "kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında dağılımı"nın ötesinde yeni kamu hizmeti görevleri verilmektedir.

Bilindiği üzere yasaların lafzi yorumunda kısım, bölüm, madde, fıkra, bent, alt bent silsilesi ve bütünlüğü büyük bir önem taşımaktadır. Bir alt bendin ilgili olduğu bent, bendin ilgili olduğu fıkra, fıkranın ilgili olduğu madde, maddenin ilgili olduğu bölüm bağlamında değerlendirilmesi genel kuraldır.

Bu çerçevede 6223 sayılı Yetki Yasasının amacı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre, "Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek; (1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine, (2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine, (3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların

görev, yetki, teşkilat ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına, (...) ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir." şeklinde düzenlenmiştir.

Nitekim, Yasanın 1 inci maddesinin gerekçesinde de aynen, "Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmektedir." denilmiştir.

Dolayısıyla 6223 sayılı Yasanın amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlen(mesine) ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir."

Oysa, 656 sayılı KHK'nin "Görevler" başlıklı 3 üncü maddesinde, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına, (mülga) 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun "Görevler" başlıklı 2 nci maddesinde yer almayan yeni görevler verilerek daha önce kamu hizmeti statüsünde olmayan hizmet ve faaliyetlerin kamu hizmeti kapsamına alındığı görülmektedir.

Bilindiği üzere parlamentolar, savurgan ve keyfi harcamalarda bulunan yürütme makamlarına karşı vergi mükelleflerinin temsilcileri olarak doğmuş ve bu işlemlerini kabul ettirerek var olabilmislerdir. Günümüzün temsili demokrasilerinin temelinde, halkın temsilcilerinin kamu gelir ve giderlerinin saptanmasında söz ve karar sahibi olabilmek için yürütme makamlarına karşı sürdürdükleri mücadele yatmaktadır. Klasik örneği, 1215 yılında İngiltere Kralı Yurtsuz Jonh ile Papa III. Innocent ve baronlar arasında imzalanan Büyük Özgürlükler Sözleşmesi (Magna Carta Libertatum)'dir. İktidar odağı egemenler arasında imzalanan sözleşmenin temel özelliği, kralın sorgulanamaz kabul edilen yetkilerinin sınırlandırılması ve vergi toplama yetkisinin ise Kilise ile baronların ortak kararına bağlanmasıdır. Bu kararı alacak olan heyet parlamentonun ilk nüvesini oluşturmuştur.

Parlamentonun ortaya çıkmasıyla birlikte İngiltere’de 1628 yılında *Petition of Rights* ile dolaysız vergilerin, 1688 yılında *Bill of Rights* ile bütün vergi, harç ve resimlerin ihdası Parlamentonun kabulü şartına bağlanmış; 1665 yılında ise kamu gelirlerinin harcanması Parlamentonun kontrolüne tabi kılınmış ve buradan türetilen “bütçe hakkı” tüm demokratik ülkelere yayılmıştır.

Demokrasi, halkın kendi kendini yönettiği rejimin adıdır. Modern temsili demokrasilerin özünü ise, devletin sosyo-ekonomik işlevleri ile kamusal hizmetlerin kapsam, nitelik ve içeriğinin, nelerin kamu hizmetinden sayılıp, nelerin sayılmayacağıının, sayılanların finansman biçimi ve ödenek tahsisleriyle nasıl yürütüleceklerinin, seçmen tercihlerine dayalı olarak halkın temsilcileri tarafından belirlenmesi oluşturmaktadır.

Parlamentonun bütçe hakkı, sadece bütçe yasasına ve dolayısıyla gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması ve bütçe sonuçlarının denetlenmesine indirgenemez. Bütçe hakkı, ödeneklerin tahsis edildiği kamu hizmetlerinin belirlenmesini ve dolayısıyla nelerin kamu hizmetinden sayılıp nelerin sayılmayacağıının tespitini de içerir. Çünkü her kamu hizmeti, ödenek ve kaynak tahsisini, harcama yapılmasını ve harcamaların finansmanını gerektirir.

Nitekim, Anayasanın 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği; 163 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilemeyeceği ilkelerine yer verilmiştir. Bu bağlamda, kanun hükmünde kararnamelerle bütçe de değişiklik yapılamayacağı gibi, daha önceden kamu hizmeti sayılmayan hizmetlerin kamu hizmeti kapsamına alınması, kamu hizmeti sayılanların kamu hizmeti statülerine son verilmesi gibi bütçede değişiklik yapılmasını gerektirecek düzenlemeler de kanun hükmünde kararnamelere konu oluşturamazlar.

Bu bağlamda, 6223 sayılı Yasanın amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi olduğundan, Başkanlığın görev ve yetkilerinin düzenlenmesi görüntüsü altında, daha önce kamu hizmeti kapsamında olmayan hizmet ve faaliyetlere kamu hizmeti statüsü kazandırılmasının kanun hükmünde kararname ile yapılması, 6223 sayılı Yetki Yasasının amaç maddesiyle bağdaşmadığından Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olmanın yanında, 123 üncü maddesi ile 163 üncü maddesindeki ilkelerle de bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamı, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, "Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak; (1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (...) (19) 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, (20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilişkilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve düzenlemeleri kapsar." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

02.05.2001 tarihli ve 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsama ilişkin, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde, 19 alt bent halinde sıralanan yasa ve yasa gücünde kararnameler arasında sayılmamıştır.

4668 sayılı Yasa, 6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin kapsama ilişkin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin (20) numaralı alt bendinde yer alan, "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," ifadesinin kapsamı içinde olduğu da ileri sürülemez. Çünkü, (20) numaralı alt bent içinde değerlendirilebileceği ileri sürülür ise bu durum, (20) numaralı alt bentten önce sayılan 19 alt bendin boşu boşuna sayıldığı anlamına gelir ki, böylesine bir yorum yasakoyucuyu boş işlerle uğraşan bir angarya merkezi haline indirmek anlamına gelir. Diğer yandan, bu değerlendirme kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin -2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanunu, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 26.04.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 05.05.1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu vb. dahil- tüm teşkilat ve usul kanunlarının, (20) numaralı alt bendin kapsamı içinde olduğu gibi hukuka giriş derecesinde hukuk mantığından yoksun uçuk-kaçık bir iddia olmaktan öteye geçemez. Çünkü, bu durumda yasakoyucunun (1)'den (19)'a kadar 19 adet yasa ve yasa gücünde kararnameyi saymak yerine, doğrudan, "Tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," demesi ve böylece söz konusu uçuk-kaçık iddiaya hukuki bir taban oluşturması gerekirdi. Tüm yasa ve yasa gücünde kararnameleri kapsamına alan bir düzenleme nasıl ki, Anayasanın 91 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, yetki kanununun çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin

E: 2011/148, K: 2012/186

amacını, kapsamını ve ilkelerini göstereceği kuralı ile Başlangıcının dördüncü fıkrası, 2 nci maddesi ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceğine ilişkin 7 nci maddesi karşısında Anayasal koruma göremeyecek ise, aynı anlama gelen bir yorumun da aynı gerekçelerle koruma göremeyeceği açıktır. Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, Yetki Yasası'nun Anayasanın belirlediği öğeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması, verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirlemesi ve dolayısı ile söz konusu istisnai yetki ile Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan yasama yetkisi kapsamında Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır.

Yürürlüğe girecek olanlar da dahil tüm teşkilat, personel ve usul yasalarına ilişkin düzenleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, hiç tartışma yoktur ki yasama yetkisinin devridir. Aksine bir düşünce, TBMM'nin ve dolayısıyla kuvvetler ayrılığına dayalı demokratik rejimin varlığının ve gerekliliğinin tartışmaya açılarak inkarı kadar, Anayasa Mahkemesinin varlığının ve gerekliliğinin de tartışmaya açılarak inkarı anlamına gelir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararında;

"... 6223 sayılı Kanununun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi"dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise "Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler" yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK'lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır." denildiğine;

4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, bakanlık teşkilat kanunu olmadığı gibi, 656 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeler de “kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine”, “yeni bakanlık kurulmasına”, “var olan bakanlıkların birleştirilmesine”, “bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesine” ilişkin olmadığına göre;

656 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre de, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında değildir.

Bu bağlamda, Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla düzenlenmiş alanlarda hukuksal tasarruflara girilerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, 02.05.2001 tarihli ve 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 11 yıldır yürürlükte ve yürürlüğe girdiği tarihten, yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar da tümünden değiştirilerek yürürlükten kaldırılmasını “zorunlu” kılan “ivedi” ve “önemli” bir durum ortaya çıkmadığı gibi bu güne kadar herhangi bir maddesi de değiştirilmemiştir. 656 sayılı KHK’nin Bakanlar Kurulunca kabul edildiği 24.10.2011 tarihinde, 4668 sayılı Kanunun, o gün, hemen ve aniden yürürlükten kaldırılarak yerine 656 sayılı KHK’nin getirilmemesi halinde, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının yürüttüğü kamu hizmeti ve faaliyetlerin, bundan şu ya da bu şekilde olumsuz etkileneyeceği, “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” durumu da söz konusu değildir. Bu bağlamda iptali istenen 656 sayılı KHK, Anayasanın 91 inci maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 24.10.2011 tarihli ve 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Liste, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci, 91 inci, 123 üncü ve 163 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun, 6223 sayılı Yetki Kanununun kapsamı içinde olmaması, 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemelerin Anayasanın öngördüğü “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” şartlarını taşımaması ve 656 sayılı KHK ile kamu hizmetlerinin kapsamına yeni hizmet ve faaliyetlerin alınarak vergi mükellefleri üzerinde ek mali yükler oluşturulması nedenleriyle, 656 sayılı KHK'nin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerin yürürlüğünün durdurularak Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının yürüttüğü kamu hizmetlerinden yararlananlar ile vergi mükelleflerinin ileride telafisi mümkün olmayan zarar ve ziyanlardan korunması gerekeceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti olmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

24.10.2011 tarihli ve 656 sayılı “Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin;

I) İptal davasıyla ilgili ilk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Kanununun 59 uncu ve 60 nci maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddine,

II) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Liste, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 87 nci, 91 inci, 123 üncü ve 163 üncü maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen kuralları ile eki cetvel ve listeler şöyledir:

"MADDE 1- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı; Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

MADDE 2- (1) İşbirliğinde bulunulması hedeflenen devletler ve topluluklarla iktisadi, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarındaki ilişkileri projeler, programlar ve faaliyetler aracılığıyla geliştirmek, yapılacak katkı, yardım ve ilgili süreçleri yürütmek ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak üzere, Başbakanlığa bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı kurulmuştur. Kurumun kısa adı TİKA'dır.

(2) Başkanlığın teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

(3) Başbakan, Başkanlığın yönetimi ile ilgili yetkilerini gerekli gördüğü takdirde bir Bakan eliyle yürütebilir. Bu Kanun Hükmünde Kararnamede geçen Bakan deyiminden Başbakan veya ilgili Bakan anlaşılır.

MADDE 3- (1) Başkanlığın görevleri, 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, şunlardır:

a) İşbirliğinde bulunulması hedeflenen ülke ve topluluklarla iktisadi, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarındaki ilişkileri karşılıklı kalkınmaya da katkıda bulunacak şekilde projeler ve faaliyetler temelinde geliştirmek, söz konusu ülke ve toplulukların kalkınma hedef ve ihtiyaçlarına uygun işbirliği program ve projelerini hazırlamak veya hazırlatmak, bununla ilgili gerekli düzenlemeleri ve takibi yapmak ve bunların uygulanmasında koordinasyonu sağlamak.

b) İşbirliğinde bulunulması hedeflenen ülke ve toplulukların iktisadi gelişim sürecinde ihtiyaç duyacakları ekonomik altyapı araçlarını ve destek programlarını hazırlamak, ekonomik büyüme, yatırım ortamının hazırlanması ve geliştirilmesi,

işsizliğin ve yoksulluğun azaltılması, eğitim seviyesinin yükseltilmesi, iyi yönetim, kadın ve ailenin toplumsal yaşamda ve kalkınmadaki rolü, bilgi teknolojileri transferi, çevre ve doğal kaynakların yönetimi, enerji, altyapı, sürdürülebilir kalkınma gibi alanlarda katkı temin etmek, bu ülkelere kurumsal, insan kaynakları ve benzeri alanlarda kapasite geliştirme destekleri sağlamak.

c) Gerektiğinde yabancı ülke ve topluluklara yapılacak insani yardım ve teknik desteklerin koordinasyonunu sağlamak.

ç) Kalkınma alanında ulusal ve yararlanıcı ülkelerin kamu kurumları, üniversiteleri, sivil toplum ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği halinde program, proje ve faaliyetler gerçekleştirmek ve gerektiğinde uzman desteği sağlamak.

d) İşbirliği yapılması hedeflenen ülke ve topluluklarda kamu yönetimi, hukuk, eğitim, kültür ve diğer sosyal alanlardaki işbirliğini güçlendirmek amacıyla proje ve programlar hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak, bu ülke ve topluluklardan eğitim ve staj amacıyla Türkiye'ye gönderilecek kamu görevlileri ve diğer kişilere burs ve benzeri destek sağlamak.

e) Yurtdışında kültürel işbirliği programları yürütmek ve gerektiğinde Türk kültürüyle ilgili faaliyet gösteren merkezlerle işbirliği yapmak.

f) Kalkınma yardımları ve ülkemizin dış yardımlarıyla ilgili uygulama ve teknik koordinasyon ile takibi sağlamak, envanter hazırlamak ve raporlar yayınlamak.

g) Yurtdışında bulunan ortak tarihi, kültürel ve toplumsal mirasın ve değerlerin korunmasına, toplumlar arası önyargıların giderilmesine ve medeniyetler arası diyalogun güçlendirilmesine yönelik sosyal ve kültürel proje ve çalışmalarını uygulamak.

ğ) Görev alanıyla ilgili olarak uluslararası işbirliğine ilişkin çalışmalarda yer almak ve koordinasyonu sağlamak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleriyle ortaklaşa projeler yürütmek.

h) İşbirliğinde bulunulması hedeflenen ülkelerin yanı sıra, özellikle tarihi, coğrafi, sosyal ve kültürel bağlarımızın bulunduğu ülkelere, ilgili ülkenin kalkınmışlık düzeyine bakılmaksızın, teknik katkı ve destekte bulunmak ve ortak projelere açık olan tüm ülkelerden gelecek talepleri değerlendirmek.

1) Başkanlığın faaliyetleri kapsamında programa alınacak ülke ve topluluklara yönelik işbirliği ve yardım projeleri hakkında Danışma Kuruluna bilgi vermek.

i) Mevzuatla Başkanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

MADDE 4- (1) Başkan, Başkanlığın en üst amiri olup, Başkanlık hizmetlerini; mevzuata, hükümetin genel siyaseti, dış politikası ve Danışma Kurulu tavsiyeleri çerçevesinde Başkanlığın amaç ve politikaları ile işbirliği kapsamındaki ülkelerin ihtiyaçlarına uygun olarak yürütmek ve faaliyet alanına giren konularda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Başkan, Bakana karşı sorumludur.

(2) Başkana yardımcı olmak üzere üç Başkan Yardımcısı atanabilir. Başkan Yardımcıları, Başkan tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Başkana karşı sorumludur.

MADDE 5- (1) Başkanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Orta Asya ve Kafkaslar Dairesi Başkanlığı.
- b) Balkanlar ve Doğu Avrupa Dairesi Başkanlığı.
- c) Ortadoğu ve Afrika Dairesi Başkanlığı.
- ç) Doğu ve Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika Dairesi Başkanlığı.
- d) Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi Başkanlığı.
- e) Hukuk Müşavirliği.
- f) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- g) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen Daire Başkanlıklarının görev alanına giren ülkeler Başkan tarafından belirlenir. Bu Daire Başkanlıkları, görev alanlarına giren ülkelerle sınırlı olarak 3 üncü maddede sayılan görevler ile Başkan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

E: 2011/148, K: 2012/186

(3) *Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *Birden fazla ülke ve bölgeyi ilgilendiren program, proje ve faaliyetler için 3 üncü maddede sayılan görevleri, ilgili Daire Başkanlıkları ile işbirliği içinde yerine getirmek.*

b) *Kalkınma yardımları ile teknik destek ve insani yardımları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği halinde geliştirmek ve uygulamak.*

c) *Uluslararası kuruluşlar ve diğer ülkelerin kalkınma teşkilatları ile işbirliği yapmak, ortak finansman ve benzeri yöntemlerle program, proje ve faaliyetler geliştirmek ve uygulamak.*

ç) *Başkan tarafından verilen benzeri diğer görevleri yapmak.*

(4) *Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:*

a) *26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.*

b) *Başkan tarafından verilen benzeri diğer görevleri yapmak.*

(5) *Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yürütmek.*

b) *9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre Başkanlığa yapılacak başvuruların etkin, doğru ve süresinde sonuçlanmasını sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak.*

c) *Başkan tarafından verilen benzeri diğer görevleri yapmak.*

(6) *İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *Başkanlığın insan kaynakları politikasını ve planlamasını yapmak.*

b) Başkanlık personelinin atama, nakil, disiplin, terfi, ücret, sağlık, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

c) Başkanlığın eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek, uygulamak ve değerlendirmek.

ç) 5018 sayılı Kanunda yer alan esaslar çerçevesinde Başkanlığın birimleri ile yurtdışındaki ofislerinin ihtiyacı olan her türlü yapım, satın alma, kiralama, bakım ve onarım, ulaştırma ve benzeri idari ve mali hizmetleri yürütmek.

d) Evrak bilişim ve yönetim sistemini, e-Devlet uygulaması çerçevesinde genel evrak ve dokümantasyon hizmetlerini temin etmek, yürütmek, güncellemek ve yerine getirilmesini denetlemek.

e) Başkanlık kütüphane ve arşiv hizmetlerini yürütmek.

f) Başkanlık sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

g) Başkanlığın birimleri ile yurtdışındaki ofislerinin bilgi teknolojileri altyapısını kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, bunlara ait hizmetleri ilgili birimler ile yürütmek, bilgi işlem projeleri ile ilgili birimler arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak, bilişim teknolojisindeki gelişmelere uygun yazılımları üretmek veya sağlamak.

ğ) Başkan tarafından verilen benzeri diğer görevleri yapmak.

MADDE 6- (1) Başkanlığın yurtdışında yürüteceği program, proje, faaliyet ve yardım işlemlerinin gerektirdiği koordinasyonun sağlanması için Program Koordinasyon Ofisleri kurulabilir.

(2) Program Koordinasyon Ofislerinde, Başkanlık personelinden görevlendirilenler ile bunlara yardımcı olmak üzere mahallinden temin edilen ve Ofis hizmetlerinde çalışan personelin niteliği, sayısı, görev süresi ve bunlara ödenecek ücretlerin belirlenmesi, personele yapılacak ödemeler dışında kalan diğer harcamaların neler olacağı ve harcamaya ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 7- (1) Danışma Kurulu; Bakanın başkanlığında, Bakanın belirleyeceği kamu kurum ve kuruluşlarının bağlı ya da ilgili buldukları bakan tarafından görevlendirilen temsilcilerin katılımıyla oluşturulan bir istişare kuruludur. Başkan ve Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Danışma Kurulunun doğal üyesidir.

2) Danışma Kurulunun istişare edeceği konuların nitelik ve özelliklerinin gerektirmesi halinde Başkan Yardımcıları ve ilgili Daire Başkanları da Kurul Başkanınca toplantıya çağırılır.

(3) Kurul yılda en az bir defa olmak üzere Bakanın daveti üzerine toplanır. Bakan bu yetkisini Başkana devredebilir. Başkan, Bakanın yetki vermesi halinde Kurula Başkanlık edebilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Başkanlıkça yürütülür.

(4) Danışma Kurulu, Başkanlığın faaliyetlerinin kapsam, ilke ve önceliklerinin belirlenmesi ile bu faaliyetlerin hükümetin genel siyaseti ve dış politika hedefleri çerçevesinde gerçekleşmesi amacıyla tavsiye niteliğinde kararlar alır.

MADDE 8- (1) Başkanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile geçici çalışma grupları oluşturabilir.

MADDE 9- (1) Başkanlığın her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

MADDE 10- (1) Başkan ve her kademedeki Başkanlık yöneticileri, sınırlarını yazılı olarak açıkça belirtmek ve yazılı olmak kaydıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilirler. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

MADDE 11- (1) Başkanlık, hizmet ve görevleriyle ilgili konularda diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mahalli idareler ile gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

(2) Yurtdışında teknik, kültürel, sosyal, insani ve benzeri yardım faaliyetlerinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kaynağı kullanan diğer kuruluşlar, bu yardım faaliyetleriyle ilgili projelerini gerekli görülen hallerde Başkanlık kanalıyla gerçekleştirebilirler.

MADDE 12- (1) Başkanlık; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idari düzenlemeler yapabilir.

MADDE 13- (1) Başkanlıkça yürütülecek projelerin belirlenmesi, uygulanması, takibi ve sonuçlandırılması, gerekli koordinasyonlarla bu proje ve faaliyetlerin sponsorlar aracılığıyla yapılmasının sağlanması, Başkanlığın faaliyet ve amaçlarına uygun yayın

ve tanıtım yapılması ve bu yayımlarla ilgili olarak ödenecek ücretler ile bu alanda yazılı ve görsel basın organlarının ve internet medyası aracılığıyla yapılacak yayımların desteklenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 14- (1) Başkanlıkta; Başkan müşterek kararlar, Başkan Yardımcıları, Daire Başkanı ve I. Hukuk Müşaviri Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile atanır. Bakan, gerekli gördüğü hallerde atama yetkisini Başkana devredebilir. Bu kadrolar dışındaki diğer personel Başkan tarafından atanır.

MADDE 15- (1) Başkanlık kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

MADDE 16- (1) Başkanlık personeli, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

(2) Başkanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere TİKA Uzmanı ile TİKA Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(3) TİKA Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak.

ç) Başkanlıkça belirlenen yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (B) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda %80 oranında başarılı olmak.

(4) TİKA Uzman Yardımcılığında en az üç yıl çalışanlar, Başkanlıkça yapılacak yeterlik sınavında başarı göstermek şartıyla TİKA Uzmanı unvanını alırlar. Üst üste iki defa yeterlik sınavında başarı gösteremeyenler durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar.

(5) TİKA Uzmanı ile Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(6) Başkanlıkta; Başkan, Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Hukuk Müşaviri, TİKA Uzmanı ve TİKA Uzman Yardımcısı kadrolarına atanan personel bu kadrolar karşılık gösterilmek kaydıyla, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın, sözleşmeli olarak çalıştırılabilir. Bu suretle çalıştırılacak personele, atandığı kadronun unvan ve derecesine göre, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelde yer alan taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere, Bakan tarafından belirlenecek tutarda aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Söz konusu personele, çalıştıkları günlerle orantılı olarak, hastalık ve yıllık izinleri dâhil, Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı çalışma yaptıkları tespit edilenlere, Başkanın teklifi üzerine bağlı bulunan Bakan onayı ile Haziran ve Aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkra kapsamındaki personele yapılacak diğer ödemeler Bakanlar Kurulunca belirlenir.

(7) Başkanlıkta, 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşme ile yerli veya yabancı uzman istihdam edilebilir. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu personelin istihdam usul ve esasları yönetmelikle belirlenir. Bunlara ödenecek ücretin tutarı, birinci dereceli kadroda bulunan TİKA Uzmanına mali haklar kapsamında yapılan ödemeler tutarını geçmemek üzere Başkan tarafından tespit edilir. Bu fıkra uyarınca çalıştırılacakların sayısı elliye geçemez. Başbakan onayı ile bu sayı iki katına kadar artırılabilir. Bu fıkraya göre istihdam edilecek sözleşmeli uzmanların yurtiçi ve yurtdışındaki üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren ve Başkanlıkça belirlenen bölümlerinden mezun olmaları şartı aranır.

MADDE 17- (1) 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar kurumlarının, aylık, ödenek, her türlü

zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Başkanlıkta görevlendirilebilir. Bunların geçici görev yollukları Başkanlık tarafından ödenir. Başkanlığın bu konudaki talepleri, ilgili kurum ve kuruluşlarca öncelikle sonuçlandırılır. Bu personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam eder ve bu süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır. Terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır.

(2) Üniversite öğretim elemanları, özel bilgi ve ihtisas gerektiren işler için 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesine göre Başkanlıkta görevlendirilebilir.

MADDE 18- (1) Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- b) Başkanlığa yapılacak her türlü başış, yardım ve vasiyetler.
- c) Lüzumu halinde, Başbakan onayı ile diğer kaynaklardan yapılacak transferler.
- ç) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- d) Diğer gelirler.

MADDE 19- (1) Başkanlığa verilen görevlerden yurtdışında veya doğrudan yurtdışındaki faaliyetlere yönelik olarak kullanılmak üzere tefrik edilen ödeneklerden Bakan tarafından belirlenecek olan kısımlar Başkanlık bütçesine gider kaydedilmek suretiyle özel hesaba aktarılır. Bu hesaplardan yapılan harcamalar 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir. Aktarılan tutarların harcanması, muhasebeleştirilmesi ve alımlarda kullanılacak ihale yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Başkanlıkça müştereken belirlenir.

MADDE 20- (1) 2/5/2001 tarihli ve 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta; 4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanun Hükmünde Kararnameye, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığına yapılan atıflar Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi

E: 2011/148, K: 2012/186

Başkanlığının bağlı olduğu Bakana yapılan atıflar Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının bağlı olduğu Bakana yapılmış sayılır.

(3) *Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığına ait kadrolar iptal edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerden çıkarılmış ve ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı bölümü olarak eklenmiştir.*

(4) *10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (II) sayılı cetvelin "B) Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümününün 30 uncu sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

"30) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı"

(5) *14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;*

a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümününün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan "Teknik Yardım Uzman Yardımcıları" ibaresi "TİKA Uzman Yardımcıları" ve "Teknik Yardım Uzmanlığına" ibaresi "TİKA Uzmanlığına" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 152 nci maddesinin "II-Tazminatlar" kısmının "A-Özel Hizmet Tazminatı" bölümününün (i) bendinde yer alan "Teknik Yardım Uzmanları," ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı bölümün (h) bendine "Milli Eğitim Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", TİKA Uzmanları" ibaresi eklenmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I – Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümününün;

1- (c) bendinde yer alan "Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanı" ibaresi "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

2- (f) bendinde yer alan "Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı" ibaresi "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkan Yardımcısı" şeklinde değiştirilmiştir.

3- (h) bendinde yer alan "Teknik Yardım Uzmanları" ibaresi "TİKA Uzmanları" şeklinde değiştirilmiştir.

ç) Eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "2. Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" bölümüne "Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı," ibaresi eklenmiştir.

d) Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7 nci sırasına "Daire Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı" ibaresi eklenmiştir.

(6) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanına," ibaresinden sonra gelmek üzere "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanına ve bu Başkanlığın yurtdışındaki Program Koordinasyon Ofisi sorumlusuna," ibaresi eklenmiştir.

(7) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı," ibaresi eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç, malzeme, demirbaş, borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlar ve diğer dokümanlar ile geçici süreli olarak görevlendirilenler de dâhil kadro ve pozisyonlarda bulunan personel hiçbir işleme gerek kalmaksızın Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına devredilmiş sayılır. Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının kullanımında bulunan veya mülkiyeti Hazineye ait olup da Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığına tahsisli taşınmazlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına tahsis edilmiş sayılır.

(2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2011 mali yılı harcamaları, 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapılmaya kadar Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2011 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Başkan, Başkan Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Müdür ve Şube Müdürü kadrolarında bulunanların görevleri sona erer. Başkan, Başkan Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri ve Daire Başkanı kadrolarında bulunanlar ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Başkanlık Müşaviri kadrolarına; Müdür ve Şube Müdürü kadrolarında bulunanlar aynı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır. Bu fıkra ile ihdas edilen Başkanlık Müşaviri ve Araştırmacı kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.*

(2) *Bu Kanun Hükmünde Kararname ile kadroları kaldırılan personelden; Daktilograf ve Anbar Memuru kadrolarında bulunanlar mevcut kadro, derece ve kademeleri dikkate alınarak Memur unvanlı kadrolara, Şef ve Uzman kadrolarında bulunanlar mevcut kadro, derece ve kademeleri dikkate alınarak ekli (1) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına atanırlar.*

(3) *Yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalanlardan kadro ve görev unvanı değişmeyenler Başkanlık için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara halen buldukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Kadro ve görev unvanı değişenler en geç altı ay içinde derece ve kademelerine uygun kadrolara atanır.*

(4) *Teknik Yardım Uzmanı ve Teknik Yardım Uzman Yardımcıları kadrosunda bulunanlar TİKA Uzmanı ve TİKA Uzman Yardımcısı kadrolarına hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Teknik Yardım Uzmanı ve Teknik Yardım Uzman Yardımcısı unvan ve kadrosunda geçirilen süreler, TİKA Uzmanı ve TİKA Uzman Yardımcısı unvan ve kadrolarında geçmiş sayılır.*

(5) *Bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer mali hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer mali hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, farklılık giderilinceye kadar atandıkları veya atanmış sayıldıkları*

kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(6) *Kapatılan Başkanlıkta, sözleşmeli statüde çalışanların sözleşmeleri, sözleşme süresi sonuna kadar devam eder.*

(7) *Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre yeniden düzenleme ve atamalar yapılmaya kadar Başkanlığa verilen görevler, daha önce bu görevleri yapmakta olan personel ve birimler tarafından yürütülmeye devam edilir. Başkanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç altı ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir.*

GEÇİCİ MADDE 4- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde;*

a) *Mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda 657 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde belirtilen kadrolara atanmış olanlar,*

b) *En az doktora diplomasına sahip öğretim elemanları,*

c) *657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlar ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen eğitim şartını taşımaları ve Başkanlıkça belirlenecek yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda %70 oranında başarılı olmak kaydıyla yurtiçi ve yurtdışındaki üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, ilgili meslek kuruluşları, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşlarında Başkanlığın görev alanıyla ilgili çalışan veya bu alanda eğitim almış kişiler ile kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler,*

E: 2011/148, K: 2012/186

kırk yaşından gün almamış olmak kaydıyla, Bakan onayı ile belirlenecek usul ve esaslara göre Bakan tarafından TİKA Uzmanı olarak atanabilir. Bu şekilde atanacakların sayısı elliye geçemez.

2) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Başkanlıkta mülga 4668 sayılı Kanununun 20 nci maddesine göre çalışmakta olanlardan birinci fıkraya göre TİKA Uzmanı kadrolarına atanmaların Başkanlıkta sözleşmeli personel pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceleri aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir. Bunlar, atandıkları kadronun mali ve sosyal haklarına göreve başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır ve önceki pozisyonlarında aldıkları mali ve sosyal haklar hakkında herhangi bir mahsuplaşma yapılmaz. Bu şekilde TİKA Uzmanı kadrolarına atanarlara iş sonu tazminatı ödenmez. Bu personelin önceden iş sonu tazminatı ödenmiş süreleri hariç, iş sonu tazminatına esas olan toplam hizmet süreleri, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu uyarınca ödenecek emekli ikramiyesine esas toplam hizmet süresinin hesabında dikkate alınır. TİKA Uzmanı kadrolarına atanmaların pozisyonları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlama ile bağlı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(2) 2011 yılı için geçerli olmak üzere 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 22 nci maddesindeki sınırlamalara tabi olmaksızın Başkanlık kadrolarına atama yapılabilir.

MADDE 21- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."

(I) SAYILI CETVEL

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI

Başkan	Başkan Yardımcıları	Hizmet Birimleri
Başkan	Başkan Yardımcısı	1) Orta Asya ve Kafkaslar Dairesi Başkanlığı
	Başkan Yardımcısı	2) Balkanlar ve Doğu Avrupa Dairesi Başkanlığı
	Başkan Yardımcısı	3) Ortadoğu ve Afrika Dairesi Başkanlığı
		4) Doğu ve Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika Dairesi Başkanlığı
		5) Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi Başkanlığı
		6) Hukuk Müşavirliği
		7) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
		8) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

(II) SAYILI CETVEL

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI
SÖZLEŞMELİ ÜCRET CETVELİ
(BRÜT TL)

GÖREV UNVANI	EN AZ	EN ÇOK
Başkan	0	3.223,56
Başkan Yardımcısı	2.891,21	3.027,08
Daire Başkanı, I. Hukuk Müşaviri	1.798,72	2.475,77
TİKA Uzmanı, Hukuk Müşaviri		
Kadro derecesi 1	1.798,72	2.475,77
Kadro derecesi 2	1.766,16	2.414,03
Kadro derecesi 3	1.747,08	2.396,06
Kadro derecesi 4	1.729,11	2.378,10
Kadro derecesi 5	1.711,14	2.360,12
Kadro derecesi 6	1.692,06	2.342,16
Kadro derecesi 7	1.674,10	2.323,08
TİKA Uzman Yardımcısı	826,37	1.867,22

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Başkan	1	1	1
GİH	Başkan Yardımcısı	1	3	3
GİH	Orta Asya ve Kafkaslar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Balkanlar ve Doğu Avrupa Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Ortadoğu ve Afrika Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Doğu ve Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	İç Denetçi	1	2	2
AH	Avukat	1	1	1
GİH	TİKA Uzmanı	1	63	63
GİH	TİKA Uzmanı	2	6	6
GİH	TİKA Uzmanı	3	8	8
GİH	TİKA Uzmanı	4	34	34
GİH	TİKA Uzmanı	5	13	13
GİH	TİKA Uzmanı	6	37	37
TH	TİKA Uzmanı	1	15	15
TH	TİKA Uzmanı	3	6	6
TH	TİKA Uzmanı	4	19	19
TH	TİKA Uzmanı	6	5	5
GİH	TİKA Uzman Yardımcısı	9	47	47
TH	TİKA Uzman Yardımcısı	6	5	5

TH	TİKA Uzman Yardımcısı	9	11	11
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	1	3	3
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	2	1	1
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	3	2	2
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	3	3
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	8	7	7
GİH	Araştırmacı (Ö)	1-13	10	10
GİH	Araştırmacı	1	3	3
GİH	Araştırmacı	3	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	12	12
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	13	13
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	10	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	15	15
GİH	Programcı	5	1	1
GİH	Çözümleyici	5	1	1
GİH	Memur	5	15	15
GİH	Sekreter	5	3	3
GİH	Şoför	5	7	7
GİH	Şoför	8	1	1
YH	Bekçi	6	1	1
YH	Hizmetli	6	3	3
YH	Hizmetli	7	1	1
YH	Hizmetli	8	1	1
	TOPLAM		400	400

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Başkanlık Müşaviri	1	7	7
GİH	Araştırmacı	1	10	10
	TOPLAM		17	17

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

A- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRÜCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 12.1.2012 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ hakkındaki reddi hâkim talebi görüşülmüştür.

Dava dilekçesinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın, kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde yer alan bilgilere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu, 25.4.2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49. Kuruluş Yıldönümü'nde yaptığı açılış konuşmasında "*Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.*" ifadelerine yer verdiği, ayrıca 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali istemiyle açılan davada verilen kararda açıklanan görüşünün daha önceki kararlarda yer alan görüşlerinden farklı olduğu, bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda tarafsız olarak karar veremeyeceği ileri sürülerek 6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendi ile 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca reddi talep edilmiştir.

Hâkimin reddi kurumu, hâkimin bakacağı davada tarafsızlığını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir. Nitekim herkesin, kanuni ve tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkı bulunmaktadır. Bu nedenle hukukumuzda, hâkimin tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda, hâkimin kendi mahkemesinin yetki ve görevine giren belli bir davaya bakamayacağı veya reddedilebileceği kabul edilmiştir. Herkesin, tarafı olduğu davada hâkimin reddi talebinde bulunmak hakkı var ise de talebin incelenebilmesi için

bazı usuli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartların gerçekleşmesi durumunda talep içerik yönünden incelenebilecektir.

6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin, istişarî görüş ve düşüncelerini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacakları; 60. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hallerin olduğu iddiası ile reddolunabileceği; (2) numaralı fıkrasında, bu takdirde, Genel Kurul ya da bölümlerde ilgili üye katılmaksızın ret konusu hakkında kesin karar verileceği; (5) numaralı fıkrasında ise ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dilekçesinde hâkimin reddi talebi yönünden dayanılan hususlardan biri Wikileaks belgeleri olarak bilinen belgelerde yer aldığı ileri sürülen bilgilerdir. Ancak, bu belgelerin gerçekte var olup olmadığı kanıtlanamadığı gibi içerdiği bilgilerin doğru olup olmadığı da ortaya konulabilmiş değildir. Aksine, belgelerde ismi geçen birçok kişi gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ tarafından da kamuoyunun bilgisine sunuldukları ilk andan itibaren anılan belgelerde var olduğu ileri sürülen bilgiler açıkça yalanlanmıştır. Ret talebi yönünden dayanılan hususlardan biri olan açılış konuşmasındaki sözler, Türk siyasal yaşamındaki uzlaşma kültürü eksikliğine ve temel siyasal sorunların siyasi arenada çözümü yerine yargı kurumlarına havale edilmesi eğilimine yönelik genel ve kişisel nitelikte bir eleştiri olup somut bir davaya ilişkin herhangi bir görüş veya düşünce içermediği gibi somut bir siyasi partiyi de hedef almamaktadır. Ret talebine dayanak yapılan hususlardan biri olan Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın geçmişte kimi dava dosyalarında kullandığı oylar, tamamen hâkimin yargısal görevine ilişkindir. Hâkimin geçmişte verdiği kararlar ve kullandığı oyların ret sebebi olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla, dava dilekçesinde hâkimin reddi nedeni olarak ileri sürülen hususlar, Kanun'da düzenlenen davaya bakılması yasak bir hâl veya ret sebebi olarak kabul edilemez.

Öte yandan, her hak gibi hâkimin reddini talep etme hakkının da amacına uygun olarak kullanılması gerekir. Aksi halde hakkın kötüye kullanılması söz konusu olur. Somut dava dosyasında, varlığı ve içerdiği bilgilerin doğruluğu

kanıtlanmamış aksine yalanlanmış olan ve hukuken delil değeri bulunmayan bir takım bilgi ve belgelere, yine ret sebebi olmadığı açık olan hâkimin önceki dava dosyalarında kullandığı oylara dayanılarak ret talebinde bulunulmuş olması, hâkimin reddini talep etme hakkının iyi niyetle ve amacına uygun olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Buna göre, 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince ret talebinde bulunanlara takdiren 500 Türk Lirası disiplin para cezası uygulanmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle;

1- Hâkimin reddi talebinin esastan REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Talebin kötü niyetle yapıldığının KABULÜNE ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman AlifeyyazPAKSÜT ile Zehra AylaPERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Disiplin para cezasının talepte bulunan davacıya verilmesine, Serruh KALELİ, Burhan ÜSTÜN ile Nuri NECİPOĞLU'nun "*Para cezasının talepte bulunanların her birine verilmesi gerektiği*" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Para cezası miktarının 500 Türk Lirası olarak esas alınmasına, OYBİRLİĞİYLE,

12.1.2012 gününde karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, dosyanın 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantılarında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Abdullah ÇELİK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükmünde kararname kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnemelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnemeler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnemenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnemelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnemenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararneme çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnemeyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnemelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnemelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnemeler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnemenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnemeyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnemenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnemelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnemelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnemeler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Bakanlar Kurulu*"na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılmayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

Öte yandan, Anayasanın 91. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yetki kanununda, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, süresi ile süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterilmesi gerekmektedir. TBMM İçtüzüğü'nün 90. maddesinin ikinci fıkrasında da kanun hükmünde kararnamelerin diğer bir kanun hükmünde kararname ile değiştirilebileceği veya yürürlükten kaldırılabilceği belirtilmiştir.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ve Eki (I) ve (II) Sayılı Cetveller ile (1) ve (2) Sayılı Listelerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ve eki cetveller ile listelerin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı gibi acil, ivedi, önemli ve zorunlu konuları düzenlemediği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 16. Maddesinin (6) Numaralı Fıkrası

KHK'nin 16. maddesinin (6) numaralı fıkrası, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından,

konusu kalmayan bu fıkraya ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2- KHK'nin 20. Maddesinin (7) Numaralı Fıkrasıyla, 375 Sayılı KHK'nin Ek 3. Maddesinin Birinci Fıkrasına "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı," İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı," İbaresini

KHK'nin 20. maddesinin (7) numaralı fıkrasıyla, 375 sayılı KHK'nin ek 3. maddesinin birinci fıkrasına "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı," ibaresi, 666 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu ibareye ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

3- KHK'nin Eki (II) Sayılı Cetvel

KHK'nin eki (II) sayılı Cetvel, 666 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu cetvele ilişkin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

4- KHK'nin 20. Maddesinin (5) Numaralı Fıkrasının (ç) Bendiyle, 657 sayılı Kanun'un Eki (II) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "2. Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" Bölümüne "Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı" İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı," İbaresini

657 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi uyarınca, anılan Kanun'a tâbi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak Kanun'a ekli (I) ve (II) sayılı Cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. KHK'nin 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının (ç) bendiyle, 657 sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "2. Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" bölümüne "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı," ibaresi eklenerek TİKA daire başkanlarının 3600 ek gösterge rakamı üzerinden aylık almaları sağlanmıştır. Bu husus, KHK ile yürürlükten kaldırılan mevzuatta bulunmayan yeni bir mali imkândır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde, Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi hâlinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nda Bakanlar Kuruluna kamu personelinin mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak doğrudan düzenleme yapma yetkisi verilmediği açıktır. Bununla birlikte anılan Kanun'un amaç ve kapsamına giren konularda yapılan düzenlemelerin doğal sonucu olması durumunda kamu personelinin mali ve sosyal haklarıyla ilgili düzenlemelerin yapılması mümkündür.

Dava konusu kuralla, TİKA daire başkanlarının önceki mevzuatta olmayan 3600 ek gösterge rakamı üzerinden aylık almalarının sağlanması, doğrudan kamu personelinin mali haklarına ilişkin olup, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun

amaç ve kapsamına giren konularda yapılan düzenlemelerin doğal sonucu değildir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildir, iptali gerekir.

5- KHK'nin 20. Maddesinin (5) Numaralı Fıkrasının (d) Bendiyle 657 Sayılı Kanun'un Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7. Sırasına "Daire Başkanı" İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen ", Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı" İbaresini

657 sayılı Kanun'un ek 26. maddesinin (a) bendi uyarınca, anılan Kanun'a ekli (IV) sayılı Cetvelde unvanları yazılı görevlerde bulunanlara hizalarında gösterilen gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda makam tazminatı ödenir. KHK'nin 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının (d) bendiyle, 657 sayılı Kanun'a ekli (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7. sırasına ", Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı" ibaresi eklenerek, TİKA daire başkanlarının 2000 gösterge rakamı üzerinden makam tazminatı almaları sağlanmıştır.

Dava konusu kuralla, TİKA daire başkanlarının önceki mevzuatta olmayan 2000 gösterge rakamı üzerinden makam tazminatı almalarının sağlanması, doğrudan kamu personelinin mali haklarına ilişkin olup, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamına giren konularda yapılan düzenlemelerin doğal sonucu değildir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildir, iptali gerekir.

6- KHK'nin Diğer Kuralları

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; KHK'nin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı gerekçesiyle iptal edilen kuralları ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarının 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında olduğu anlaşıldığından, bu maddelere, fıkralara, bölüme, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki cetvellerin ve listelerin, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesinde kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 16. Maddesinin (3), (4) ve (5) Numaralı Fıkraları

KHK'nin 16. maddesiyle, daha önce düzenlenmemiş bulunan TİKA Uzmanlığı kadrosu kurulmuş ve bu kadroda görev yapacak kişilerin atanma usul ve esasları düzenlenmiştir. Anılan maddenin (3) numaralı fıkrasında, TİKA Uzman Yardımcılığına atanmanın koşulları; (4) numaralı fıkrasında, TİKA Uzman Yardımcılığında en az üç yıl çalışanların, Başkanlıkça yapılacak yeterlik sınavında başarı göstermek şartıyla TİKA Uzmanı unvanını alacakları, üst üste iki defa yeterlik sınavında başarı gösteremeyenlerin durumlarına uygun diğer kadrolara atanacakları; (5) numaralı fıkrasında, TİKA Uzmanı ile Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyaset hakları ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, Anayasa'nın "*Kamu hizmetlerine girme hakkı*" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın "*Siyasi Haklar ve Ödevler*" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan ve 70. maddesinde korunan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

TİKA Uzmanlığı ve TİKA Uzman Yardımcılığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan, KHK'nin 16. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır, iptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Burhan ÜSTÜN farklı gerekçeyle bu görüşe katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin Geçici 4. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (c) Bendinin "657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlar ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen eğitim şartını taşımaları ve Başkanlıkça belirlenecek yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda %70 oranında başarılı olmak kaydıyla yurtiçi ve yurtdışındaki üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, ilgili meslek kuruluşları, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşlarında Başkanlığın görev alanıyla ilgili çalışan veya bu alanda eğitim almış kişiler ile..." Bölümü

KHK'nin geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla, bazı kişiler yönünden doğrudan TİKA Uzmanlığına atanma imkânı getirilmiş ve bunun koşulları düzenlenmiştir. Anılan fıkranın (c) bendinde, kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olanlar dışında ilk defa kamu hizmetine girecek kişiler de kapsama dâhil edilmiştir.

TİKA Uzmanlığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi, Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan, KHK'nin geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olanlar dışındakilere ilişkin dava konusu kural, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır, iptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nin Geçici 5. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası

KHK'nin geçici 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, 2011 yılı için geçerli olmak üzere 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 22. maddesindeki sınırlamalara tâbi olmaksızın Başkanlık kadrolarına atama yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 161. maddesinde, Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamalarının "*yıllık bütçelerle*" yapılacağı ve bütçenin "*kanunla*" düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 163. maddesinde bütçelerde değişiklik yapılmasının esasları düzenlenmiş, maddenin üçüncü cümlesinde ise "*Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez.*" hükmüne yer verilmiştir.

KHK'nin geçici 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla, 2011 yılı için geçerli olmak üzere 6091 sayılı Bütçe Kanunu'nun 22. maddesindeki sınırlamalara tâbi olmaksızın Başkanlık kadrolarına atama yapılabilmesinin olanaklı kılınması, 6091 sayılı Bütçe Kanunu'nun 22. maddesinin (1) numaralı fıkrasında öngörülen sınırlamaların, TİKA'ya tahsis edilen kadrolar yönünden uygulanmaması sonucunu doğurmakta ve bu durum, bütçe kanununda değişiklik yapılması anlamına gelmektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 163. maddesine aykırıdır, iptali gerekir.

4- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin iptal edilen kuralları ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesi uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir aykırılık saptanmadığından bu kurallara ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

KHK'nin 16. maddesinin (7) numaralı fıkrası yönünden Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 16. maddesinin (6) numaralı fıkrası,

2- 20. maddesinin (7) numaralı fıkrasıyla 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 3. maddesinin birinci fıkrasına "*Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı,*" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "*Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı,*" ibaresi,

3- Eki II Sayılı Cetvel'i,

hakkında, 22.11.2012 günlü, E. 2011/148, K. 2012/186 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu fıkraya, ibareye ve cetvele ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B) Kapsam yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. maddeleri, 16. maddesinin (1), (2) ve (7) numaralı fıkraları, 17., 18., 19. maddeleri, 20. maddesinin (7) numaralı fıkrası ile (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddeleri, geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*...kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler,*" ibaresi, geçici 5. maddenin (1) numaralı fıkrası, 21., 22. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'e, (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E. 2011/148, K. 2012/186 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bölüme, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının;

a- (ç) bendiyle, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "*2. Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında*" bölümüne "*Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı*" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "*Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı,*" ibaresine,

E: 2011/148, K: 2012/186

b- (d) bendiyle 657 sayılı Kanun'un Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7. nci sırasına "Daire Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen " , Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı" ibaresine,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu ibarelerin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesi yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. maddeleri, 16. maddesinin (1), (2) ve (7) numaralı fıkraları, 17., 18., 19. maddeleri, 20. maddesinin (7) numaralı fıkrası ile (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddeleri, geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "...kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler," ibaresi, geçici 5. maddenin (1) numaralı fıkrası, 21., 22. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'e, (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E. 2011/148, K. 2012/186 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bölüme, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- 16. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarına ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkraların YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

3- a- Geçici Madde 4'ün (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin "...kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler," ibaresi dışında kalan bölümüne,

b- Geçici Madde 5'in (2) numaralı fıkrasına,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkranın ve bölümün YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

22.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının; 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentlerinin; geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin "*...kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler,*" ibaresi dışında kalan bölümü ile geçici 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralar, bentler ve bölüme ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 16. maddesinin (6) numaralı fıkrası,

2- 20. maddesinin (7) numaralı fıkrasıyla, 27.6.1989 günlü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 3. maddesinin birinci fıkrasına "*Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı,*" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "*Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı,*" ibaresi,

3- Eki (II) Sayılı Cetvel,

11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu fıkraya,

ibareye ve cetvele ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. maddeleri, 16. maddesinin (1), (2) ve (7) numaralı fıkraları, 17., 18., 19. maddeleri, 20. maddesinin (7) numaralı fıkrası ile (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddeleri, geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "...*kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler,*" ibaresi, geçici 5. maddenin (1) numaralı fıkrası, 21., 22. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel'i, (1) ve (2) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bölüme, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının;

a- (ç) bendiyle, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "2. *Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında*" bölümüne "Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı," ibaresi,

b- (d) bendiyle 657 sayılı Kanun'un Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7.nci sırasına "Daire Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Daire Başkanı" ibaresi,

6223 sayılı Kanun kapsamında olmadığından bu ibarelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 20. maddesinin (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentlerinin iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu bentlere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. maddeleri, 16. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları, 17., 18., 19. maddeleri, 20. maddesinin (7) numaralı fıkrası ile (5) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1., geçici 2., geçici 3. maddeleri, geçici 4. maddesinin (1) numaralı

fıkrasının (c) bendinde yer alan “...kapatılan Başkanlık fiilen çalışmakta olan kişiler,” ibaresi, geçici 5. maddenin (1) numaralı fıkrası, 21., 22. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel’i, (1) ve (2) sayılı listelerin, Anayasa’nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesi uyarınca Anayasa’ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bölüme, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 16. maddesinin;

a- (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının, Anayasa’nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (7) numaralı fıkrasının, Anayasa’nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesi uyarınca Anayasa’ya aykırı olmadığına ve bu fıkraya ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Geçici Madde 4’ün (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin “657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlar ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen eğitim şartını taşımaları ve Başkanlıkça belirlenecek yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda %70 oranında başarılı olmak kaydıyla yurtiçi ve yurtdışındaki üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, ilgili meslek kuruluşları, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşlarında Başkanlığın görev alanıyla ilgili çalışan veya bu alanda eğitim almış kişiler ile...” bölümünün, Anayasa’nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Geçici Madde 5'in (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 163. maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

5- 16. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları, Geçici Madde 4'ün (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin "...kapatılan Başkanlıkta fiilen çalışmakta olan kişiler," ibaresi dışında kalan bölümü ile Geçici Madde 5'in (2) numaralı fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ve bölüme ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	

KARŞIOY YAZISI

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları ile Geçici Madde 4'ün (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin bir bölümü çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

656 sayılı KHK'nin 16. maddesinin (3) numaralı fıkrasında TİKA Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Kanun'un 48. maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aranacak şartlar düzenlenmiştir. Buna göre TİKA Uzman Yardımcılığına atanabilmek için genel şartlara ek olarak:

a) En az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak,

ç) Başkanlıkça belirlenen yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (B) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda % 80 oranında başarılı olmak,

şartlarının aranacağı belirtilmiştir.

Maddenin (4) numaralı fıkrasında TİKA Uzman Yardımcılığında en az üç yıl çalışanların, Başkanlıkça yapılacak yeterlik sınavında başarı göstermek şartıyla TİKA Uzmanı unvanını alacakları, üst üste iki defa yeterlik sınavında başarı gösteremeyenlerin durumlarına uygun diğer kadrolara atanacakları kurala bağlanmıştır.

Maddenin (5) numaralı fıkrasında ise, TİKA Uzmanı ile Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Geçici Madde 4'ün (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde iptaline karar verilen; "657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlar ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen

eğitim şartını taşımaları ve Başkanlıkça belirlenecek yabancı dillerden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan almak veya Yükseköğretim Kurulunca buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı veya Yükseköğretim Kurulunca bu sınava denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan sınavlarla ölçülmeyen yabancı diller için; ilgili dilde en az üç yıllık ortaöğretim veya ön lisans, lisans veya yüksek lisans diploması almış olmak ya da o dilin resmi dil olarak konuşulduğu ülke resmi makamları tarafından düzenlenen sınavda %70 oranında başarılı olmak kaydıyla yurtiçi ve yurtdışındaki üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, ilgili meslek kuruluşları, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşlarında Başkanlığın görev alanıyla ilgili çalışan veya bu alanda eğitim almış kişiiler(in)..." şeklindeki ibarede belirtilen şartları taşıyan kimselerin, belirlenecek usul ve esaslara göre Bakan tarafından TİKA Uzmanı olarak atanabilmelerine olanak sağlanmışır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

656 sayılı KHK'nin anılan hükümleriyle TİKA Uzmanı ve TİKA Uzman Yardımcısı istihdamının öngörülmesi ve bunların kadrolarının oluşturulması teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişiilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişiilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128'inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğu bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *"her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez"*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece *"kamu hizmetlerine girme hakkı"* siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilir bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılmayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı *"233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"* nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, *"yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak"* şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

E: 2011/148, K: 2012/186

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığında TİKA Uzmanı ve TİKA Uzman Yardımcısı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY (Reddi Hakim)

Mahkememize 2011/148 Esas sayısı ile T.B.M.M. üyesi 114 milletvekili tarafından açılan 24.10.2011 tarih ve 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali davasının da Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddi talebi yer almış ise de, dosyanın 12.1.2012 tarihli ilk incelemesinde hakimnin reddi talebi esastan reddedilmiş, talebin kötü niyetle yapıldığı oyçokluğu ile kabul edilmiş ise de, bu gibi hallerde uygulanacak para cezasının talepte bulunanlar dışında cezanın SOYUT bir nitelikleme ile sadece davacıya verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki nedenler ile katılmamıştır.

Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü halinde, bu kasta yaptırım uygulanması hukuk düzenince makul kabul görmeyen bir fiilin cezalandırılması isteminin gereğidir. Nitekim hukukun temel

ilkelerinden bakıldığında HMK'nun 42. maddesi hukuksuz eyleme meşruiyet kazandırmamak için ceza öngörüsünde bulunmuş ve başvuruda bulunanlara bunlar arasında nasıl bir hukuksal ilişki olduğuna bakmaksızın talepte bulunanlar yönünden her birinin cezalandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Nitekim genel usul hukuku hükümleri yanında özel nitelik taşıyan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında Anayasa Mahkemesinde yapılacak hakim reddi taleplerinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması halinde BAŞVURUCULARIN HER BİRİNE disiplin para cezası verileceği hükmü çok açıktır.

Davacılar; Anayasa'nın 150. maddesince siyasi parti kimliklerine bakılmaksızın kendilerine iptal davası açma hakkı tanınan meclis üye tamsayısının 1/5 oranındaki asgari 110 milletvekilidir. Açılan davaların kabul görebilmesi için alt sınır 110 olup beklenmeyip üstünde olması haline ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından imzalanarak tasdik edilen belge ile görülen bu davayı açanların Meclis üyeleri oldukları teyit edilmiş ve görülen bu davayı da asgari 114 kişinin bir araya gelerek açtığı anlaşılmıştır.

Bir an için dava açma için bir araya gelen iradenin zorunlu bir birliktelik içinde oldukları kabul edilse bile bu beraberlik açılmış davanın mahkemece kabulünün ön şartıdır. Örneğin değişik siyasi gruplardan 140 kişinin bir araya gelmesi ile açılan bir davada dava açan belgeye imza atanlardan 40 kişinin diğer talepler yanında reddi hakim talebinde bulunmamış veya bilahare feragat olmaları halinde görülen davada dava, kalan 100 kişi davacı yönünden 110 kişilik dava açma şartını oluşturmadığı için açılmamış mı sayılacaktır? veya dava tüm diğer talepler yönünden düşmüş mü olacaktır?

Dava açanların iradesi açılmış davanın kabul şartından bağımsız nitelikte olup dava açanlar arasında ki hukuksal ilişkiden kaynaklı bir zorunluluk değildir. Reddi hakim talebinden çekilenler yönünden kötü niyet araştırması yapılamayacak ve para cezası verilemeyecek olması – talepte bulunan ve bulunmayanlar arasında nasıl bir hukuki tespit yapmayı gerektiriyorsa da dava açıp hakim reddi talebinde bulunanların bu yöndeki iradesi dava açma için bir araya gelme zorunluluğunda bağımsız bir fikir –bir irade tezahürüdür.

Dava açanlar, açma yönünden gerekli biçimsel bir zorunluluk, dava konusu talepler yönünden ise ihtiyari bir birliktelik içindedirler. Davacılar arasında şekli bakımından mecburi dava arkadaşlığı vardır.

Mecburi dava arkadaşlığında; dava konusu hukuki ilişkide farklı davranmalarını önleyecek çok sıkı, iştirak halinde bir ortaklık olup, dava arkadaşları aynı şekilde ve birlikte hareket etmek zorundadırlar. İştirak halinde mülkiyet, adi ortaklık, miras şirketi gibi veya ilgililer hakkında tek bir karar verilmesi zorunluluğunu doğuran davalarda davacılar şekli bakımından mecbur dava arkadaşı durumundadırlar ve dava konusu hak ile aralarında zorunlu ilişki vardır.

Özel yasasına tabii olan Anayasa Mahkemesine iptal davası açma şeklinde izah edildiği anlamda dava açan asgari 110 kişinin hukuk usulü nitelenmesi ile mecburi dava arkadaşı oldukları söylenemeyecektir. Aralarında şekli bakımından olan bu zorunlu birliktelik nedeniyle dava açma şartı yerine getirildikten sonra dava açanlar yönünden dava açmada asgari sayısal zorunluluk şartının altına düşmedikçe talep konusu haklar yönünden bağımsız ihtiyari davranmalarının önüne geçecek kısıtlayıcı bir hüküm mevzuatta yoktur.

Kaldı ki, davanın konusu, dava açanlar arası şahsa bağlı sıkı bir medeni hukuk ilişkisinden değil Kamu hukukundan doğan ve toplumun tümünü ilgilendiren bir yasa uygulamasının, demokratik toplum öznelerinden Anayasal denetim talebine ilişkin olup bu yönüyle de mecburi dava arkadaşlığı nitelenmesinden ayrıldığı düşünülmektedir.

Aktif süje olan davanın konusu, toplumun tümünü ilgilendiren içerik taşıdığından, pasif süje olan dava açanlar olup, dava açmada birliktelik zorunluluğu içinde iseler de hak, yetki ve taleplerini hukuka uygun sorumluluk bilinci dahilinde kullanmak zorundadırlar, Aksine davranışın cezalandırılacağı öngörüldüğü hallerde ceza vermenin sınırını adaletle şekillendirilmiş toplumsal yarar düşüncesi oluşturur, ve cezaların önleme iyileştirme amaçları da göz önüne alınarak adaletli bir ölçü içinde biçimlenir. Hedef cezanın yaratacağı korkutuculuk ve caydırıcılıktan toplum adına yararlanma ilkesidir.

Ceza önlemi kimi suçlardan, niteliği, işleme biçimi, Devlet için zarar alanı, SUÇTAN ZARAR GÖRENİN KİMLİĞİ vb nedenler ile farklı düzenlemeler içerebilir.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

KARŞIOY GEREKÇESİ

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "**Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen** memurlar, işçiler, **sözleşmeli personel** ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir.

656 sayılı KHK'nin 16. maddesinin (7) numaralı fıkrasında, Başkanlıkta (TİKA'da), 657 sayılı Kanun'a ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, **sözleşme ile yerli ve yabancı istihdam edilebileceği** hüküm altına alınmakta ve bu kişilerle ilgili diğer hususlar fıkra düzenlenmektedir. Oysa yukarıda ifade edildiği üzere, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevliler bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle iptali istenen düzenleme hem istihdam edilmeyen sözleşmeli personelle ilgili kurallar getirmesi hem de "yabancı uzman" adı altında statüde bulunmayan ve açıkça Yetki Kanunu kapsamı dışında olan kişileri kapsama alması itibarıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralın iptaline karar verilmesi gerektiği kanaatine vardığımızdan, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

24.10.2011 günlü, 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin 16. maddesinin iptali istenen (7) numaralı fıkrasının, idarenin yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş bir düzenleme yetkisi kullanması nedeniyle 18.7.2012 günlü, E: 2011/113; K: 2012/108 sayılı karara ilişkin karşıoy gerekçesinde belirtilen görüşler doğrultusunda iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında ret talebinin *"kötü niyetle yapıldığının anlaşılması"* ve *"esas yönünden kabul edilmemesi"* hâlinde, *"disiplin para cezası"* verileceği öngörülmekte, (6) numaralı fıkrasında da ret talebinin *"açıkça"* kötüye kullanıldığının tespiti aranmaktadır.

Söz konusu kurallar uyarınca disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için, ret talebinin kötü niyetle yapılması ve ret talebi olarak gösterilen sebeplerin esastan kabul edilmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bu şartlardan birinin gerçekleşmesi disiplin para cezası verilebilmesi için yeterli olamayacağı gibi ret talebinin açıkça kötüye kullanıldığının da tespit edilmesi gerekmektedir.

Davacı ret sebeplerini,

- Kamuoyunda *"WikiLeaks Belgeleri"* olarak bilinen belgelere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu iddiası,

- *"Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaylığını da ortadan kaldıracaktır"* biçimindeki 25 Nisan 2011 tarihli konuşma metninden yapılan alıntı,

ve bunları pekiştiren

- 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali başvurusunda istikrar kazanmış görüşünden vazgeçerek iptal isteminin reddi yönünde kullandığı oy,

olarak gösterdikten sonra, bu sebeplerin Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarafı olduğu davalarda, reddedilenin tarafsız davranamayacağına ilişkin kuşkulara neden olduğunu ileri sürmüştür.

İleri sürülen bu iddia, 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası çerçevesinde incelenerek, söz konusu sebeplerin tarafsız hareket edemeyeceği kanısını haklı kılan hâl kapsamında olmadığı düşüncesiyle Davacının ret talebi esastan reddedilmiştir.

Ret talebinin esastan reddedilmiş olması, talebin kötü niyetle yapıldığı anlamını taşımayacağı gibi salt reddedilme nedeniyle disiplin para cezası verilemeyeceği de açıktır. Disiplin para cezası verilebilmesi için kanunun tanıdığı bu hakkın açıkça kötüye kullanıldığının (kötü niyetle yapıldığının) tespit edilmesi gerekmektedir.

Ret talebinin, kimi internet sitelerinden elde edilebilmesi mümkün olan ret sebeplerine dayanması, belirtilen ret sebeplerinin içerikleri, ret talebinin sunuluş biçimi, anlatım düzeni ve yargılama sürecindeki ileri sürülüş zamanı, Davacı tarafından açılan ve ret taleplerini de içeren diğer iptal davalarının konuları arasındaki benzerlik ve bu iptal başvurularındaki ret taleplerinin başvuru yönteminin ve ret sebeplerinin ayırimsız aynı olması dikkatle incelendiğinde, **ret talebi başvurusunun, kanunun tanıdığı bir hakkın kanuni sınırlar içinde kullanıldığını ve yargılamanın düzenli biçimde işleyişini önlemek ve kamu düzenini bozmak gibi bir amaç taşımadığını, dolayısıyla da bu hakkın açıkça kötüye kullanılmadığını göstermektedir.**

Açıklanan nedenle Davacıya disiplin para cezası verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Mehmet ERTEN

KARŞIOY GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak kararlaştırılan 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) 16. maddesinin iptali istenilen (7) fıkrasında "Başkanlıkta, 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşme ile yerli veya yabancı uzman istihdam edilebilir. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu personelin istihdam usul ve esasları yönetmelikle belirlenir. Bunlara ödenecek ücretin tutarı, birinci dereceli kadroda bulunan TİKA Uzmanına mali haklar kapsamında yapılan ödemeler tutarını geçmemek üzere Başkan tarafından tespit edilir. Bu fıkra uyarınca çalıştırılacakların sayısı elliye geçemez. Başbakan onayı ile bu sayı iki katına kadar artırılabilir. Bu fıkraya göre istihdam edilecek sözleşmeli uzmanların yurtiçi ve yurtdışındaki üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren ve Başkanlıkça belirlenen bölümlerinden mezun olmaları şartı aranır." denilmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinde, olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler ile Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin düzenlenemeyeceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın "Hizmete girme" başlıklı 70. maddesinde "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez."denilmekte ve söz konusu kural, Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgi düzenlemeler içinde yer almaktadır.

656 sayılı KHK'nin 16. maddesinin iptali istenilen (7) fıkrasında, 657 sayılı Kanun'a ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşme ile yerli veya yabancı uzman istihdam edilebileceği, onlara ödenecek ücretle ilgili dikkate alınacak unsurlar ile miktarının belirlenmesi, çalıştırılacakların sayısı ve bunlarda aranacak nitelikler düzenlenmektedir. Söz konusu düzenlemenin, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin olduğunda ve bu hakkın da Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgi yasaklanan alan içinde yer aldığı duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre, 656 sayılı KHK'nin 16. maddesinin (7) fıkrası, Anayasa'nın 91. maddesi ile olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler

için yasaklanan alanı düzenlemekte ve bu haliyle Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır.

Ayrıca, 656 sayılı KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı "Yetki Yasası", kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, bu hizmetlerin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesinin; atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle de kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasının sağlanması için, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarma yetkisi verilmektedir.

656 sayılı KHK'nin 16. maddenin iptali istenilen (7) fıkrasında sözleşme ile yerli veya yabancı uzman istihdam edilebileceği, onlara ödenecek ücretin miktarı, çalıştırılacakların sayısı ve bunlarda aranacak nitelikler düzenlenmektedir.

6223 sayılı "Yetki Yasası" ile kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesi için sadece atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle ve yine sadece istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasını sağlamak için Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verildiği, yerli ve yabancı uzmanların sözleşmeli olarak istihdam edebilecekleri ve onlara verilecek ücret miktarı ile bunun Başbakan tarafından saptanabileceğine ilişkin Bakanlar Kuruluna verilmiş bir KHK çıkartma yetkisinin bulunmadığı, dolayısıyla 656 sayılı KHK'nin 16. maddesinin (7) fıkrasının 6223 sayılı "Yetki Yasası"nın kapsamı dışındaki alanı düzenlediği, böylece kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisinin Bakanlar Kurulunca kullanılarak düzenlemenin gerçekleştirildiği de anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kuralın iptali gerektiğinden, redde ilişkin çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye
Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, buların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir.

656 sayılı KHK'nin iptali istenen 16. maddesi memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa yukarıda ifade edildiği üzere 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlisi bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, iptali istenen düzenleme Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibariyle de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan maddenin iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

I- Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığı gerekçesiyle DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA yer olmadığına dair KARŞIOY:

İptal davasını açan Parti tarafından Başkan Haşim KILIÇ'ın reddi talebinin kötü niyetle yapıldığına ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince disiplin para cezası uygulanmasına ilişkin çoğunluk kararına aşağıdaki nedenlerle katılmıyorum:

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında "Ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi halinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verilir" denilmiştir; (6) numaralı fıkrasında "Bu Kanun

anlamında disiplin para cezasından maksat, bireysel başvuru hakkını veya ret talebini **açıkça kötüye kullandığı** tespit edilen başvurucular aleyhine verilen ... para cezası" olduğu belirtilmiştir. Buna göre para cezası verilebilmesi için öncelikle talebin esastan reddedilmesi gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Talepte kötü niyet olup olmadığı talebin yerinde olup olmadığı hususundan bağımsız olarak ayrıca incelenecek, varlığı **açıkça** saptanmışsa kötü niyete ilişkin para cezasına hükmedilebilecektir.

Reddi hakim talep etme hakkı Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetinin ve adil yargılanma hakkının gereğince kullanılmasını güvence altına alan bir hukuk müessesesidir. Temel hakların kötüye kullanılması gerekçesi, çoğu kez hakkın özüne dokunacak nitelikte kısıtlayıcı düşüncelere yönelebildiğinden, ihtiyatla kullanılmalı ve ancak açık, nesnel koşulların oluşması halinde başvurulmalıdır. Bu nedenle reddi hakim talepleri yönünden de kötü niyetin varlığı açık, somut ve nesnel delillere dayanmalıdır. Talebin gerekçelerinin yetersiz olması, davacının daha önce de benzeri nitelikte, kabul edilmeyen taleplerde bulunması, davacının mahkemeye ve hakime karşı itimsizliğinin bilinmesi, tek başına kötü niyetin kanıtlarını oluşturamazlar.

Olayda davacının reddi hakim talebinde bulunmasının kendi açısından hassasiyet yaratan bazı beyan ve olgulara dayandığı, bu bağlamda:

- Başkan Haşim KILIÇ'ın aleni bir konuşmada kullandığı ifadeler siyaset alanına giren eleştirilerdir. İyi işleyen demokrasilerde yüksek yargı başkanlarının siyaset alanına yönelik, ifade özgürlüğü kapsamında da olsa, yorum veya değerlendirme yapmaları olağan değildir. Öte yandan, Anayasa'nın 150. maddesine göre iptal davası açma hakkı Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi Meclis gruplarına ve TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere ait olup, bunlardan Cumhurbaşkanının dava açması uygulamasına uzun süredir rastlanmadığı, iktidar partisinin dava açığının ise hiç görülmediği bilinmektedir. Bu durumda eleştirinin hedefinin ana muhalefet olduğu açıktır.

- WIKILEAKS belgeleri her ne kadar hukuki bir işleme veya karara esas alınabilecek nitelikte değillerse de bunlarda geçen anlatımların davalı partide menfi yönde sübjektif kanaat veya kuşku uyandırmaya elverişli oldukları

anlaşılmaktadır.

Başkan Haşim KILIÇ'ın derdest olan davada tarafsız hareket edemeyeceği yönünde somut bir ret nedeni bulunmamakla birlikte Sayın Başkan'dan kaynaklanan nedenlerle davacıda bir hassasiyet doğmuş olduğu, dosyadaki evraktan anlaşılmaktadır. Bu nedenle olayda açıkça kötü niyet bulunduğu söylenemez. Para cezasına hükmedilmemesi gerekir.

II- KHK Kurallarına İlişkin Karşioy Gerekçesi:

656 sayılı Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. maddesinin (7) numaralı fıkrasında, Başkanlıkta 657 sayılı kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşme ile yerli veya yabancı uzman istihdam edilebileceği, bu personelin istihdam usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği, bunlara ödenecek ücretin birinci dereceli kadroda bulunan TİKA uzmanına mali haklar kapsamında yapılan ödemeler tutarını geçmemek üzere Başkan tarafından tespit edileceği öngörülmektedir.

Düzenlemenin, 16. maddenin (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının iptaline ilişkin gerekçelerle iptali gerektiği düşüncesindeyim.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında red talebinin "kötü niyetle yapıldığının anlaşılması" ve "esas yönünden kabul edilmemesi" halinde talepte bulunanların her birine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar "disiplin para cezası" verileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin (6) numaralı fıkrasında ise, bu Kanun anlamında disiplin para cezasının bireysel başvuru hakkını veya red talebini "açıkça kötüye kullandığı" tesbit edilen başvuru sahiplerine verilen para cezası olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için red talebinin kötü niyetle yapılması (açıkça kötüye kullanılması) ve talebin esastan kabul edilmemesi koşullarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu durumda her somut olayda olayın özelliğine göre “hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığı” hususu mahkemece takdir edilecektir.

Davada, davacının hakimin reddi talebinin reddedildiği açıktır. Ancak dosyanın incelenmesinden bu talebin kötü niyetle yapıldığı konusunda herhangi bir belge ve bilgi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenle kararın “hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü ile talepte bulunanlar hakkında disiplin para cezası uygulanması” yolundaki kısmına katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2011/149
Karar Sayısı : 2012/187
Karar Günü : 22.11.2012

İPTAL DAVASINI AÇANLAR : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Emine Ülker TARHAN ve Muharrem İNCE ile birlikte 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine,

B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin,

C- 1- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

2- 29. maddesinin (13) numaralı fıkrasının,

3- 37. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin,

4- 42. maddesinin;

a-(1) numaralı fıkrasının "...Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." biçimindeki son cümlesinin,

E: 2011/149, K: 2012/187

b- (2) numaralı fıkrasının,

5- Geçici 2. maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkralarının,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 36., 87., 91., 123., 125., 127., 128. ve 163. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- REDD-İ HÂKİM, İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava Dilekçesinin Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"I. HAKİMİN REDDİ TALEBİ

Anayasanın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36 ncı maddesinde, "adil yargılanma hakkı" düzenlenmiş; 138 inci maddesinde ise, "Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler." denilmiştir.

Yargıçların bağımsızlığına gerekçe oluşturan, Anayasa, yasa ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermesine ilişkin bu kuraldan yargıçların tarafsızlığı anlaşılmalıdır. Yargıçlara yönelik "meslek ahlakı standartlarını" oluşturmak amacıyla belirlenen ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 27.06.2006 gün ve 315 sayılı kararıyla benimsenen, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun 23 Nisan 2003 tarihli oturumunda kabul ettiği 2003/43 sayılı "Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkeleri" de yargıcın bağımsızlığı ile tarafsızlığına ilişkin bağlayıcı hükümler içermektedir.

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin "Bağımsızlık" ve "Tarafsızlık" değerleri şöyledir:

"Değer 1: BAĞIMSIZLIK

İlke: Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşulu ve âdil yargılanmanın temel garantisidir. Bundan dolayı hâkim, hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını temsil ve muhâfaza etmelidir.

Uygulama:

1.1 Hâkim, doğrudan ya da dolayısıyla her hangi bir sebeple ya da her hangi bir yerden gelen müdâhale, tehdit, baskı, teşvik ve tüm hâricî etkilerden uzak, hâkimin olayları değerlendirmesi temelinde, vicdânî hukuk anlayışı ile uyum içerisinde bağımsız olarak yargısal işlevini yerine getirmelidir.

1.2 Hâkim, genelde toplumdan, özelde ise karar vermek zorunda olduğu ihtilâfın taraflarından bağımsızdır.

1.3 Hâkim, yasama ve yürütme organlarının etkisi ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmelidir de.

1.4 Hâkim, yargısal görevlerini yerine getirirken, tek başına karar vermek zorunda olduğu hususlarda diğer yargıçlardan da bağımsızdır.

1.5 Hâkim, yargının kurumsal ve eylemsel bağımsızlığını sürdürmek ve arttırmak için, yargısal görevlerinin ifasına yönelik koruma tedbirlerini almalı ve bunları arttırmalıdır.

1.6 Hâkim, yargı bağımsızlığını sürdürmede esas olan yargıya yönelik kamusal güveni güçlendirmek amacıyla, yargı etiği ile ilgili yüksek standartlar sergilemeli ve bunları ilerletmelidir.

Değer 2: TARAFSIZLIK

İlke: Tarafsızlık, yargı görevinin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesinin esasıdır. Bu prensip, sadece bizâtihi karar için değil aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

Uygulama:

1. Hâkim, yargısal görevlerini tarafsız, önyargısız ve iltimassız olarak yerine getirmelidir.

2. Hâkim, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde olmalıdır.

3. Hâkim, duruşma ve karar aşamalarında, kendisini yargılamadan zorunlu olarak el çektirecek olasılıkları makul ölçüler içerisinde asgariye indirecek şekilde hareket etmelidir.

4. Hâkim, önündeki bir dava veya önüne gelme ihtimâli olan bir konu hakkında, bilerek ve isteyerek; yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça âdilânelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak hiçbir yorumda bulunmamalıdır. Ayrıca hâkim, her hangi bir şahsın ya da meselenin âdil yargılanmasını etkileyebilecek alenî olsun veya olmasın her hangi bir yorum da yapmamalıdır.

5. Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği durumda veya makul olarak düşünme yeteneği olan bir kişide tarafsız olarak karar veremeyeceği izlenimi yaratması halinde, yargılamanın her hangi bir aşamasına katılmaktan çekinmelidir. Sınırlı sayıda sayılmamakla birlikte bu durum aşağıdaki ihtimallerde söz konusu olur:

6. Hâkimin, yargılama aşamasında delil kâbilinden tartışılan olaylarla ilgili kişisel bir bilgiye sahip olması veya davanın bir tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olması veya,

7. Hâkimin ihtilâf konusu davada, olaya ilişkin bir tanıklığının olması ya da daha önceden bu konuda avukat olarak hizmet vermiş olması veya,

8. Hâkim ya da hâkimin ailesinden birisinin ihtilâf konusu dava sonuçlarıyla ilgili ekonomik bir çıkarının olması. Davaya bakmaya devam edecek yeni bir mahkemenin kurulamaması halinde veya hiçbir şeyin yapılmamasının durumun aciliyeti nedeniyle ciddi şekilde adaletsizliğe yol açacağı halde hâkime, görevden el çektirmek gerekmez."

Birleşmiş Milletler Bangolar Yargı Etiği İlkelerinin yukarıda aynen yer verilen "Bağımsızlık" ve "Tarafsızlık" değerleri hiçbir yoruma ve ek açıklamaya ihtiyaç göstermeyecek derecede açıktır.

Kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde (http://www.wikileaks.ch/origin/186_18.html) yer alan 03 ANKARA 4862 kodlu yazıda, "4. (C) Kapsamlı reformların önde gelen savunucularından, Anayasa Mahkemesi Hakimi Haşim Kılıç, 1 Ağustos tarihinde bize özel olarak CHP'nin mevcut problemleri için kendini suçlaması gerektiğini aktarmıştır. CHP, muhalefet etmek görüntüsünü vererek ya da çok çekişme yarattıktan sonra isteksizce "her şeyi" – demokrasi yanlısı ortaya atılan tüm reformları -- kabul ederek, kendisi için prensipsiz ve erişilemez bir imaj yaratmakta.

CHP, Hükümet doğru şeyi yapsa bile, sanki tek işinin AK Parti Hükümetinin yaptığı her şeye muhalefet etmek gibi davranmak olduğunu söylemiştir. Bu da seçmenleri kaçırıyor demiştir." ifadeleri yer almaktadır.

Kamuoyuna yansıyan ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç tarafından da yalanlanmayan belgeye dayalı bilgilere göre, Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisi hakkında Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçiliği yetkililerine olumsuz değer yargılarında bulunduğu anlaşılmış, bu konudaki gizli görüşmenin kamuoyuna yansması ile de Sayın Başkanın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu bir davada tarafsız karar veremeyeceği izlenimi doğmuştur.

Yasama ve yürütme organlarının siyasi söylemlerinden ve bu organlarla uygun olmayan ilişkilerden fiilen uzak olmakla kalmayıp, aynı zamanda öyle görünmesi de gereken bir yüksek yargıcin, hem de yabancı bir ülkenin Büyükelçiliğine iç siyasete ilişkin değerlendirmelerde bulunmasındaki tuhaf ötesi gariplik bir yana, yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İçtüzüğünü, Anayasaya şekil ve esas bakımından; Anayasa değişikliklerini ise şekil bakımından denetlemek ve bireysel başvuruları karara bağlamakla Anayasal olarak görevli Anayasa Mahkemesinin bir üyesinin, TBMM'nin çıkardığı yasaları, yasa gücünde kararnameleri, TBMM İçtüzüğünü ve Anayasa değişikliklerini gerek gördüğü durumlarda Anayasa Mahkemesine taşımakla Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet Partisi hakkında şikayetvare olumsuz görüş beyan etmenin de ötesinde, hiç kimseyi yüceltmeyecek sözler söylemesi; yargıcin bireysel bağımsızlığını koruyamadığını, karar vermek zorunda olduğu ihtilafın taraflarından bağımsız kalamadığını, sadece bizatihi karar için değil, aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerli olan tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmayan eylemler içinde bulunduğunu, mahkemede ve mahkeme dışında, yargı ve yargıç tarafsızlığı açısından kamuoyu, hukuk mesleği ve dava taraflarının güvenini sağlayacak ve artıracak davranışlar içerisinde bulunmadığını; önüne gelme ihtimâli olan davalar hakkında, yargılama aşamasının sonuçlarını veya sürecin açıkça adilanelik vasfını makul ölçüler çerçevesinde etkileyecek veya zayıflatacak yorumlarda bulunduğunu, hiçbir yoruma ihtiyacı göstermeyecek açıklıkta ortaya koymaktadır.

Somut olayda, ekte yer alan belgeler ve bu belgeler çerçevesinde kamuoyu önünde yapılan aleni tartışma ve değerlendirmeler karşısında, Sayın Başkan Haşim Kılıç'ın derin bir sessizliğe bürünerek, usulen yalanlama yoluna dahi gitmemiş olması, kamuoyunda ABD Ankara Büyükelçiliğine Cumhuriyet Halk Partisini şikayet eder mahiyetteki sözleri söylediği ve olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu ve dolayısıyla davanın bir

tarafıyla ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olduğu şeklinde anlaşılmış ve Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu işbu davada bir yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin ciddi kuşkuların yerleşmesine yol açmıştır.

25 Nisan 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde yapılan açılış konuşmasındaki şu sözler de Sayın Haşim Kılıç'a aittir:

“Anayasanın 175 inci maddesinde Anayasa değişikliği için öngörülen nitelikli çoğunluk anlayışının içinde, uzlaşmaya dönük örtülü bir yaklaşım olduğu düşünülebilirse de, bu, çoğunluğu elde edenlerin azınlıkta kalan diğer görüşleri ve farklılıkları yok sayma, dışlama ya da dayatma yolunu haklı kılamaz. Ancak, nitelikli çoğunluk dışındaki görüş sahiplerinin de bu gücü bloke etme, etkisizleştirme gibi davranış sergilemelerine de izin verilemez. Doğal hukukla örtüşen evrensel değerler üzerinde geniş katılımlı bir iradeyi oluşturmak zor değildir. Yeter ki demokrasinin müzakere imkânlarından faydalanarak çözüm bulma iradesi samimiyetle ortaya konulabilsin. Toplumun tanıklığında ortaya konulan bu samimi duruşlar, çoğunlukçu, dayatmacı ve “ben yaptım oldu” noktasındaki düşünce sahiplerinin haksızlığını açıkça ortaya koyacaktır. Siyaset kurumları, geçmişte yaşanan fahiş hatalarla hesaplaşarak, sorunlara çözüm önerilerini cesaretle sunabilmelidirler. Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesi'ne dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.”

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı Haşim Kılıç'a göre, Anayasanın 175 inci maddesinde aranan nitelikli çoğunluk, uzlaşmaya dönük açık bir kural değil, sadece örtülü bir yaklaşım olarak düşünülebilir ve Anayasal olarak yetkilendirilmiş Anamuhalefet partisinin, siyasal iktidarın çoğunlukçu, dayatmacı ve “ben yaptım oldu” anlayışıyla çıkardığı yasal düzenlemeleri, iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine götürmesi, “Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı”dır.

CHP'nin Anayasa Mahkemesine dava açmasına ilişkin olarak kamuoyunda kahve sohbeti düzeyinde sürdürülen güncel siyasi tartışmalar esnasında, sadece Anayasa Mahkemesine iptal davası açma yetkisi bulunan Anamuhalefet Partisini aşağılamayı ve toplum nezdinde itibarsızlaştırmayı değil, aynı zamanda Başkanı olduğu Yüksek Mahkemenin demokratik sistem içindeki işlevi ile Anayasal varlık nedenini de sorgulayan bu sözleri, herhangi bir siyaset insanı değil, Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanı söyleyebilmiştir. Dahası bu sözler, günümüz Türkiye'sinin kâbusu olduğu üzere, dostlar arasında yapılan özel bir sohbetin ortam veya telefon dinlemesi suretiyle elde edilmesi

ve medyaya servisi yoluyla kamuoyuna yansımamış; yazılı ve görsel tüm medyanın takip ettiği Yüksek Mahkemenin 49 ncu Kuruluş Günü Töreninde -6223 sayılı Yetki Yasasının siyasal iktidarın sayısal çoğunluğuna dayalı olarak kabul edildiği 06.04.2011 tarihinden 20 gün sonra 25.04.2011 tarihinde- yapılmıştır.

Demokratik siyasal sistemlerde bir siyasi partinin muhatabı, diğer siyasi partilerdir. Bu bağlamda, herhangi bir siyasi parti hakkında siyasi değerlendirme, eleştiri ve suçlamaları yapacak olanların da halkın oylarına talip olan diğer siyasi partiler olacağına kuşku yoktur. Anayasasında demokratik hukuk devleti ile kuvvetler ayrılığı ilkelerini benimsemiş ve yargıç bağımsızlığı ile tarafsızlığına yer vermiş bir ülkede, Anayasa Mahkemesi Başkanının herhangi bir siyasi partiyi bırakınız suçlamayı, eleştirmesi dahi hiçbir şekilde mümkün olamaz. Hele bu suçlamanın, Başkanı olduğu Mahkemenin demokrasilerdeki işlevi ile varlık nedenini de yok sayarak Anayasa Mahkemesine dava açmak gibi Anayasal bir hakkın kullanımı, muhalefet görevinin bir parçası ve temel hak ve özgürlükler ile halkın çıkarlarını korumanın gereği ile ilgili olması, açıklanabilir olmanın uzağındadır.

Anayasa Mahkemesinin Sayın Başkanının amacı ve hedefi, “kör kör parmağım gözüne” kadar açık ve herhangi bir yoruma ihtiyaç duymayacak kadar belirgin bir şekilde Anamuhalefet Partisini, “Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığı” ile suçlaması; hukuksal konumu ve statüsü ile mesleki deneyimi göz önüne alındığında, ancak, Anamuhalefet Partisine karşı alt benliğe yerleşmiş katı önyargının, üst benliğin kontrol işlevini parçalayarak açığa çıkacak derecede güçlü olmasıyla mümkün olabilir ve bu durum tarafsızlığın yitirildiğinin en belirgin göstergesidir.

Öte yandan, Sayın Haşim Kılıç Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçildiği 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 9 adet yetki yasasının iptali başvurularına üye ve başkan sıfatıyla katılmıştır.

Bu Yetki Yasaları ve Anayasa Mahkemesi kararları ile Sayın Haşim Kılıç'ın kullandığı oylar şöyledir:

1- 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin açtığı davada, AYM 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı Kararı ile 3755 sayılı Yetki Yasasını, Anayasanın 91 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, karşıoy kullanmıştır.

2- 24.06.1993 günlü 3911 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı Kararı ile 3911 sayılı Yetki Yasası, “verilen yetkinin belirsiz olduğu”, “yetki yasasında bulunması gereken öğeleri içermediği”, “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu olup olmadığının tespitinin olanaksız olduğu”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

3- 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı Kararı ile 3990 sayılı Yetki Yasası, “verilen KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olmadığı”, “yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu”, “öngörülen amaç, konu ve kapsamın somut ve belirgin nitelikte olmadığı” gerekçeleriyle Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile İptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ, iptali yönünde oy kullanmakla beraber, KHK çıkarma yetkisinin ivedi, zorunlu ve önemli durumlara ilişkin olması gerektiği görüşüne katılmamıştır.

4- 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı Yetki Kanununun iptali için TBMM Üyeleri Hasan KORKMAZCAN, Bülent ECEVİT ve 113 Milletvekilinin açtığı davada, AYM 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı Kararı ile 4109 sayılı Yetki Yasasını, “erkler ayrılığı”, “demokratik hukuk devleti” “yasama yetkisinin devredilemeyeceği” ilkelerine aykırı olduğu, “nerelerin il, nerelerin ilçe olacağı konusunda belirsizlik yarattığı”, “kapsam ve ilkelerinin belirsiz olduğu” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

5- 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anavatan Partisinin açtığı davada, AYM 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı Kararı ile 4113 sayılı Yetki Yasasını, “yetki yasasında, çıkarılacak KHK’lerin konu, amaç, kapsam ve ilkelerinin belirgin ve somut biçimde gösterilmemesi”, “yasama yetkisinin devrini doğurması” gerekçeleriyle Anayasanın 2 nci 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

6- 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı Yetki Kanununun iptali için Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL’in açtığı davada, AYM 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı Kararı ile 4183 sayılı Yetki Yasasını, “amaç, kapsam ve ilkelerin belirsiz olduğu”, “Bakanlar Kurulu’na geniş kapsamlı KHK çıkarma yetkisi

verildiği”, “yürütme organına, TBMM’ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanındığı” gerekçeleriyle, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak OYBİRLİĞİ ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

7- 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararı ile 4588 sayılı Yetki Yasasını, “sınırlarının geniş ve belirsiz olması”, “yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelmesi”, “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıç’ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bulunarak OYÇOKLUĞU ile iptal etmiş; Sayın Haşim KILIÇ iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

8- 21.12.2000 günlü ve 4615 sayılı Yetki Kanununun iptali için Fazilet Partisinin açtığı davada, AYM 20.03.2001 tarihli ve E.2001/9, K.2001/56 sayılı Kararı ile 4615 sayılı Yasanın 1 inci ve 2 nci maddelerinde yer alan “idari” ibaresini, “idarî hak kavramının, memurların ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal hakları dışında kalan tüm haklarını ifade etmesi nedeniyle belirsizlik içermesi”, “idari haklara ilişkin düzenlemelerin Anayasanın 91 inci maddesindeki yasak alan içinde olması” “Malî ve sosyal haklar dışındaki idarî hak kavramı içinde nitelenebilecek konuların önemli, zorunlu ve ivedi durumlar kapsamında düşünülemeyeceği” gerekçeleriyle Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırı bularak oyçokluğu ile iptal etmiş; Sayın Haşim Kılıç iptali yönünde oy kullanmış ve iptal gerekçelerinin tamamına katılmıştır.

9- 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Yetki Kanununun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı davada, AYM’nin 27.10.2011 tarihli ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7’ye 7 çıkması nedeniyle iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ’ın kullandığı oyun üstün sayılmasından dolayı iptal istemi reddedilmiştir.

Her dosyanın kendi içinde değerlendirilmesi gerekeceği kural olmakla birlikte, Sayın Haşim Kılıç’ın Yetki Yasaları konusunda 1993 yılından bu yana istikrar kazanmış görüşünden ve bu görüşlerindeki, “sınırlarının geniş ve belirsiz olması”, “yürütme organına, TBMM’ne ait bulunan yasama yetkisini sınırsız biçimde kullanma olanağı ve yürütmeye yasama karşısında üstünlük tanınması” “verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemesi” gerekçelerinden

dönerek iptal isteminin reddi yönünde oy kullanması, kamuoyunda AKP'yi Anayasa Mahkemesi Başkanının kurtarması şeklinde değerlendirilmiş ve bu değerlendirme Sayın Haşim Kılıç'ın Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda yargıç tarafsızlığı ile karar veremeyeceğine ilişkin yerleşen ciddi kuşkuları pekiştirmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 59 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan, Başkan ve üyelerin istişari görüş ve düşüncesini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacaklarına ilişkin kural ile 60 ıncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "Başkan ve üyeler tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabilirler." hükmüne dayanarak Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Haşim Kılıç hakkında reddi hakim talebinde bulunuyoruz.

...

III. GEREKÇELER

655 Sayılı "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Tümü ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listesinin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrasında, "Kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;" belirtildikten sonra 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında "hukuk devleti" ilkesine yer verilmiş; 6 ncı maddesinde, hiç kimse ve hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği kuralları getirilmiş; 87 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna "belli konularda" KHK çıkarma yetkisi verilmesi TBMM'nin görevleri arasında sayılmış; 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise, yetki kanununun, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını göstereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında da vurgulandığı üzere, Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM'ye ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendine özgü ve ayrık bir yetki olduğu anlaşılabilmektedir. Dolayısıyla yetki yasalarının, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi doğuracak biçimde yaygınlaştırılıp genelleştirilmemesi gerekir. KHK'ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulmak durumundadır.

Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesinin nedeni, "... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ..." biçiminde açıklanırken; Anayasa Komisyonu Başkanınca da, "Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur." denilerek aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.

Yetki yasasında Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulunun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. KHK'nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Anayasa Mahkemesinin 1990'lardan bu yana verdiği kararlarda, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermesi için, "ivedilik, "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması gerekeceğine yönelik içtihat oluşturduğu gözlenmektedir (06.02.1990 günlü ve E.1988/62, K.1990/3). Yüksek Mahkeme, 16.10.1993 günlü ve E.1993/26, K.1993/28 sayılı kararında ise, "KHK'lar, ancak ivedilik isteyen belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konur." demiştir. İvedilik koşulu ile etkin önlemler

E: 2011/149, K: 2012/187

ve zorunlu düzenlemeleri taşımayan hususlarda KHK çıkarma yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği açıktır.

Nitekim; 1990 yılından bu yana, Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi veren 8 adet yetki yasasının iptali için Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulardan, sonuncusu olan 6223 sayılı Yetki Yasası hariç, 06.06.1991 günlü ve 3755 sayılı, 24.06.1993 günlü ve 3911 sayılı, 18.05.1994 günlü ve 3990 sayılı, 31.05.1995 günlü ve 4109 sayılı, 08.06.1995 günlü ve 4113 sayılı 31.08.1996 günlü ve 4183 sayılı, 29.06.2000 günlü ve 4588 sayılı Yetki Yasaları; Anayasa Mahkemesinin sırasıyla 12.12.1991 günlü ve E.1991/27, K.1991/50 sayılı; 16.09.1993 tarihli ve E.1993/6, K.1993/28 sayılı; 05.07.1994 tarihli ve K.1994/44-2 sayılı; 04.07.1995 günlü ve E.1995/35, K.1995/26 sayılı; 19.09.1995 tarihli ve E.1995/39, K.1995/45 sayılı; 02.10.1996 günlü ve E.1996/61, K.1996/35 sayılı; 05.10.2000 tarihli ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkemenin anılan 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı Kararında;

“Anayasanın 87 nci maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa’yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayırık tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK’lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı ‘kamu malî yönetimi’ kavramı içinde değerlendirerek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu’na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasanın 87 nci maddesinde belirtilen ‘belli konu’larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen ögeleri de içermemektedir. Yasa’nın 1 inci maddesinde çıkarılacak KHK’lerin “kapsam” ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91 inci maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM’ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasanın 7 nci maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa'nın 2 nci maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası'nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1 inci maddesiyle 2 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

denilmiştir.

6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

(a) bendinde, "Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;" denildikten sonra; (1) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; (2) numaralı alt bendinde, mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; (3) numaralı alt bendinde, mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına;

(b) bendinde ise, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına; "ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir." gibi belirsiz ve sınırsız ifadelere yer verilerek Yetki Yasasının amacı ortaya konmak istenmiştir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise, Yetki Yasasının kapsamına ilişkin olarak, “Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;” denilip,

(a) bendinde, “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak;” ifadesinden sonra, 19 alt bent halinde 19 yasa ve KHK sayılmış ve (20) numaralı alt bendinde, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.” denilerek adeta tüm kamu kurum ve kuruluşları kapsama alınmak istenmiş;

(b) bendinde ise, “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;” denildikten sonra 6 alt bent halinde 5 yasa ve 1 KHK sayılmış ve (7) numaralı alt bendinde ise, “Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde” ifadesiyle de neredeyse tüm kamu personeli hakkında Bakanlar Kuruluna her türlü düzenlemede bulunma yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Oysa yetki yasalarının, Anayasanın belirlediği ögeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirleyerek Bakanlar Kurulu’na çerçeveyi çizmesi ve niteliği itibarıyla uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeleri kapsamaması gerekmektedir.

Çünkü, Yetki Yasası’nda Bakanlar Kurulu’na verilen yetkinin “amaç”, “kapsam” ve “ilkeleri”nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu’nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığı kavuşturulmasıdır. Ancak, 6223 sayılı Yetki Yasasının, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla geçirilerek, her okuyanın değişik şekillerde yorumlamasına açık hale getirilmiştir. Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK’lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91 inci maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.

Herhangi bir yetki yasasının Anayasaya aykırı olmaması için Anayasadaki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin göz önünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Tüm bunlara ve kanun hükmünde kararnamenin, 12 Mart 1971 Askeri Müdahalesinden sonra 20.09.1971 tarihli ve 1488 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle Anayasanın 64 üncü maddesine girdiğinden bu güne kadarki Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına rağmen; 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı “Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu”nun iptali için Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı iptal davası sonucunda 6223 sayılı Yetki Yasası, AYM’nin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararı ile 14 üyenin oyunun 7’ye 7 çıkması nedeniyle, bu güne kadar istikrar kazanmış görüşünün aksine iptal isteminin reddi yönünde oy kullanan ve bu Dava Dilekçesinin “Hakimin Reddi Talebi” bölümünde belirtilen nedenlerle reddi hakim talebinde bulunulan Mahkeme Başkanı Sayın Haşim KILIÇ’ın kullandığı oydan dolayı iptal istemi OY ÇOKLUĞU ile reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı (Başkanın oyundan dolayı 6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Kararına göre;

“... 6223 sayılı Kanunun iki konuda Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verdiği görülmektedir:

Bunlardan birincisi özetle “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi”dir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

İkincisi ise “Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler” yapılması için KHK çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yetki kanunu, çıkarılacak KHK’lerin konusunu ve kapsamını bu şekilde belirleyip sınırlandırmıştır. Yetki yasalarında, çıkarılması için izin verilen KHK’lerin konusunun

belirlenmiş olması gerekmektedir. Bununla birlikte belirlenen bu konunun mutlaka dar kapsamlı olması gerektiği yönünde Anayasada herhangi bir kural bulunmamaktadır. Kaldı ki, yetki kanunlarında KHK'lerle düzenlenmesi için yetki verilen konunun kapsamının sınırlı mı yoksa geniş mi olduğu şeklindeki bir irdelemenin, sübjektif değerlendirmeleri ortaya çıkaracağı hususu, izahı gerektirmeyecek derecede açıktır. Ayrıca, konu ve kapsamın belirlenmiş olduğunun söylenebilmesi için, hangi yasalarda değişiklik yapılacağı için yetki kanununda mutlaka sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir. Bu nedenle, dava konusu yasa kurallarında, bir kısım kanunların isimleri sıralandıktan sonra belirlenen bu iki konuyla ilgili "diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler"de de değişiklik yapılabileceğinin ifade edilmiş olması, konunun belirli olmadığı iddiasına dayanak teşkil edebilecek bir husus değildir. Zira konu ve kapsamın belirtilmiş olması kaydıyla, belirlenen bu konu ve kapsamın sınırları içine hangi yasa ya da KHK'lerin girdiğinin yetki yasasında sayma yoluyla gösterilmesi şart değildir. Bu husus 1961 ve 1982 Anayasalarının konuyla ilgili düzenlemelerinin karşılaştırılmasından da açıkça anlaşılmaktadır. Şöyle ki, 1961 Anayasasının konuyla ilgili 64 üncü maddesinde "Yetki veren kanunda ... yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin açıkça gösterilmesi" şartı aranmışken, 1982 Anayasasının 91 inci maddesinde böyle bir şarta yer verilmemiştir. Yürürlükten kaldırılacak kanun hükümlerinin yetki yasasında açıkça gösterilmesi şart olmadığına göre, hangi kanunlarda ya da KHK'lerde değişiklik yapılacağı için yetki kanununda sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir.

(...)

Bir başka anayasaya aykırılık iddiası ise, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK'ler çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun bulunmadığına ilişkindir. Dava konusu yetki yasasıyla çıkarılması için izin verilen KHK'ler olağan kanun hükmünde kararnamelerdir. Bu tür KHK'lerin çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla, yetki kanunlarının ve KHK'lerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde Anayasada öngörülmeyen yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün olmadığı gibi, neyin "önemli", "ivedi" ve "zorunlu" olduğuna anayasaya uygunluk denetimi yapan yargı organının karar vermesi de bu organın işlevine uygun değildir. Ayrıca bu kavramların sübjektif nitelik taşıdığı ve göreceli olduğu da açıktır. Bu nedenle, yetki yasası ve buna bağlı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasada öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir. Oysa yetki yasaları üzerindeki denetimin, Anayasada öngörülen çerçevenin sınırları içinde kalması gerekir. Bu nedenle, KHK çıkarılması için yetki verilen konunun acil, ivedi, önemli ve zorunlu olup olmadığına incelenmesine gerek görülmemiştir."

Bu dava dilekçesinde Yüksek Mahkemenin iki farklı kararından uzun alıntı yapılmıştır. Bunlardan birincisi 05.10.2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararı, diğeri ise 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı karardır.

İki karar arasındaki farklılıklar üzerine çok şey söylenebilir; söylenecektir. Özeti, Anayasa Mahkemesinin geçmişini inkâr ettiği ve çağdaş demokrasiyi yüceltmenin erdemine artık nefesinin yetmediğidir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüşe göre;

6223 sayılı Yasanın kapsamına;

- Birincisi, “‘Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi’ ve bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi” için Yetki Yasasında tek tek sayılan 19 adet kanun ve kanun hükmünde kararname ile bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

- İkincisi ise, ‘Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler’ yapılması için” Yetki Yasasında sayılan 6 adet kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bu konuyla ilgili diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler;

girmektedir.

Başka bir anlatımla, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımını ve dolayısıyla teşkilat yasalarını konu alan bütün yasa ve yasa gücünde kararnameler ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarını konu alan tüm personel kanunları ile kanun hükmünde kararnameler, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamındadır ve dolayısıyla teşkilat ve personeli konu alan tüm yasa ve yasa gücünde kararnamelerin Yetki Kanununun kapsamında olması, Anayasanın 87 nci maddesine göre “Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararnama çıkarma yetkisi vermek”

anlamına geldiği gibi kapsamı da belirli olduğu için Anayasanın 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddelerine aykırılık oluşturmamaktadır.

Bu yorum, “Kamu hizmetlerinin kapsamı ile kamu hizmetlerini yürütecek her türlü kamu kurum ve kuruluşunun teşkilatı ile görev ve yetkilerini; bağıllık, ilgililik ve ilişkililik ilişkilerini; hizmet üretme süreçlerini; memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ve diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esasları ile mali, sosyal ve diğer her türlü özlük hakları ile sorumluluklarını; kamu hizmetlerinin finansman biçimleri ile harcama usul ve esaslarını yeniden belirlemek amacıyla yürürlükte bulunan tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde değişiklik ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kuruluna yetki vermektedir.” şeklindeki bir yetki yasaasının da konusu ve kapsamı -6223 sayılı Yetki Yasasından daha da- belirgin, kısa, öz ve anlaşılabilir olduğundan, Anayasaya daha da uygun olacağı anlamına gelmektedir.

Bu yoruma, Anayasanın 91 inci maddesinin Danışma Meclisi’nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarabilmesi için hükümete yetki verilmesi nedeninin, “... çok acele hallerde hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir ...” biçiminde açıklanması ile Anayasa Komisyonu Başkanının da, “Kanun hükmünde kararname, yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.” biçiminde görüş bildirmesini de görmezden gelip, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarını da yok sayarak, “KHK çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasada her hangi bir düzenleme yer almamaktadır.” saptamasını da eklersek;

Seçimler yapıldıktan sonra Bakanlar Kurulunun hazırladığı yetki yasası tasarısına TBMM’nin yetki vermesini sağladıktan sonra -75’şer günlük bütçe süreci hariç- bir sonraki genel seçimler sonuçlanıp TBMM açılana kadar TBMM’yi kapatmak; acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durum olmadığı sürece de TBMM’yi toplantıya çağdırmamak gerekecektir.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü ve E.2011/60, K.2011/147 sayılı Kararındaki (6216 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre çoğunluk sayılan) Görüş, net bir biçimde bunu söylemektedir.

Bu görüş, Anayasanın Başlangıcı ile Birinci Kısımında kurulan Türkiye Cumhuriyetini değil, bambaşka bir devleti tanımlamakta; tanımlanana ne dendiği de herkes tarafından bilinmektedir.

Bakanlar Kurulu tarafından 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak 35 adet KHK çıkarılmış; bir tanesi yürürlükten kaldırıldığı için geriye yürürlükte 34 adet KHK kalmıştır.

Öyle ki, söz konusu KHK'lerin içeriğine girmeden isimlerinden de anlaşılacağı üzere, KHK'lerden bazıları daha bir ay yürürlükte kalmadan değişikliğe uğramıştır. Bu durum göz önüne alındığında, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verebilmesi için, Anayasa Mahkemesinin içtihat haline gelmiş kararlarına göre, "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç Anayasal koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmesi şöyle dursun, Bakanlar Kurulunun yönetmelikle kurallaştırmanın dahi asgari gerekleri olan araştırma, inceleme, ihtiyaçları tespit etme ve giderme yollarını belirleme gibi ciddi hiçbir hazırlığının olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren yasal düzenlemelerin KHK'lere konu oluşturamayacağıının en açık, belirgin ve tartışmasız göstergesidir.

Bakanlar Kurulunun ülkemize yaşattığı kelimenin tam anlamıyla bir tür "yap-boz oyunu"dur. Yap-boz oyunu olmadığını hiç kimse ileri süremez. Ancak, yap-boz oyunları, okul öncesi çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için geliştirilen oyunlardır. Yap-boz oyunları ile okul öncesi çocukların, anlamsız parçaları zihinsel çaba göstererek anlamlı bütünlere dönüştürmeleri ve dolayısıyla zihinlerinde kurguladıkları bütüne ulaşabilmeleri için de her defasında yeniden deneyerek düşünme ve çözüm yolları üretme yetilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu ise, 6223 sayılı Yasayla aldığı yetkiye dayanarak, yap-boz oyununu Türkiye'nin hukuk sistemi üzerinde oynamaktadır. Kamu hizmeti yürütmekle görevli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapıları, kamu hizmeti üretme usul ve esasları, personel sistemi ve hizmet üretme süreçleri paramparça edilmiştir. Yapılan düzenlemelerde 3046 sayılı Kanuna dahi uyulmamaktadır. Bakanlar Kurulu uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren alanlarda hiçbir hazırlığa dayalı olmadan kural koymakta, daha koyduğu kuralı uygulama ve sonuçlarını izleme ve değerlendirme aşamalarına geçmeden değiştirmekte; durmamakta, değiştirdiğini de değiştirmektedir. Hiçbir hukuksal öngörülebilirlik olmadığı için de değiştirdiği değişikliği değiştirdiğinin üzerinde yarın başka bir değişikliğe gitmeyeceği de belirsizliğini korumaktadır.

Bakanlar Kurulunun hukuksal öngörülebilirliği ortadan kaldırması ve hukuksal belirsizlik yaratarak hukuk devleti ilkesine aykırı uygulamalar içine girmesini sağlayan ise, Anayasanın 7 nci maddesiyle Türk Milleti adına TBMM'ye verilen devredilemez nitelikteki yasama yetkisini kullanıyor olmaktan kaynaklanmaktadır.

Parlamento, Fransızca "parler", İtalyanca "parlare" yani "konuşmak" mastarlarından türetilmiş bir sözcüktür ve "konuşulan yer" anlamına gelmektedir. Demokrasilerde yasalar, uzun süreli ve çok yönlü araştırma, inceleme ve değerlendirmelere dayalı olarak ihtiyaçları ve çözüm yollarını tespitten sonra parlamentoların komisyon ve alt komisyonları ile genel kurulunda konuşularak, tartışılarak ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile etkilenen toplumsal kesimlerin ve bunların temsilcisi örgütlerin görüşleri alınıp üzerinde asgari mutabakat sağlanmaya çalışılarak yasalasmaktadır. Demokratik devletin ve çağdaş demokrasinin özü budur.

Varlığını Anayasaya borçlu olan Anayasa Mahkemesinin bu yalın gerçeği görmezden gelerek tüm teşkilat ve personel yasalarının parlamenter süreç dışında yapılmasını, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci ve 91 inci maddelerine rağmen teşvik etmesinin, hukuksal hiçbir gerekçesi yoktur; olamaz.

Kaldı ki, Anayasa yasama yetkisini Türk Milleti adına TBMM'ye vermiş ve bu yetkiye -Anayasanın 91 inci maddesindeki ayırık ve spesifik durum hariç- devredilmezlik atfetmiştir. Anayasanın öngördüğü "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte bulunması şartının gerçekleşmediği alanlarda 6223 sayılı Yasayla Bakanlar Kuruluna konu ve kapsamı sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi ve Bakanlar Kurulunun da bu yetkiyi "yap-boz oyunu" oynar gibi kullanması, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan parlamenter demokratik sisteme karşı girişilmiş örtülü bir yürütme organı darbesidir. Bu örtülü darbenin siyasal iktidarın yasama organındaki sayısal üstünlüğüne dayalı olarak yasama organının bilgisi ve ilgisi dahilinde yapıyor olması, yapılanın Anayasanın özü ve sözüyle bağdaşmayan siyasal bir darbe olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bunun en açık, bariz ve doğrudan örneklerine Yüce Mahkemeye açılan iptal davalarında yer verilmişti. 655 sayılı KHK de bunlardan birini oluşturmaktadır.

01.11.2011 tarihli ve 28102 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 26.09.2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 09.04.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 10.08.1993

tarhli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK yürürlükten kaldırılarak Denizcilik Müsteşarlığı kapatılmakta; 655 sayılı KHK ile kurulan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına "kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında dağılımı"nın ötesinde yeni kamu hizmeti görevleri verilmekte ve bazı kamu hizmeti görevleri ise kamu hizmeti olmaktan çıkarılmaktadır.

Bilindiği üzere yasaların lafzi yorumunda kısım, bölüm, madde, fıkra, bent, alt bent silsilesi ve bütünlüğü büyük bir önem taşımaktadır. Bir alt bendin ilgili olduğu bent, bendin ilgili olduğu fıkra, fıkranın ilgili olduğu madde, maddenin ilgili olduğu bölüm bağlamında değerlendirilmesi genel kuraldır.

Bu çerçevede 6223 sayılı Yetki Yasasının amacı 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre, "Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek; (1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine, (2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine, (3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına, (...) ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir." şeklinde düzenlenmiştir.

Nitekim, Yasanın 1 inci maddesinin gerekçesinde de aynen, "Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmektedir." denilmiştir.

Dolayısıyla 6223 sayılı Yasanın amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlen(mesine) ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir."

Oysa, 655 sayılı KHK'nin "Görevler" başlıklı 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b), (c) ve (g) bentlerinde, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına, (mülga) 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile (mülga) 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'de yer almayan yeni görevler verilerek daha önce kamu hizmeti statüsünde olmayan hizmetlerin kamu hizmeti kapsamına alındığı ve daha önce kamu hizmeti statüsü bulunan ve aynı maddenin (d) bendinde yer alan, "Ulaştırma, denizcilik, haberleşme ve posta iş ve hizmetlerinin ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararı gözecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında sunulmasını sağlamak." ifadesi ve Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün düzenlendiği 8 inci maddesindeki hükümlerle demiryolu ile ulaştırma faaliyetinin kamu hizmeti olma niteliğine son verildiği görülmektedir.

Bilindiği üzere parlamentolar, savurgan ve keyfi harcamalarda bulunan yürütme makamlarına karşı vergi mükelleflerinin temsilcileri olarak doğmuş ve bu işlevlerini kabul ettirerek var olabilmişlerdir. Günümüzün temsili demokrasilerinin temelinde, halkın temsilcilerinin kamu gelir ve giderlerinin saptanmasında söz ve karar sahibi olabilmek için yürütme makamlarına karşı sürdürdükleri mücadele yatmaktadır. Klasik örneği, 1215 yılında İngiltere Kralı Yurtsuz Jonh ile Papa III. Innocent ve baronlar arasında imzalanan Büyük Özgürlükler Sözleşmesi (Magna Carta Libertatum)'dir. İktidar odağı egemenler arasında imzalanan sözleşmenin temel özelliği, kralın sorgulanamaz kabul edilen yetkilerinin sınırlandırılması ve vergi toplama yetkisinin ise Kilise ile baronların ortak kararına bağlanmasıdır. Bu kararı alacak olan heyet parlamentonun ilk nüvesini oluşturmuştur.

Parlamentonun ortaya çıkmasıyla birlikte İngiltere'de 1628 yılında Petition of Rights ile dolaysız vergilerin, 1688 yılında Bill of Rights ile bütün vergi, harç ve resimlerin ihdası Parlamentonun kabulü şartına bağlanmış; 1665 yılında ise kamu gelirlerinin harcanması Parlamentonun kontrolüne tabi kılınmış ve buradan türetilen "bütçe hakkı" tüm demokratik ülkelere yayılmıştır.

Demokrasi, halkın kendi kendini yönettiği rejimin adıdır. Modern temsili demokrasilerin özünü ise, devletin sosyo-ekonomik işlevleri ile kamusal hizmetlerin kapsam, nitelik ve içeriğinin, nelerin kamu hizmetinden sayılıp, nelerin sayılmayacağıının, sayılanların finansman biçimi ve ödenek tahsisleriyle nasıl yürütüleceklerinin, seçmen tercihlerine dayalı olarak halkın temsilcileri tarafından belirlenmesi oluşturmaktadır.

Parlamentonun bütçe hakkı, sadece bütçe yasasına ve dolayısıyla gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması ve bütçe sonuçlarının denetlenmesine indirgenemez. Bütçe hakkı, ödeneklerin tahsis edildiği kamu hizmetlerinin belirlenmesini ve dolayısıyla nelerin kamu hizmetinden sayılıp nelerin sayılmayacağını tespitini de içerir. Çünkü her kamu hizmeti, ödenek ve kaynak tahsisini, harcama yapılmasını ve harcamaların finansmanını gerektirir.

Nitekim, Anayasanın 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği; 163 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilemeyeceği ilkelerine yer verilmiştir. Bu bağlamda, kanun hükmünde kararnamelerle bütçe de değişiklik yapılamayacağı gibi, daha önceden kamu hizmeti sayılmayan hizmetlerin kamu hizmeti kapsamına alınması, kamu hizmeti sayılanların kamu hizmeti statülerine son verilmesi gibi bütçede değişiklik yapılmasını gerektirecek düzenlemeler de kanun hükmünde kararnamelere konu oluşturmazlar.

Bu bağlamda, 6223 sayılı Yasanın amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi olduğundan, Bakanlığın görev ve yetkilerinin düzenlenmesi görüntüsü altında, bazı hizmetlere kamu hizmeti statüsü kazandırılması ve bazı kamu hizmetlerinin ise kamu hizmeti statülerine son verilmesinin kanun hükmünde kararnamelerle yapılması, 6223 sayılı Yetki Yasasının amaç maddesiyle bağdaşmadığından Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olmanın yanında, 123 üncü maddesi ile 163 üncü maddesindeki ilkelerle de bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamı, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, "Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler; (a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak; (1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, (...) (19) 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, (20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilişkilerine ilişkin hükümlerinde, (...) yapılacak değişiklik ve düzenlemeleri kapsar." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

09.04.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 10.08.1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 6223 sayılı Yetki Yasasının

kapsama ilişkin, 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde, 19 alt bent halinde sayılan yasa ve yasa gücünde kararname arasında yer verilmemiştir.

3348 sayılı Yasa ile 491 sayılı KHK'nin, 6223 sayılı Yetki Yasasının "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinin kapsama ilişkin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin (20) numaralı alt bendinde yer alan, "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," ifadesinin kapsamı içinde olduğu da ileri sürülemez. Çünkü, (20) numaralı alt bent içinde değerlendirilebileceği ileri sürülür ise bu durum, (20) numaralı alt bentten önce sayılan 19 alt bendin boşu boşuna sayıldığı anlamına gelir ki, böylesine bir yorum yasakoyucuyu boş işlerle uğraşan bir angarya merkezi haline indirgemek anlamına gelir. Diğer yandan, bu değerlendirme kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin -2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanunu, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 26.04.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 05.05.1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu vb. dahil- tüm teşkilat ve usul kanunlarının, (20) numaralı alt bendin kapsamı içinde olduğu gibi hukuka giriş derecesinde hukuk mantığından yoksun uçuk-kaçık bir iddiadan öteye geçemez. Çünkü, bu durumda yasakoyucunun (1)'den (19)'a kadar 19 adet yasa ve yasa gücünde kararnameyi saymak yerine, doğrudan, "Tüm kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde," demesi ve böylece söz konusu uçuk-kaçık iddiaya hukuki bir taban oluşturması gerekirdi. Böylesine bir düzenleme nasıl ki, Anayasanın 91 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, yetki kanununun çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamını göstereceği kuralı ile Başlangıcının dördüncü fıkrası, 2 nci maddesi ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceğine ilişkin 7 nci maddesi karşısında Anayasal koruma göremeyecek ise, aynı anlama gelen bir yorumun da aynı gerekçelerle koruma göremeyeceği açıktır. Çünkü, Yetki Yasası'nda Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin "amaç", "kapsam" ve "ilkeleri"nin belirlenmesinden amaç, Yetki Yasası'nın Anayasanın belirlediği öğeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması, verilen yetkiyi hiçbir tartışmaya yol açmayacak açıklıkta belirlemesi ve dolayısı ile söz konusu yetki ile Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan yasama yetkisi kapsamında Bakanlar Kurulu'nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır.

Tüm teşkilat ve usul yasalarına ilişkin düzenleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, hiç tartışma yoktur ki yasama yetkisinin devridir. Aksine bir düşünce,

TBMM'nin ve dolayısıyla demokratik rejimin varlığının ve gerekliliğinin tartışmaya açılarak inkarı kadar, Anayasa Mahkemesinin varlığının ve gerekliliğinin de tartışmaya açılarak inkarı anlamına gelir.

Bu bağlamda, Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'de düzenlenmiş alanlarda hukuksal tasarruflara girişerek yasal düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci ve 91 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, 09.04.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 24 yıldır, 10.08.1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK ise 18 yıldır yürürlüktedir ve yürürlüğe girdiği tarihten, yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar da tümünden değiştirilerek yürürlükten kaldırılmasını "zorunlu" kılan "ivedi" ve "önemli" bir durum ortaya çıkmamıştır. 655 sayılı KHK'nin Bakanlar Kurulunca kabul edildiği 26.09.2011 tarihinde, 3348 sayılı Kanun ile 491 sayılı KHK'nin, o gün, hemen ve aniden yürürlükten kaldırılarak yerine 655 sayılı KHK'nin getirilmemesi halinde, ulaştırma, denizcilik ve haberleşme hizmetlerinin bundan şu ya da bu şekilde olumsuz etkileneyeceği, "ivedilik, "zorunluluk" ve "önemlilik" durumu da söz konusu değildir.

Bu bağlamda, Anayasanın öngördüğü "ivedilik", "zorunluluk" ve "önemlilik" gibi üç koşulun birlikte gerçekleşmiş olması durumunun esamisi dahi okunmaz iken; ulaştırma, denizcilik ve haberleşme hizmetlerini yürütmek üzere Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının teşkilatları ile görev ve yetkilerinin, istihdam politikaları ile hizmet üretme süreçlerinin 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenerek 3348 sayılı Kanun ile 491 sayılı KHK'nin yürürlükten kaldırılması, Anayasanın Başlangıç bölümünün dördüncü fıkrası ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 87 nci ve 91 inci maddeleriyle bağdaşmaz.

Yukarıda açıklandığı üzere Bakanlar Kurulu 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında bulunmayan 09.04.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 10.08.1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi, Türkiye Büyük Millet Meclisine ait yasama yetkisini demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayan bir şekilde gasp ederek yürürlükten kaldırması ve yerine 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında

Kanun Hükmünde Kararname ile yeni esaslar temelinde hukuksal tasarruflarda bulunması, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 87 nci, 91 inci, 123 üncü ve 163 üncü maddelerine aykırı olduğundan, 22.09.2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste, (2) Sayılı Liste ve (3) Sayılı Listenin iptali gerekir.

2) 655 Sayılı “Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 17 nci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Denetim Hizmetleri Başkanlığı ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Anayasanın 7 nci maddesinde, “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez”; 8 inci maddesinde ise, “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.” kurallarına yer verilmiş; 128 inci maddesinin birinci fıkrasında ise, “Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.” denildikten sonra 2 nci fıkrasında, “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” denilmiştir.

Öte yandan, Anayasanın 115 inci maddesinde, Bakanlar Kurulunun, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelenmesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabileceği; 124 üncü maddesinde ise, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilecekleri ifade edilmiştir.

İdari hiyerarşi içinde yönetsel bir görev olan “Ulaştırma ve Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri ile Denizcilik Uzmanları”nın, 655 sayılı KHK’nın 37 nci maddesinde mesleğe alınmaları ve yetiştirilmelerine ilişkin usul ve esaslar

yasayla düzenlenirken; Bakan adına ve Bakana bağlı olarak bağımsız ve tarafsız görev yapmaları gereken Müfettişlerin, 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılığına alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususların yasayla düzenlenmek yerine, yönetmeliğe bırakılmasını anlamak mümkün değildir.

3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında, bakanın, bakanlık teşkilatının en üst amiri olduğuna yer verilmiş; ikinci fıkrasında, bakanların, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve başbakana karşı sorumlu oldukları belirtilmiş; üçüncü fıkrasında ise, her bakanın ayrıca emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden de sorumlu olup, bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkili olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır. Aynı hükümler 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin 4 üncü maddesinde değişik ifadelerle yinelenmiştir. 3046 sayılı Kanununun 21 nci ve 635 sayılı KHK'nin 4 üncü maddesinde belirtilen, Bakanlığın faaliyetlerini ve işlemlerini denetleme görev ve yetkisini bakan kendi eliyle yapamayacağına göre, bu işleri doğrudan Bakana bağlı olarak ve Bakan adına yapmak üzere, 655 sayılı KHK'nin 17 nci maddesiyle Denetim Hizmetleri Başkanlığı kurulmuş ve (1) numaralı fıkrasının (b) bendiyle Bakanlık ile Bakanlık kuruluşlarının her türlü faaliyet, iş ve işlemleriyle ilgili olarak inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek görevleri Denetim Hizmetleri Başkanlığına verilmiştir.

Bakanın Anayasal sorumluluğunu yerine getirmesinin uzantısı olarak kurulan ve bu derece önemli görevler yüklenen Denetim Hizmetleri Başkanlığının ve burada görevli müfettişlik mesleğine ilk adım atıldığı Müfettiş Yardımcılığına giriş için, 17 nci maddenin (2) numaralı fıkrasında, hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınır çizilmeden Müfettiş Yardımcılarının mesleğe giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esaslarını, Müfettişliğe yükselmelerini, görev, yetki ve sorumluluklarını, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususları düzenleme yetkisi yürütme organına devredilmiştir.

Anayasanın 128 inci maddesinde belirtilen hususların yasa ile düzenlenmesi memurlar ve diğer kamu görevlileri için bir güvence olmanın yanında, denetim hizmetinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı dikkate alındığında müfettişlik mesleği açısından kamu yararının da gereğidir. Mesleğe alınma ve yeterlik sınavlarına ilişkin olarak yapılacak düzenlemelerin; söz konusu memuriyetlere atanma konusundaki düzenlemeler

olduğu ve Anayasanın 128 inci maddesinde yasa ile düzenlenmesi zorunlu görülen hususlardan bulunduğu açık olup bu konudaki düzenlemelerin, yürütmenin çıkaracağı yönetmeliğe bırakılması; bizzat Anayasa tarafından öngörülen memuriyet ve görev güvencesinin ortadan kaldırılması sonucunu doğuran ve denetim hizmetlerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından kamu yararı ilkesiyle bağdaşmayan ve bu yanlarıyla da Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddeleriyle bağdaşmayan bir durumdur.

Usul ve esasları ile ilkeleri 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede gösterilmeden, idareye bırakılan düzenleme yetkisinin, asli bir düzenleme yetkisi olduğu açıktır. Yürütme ve idarenin Anayasada belirtilen ayrık durumlar dışında düzenleme yetkisi aslî değil, ikincildir; yani, sınırları yasayla çizilmiş bir alandadır. Anayasanın 123 üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesi, yasamanın, bir alanı temel ilkeleriyle belirlemesi, düzenlemesi; ondan sonra da, yürütmenin, bu çerçevesi çizilmiş alanda düzenleyici birtakım işlemler yapabilmesini gerektirir. Anayasanın 7 nci maddesine göre yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir ve bu yetki devredilemez.

Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca, memurların ve diğer kamu görevlilerinin görev ve yetkileri ile hakları ve yükümlülüklerinin de yasa ile düzenlenmesi zorunlu olduğundan, belirtilen bu hususları kapsamı kuşkusuz olan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Müfettişleri ve Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, görev, yetki ve sorumlulukları ile Başkanlığın çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesini yönetmeliğe bırakan düzenleme; Anayasanın 128 inci maddesine, yürütmeye asli düzenleme yapma imkanı tanıdığı için 8 inci ve 123 üncü maddesine, yasamaya ait olan asli düzenleme yetkisini yürütmeye devrettiği için 7 nci maddesine, böyle bir yetki Anayasaya dayanmadığı için 6 nci maddesine aykırılık söz konusudur.

Diğer taraftan, Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenleme Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerinde ifade edilen hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle de bağdaşmaz.

Yukarıda açıklandığı üzere, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 6 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 655 Sayılı "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 29 uncu Maddesinin (13) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 29 uncu maddesinin 13 numaralı fıkrasında, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında kurulacak sürekli ve geçici kurulların üyelerinin hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı, sahip olmaları gereken özellikler ile kurulların çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği belirtilmektedir.

655 sayılı KHK'nin 29 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Bakanlığın görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere bakanlık, kurum ve kuruluş, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve konuyla ilgili uzmanların katılımıyla "Kaza İnceleme ve Araştırma Kurulu", "Demiryolu Koordinasyon Kurulu", Araştırma Merkezi İzleme ve Yönlendirme Kurulu, "Şûra Düzenleme Kurulu", "İnternet Geliştirme Kurulu" adlarıyla sürekli kurullar kuracağı belirtilmiş; (3) numaralı fıkrasında, Demiryolu Düzenleme Kuruluna, demiryolu altyapı işletmecileri, tren işletmecileri ve Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü arasında uyum ve işbirliğini sağlamak, bunun için gerekli kararları almak; (b) bendinde, demiryolu politikaları geliştirmek; (c) bendinde, demiryolu sektörünün sürdürülebilir bir yapı kazanması için teklif hazırlayarak Bakana sunmak; (ç) bendinde, demiryolu sektörünün yatırım ihtiyacı ile ilgili çalışmalar yaparak Bakana sunmak; (4) numaralı fıkrasında ise Araştırma Merkezi İzleme ve Yönlendirme Kuruluna ise, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezinin yürüteceği faaliyetleri değerlendirmek ve yönlendirmek; Merkezin hazırlamış olduğu programları ve protokolleri değerlendirmek, yönlendirmek ve onaylamak; onaylanan program ve protokolleri izlemek, sonuçlarını değerlendirmek ve Bakana sunmak; Merkezin gerçekleşen faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek ve Bakana sunmak gibi görev ve yetkiler verilmiştir.

Söz konusu görevler, Denizcilik, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığının genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler olmanın da ötesinde, "demiryolu altyapı işletmecileri, tren işletmecileri ve Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü arasında uyum ve işbirliğini sağlamak, bunun için gerekli kararları almak", "değerlendirmek ve yönlendirmek", "yönlendirmek ve onaylamak" örneklerinde görüldüğü üzere, kamu yönetiminde üst yönetime ait karar oluşturma, sevk, idare ve denetim görevleridir ve söz konusu kurullar, söz konu görevleri yürüten genel müdürlük ve merkezlerin aldıkları kararlar ve yürüttükleri faaliyetler üzerinde bağlayıcı kararlar almakla yetkilendirilmiş üst hiyerarşik kamu kurullarıdır.

Bu durumda da Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında kurulacak sürekli ve geçici kurulların üyelerinin hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı ile sahip olmaları gereken özelliklerin ve kurulların çalışma usul ve esaslarının yasayla düzenlenmesi; yönetmeliğe bırakılmaması gerekir.

Anayasanın 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı; 11 inci maddesinde, Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organları ile idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu; 123 üncü maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği ve 128 inci maddesinde ise, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlilerince görüleceği ile memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği kurallarına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere idarenin kanuniliği ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, yasayla düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmesini gerekli kılar. Yasada temel ilkeler konulduktan ve çerçeve çizildikten sonra teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Denizcilik, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığının genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürütecek kurulların üyelerinin, hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı ile sahip olmaları gereken özelliklerin ve kurulların çalışma usul ve esaslarının yasayla düzenlenmek yerine idarenin düzenleyici işlemi olan yönetmeliğe bırakılması, Anayasanın 128 inci maddesindeki kurullarla uyuşmamanın yanında idarenin kanuniliği ilkesiyle bağdaşmamakta ve yürütmenin kaynağını Anayasadan almayan bir yetki kullanmasına olanak sağlayıp, yasama yetkisinin devri sonucunu doğurduğundan Anayasanın 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 29 uncu maddesinin 13 numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

4) 655 Sayılı “Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 37 nci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin Anayasaya Aykırılığı

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Bakanlığın merkez teşkilatında çalıştırılacak Ulaştırma ve Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı ve Uzman Yardımcıları ile merkez ve taşra teşkilatında çalıştırılacak Denizcilik Uzmanı ve Uzman Yardımcılarında aranacak nitelikler düzenlenmiş ve yabancı dil bilgisine ilişkin olarak ise (b) bendinde, “Başarı seviyesi ve ölçüm tekniği yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birinde başarılı olmak.” denilerek; hem adaylarda aranacak yabancı dil yada dillerin hangileri olduğu; hem de söz konusu yabancı dillere ilişkin başarı seviyesi ile bu başarı seviyesine ilişkin değerlendirmenin ölçüm tekniği yasayla düzenlenmek yerine, yönetmeliğe bırakılmıştır.

Oysa, 6223 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak çıkarılan diğer bakanlıklara ilişkin Uzman ve Uzman Yardımcılıklarında da yabancı dil bilgisi aranmış ve ölçüm tekniğine ilişkin olarak “Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı” ile dil yeterliği bakımından buna denk olduğu kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belge; başarı seviyesine ilişkin olarak da söz konusu sınavda en az (C) düzeyinde başarı aranmıştır. Böylece, uzman yardımcısı adaylarında aranacak yabancı dil bilgisinin hem ölçüm tekniği, hem başarı seviyesi nesnel kurallara bağlanarak yasayla belirgin hale getirilmiştir.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk devleti, tüm eylem ve işlemlerinde yönetilenlere en güçlü en kapsamlı şekilde hukuksal güvence sağlayan devlettir. Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur.

Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Belirlilik ve öngörülebilirlik ise, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesi, tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesidir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur.

Kişi ve kuruluşların devlete güven duymaları, maddi ve manevi varlıklarını korkusuzca geliştirebilmeleri, temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri ancak hukuk güvenliği ve üstünlüğü sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde gerçekleştirilebilir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere idarenin kanuniliği ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesini değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasını gerekli kılar. Kurallaştırma ise, yasayla düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmesini gerektirir. Yasada temel ilkeler ortaya konulmadan ve çerçeve çizilmeden, düzenlemenin yürütmeye bırakılması idarenin kanuniliği ilkesine uymadığı gibi yasama yetkisinin de devri anlamına gelir.

Bu itibarla, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının, Ulaştırma ve Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri ile Denizcilik Uzmanı ve Uzman Yardımcılarında aranacak yabancı dillerin hangileri olduğu ile söz konusu yabancı dillere ilişkin başarı seviyesi ve söz konusu başarı seviyesinin ölçüm tekniğinin yasayla düzenlenmek yerine idari işleme bırakılması, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik ile idarenin kanuniliği ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi yasama yetkisinin devri sonucunu doğurmaktadır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 11 inci ve 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

5) 655 Sayılı "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 42 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki, "... Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." Tümcesi ile (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 42 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Türk boğazlar bölgesinde, can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması için tesisler kurmak amacıyla, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerdeki mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarruf altındaki taşınmazların Maliye Bakanlığınca, Ulaştırma, Denizcilik ve haberleşme Bakanlığının kullanımına tahsis edileceği; Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edileceği ve inşaat ruhsatlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verileceği kuralı getirilirken; (2) numaralı fıkrasında ise, (1) numaralı fıkrada belirtilen tesis ve inşaatların projelendirilmesi ve yapımında 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 17/2/2000 tarihli ve 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmektedir.

İmar ve yapılaşmaya ilişkin genel yasa durumundaki;

- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 1 inci maddesinde, Kanunun, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlendiği; 2 nci maddesinde, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapıların İmar Kanunu hükümlerine tabi olduğu; 4 üncü maddesinde ise, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun, İmar Kanununun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde ise, İmar Kanununun özel kanunlara aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

İmar, yapılaşma ve korumaya ilişkin özel yasa durumundaki;

- 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'nun 1 inci maddesinde, Kanunun amacı, İstanbul Boğaziçi Alanının kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini

kamu yararı gözetilerek korumak ve geliştirmek ve bu alandaki nüfus yoğunluğunu artıracak yapılanmayı sınırlamak için uygulanacak imar mevzuatını belirlemek ve düzenlemek olarak ortaya konmuş; 3 üncü maddesinde, Boğaziçi Alanının korunması ve geliştirilmesinde ve imar mevzuatının uygulanmasında esas alınacak hususlar düzenlenerek, (a) bendinde, Boğaziçi Alanında yer alan kültürel ve tarihi değerler ve doğal güzelliklerin muhafaza edileceği ve doğal yapıların korunacağı; (b) bendinde, Boğaziçi Alanının bu Kanunun amaçlarına uygun olarak ve doğal ve tarihi çevreye uyumu gözetilerek güzelleştirilip, geliştirileceği; (c) bendinde, Boğaziçi Alanında tarihi ve milli kültürümüze dayanan yaşamın yeniden canlandırılması, mesire yerlerinin geliştirilmesi ve gezinti alışkanlıklarının sürdürülmesinin teşvik edileceği; (d) bendinde, Boğaziçi Alanındaki kültür ve tabiat varlıklarının onarımına öncelik verileceği; (e) bendinde, Boğaziçi Alanındaki yapıların bu Kanun hükümlerine ve imar planları esaslarına göre yapılacağı, aykırı olanların derhal yıkılacağı; (h) bendinde, Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesinde turizm ve rekreasyon amacı ile ayrılan alanlara toplumun yararlanmasına ayrılan yapı yapılacağı, bu hususun tapu sicillerine işleneceği ve toplumun yararlanmasına ayrılan bu yapıların amaç dışı kullanılmayacağı; (i) bendinde, Boğaziçi Alanında kıyıların ancak kamu yararına kullanılabilmesi; (j) bendinde, Boğaziçi sahil şeridinde ancak toplumun yararlanacağı dinlenme, gezinti ve turizm tesislerinin imar planlarına uygun olmak şartı ile yapılabilmesi; (l) bendinde, Boğaziçi Alanında kömür ve akaryakıt depoları, tersaneler ve sanayi tesisleri kurulamayacağı; (m) bendinde, Boğaziçi su yolunda hurda gemi ve benzeri araçlar bırakılmayacağı; (o) bendinde, Boğaziçi Alanında kamu hizmet ve tesislerine ayrılan alanlarda geçici inşaat müsaadesi verilmeyeceği; ancak, Boğaziçi öngörünüm, geri görünüm ve etkilenme bölgelerinde kamu hizmet ve tesislerine ayrılan alanlarda 40 m²'yi geçemeyen bekçi kulübesi, büfe, çay ocağı gibi yapılara imar uygulama programı uygulanana kadar Boğaziçi İmar İdare Heyetince müsaade edileceği hüküm altına alınmış; 4 üncü maddesinde, Boğaziçi Alanı sınırları içinde Devlet ormanı statüsüne alınacak yerlerin, Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulunca kararlaştırılacağı ve kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanların bedelsiz olarak Hazineye devredileceği; özel mülkiyete ait olanların ise Tarım ve Orman Bakanlığınca kamulaştırılacağı; Devlet ormanı statüsüne alınan bu yerlerde 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi uygulaması yapılamayacağı; Boğaziçi Alanı içindeki ormanlarda intifa ve irtifak hakkı tesis edilemeyeceği; Ancak bu Kanunun amacına uygun intifa ve irtifak hakkının, Boğaziçi İmar İdare Heyetinin teklifi üzerine ilgili bakanlıklarca tesis edilebileceği; 5 inci maddesinde, Boğaziçi Alanında orman sayılmayan kamu kurum ve kuruluşlarına veya özel mülkiyete ait koru, koruya katılacak alan, çayır, mesire yeri, bostan ve benzeri alanların yeşil alan sayılacağı ve bitki varlıklarının geliştirilerek muhafaza edileceği; Bu alanlardaki ağaç varlıklarının yok edilmesi veya tahrip edilmesinin yasak olduğu hüküm altına alınarak; 6 ncı maddesiyle, Boğaziçi Kanununun amaçları doğrultusunda

Boğaziçi Alanında yerleşme ve yapılaşmanın planlanması, koordinasyonu, imar uygulamalarının yapılması ve denetlenmesi için Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, Boğaziçi İmar İdare Heyeti ve Boğaziçi İmar Müdürlüğü kurulmuş; 3194 sayılı İmar Kanununun 46 ncı maddesiyle ise, bu maddeye göre kurulan organlar kaldırılarak; bunların görev ve sorumlulukları 3194 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde belirtilen çerçeve dahilinde İstanbul Büyükşehir ve ilgili ilçe Belediye Başkanlıklarınca yürütüleceği hükme bağlanmıştır.

- 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu'nun 1 inci maddesinde, Kanunun amacının, 1915 Çanakkale deniz ve kara muharebelerinin cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkının tarihi, kültürel değerleri ile orman ve bitki örtüsünün korunması, geliştirilmesi ve yönetimine ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesi ile Türk vatan savunmasının ve doğanın güzel bir örneği olarak uluslararası barışa hizmet etmesi için dünya uluslarına tanıtılması olduğu ve Kanunun belirtilen amaç doğrultusunda yapılacak çalışmalarda uyulacak esasları, alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri, sağlanacak eşgüdümü ve tabi olunacak hukuki ve cezai hükümleri kapsadığı belirtilmiş; 3 üncü maddesinde, Milli Park alanının korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve uzun devreli gelişme planına göre yapılaşmasında uyulacak esaslar belirlenerek (a) bendinde, Milli Parkın doğal, tarihi ve kültürel değerleri, harp tarihi esaslarına ve çevreye uyumlu olarak korunacağı ve geliştirileceği; (b) bendinde, Milli Park alanındaki 21.07.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında yapılacak uygulamalarda ilgili mevzuat kapsamında Kültür Bakanlığının; bunun dışındaki yapı ve tesislerde Orman Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, bu Kanun hükümleri ve bu Kanun hükümlerine göre hazırlanan uzun devreli gelişme planı esaslarının uygulanacağı; (c) bendinde, Milli Park içindeki orman alanlarında Bakanlıkça yaptırılacak günübirlik kullanma alanları ile bu Kanun hükümlerine aykırı sonuçlar içermeyecek biçimde düzenlenecek uzun devreli gelişme planının gerekli gördüğü esaslar dışında, yeni yapı ve tesis yapılamayacağı bu bent hükümlerine göre yapılacak yapıların görüntü kirliliği meydana getirmeyecek şekilde doğa ile uyumlu olarak inşasının esas olduğu; (d) bendinde, Milli Park alanında, askeri çıkarma yapılmış olan kıyılarda, anıtsal düzenlemeler dışında yapı ve tesis yapılamayacağı, belediyelerce mücavir alan tesis edilemeyeceği, kömür ve akaryakıt depoları, tersane, sanayi ve benzeri tesisler kurulamayacağı, taş, kum, çakıl, mermer, kireç ocakları ve benzerlerinin açılmayacağı, söz konusu alanlarda yapılacak maden arama ve işletme faaliyetlerinin ise Bakanlar Kurulunun iznine tabi olduğu; (f) bendinde, Milli Park içindeki köy yerleşim alanları ve belediye hudutları dışındaki Hazine arazilerinin, Milli Park amacına uygun olarak kullanılmak üzere, bedelsiz olarak Orman Bakanlığına tahsisinin yapılacağı ve tapuda

vasıf hanesi orman olarak tescil edileceği; Milli Park alanı içinde, zilyetlik ve imar-ihya yoluyla toprak kazanılamayacağı; Milli Parkta 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi uygulaması yapılamayacağı; Milli Parkın sahasının her ne sebeple olursa olsun daraltılmayacağı; (i) bendinde, Milli Parkın uzun devreli gelişme planının yenilenmesi veya tadilinin Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılacağı ve Milli Parkın uygulama planlarının uzun devreli gelişme planı esaslarına göre Bakanlıkça yapılacağı kurallarına yer verilmiştir.

Bu açık yasal düzenlemelere rağmen, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 42 nci maddesiyle, İstanbul ve Çanakkale boğazlarındaki Bakanlar Kurulunca belirlenen Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların Maliye Bakanlığınca Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına devredilmesi ve Bakanlıkça bu yerlerde, (1) can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve (2) deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması amacıyla matuf tesisler kurulması ve bu tesislere ilişkin imar planları ile her türlü projelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilmesi; inşaat ruhsatlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilmesi; tesis ve inşaatların imar planları ile her türlü projelendirilmesi ve yapımında ise, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 2634 sayılı Turizmi teşvik Kanunu ve 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu hükümlerinin uygulanmaması öngörülebilmştir.

Böylece, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının teşkilatı ile görev ve yetkilerinin düzenlenmesi görüntüsü altında, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda örtülü değişiklikler yapılarak söz konusu kanunların imar ve yapılaşmaya ilişkin hükümleri ilga edilmiştir.

Oysa, 2634, 2960, 3194, 4533, 5302 ve 5393 sayılı Yasalar, hiçbir şekilde 6223 sayılı Yetki Yasasının amacı, kapsamı ve ilkeleri içinde yer almamaktadır. Bakanlar Kurulunun 6223 sayılı Yetki Yasasının kapsamında olmayan alanlarda hukuksal tasarrufa girişerek düzenlemelerde bulunması, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci ve 91 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 3194 sayılı İmar Kanunundaki yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin kural ve düzenlemelerin, deprem, sel, yangın vb. doğal afetleri; 2872 sayılı Çevre Kanununun

kara, hava ve denizlerde oluşabilecek kirliliği ve bunlara karşı alınacak önlemleri; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun, kültür ve tabiat varlıkları ile SİT alanlarının korunmasına ilişkin kuralları kapsadığı; ayrıca kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin olarak 2960 sayılı Boğaziçi Kanununun 3 üncü maddesi ile 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununun 3 ncu maddesinde düzenlemeler bulunduğ; boğazlarda oluşabilecek deniz kazalarına karşı tedbir alınması ve boğazlarda güvenli geçişin sağlanması hususlarının ise, 20 Temmuz 1936 tarihinde İsviçre'nin Montrö kentinde imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi kapsamında olduğu ve Türkiye'nin tek yanlı idari düzenlemelerine konu oluşturamayacağı gibi hukuksal zorunluluklar ortada iken, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Türk Boğazlar bölgesinde, can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması için ne tür tesisler kuracağı anlaşılabilir olmanın uzağındadır.

Kaldı ki, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde, Milli Park içindeki köy yerleşim alanları ve belediye hudutları dışındaki Hazine arazilerinin, Milli Park amacına uygun olarak kullanılmak üzere, bedelsiz olarak Orman Bakanlığına tahsisinin yapılacağı ve tapuda vasıf hanesi orman olarak tescil edileceği; Milli Park alanı içinde, zilyetlik ve imar-ihya yoluyla toprak kazanılamayacağı; Milli Parkta 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi uygulaması yapılamayacağı; Milli Parkın sahasının her ne sebeple olursa olsun daraltılmayacağı hüküm altına alınmış; 2960 sayılı Boğaziçi Kanununun 4 üncü maddesinde ise, Boğaziçi Alanı sınırları içinde Devlet ormanı statüsüne alınacak yerlerin, Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulunca kararlaştırılacağı ve kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanların bedelsiz olarak Hazineye devredileceği; özel mülkiyete ait olanların ise Tarım ve Orman Bakanlığınca kamulaştırılacağı; Devlet ormanı statüsüne alınan bu yerlerde 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi uygulaması yapılamayacağı; Boğaziçi Alanı içindeki ormanlarda intifa ve irtifak hakkı tesis edilemeyeceği; Ancak bu Kanunun amacına uygun intifa ve irtifak hakkının, Boğaziçi İmar İdare Heyetinin teklifi üzerine ilgili bakanlıklarca tesis edilebileceği belirtilirken; 5 inci maddesinde, Boğaziçi Alanında orman sayılmayan kamu kurum ve kuruluşlarına veya özel mülkiyete ait koru, koruya katılacak alan, çayır, mesire yeri, bostan ve benzeri alanların yeşil alan sayılacağı ve bitki varlıklarının geliştirilerek muhafaza edileceği; Bu alanlardaki ağaç varlıklarının yok edilmesi veya tahrip edilmesinin yasak olduğu hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hükümler doğrultusunda devirler yapılmış; orman statüsüne alınmış ve 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uygulaması yasaklanmış iken; İstanbul ve Çanakkale boğazlarındaki Hazinenin özel mülkiyetinde bulunan hangi taşınmazların

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına nasıl devredileceği; Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların ise, hukuki statüsü değiştirilmeden nasıl imar ve yapılaşmaya açılarak tesis yapımına konu oluşturabileceği soruları hukuki olarak yanıtız kalmaktadır.

Burada hukuki belirsizlik olduğu açıktır. Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur. Bu bağlamda, Türk boğazlar bölgesinde, can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğaı afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması ve boğazlarda güvenli geçişin sağlanması konuları 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ve 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu ile 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesinde düzenlendiği; ayrıca Çanakkale ve İstanbul boğazlarında bulunan Hazineye ait taşınmazların devirleri ve kullanımlarına ilişkin kurallar 4533 ve 2960 sayılı Kanunların 3 üncü maddelerinde yer aldığı ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların da hukuki statüleri değiştirilmeden imar ve yapılaşmaya konu oluşturmayacağı gözetildiğinde, iptali istenen kural belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımaması nedeniyle yasama yetkisinin amacına uygun biçimde kullanılmasına elverişli olmadığı gibi, hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmadığından Anayasanın 2 nci ve 87 nci maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, İstanbul Boğazında 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa göre yerel yönetimlere verilen imar planı yapma ve onama ile inşaat izni verme yetkileri ile 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununa göre Eceabat ilçesinde ilgili belediyeye dışında ise Orman ve Su İşleri Bakanlığına verilen Milli Parkın uygulama planlarını yapma yetkileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmektedir.

Anayasanın 127 nci maddesinin birinci fıkrasında, mahalli idarelerin, il, belediye veya köy halkının “mahalli müşterek ihtiyaçlarını” karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları belirtilmiş; ikinci fıkrasında ise, mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin “yerinden yönetim ilkesine” uygun olarak kanunla düzenleneceği kuralına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 26.06.2002 tarihli E.2001/377, K.2002/59 sayılı kararında, Anayasanın 127 nci maddesinde belirtilen “mahalli müşterek ihtiyaç” kavramına açıklık getirilmiş ve “Maddede belirtilen yerinden yönetim ilkesi yerel yönetimlerin özerkliğini vurgulamakta, ‘mahalli müşterek ihtiyaç’ kavramı da herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemler durumlarının yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği, özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak ihtiyaç ve beklentileri ifade etmektedir.” denilmiştir.

Yüksek Mahkemenin söz konusu mahalli müşterek ihtiyaç tanımı ile yerinden yönetim ilkesi göz önüne alındığında, yerel düzeyde imar planları ile inşaat ve yapı kullanma izinlerinin mahalli müşterek ihtiyaç kapsamında olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Nitekim, yukarıda da belirtildiği üzere 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda yerel düzeydeki çevre düzeni planı ile nazım ve uygulama imar planlarını yapma ve onama ile inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni verme yetkileri belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelere, dışında ise il özel idarelerine verilmiştir.

Yerel yönetimlerin yetkisinde bulunan, çevre düzeni planı ile nazım ve uygulama imar planlarını yapma ve onama ile inşaat ruhsatı verme yetkilerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmesi, Anayasanın 127 nci maddesindeki kurullarla bağdaşmamaktadır.

Her şey bir yana, Boğazlarda yapılacak tesis ve inşaatların projelendirilmesi ve yapımı ile inşaat ruhsatı işlemlerinde, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu hükümleri uygulanmayacak ise, imar ve yapılaşmaya ilişkin olarak hangi yasa/tüzük/yönetmelik hükümleri uygulanacaktır? Uygulanmayacak olanlar sayıldığına; uygulanacak olanlara yer verilmediğine ve uygulanacak olana ilişkin bir düzenleme getirilmediği gibi yetki de verilmediğine göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ya da Sayın Bakanın keyfe keder idari kararlarının uygulanacağı gibi bir sonuç çıkmaktadır. Anayasal bir hukuk devletinde, hiçbir organ, kurum, kuruluş ya da kişilere bu tür “Bolu Beyi” yetkileri verilemez; verilmesi Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi, 7 nci maddesindeki yasama yetkisinin devredilemeyeceği kuralı ve 123 üncü maddesindeki idarenin kanuniliği ilkesi ile bağdaşmaz.

Anayasanın 2 nci maddesinde “hukuk devleti” ilkesi, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılmış; 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük

Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceği belirtilmiş ve 123 üncü maddesinde ise, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde yasayla düzenlenmesini gerekli kılar. Anayasanın 7 nci maddesindeki kurala göre, yasa koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız, belirsiz bir alanı, yönetimin takdirine bırakmaması gerekir. Yasa ile yetkilendirme Anayasanın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamına gelmez. Yasa koyucu, gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabilir.

Anayasaya göre yürütmenin asli düzenleme yetkisi, Anayasanın gösterdiği ayrık haller dışında yoktur. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir ve devredilemez. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceğine ilişkin hükmünün anlamı da budur. Yürütme, ancak yasayla asli olarak düzenlenmiş alanda kural koyabilir. Yürütmeye kural koyma yetkisi dahi verilmeden hiçbir kurala uymadan uygulamada bulunma yetkisi verilmesi, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 42 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." tümcesi ile (2) numaralı fıkrası, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 8 nci, 11 nci, 87 nci, 91 nci, 123 nci ve 127 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

6) 655 "Sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Geçici 2 nci Maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) Numaralı Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 2 nci maddesinin;

(2) numaralı fıkrasında, Ulaştırma Bakanlığı merkez teşkilatında; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Kara Ulaştırması Genel Müdürü, Haberleşme Genel Müdürü, Teftiş

Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, Eğitim Dairesi Başkanı, Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanı, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Daire Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanlar ile taşra teşkilatında Bölge Müdürü unvanlı kadrolarda bulunanların görevlerinin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona ereceği ve bu fıkra uyarınca görevleri sona erenlerin ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları;

(3) numaralı fıkrasında, Denizcilik Müsteşarlığı merkez teşkilatında; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Deniz Ulaştırması Genel Müdürü, Deniz Ticareti Genel Müdürü, Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Deniz İşleri Başkanı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Muhabere ve Elektronik Dairesi Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Müsteşarlık Müşaviri, Daire Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanlar ile taşra teşkilatında Bölge Müdürü ve Gemi Sörvey Kurulu Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanların görevlerinin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona ereceği ve bu fıkra uyarınca görevleri sona erenlerin ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları;

(4) numaralı fıkrasında, ikinci ve üçüncü fıkralar uyarınca ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarının, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacağı ve bu şekilde atanan Bakanlık Müşavirlerinin, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceği;

(6) numaralı fıkrasında, Ulaştırma Bakanlığı taşra teşkilatında; Bölge Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanların görevlerinin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona ereceği ve bu fıkra uyarınca görevleri sona erenlerin ekli (2) sayılı liste ile taşra teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları;

(7) numaralı fıkrasında, Denizcilik Müsteşarlığı taşra teşkilatında; Bölge Müdür Yardımcısı, Liman Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanların görevlerinin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona ereceği ve bu fıkra uyarınca görevleri sona erenlerin ekli (2) sayılı liste ile taşra teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları;

(8) numaralı fıkrasında, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralar uyarınca ihdas edilen Araştırmacı kadrolarının, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacağı ve bu şekilde atanan Araştırmacıların, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceği;

(12) numaralı fıkrasında ise, bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarının, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödeneceği ve atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verileceği;

Hüküm altına alınmaktadır.

655 sayılı KHK ile 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK yürürlükten kaldırılmakla birlikte, Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının teşkilatlarında yer alan ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ve yardımcı hizmet birimleri Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının teşkilat yapısı içinde aynı veya başka adlar altında yer almıştır.

Görevden almaların atamadaki usule göre olacağı idare hukukunun temel ilkelerinden biridir. Nitekim, 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usullerine İlişkin Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında, 2451 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere Bakanlar Kurulu kararı ile, (2) sayılı Cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere ise müşterek kararlar atama yapılacağı; ikinci fıkrasında ise, bunların nakilleri ve görevden alınmalarının da aynı usule göre olacağı kurala bağlanmıştır.

2451 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı cetvele göre, Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür ve Yardımcıları, Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanı, Rehberlik ve Denetim Hizmetleri Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı (anahizmet ve yardımcı hizmet birimi), Daire Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Bölge Müdürleri ve Başmüdürler ile İl İdare Şube Başkanı (İl Müdürü) müşterek kararlar atanmaktadırlar. Bu bağlamda, söz konusu kadrolarda görev yapanların atanmalarındaki usule göre görevlerinden alınmaları gerekir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasanın ve yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukukî güvenliğin bir sonucu da kazanılmış haklara saygı gösterilmesi ilkesidir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş olan haktır. Kişilerin hukuk düzenine güvenerek elde ettikleri hakların sonradan çıkarılacak yasal düzenlemelerle ihlal edilmemesi bu ilkenin gereğidir. Aksine düzenleme Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturur.

657 sayılı Kanununun Temel ilkeler başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde kariyer, Devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır şeklinde; liyakat ise, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır şeklinde tanımlanmıştır.

3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'de yer alan ana hizmet, danışma ve denetim ile yardımcı birimlerden, 655 sayılı KHK'nin geçici 2 nci maddesinin (2), (3), (6) ve (7) numaralı fıkralarında sayılı kadro görev unvanlarına

ilişkin birimlerin tamamı kapatılmayıp, birçoğu aynı veya başka isimler altında 655 sayılı KHK'de Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı altında teşkilatlandırıldığına; ismi değiştirilen ve değiştirilmeyen söz konusu teşkilatlardaki Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı (anahizmet ve yardımcı hizmet birimi), Daire Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Özel Kalem Müdürü, Bölge Müdürü, Liman Başkanı vb. kadrolarında bulunanlar, söz konusu görevlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldiğine ve dolayısıyla bu görevler kendileri yönünden hukuken kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüştüğüne ve söz konusu genel müdürlük ve daire başkanlıklarının birçoğu ile Bölge Müdürlüğü ve Liman Başkanlıklarının tamamının kapatılması gibi hukuksal bir zorunluluk da söz konusu olmadığına göre, bu görevleri statü hukukuna göre yürüten kamu görevlilerinden Bölge Müdürü ve üstü kadrolarda bulunanların yasayla "Bakanlık Müşavirliği", stı kadrolarda bulunanların ise "Araştırmacı" gibi pasif görevlere atanmaları, Yasanın öngördüğü güvenliklerinin ortadan kaldırılarak, statü hukukunun gereği olan kazanılmış haklarının ellerinden alınması demektir. Dolayısıyla, kazanılmış hakları ortadan kaldıran söz konusu düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan geçici 2 nci maddenin (12) numaralı fıkrasında, Bakanlık Müşaviri ve Araştırmacı kadrolarına atanmış sayılanların bu kadrolara atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atanmış sayıldıkları yeni kadrolara ilişkin olarak aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarının, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca fark tazminatı olarak ödeneceği belirtilerek; atamaları bu şekilde yapılanların mali haklarının korunduğu gibi bir izlenim yaratılmaktadır.

Ancak fıkırada, "toplam net tutarının" ibaresinden sonra parantez içinde "bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır" ifadesine yer verilerek, kadro görev unvanlarına ait aylık net hak edişleri sabitlenmiştir. Bu durumda örneğin müsteşarın en son aldığı net maaşı 100 TL ve Bakanlık Müşavirininin maaşı ise 90 TL ise aradaki 10 TL içinde

bulunulan ayda tazminat olarak ödenerek maaşı yine 100 TL olacak; örneğin yıllık %11 oranındaki enflasyonun maaşlara yansıtılmasından dolayı bir sonraki ay müsteşar maaşı 111 TL, Bakanlık Müşaviri maaşı da 100 TL olduğunda ise, net maaş sabitlendiğinden dolayı, müsteşar iken Yasayla Bakanlık Müşavirliği görevine atanan kişiye herhangi bir ödemede bulunulmayacak, kişinin maaşı nominal olarak yine 100 TL olurken; reel olarak 90 TL'ye gerileyecektir. Dolayısıyla kazanılmış statü kaybının yanında kazanılmış mali hak kaybı da söz konusu olduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, Yasa ile hem müsteşar, hem genel müdür "Bakanlık Müşaviri" görevine atanmaktadır. Anayasanın 10 uncu maddesindeki, "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Statü hukukunda müsteşar ile genel müdür farklı hiyerarşik kademe ve kadro unvanlarına karşılık geldiği halde; bunlar bir, aynı ve eşitlermiş gibi müsteşardan bölge müdürüne kadar olanların Yasayla "Bakanlık Müşaviri" görevlerine, astı görevde bulunanların ise "Araştırmacı" kadrolarına atanmaları Anayasanın 10 uncu maddesindeki "yasa önünde eşitlik ilkesi" ile bağdaşmaz.

Anayasanın 36 nci maddesinde, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; 125 inci maddesinde ise, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

Kamu görevlilerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkelerine göre yükseldikleri ve hukuki güvenliğe sahip kılındıkları müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür ve benzeri kadro unvanlarından, "Bakanlık Müşavirliği" görevine olağan hukuki yol olan idari işlemle atamalarının yapılması durumunda kullanabilecekleri Anayasal güvence altındaki hak arama özgürlüğü ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarının, Yasayla atanmaları suretiyle ellerinden alınması Anayasanın 36 nci ve 125 inci maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev esasları Hakkında Kanununun 27 nci maddesinde, bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere özel yeteneği olanlardan bakanlık müşaviri atanabileceği ve bakanlık müşavirlerinin bakanlık makamına bağlı olduğu hükmüne yer verilmiş ve aynı hüküm 655 sayılı KHK'nin 27 nci maddesinde benzer ifadelerle yinelenmiştir.

657 sayılı Kanunda ise, memuriyet kadroları; kadro unvanı, görev unvanı, hizmet sınıfı ve mesleki kariyerlerine göre sınıflandırılmış; 33 üncü maddesinde kadrosuz memur çalıştırılmayacağı; 39 uncu maddesinde, 657 sayılı Kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemeyeceği; 45 inci maddesinde ise hiçbir memurun sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılmayacağı kurallarına yer verilmiştir.

Hukuksuz bir biçimde, Bakanlık Müşavirliği ve Araştırmacı kadrolarına atanmış bulunanların, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatındaki hizmet sınıfları ile meslek kariyerlerinden unvanlı veya unvansız hangi kadrolara ait hangi görevleri yürüteceği de belirtilmeden, Bakanın uygun göreceği gibi sınırsız bir yetki kapsamında, Bakanın uygun göreceği birimlerde çalıştırılabileceği gibi belirsiz bir görevlendirmeye tabi tutulmaları, Anayasa ve İdare Hukukunun genel ilkeleri bir yana mantıkla da bağdaşmamaktadır.

Bakana tanınan söz konusu yetki bağlamında Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı iken, 655 sayılı KHK ile Bakanlık Müşavirliğine atanan mühendis kariyerli kamu görevlisi, örneğin, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yaptırılacak olan Ordu-Giresun Havaalanı İnşaatı işinde kontrol mühendisi olarak görevlendirilebilecektir.

Yasa koyucu, Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerini kanunla düzenlerken, Anayasanın 11 inci maddesi gereğince, Anayasanın diğer hükümlerine de uygun hareket etmek zorundadır.

Böyle bir düzenlemede Anayasanın gözetilmesi gereken hükümlerinden birisi de, 2 nci maddesi ve bu maddede yer alan hukuk devleti ilkesidir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan devlettir.

Sosyal hukuk devleti, toplum ve çalışma yaşamında adalete ve eşitliğe dayalı bir hukuk düzeni kurmak; kazanılmış hakları korumak durumundadır. Hukukta kazanılmış hakların korunması, hukuki güvenliğin kanıtı, uygunluğun ölçüsüdür.

Hukuk devletinin temel unsurları arasında “kazanılmış haklara saygı” yer almaktadır. Bu nedenle 128 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılacak tüm düzenlemelerin, memurların ve kamu görevlilerinin kazanılmış haklarını koruması gerekir. Aksine düzenleme, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2 nci Maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı, 125 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1- 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'nin 6223 sayılı Yetki Kanununun kapsamı içinde olmaması, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemelerin Anayasanın öngördüğü “ivedilik”, “zorunluluk” ve “önemlilik” şartlarını taşımaması nedenleriyle, 655 sayılı KHK'nin tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerin yürürlüğünün durdurularak Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşmeye ilişkin kamu hizmetlerinden yararlananlar ile bu alanlarda faaliyet gösterenlerin telafisi olanaksız zararlardan korunması gerekeceği değerlendirilmektedir.

2- Denetim Hizmetleri Başkanlığı ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterli sınavları ile diğer hususların yasa yerine yönetmelikle düzenlenecek olması, teftiş ve denetim hizmetlerinin bağımsızlık ve tarafsızlığını ortadan kaldırarak kamu hizmetlerinin verimli, etkin, tutumlu ve kamu yararına sonuçlanması önünde engel oluşturacak ve kamu hizmetlerinden yararlananlar telafisi olmayan zararla karşı karşıya kalacaklarıdır.

3- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında kurulacak olan ve kamu yönetiminde üst yönetime ait karar oluşturma, sevk, idare ve denetim görevleri ile yetkilendirilerek Bakanlığın genel müdürlükleri tarafından yürütülen kamu hizmetlerine

ilişkin faaliyetler üzerinde bağlayıcı kararlar alma görevi verilen sürekli ve geçici kurulların üyelerinin, hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı, sahip olmaları gereken özellikler ile kurulların çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle belirlenecek olması, kamu hizmetlerinden yararlanacak olanlarla hizmet sunucularının ileride telafisi olmayan zararlarına yol açacaktır.

4- Ulaştırma ve Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri ile Denizcilik Uzmanı ve Uzman Yardımcılarında aranacak olan yabancı dil bilgisinin ölçüm tekniği ile başarı seviyesinin ne olduğunun yasayla düzenlenmek yerine yönetmeliğe bırakılması, söz konusu uzman yardımcılığı sınavlarının hukuka, eşitlik ilkesine ve kamu yararına aykırı yapılabilmesine olanak sağlayarak adayların ileride telafisi olmayan zararlar görmelerine yol açacak ve bundan etkin, verimli ve ekonomik, hukuka ve kamu yararına yürütülmesi gereken kamu hizmetleri de olumsuz etkilenecektir.

5- Türk boğazlar bölgesinde, can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması için tesisler kurmak amacıyla, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerdeki mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarruf altındaki taşınmazların Maliye Bakanlığınca, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının kullanımına tahsis edilmesi ve tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 3194, 2960, 2634 ve 4533 sayılı Yasalara tabi olmadan tasdik edilecek ve inşaat ruhsatlarının verilecek olması; yerleşim yerlerinin imar dengesi ile imar bütünlüğünü bozarak ve korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ile Milli Park'a zarar vererek ileride telafisi mümkün olmayan zarar ve ziyanlara yol açacaktır.

6- Kamu görevlilerinin kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldikleri görevlerinden, atanmalarındaki usulün aksine yasayla alınıp, yetkili yargı mercileri nezdinde haklarını hukuksal yollarla aramaları da engellenerek kazanılmış haklarının ellerinden alınması ve statü yanında mali hak kayıplarına da uğramaları, telafisi olanaksız zarar ve ziyanlarına yol açmıştır.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti olmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

01.11.2011 tarihli ve 28102 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 26.09.2011 tarihli ve 655 sayılı "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin;

I) İptal davasıyla ilgili ilk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Kanununun 59 uncu ve 60 ıncı maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddine,

II) 1) Tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) Sayılı Cetvel, (2) Sayılı Cetvel, (1) Sayılı Liste ve (2) Sayılı Listesi, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 nci, 7 nci, 87 nci, 91 inci, 123 üncü ve 163 üncü maddelerine;

2) 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 6 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine;

3) 29 uncu maddesinin 13 numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 8 inci, 11 inci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine;

4) 37 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 11 inci ve 123 üncü maddelerine;

5) 42 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "... Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." tümcesi ile (2) numaralı fıkrası, Anayasanın Başlangıcının dördüncü fıkrası ile 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 87 nci, 91 inci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine;

6) Geçici 2 nci maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 nci, 125 inci ve 128 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istenen kuralları şöyledir:

MADDE 1- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı; Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.*

MADDE 2- (1) *Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görevleri şunlardır:*

a) *Ulaştırma, denizcilik, haberleşme ve posta iş ve hizmetlerinin geliştirilmesi, kurulması, kurdurulması, işletilmesi ve işlettirilmesi hususlarında, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde, milli politika, strateji ve hedefleri belirlemek ve uygulamak, gerektiğinde güncellemek.*

b) *Havacılık sanayi ve uzay teknolojilerinin geliştirilmesi, kurulması, kurdurulması, işletilmesi ve işlettirilmesi, havacılık sanayi ve uzay biliminin geliştirilmesi ile uzaya yönelik yeteneklerin kazanılması hususlarında, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde, milli havacılık sanayi ve uzay teknolojileri ile uzay politika, strateji ve hedeflerini belirlemek ve uygulamak, gerektiğinde güncellemek.*

c) *Uzaya ilişkin ulusal egemenlik kapsamındaki hakların kullanımına karar vermek, bu hakların yönetimi ve kullandırılmasına yönelik usul ve esasları belirlemek ve bu haklarla ilgili ulusal yükümlülüklerin gereklerini yerine getirmek.*

ç) *Ulaştırma ve denizcilik iş ve hizmetleriyle ilgili altyapı, şebeke, sistem ve hizmetleri ticari, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, teknik gelişmelere uygun olarak planlamak, kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek ve geliştirmek.*

d) *Ulaştırma, denizcilik, haberleşme ve posta iş ve hizmetlerinin ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında sunulmasını sağlamak.*

e) Evrensel hizmet politikalarını ilgili kanunların hükümleri dahilinde ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik şartlarına göre belirlemek, evrensel hizmetin yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve net maliyetiyle ilgili hesapları onaylamak.

f) Bilgi toplumu politika, hedef ve stratejileri çerçevesinde; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlayarak e-Devlet hizmetlerinin kapsamı ve yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hizmetlere ilişkin eylem planları yapmak, koordinasyon ve izleme faaliyetlerini yürütmek, gerekli düzenlemeleri yapmak ve bu kapsamda ilgili faaliyetleri koordine etmek.

g) Uydular ve hava araçları tasarım ve test merkezleri, uydu, fırlatma araç ve sistemleri, hava araçları, simülasyonlar, uzay platformları dahil havacılık sanayi, uzay teknolojileri ve uzayla ilgili her türlü ürün, teknoloji, sistem, araç ve gereçleri yapmak, yaptırmak, kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek, geliştirmek ile bunların yurtiçinde tasarımı, üretimi, entegrasyonu ve gerekli testlerinin yapılmasını sağlamak amacıyla plan, proje ve çalışmalar yapmak, bu amacın gerçekleşmesini uygun teşviklerle desteklemek, bu teşviklere ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hususlarda ilgili ticari, sanayi ve eğitim kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları arasında gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

ğ) Ulaştırma, denizcilik, haberleşme, posta, havacılık ve uzay teknolojileri iş ve hizmetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşmalar yapmak ve bu alanlarda uluslararası mevzuatın gerektirmesi halinde mevzuat uyumunu sağlamak.

h) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

MADDE 3- (1) Bakanlık merkez ve taşra teşkilatından oluşur. Merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde, taşra teşkilatı ekli (II) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4- (1) Bakanlığın en üst amiri olan Bakan, Bakanlık icraatından ve emri altındaki faaliyet ve işlemlerinden Başbakan'a karşı sorumlu olup aşağıdaki görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir:

a) Bakanlığı, Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.

b) Bakanlığın görev alanına giren konularda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanuni ve idari düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.

c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkinliğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

MADDE 5- (1) Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikaları ile stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık birimlerine gereken emirleri verir, bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar, bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

(2) Müsteşara yardımcı olmak üzere beş Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir.

MADDE 6- (1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü.
- b) Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü.
- c) Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğü.
- ç) Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü.
- d) Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü.
- e) Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü.
- f) Haberleşme Genel Müdürlüğü.
- g) Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- ğ) Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü.
- h) Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü.
- ı) Denetim Hizmetleri Başkanlığı.
- i) Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- j) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı.
- k) Hukuk Müşavirliği.

- l) Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığı.
- m) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- n) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.
- o) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- ö) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.
- p) Özel Kalem Müdürlüğü.

MADDE 7- (1) Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Karayolu ulaştırması faaliyetlerinin ticari, ekonomik, sosyal ihtiyaçlara ve teknik gelişmelere bağlı olarak ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında yapılmasını ve bu faaliyetlerin diğer ulaştırma türleriyle birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini sağlamak.

b) Karayolu taşımacılığı alanında taşımacı, organizatör, acente, komisyoncu, lojistik işletmecisi, terminal işletmecisi ve benzeri faaliyette bulunanların hizmet esasları, mali yeterlik ve mesleki saygınlık şartlarını belirlemek, bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

c) Karayolu taşımacılığı alanında hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek.

ç) Karayolu taşımacılığı alanında kamu hizmeti yükümlülüğüne ilişkin usul ve esasları belirlemek.

d) Karayolu taşımacılığı alanında taşımacı, organizatör, acente, komisyoncu, lojistik işletmecisi, terminal işletmecisi ve benzeri faaliyette bulunanlar ile şoförler başta olmak üzere bu işlerde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek, bununla ilgili eğitim vermek veya verdirmek, sınav yapmak veya yaptırmak ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

e) Karayolu taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan yük ve yolcu terminalleri ile benzeri yapıların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları denetlemek.

f) Karayolu taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan her türlü taşıtın cins, kapasite, sahiplik, yaş ve benzeri yönden asgari niteliklerini belirlemek.

g) Karayolu araçlarının dönemsel teknik muayenelerine ilişkin usul ve esaslar ile dönemsel teknik muayene yapacakların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

ğ) Karayolu ulaşımını geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla sınırlı olmak üzere; kullanımı ücrete tabi olan her çeşit karayolu, köprü ve tünel ücretleri, terminal kullanım ücretleri ile taşımacılık faaliyetlerine ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek.

h) Ulaştırmanın vreye olumsuz etkilerinin giderilmesinde koordinasyonu sağlamak.

ı) Karayolu ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

i) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 8-(1) Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Demiryolu ulaştırması faaliyetlerinin ticari, ekonomik, sosyal ihtiyaçlara ve teknik gelişmelere bağlı olarak ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, vreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında yapılmasını ve bu faaliyetlerin diğer ulaştırma türleriyle birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini sağlamak.

b) Demiryolu altyapı işletmecisi ve demiryolu tren işletmecileri ile demiryolu taşımacılığı alanında organizatör, acente, komisyoncu, gar veya istasyon işletmecisi ve benzeri faaliyette bulunanların hizmet esasları, mali yeterlik ve mesleki saygınlık şartlarını belirlemek, bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

c) Demiryolu ulaştırması alanında hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek.

) Demiryolu taşımacılığı alanında kamu hizmeti yükümlülüğüne ilişkin usul ve esasları belirlemek.

d) Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecileri ile demiryolu taşımacılığı alanında organizatör, acente, komisyoncu, gar veya istasyon işletmecisi ve

benzeri faaliyette bulunanlar ile makinistler başta olmak üzere bu işlerde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek, bununla ilgili eğitim vermek veya verdirmek, sınav yapmak veya yaptırmak ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

e) Her çeşit çeken ve çekilen demiryolu aracının tescilinin yapılması ve sicilinin tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunların tescilini yapmak ve sicilini tutmak.

f) Demiryolu altyapısı ve çeken ve çekilen araçların kullanımı için asgari emniyet sınırı ve şartlarını belirlemek ve bunları denetlemek.

g) Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecilerine ilgili emniyet belgelerini vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek.

ğ) Demiryolu altyapısı kullanımı, tahsisi, erişimi ve ücretlendirmeye ilişkin olarak demiryolu altyapı işletmecileriyle demiryolu tren işletmecileri arasında oluşan ihtilafların çözümüne yönelik karar almak.

h) Demiryolu taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan yük ve yolcu garları veya istasyonları ile benzeri yapıların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları denetlemek.

ı) Lojistik köy, merkez veya üslerin yer, kapasite ve benzeri niteliklerini belirleyerek planlamak, kurulmalarına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve izin vermek, gerekli arazi tahsisi ile altyapıların kurulması hususunda ilgili kuruluşları koordine etmek ve uygulamasını takip etmek ve denetlemek.

i) Demiryolu tren işletmecilerince kullanılan her türlü çeken ve çekilen aracın cins, kapasite, sahiplik, yaş ve benzeri yönünden asgari nitelikleri ile bunların dönemsel teknik muayenelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

j) Demiryolu tren işletmecilerince kullanılan her türlü çeken ve çekilen aracın dönemsel teknik muayenesini yapacakların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

k) Demiryolu ulaşımını geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla sınırlı olmak üzere; demiryolu altyapı kullanım ücretleri ile taşımacılık faaliyetlerine ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek.

l) Demiryolu ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

m) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 9- (1) Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Deniz ve içsular ulaştırması faaliyetlerinin ticari, ekonomik, sosyal ihtiyaçlara ve teknik gelişmelere bağlı olarak ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında yapılmasını ve bu faaliyetlerin diğer ulaştırma türleriyle birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini sağlamak.

b) Deniz ve içsular ulaştırması alanında liman, iskele veya kıyı yapısı işletmecisi ile gemi işletmecisi, organizatör, acente, komisyoncu ve benzeri faaliyette bulunanların hizmet esasları, mali yeterlik ve mesleki saygınlık şartlarını belirlemek, bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

c) Deniz ve içsular ulaştırması alanında hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek.

) Deniz ve içsular taşımacılığı alanında kamu hizmeti yükümlülüğüne ilişkin usul ve esasları belirlemek.

d) Deniz ve içsular ulaştırması alanında liman, iskele veya kıyı yapısı işletmecisi ile gemi işletmecisi, organizatör, acente, komisyoncu ve benzeri faaliyette bulunanlar ile gemi adamları başta olmak üzere bu işlerde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek, bununla ilgili eğitim vermek veya verdirmek, sınav yapmak veya yaptırmak ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

e) Her çeşit gemi ve benzeri deniz ve içsu aracının tescilinin yapılması ve sicilinin tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunların tescilini yapmak ve sicilini tutmak.

f) Gemi adamlarının sicilinin tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve bunların sicilini tutmak.

g) Deniz ve içsular taşımacılığı alanında kullanılan her çeşit gemi ve benzeri deniz ve içsu araçlarının kullanımı için asgari emniyet sınır ve şartlarını belirlemek ve bunları denetlemek.

ğ) Denizde hareket imkânı bulunan ve ticari bir gayeye tahsis edilmiş olan, ancak tahsis edildiği gaye denizde seyri-seferi gerektirmeyen gemi ve benzeri deniz araçlarının kullanımı için asgari emniyet sınır ve şartlarını belirlemek ve bunları denetlemek.

h) Deniz ve içsular taşımacılığı alanında kullanılan her çeşit gemi ve benzeri deniz ve içsu araçlarına ilgili emniyet belgelerini vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek.

ı) Deniz ve içsular taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan her türlü gemi ve benzeri deniz ve içsu araçlarının cins, kapasite, sahiplik, yaş ve benzeri yönden asgari nitelikleri ile bunların dönemsel teknik muayeneleri ile denize ve yola elverişlilik izinlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

i) Deniz ve içsular taşımacılık faaliyetlerinde kullanılan her türlü gemi ve benzeri deniz ve içsu aracının dönemsel teknik muayenesini yapacaklar ile denize ve yola elverişlilik izin belgelerini vereceklerin asgari niteliklerini belirlemek ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

j) Gemilerin ve diğer deniz araçlarının ulusal ve uluslararası sularda kendi aralarında veya kara tesisleriyle yaptıkları tehlike sinyalleri dahil her türlü haberleşmelerin takibini yapmak üzere gerekli teknik altyapıyı kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettmek ve denetimlerini yapmak, bu hizmete ilişkin usul ve esasları belirlemek.

k) Türk kıyılarında faaliyet gösteren liman, iskele ve benzeri kıyı yapılarına yanaşacak gemiler ile Türk boğazlarını kullanacak gemilere verilecek kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hizmetleri vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek.

l) Türk kıyılarında meydana gelen ve her türlü gemi ve benzeri deniz araçlarının karıştığı kazalarla ilgili tahlisiye, kurtarma ve yardım ile acil durum müdahalesi faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hizmetleri vermek veya verebilecekleri yetkilendirmek ve denetlemek.

m) Türk karasuları ve içsularında seyreden veya faaliyet gösteren her türlü gemi ve benzeri deniz araçlarından kaynaklanacak deniz kirlenmesinin önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve bunları denetlemek.

E: 2011/149, K: 2012/187

n) *Deniz seyrüsefer faaliyetleri için gerekli her türlü harita, kitap ve benzeri neşriyat ile bildirim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak.*

o) *Her türlü amatör denizcilik faaliyetine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu faaliyetleri yapacakları yetkilendirmek ve denetlemek.*

ö) *Deniz ve içsular ulaşımını geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla sınırlı olmak üzere; liman, iskele ve kıyı yapılarının kullanım ücretleri ile taşımacılık faaliyetlerine ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek.*

p) *Her türlü deniz ve içsu aracının deniz ve içsuları kirletmesini önleyecek tedbirleri almak, bu amaçla gerekli izlemeleri ve denetimleri yapmak, bu konuda diğer kuruluşlarla işbirliğini sağlamak.*

r) *Deniz ve içsular ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.*

s) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 10- (1) *Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:*

a) *Karayolu, demiryolu, havayolu ve denizyoluyla yapılacak tehlikeli mal taşımacılığı faaliyetlerinin uluslararası sözleşmeler, standartlar ve mevzuata uygun olarak ekonomik, seri, elverişli, güvenli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında yapılmasını ve bu faaliyetlerin diğer taşımacılık faaliyetleriyle uyumlu olarak hizmet vermesini sağlamak.*

b) *Kombine taşımacılık faaliyetlerinin ticari, ekonomik, sosyal ihtiyaçlara ve teknik gelişmelere bağlı olarak ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest, adil ve sürdürülebilir bir rekabet ortamında yapılmasını sağlamak.*

c) *Tehlikeli mal taşımacılığı alanında hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek.*

ç) Kombine taşımacılık alanında hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek.

d) Tehlikeli mal taşımacılığı alanında faaliyette bulunanlar ile şoförler, makinistler, hava ve deniz araçlarının ilgili personeli başta olmak üzere bu işlerde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek, bununla ilgili eğitim vermek veya verdirmek, sınav yapmak veya yaptırmak ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

e) Tehlikeli mal taşımacılığı alanında kullanılan terminal, depolama tesisi ile benzeri yapıların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları denetlemek.

f) Tehlikeli mal taşımacılığı alanında kullanılan her türlü karayolu, demiryolu, havayolu ve denizyolu taşıtının cins, kapasite, sahiplik, yaş ve benzeri yönden asgari nitelikleri ile bunların dönemsel teknik muayenelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

g) Tehlikeli mal taşımacılığı alanında kullanılan her türlü karayolu, demiryolu, havayolu ve denizyolu taşıtının dönemsel teknik muayenesini yapacakların asgari niteliklerini belirlemek ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek.

ğ) Tehlikeli mal taşımacılığı ve kombine taşımacılık faaliyetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

h) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 11- (1) Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Milli denizcilik ve deniz ticaretine ilişkin politika, strateji, hedef ve uygulama usul ve esaslarını hazırlamak.

b) Türk deniz ticaret ve turizm filusunun gelişmesi, yenilenmesi, pazar payının büyümesi ve milletlerarası rekabet gücü kazanması için gerekli tedbirleri almak.

c) Dünyadaki deniz ve içsu taşımacılığı ile ticaret filosu hakkındaki istatistikleri takip etmek, gelişme eğilimlerini izleyerek raporlamak, bu çerçevede Türk deniz ticaret filosu için strateji ve kısa, orta ve uzun vadeli plan hazırlamak ve uygulamak.

ç) Ülkenin deniz ve içsularındaki limanlar, iskeleler ve benzeri kıyı yapıları ile Türk boğazlarındaki deniz trafiğinin istatistiklerini tutmak, değerlendirmek ve yayımlamak.

d) Yukarıdaki bentlerdeki hükümler çerçevesinde ülkenin ihtiyaç duyacağı yeni limanlar, iskeleler ve benzeri kıyı yapılarının yer, kapasite ve diğer nitelikleri hakkında raporlar hazırlamak veya hazırlatmak.

e) Gemi kiralamalarında Türk ve yabancı bayrak çekilmesine ilişkin talepleri değerlendirmek ve ilgili mevzuatı uyarınca izin vermek.

f) Tarifeli deniz taşımacılığının usul ve esaslarını belirlemek, tarifeli deniz taşımacılığı yapanları yetkilendirmek ve denetlemek.

g) Deniz sigortacılığının gelişmesine ve etkin bir şekilde işlemesine yönelik tedbir almak, ilgili kurum ve kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak.

ğ) Denizde hareket imkânı bulunan ve ticari bir gayeye tahsis edilmiş olan, ancak tahsis edildiği gaye denizde seyrüseferi gerektirmeyen gemi ve benzeri deniz araçlarının tescilinin yapılması ve sicilinin tutulmasına ilişkin usul ve esaslarını belirlemek, bunların tescilini yapmak ve sicilini tutmak.

h) İhracat, ithalat, üçüncü ülke ve transit taşımaldan Türk deniz ticaret filosunun ve limanlarının daha fazla pay almasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, ilgili kurum ve kuruluşları koordine etmek.

ı) Deniz taşımacılığı ve ticaretini olumsuz etkileyen insan kaçakçılığı, korsanlık ve benzeri her türlü suç ve faaliyetlerin önlenmesine yönelik çalışma yapmak, tedbir almak, böyle bir olayın gerçekleşmesi halinde ilgili kuruluşları koordine etmek.

i) Her türlü gemi ve benzeri deniz araçlarının alımı, satımı ve kiralınmasıyla ilgili usul ve esasları belirlemek.

j) Deniz ticaretinin gerektirdiği her türlü gözetim hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hizmeti yapacakları yetkilendirmek ve denetlemek.

k) Taşımacılık türleri arasında geçişi kolaylaştırmak ve birden fazla taşımacılık türünün bir arada kullanıldığı kombine taşımacılığı desteklemek ve geliştirmek.

l) Deniz hukuku ve deniz ticaretinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

m) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 12- (1) *Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:*

a) *Çevrenin, denizin ve kıyı şeridinin korunması ilkesini gözeterek; tersaneler ile gemi geri dönüşüm tesisleri ve liman, iskele ve benzeri kıyı yapıları, kıyı yapılarıyla irtibatlı boru, kablo, kanal ve benzeri yapıların yer, kapasite ve benzeri niteliklerini belirleyerek planlamak, kurulmalarına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve izin vermek, gerekli arazi tahsisi ile altyapıların kurulması hususunda ilgili kuruluşları koordine etmek, uygulamasını takip etmek ve denetlemek.*

b) *Tersaneler ile gemi geri dönüşüm tesisleri ve liman, iskele ve benzeri kıyı yapıları, kıyı yapılarıyla irtibatlı boru, kablo, kanal ve benzeri yapıların kapasitelerinin artırılmasına veya modernizasyonuna yönelik tevsî yatırımlarına izin vermek ve denetlemek.*

c) *Tersaneler ile gemi geri dönüşüm tesislerinin modern üretim, yönetim ve pazarlama yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, uygulamasını takip etmek ve ilgili kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak.*

ç) *Gemi ve diğer deniz araçlarının yapımı, bakımı, onarımı, donatımı, geri dönüşümü ve yan sanayinin gelişmesi için gerekli tedbirleri almak.*

d) *Tersaneler ile gemi ve diğer deniz araçlarının projelerini incelemek, incelettirmek, onaylamak, yapımına izin vermek, projelere uygunluk bakımından denetlemek ve belgelendirmek.*

e) *Tersane ve gemi geri dönüşüm tesislerinde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek.*

f) *Gemiler ile diğer deniz araçlarında kullanılan can kurtarma, emniyet, tahmil, tahliye ekipmanları ve benzeri teçhizat ve malzemenin asgari niteliklerini belirlemek ve uygulanmasını sağlamak.*

g) *Ulusal ve yabancı klas kuruluşlarıyla işbirliği yapmak, gerektiğinde bunları yetkilendirmek ve denetlemek.*

ğ) Tersaneler ile gemi ve diğer deniz araçlarının yapım, bakım, onarım, donatım, geri dönüşüm tesislerinin çalışma usul ve esasları ile asgari güvenlik şartlarını belirlemek ve denetlemek.

h) Gemi ve diğer deniz araçları sanayisinin gelişmesine ve teşvikine yönelik tedbirler almak ve bu hususta ilgili kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak.

ı) Tersaneler ile gemi ve diğer deniz araçları yapımı, bakımı, onarımı, donatımı ve geri dönüşümü ve liman, iskele ve benzeri kıyı yapısı işletmecilik faaliyetlerinin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

i) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 13- (1) Haberleşme Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Haberleşme ve posta hizmetleri ve bunlarla ilgili evrensel hizmetler ile acil durum haberleşmesine yönelik politika, strateji ve hedefleri belirlemek ve uygulanmasını takip etmek.

b) Haberleşme ve posta hizmetleriyle ilgili evrensel hizmetler ve acil durum haberleşmesine yönelik hizmet politikalarını ve yürütülme esaslarını belirlemek ve uygulanmasını takip etmek.

c) Haberleşme ve posta hizmetleriyle ilgili evrensel hizmetler ve acil durum haberleşmesine yönelik altyapı ve hizmetleri planlamak, kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettiirmek, geliştirmek ve bu alandaki farklı seçeneklerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayacak esasları belirlemek ve denetlemek.

ç) Bilgi toplumu politika, hedef ve stratejileri çerçevesinde; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlayarak e-Devlet hizmetlerinin kapsamı ve yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu hizmetlere ilişkin eylem planlarını hazırlamak, koordinasyon ve izleme faaliyetlerini yürütmek, gerekli düzenlemeleri hazırlamak ve bu kapsamda ilgili faaliyetleri koordine etmek.

d) Haberleşme ve posta hizmetleriyle ilgili evrensel hizmetleri karşılayacak evrensel hizmet yükümlülükleri ile verilecek evrensel hizmetlerin net maliyetini belirlemek ve gerektiğinde bu amaçla hizmet satın almak.

e) Verilen evrensel hizmetlerle ilgili net maliyetin gerçekleşip gerçekleşmediğine dair evrensel hizmet yükümlülerini denetlemek ve evrensel hizmet yükümlülerine gerçekleşen net maliyeti ödemek.

f) Evrensel hizmet kapsamında sosyal açıdan korunmaya muhtaç kimselerin özel ihtiyaçlarını karşılamak için bu kimselere verilecek hizmetler ile bunların yürütülmesini sağlayacak usul ve esasları belirlemek.

g) Haberleşme ve posta sektöründe belirlenmiş standartların ülke genelinde kullanılmasını sağlamak.

ğ) Haberleşme ve posta hizmetlerini geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla sınırlı olmak üzere; bu hizmetlere ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek.

h) Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına ilişkin usul ve esaslar ile bunların taşınmazlardan geçirilmesi için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek ve denetlemek.

ı) Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü baz istasyonu, anten, kule, dalga kılavuzu, konteynır ve benzeri araç, gereç ve tesisatın kurulması, bunların taşınmazlar üzerine yerleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bunların taşınmazlar üzerine yerleştirilmesi için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek ve denetlemek.

i) Haberleşme, posta ve bunlarla ilgili evrensel hizmetlerin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

j) 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunuyla Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek.

k) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 14- (1) Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Havacılık sanayi ve uzay teknolojilerinin geliştirilmesi, kurulması, kurdurulması, işletilmesi ve işlettirilmesi, havacılık sanayi ve uzay biliminin geliştirilmesi

ile uzaya yönelik yeteneklerin kazanılması hususlarında, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde, milli havacılık ve uzay teknolojileri ile uzay politika, strateji ve hedefleri hakkında teklif hazırlamak.

b) Uzaya ilişkin ulusal egemenlik kapsamındaki hakların kullanımı, bu hakların yönetimi ve kullandırılmasına yönelik usul ve esasları hazırlamak ve bu haklarla ilgili ulusal yükümlülüklerin gereklerinin yerine getirilmesine yönelik iş ve hizmetleri yapmak.

c) Belirlenen milli havacılık ve uzay teknolojileri ile uzay politika, strateji ve hedefleri doğrultusunda bir uygulama programı hazırlamak, bu programın gerçekleştirilmesi için gerekli faaliyetlerde bulunmak, bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlarla gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

ç) Uzay teknolojileri ve sistemleri ile havacılık sanayisine ilişkin düzenlemeler yapmak, standartlar belirlemek, kontrol, onay, sertifikasyon ve yetkilendirme hizmetlerini yürütmek.

d) Uydu ve hava araçları tasarım ve test merkezleri, uydu, fırlatma araç ve sistemleri, hava araçları, simülatörler, uzay platformları dahil uzay ve havacılıkla ilgili her türlü ürün, teknoloji, sistem, tesis, araç ve gereçleri yapmak, yaptırmak, kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek, geliştirmek ile bunların yurtiçinde tasarımı, üretimi, entegrasyonu ve gerekli testlerinin yapılmasını sağlamak amacıyla plan, proje ve çalışmalar yapmak veya yaptırmak, bu amacın gerçekleşmesini uygun teşviklerle desteklemek, bu teşviklere ilişkin usul ve esasları hazırlamak, bu hususlarda ilgili ticari, sanayi ve eğitim kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları arasında gerekli işbirliği ve koordinasyon çalışmalarını yapmak.

e) Uzay ortamından ve teknolojilerinden yararlanarak insan sağlığının ve çevrenin korunmasına, doğal afetlerin önceden tespiti suretiyle hasarlarının azaltılmasına, doğal kaynakların değerlendirilmesine ve ülkenin kalkınmasına yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak.

f) Olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde tüm uzay sistemlerinin ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak kullanılmasını sağlamak.

g) Havacılık ve uzay bilim ve teknolojileri ve uygulamaları ile havacılık ve uzay hukuku, bunlarla ilgili finans, yönetim, pazarlama ve benzeri alanlarda çalışmalar yapmak veya yaptırmak.

ğ) Görev alanıyla ilgili hizmetlerin gerektirdiği uluslararası ilişkileri yürütmek, anlaşma ve karma komisyon çalışmaları yapmak.

h) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 15- (1) Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Devletçe yaptırılacak demiryolu altyapısı, limanlar, barınaklar, kıyı yapıları, hava meydanlarının plan ve projelerini hazırlamak veya hazırlatmak ve onaylamak.

b) (a) bendinde belirtilen ulaştırma altyapılarının inşaatını yapmak veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek.

c) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri, gerçek ve tüzel kişilerce yaptırılacak (a) bendinde yazılı ulaştırma altyapılarının proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak.

ç) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idarelerinin metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemi kurma taleplerini değerlendirmek ve uygun olanlarını Bakanlar Kurulunun iznine sunmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve il özel idareleri tarafından yaptırılacak metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak.

e) (a) bendinde yazılı ulaştırma altyapıları ile metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin standartlarını ve bunlarla ilgili birim fiyatları belirlemek.

f) Bakanlar Kurulunca yapımının üstlenilmesine karar verilen metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemleri ve bunlarla ilgili tesislerin ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak plan, proje ve programlarını hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve bunları yapmak veya yaptırmak.

g) Deniz altından ulaşımı ve haberleşmeyi sağlayıcı altyapı projelerini yapım ve işletim modelleri de geliştirerek planlamak, bu altyapılarla ilgili proje ve şartnameleri hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve onaylamak, yapmak veya yaptırmak; yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek ve işletme esaslarını belirlemek.

ğ) Denizleri, gölleri, nehirleri birbirine bağlayarak su yolu işlevi görecektir kanal ve benzeri altyapı projelerini yapım ve işletim modelleri de geliştirerek planlamak, bu altyapılarla ilgili proje ve şartnameleri hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve onaylamak, yapmak veya yaptırmak; yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek ve işletme esaslarını belirlemek.

h) Denetim yapmak veya yaptırmak amacıyla gerekli her türlü fiziki ve teknik altyapı ve tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek ve bunları denetlemek.

ı) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Birinci fıkranın (f) bendi kapsamındaki metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin Bakanlıkça yapımının tamamlanmasından sonra, Bakanlık bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşları dışında bir kuruluşa mülkiyetinin maliyet bedeli üzerinden devri Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınarak düzenlenecek protokoller ile gerçekleştirilir. Devralan kuruluş, merkezi yönetim bütçesinden karşılanan proje maliyetlerinin ifa edildiği tarihe kadar, devredilen projeden sağlanan tüm brüt gelirleri Hazine Müsteşarlığınca belirlenen hesaba aktarır. Bu hasılatın protokolle tespit edilen oran esas alınarak belirlenen tutarı, hesabın bulunduğu banka tarafından Hazine Müsteşarlığı hesaplarına aktarılır. Söz konusu oranı belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Devralan kuruluşun belediye bağlı idaresi, belediye bağlı idaresinin ve/veya belediyenin sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirket olması halinde ve herhangi bir sebeple faaliyetlerinin sonlandırılması halinde, bu fıkra kapsamında ilgili kuruluş tarafından yerine getirilmesi gereken tüm yükümlülükler ilgili belediye tarafından üstlenilmiş sayılır.

MADDE 16- (1) Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Türkiye'nin ulaştırma, denizcilik, haberleşme, posta, havacılık ve uzay teknolojileriyle ilgili çok taraflı uluslararası anlaşmalara, sözleşmelere ve kuruluşlara katılmasına dair görüş hazırlamak.

b) Çevre, enerji, sera gazları ve iklim değişikliği konularında ulusal ve uluslararası kuruluş, platform, oluşum ve benzeri yapıların çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, gerektiğinde bu çalışmalara katılarak Bakanlığı temsil etmek ve bu çalışmaların sonuçlarını Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarına bildirmek ve gereğini takip etmek.

c) Bakanlık hizmet birimleri ve kuruluşlarının yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla ilgili olarak yapacağı çalışmalar, toplantılar, ziyaretler ve benzeri faaliyetlerin yürütülmesine yardım etmek, gerekli koordinasyonu sağlamak.

ç) Bakanlık makamının yabancı ülkeler, uluslararası kuruluşlar veya bunların mensubu olan kişilerle ilgili olarak yapacağı çalışmalar, toplantılar, ziyaretler ve benzeri faaliyetler için gerekli her türlü protokol işlerini ve programı hazırlamak, takip etmek ve yürütmek.

d) Bakanlık hizmet birimleri ve kuruluşlarının Avrupa Birliği ve Avrupa Birliğine uyum çalışmalarıyla ilgili olarak yapacağı çalışmalar, toplantılar, ziyaretler ve benzeri faaliyetlerin yürütülmesine yardım etmek ve gerekli koordinasyonu sağlamak.

e) Avrupa Birliği müktesebatı, uluslararası anlaşmalar ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde; ulaştırma operasyonel programını hazırlamak, ulaştırma operasyonel programı çerçevesinde desteklenecek yatırım ve faaliyetlere ilişkin projelerin seçimini, ihalesini ve sözleşmesini yapmak, yürütmek, kontrol ve izlemelerini gerçekleştirmek, gerçekleşen projelerin ödemelerini yapmak ve ilgili kurum ve kuruluşlara yürütülen proje ve faaliyetlerle ilgili bilgi, belge ve raporları vermek.

f) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 17- (1) Denetim Hizmetleri Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın görev, hizmet ve amaçlarını daha iyi gerçekleştirmesi ile mevzuata, stratejik plan ve programlara uygun çalışmasını temin etmeye yönelik teklif hazırlamak.

b) Bakanlık ile Bakanlık kuruluşlarının her türlü faaliyet, iş ve işlemleriyle ilgili olarak inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek.

c) Bakan tarafından belirlenen konularda araştırma ve incelemeler yapmak.

ç) Kanunlar ve Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Denetim Hizmetleri Başkanlığı ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 18- (1) *Strateji Geliştirme Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

b) Bakanlık ile Bakanlık kuruluşlarının koordinasyonunu sağlamak ve bu kuruluşların faaliyetlerini izlemek ve faaliyetlerinin stratejik planlarına ve hedeflerine uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

c) Bakanlık hizmet birimleri ve kuruluşlarının görev alanlarıyla ilgili gerekli istatistikleri toplamak, değerlendirmek ve yayınlamak.

ç) Engellilerin ulaştırma ve haberleşme altyapılarını kolay kullanabilmeleri ve bu hizmetlerden yeterli seviyede yararlanabilmeleri için Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yapmak ve koordinasyonu sağlamak.

d) Bakanlık kuruluşlarının ilgili mevzuat uyarınca onaylanması gereken hizmet ücret tarifelerine ilişkin iş ve işlemleri yapmak.

e) Bakanlık kuruluşlarının uyguladıkları ücret tarifeleriyle ilgili istatistikleri toplamak, incelemek ve hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre uyumlu ve tamamlayıcı bir ücret sisteminin kurulmasına yönelik olarak Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yapmak.

f) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 19- (1) *Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığının görevleri, Bakanlık ve Bakanlık kuruluşlarının görev ve hizmet alanlarıyla ilgili ve sınırlı olmak üzere, şunlardır:*

a) Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde araştırma ve geliştirme faaliyeti yapmak ve bu amaçla program hazırlamak ve uygulamak.

b) Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde yerli, yabancı ve uluslararası araştırma ve geliştirme kuruluşlarına araştırma ve geliştirme faaliyeti yaptırmak ve bu amaçla program hazırlamak ve uygulamak.

c) Bakanlık ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde yerli, yabancı ve uluslararası üniversitelere araştırma ve geliştirme faaliyeti yaptırmak ve bu amaçla program hazırlamak ve uygulamak.

ç) Yerli, yabancı ve uluslararası araştırma ve geliştirme kuruluşlarıyla uzman değişimini de içeren teknik ve bilimsel işbirliği protokolleri yapmak ve uygulamak.

d) Yerli, yabancı ve uluslararası eğitim ve düşünce kuruluşlarıyla uzman değişimini de içeren teknik ve bilimsel işbirliği protokolleri yapmak ve uygulamak.

e) Politika ve strateji belirlenmesine yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak ve veri tabanları oluşturmak.

f) Hizmet sunumunda yenilikçiliği esas alan projeler yapmak veya yaptırmak.

g) Gerektiğinde konuyla ilgili yerli ve yabancı kişi ve kuruluş temsilcilerinin katılımına açık olarak Bakanlık ve kuruluşları personeline mesleki, teknik ve bilimsel eğitim vermek veya verdirmek.

ğ) Gerektiğinde konuyla ilgili üçüncü kişilerin de katılımına açık olarak yerli ve yabancı kişi ve kuruluşlardan Bakanlık ve kuruluşlarının personeli için mesleki, teknik ve bilimsel eğitim hizmeti almak ve bu amaçla program hazırlamak ve uygulamak.

h) Bakanlıkça yürürlüğe konulan düzenlemelerin ilgili sektör ve piyasa ile genel ekonomiye etkilerini ölçmeye yönelik araştırma yapmak veya yaptırmak.

ı) Ülkemiz tecrübelerinin başta komşu ülkeler olmak üzere, işbirliği içinde olunan gelişmekte olan ülkelere aktarılmasına yönelik program hazırlamak ve uygulamak.

i) Komşu ve gelişmekte olan ülkelerin gelişme çabalarına yardımcı olmak amacıyla bu ülkelere yönelik eğitim, teknik yardım ve işbirliği programları hazırlamak ve uygulamak.

j) Her türlü memnuniyet araştırması, kamuoyu araştırması yapmak, yaptırmak ve sonuçlarını ilgili birimlerle paylaşarak gereğini takip etmek.

k) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 20- (1) *Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:*

a) *Bakanlığın taraf olduğu adli ve idari davalarda, tahkim yargılamasında ve icra işlemlerinde Bakanlığın temsil etmek, dava ve icra işlemlerini takip etmek, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak.*

b) *Bakanlık hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, Bakanlık birimleri tarafından düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Bakanlık ile üçüncü kişiler arasında çıkan her türlü uyuşmazlıklara ilişkin işleri ve Bakanlık birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalaasını bildirmek.*

c) *Bakanlıkça hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen dava ve icra takiplerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları izlemek, koordine etmek ve denetlemek.*

ç) *Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlayıp Bakana sunmak.*

d) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

(2) *Birinci fıkrada belirtilen her türlü dava ve takip işleri ile diğer görevler Bakanlığın Hukuk Müşavirleri ve Avukatları aracılığıyla yerine getirilir. Gerekli hallerde dava ve takip işleri Hazine Avukatları aracılığıyla veya ihtiyaç duyulması halinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde öngörülen doğrudan temin usulüyle avukatlar veya avukatlık ortaklıklarıyla yapılacak avukatlık sözleşmeleri yoluyla yürütülür.*

(3) *Davalarda temsil yetkisi bulunan Hukuk Müşavirleri ve Avukatların bir listesi Bakanlıkça ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarına ve bölge idare mahkemesi başkanlıklarına verilir. Bu listelerin birer nüshası, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından adli yargı çevresinde, bölge idare mahkemesi başkanlığınca idari yargı çevresinde bulunan mahkemelere gönderilir. Yüksek mahkemeler ve bölge adliye mahkemesindeki duruşmalarda temsil yetkisini kullanacakların isimleri, ilgili mahkemelerin başsavcılıklarına veya başkanlıklarına bildirilir. Listede isimleri yer alan Hukuk Müşavirleri ve Avukatlar, baroya kayıt ve vekâletname ibrazı gerekmeksizin temsil yetkilerini kullanırlar. Temsil yetkisi sona erenlerin isimleri yukarıda yazılı mercilere derhal bildirilir.*

(4) Bakanlık lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil edilen vekâlet ücretlerinin Hukuk Müşavirleri ve Avukatlara dağıtım hakkında, 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

MADDE 21- (1) Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Döner Sermaye İşletmesini idari ve mali yönden yönetmek.

b) Gerçek ve kamu kurum ve kuruluşları dahil tüzel kişilere; Bakanlıkça verilecek her türlü yetki belgesi, işletme ruhsatı, çalışma ruhsatı, lisans, imtiyaz hakkı belgesi, tahsis belgesi, tescil belgesi, izin belgesi, emniyet belgesi, taşıt belge ve kartları, geçiş belgeleri, yola elverişlilik sertifikası, denize elverişlilik sertifikası, gürültü sertifikası, her türlü mesleki yeterlik belgesi ve benzeri belgelerin basım işlerini yapmak veya yaptırmak, bunları ilgililere vermek üzere hizmet birimlerine dağıtmak ve ücretlerini tahsil etmek.

c) Bakanlık hizmet birimlerinde ücretli olarak verilecek her türlü teknik test, kontrol, rapor ve benzeri hizmetler, araştırma ve geliştirme hizmetleri, denizdibi tarama hizmetleri, her türlü gemi sürvey ve denetim hizmetleri, müşavirlik hizmetleri ile mesleki ve teknik eğitim, kurs, seminer ve benzeri hizmetlerin ücretlerini tahsil etmek.

ç) 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 33 üncü maddesinde belirtilen görevleri yapmak.

d) Bakanlığın görev alanına giren hizmetlerin yerine getirilmesi için gerektiğinde kiralama yapmak, mal ve hizmet satın almak.

e) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(2) Döner sermaye işletmesinin gelirleri;

a) Birinci fıkrada sayılan faaliyetlerden elde edilen gelirlerden,

b) Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen aylık gayrisafi hasıllardan alınacak %6,5 oranında payın %50'sinden,

c) Bağış, yardım ve diğer gelirlerden,
oluşur.

(3) Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen gayrisafi hasılatın yatırılacak pay, en geç tahsil edildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık döner sermaye işletmesi muhasebe birimi hesaplarına yatırılır. Yatırılan miktarın %50'si takip eden ayın yirmisine kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimine aktarılır. Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen aylık gayrisafi hasılatın alınacak payın %10'a kadar artırılmasına veya %3'e kadar indirilmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(4) Döner Sermaye İşletmesinin sermayesi 10.000.000 Türk Lirasıdır. Sermaye miktarını arttırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(5) Döner Sermaye İşletmesinin diğer görevleri, gelirleri, giderleri, işleyişi, denetimi ile diğer hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

MADDE 22- (1) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın insan gücünü; uzmanlık alanı, kadro, unvan, yaş ve benzeri yönlerden gerekli tedbirleri zamanında alarak planlamak ve geliştirmek.

b) Personelin başarısının ölçülmesine yönelik başarı ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak.

c) Personelin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük iş ve işlemlerini yürütmek ve Bakanlık kuruluşlarının 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun kapsamına giren personelinin atama işlemlerini sonuçlandırmak.

ç) İşçi ve işveren ilişkileri konusunda Bakanlık hizmet birimleri ve kuruluşlarının çalışmalarını takip ve koordine etmek.

d) Hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim planlamasını yapmak ve gerekli eğitimleri vermek veya verdirmek.

e) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 23- (1) *Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *Bilgi teknolojileri, bilişim, bilgi işlem ve bilgi güvenliğiyle ilgili her türlü yatırım, iş, işlem ve hizmetleri yapmak veya yaptırmak ve bunları Bakanlık merkez ve taşra teşkilatının kullanımına sunmak.*

b) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 24- (1) *Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:*

a) *5018 sayılı Kanun çerçevesinde; kiralama ve satınalma işlerini yürütmek, temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.*

b) *Genel evrak ve sosyal hizmetleri düzenlemek ve yürütmek.*

c) *Sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.*

ç) *Sürekli ve geçici kurulların sekreteryaya hizmetlerini yapmak.*

d) *Hizmet birimlerinin talep etmesi halinde; bunların faaliyet ve yürüttüğü projelerle ilgili olarak kamuoyu ve toplumu bilgilendirmeye yönelik yazılı ve görsel belge basmak veya bastırmak, yurtiçi tanıtım toplantıları, tören ve benzeri çalışmalar yapmak veya yaptırmak.*

e) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

MADDE 25- (1) *Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır:*

a) *Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri hazırlamak, koordine etmek ve yürütmek.*

b) *9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.*

E: 2011/149, K: 2012/187

c) Bakanlık makamının yurtiçindeki her türlü tören, konuşma, basın açıklaması, protokol ve benzeri işlerini düzenlemek ve yürütmek.

ç) Bakanlıkla ilgili medyada çıkan haberleri takip etmek.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 26- (1) Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Bakanın resmi ve özel yazışmalarını yürütmek.

b) Bakanın kabul, davet, karşılama, ağırlama, uğurlama, milli ve dini bayramlarla ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve ilgili hizmet birimleri ve kuruluşlarla koordine etmek.

c) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 27- (1) Bakanlıkta, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere otuz Bakanlık Müşaviri atanabilir.

MADDE 28- (1) 7 ila 14 üncü maddelerde düzenlenen Bakanlık hizmet birimleri sorumluluk alanlarıyla ilgili olarak aşağıdaki görevleri de yerine getirirler:

a) Yürütülen faaliyetlerin çevreye uyumlu olmasını ve gelişmesini sağlamak.

b) Uluslararası mevzuatı takip etmek ve bunların gerektirmesi halinde mevzuat uyumu çalışması yapmak.

c) Ticari, ekonomik, teknik gelişmeler ve sosyal ihtiyaçları takip etmek ve bunlara bağlı olarak gerektiğinde yeni politikalar ve yürütülme esasları hakkında teklif hazırlamak.

ç) Verilecek yetki belgeleri ile diğer belge ve hizmetlerin ücret, süre, kapsam ve şekillerini belirlemek.

d) Gerekli idari düzenlemeleri hazırlamak.

e) Denetim yapmak veya yaptırmak amacıyla gerekli her türlü fiziki ve teknik altyapı ve tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek ve bunları denetlemek.

(2) 7 ila 12 nci maddelerde düzenlenen Bakanlık hizmet birimleri sorumluluk alanlarıyla ilgili olarak hazırladıkları ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan Bakanlık idari düzenlemelerinde, bu düzenlemeleri ihlal edecek hizmet üretenler ile hizmetten yararlananlar için;

a) Hangi hallerde uygulanacağını açıkça belirtmek şartıyla; uyarma, geçici faaliyet durdurma ve yetki iptali şeklinde idari müeyyideler öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen idari müeyyideleri uygulamakla görevli ve yetkilidirler.

b) Hangi hallerde uygulanacağını ve miktarını açıkça belirtmek şartıyla; 7 nci maddede yer alan hizmet birimi beşbin Türk Lirasına kadar, 8 inci ve 11 inci maddelerde yer alan hizmet birimleri ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar, 12 nci maddede yer alan hizmet birimi beşyüzbin Türk Lirasına kadar, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde yer alan hizmet birimleri ise beş milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulaması öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen miktarda idari para cezası karar tutanağı düzenlemek veya düzenletmekle görevli ve yetkilidirler.

c) Hangi konularda ve ne şekilde yapılacağı ile sınırlarını açıkça belirtmek şartıyla; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının sınır kapılarındaki birimleri, belediyelerin denetim birimlerini de denetimle yetkilendirebilir ve bunlara mensup kamu personeli eliyle denetim yaptırabilir ve ihlal veya idari para cezası karar tutanağı düzenlettirebilirler.

MADDE 29- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere bakanlık, kurum ve kuruluş, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve konuyla ilgili uzmanların katılımıyla aşağıdaki sürekli kurulları oluşturur.

- a) Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu.
- b) Demiryolu Koordinasyon Kurulu.
- c) Araştırma Merkezi İzleme ve Yönlendirme Kurulu.
- ç) Şûra Düzenleme Kurulu.
- d) İnternet Geliştirme Kurulu.

(2) *Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulunun görevleri şunlardır:*

a) *Ulaştırma alanında meydana gelen ciddi kazalarla ilgili araştırma, inceleme yapmak ve gerektiğinde bu araştırma ve incelemelere bağlı olarak ulaştırma altyapıları ve taşımacılık faaliyetlerinin emniyetinin iyileştirilmesi için teklif hazırlamak ve Bakana sunmak.*

b) *Bir ulaştırma türünde meydana gelen ve ulaştırma emniyet düzenlemeleri ve emniyet yönetimi bakımından belirgin bir etkiye sahip kaza ve olayları özel olarak araştırmak, incelemek ve bütün ulaştırma türlerini kapsayan emniyete ilişkin teklif hazırlamak ve Bakana sunmak.*

c) *Araştırma ve incelemesi yapılan kaza ve olayları raporlamak ve Bakana sunmak, gerektiğinde taraflara ve ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara göndermek.*

ç) *Araştırma ve incelemesi yapılan kaza ve olaylar hakkında yıllık istatistikler yayınlamak.*

d) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

(3) *Demiryolu Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:*

a) *Demiryolu altyapı işletmecileri, tren işletmecileri ve Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü arasında uyum ve işbirliğini sağlamak, bunun için gerekli kararları almak.*

b) *Demiryolu politikaları geliştirmek ve Bakana sunmak.*

c) *Demiryolu sektörünü izleyerek sürdürülebilir bir yapı kazanması için teklif hazırlamak ve Bakana sunmak.*

ç) *Demiryolu sektörü yatırım ihtiyacıyla ilgili çalışmalar yapmak ve Bakana sunmak.*

d) *Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

(4) *Araştırma Merkezi İzleme ve Yönlendirme Kurulunun görevleri, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığının faaliyetleriyle ilgili ve sınırlı olmak üzere, şunlardır:*

a) Merkezin yürüteceği faaliyetleri değerlendirmek ve yönlendirmek.

b) Merkezin hazırlamış olduğu programları ve protokolleri değerlendirmek, yönlendirmek ve onaylamak.

c) Onaylanan program ve protokolleri izlemek ve sonuçlarını değerlendirmek ve Bakana sunmak.

ç) Merkezin gerçekleşen faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek ve Bakana sunmak.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(5) Şûra Düzenleme Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Ulaştırma, Denizcilik, Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Şûrasını düzenlemek ve Şûranın amaç, kapsam ve programını belirlemek.

b) Şûrayla ilgili çalışma grupları oluşturmak, bunların çalışmalarını izlemek ve sonuçlandırmak.

c) Şûrayı gerçekleştirmek.

ç) Şûrayla ilgili raporları hazırlamak veya hazırlatmak.

d) Bakanın Şûrayla ilgili verdiği diğer görevleri yapmak.

(6) İnternet Geliştirme Kurulunun görevleri şunlardır:

a) İnternet ortamının ekonomik, ticari ve sosyal hayat ile bilim, eğitim ve kültür alanında etkin, yaygın, kolay erişilebilir olarak kullanımını teşvik edecek politika ve strateji önerileri hazırlamak ve Bakana sunmak.

b) Türk Kültürü, Türk Tarihi ve Türk Dünyasıyla ilgili bilgilerin internet ortamında daha fazla yer alması ve bunların tanıtılması hususunda çalışmalar yapmak, yayınlamak ve öneriler hazırlamak ve Bakana sunmak.

c) İnternet ortamının güvenli, serbest, özgür ve faydalı kullanımı ile katma değer üretmesine yönelik öneriler hazırlamak ve Bakana sunmak.

ç) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(7) Bakanlıkça teknik ve ekonomik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni ulaştırma, denizcilik, haberleşme, posta, evrensel hizmet, havacılık ve uzay teknolojileri iş, hizmet ve sistemleriyle ilgili olarak oluşturulacak politika ve stratejilerin tespitiyle ilgili çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere Bakanlık dışından bu alanlarda uzman kişiler ile faaliyet gösteren kuruluş temsilcilerinin katılımıyla görev süresi bir yılı geçmemek üzere geçici kurullar da oluşturulabilir. Geçici kurulların görev süresi ihtiyaç halinde en fazla bir yıl ve bir kez uzatılabilir. Aynı anda en fazla iki adet geçici kurul çalıştırılabilir. Geçici kurullar, Bakanın doğrudan kendisinin belirlediği konularda verdiği görevleri yerine getirirler.

(8) Sürekli ve geçici kurulların üye sayısı yediyi geçemez.

(9) Sürekli ve geçici kurulların Bakanlık ve Bakanlık kuruluşları dışındaki kamu personeli olan üyelerine, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerine ödenen aylık ücretin %25'i, diğer üyelerine ise %50'si Bakanlıkça ödenir. Bir kişinin birden fazla sürekli veya geçici kurulda üyeliği bulunması halinde, bu kişiye sadece bir kurul üyeliği için bu ödeme yapılır.

(10) Sürekli ve geçici kurul üyelerinin kurul çalışmalarıyla ilgili olarak uçak, otobüs ve trenle yaptıkları seyahatlerin yol giderleri sunacakları bilet karşılığı kendilerine ayrıca ödenir.

(11) Sürekli ve geçici kurullar, çalışmalarıyla ilgili konularda ihtiyaç oluşması halinde araştırma, inceleme ve danışmanlık hizmetleriyle sınırlı olmak üzere Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi vasıtasıyla hizmet alımı yapabilirler.

(12) Sürekli ve geçici kurullar tarafından yapılacak harcamalar ile kurul üyelerinin ücretleri bu amaçla Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

(13) Sürekli ve geçici kurul üyelerinin hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı, sahip olmaları gereken özellikler ile kurulların çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

MADDE 30- (1) Bakanlık, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konuyla ilgili uzmanların katılımıyla çalışma grupları oluşturulabilir.

(2) Hizmet birim amirleri, personel arasından rehberlik grupları oluşturabilir. Rehberlik grupları, hizmet birimi amiri tarafından belirlenecek personelin koordinasyonunda faaliyet gösterir.

MADDE 31- (1) Bakanlığın her kademedeki yöneticileri; görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, başarı ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

MADDE 32- (1) Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık yöneticileri sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla, yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilirler. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

MADDE 33- (1) Bakanlık, görev ve hizmetleriyle ilgili konularda diğer bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları; kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri içerecek şekilde ve mevzuata uygun olarak belirlemekle görevli ve yetkilidir.

(2) Bakanlık, diğer bakanlıkların görev ve hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde ilgili bakanlıklara danışmakla ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla sorumludur.

MADDE 34- (1) Bakanlık; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve kanunla belirlenmiş konularda idari düzenlemeler yapabilir.

MADDE 35- (1) 2451 sayılı Kanunun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamaları Bakan tarafından yapılır. Bakan bu yetkisini alt kademelere devredebilir.

MADDE 36- (1) Kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

MADDE 37- (1) Bakanlık görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere merkez teşkilatında Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı, Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcısı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcısı; merkez ve taşra teşkilatında ise Denizcilik Uzmanı ve Denizcilik Uzman Yardımcısı istihdam eder.

(2) Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı ile Denizcilik Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 14/7/1965

E: 2011/149, K: 2012/187

tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarının yönetmelikle belirlenen bölümlerinden ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yurtiçi ve yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Başarı seviyesi ve ölçüm tekniği yönetmelikle belirlenen yabancı dillerden en az birinde başarılı olmak.

c) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

ç) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak.

(3) Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı ile Denizcilik Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenen konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla yapılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Yeterlik sınavlarında başarılı olanlar Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı ile Denizcilik Uzmanı kadrolarına atanırlar.

(4) Hazırladıkları uzmanlık tezi kabul edilmeyenler, yeterlik sınavında başarısız olanlar veya yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlar Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı ile Denizcilik Uzman Yardımcılığı unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar.

(5) Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları, Denizcilik Uzmanları ile Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcıları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcıları, Denizcilik Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 38- (1) Bakanlık personeli, mesleki bilgi ve tecrübelerini geliştirmek ve ihtisas yapmak üzere genel hükümlere göre yurtdışına gönderilebilir.

MADDE 39- (1) Bakanlıkta ve Karayolları Genel Müdürlüğünde 657 sayılı Kanuna ve anılan Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına tabi merkez ve taşra

teşkilatlarında çalışan personele, Bakanlık döner sermaye işletmesi gelirlerinden, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %200'ünü geçmemek üzere personelin hizmet sınıfı, kadro unvanı, görevin sorumluluğu ve güçlüğü ve çalışma şartları dikkate alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça tespit edilen miktarlarda aylık ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemelerde 657 sayılı Kanunun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır ve bu ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir vergi veya diğer kesinti yapılmaz. Bu ödemeden yararlanan personele 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesine göre ödeme yapılmaz.

(2) Birinci fıkrada belirtilen ödemeler için döner sermaye işletmesi gelirlerinin yetmemesi halinde noksan kalan miktar merkezi yönetim bütçesinden karşılanır.

MADDE 40-(1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, her üç ayda bir giderlerinin karşılanmasından sonra kalan miktarın %20'sini, 5018 sayılı Kanun gereğince genel bütçeye yapılacak ödemeden önce takip eden ayın onbeşine kadar, 5809 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca araştırma ve geliştirme gelirleri olarak genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlığın merkez muhasebe birimi hesabına aktarır ve Bakanlığa bildirir. Aktarılan tutarlar karşılığında araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla ilgili tertiplere ödenek kaydetmeye ve bu ödeneklerden yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye Bakan yetkilidir. Ödeneklerin kullanımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, elektronik haberleşme sektöründe öncelikli olarak desteklenmesini öngördüğü alanlara ilişkin görüşünü, her yıl 1 Eylül tarihine kadar bir rapor halinde Bakanlığa bildirir. Bakanlık, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi kapsamında, gerekli gördüğü bilgileri her türlü kamu kurum ve kuruluşlarından istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen kurumlar bu bilgileri mümkün olan en kısa zamanda vermekle yükümlüdürler.

(2) Birinci fıkrada belirtilen araştırma ve geliştirme destekleri için ayrılan ödenekten havacılık ve uzay teknolojilerine ilişkin araştırma ve geliştirme destekleri de verilebilir.

(3) Destek verilecek araştırma ve geliştirme projelerinin değerlendirilmesi ve izlenmesinde görevlendirilecek uzmanların vasıfları ile bunlara yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

(4) Bakan, genel bütçeye gelir kaydedilen tutarın %50'sini geçmemek kaydıyla, kaydedilen ödeneklerden harcanmayan tutarları 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Evrensel Hizmet Kanunu kapsamındaki hizmetlerde kullanmaya yetkilidir.

(5) Yanıltıcı belge vermek veya başka bir surette kendilerine haksız ödeme yapıldığı tespit edilenlere yapılan ödemeler, Bakanlığın bildirim üzerine, ilgili vergi dairelerince 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

MADDE 41- (1) Türk boğazlar bölgesinde ve diğer kıyılarımızda; gemiler, tankerler ve her türlü deniz aracı ile tersaneler ve kıyı tesislerinde meydana gelen yangın ve kaza halleri ile doğal afetlerde denizde seyir güvenliğini sağlamak ve çevre kirliliğini önlemek, bu hallerin karada sebep olabileceği yıkım ve zararları engellemek amacıyla deniz ulaştırması, liman ve tersane hizmetlerinin planlanmasına yönelik faaliyet gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların faaliyetlerinin düzenlenmesi, koordinasyonu, sevk ve idaresi, krize neden olan olayların başlangıcından neticelerinin ortadan kalktığına Bakanlıkça belirlenmesine kadar geçecek süre içerisinde, Bakanlığın görev ve yetkisindedir.

(2) Bakanlık, birinci fıkrada belirtilen görev ve yetki doğrultusunda, krizi yaratan olayların önlenmesi, ortadan kaldırılması veya kamu yararı ve milli menfaatlere uygun olarak sona erdirilmesi amacıyla; 29/5/2009 tarihli ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uyarınca acil durum yönetimine geçildiği hallerde, 5018 sayılı Kanun ve 4734 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmaksızın eleman, malzeme ve her türlü kara, deniz ve hava aracını temin eder veya ettirir, alınacak mal ve hizmetlerin bedelini belirler, ödemeleri yapar veya yaptırır.

MADDE 42- (1) Türk boğazlar bölgesinde, can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması için tesisler kurmak amacıyla, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerdeki mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarruf altındaki taşınmazlar Maliye Bakanlığınca, Bakanlığın kullanımına tahsis edilir. Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen tesis ve inşaatların projelendirilmesi ve yapımında 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 17/2/2000 tarihli ve 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(3) Bu madde kapsamındaki tahsis ve imar planlarının tasdikinden önce Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görüşü alınır.

MADDE 43- (1) Türk Uluslararası Gemi Siciline tescilli olanlar ve Milli Gemi Siciline tescili zorunlu olanlar dışındaki ticari veya özel kullanıma mahsus gemi, deniz ve içsu araçlarının malikleri veya işletenleri; söz konusu gemi, deniz ve içsu araçlarını bağlama kütüğüne kaydettirmek zorundadırlar.

(2) Bağlama kütüğüne kayda ilişkin usul ve esaslar ile yapılacak iş ve işlemlerin nasıl ve kimler tarafından yürütüleceği yönetmelikle belirlenir.

MADDE 44- (1) 9/4/1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığına ait bölümleri çıkarılmış ve ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

(3) 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanununun eki cetvelde yer alan "21. Ulaştırma Bakanlığı" ibaresi "21. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelin 17 nci sırası "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiş ve aynı cetvelin "41) Denizcilik Müsteşarlığı" sırası yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine "Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcıları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcıları," ve "Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanlığına," ibaresinden sonra gelmek üzere "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanlığına," ibareleri eklenmiştir.

E: 2011/149, K: 2012/187

b) 152 nci maddesinin "II-Tazminatlar" kısmının "A-Özel Hizmet Tazminatı" bölümünün (i) bendinde yer alan "Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları," ve "Denizcilik Uzmanları," ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve anılan bölümün (h) bendine "Sosyal Güvenlik Uzmanları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları," "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları," ve "Denizcilik Uzmanları," ibareleri eklenmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün;

1) (d) bendine "Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanı," ibaresi eklenmiştir.

2) (h) bendinde yer alan "Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları," ve "Denizcilik Uzmanları," ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve anılan bölümün (g) bendine "Sosyal Güvenlik Uzmanları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları," "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları," ve "Denizcilik Uzmanları," ibareleri eklenmiştir.

(6) Mevzuatta;

a) 9/4/1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar bu Kanun Hükmünde Kararnameye,

b) Ulaştırma Bakanlığına ve Denizcilik Müsteşarlığına yapılan atıflar Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına,

c) Ulaştırma Bakanına veya Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakana yapılan atıflar Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanına,

ç) Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı ile Denizcilik Müsteşarına yapılan atıflar Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Müsteşarına,

yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının merkez ve taşra teşkilatına ait

her türlü varlık, taşınır, araç, gereç, malzeme, demirbaş ve taşıtlar, borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlar ve diğer dokümanlar ile kadro ve pozisyonlarda bulunan personel, hiçbir işleme gerek kalmaksızın Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına devredilmiş sayılır. Mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığına tahsis edilmiş taşınmazlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın tahsis amacıyla kullanılmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına tahsis edilmiş sayılır.

(2) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının 2011 mali yılı harcamaları, 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapılmaya kadar, Ulaştırma Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığının 2011 yılı bütçesinde yer alan bütçe ödeneklerinden karşılanır.

(3) Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının bünyelerinde bulunan ve işletilen Döner Sermaye İşletmelerine ait her türlü varlık, taşınır ve taşınmaz, araç, gereç, malzeme, demirbaş ve taşıtlar, borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlar ve diğer dokümanlar ile kadro ve pozisyonlarda bulunan personel, mevcut kadro ve unvanlarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesine devredilir ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi olarak faaliyetlerine devam eder.

(4) Bakanlığın teşkilatlanması sebebiyle teşkilat, görev, personel, kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Denizcilik Müsteşarlığında; Gemi Sörvey Kurulu Uzmanı olarak görev yapan personel Bakanlık için ihdas edilmiş olan Gemi Sürvey Uzmanı kadrolarına, denetleme şefi ve denetleme memuru olarak görev yapan personel ise Bakanlık için ihdas edilmiş olan sırasıyla şef ve memur kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar.

(2) Ulaştırma Bakanlığı merkez teşkilatında; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Kara Ulaştırması Genel Müdürü, Haberleşme Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, Eğitim Dairesi Başkanı, Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanı, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Daire Başkanı unvanlı kadrolarda

bulunanlar ile taşra teşkilatında Bölge Müdürü unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar.

(3) *Denizcilik Müsteşarlığı merkez teşkilatında; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Deniz Ulaştırması Genel Müdürü, Deniz Ticareti Genel Müdürü, Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanı, Deniz İşleri Başkanı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Muhabere ve Elektronik Dairesi Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Müsteşarlık Müşaviri, Daire Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanlar ile taşra teşkilatında Bölge Müdürü ve Gemi Sörvey Kurulu Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar.*

(4) *İkinci ve üçüncü fıkralar uyarınca ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu şekilde atanmış Bakanlık Müşavirleri, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabilir.*

(5) *Ulaştırma Bakanlığı merkez teşkilatında; APK Uzmanı ve Savunma Sekreteri unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar.*

(6) *Ulaştırma Bakanlığı taşra teşkilatında; Bölge Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile taşra teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar.*

(7) *Denizcilik Müsteşarlığı taşra teşkilatında; Bölge Müdür Yardımcısı, Liman Başkanı unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu fıkra uyarınca görevleri sona erenler ekli (2) sayılı liste ile taşra teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar.*

(8) Beşinci, altıncı ve yedinci fıkralar uyarınca ihdas edilen Araştırmacı kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu şekilde atanan Araştırmacılar, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabilir.

(9) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığı kadrolarında bulunanlardan birinci, ikinci, üçüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarda belirtilenler dışında kalanlar, Bakanlık için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara halen buldukları kadro dereceleriyle başkaca bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar.

(10) Yukarıdaki fıkralarda sayılanlar hariç olmak üzere kadro unvanları değişenler veya kaldırılanlar ise altı ay içerisinde Bakanlıkta kazanılmış hak aylık derecelerine uygun başka bir kadroya atanırlar. Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar Bakanlıkça ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilir ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali haklarını almaya devam ederler.

(11) Ulaştırma Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığında 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personel ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre istihdam edilen sürekli işçi kadrolarında bulunan personel pozisyon ve kadrolarıyla birlikte Bakanlığa devredilmiştir. Ulaştırma Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığı adına vızeli boş sözleşmeli personel ile sürekli işçi kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlık adına vize edilmiş sayılır.

(12) Bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(13) *Personelin, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığında geçen hizmetleri Bakanlıkta geçmiş sayılır.*

(14) *Maliye Bakanlığı uhdesinde Hazine Avukatları tarafından Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığını temsilen takip edilmekte olan dava ve icra takiplerine ilişkin dosyalar, Maliye Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken belirlenecek esaslara göre bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa devredilir. Bu şekilde devredilen dava ve icra takipleriyle ilgili olarak devir tarihine kadar yapılmış her türlü işlem Bakanlık adına yapılmış sayılır.*

(15) *Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde; Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatına tahsis edilen kadroların ilk dağıtımını yapmaya Bakan yetkilidir. Bakan tarafından yapılan ilk dağıtım bir ay içerisinde ilgili Bakanlık ve kuruluşlara bildirilir. Bakan tarafından yapılan ilk dağıtım sonrası kadro tahsis ve tenkisine ilişkin hususlar ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilir.*

GEÇİCİ MADDE 3- (1) *Bu Kanun Hükümünde Kararname ile kurulan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı teşkilatlanıncaya kadar, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında değişen veya yeni kurulan birimlere verilen görevler ve hizmetler, Ulaştırma Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının mevcut personeli eliyle yürütülmeye devam olunur. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı teşkilat ve kadrolarını en geç altı ay içinde bu Kanun Hükümünde Kararnameye uygun hale getirir.*

GEÇİCİ MADDE 4- (1) *Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 9 uncu maddesindeki sınırlamalara bağlı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.*

GEÇİCİ MADDE 5- (1) *Büyükşehir belediyelerinin 13/7/2010 tarihi itibarıyla yapımı devam etmekte olan şehir içi raylı ulaşım sistemleri ve metro projeleri, Bakanlıkça devralınabilir.*

(2) *Bakanlar Kurulunca devralınabileceğine karar verilen her bir proje bakımından ayrı ayrı geçerli olmak üzere, yüklenicilerin belediyelerle akdedilmiş bulunan sözleşmeleri ile aynı şartlarda işi yürütmeye yazılı olarak muvafakat etmeleri kaydı ile Bakanlık; söz konusu projelerin mevcut sözleşmeleri ile devralınmasına da karar verebilir.*

(3) Devir alım ve yapımı tamamlanmış olanlarının devir işlemleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ve ikinci fıkrasında belirtilen hükümler çerçevesinde düzenlenecek protokoller ile gerçekleştirilir.

(4) Devir konusunda belediyelerle yapılacak protokoller ile belediyelerin yüklenicilerle yapmış buldukları sözleşmelerin Bakanlıkça devralınması amacı ile Bakanlık ile yükleniciler arasında yapılacak sözleşmeler ve bu devirlerle ilgili yapılacak diğer işlemler damga vergisi ve harçlardan müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde 40 ıncı madde kapsamında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Bakanlık merkez muhasebe birimine aktarılmış tutarları, aynı madde kapsamında Bakanlık bütçesine ödenek kaydetmeye Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bakanlıkça karayolu taşımacılık faaliyetleriyle ilgili olarak verilmiş yetki belgelerinin 31/12/2013 tarihine kadar yenilenmesi halinde, yenilenme ücretleri güncel tam ücretin %5'i olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yürürlüğe konulması gereken idari düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut tüzük, yönetmelik, tebliğ ve benzeri idari düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(2) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci, 10 uncu ve 14 üncü maddelerinde yer alan hizmet birimlerinin görevleriyle ilgili ilk defa yürürlüğe konulacak idari düzenlemeler onsekiz ay, diğer hizmet birimlerinin görevleriyle ilgili ilk defa yürürlüğe konulacak idari düzenlemeler ise bir yıl içinde yürürlüğe konulur.

(3) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinde yer alan Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğünün demiryolu sektörünün serbestleşmesiyle ilişkili görevleriyle ilgili hükümler, demiryolu sektörünün tek el niteliğinin kaldırılmasına yönelik düzenlemelerin yürürlüğe girmesini müteakip uygulanır.

MADDE 45- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 46- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI CETVEL

BAKANLIK MERKEZ TEŞKİLATI

<i>Müsteşar</i>	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	<i>Hizmet Birimleri</i>
<i>Müsteşar</i>	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	1) Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü
	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	2) Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü
	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	3) Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğü
	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	4) Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü
	<i>Müsteşar Yardımcısı</i>	5) Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü
		6) Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü
		7) Haberleşme Genel Müdürlüğü
		8) Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürlüğü
		9) Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
		10) Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
		11) Denetim Hizmetleri Başkanlığı
		12) Strateji Geliştirme Başkanlığı
		13) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı
		14) Hukuk Müşavirliği
		15) Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığı
		16) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı
		17) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
		18) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
		19) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
		20) Özel Kalem Müdürlüğü

(2) SAYILI CETVEL

BAKANLIK TAŞRA TEŞKİLATI

BÖLGE MÜDÜRLÜKLERİAdı	Bölge Merkezi	Bağlı İller
I. Bölge Müdürlüğü	İstanbul	Edirne, Kırklareli, Kocaeli, Tekirdağ
II. Bölge Müdürlüğü	Ankara	Aksaray, Çankırı, Eskişehir, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Neşehir
III. Bölge Müdürlüğü	İzmir	Aydın, Denizli, Manisa, Muğla, Uşak
IV. Bölge Müdürlüğü	Bursa	Balıkesir, Bilecik, Çanakkale, Kütahya, Yalova
V. Bölge Müdürlüğü	Adana	Hatay, Karaman, Mersin, Niğde
VI. Bölge Müdürlüğü	Antalya	Afyon, Burdur, Isparta
VII. Bölge Müdürlüğü	Gaziantep	Adıyaman, Kahramanmaraş, Kilis, Osmaniye, Şanlıurfa
VIII. Bölge Müdürlüğü	Diyarbakır	Batman, Bitlis, Elazığ, Hakkari, Mardin, Siirt, Şırnak, Van
IX. Bölge Müdürlüğü	Samsun	Amasya, Çorum, Ordu, Sinop
X. Bölge Müdürlüğü	Erzurum	Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Iğdır, Kars, Muş, Tunceli
XI. Bölge Müdürlüğü	Trabzon	Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize
XII. Bölge Müdürlüğü	Sivas	Malatya, Tokat, Yozgat
XIII. Bölge Müdürlüğü	Bolu	Bartın, Düzce, Karabük, Kastamonu, Sakarya, Zonguldak

DENİZDİBİ TARAMA BAŞMÜHENDİSLİKLERİ

Sırası	Merkezi	Adı
1	İstanbul	İstanbul Denizdibi Tarama Başmühendisliği
2	İzmir	İzmir Denizdibi Tarama Başmühendisliği
3	Samsun	Samsun Denizdibi Tarama Başmühendisliği

LİMAN BAŞKANLIKLARI

Sırası	Merkezi	Adı
1	İstanbul	İstanbul Liman Başkanlığı
2	İzmit	İzmit Liman Başkanlığı
3	Tekirdağ	Tekirdağ Liman Başkanlığı
4	Zonguldak	Zonguldak Liman Başkanlığı
5	Kdz. Ereğli	Kdz.Ereğli Liman Başkanlığı
6	Silivri	Silivri Liman Başkanlığı
7	Enez	Enez Liman Başkanlığı
8	Ambarlı	Ambarlı Liman Başkanlığı
9	İğneada	İğneada Liman Başkanlığı
10	Yalova	Yalova Liman Başkanlığı
11	Karasu	Karasu Liman Başkanlığı
12	Kefken	Kefken Liman Başkanlığı
13	Şile	Şile Liman Başkanlığı
14	Tuzla	Tuzla Liman Başkanlığı
15	Çanakkale	Çanakkale Liman Başkanlığı
16	Ayvalık	Ayvalık Liman Başkanlığı
17	Bandırma	Bandırma Liman Başkanlığı
18	Bozcaada	Bozcaada Liman Başkanlığı
19	Edremit	Edremit Liman Başkanlığı
20	Erdek	Erdek Liman Başkanlığı
21	Gelibolu	Gelibolu Liman Başkanlığı
22	Gemlik	Gemlik Liman Başkanlığı
23	Gökçeada	Gökçeada Liman Başkanlığı
24	Karabiga	Karabiga Liman Başkanlığı
25	Mudanya	Mudanya Liman Başkanlığı
26	Marmara Adası	Marmara Adası Liman Başkanlığı
27	İzmir	İzmir Liman Başkanlığı
28	Aliağa	Aliağa Liman Başkanlığı
29	Bodrum	Bodrum Liman Başkanlığı
30	Çeşme	Çeşme Liman Başkanlığı
31	Dikili	Dikili Liman Başkanlığı
32	Foça	Foça Liman Başkanlığı
33	Marmaris	Marmaris Liman Başkanlığı
34	Göcek	Göcek Liman Başkanlığı
35	Fethiye	Fethiye Liman Başkanlığı
36	Güllük	Güllük Liman Başkanlığı

37	<i>Datça</i>	<i>Datça Liman Başkanlığı</i>
38	<i>Kuşadası</i>	<i>Kuşadası Liman Başkanlığı</i>
39	<i>Antalya</i>	<i>Antalya Liman Başkanlığı</i>
40	<i>Alanya</i>	<i>Alanya Liman Başkanlığı</i>
41	<i>Kemer</i>	<i>Kemer Liman Başkanlığı</i>
42	<i>Finike</i>	<i>Finike Liman Başkanlığı</i>
43	<i>Kaş</i>	<i>Kaş Liman Başkanlığı</i>
44	<i>Samsun</i>	<i>Samsun Liman Başkanlığı</i>
45	<i>Ordu</i>	<i>Ordu Liman Başkanlığı</i>
46	<i>Fatsa</i>	<i>Fatsa Liman Başkanlığı</i>
47	<i>Ünye</i>	<i>Ünye Liman Başkanlığı</i>
48	<i>Sinop</i>	<i>Sinop Liman Başkanlığı</i>
49	<i>Ayancık</i>	<i>Ayancık Liman Başkanlığı</i>
50	<i>İnebolu</i>	<i>İnebolu Liman Başkanlığı</i>
51	<i>Cide</i>	<i>Cide Liman Başkanlığı</i>
52	<i>Amasra</i>	<i>Amasra Liman Başkanlığı</i>
53	<i>Bartın</i>	<i>Bartın Liman Başkanlığı</i>
54	<i>Gerze</i>	<i>Gerze Liman Başkanlığı</i>
55	<i>Mersin</i>	<i>Mersin Liman Başkanlığı</i>
56	<i>İskenderun</i>	<i>İskenderun Liman Başkanlığı</i>
57	<i>Ceyhan</i>	<i>Botaş Liman Başkanlığı</i>
58	<i>Taşucu</i>	<i>Taşucu Liman Başkanlığı</i>
59	<i>Anamur</i>	<i>Anamur Liman Başkanlığı</i>
60	<i>Trabzon</i>	<i>Trabzon Liman Başkanlığı</i>
61	<i>Vakfıkebir</i>	<i>Vakfıkebir Liman Başkanlığı</i>
62	<i>Sürmene</i>	<i>Sürmene Liman Başkanlığı</i>
63	<i>Rize</i>	<i>Rize Liman Başkanlığı</i>
64	<i>Giresun</i>	<i>Giresun Liman Başkanlığı</i>
65	<i>Tirebolu</i>	<i>Tirebolu Liman Başkanlığı</i>
66	<i>Görele</i>	<i>Görele Liman Başkanlığı</i>
67	<i>Pazar</i>	<i>Pazar Liman Başkanlığı.</i>
68	<i>Hopa</i>	<i>Hopa Liman Başkanlığı</i>
69	<i>Tatvan</i>	<i>Tatvan Liman Başkanlığı</i>
70	<i>Fırat</i>	<i>Fırat Liman Başkanlığı</i>

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest kadro adedi	Toplam
GİH	Bakan Yardımcısı	1	1	1
GİH	Müsteşar	1	1	1
GİH	Müsteşar Yardımcısı	1	5	5
GİH	Bakanlık Müşaviri	1	30	30
GİH	Karayolu Düzenleme Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Demiryolu Düzenleme Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Deniz Ticareti Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Haberleşme Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Altyapı Yatırımları Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Denetim Hizmetleri Başkanı	1	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Başkanı	1	1	1
GİH	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanı	1	1	1
GİH	Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	1. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1	1
GİH	Özel Kalem Müdürü	1	1	1

GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	21	21
GİH	Daire Başkanı	1	68	68
GİH	Şube Müdürü	1	141	141
GİH	Şef	3	68	68
GİH	Şef	5	67	67
GİH	Şef	6	1	1
GİH	Koruma ve Güvenlik Şefi	5	3	3
GİH	Şef (Ö)	3-5	12	12
GİH	Başmüfettiş	1	5	5
GİH	Müfettiş	1	6	6
GİH	Müfettiş	2	2	2
GİH	Müfettiş	3	2	2
GİH	Müfettiş (Ö)	1-8	9	9
GİH	Müfettiş Yardımcısı	8	11	11
GİH	İç Denetçi	1	7	7
GİH	İç Denetçi	3	3	3
GİH	İç Denetçi	5	3	3
GİH	Hukuk Müşaviri	1	6	6
GİH	Hukuk Müşaviri	2	5	5
GİH	Hukuk Müşaviri	3	4	4
AH	Avukat	1	1	1
AH	Avukat	4	2	2
AH	Avukat	5	2	2
AH	Avukat	6	3	3
GİH	Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanı	5	88	88
GİH	Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı	5	37	37
GİH	Denizcilik Uzmanı	5	38	38
GİH	Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcısı	8	88	88
GİH	Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcısı	8	37	37
GİH	Denizcilik Uzman Yardımcısı	8	38	38
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	1	2	2
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	2	3	3
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	3	2	2
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	4	2	2
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	5	16	16
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	6	5	5
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	7	11	11

GİH	<i>Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı</i>	8	14	14
GİH	<i>Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı</i>	9	5	5
GİH	<i>Uzman</i>	4	15	15
GİH	<i>Uzman (Ö)</i>	1-8	10	10
GİH	<i>Müdür (Ö)</i>	1-3	5	5
GİH	<i>Müdür Yardımcısı (Ö)</i>	1-5	5	5
GİH	<i>Araştırımcı</i>	8	10	10
GİH	<i>Araştırımcı (Ö)</i>	1-8	30	30
GİH	<i>Mali Hizmetler Uzmanı</i>	3	4	4
GİH	<i>Mali Hizmetler Uzmanı</i>	4	4	4
GİH	<i>Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı</i>	8	4	4
GİH	<i>Sivil Savunma Uzmanı</i>	1	3	3
GİH	<i>Sivil Savunma Uzmanı</i>	9	1	1
GİH	<i>Mütercim</i>	2	9	9
GİH	<i>Mütercim</i>	6	9	9
GİH	<i>Programcı</i>	5	7	7
GİH	<i>Programcı</i>	7	7	7
GİH	<i>Programcı</i>	9	3	3
GİH	<i>Çözümleyici</i>	1	2	2
GİH	<i>Çözümleyici</i>	5	2	2
GİH	<i>Çözümleyici</i>	7	2	2
GİH	<i>Raportör</i>	5	1	1
TH	<i>Gemi Sürvey Uzmanı</i>	2	10	10
TH	<i>Gemi Sürvey Uzmanı</i>	4	10	10
TH	<i>Gemi Sürvey Uzmanı</i>	6	10	10
TH	<i>Mühendis</i>	1	72	72
TH	<i>Mühendis</i>	2	24	24
TH	<i>Mühendis</i>	3	33	33
TH	<i>Mühendis</i>	4	29	29
TH	<i>Mühendis</i>	5	98	98
TH	<i>Mühendis</i>	6	31	31
TH	<i>Mühendis</i>	7	28	28
TH	<i>Mühendis</i>	8	24	24
TH	<i>Mühendis (Ö)</i>	1-8	20	20
TH	<i>Mimar</i>	1	5	5
TH	<i>Mimar</i>	2	2	2
TH	<i>Mimar</i>	5	5	5
TH	<i>Mimar</i>	6	1	1
TH	<i>Şehir Plancısı</i>	1	1	1

TH	Şehir Plancısı	5	1	1
TH	Şehir Plancısı	8	3	3
TH	Jeolog	8	5	5
TH	Jeofizikçi	8	5	5
TH	Kimyager	1	1	1
TH	Kimyager	8	4	4
TH	Fizikçi	5	1	1
TH	Matematikçi	1	2	2
TH	Matematikçi	3	2	2
TH	Ekonomist	1	1	1
TH	İstatistikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	5	3	3
TH	İstatistikçi	6	1	1
TH	İstatistikçi	8	16	16
TH	Tekniker	1	20	20
TH	Tekniker	2	2	2
TH	Tekniker	3	5	5
TH	Tekniker	5	1	1
TH	Tekniker	6	7	7
TH	Tekniker	7	16	16
TH	Tekniker	9	10	10
TH	Tekniker (Ö)	1-9	20	20
TH	Teknisyen	3	28	28
TH	Teknisyen	4	7	7
TH	Teknisyen	5	7	7
TH	Teknisyen	6	4	4
TH	Teknisyen	7	4	4
TH	Teknisyen	8	3	3
TH	Teknisyen	9	3	3
TH	Teknisyen (Ö)	3-12	10	10
TH	Teknik Ressam	3	2	2
TH	Teknik Ressam	12	2	2
GİH	Ayniyat Saymanı	3	2	2
GİH	Memur	5	62	62
GİH	Memur	6	25	25
GİH	Memur	7	35	35
GİH	Memur	8	65	65
GİH	Memur	9	35	35
GİH	Memur	10	31	31

GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	4	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	4	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	10	10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	11	11
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	11	11
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	16	16
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	11	11
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	8	8
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	16	16
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	9	9
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	18	18
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	16	16
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	12	12
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	15	15
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	12	12
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	14	14
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	1	1
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	8	2	2
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	10	10	10
GİH	Şoför	7	3	3
SH	Daire Tabibi	5	2	2
SH	Diyetisyen	8	1	1
SH	Biyolog	5	3	3
SH	Hemşire	1	1	1
SH	Hemşire	2	1	1
SH	Hemşire	3	2	2
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	2	2
YH	Hizmetli	5	3	3
YH	Hizmetli	7	1	1
YH	Hizmetli	9	1	1
YH	Kaloriferci	7	1	1
YH	Dağıtıcı	5	1	1
	TOPLAM		2105	2105

KURUMU : ULAŖTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŖME BAKANLIĞI
TEŖKİLATI : TAŖRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest kadro adedi</i>	<i>Toplam</i>
GİH	Bölge Müdürü	1	14	14
GİH	Bölge Müdür Yardımcısı	1	36	36
GİH	Şube Müdürü	1	36	36
GİH	Şube Müdürü	3	36	36
GİH	Liman Başkanı	1	35	35
GİH	Liman Başkanı	2	35	35
GİH	Liman Başkan Yardımcısı	1	35	35
GİH	Liman Başkan Yardımcısı	2	35	35
GİH	Gemi Sürvey Kurulu Başkanı	1	7	7
GİH	Gemi Adamı	3	3	3
GİH	Denizcilik Uzmanı	5	65	65
GİH	Denizcilik Uzman Yardımcısı	8	60	60
GİH	Şef	3	72	72
GİH	Şef	5	72	72
GİH	Müdür (Ö)	1	1	1
GİH	Araştırmacı (Ö)	1	25	25
GİH	Uzman	5	5	5
GİH	Uzman (Ö)	1-8	8	8
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	3	1	1
GİH	Şef (Ö)	3-5	14	14
AH	Avukat	8	28	28
GİH	Mütercim	8	4	4
TH	Kaptan	1	5	5
TH	Gemi Sürvey Uzmanı	1	110	110
TH	Gemi Sürvey Uzmanı	2	110	110
TH	Başmühendis	1	30	30
TH	Mühendis	1	86	86
TH	Mühendis	2	16	16
TH	Mühendis	3	18	18
TH	Mühendis	4	19	19
TH	Mühendis	5	41	41
TH	Mühendis	6	35	35

E: 2011/149, K: 2012/187

TH	Mühendis	7	35	35
TH	Mühendis	8	29	29
TH	Mühendis (Ö)	1-8	11	11
TH	Mimar	1	3	3
TH	Mimar	4	3	3
TH	Mimar	5	5	5
TH	Mimar	8	4	4
TH	Şehir Plancısı	5	1	1
TH	Şehir Plancısı	8	12	12
TH	Matematikçi	5	1	1
TH	Tekniker	1	34	34
TH	Tekniker	2	11	11
TH	Tekniker	3	6	6
TH	Tekniker	6	4	4
TH	Tekniker	7	25	25
TH	Tekniker	8	16	16
TH	Tekniker (Ö)	1-9	6	6
TH	Teknisyen	3	16	16
TH	Teknisyen	4	8	8
TH	Teknisyen	5	10	10
TH	Teknisyen	10	16	16
TH	Teknisyen (Ö)	3-12	7	7
TH	Teknik Ressam	5	1	1
TH	Sürveyan	5	2	2
GİH	Gemi Trafik Başkontrolörü	1	30	30
GİH	Gemi Trafik Kontrolörü	5	20	20
GİH	Gemi Trafik Kontrolörü	7	20	20
GİH	Gemi Trafik Kontrolörü	9	20	20
GİH	Memur	5	126	126
GİH	Memur	6	46	46
GİH	Memur	7	81	81
GİH	Memur	8	41	41
GİH	Memur	9	46	46
GİH	Memur	10	61	61
GİH	Memur	12	61	61
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	6	6
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	10	10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	3	3

GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	26	26
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	3	3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	6	6
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	6	6
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	136	136
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	11	4	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	9	6	6
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	11	6	6
GİH	Şoför	5	7	7
SH	Daire Tabibi	1	2	2
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	1	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	1	1
YH	Hizmetli	5	8	8
YH	Hizmetli	7	4	4
YH	Kaloriferci	5	2	2
YH	Bekçi	5	6	6
	TOPLAM		2188	2188

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest kadro adedi	Toplam
GİH	Bakanlık Müşaviri	1	120	120
GİH	Araştırmacı	1	10	10
	TOPLAM		130	130

KURUMU : ULAŖTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŖME BAKANLIĞI
TEŖKİLATI : TAŖRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest kadro adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Araştırmacı</i>	1	120	120
	TOPLAM		120	120

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 36., 87., 91., 123., 125., 127., 128. ve 163. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

A- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŖ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ hakkındaki reddi hâkim talebi görüşölmüştür.

Dava dilekçesinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın, kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde yer alan bilgilere göre, 2003 yılında ABD Büyökelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu, 25.4.2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49. Kuruluş Yıldönümü'nde yaptığı açılış konuşmasında "Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözmeye kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır." ifadelerine yer verdiği, ayrıca 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali istemiyle açılan davada verilen kararda açıklanan görüşünün daha önceki kararlarda yer alan görüşlerinden farklı olduğu, bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda tarafsız olarak karar veremeyeceği ileri sürölerek 6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca reddi talep edilmiştir.

Hâkimin reddi kurumu, hâkimin tarafsız kalamayacağı şüphesi bulunan bir davaya bakmamasını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir. Nitekim adil yargılanma hakkı tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkını da içerir. Bu nedenle hukukumuzda, hâkimin tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda ya davaya bakması yasaklanmış ya da taraflarca reddedilebileceği kabul edilmiştir.

6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin, istişarî görüş ve düşüncelerini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacakları; 60. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hallerin olduğu iddiası ile reddolunabileceği; (2) numaralı fıkrasında, bu takdirde, Genel Kurul ya da bölümlerde ilgili üye katılmaksızın ret konusu hakkında kesin karar verileceği; (5) numaralı fıkrasında ise ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dilekçesinde hâkimin reddi talebi yönünden dayanılan hususlardan biri Wikileaks belgeleri olarak bilinen belgelerde yer aldığı ileri sürülen bilgilerdir. Ancak, bu belgelerin gerçekte var olup olmadığı kanıtlanamadığı gibi, içerdiği bilgilerin doğru olup olmadığı da ortaya konulabilmiş değildir. Aksine, belgelerde ismi geçen birçok kişi gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ tarafından da kamuoyunun bilgisine sunuldukları ilk andan itibaren anılan belgelerde var olduğu ileri sürülen bilgiler açıkça yalanlanmıştır. Ret talebi yönünden dayanılan hususlardan biri olan açılış konuşmasındaki sözler, Türk siyasal yaşamındaki uzlaşma kültürü eksikliğine ve temel siyasal sorunların siyasi arenada çözümü yerine yargı kurumlarına havale edilmesi eğilimine yönelik genel ve kişisel nitelikte bir eleştiri olup somut bir davaya ilişkin herhangi bir görüş veya düşünce içermemektedir. Ret talebine dayanak yapılan hususlardan sonuncusu olan Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın geçmişte kimi dava dosyalarında kullandığı oylar, tamamen hâkimin yargısal görevine ilişkindir. Hâkimin geçmişte verdiği kararlar ve kullandığı oyların ret sebebi olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla, dava dilekçesinde hâkimin reddi nedeni olarak ileri sürülen hususlar, Kanun'da düzenlenen davaya bakılması yasak bir hâl veya ret sebebi olarak kabul edilemez.

Öte yandan, her hak gibi hâkimin reddini talep etme hakkının da amacına uygun olarak kullanılması gerekir. Aksi hâlde hakkın kötüye kullanılması söz konusu olur. Somut dava dosyasında, varlığı ve içerdiği bilgilerin doğruluğu kanıtlanmamış aksine yalanlanmış olan hukuken delil değeri bulunmadığı açık bir takım bilgi ve belgelere, yine ret sebebi olmadığı açık olan hâkimin önceki dava dosyalarında kullandığı oylara dayanılarak ret talebinde bulunulmuş olması, hâkimin reddini talep etme hakkının iyi niyetle ve amacına uygun olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince ret talebinde bulunanlara takdiren 500 TL disiplin para cezası uygulanmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle:

1- Hâkimin reddi talebinin esastan REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Talebin kötü niyetle yapıldığının KABULÜNE ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman AlifeyyazPAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Disiplin para cezasının talepte bulunan davacıya verilmesine, Serruh KALELİ, Burhan ÜSTÜN ile Nuri NECİPOĞLU'nun "Para cezasının talepte bulunanların her birine verilmesi gerektiği" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Para cezası miktarının 500 Türk Lirası olarak esas alınmasına, OYBİRLİĞİYLE,

karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Mustafa BAYSAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu Kanun Hükmünde Kararname kuralları,

dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İptal Başvurusundan Sonra Yapılan Değişikliklerin İptal Konusu Kurallara Etkisi

KHK'nin 39. maddesi, 666 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu maddeye yönelik iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

B- Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmasa bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*" denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, "*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*"in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Bakanlar Kurulu*"na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılmayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ve Eki (1) ve (2) Sayılı Cetveller ile (1) ve (2) Sayılı Listelerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki (1) ve (2) sayılı cetveller ile listelerin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı ve acil, ivedi, önemli ve zorunlu konuları düzenlemediği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi

girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunuyla kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi amacıyla Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi, Bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları kapsamakta olup Bakanlık veya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluş niteliğinde olamayan kamu kurum ve kuruluşları kapsamına almamaktadır. Bakanlar Kurulunun, 6223 sayılı Yetki Kanunu'na dayanarak bakanlık veya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluş niteliğinde olamayan kamu kurum ve kuruluşlarının görev, yetki, teşkilat ve kadrolarına ilişkin düzenleme yapması mümkün değildir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; KHK'nin, hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilen 39. maddesi ile Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilenler dışında kalan diğer kurullar 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında kaldığından Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddelerinin ve eki (1) ve (2) sayılı cetveller ile listelerin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği, bu nedenle Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 17. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "... mesleğe alınmaları..." İbaresini

KHK'nin 17. maddesinde, Denetim Hizmetleri Başkanlığı düzenlenmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında, Başkanlığın görevleri sayıldıktan sonra dava konusu kuralı da içeren (2) numaralı fıkrasında, Denetim Hizmetleri Başkanlığı ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterli sınavları ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın "Kamu hizmetlerine girme hakkı" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen ve ikinci kısmının "Siyasi Haklar ve Ödevler" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

Müfettiş Yardımcılığı kadrolarına giriş koşullarının belirlenmesi Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan KHK'nin 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki bu ibare Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ile Burhan ÜSTÜN bu görüşlere değişik gerekçeyle katılmışlardır.

Haşım KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin 28. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (a) ve (b) Bentleri

KHK'nin 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, KHK'nin 7 ilâ 14. maddelerde düzenlenen Bakanlık hizmet birimlerinin sorumluluk alanlarıyla ilgili olarak, bu birimlerin beş bent halinde fıkrada sayılan görevleri de yerine getirecekleri belirtilmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında ise anılan Bakanlık hizmet birimlerinin, sorumluluk alanlarıyla ilgili olarak hazırladıkları ve Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan Bakanlık idari düzenlemelerinde, bu düzenlemeleri ihlal edecek hizmet üretenler ile hizmetten yararlananlar için yerine getirecekleri görev ve yetkiler sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler şöyledir;

a- Hangi hallerde uygulanacağını açıkça belirtmek şartıyla; uyarma, geçici faaliyet durdurma ve yetki iptali şeklinde idari müeyyideler öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen idari müeyyideleri uygulamak,

b- Hangi hallerde uygulanacağını ve miktarını açıkça belirtmek şartıyla; 7. maddede yer alan hizmet birimi beşbin Türk Lirasına kadar, 8. ve 11. maddelerde yer alan hizmet birimleri ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar, 12. maddede yer alan hizmet birimi beşyüzbin Türk Lirasına kadar, 9. ve 10. maddelerde yer alan hizmet birimleri ise beş milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulaması öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen miktarda idari para cezası karar tutanağı düzenlemek veya düzenletmek.

Anayasa'nın "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." hükmüne yer verilmiştir. Anayasa'nın 38. maddesinde düzenlenen ve ikinci kısmının "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan suç ve cezalara ilişkin hükümlerin kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi mümkün değildir.

KHK'nin 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının anılan bentleri Anayasa'nın 38. maddesi kapsamında idari müeyyide gerektiren fiiller ile bu fiillere uygulanacak yaptırımlara ilişkin hükümler içerdiğinden, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

3- KHK'nin 37. Maddesinin (2), (3), (4) ve (5) Numaralı Fıkraları

KHK'nin 37. maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla, Bakanlığın merkez teşkilatı için Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı, Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcısı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcısı; merkez ve taşra teşkilatı için ise Denizcilik Uzmanı ve Denizcilik Uzman Yardımcısı kadroları ihdas edilmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında, Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı ile Denizcilik Uzman Yardımcılığına atanma koşulları sıralanmıştır; (3) numaralı fıkrasında, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanı ile Denizcilik Uzmanı kadrolarına atanma koşulları belirtilmiştir; (4) numaralı fıkrasında, hazırladıkları uzmanlık tezi kabul edilmeyenler, yeterlik sınavında başarısız olanlar veya yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanların ilgili uzman yardımcılığı unvanlarını kaybedecekleri ve bu nedenle de durumlarına uygun diğer kadrolara atanacakları hükme bağlanmıştır. Maddenin (5) numaralı fıkrasında da, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları, Denizcilik Uzmanları ile Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcıları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcıları, Denizcilik Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın "Kamu hizmetlerine girme hakkı" başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen ve ikinci kısmının "Siyasi Haklar ve Ödevler" başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcıları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcıları, Denizcilik Uzman Yardımcıları için tahsis edilen kadrolara giriş koşullarının belirlenmesi Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan, KHK'nin 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ile Burhan ÜSTÜN bu görüşlere değişik gerekçeyle katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

4- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi, 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri, 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu maddelere, fıkralara, bentlere, bölümlere, cetvellere ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

E- Kanun Hükmünde Kararname'nin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nin 17. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının "...mesleğe alınmaları..." İbaresinin Dışında Kalan Bölümü

Dava dilekçesinde, KHK'nin 37. maddesinde düzenlenen uzmanların mesleğe alınmaları ve yetiştirilmelerine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenmiş iken, müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile müfettiş yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususların yönetmeliğe bırakıldığı, bu nedenle kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. 11. 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Denetim Hizmetleri Başkanlığının görevleri sayılmış, iptali istenen ikinci fıkrasında ise Başkanlığın ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür. Buna göre, iptali istenen fıkrada yönetmeliğe bırakılan hususlar şunlardır;

1- Başkanlığın ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları, Müfettiş yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları, müfettişliğe yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları.

2- Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususlar.

Dava konusu kuralda yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edildiğinden, öne sürülen Anayasa'ya aykırılık iddiaları bu ibareye yönelik olarak incelenmemiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "*belirlilik ilkesi*"dir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin bütünlüğü ve kanuniliği ilkesi kabul edilmiştir. Bu ilkeyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 128. maddesinde de "*Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.*" denilmiştir. Buna göre, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekir.

Anayasa'nın 7. maddesindeki, "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez.*" kuralına göre, kanun koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız, belirsiz bir alanı, yönetimin düzenlenmesine bırakmaması gerekir. Belirtilen konuların kanunla düzenlenmesi gerekmekte ise de tüm ayrıntılarının sadece kanunla düzenlenmesi beklenemez ve bu konuda idari düzenlemeler yapılması Anayasa'nın 7. ve 128. maddesine aykırılık teşkil etmez.

KHK'nin 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Denetim Hizmetleri Başkanlığının görevleri dört bent halinde sayılmış ve bunu tamamlamak üzere iptali istenen fıkraya yer verilmiştir. Böylece Başkanlık ve dolayısıyla müfettişlerin görevleri belirlenmiştir. Müfettişlerin müfettiş yardımcılar arasından atanacağı madde kapsamından anlaşılmaktadır. Bundan başka, müfettiş yardımcılarının yarışma sınavı ile mesleğe kabul edilecekleri, yetiştirilirken tez hazırlayacakları ve bir yeterlilik sınavına tabi tutulacakları da anlaşılmaktadır.

İptali istenen kuralla, müfettiş yardımcılığına girişte ve müfettiş yardımcılığından müfettişliğe geçişte yapılacak sınavların usul ve esasları, adı geçenlerin yetiştirilmesine dair diğer hususlar ile Başkanlığın ve müfettişlerin çalışma usul ve esasları yönetmeliğe bırakılmaktadır. Memurların nitelik, atanma, görev ve yetki, hak ve yükümlülük, aylık ve ödenek veya diğer özlük işlerine ilişkin olmayıp salt idare tekniğine ilişkin olarak yönetmeliğe bırakılan bu hususlar yasama yetkisinin devri sayılamayacağı gibi, hukuk devleti ilkesine de aykırılık oluşturmaz.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 7., 123. ve 128. maddelerine aykırı değildir.

Kuralın, Anayasa'nın 6. ve 8. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

2- KHK'nin 29. Maddesinin (13) Numaralı Fıkrası

Dava dilekçesinde, kurulacak sürekli ve geçici kurulların üyelerinin hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı ile, sahip olmaları gereken özelliklerin ve kurulların çalışma usul ve esasların kanunla düzenlenmesi gerektiği ileri sürülerek bu içeriğe haiz olmayan kuralın Anayasa'nın 7., 8., 11., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 29. maddesinde, Bakanlığın görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere bakanlık, kurum ve kuruluş, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve konuyla ilgili uzmanların katılımıyla Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu, Demiryolu Koordinasyon Kurulu, Araştırma Merkezi İzleme ve Yönlendirme

Kurulu, Şûra Düzenleme Kurulu ve İnternet Geliştirme Kurulu adıyla toplam beş kurul oluşturulması öngörülmekte ve bu kurulların görevleri maddenin devamında sırasıyla sayılmaktadır.

Maddenin (7) numaralı fıkrasında, Bakanlıkça teknik ve ekonomik gelişmelerin ortaya çıkardığı ulaştırma, denizcilik, haberleşme, posta, evrensel hizmet, havacılık ve uzay teknolojileri iş, hizmet ve sistemleriyle ilgili olarak oluşturulacak yeni politika ve stratejilerin tespitiyle ilgili çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere Bakanlık dışından bu alanlarda uzman kişiler ile faaliyet gösteren kuruluş temsilcilerinin katılımıyla görev süresi bir yılı geçmemek üzere geçici kurulların oluşturabileceği öngörülmektedir. Bu kurulların görev süresi en fazla bir yıl olup, ihtiyaç halinde bir kez uzatılabilecektir. Aynı anda en fazla iki adet geçici kurul çalıştırılabilmesi mümkündür. Geçici kurullar, Bakanın doğrudan kendisinin belirlediği konularda verdiği görevleri yerine getirirler.

Maddenin (8) numaralı fıkrasında, sürekli ve geçici kurulların üye sayısının yediyi geçemeyeceği belirlenmiştir.

(9) numaralı fıkrada, kurul üyelerine yapılacak ödeme konu edinilmektedir. Buna göre sürekli ve geçici kurulların Bakanlık ve Bakanlık kuruluşları dışındaki kamu personeli olan üyelerine, 22.1.1990 günlü, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerine ödenen aylık ücretin %25'i, diğer üyelerine ise %50'si ödenecek; bir kişinin birden fazla sürekli veya geçici kurulda üyeliği bulunması halinde, bu kişiye sadece bir kurul üyeliği için bu ödeme yapılabilecektir. (10) numaralı fıkra gereğince, sürekli ve geçici kurul üyelerinin kurul çalışmalarıyla ilgili olarak uçak, otobüs ve trenle yaptıkları seyahatlerin yol giderleri sunacakları bilet karşılığı kendilerine ayrıca ödenir.

(11) numaralı fıkrada, sürekli ve geçici kurulların, çalışmalarıyla ilgili konularda ihtiyaç oluşması halinde araştırma, inceleme ve danışmanlık hizmetleriyle sınırlı olmak üzere Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi vasıtasıyla hizmet alımı yapabilmelerine imkân sağlanmıştır.

(12) numaralı fıkra uyarınca, sürekli ve geçici kurullar tarafından yapılacak harcamalar ile kurul üyelerinin ücretleri bu amaçla Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

İptali istenen (13) numaralı fıkrada ise *“Sürekli ve geçici kurul üyelerinin hangi hizmet birimi, kuruluş, kurum, üniversite, sivil toplum örgütü temsilcileri veya alanında uzman ve yetkin kişilerden oluşacağı, sahip olmaları gereken özellikler ile kurulların çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”* hükmüne yer verilmiştir.

Bir önceki başlık altında da ifade edildiği üzere, Anayasa’da kanun ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilemez. Yürütmeye devredilen yetkinin Anayasa’ya uygun olabilmesi için, yasada temel hükümlerin ya da temel esasların belirlenmesi, ancak uzmanlık ve yönetim tekniğine ilişkin konuların düzenlenmesinin yürütme organına bırakılması gerekir.

Sürekli kurulların adlarıyla görevleri KHK’da ayrı ayrı ve ayrıntılı olarak sayılmıştır. 3046 sayılı Kanun’un *“Sürekli kurullar”* başlıklı 39. maddesinde de *“Bakanlıklarda ve bağlı kuruluşlarda hizmetin kurul biçiminde yürütülmesi gerektiğinde, görevleri ve teşekkül tarzı kuruluş kanunlarında veya diğer kanunlarda gösterilmek kaydıyla sürekli kurullar kurulabilir.”* denilmiştir. Bu hükümle, bakanlıklarda ve bağlı kuruluşlarda sürekli kurulların, kuruluş yasalarında veya diğer yasalarda gösterilmek koşuluyla kurulabileceği belirtilmiştir. Geçici kurullarla ilgili çerçeve ise şöyledir; bunlar; *“teknik ve ekonomik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni ulaştırma, denizcilik, haberleşme, posta, evrensel hizmet, havacılık ve uzay teknolojileri iş, hizmet ve sistemleriyle ilgili olarak oluşturulacak politika ve stratejilerin tespitiyle ilgili çalışmalarda bulunmak, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak”* amacıyla oluşturulacak ve bunu teminen *“Bakanlık dışından bu alanlarda uzman kişiler ile faaliyet gösteren kuruluş temsilcilerin katılımı”* mümkün olacaktır. Sürekli olanlardan farklı olarak bu tür kurulların görev süresi bir yılı geçmeyecek; ihtiyaç halinde bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla bir yıl uzatılabilecektir. Bir diğer sınırlama olarak, aynı anda en fazla iki adet geçici kurul çalıştırılabileceği öngörülmekte ve geçici kurulların Bakan’ın doğrudan kendisinin belirlediği konularda verdiği görevleri yerine getireceği vurgulanmaktadır. Buna göre, kuralın temel esaslarının kanunda belirlendiği anlaşılınca, Anayasa’da kanun ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verildiği iddiası yerinde değildir.

Görevleri gereği idarî nitelikte olmakla beraber, merkezin hiyerarşisi dışında olan, esas itibarıyla düşünce, öneri ve görüş bildirmek suretiyle merkezi yönetime yardımcı olan, tüzel kişiliği bulunmayan ve istişarî nitelikte kararlar alan söz konusu kurullarda görev alanların, Anayasa’nın 128.

maddesi anlamında kamu görevlisi niteliğine sahip olmamaları nedeniyle, bu maddenin ikinci fıkrasında öngörüldüğü gibi yasayla düzenlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Esasen Kurulları oluşturacak üyelerin nitelikleri, kurulma amacı belli olan kurullara yüklenen görevlerin niteliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Bu kurullar oluşturulurken Bakanlık, kurum ve kuruluş, üniversite, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, konunun uzmanları kurulun potansiyel üye kaynaklarıdır. Bir başka ifade ile kurul buralardan gelen üyelerden oluşacaktır. Üye sayısı yediyi geçemeyeceği için üyelerin nitelikleri kurulun göreviyle bağlantılı olarak değişkenlik arz edebilir. Bu durumda tüm kurulların üyelerinin veya üye kaynaklarının daha baştan kanunla yapılması kendilerinden beklenen görevle bağdaşmayabileceği gibi kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini de geciktirebilir. Geçici kurullar geleceğe yönelik, teknik ve ekonomik gelişmelerin sonucuna bağlı olarak yeni politika ve strateji geliştirmek amacıyla oluşturulmaktadır. Teknolojik gelişmeleri bugünden tespit mümkün olmadığından, gelecekte etkin olabilecek adayları bugünden belirlemek mümkün olmayabilir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir.

Kuralın, Anayasa'nın 8. ve 123. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

3- KHK'nin 42. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının "Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir" Biçimindeki Son Cümlesi ile (2) Numaralı Fıkrası

Dava dilekçesinde, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu'nun birinci maddelerindeki amaç unsuruna dair hükümler tekrar edilerek, iptali istenen kurulla, anılan kanunlarda ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda örtülü değişiklikler yapılarak bu kanunların imar ve yapılaşmaya ilişkin hükümlerinin ilga edildiği, oysa sayılan bu kanunların 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadıkları; hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazilerin anılan Bakanlığa

nasıl devredileceği konusunda hukuki belirsizlik bulunduğu; imar planları ve projeler konusunda uygulanmayacak kanunlar belirtilmiş ise de uygulanacak olanlara düzenlemede yer verilmemiş olduğu; Bakanlığa verilen ancak yerel yönetimlerin yetkisinde bulunan çevre düzeni planı ve nazım ve uygulama imar planlarını yapma ve onama yetkisinin yerinden yönetim ilkesine aykırı olduğu, bu nedenlerle düzenlemenin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 8., 11., 87., 91., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Maddenin (1) numaralı fıkrasında, Türk boğazlar bölgesinde can ve mal kaybı ile deniz ve çevre kirliliği yaratacak, kültür ve tabiat varlıklarına zarar verebilecek doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması, boğazlarda güvenli geçişin sağlanması Bakanlığa bir görev olarak yüklenmekte; bu görevin ifası bağlamında tesisler kurmak amacıyla yapılması gerekenler sıralanmaktadır. Bu çerçevede, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerdeki mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar Maliye Bakanlığınca Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının kullanımına tahsis edilecektir. Fıkranın iptali istenen cümlesinde, tahsile ilgili imar planları ve her türlü projelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilmesi ve inşaat ruhsatlarının bu Bakanlık tarafından verilmesi öngörülmektedir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında ise bir önceki fıkrada belirtilen tesis ve inşaatların projelendirilmesi ve yapımında 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu, 18.11.1983 günlü, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 17.2.2000 günlü, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı ifade edilmektedir. Böylece, fıkrada belirtilen usule uygun olarak yine fıkrada belirtilen amaçlarla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına tahsis edilecek hazineye ait veya devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların tahsisıyla ilgili imar planları ve her türlü projelerin tasdiki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılacak ve inşaat ruhsatları da bu Bakanlık tarafından verilecektir. Bu süreçte yapılacak inşaat ve tesislerin projelendirilmesi ve yapımında ikinci fıkradaki mevzuat uygulanmayacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 7. maddesinde, *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."* ifadeleri yer almaktadır. 87. maddesinde ise *"Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek."* Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 91. maddesinde ise kanun hükmünde kararnamelerin hukuksal rejimi belirlenmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanmıştır. İdarenin bütünlüğü, merkezi devlet modelinin yönetim alanındaki temel ilkesi olup, bu ilkeyle, idarenin yerine getirdiği çeşitli görevlerle bu görevleri yerine getiren kurumlar arasında birlik sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içerisinde çalışması öngörülmüştür.

Mahalli idarelere ilişkin Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında, bunların il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileri oldukları, ikinci fıkrasında yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Maddenin beşinci fıkrasında ise merkezi idarenin, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu belirtilmektedir.

Dava dilekçesinde, iptali istenen kuralla 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmayan bir kısım kanunlarda örtülü değişiklikler yapılarak bunların imar ve yapılaşmaya ilişkin hükümlerinin ilga edildiği ileri sürülmektedir. Anayasa Mahkemesinin 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nu denetlediği 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, konu ve kapsamın belirlenmiş sayılması için hangi kanunlarda değişiklik yapılacağıнын yetki kanununda mutlaka sayma yoluyla gösterilmesi zorunlu olmadığı gibi, belirlenen konu ve kapsamın sınırları içine hangi kanun ya da kanun hükmünde kararnamelerin girdiğinin sayma yoluyla gösterilmesi de şart değildir.

KHK'nin 41. maddesiyle deniz kazalarının yönetimi Bakanlığa bir görev olarak verilmiş ve bu çerçevede Bakanlık bazı yetkilerle donatılmıştır. Bu amaçla bir sonraki maddede doğal afetlere ve deniz kazalarına karşı tedbir alınması ve boğazlarda güvenli geçişin sağlanması amacıyla kurulacak tesisler hakkında hükümlere yer verilmiştir. Bakanlığın görev ve yetkilerine ilişkin olan bu düzenlemenin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğu açıktır. Bakanlığa yeni bir görev verilirken bunun diğer mevzuat hükümlerini ilgilendiren ve etkileyen tabii sonuçları olabilir. Bu nedenle imar ve yapılaşmaya ilişkin hükümlerinin ilga edildiği iddia edilen kanunların 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda belirtilmemiş olması nedeniyle kuralların Anayasa'ya aykırı oldukları iddiası yerinde görülmemiştir.

Dava dilekçesinde devamla, çeşitli kanunların muhtelif hükümlerinden alıntılar yapılarak uygulamaya ilişkin bazı tereddütler dile getirilmiş ve bu çerçevede, hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlardan hangilerinin Bakanlığa nasıl devredileceği veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin hukuki statüsü değiştirilmeden nasıl yapılaşmaya açılarak tesis yapımına konu olacağı sorularının hukuken cevapsız bırakıldığı, imar planları ve projeler konusunda uygulanmayacak kanunlar belirtilmiş ise de uygulanacak olan veya olanlara düzenlemede yer verilmemiş olduğu, bu nedenle düzenlemenin belirsizlik ve keyfilik içerdiği ileri sürülmüştür.

Usulünce yürürlüğe konulan bir kanun hükmünde kararnamenin, iptal edilmediği veya yürürlükten kaldırılmadığı sürece kanun hükmünde olduğu, kanun hükümleri arasındaki muhtemel ihtilafların öncelik-sonralık, özel-genel olma durumuna göre çözümlenebileceği ve bu durumun başlı başına Anayasa'ya aykırılık sorunu teşkil etmeyeceği açıktır. Üzerine tesis yapılacak yerlerin belirlenmesi öncelikle Bakanlar Kurulu tarafından yapılacağından, ilgili taşınmazın tâbi olduğu hukuki rejime bakılarak, gerektiğinde amaca uygun olarak tahsis değişikliğine gidilebilir. Bu tür işlemlere karşı yargı yolu da açıktır. Dolayısıyla, belirtilen muhtemel eksikliklerin mutlaka bu düzenlemede giderilmelerine gerek olmadığından, bu durumun hukuki belirsizlik olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, uygulanmayacağı belirtilen kanunlar dışındaki ilgili diğer kanunlar ile bunların alt düzenlemeleri çerçevesinde Boğazlarda yapılacak tesislerin imar ve ruhsat işlemlerinin çözülebileceği, iddianın anayasallıktan çok uygulamada çıkabilecek tereddüt veya sorunlara dair olduğu anlaşıldığından,

uygulanacak kanunlar konusunda Bakanlığa keyfi yetki verildiği iddiası yerinde görülmemiştir.

Anayasa'da imar planlarına ilişkin yetkinin merkezi idare ya da yerel yönetimlere ait olduğu konusunda bir kural yer almamakta olup, ihtiyaçlara göre bu hususun belirlenmesi kanun koyucuya aittir. Buna göre, kanun koyucu kamu yararını gözeterek anayasal sınırlar içinde merkezi yönetimle yerel yönetim arasındaki görev sınırlarını belirleyebilir. Mahallî müşterek nitelikleri ağır bassa da, bazı alanlardaki imar gereksinimlerinin giderilmesi o yörede yaşayanlardan öte toplumun genelini ilgilendirdiğinden, imar plan ve uygulamaları da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Hâlihazırdaki deniz trafiği dikkate alındığında, Boğazlardan güvenli geçişin sadece İstanbul ve Çanakkale'de yaşayanların mahalli müşterek ihtiyacı olmadığı, meselenin çözümüyle ilgili ihtiyacın millî, hatta milletlerarası boyuta ulaştığı bilinmektedir. Bu nedenle, mahalli müşterek ihtiyaç kavramından hareketle, iptal konusu kurallardaki imar plan ve projeleri konusundaki yetkinin mahalli idarelerde olması gerektiği iddiası yerinde değildir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2., 7., 87., 91., 123. ve 127. maddelerine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ve 8. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

4- KHK'nin Geçici 2. Maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) Numaralı Fıkraları

Dava dilekçesinde, idare hukukunun temel ilkelerinden birinin görevden alma işleminin atamadaki usule tabi olduğu, nitekim 2451 sayılı Kanun'da bu minvalde kurallara yer verildiği, oysa iptali istenen maddenin (2), (3), (4), (6) ve (7) numaralı fıkralarında personelin kazanılmış haklarının ellerinden alındığı, bu durumun hukuki güvenlik ilkesine de aykırı olduğu; (12) numaralı fıkrada, atanmış sayılmaya bağlı olarak mali haklarının korunduğu izlenimi verilmekle birlikte gerçekte bunun böyle olmadığı, dolayısıyla kazanılmış hakların zedelendiği; kurallarla müsteşardan genel müdüre kadar olan pozisyonlardakilerin niteliklerine bakılmaksızın büyük oranda müşavir ve araştırmacı kadrolarına atanmalarının Anayasa'nın 2., 10., 36., 125. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK ile 9.4.1987 günlü, 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 10.8.1993 günlü, 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmış olup Bakanlık, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı adı altında yeniden yapılandırılmış ve önceki teşkilat yapılarından farklı yeni hizmet birimleri oluşturulmuştur. Teşkilat yapısında meydana gelen bu değişiklikler mevcut personelin hukuki durumlarını da etkilemiştir. KHK'nin geçici 2. maddesinin dava konusu (2) numaralı fıkrasında, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının teşkilat yapısının değiştirilmesi sonucu açığa çıkan yönetici personelin durumu düzenlenmektedir. Buna göre, Bakanlık merkez teşkilatında daire başkanı ve üzeri görevlerde bulunan kamu görevlileriyle taşra teşkilatında Bölge Müdürü kadrolarında bulunanların bu görevlerinin sona ermesi ve bunların ekli (2) sayılı liste ile merkez teşkilatı için ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılmaları öngörülmektedir. Denizcilik Müsteşarlığı merkez ve taşra teşkilatında üst düzeylerde bulunanlar açısından aynı düzenleme maddenin (3) numaralı fıkrasında yer almıştır. (4) numaralı fıkrada, önceki iki fıkra uyarınca ihdas edilen bakanlık müşaviri kadrolarının herhangi bir sebeple boşalması halinde, hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu kadroların iptal edilmiş sayılacakları belirtilmiştir. Bakanlık müşaviri kadrolarına atanmış sayılanların, Bakanın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceği kuralına da fıkrada yer verilmiştir.

Maddenin (6) numaralı fıkrasında Ulaştırma Bakanlığı taşra teşkilatında, (7) numaralı fıkrasında ise Denizcilik Müsteşarlığı taşra teşkilatında unvanlı kadrolarda bulunanların görevlerinin bu KHK'nin yayımı tarihinde sona ereceği ve bunların ekli (2) sayılı liste ile taşra teşkilatı için ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına hâlen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları belirtilmiştir. (8) numaralı fıkra uyarınca, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralar gereğince ihdas edilen araştırmacı kadrolarının herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın bunların iptal edilmiş sayılmaları kurala bağlanmıştır. Bu şekilde atanan araştırmacılar, Bakan'ın uygun göreceği merkez veya taşra teşkilatına ait birimlerde çalıştırılabileceklerdir.

(12) numaralı fıkrada, bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri

adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarının, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenmesi öngörülmüştür. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilmesi de fıkra kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden biri kazanılmış haklara saygı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara saygı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır.

Kamu hukuku alanında gerek kanunla gerekse düzenleyici işlemlerle konulmuş kurallar, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınarak her zaman değiştirilebilir veya kaldırılabilir. Hukuk âleminde meydana gelebilecek bu değişiklik, daha önce kural tasarrufların doğurmuş olduğu objektif ve genel hukuki durumlara da uygulanabilecektir. Soyut ve genel hukuki statülerin en önemli özelliği bunların daima değişebilmesi ve bu değişikliğin de herkese karşı geçerli olmasıdır. Hukuk alanında meydana gelen ve hukuki statüde değişiklik yapan bu düzenlemeler, eski düzenleme uyarınca statü kazanmış ve statüsü devam eden bireyleri de kapsar.

Memuriyet kadro derecesine bağlanan mali haklar, o dereceye ulaşan kişi yönünden tahakkuk etmiş ve kesinleşmiş alacak niteliğine dönüştüğünden kazanılmış hak teşkil eder. Kadro derecesine bağlanan mali haklar unvandan bağımsız olduğundan, unvan değişse bile bunların hukuken korunması gerekmektedir. Buna karşılık bir görevin fiilen yapılması karşılığında ödenen mali haklar ise kazanılmış hak oluşturmaz. Bu gibi mali haklar, ilgilinin o görevi fiilen yerine getirdiği süreyle sınırlı olarak ödenir.

İptal konusu kurallarla, teşkilat yapısı değiştirilen Bakanlığın bazı kadrolarında görev yapan kamu görevlilerinin bakanlık müşaviri ve araştırmacı

kadrolarına atanmış sayılmalarının öngörülmesi, anılan Bakanlığın yeniden teşkilatlandırılması sonucu ortaya çıkan hukuki ve fiilî zorunluluklar nedeniyledir. Söz konusu hukuki ve fiilî zorunluluklar nedeniyle kazanılmış haklar korunarak başka kadrolara atama yapılması, kanun koyucunun takdir alanı içindedir.

İptali istenen kurallarda, Bakanlık müşaviri ve araştırmacı kadrolarına atanan kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş mali haklarının (ücret ve özel hizmet tazminatı toplamının), mevcut kadrolarındakine göre daha düşük olması halinde yeni kadrolarındaki gelirlerine eşitleninceye kadar aradaki farkın ödenmesi öngörülmek suretiyle kazanılmış hakları korunmuştur. Bu durumda kuralların kazanılmış hakları ihlal ettiği söylenemez.

Kuralın dolaylı şekilde hak arama özgürlüğüyle ilgili olması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesi yönünden de incelemesi yapılmıştır.

Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesinin birinci fıkrasında, *"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."* denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır.

Dava konusu kurallarla, Bakanlık ve Hazine Müsteşarlığı'nın belirtilen kadrolarında yapılan değişiklikler, yukarıda da ifade edildiği üzere, söz konusu unvanların kaldırılması sonucu ortaya çıkan hukukî ve fiili zorunluluklar nedeniyledir. Buna göre söz konusu işlemin sebep unsuru, Bakanlıktaki bazı kadroların kaldırılması olup yürürlükte bulunan kanunlara dayanılarak ve kamu görevlisinin öznel durumu dikkate alınarak idarece tesis edilen naklen atama işlemlerinden farklıdır. Genel nitelikte olduğu sonucuna ulaşılan yasal düzenlemeyle oluşturulan bu durumun, sebep unsuru yönünden hukuka uygun olup olmadığının tespitinin anayasal bir sorun olduğu ve bu yöndeki denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerektiği açıktır. Anılan atama işleminin doğrudan kanunla değil, idari işlemle yapılmasının öngörülmesi durumunda dahi kanunlara uygunluk denetimi yapmakla sınırlı bir yetkiye haiz olan idari yargı yerlerinin, işlemin sebep unsurunun Anayasa'ya uygun olup olmadığını tartışması ve bu yönde bir denetim

E: 2011/149, K: 2012/187

yapması mümkün olmadığından bu işlemin doğrudan kanun hükmünde kararnameyle yapılmasının hak arama hürriyetini sınırladığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2., 36., 125. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 39. maddesi hakkında, 22.11.2012 günlü, E.2011/149, K.2012/187 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA**,

B) Kapsam yönünden;

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümü, 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendi, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. maddeleri, 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 38., 40., 41., 42., 43., 44., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 45., 46. maddeleri ile eki (I) ve (2) sayılı cetvelleri ile (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/149, K.2012/187 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bende, bölüme, cetvellere ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin **REDDİNE**,

C) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümü, 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendi, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. maddeleri, 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 38., 40., 41.,

42., 43., 44., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 45., 46. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı cetvelleri ile (1) ve (2) sayılı listelere yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/149, K.2012/187 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bende, bölüme, cetvellere ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- a- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresine,

b- 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerine,

c- 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarına,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkraların, bentlerin ve ibarenin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

D) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümüne,

2- 29. maddesinin (13) numaralı fıkrasına,

3- 42. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "*Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir.*" biçimindeki son cümlesine,

4- 42. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

5- Geçici 2. maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkralarına,

yönelik iptal istemleri, 22.11.2012 günlü, E.2011/149, K.2012/187 sayılı kararla reddedildiğinden, bu fıkralara, bölüme ve cümleye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

22.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*" denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi, 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara, bentler ve ibareye ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 39. maddesi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu maddeye ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

2- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümü, 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendi, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. maddeleri, 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 38., 40.,

41., 42., 43., 44., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 45., 46. maddeleri ile eki (I) ve (2) sayılı cetvelleri ile (1) ve (2) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bende, bölüme, cetvellere ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. maddeleri, 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümü, 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. maddeleri 28. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendi, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. maddeleri, 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 38., 40., 41., 42., 43., 44., geçici 1., geçici 2., geçici 3., geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7., geçici 8., 45., 46. maddeleri ile eki (I) ve (2) sayılı cetvelleri ile (1) ve (2) sayılı listelerinin, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bende, bölüme, cetvellere ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresinin,

b- 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının,

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

d- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi, 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara, bentlere ve ibareye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) İçeriği itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...mesleğe alınmaları..." ibaresi dışında kalan bölümünün,

2- 29. maddesinin (13) numaralı fıkrasının,

3- 42. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." biçimindeki son cümlesinin,

4- 42. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

5- Geçici 2. maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkralarının,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu fıkralara, cümleye ve bölüme ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DÜRSÜN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Zühtü ARSLAN

KARŞIOY YAZISI

26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...mesleğe alınmaları..." ibaresi ile 37. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

655 sayılı KHK'nin 17. maddesinin maddesinin (2) numaralı fıkrasında Denetim Hizmetleri Başkanlığı ve Müfettişlerin çalışma usul ve esasları ile Müfettiş Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

KHK'nin 37. maddesi ise Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı bünyesinde "Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı", "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı" ile "Denizcilik Uzman Yardımcılığı" adı altında personel çalıştırılmasına olanak tanımakta ve bu kadrolara atama yapılmasının usul ve esaslarını düzenlemektedir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnemelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

KHK'nin 17. maddesi ile Bakanlığa bağlı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının kurulması ve bu birimde çalışmak üzere "müfettiş yardımcılığı" kadrosunun ihdas edilmesi, 37. maddesi ile de "Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı", "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı" ile "Denizcilik Uzman Yardımcılığı" kadrolarının oluşturulması teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *"her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez"*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip buldukları belirtilmiştir. Böylece *"kamu hizmetlerine girme hakkı"* siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilir bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı "233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, "yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak" şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında ilgili kurumda Müfettiş Yardımcılığı, Ulaştırma ve Haberleşme Uzman Yardımcılığı, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzman Yardımcılığı ve Denizcilik Uzman Yardımcılığı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak bu kadrolara girişin koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY (Reddi Hakim)

Mahkememize 2011/149 Esas sayısı ile T.B.M.M. üyesi 117 milletvekili tarafından açılan 29.9.2011 tarih ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali davasının da Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddi talebi yer almış ise de, dosyanın 12.1.2012 tarihli ilk incelemesinde hakimin reddi talebi esastan reddedilmiş, talebin kötü niyetle yapıldığı oyçokluğu ile kabul edilmiş ise de, bu gibi hallerde uygulanacak para cezasının talepte bulunanlar dışında cezanın SOYUT bir nitelikleme ile sadece davacıya verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki nedenler ile katılmamıştır.

Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü halinde, bu kasta yaptırım uygulanması hukuk düzenince makul kabul görmeyen bir fiilin cezalandırılması isteminin gereğidir. Nitekim hukukun temel ilkelerinden bakıldığında HMK'nun 42. maddesi hukuksuz eyleme meşruiyet kazandırmamak için ceza öngörüsünde bulunmuş ve başvuruda bulunanlara bunlar arasında nasıl bir hukuksal ilişki olduğuna bakmaksızın talepte bulunanlar yönünden her birinin cezalandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Nitekim genel usul hukuku hükümleri yanında özel nitelik taşıyan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında Anayasa Mahkemesinde yapılacak hakimin reddi taleplerinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması halinde BAŞVURUCULARIN HER BİRİNE disiplin para cezası verileceği hükmü çok açıktır.

Davacılar; Anayasa'nın 150. maddesince siyasi parti kimliklerine bakılmaksızın kendilerine iptal davası açma hakkı tanınan meclis üye tamsayısının 1/5 oranındaki asgari 110 milletvekilidir. Açılan davaların kabul görebilmesi için alt sınır 110 olup beklenmeyip üstünde olması haline ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından imzalanarak tasdik edilen belge ile görülen bu davayı açanların Meclis üyeleri oldukları teyit edilmiş ve görülen bu davayı da asgari 117 kişinin bir araya gelerek açtığı anlaşılmıştır.

Bir an için dava açma için bir araya gelen iradenin zorunlu bir birliktelik içinde oldukları kabul edilse bile bu beraberlik açılmış davanın mahkemece kabulünün ön şartıdır. Örneğin değişik siyasi gruplardan 140 kişinin bir araya

gelmesi ile açılan bir davada dava açan belgeye imza atanlardan 40 kişinin diğer talepler yanında reddi hakim talebinde bulunmamış veya bilahare feragat olmaları halinde görülen davada dava, kalan 100 kişi davacı yönünden 110 kişilik dava açma şartını oluşturmadığı için açılmamış mı sayılacaktır? veya dava tüm diğer talepler yönünden düşmüş mü olacaktır?

Dava açanların iradesi açılmış davanın kabul şartından bağımsız nitelikte olup dava açanlar arasında ki hukuksal ilişkiden kaynaklı bir zorunluluk değildir. Reddi hakim talebinden çekilenler yönünden kötü niyet araştırması yapılamayacak ve para cezası verilemeyecek olması – talepte bulunan ve bulunmayanlar arasında nasıl bir hukuki tespit yapmayı gerektiriyorsa da dava açıp hakimin reddi talebinde bulunanların bu yöndeki iradesi dava açma için bir araya gelme zorunluluğunda bağımsız bir fikir –bir irade tezahürüdür.

Dava açanlar, açma yönünden gerekli biçimsel bir zorunluluk, dava konusu talepler yönünden ise ihtiyari bir birliktelik içindedirler. Davacılar arasında şekli bakımından mecburi dava arkadaşlığı vardır.

Mecburi dava arkadaşlığında; dava konusu hukuki ilişkide farklı davranmalarını önleyecek çok sıkı, iştirak halinde bir ortaklık olup, dava arkadaşları aynı şekilde ve birlikte hareket etmek zorundadırlar. İştirak halinde mülkiyet, adi ortaklık, miras şirketi gibi veya ilgililer hakkında tek bir karar verilmesi zorunluluğunu doğuran davalarda davacılar şekli bakımından mecbur dava arkadaşı durumundadırlar ve dava konusu hak ile aralarında zorunlu ilişki vardır.

Özel yasasına tabii olan Anayasa Mahkemesine iptal davası açma şeklinde izah edildiği anlamda dava açan asgari 110 kişinin hukuk usulü nitelmesi ile mecburi dava arkadaşı oldukları söylenemeyecektir. Aralarında şekli bakımından olan bu zorunlu birliktelik nedeniyle dava açma şartı yerine getirildikten sonra dava açanlar yönünden dava açmada asgari sayısal zorunluluk şartının altına düşmedikçe talep konusu haklar yönünden bağımsız ihtiyari davranmalarının önüne geçecek kısıtlayıcı bir hüküm mevzuatta yoktur.

Kaldı ki, davanın konusu, dava açanlar arası şahsa bağlı sıkı bir medeni hukuk ilişkisinden değil Kamu hukukundan doğan ve toplumun tümünü ilgilendiren bir yasa uygulamasının, demokratik toplum öznelerinden Anayasal denetim talebine ilişkin olup bu yönüyle de mecburi dava arkadaşlığı nitelemesinden ayrıldığı düşünülmektedir.

E: 2011/149, K: 2012/187

Aktif süje olan davanın konusu, toplumun tümünü ilgilendiren içerik taşıdığından, pasif süje olan dava açanlar olup, dava açmada birliktelik zorunluluğu içinde iseler de hak, yetki ve taleplerini hukuka uygun sorumluluk bilinci dahilinde kullanmak zorundadırlar, Aksine davranışın cezalandırılacağına öngörüldüğü hallerde ceza vermenin sınırını adaletle şekillendirilmiş toplumsal yarar düşüncesi oluşturur, ve cezaların önleme iyileştirme amaçları da göz önüne alınarak adaletli bir ölçü içinde biçimlenir. Hedef cezanın yaratacağı korkutuculuk ve caydırıcılıktan toplum adına yararlanma ilkesidir.

Ceza önlemi kimi suçlardan, niteliği, işleme biçimi, Devlet için zarar alanı, SUÇTAN ZARAR GÖRENİN KİMLİĞİ vb nedenler ile farklı düzenlemeler içerebilir.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

KARŞIOY GEREKÇESİ

26.9.2011 günlü, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin, iptal isteminin reddine karar verilen kurallarının, Bakanlar Kurulu'nun KHK'ler konusundaki yetkisinin sınırlı olup, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş kullanılamayacağına ilişkin E: 2011/113; K: 2012/108 sayılı karardaki karşıoy gerekçesi doğrultusunda iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında ret talebinin "*kötü niyetle yapıldığının anlaşılması*" ve "*esas yönünden kabul edilmemesi*" hâlinde, "*disiplin para cezası*" verileceği öngörülmekte, (6) numaralı fıkrasında da ret talebinin "*açıkça*" kötüye kullanıldığının tespiti aranmaktadır.

Söz konusu kurallar uyarınca disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için, ret talebinin kötü niyetle yapılması ve ret talebi olarak gösterilen sebeplerin esastan kabul edilmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bu şartlardan birinin gerçekleşmesi disiplin para cezası verilebilmesi için yeterli olamayacağı gibi ret talebinin açıkça kötüye kullanıldığına da tespit edilmesi gerekmektedir.

Davacı ret sebeplerini,

- Kamuoyunda *“WikiLeaks Belgeleri”* olarak bilinen belgelere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu iddiası,

- *“Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaylığını da ortadan kaldıracaktır”* biçimindeki 25 Nisan 2011 tarihli konuşma metninden yapılan alıntı,

ve bunları pekiştiren

- 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali başvurusunda istikrar kazanmış görüşünden vazgeçerek iptal isteminin reddi yönünde kullandığı oy,

olarak gösterdikten sonra, bu sebeplerin Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarafı olduğu davalarda, reddedilenin tarafsız davranamayacağına ilişkin kuşkulara neden olduğunu ileri sürmüştür.

İleri sürülen bu iddia, 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası çerçevesinde incelenerek, söz konusu sebeplerin tarafsız hareket edemeyeceği kanısını haklı kılan hâl kapsamında olmadığı düşüncesiyle Davacının ret talebi esastan reddedilmiştir.

Ret talebinin esastan reddedilmiş olması, talebin kötü niyetle yapıldığı anlamını taşımayacağı gibi salt reddedilme nedeniyle disiplin para cezası verilemeyeceği de açıktır. Disiplin para cezası verilebilmesi için kanunun tanıdığı bu hakkın açıkça kötüye kullanıldığına (kötü niyetle yapıldığına) tespit edilmesi gerekmektedir.

Ret talebinin, kimi internet sitelerinden elde edilebilmesi mümkün olan ret sebeplerine dayanması, belirtilen ret sebeplerinin içerikleri, ret talebinin

E: 2011/149, K: 2012/187

sunuluş biçimi, anlatım düzeni ve yargılama sürecindeki ileri sürülüş zamanı, Davacı tarafından açılan ve ret taleplerini de içeren diğer iptal davalarının konuları arasındaki benzerlik ve bu iptal başvurularındaki ret taleplerinin başvuru yönteminin ve ret sebeplerinin ayırimsız aynı olması dikkatle incelendiğinde, **ret talebi başvurusunun, kanunun tanıdığı bir hakkın kanuni sınırlar içinde kullanıldığını ve yargılamanın düzenli biçimde işleyişini önlemek ve kamu düzenini bozmak gibi bir amaç taşımadığını, dolayısıyla da bu hakkın açıkça kötüye kullanılmadığını göstermektedir.**

Açıklanan nedenle Davacıya disiplin para cezası verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, buların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına" ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir.

655 sayılı KHK'nin 17. ve 37. maddeleri memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa yukarıda ifade edildiği üzere 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt "istihdam edilen" kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle, söz konusu kurallar Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibariyle de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralların iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığı gerekçesiyle DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA yer yoktur.

İptal davasını açan Parti tarafından Başkan Haşim KILIÇ'ın reddi talebinin kötü niyetle yapıldığına ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince disiplin para cezası uygulanmasına ilişkin çoğunluk kararına aşağıdaki nedenlerle katılmıyorum:

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında "*Ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi halinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verilir*" denilmiş; (6) numaralı fıkrasında "*Bu Kanun anlamında disiplin para cezasından maksat, bireysel başvuru hakkını veya ret talebini **açıkça kötüye kullandığı** tespit edilen başvurucular aleyhine verilen ... para cezası*" olduğu belirtilmiştir. Buna göre para cezası verilebilmesi için öncelikle talebin esastan reddedilmesi gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Talepte kötü niyet olup olmadığı talebin yerinde olup olmadığı hususundan bağımsız olarak ayrıca incelenecek, varlığı **açıkça** saptanmışsa kötü niyete ilişkin para cezasına hükmedilebilecektir.

Reddi hakim talep etme hakkı Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetinin ve adil yargılanma hakkının gereğince kullanılmasını güvence altına alan bir hukuk müessesesidir. Temel hakların kötüye kullanılması gerekçesi, çoğu kez hakkın özüne dokunacak nitelikte kısıtlayıcı düşüncelere yönelebildiğinden, ihtiyatla kullanılmalı ve ancak açık, nesnel koşulların oluşması halinde başvurulmalıdır. Bu nedenle reddi hakim talepleri yönünden de kötü niyetin varlığı açık, somut ve nesnel delillere dayanmalıdır. Talebin gerekçelerinin yetersiz olması, davacının daha önce de benzeri nitelikte, kabul edilmeyen taleplerde bulunması, davacının mahkemeye ve hakime karşı itimsizliğinin bilinmesi, tek başına kötü niyetin kanıtlarını oluşturamazlar.

Olayda davacının reddi hakim talebinde bulunmasının kendi açısından hassasiyet yaratan bazı beyan ve olgulara dayandığı, bu bağlamda:

- Başkan Haşim KILIÇ'ın aleni bir konuşmada kullandığı ifadeler siyaset alanına giren eleştirilerdir. İyi işleyen demokrasilerde yüksek yargı başkanlarının siyaset alanına yönelik, ifade özgürlüğü kapsamında da olsa,

E: 2011/149, K: 2012/187

yorum veya değerlendirme yapmaları olağan değildir. Öte yandan, Anayasa'nın 150. maddesine göre iptal davası açma hakkı Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi Meclis gruplarına ve TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere ait olup, bunlardan Cumhurbaşkanının dava açması uygulamasına uzun süredir rastlanmadığı, iktidar partisinin dava açtığına ise hiç görülmediği bilinmektedir. Bu durumda eleştirinin hedefinin ana muhalefet olduğu açıktır.

- WIKILEAKS belgeleri her ne kadar hukuki bir işleme veya karara esas alınabilecek nitelikte değilse de bunlarda geçen anlatımların davalı partide menfi yönde subjektif kanaat veya kuşku uyandırmaya elverişli oldukları

anlaşılmaktadır.

Başkan Haşim KILIÇ'ın derdest olan davada tarafsız hareket edemeyeceği yönünde somut bir ret nedeni bulunmamakla birlikte Sayın Başkan'dan kaynaklanan nedenlerle davacıda bir hassasiyet doğmuş olduğu, dosyadaki evraktan anlaşılmaktadır. Bu nedenle olayda açıkça kötü niyet bulunduğu söylenemez. Para cezasına hükmedilmemesi gerekir.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ (Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında red talebinin "kötü niyetle yapıldığının anlaşılması" ve "esas yönünden kabul edilmemesi" halinde talepte bulunanların her birine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar "disiplin para cezası" verileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin (6) numaralı fıkrasında ise, bu Kanun anlamında disiplin para cezasının bireysel başvuru hakkını veya red talebini "açıkça kötüye kullandığı" tesbit edilen başvuru sahiplerine verilen para cezası olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için red talebinin kötü niyetle yapılması (açıkça kötüye kullanılması) ve talebin esastan kabul edilmemesi koşullarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu durumda her somut olayda olayın özelliğine göre “hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığı” hususu mahkemece takdir edilecektir.

Davada, davacının hakimin reddi talebinin reddedildiği açıktır. Ancak dosyanın incelenmesinden bu talebin kötü niyetle yapıldığı konusunda herhangi bir belge ve bilgi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenle kararın “hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü ile talepte bulunanlar hakkında disiplin para cezası uygulanması” yolundaki kısmına katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2012/54

Karar Sayısı : 2012/188

Karar Günü : 29.11.2012

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 9. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine, 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada yer alan "...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ve "...doğrudan satılabilir..." ibarelerinin, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Mülkiyeti Hazineye ait taşınmazın, 4706 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca doğrudan satış yöntemi ile satılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 4. maddesine 03.07.2003 tarihli ve 4916 sayılı Kanunun 3. maddesiyle eklenen

Ek fıkrada; “Hazineye ait taşınmazlar, plan kararlarına uyulmak kaydıyla; organize hayvancılık yapacaklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına, *küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş* kooperatifler ile kamu kurum ve kuruluşlarına, borsa yapılmak üzere ticaret borsalarına, serbest bölge olarak kullanılmak üzere, bu amaçla tahsis edilmiş taşınmazlarda dahil, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, teknoloji geliştirme bölgelerinde yönetici şirkete, üzerinde en az onmilyon ABD Doları karşılığı Türk Lirası tutarında ve en az yüz kişi istihdam sağlayacak sınai yatırım yapacaklara, toplu konut üretmek amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına, 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değer üzerinden *doğrudan satılabilir*. Bu yerlerin amacı dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğüne şerh konulur” hükmü yer almıştır.

Hukuk devletinin bütün faaliyetlerinde hukukun genel ilkeleri ile bağlayıcılığı ve üstünlüğü olan Anayasa hükümlerine uygun hareket etmek zorunda olduğu tartışmasızdır.

Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” hükmü düzenlenmiş, 10. maddesinde ise; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyâsi düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Anayasanın “Devletin Temel Amaç ve Görevleri” başlıklı 5. maddesinde; “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” hükmü düzenlenerek, “Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü” başlıklı 11. maddesinde ise; “Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.” hükmü düzenlenmiştir.

Yasa Koyucunun, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1. maddesinde belirtilen, Hazineye ait taşınmazların daha kısa sürede ekonomiye kazandırılması amacı doğrultusunda Kanun düzenleyebileceği tabii olmakla birlikte bu amacın gerçekleştirilmesine yönelik olarak çıkarılan Kanun hükümlerinde kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak ve gerekli denetim mekanizmalarını oluşturarak buna uygun düzenlemeleri yapmak zorunda olduğu tartışmasızdır.

Bu doğrultuda, yukarıda değinilen 4706 sayılı Kanunun 4. maddesindeki; Hazineye ait taşınmazların, plan kararlarına uyulmak kaydıyla; küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatiflere doğrudan satılabileceği yolunda getirilen hüküm ile Hazineye ait taşınmazları satmakla yetkili olan idareye geniş bir takdir hakkı verildiği ve uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi aynı taşınmazı almak isteyen birden fazla tüzel kişinin bulunması durumunda bu hakkın talep edenler arasında objektif ve eşit olarak kullanıldığını kanıtlayacak denetim mekanizmasının yetersiz olduğu, bu çerçevede söz konusu taşınmazların satımının doğrudan satılabileceği yönündeki hüküm ile taşınmaz satımının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri dışında tutularak kooperatifler açısından herhangi bir ihale veya pazarlık usulü öngörülmediği, ancak bu durumun, 4706 sayılı Kanunun, Hazineye ait taşınmazların daha kısa sürede ekonomiye kazandırılması amacının gerçekleştirilmesi doğrultusunda kooperatiflere yapılan satımların taşınmazın hakettiği değerinin altında kalması sonucunu doğurabileceğinden, kamu yararına, eşitlik, rekabet ve kamu kaynaklarının verimli kullanılması ilkesine uygun olmadığı sonucuna varıldığından, anılan hükümlerin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesinde değinilen Hukuk Devleti ilkesine, 10. maddesinde değinilen eşitlik ilkesine, 5. maddesinde değinilen Devletin temel amaç ve görevlerine ve “Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü” başlıklı 11. maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanması gereken 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 4. maddesine 03.07.2003 tarihli ve 4916 sayılı Kanunun 3. maddesiyle eklenen Ek fıkradaki; “küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler” ve “doğrudan satılabilir.” hükmünün Anayasa’nın 2., 5., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu kanaatine ulaşıldığından, Anayasa’nın

152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddeleri uyarınca söz konusu ibarenin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına 06/04/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un dava konusu kuralları da içeren 4. maddesi şöyledir:

"Hazineye ait taşınmaz mallar;

a) Karşılıklı olmak, Dışişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınmak ve diplomatik amaçlarla kullanılmak kaydıyla yabancı devletlere,

b) (Değişik: 3/7/2003-4916/3 md.) Üzerinde çeşitli amaçlarla kişiler lehine sınırlı aynı hak tesis edilmiş ise, zemini ile üzerindeki bina ve tesislerin Hazineye geçmesi gereken kısmı, talep edilmesi halinde hak lehdarlarına,

c) (Değişik: 3/7/2003-4916/3 md.) Hisse oranı yüzde kırkı veya hisse miktarı uygulama imar planı sınırları içinde dörtyüz, dışında ise dörtbin metrekareyi aşmamak kaydıyla talepte bulunan hissedarlarına,

d) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında, köy ve mezraların yerleşme alanı içinde bulunan ve yüzölçümü beş bin metre kareye kadar olan Hazineye ait taşınmaz mallar kullanıcılarına,

e) 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre kurulan vakıflara,

f) (Değişik: 3/7/2003-4916/3 md.) Kuruluş amaçlarında kullanılmak ve ticari faaliyete konu edilmemek üzere; kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına,

g) (Ek: 3/7/2003-4916/3 md.) Tapu kayıtlarında tapu fazlalıklarının Hazineye ait olduğuna ilişkin şerh bulunan taşınmazlardaki fazlalıklar, tapu malikine veya mirasçılara,

h) (Ek: 3/7/2003-4916/3 md.) Serbest bölge olarak kullanılmak üzere, bu amaçla tahsis edilmiş taşınmazlar da dahil, gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine,

i) (Ek: 16/7/2004-5228/51 md.) Toplu konut amaçlı olarak kullanılmak üzere, düzenlenecek protokolle belediyelere,

(Değişik cümle: 3/7/2003-4916/3 md.) Rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2004-5228/51 md.) Üzerinde münhasıran eğitim veya sağlık amaçlı sınırlı aynî hak tesis edilmiş taşınmazlarda (b) bendine göre yapılan satışlarda, hak sahibinin vakıf üniversitesi veya Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıf olması halinde satış bedeli, 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değer yarısıdır. (d) bendindeki taşınmazları satın alacakların veya bunların kanunî ve akdi haleflerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, taşınmazın bulunduğu köy nüfusuna kayıtlı olmaları veya 31.12.2000 tarihinden beri o köyde ikamet etmeleri şarttır. Bu fıkra hükümlerine göre satılan yerler ile (e), (f) ve (i) bentlerine göre satılan yerlerin satış amacı dışında kullanılmayacağı hususunda tapu kütüğünün beyanlar hanesine şerh konulur. (i) bendine göre satılan taşınmazlarla ilgili olarak yapılacak imar uygulaması sonucunda kamu hizmet alanlarına ayrılan yerler, bedelsiz ve müstakil parsel olarak Hazine adına resen tescil edilir.

(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/3 md.) Hazineye ait taşınmazlar; **küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler** ile kamu kurum ve kuruluşlarına, borsa yapılmak üzere ticaret borsalarına, serbest bölge olarak kullanılmak üzere, bu amaçla tahsis edilmiş taşınmazlar da dahil, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, teknoloji geliştirme bölgelerinde yönetici şirkete, toplu konut üretmek amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına, 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değer üzerinden **doğrudan satılabilir**. Bu yerlerin amacı dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğüne şerh konulur.

(Ek fıkra: 23/7/2010-6009/32 md.) Hazineye ait tarım arazilerinin satışında 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunundaki kısıtlamalara tabi olan taşınmazlar bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki kısıtlamalara tabi olmaksızın

hissedarına doğrudan veya birden fazla hissedar olması halinde hissedarlar arasında pazarlık usulüyle satılabilir."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 11. maddelerine dayanılmış, 171. madde ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımıyla 17.5.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Canbulut ŞAŞMAZ tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, Hazineye ait taşınmazların herhangi bir ihale ve pazarlık usulü öngörülmezsizin kooperatiflere doğrudan satışa çıkarılmasının taşınmazın hak ettiği değerinin altında satılması sonucunu doğurduğu, bu durumun kamu yararına aykırı olduğu, aynı taşınmazı almak isteyen birden fazla tüzel kişinin bulunması hâlinde bu hakkın talep edenler arasında objektif ve eşit olarak kullanılmasını sağlayacak denetim mekanizmasının olmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 171. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 4. maddesinde, Hazineye ait taşınmazların, küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler ve kamu kurum ve kuruluşlarına, borsa yapılmak üzere ticaret borsalarına, serbest bölge olarak kullanılmak üzere, bu amaçla tahsis edilmiş taşınmazlar da dahil, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, teknoloji geliştirme bölgelerinde yönetici şirkete, toplu konut üretmek amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesinde yer alan harca esas değer üzerinden doğrudan satılabileceği ve bu yerlerin amacı dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğüne şerh konulacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Anayasa'nın 171. maddesinde ise *"Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır."* kuralına yer verilmiştir. Kooperatiflerin kendine özgü yapısı ve önemi nedeniyle Anayasa'ya özel bir madde konularak kooperatiflere verilen değer vurgulanmak istenmiştir.

Kooperatifçilik, günümüzde Dünyanın birçok çok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de önemli bir ekonomik ve sosyal hareket olarak kabul edilmekte, ekonomik ve sosyal kalkınma ve gelişmede sıkça kullanılmaktadır. Kooperatifler, ticaret şirketleri ile benzerlik göstermesine rağmen, sosyal ve ekonomik ihtiyaçları karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp koruma amacıyla kurulan, değişir sermayeli olmak üzere kişilerin bir araya gelmeleri ile oluşan kendine özgü yapısı olan teşekküllerdir.

Kanun'un gerekçesinden, kanun koyucunun anılan düzenleme ile Hazineye ait taşınmaz malların satışını hızlandırmayı ve kolaylaştırmayı, bu malların yönetim ve değerlendirilmesindeki bürokratik formalitelerin azaltılmasını, ülke kalkınmasında önemli yer tutan küçük sanayi sitelerinin, ticaret borsalarının, teknoloji geliştirme bölgelerinin ve serbest bölgelerin kurulmasını ve toplu konut üretiminin teşvik edilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır.

Hazineye ait ve bir kamu hizmeti için tahsisli olmayan taşınmazlar ile tahsisli olup da adem-i tahsis kararı alınan taşınmazlar hem izlenen ekonomi politikası hem de bütçeye gelir kaydedilmesi açısından satılabilmektedir.

Küçük sanayi sitelerinin kurulmasıyla, plansız ve denetimsiz bir şekilde yapılaşmış, çevre kirliliği ve plansız kentleşmeye neden olan dağınık şekildeki işyerlerinin bir araya toplanması ve böylece çevre sağlığına ve şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması; benzer iş kollarında çalışan işletmelerin aynı site içinde toplanmasıyla, verimliliğin ve kâr artışının sağlanması, ihtiyaçların daha ekonomik karşılanması amaçlanmaktadır.

Anayasa'nın 171. maddesiyle Devlete, milli ekonominin yararları doğrultusunda öncelikle üretimin artırılması ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alma görevi verilmiştir. Bu göreve uygun olarak kooperatifçiliğin geliştirilmesi, desteklenip yönlendirilmesi, küçük üreticilerin korunması sosyal hukuk devletinin önemli görevleri arasındadır.

İtiraz konusu kuralda yer alan "...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ibaresi ile Hazineye ait taşınmazların küçük sanayi sitesi kurmak üzere oluşturulmuş kooperatiflere harca esas değer üzerinden doğrudan satışına izin verilmektedir. Üretim ve istihdam artışı ile kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi amacıyla getirildiği anlaşılan kuralda kamu yararına aykırılık bulunmadığı gibi düzenlemeyle kanun koyucunun Anayasa'nın 171. maddesiyle Devlete yüklenen görevi yerine getirdiği açıktır.

Dolayısıyla, itiraz konusu kuralda yer alan "...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ibaresinde, Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Öte yandan dava dilekçesinde itiraz konusu kuralda yer alan "...doğrudan satılabilir..." ibaresinin de iptali istenmektedir.

Ülke sanayisinin gelişmesinde önemli bir yer tutan küçük sanayi siteleri ile organize sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar için gerekli fonların büyük bir bölümü arsa temini için ayrılmakta, bunun sonucu olarak da alt ve üst yapı tesisleri kısa sürede tamamlanamadığından üretimin, istihdamın ve ihracatın artırılması olumsuz yönde etkilenebilmektedir. Bu nedenle, itiraz konusu kuralla, sürdürülebilir kalkınmanın lokomotifini olan, küçük ve orta ölçekli yatırımcı ve sanayicilere teşvik amaçlı olarak Hazineye ait taşınmazların harca esas değer üzerinden doğrudan satılabileceği düzenlenmiştir.

Genel olarak Hazineye ait taşınmazların satışına ilişkin kurallar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile bu Kanun'un 74. maddesine istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte yer almaktadır. Yine bir çok kanunda Hazineye ait taşınmazların satışına yönelik özel düzenlemelerin de yer aldığı görülmektedir.

4706 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, harca esas değer üzerinden doğrudan satılabilecek Hazineye ait taşınmazlar açıklanmıştır. Harca esas değer kavramı ise, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesinde tanımlanmıştır. Bu maddeye göre, Kanun'da sözü edilen kayıtlı değer veya emlak vergisi değeri deyimi; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29. maddesine göre belirlenen vergi değerini ifade etmektedir.

Buna göre, Hazineye ait taşınmazların herhangi bir ihale ve pazarlık usulü öngörülmezsizin kooperatiflere doğrudan satışa çıkarılmasının, taşınmazın hak ettiği değerinin altında satılması sonucunu doğurduğu ileri sürülmekte ise de; satışa çıkarılacak olan taşınmazın değeri 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda öngörülen esas ve usuller çerçevesinde belirleneceğinden esasen idarenin satışa çıkardığı taşınmazın değerini belirleme konusunda takdir yetkisi bulunmamaktadır.

İtiraz konusu kural ile sağlanmak istenen nihai amaç Hazineye ait taşınmazları en yüksek bedelle satmak değil, ülke kaynaklarının etkili ve verimli kullanılmasını sağlamak, yatırımları özendirmek, ülke kalkınmasında önemli yer tutan küçük sanayi sitelerinin kurulmasını ve kooperatifçiliğin geliştirilmesini teşvik etmek olduğundan, bu taşınmazların herhangi bir ihale

süreci öngörülmezsizin harca esas değer üzerinden doğrudan satış yöntemi ile kooperatiflere satılmasında kamu yararına aykırı bir yön görülmemiştir.

Dolayısıyla, itiraz konusu kuralda yer alan, "...doğrudan satılabilir..." ibaresinde, Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kurallar, Anayasa'nın 2. ve 171. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 5., 10. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

İtiraz konusu kuralda yer alan, "...doğrudan satılabilir..." ibaresinin "*küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler*" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı görüşüne Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ katılmamışlardır.

VI- SONUÇ

29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada yer alan;

1- "*...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler ...*" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- "*doğrudan satılabilir*" ibaresinin, "*küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler*" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

29.11.2012 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	

KARŞIOY GEREKÇESİ

29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un, 4. maddesine 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Kanun'la eklenen fıkra ile hazineye ait taşınmazların küçük sanayi sitesi yapılmak amacıyla kurulmuş kooperatiflere 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesinde yer alan harca esas değer üzerinden doğrudan satılabileceği belirtilerek idareye satış konusunda takdir yetkisi verilmiştir.

Anayasa'nın 171. maddesinde, Devletin, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alacağı; 173. maddesinde de esnaf ve sanatkârları koruyucu ve destekleyici tedbirleri alacağı belirtilmiştir. 4706 sayılı Yasa'nın itiraz konusu ibarelerin de yer aldığı 4. maddesinin, Anayasa'nın söz konusu kurallarını uygulamaya geçirmek amacıyla getirildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 8. maddesine göre, yürütme yetkisi ve görevi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacak ve yerine getirilecek olan sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Anayasa'nın 123. maddesinde de idarenin

kanuniliği ilkesine yer verilmiştir. Bu nedenle yasayla dzenleme yapılmayan bir alanda idarenin yetki kullanması olanaklı değildir. Herhangi bir konunun yasayla dzenlenmiş olduğunun kabulü için, yetki veren yasada temel ilkelerin konulması, çerçevenin çizilmesi, belirsiz, geniş bir alanın yürütmeye bırakılmaması gerekir. Dzenleme yetkisinin bu kapsamda kullanılması, hakkaniyete uygun adaletli bir hukuk dzenini kurup bunu sürdürmekle yükümlü olan hukuk devletinde, kişilerin hukuk güvenliğinin sağlanması için de önemlidir. Yargısal denetimin gereği gibi yapılması da idarenin sınırları belli olan alanlarda yetki kullanmasına bağlıdır.

İtiraz konusu kuralla idareye hazineye ait taşınmazları, ilgili kooperatiflere doğrudan satma yetkisi verilirken bunları satıp, satmama, birden fazla istekli varsa dilediğine satma konusunda hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu "doğrudan satılabilir" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 8. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

ye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değeriklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine 4916 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada, Hazineye ait taşınmazların kk sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatiflere doğrudan satılabileceği ngrlmştir.

İptali istenen kurallar "... kk sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ve "... doğrudan satılabilir..." ibareleridir.

Kuralda, aynı taşınmazı almak isteyen aynı yasa kapsamındaki birden fazla tüzel kişinin bulunması halinde İdarenin bu hakkı talep sahiplerinden hangisi lehinde kullandıracadığı hakkında herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Hazineye ait taşınmazın **doğrudan satılmasına** ilişkin kural, satışın Kamu İhale Kanunu veya Devlet İhale Kanunu gibi, talipler arasında eşitliği sağlayacak

usullerin uygulanmasına olanak vermediği gibi bu konuda nesnel ölçütlere dayalı ve idari yargının denetimini olanaklı kılan alt düzenlemeler yapılmasını da engellemektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin başlıca gerekleri arasında, yasaların açık, anlaşılabilir, öngörülebilir ve eşitlikçi olması, devletin kendisini de hukukla bağlı sayması ve bunun denetlenebilmesini sağlaması gibi hususlar da bulunmaktadır. Hazineye ait taşınmazların doğrudan satışını öngören kural hukuk devleti gerekleriyle bağdaşmamaktadır. Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olan "*doğrudan satılabilir*" ibaresinin küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler yönünden iptali gerekir.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada yer alan "küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ve "...doğrudan satılabilir." ibarelerinin iptali istenilmektedir.

İptali istenilen ibarelerin yer aldığı maddede hazineye ait taşınmazların herhangi bir ihale ve pazarlık usulü öngörülmezsizin, bazı kamu kurum ve kuruluşları yanında "küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatiflere" de doğrudan satılabileceği hükme bağlanmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Buna göre Devletin tüm organları Anayasa ve hukukun üstün kuralları ile bağlıdır. Hukuk devleti devlet etkinliklerinin düzenle sürdürülebilmesi için gerekli olan hukuksal alt yapıyı oluşturmak suretiyle aynı zamanda istikrarı da sağlamaktır. Bu istikrarın özü hukuki güvenlik ve öngörülebilirliktir. Hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik sağlanabilmesi ise kuralların genel, eşit ve nesnel olmalarına bağlıdır.

E: 2012/54, K: 2012/188

İtiraza konu ibarelerin yer aldığı kural, hazineye ait taşınmazların küçük sanayi sitesi yapılmak üzere kurulan kooperatiflere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri dışında tutulması suretiyle doğrudan satılabileceğini düzenlemekte olup, bu haliyle idareye keyfi uygulamalara neden olabilecek geniş bir takdir yetkisi verildiği gibi, aynı durumda bulunan başvuruçular yönünden de hukuki güvenlik ve öngörülebilirliği sağlamaktan öte objektif olmadığı ve belirsizliğe neden olduğu açıktır.

Bu nedenle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Açıklanan nedenle 29.6.2001 günlü, 4706 sayılı Kanun'un 4. maddesine 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen fıkrada yer alan "doğrudan satılabilir" ibaresinin kooperatifler yönünden iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2012/106
Karar Sayısı : 2012/190
Karar Günü : 29.11.2012

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Söke 1. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin, 21.5.1997 günlü, 4262 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesi ile yeniden düzenlenen üçüncü fıkrasının "*Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.*" biçimindeki 4. cümlesinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin üçüncü fıkrasının 4. cümlesi uyarınca uygulanan idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Yukarıda belirtilen dava ile ilgili olarak, mahkememizce yapılan ön inceleme sonucunda, mahkememizin yetkili olduğu, başvurunun süresi içinde yapıldığı, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olduğu ve başvuranın buna hakkı olduğu anlaşılınca başvurunun usulden kabulüne karar verilmiş ancak idari yaptırımın uygulanmasına dayanak teşkil eden hükmün Anayasaya aykırı olması sebebiyle bu konuda Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir. Zira;

Ceza hukukunda, fiil, kişinin haricî, nesnel bir davranıştır, yani kişinin, başkalarınca algılanabilen bir davranıştır. Bu anlamda olmak üzere, kişiden çıkarak haricileşmiş bir fiil olmadıkça, suç da olmaz. Buradan, suçun maddî unsuru olan “filsiz suç olmaz” mutlak kuralı ortaya çıkmaktadır. Kural, ceza hukuku düzeninin niteliğini belirlemede mihenk taşıdır. Anayasa, 38. maddesinde, ... kanunun suç saymadığı bir fiilden söz ederken, açıkça fiilsiz suç olmaz kuralına vurgu yapmış olmaktadır. Aynı şekilde, TCK'nun 2. maddesinde, kanunun suç saymadığı bir fiilden söz edilmektedir. Bu demektir ki, suçun maddesini, fiil oluşturmaktadır. Bugün, fiilsiz suç olmaz kuralı, uygar bir ceza hukukunun, kendisinden vazgeçmesi imkansız olan bir temel taşıdır. Bir hareket yoksa, ortada, ne bir fiil, ne de bir suç vardır. Hareket olumlu veya olumsuz bir biçimde ortaya çıkabilir. Olumlu bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmak, olumsuz bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmamaktan ibaret bulunmaktadır. Yapmak biçiminde ortaya çıktığında harekete “icra hareketi”, yapmamak biçiminde ortaya çıktığında harekete “ihmal hareketi” denmektedir. İhmal hareketi de insanın nesnel, yani harici bir davranıştır. Ortada icra veya ihmal hareketi olmadıkça, bir suçun da bulunmadığının kabulü zorunludur.

Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da belirtildiği üzere, Anayasanın “Suç ve cezalara ilişkin esaslar” kenar başlıklı 38. maddesinin yedinci fıkrasında, “Ceza sorumluluğu şahsidir.” hükmü yer almaktadır. Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Başka bir anlatımla bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir. (Anayasa Mahkemesi'nin 15/03/2012 tarih ve 2011/105 E.-2012/38 K. Sayılı kararı)

Bu bilgiler ışığında dava konusu somut olay incelendiğinde; başvuruda bulunan ...'ün kendi adına kayıtlı bulunan 09 BF 692 plaka sayılı aracı ... isimli şahsa kiraladığı, ... isimli şahsın ise, ...'ün bilgisi dışında aracı üçüncü kişi olan ... isimli şahsa verdiği, emniyet görevlileri tarafından yapılan kontrol sırasında ...'in aracı sürücü belgesiz olarak kullandığının tespit edildiği, bu nedenle sürücü olan ...'e ceza verildiği ancak sürücünün araç sahibi olmaması nedeniyle araç sahibi olan ...'e de iptali istenen 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 36 maddesinin 3. fıkrasının 4. tümcesinde yazılı “Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.” hükmü uyarınca ceza uygulandığı anlaşılmıştır.

Somut olayda da görüleceği üzere, kişi, sahibi olduğu aracının başkası tarafından sürücü belgesiz olarak kullanıldığı konusunda bilgi sahibi olmasa kısacası bu konuda herhangi bir kusuru (kastı veya özen ve dikkat yükümlüğüne aykırı davranışı) olmasa dahi iptali istenen söz konusu hüküm uyarınca cezaya muhatap olmaktadır. Bu konuda istisnai bir örnek vermek gerekirse; alınan her türlü önlem ve tedbire rağmen bir kişinin aracının sürücü belgesi sahibi olmayan bir hırsız tarafından çalınması ve hırsızın yakalanması durumunda dahi suçun mağduru olan araç sahibine de bu hüküm uyarınca para cezası verilmek zorunda kalınacaktır. Zira, kanun metninden de açıkça anlaşılacağı üzere, araç sahibine ceza verilmesi için herhangi bir kusurunun olması şartı aranmamaktadır. Kişinin sadece araç sahibi olması ceza alması için yeterlidir. (Oysa ki aynı kanunun 37. maddesinde benzer bir düzenlemede, araç kullandıran kişilerin cezalandırılacağı belirtilerek açıkça kusur sorumluluğuna vurgu yapılmıştır.) Her ne kadar hukuki sorumluluk açısından aynı kanunda işletenin (araç sahibi) kusursuz sorumluluğu kabul edilmiş ise de, aynı ilkenin cezai sorumluluk yönünden de kabulü mümkün değildir.

Sonuç olarak görülmektedir ki, iptali istenen söz konusu kanun hükmü uyarınca, bir kimsenin icrai (ehliyetsiz araç kullanması için birini teşvik etme vs...) veya ihmali (ehliyetsiz araç kullanılmasına göz yumma vs...) herhangi bir hareketi olmasa veya tespit edilemese dahi sadece araç sahibi olmasından dolayı başkasının bir fiili nedeniyle (ehliyetsiz araç kullanma) ceza alması söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, 1982 Anayasasının 38/7. maddesine aykırılık teşkil eden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 36 maddesinin 3. fıkrasının 4. tümcesinde yazılı “Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.” cümlesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerektiğine mahkememizce kanaat getirilmiştir.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 36. maddesi şöyledir:

“Madde 36- Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, bu Kanunda sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile iki veya çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

(Yeniden Düzenleme: 21/5/1997 - 4262/4 md.) Sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitte bir aydan iki aya kadar, tekrarı halinde iki aydan üç aya kadar hafif hapis cezası verilir. Ayrıca bu kişiler her defasında 7 200 000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar. Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez. **Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir."**

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 38. maddesine dayanılmış, 2. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 27.9.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ayşegül ATALAY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kural uyarınca bir kimsenin icrai veya ihmali herhangi bir hareketi olmasa veya tespit edilemese dahi sadece araç sahibi olmasından dolayı başkasının bir fiili nedeniyle ceza almasının söz

konusu olduğu, bu durumun ise cezaların şahsiliği ilkesiyle çeliştiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğu ileri sürölmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluğu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

İtiraz konusu kuralda, sürücü belgesi olmadan trafiğe çıkan sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenleneceği öngörölmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinde ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi idari yaptırımlar açısından da Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla hangi eylemlerin kabahat sayılacağı, bunlara uygulanacak yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifleştirici nedenlerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir.

Anayasa'nın 38. maddesinin birinci fıkrasında, *“Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz.”*; üçüncü fıkrasında, *“Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.”* denilerek suçun ve cezanın kanuniliği esası benimsenmiş; yedinci fıkrasında ise ceza sorumluluğunun şahsi olduğu belirtilerek herkesin, kendi eyleminden sorumlu tutulacağı, başkalarının suç oluşturan eylemlerinden dolayı cezalandırılmayacağı kabul edilmiştir.

Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Diğer bir anlatımla, bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Bu ilkeye göre asli ve ferî failden başka kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmaları olanaklı değildir. Anayasa'nın 38. maddesinin yedinci fıkrası ile ilgili gerekçede de, *“...fıkra, ceza sorumluluğunun şahsi olduğu; yani*

failden gayri kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmayacağı hükmünü getirmektedir. Bu ilke dahi ceza hukukuna yerleşmiş ve 'kusura dayanan ceza sorumluluğu' ilkesine dahil, terki mümkün olmayan bir temel kuraldır." denilmektedir. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir.

İtiraz konusu kuralda, sürücü belgesi olmadan araç kullanan kimsenin aynı zamanda araç sahibi olmadığı durumlarda, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenleneceği belirtilmekte, araç sahibinin kusurunun bulunup bulunmadığı, aracı sürücü belgesi olmayan kişiye bilerek verip vermediği değerlendirilmeden idare tarafından yaptırım uygulanmaktadır. Bu durum ise işlemediği bir fiilden dolayı araç sahibine yaptırım uygulanmasına neden olabilecek niteliktedir. Dolayısıyla, sürücü belgesiz araç kullanılması ve sürücünün araç sahibi olmaması halinde tescil plakası sahiplerine sadece ruhsat sahibi olmaları nedeniyle yaptırım uygulanması cezaların şahsiliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, Anayasa ve ceza hukukunun temel kuralları uyarınca, kişilere ceza verilebilmesi için hukuka aykırı eylemin kanunda belirtilmiş olması ve bu eylemin o kişi tarafından gerçekleştirilmiş olduğunun kanıtlanması gerekmektedir. İtiraz konusu kuralda araç sahibinin hangi eyleminin suç sayıldığı açık bir şekilde gösterilmediği gibi araç sahibi olma ile suç arasındaki illiyet bağının ne suretle oluştuğu da belirtilmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

VI- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin, 21.5.1997 günlü, 4262 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesiyle yeniden düzenlenen üçüncü fıkrasının "*Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.*" biçimindeki 4. cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 29.11.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DÜRSÜN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Zühtü ARSLAN

I- ALFABETİK İNDEKS

1- İptal ve İtiraz Davaları

Ç

1. A- İptal davası ile ilgili, 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- 11.10.2011 günlü, 665 sayılı **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin**; 1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekli listelerinin, 2- 3. maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasının, 3- 7. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler." bölümünün, 4- 16. maddesiyle 4904 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinin, 5- Geçici 2. maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkralarının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 36., 70., 87., 91., 123., 125. ve 128. maddelerine aykırı olmaları nedeniyle iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına, karar verilmesi istemi. (K: 2012/185, E: 2011/140).....

2541

G

2. 3.6.2011 günlü, 639 sayılı **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin**; 1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerinin, 2- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 3- 32. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna..." ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasında yer alan "...ile 26.2.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun..." ibaresinin, c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar..."

2895

Alfabetik İndeks

ibaresinin, 4- Geçici 1. maddesinde yer alan "...ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresinin, 5- Geçici 2. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar..." ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin, c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü..." ibaresinin, 6- Geçici 3. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Toplulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü,..." ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasının, c- (3) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır." cümlesinin, d- (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresinin, e- (5) ve (6) numaralı fıkralarının, 7- Geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin, 8- Geçici 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin, 9- 33. maddesinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 36., 44., 49., 91., 125. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi. (K: 2012/183, E: 2011/86).....

2431

Alfabetik İndeks

3. 22.8.2011 günlü, 651 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin: A- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listenin, B- 1- 4. maddesiyle 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın, 2- 8. maddesiyle değiştirilen 17.7.1963 günlü, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "...ve/veya özel sektörde..." ibaresinin, 3- 11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'in, 4- 31. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının, "Aslı ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." biçimindeki ikinci cümlesinin, 5- 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin; a- Birinci fıkrasının, "Aslı ve Asosye üyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Aslı üyeler tarafından seçilir." biçimindeki birinci cümlesinin, b- Üçüncü fıkrasının, "Aslı üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer." biçimindeki birinci cümlesinin, 6- 33. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelerden oluşur." biçimindeki birinci cümlesinin, 7- 37. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Başkanı, Asli üyeler arasından müşterek kararla üç yıl için atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla başkanlığa atanamaz." biçimindeki birinci ve ikinci cümlelerinin, 8- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'ün ve Geçici Madde 4'ün, 9- 40. maddesinin, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 27., 87., 91., 127., 128., 130., 133. ve 135. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi. (K: 2012/177, E: 2011/115)

2319

Alfabetik İndeks

H

- 4.** 29.6.2001 günlü, 4706 sayılı **Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**'un 4. maddesine, 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada yer alan "...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ve "...doğrudan satılabilir..." ibarelerinin, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemi. (K: 2012/188, E: 2012/54)..... 2873

İ

- 5.** 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı **İcra ve İflas Kanunu**'nun 134. maddesinin 9.11.1988 günlü, 3494 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının "Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder." biçimindeki dördüncü cümlesinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi. (K: 2012/182, E: 2012/68)..... 2417

K

- 6.** 3.6.2011 günlü, 641 sayılı **Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**'nin; 1- 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun, Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi hâlinde, yasal dayanağı ortadan kalkacağından, tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin, 2- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetvellerinin, Anayasa'nın Başlangıcı'ı ile 2., 6., 91., 112. ve 166. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi. (K: 2012/175, E: 2011/88)..... 2265

Alfabetik İndeks

7. 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı **Kamu İhale Kanunu**'nun 42. maddesinin işlem tarihinde yürürlükte olan birinci fıkrasında yer alan, "Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır." biçimindeki ikinci cümlelerin, Anayasa'nın 10., 13., 36. ve 125. aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi. (K: 2012/179, E: 2012/132)..... 2407

8. 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı **Karayolları Trafik Kanunu**'nun 36. maddesinin, 21.5.1997 günlü, 4262 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesi ile yeniden düzenlenen üçüncü fıkrasının "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." biçimindeki 4. cümlesinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi. (K: 2012/190, E: 2012/106)..... 2887

T

9. 24.10.2011 günlü, 656 sayılı **Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**'nin: A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına, karar verilmesi istemi. (K: 2012/186, E: 2011/148) 2657

U

10. 26.9.2011 günlü, 655 sayılı **Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**'nin; A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin, C- 1- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 2- 29. maddesinin (13) numaralı fıkrasının,

3- 37. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin, 4- 42. maddesinin; a-(1) numaralı fıkrasının "...Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." biçimindeki son cümlesinin, b- (2) numaralı fıkrasının, 5- Geçici 2. maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkralarının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 36., 87., 91., 123., 125., 127., 128. ve 163. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi. (K: 2012/187, E: 2011/149).....

2733

II- YASA NUMARASINA GÖRE İPTAL VE İTİRAZ DAVALARI DİZİNİ

Yasa No	İptali İstenilen Hükümlerin Yer Aldığı Yasanın Adı	Karar	Esas	Tür	Sf
639	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; 1- Tütünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki cetvel ve listelerinin, 2- 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 3- 32. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "...ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna..." ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasında yer alan "...ile 26.2.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun..." ibaresinin, c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait kadrolar..." ibaresinin, 4- Geçici 1. maddesinde yer alan "...ile kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresinin, 5- Geçici 2. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne..." ibaresi ve "...ile mülkiyeti kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne ait olanlar..." ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü..." ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün..." ibaresinin, c- (3) numaralı fıkrasında yer alan "...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü..." ibaresinin, 6- Geçici 3. maddesinin; a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde yer alan "Kapatılan Tarım Reformu	2012/183	2011/86	İPT İTZ	2431

641	<p>Genel Müdürlüğünde, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Arazi İşleri Dairesi Başkanı, Destekleme Dairesi Başkanı, Kamulaştırma, Topulaştırma ve Dağıtım Dairesi Başkanı, Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bölge Müdürü,...” ibaresinin, b- (2) numaralı fıkrasının, c- (3) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “Kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün kadro ve pozisyonlarında çalışmakta olan personelden, merkez teşkilatında çalışmakta olan personel Bakanlığın merkez teşkilatına, taşra teşkilatında görev yapmakta olan personel ise buldukları ilin Bakanlık taşra teşkilatına başka bir işleme gerek kalmaksızın aynı unvanlı kadro ve pozisyonlara, devredilmiş ve atanmış sayılır.” cümlesinin, d- (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde...” ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü...” ibaresinin, e- (5) ve (6) numaralı fıkralarının, 7- Geçici 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün...” ibaresinin, 8- Geçici 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...ve kapatılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün...” ibaresinin, 9- 33. maddesinin, Anayasa’nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 10., 36., 44., 49., 91., 125. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve iptal davası sonuçlanuncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi.</p>	2012/175	2011/88	İPT	2265
-----	--	----------	---------	-----	------

651	<p>Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi hâlinde, yasal dayanağı ortadan kalkacağından, tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin, 2- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetvellerinin, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 91., 112. ve 166. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi.</p>	2012/177	2011/115	İPT	2319
	<p>Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin: A- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40. ve 41. maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı listenin, B- 1- 4. maddesiyle 3.6.2011 günlü, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın, 2- 8. maddesiyle değiştirilen 17.7.1963 günlü, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin birinci cümlesindeki "...ve/veya özel sektörde..." ibaresinin, 3-11. maddesiyle 278 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11'in, 4- 31. maddesiyle değiştirilen 13.8.1993 günlü, 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının, "Asfî ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür." biçimindeki ikinci cümlesinin, 5- 32. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin; a- Birinci fıkrasının, "Asfî ve Asosyeüyelerin, üçte biri Bakanlar Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Asfî üyeler tarafından seçilir." biçimindeki birinci</p>	2012/177	2011/115	İPT	2319

	<p>cümlenin, b- Üçüncü fıkrasının, "Asfî üyelik almışyedi yaşına kadar sürer." biçimindeki birinci cümlesinin, 6- 33. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyelere 497 sayılı Kanun birinci cümlesinin, 7- 37. maddesiyle değiştirilen 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin birinci fıkrasının, "Akademi Başkanı, Asli üyeler arasında müşterek kararla üç yıl için atanır. Aynı kişi iki dönemden fazla başkanlığa atanamaz." biçimindeki birinci ve ikinci cümlelerinin, 8- 38. maddesiyle 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici Madde 3'ün ve Geçici Madde 4'ün, 9- 40. maddesinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 27., 87., 91., 127., 128., 130., 133. ve 135. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi.</p>	2012/187	2011/149	İPT	2733
655	<p>Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) ve (2) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin, C- 1- 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 2- 29. maddesinin (13) numaralı fıkrasının, 3- 37. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin, 4- 42. maddesinin; a-(1) numaralı fıkrasının "...Tahsisle ilgili imar planları ve her türlü projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tasdik edilir ve inşaat ruhsatları bu Bakanlık tarafından verilir." biçimindeki son cümlesinin, b-(2) numaralı fıkrasının, 5- Geçici 2. maddesinin (2), (3), (4), (6), (7), (8) ve (12) numaralı fıkralarının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 36., 87., 91., 123., 125., 127.,</p>				

	128. ve 163. maddelerine aykırılığın ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi.				
656	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin: A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (I) ve (II) sayılı cetveller ile (1) ve (2) sayılı listelerin Anayasa'nun Başlangıç'ı ile 2., 7., 87., 91., 123. ve 163. maddelerine aykırılığın ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına, karar verilmesi istemi.	2012/186	2011/148	İPT	2657
665	A- Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine, B- 11.10.2011 günlü, 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin; 1- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekli listelerinin, 2- 3. maddesiyle değiştirilen 3146 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasının, 3- 7. maddesiyle 3146 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in "... Bakanlık Müşaviri kadrolarında bulunanlar, Bakanın uygun göreceği Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevlendirilirler." bölümünün, 4- 16. maddesiyle 4904 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinin, 5- Geçici 2. maddesinin (1), (2) ve (9) numaralı fıkralarının, Anayasa'nun Başlangıç'ı ile 2., 7., 36., 70., 87., 91., 123., 125. ve 128. maddelerine aykırılımları nedeniyle iptallerine ve iptal davası sonuçlanuncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına, karar verilmesi istemi.	2012/185	2011/140	İPT	2541

2004	İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesinin 9.11.1988 günlü, 3494 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının "Talebin reddine karar verilmesi halinde tetkik mercii davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder." biçimindeki dördüncü cümlesinin, Anayasa'nun 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi.	2012/182	2012/68	İTZ	2417
2918	Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin, 21.5.1997 günlü, 4262 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesi ile yeniden düzenlenen üçüncü fıkrasının "Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir." biçimindeki 4. cümlesinin, Anayasa'nun 38. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi.	2012/190	2012/106	İTZ	2887
4706	Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine, 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesiyle eklenen fıkrada yer alan "...küçük sanayi sitesi yapılmak üzere bu amaçla kurulmuş kooperatifler..." ve "...doğrudan satılabilir..." ibarelerinin, Anayasa'nun 2., 5., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemi.	2012/188	2012/54	İTZ	2873
4734	Kamu İhale Kanunu'nun 42. maddesinin işlem tarihinde yürürlükte olan birinci fıkrasında yer alan, "Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır." biçimindeki ikinci cümlesinin, Anayasa'nun 10., 13., 36. ve 125. aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemi.	2012/179	2012/132	İTZ	2407

III- ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI DİZİNİ

1- Karar Numarasına Göre

Karar	Esas	Dava Türü*	Sayfa
2012/175	2011/88	İİD.....	2265
2012/177	2011/115	İİD.....	2319
2012/179	2012/132	İİD.....	2407
2012/182	2012/68	İİD.....	2417
2012/183	2011/86	İİD.....	2431
2012/185	2011/140	İİD.....	2541
2012/186	2011/148	İİD.....	2657
2012/187	2011/149	İİD.....	2733
2012/188	2012/54	İİD.....	2873
2012/190	2012/106	İİD.....	2887

2- Esas Numarasına Göre

Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
2011/86	2012/183	İİD.....	2431
2011/88	2012/175	İİD.....	2265
2011/115	2012/177	İİD.....	2319
2011/140	2012/185	İİD.....	2541
2011/148	2012/186	İİD.....	2657
2011/149	2012/187	İİD.....	2733
2012/54	2012/188	İİD.....	2873
2012/68	2012/182	İİD.....	2417
2012/106	2012/190	İİD.....	2887
2012/132	2012/179	İİD.....	2407

*İİD: İptal ve İtiraz Davası

3- Resmi Gazete Tarihine Göre

RG Tarihi	Sayısı	Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
06.03.2013	28579	2012/106	2012/190	İİD.....	2887
28.03.2013	28601	2012/68	2012/182	İİD.....	2417
02.04.2013	28606 Mük.	2012/54	2012/188	İİD.....	2873
26.07.2013	28719	2011/115	2012/177	İİD.....	2319
26.07.2013	28719	2012/132	2012/179	İİD.....	2407
08.10.2013	28789	2011/148	2012/186	İİD.....	2657
22.11.2013	28829	2011/88	2012/175	İİD.....	2265
04.12.2013	28841	2011/86	2012/183	İİD.....	2431
04.12.2013	28841	2011/149	2012/187	İİD.....	2733
31.12.2013	28868	2011/140	2012/185	İİD.....	2541

4-Karar Tarihine Göre

Karar Tarihi	Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
08.11.2012	2011/88	2012/175	İİD.....	2265
08.11.2012	2011/115	2012/177	İİD.....	2319
22.11.2012	2012/132	2012/179	İİD.....	2407
22.11.2012	2012/68	2012/182	İİD.....	2417
22.11.2012	2011/86	2012/183	İİD.....	2431
22.11.2012	2011/140	2012/185	İİD.....	2541
22.11.2012	2011/148	2012/186	İİD.....	2657
22.11.2012	2011/149	2012/187	İİD.....	2733
29.11.2012	2012/54	2012/188	İİD.....	2873
29.11.2012	2012/106	2012/190	İİD.....	2887

IV- ANAYASA MADDELERİ DİZİNİ*

Başlangıç:	2297, 2381, 2382, 2385, 2386, 2388, 2390, 2392, 2516, 2521, 2524, 2626, 2629, 2704, 2708, 2838, 2840, 2842, 2849, 2852
m. 2:	2297, 2381, 2382, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2412, 2414, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2516, 2517, 2521, 2522, 2524, 2626, 2629, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2640, 2704, 2708, 2838, 2840, 2843, 2844, 2845, 2849, 2852, 2854, 2856, 2878, 2879, 2882, 2884, 2885, 2886, 2891, 2892
m. 5:	2878, 2882
m. 6:	2297, 2316, 2381, 2382, 2385, 2386, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2516, 2517, 2838, 2840, 2843, 2845
m. 7:	2382, 2385, 2386, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2405, 2406, 2520, 2521, 2626, 2629, 2632, 2633, 2704, 2708, 2838, 2840, 2843, 2844, 2845, 2848, 2849, 2850, 2852
m. 8:	2382, 2520, 2521, 2843, 2845, 2848, 2849, 2852, 2883, 2884
m. 10:	2412, 2414, 2415, 2521, 2524, 2852, 2878, 2882
m. 11:	2296, 2380, 2515, 2625, 2703, 2838, 2843, 2845, 2849, 2878, 2882
m. 13:	2412, 2413, 2414, 2415
m. 20:	2308, 2309, 2312, 2314, 2317
m. 25:	2308, 2309
m. 27:	2390, 2391, 2392
m. 36:	2412, 2413, 2414, 2415, 2422, 2424, 2426, 2427, 2428, 2429, 2521, 2523, 2524, 2637, 2639, 2640, 2655, 2729, 2852, 2855, 2856, 2869
m. 38:	2841, 2891, 2892

* Anayasa maddeleri, kararların esas inceleme aşamasından itibaren indekslenmiş olup, iptal ve itiraz başvurularının gerekçe bölümlerinde dayanan maddeleri içermemektedir.

Anayasa Maddeleri Dizini

- m. 40:** 2413
- m. 44:** 2525, 2526, 2527
- m. 49:** 2521, 2524
- m. 70:** 2299, 2300, 2310, 2384, 2401, 2402, 2518, 2519, 2537, 2630, 2631, 2634, 2635, 2647, 2708, 2709, 2719, 2726, 2840, 2842, 2862
- m. 87:** 2382, 2385, 2386, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2626, 2629, 2704, 2708, 2838, 2840, 2849, 2850, 2852
- m. 91:** 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2303, 2305, 2306, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2317, 2318, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2392, 2394, 2397, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2524, 2529, 2533, 2536, 2537, 2538, 2539, 2624, 2625, 2626, 2627, 2629, 2630, 2631, 2633, 2634, 2635, 2641, 2644, 2646, 2647, 2648, 2654, 2703, 2704, 2708, 2709, 2710, 2712, 2715, 2716, 2718, 2719, 2720, 2723, 2726, 2728, 2837, 2838, 2839, 2841, 2842, 2843, 2844, 2849, 2850, 2852, 2856, 2859, 2861, 2862, 2863, 2868
- m. 112:** 2300, 2301, 2302
- m. 123:** 2403, 2635, 2636, 2637, 2704, 2708, 2838, 2840, 2843, 2844, 2845, 2848, 2849, 2850, 2852, 2883, 2884
- m. 125:** 2412, 2414, 2415, 2521, 2524, 2637, 2639, 2640, 2852, 2856
- m. 127:** 2390, 2391, 2392, 2849, 2850, 2852
- m. 128:** 2310, 2385, 2386, 2389, 2390, 2402, 2403, 2405, 2406, 2520, 2521, 2537, 2632, 2633, 2647, 2718, 2843, 2844, 2845, 2847, 2848, 2852, 2856, 2862
- m. 130:** 2390, 2391, 2392
- m. 133:** 2390, 2391, 2392
- m. 135:** 2390, 2391, 2392
- m. 148:** 2295, 2379, 2514, 2624, 2625, 2703, 2837
- m. 150:** 2650, 2655, 2721, 2729, 2864, 2870

Anayasa Maddeleri Dizini

- m. 153:** 2304, 2306, 2395, 2396, 2398, 2531, 2533, 2642, 2644, 2645, 2713, 2714, 2716, 2858, 2859
- m. 161:** 2710
- m. 163:** 2296, 2381, 2515, 2626, 2704, 2708, 2710, 2712, 2715, 2716, 2838, 2840
- m. 166:** 2300, 2301, 2302
- m. 171:** 2878, 2879, 2880, 2882, 2883
- m. 173:** 2883

